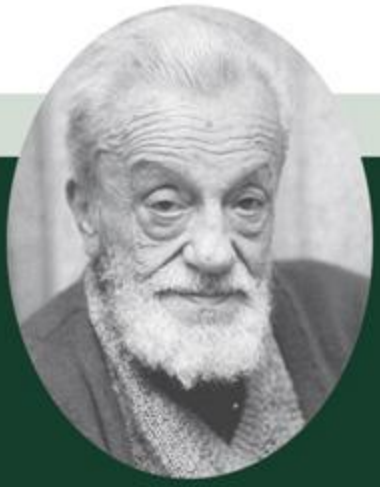
ÇÖLE İNEN NUR

Necip Fazıl

ÇÖLE İNEN NUR

BÜTÜN ESERLERİ
47

Necib Fazıl

BÜYÜK DOĞU YAYINLARI

NECİP FAZIL KISAKÜREK

ÇÖLE İNEN NUR

-ÇÖLE VE BÜTÜN ZAMAN VE MEKÂNA-

BÜYÜK DOĞU YAYINLARI

ÇÖLE İNEN NUR / DİN VE TASAVVUF

●

E S E R

47

İlk Basım Tarihi : 1969

●

46. Basım / Kasım 2012
© Büyük Doğu Yayınları: 13
“Her hakkı mahfuz ve Büyük Doğu Yayınları’na aittir.”
Kurucusu:
Necip Fazıl Kısakürek
Sahibi: Büyük Doğu Yayınları
Basım Yayın Prodüksiyon Ltd. Şti. Adına
Mehmed Kısakürek
Genel Koordinatör: Emrah Kısakürek
Eser Kullanım - Telif Hakları ve
Yayın Sorumlusu: Suat Ak
Dağıtım Sorumlusu: Osman Kısakürek

●

Baskı: Eflatun Matbaacılık San. Ltd. Şti.
Yeşilce Mah. Çelik Sk. No: 69/A
4.Levent - İstanbul
(0212) 278 28 03

●

Büyük Doğu ® Yayınları
Basım Yayın Prodüksiyon Ltd. Şti.
Ankara C. Vilayet Han 10/3 Cağaloğlu - İstanbul
Telefon: (0212) 5285551 - 5125922 - 5110873
www.buyukdoguyayinlari.com
Yayıncı Sertifika No: 12106
Matbaacı Sertifika No: 11947

ISBN 975 - 8180 - 03 -5
E-KİTAP ISBN 978 - 605 - 4955 - 57 - 2

Bu eserin e-kitap hazırlığı *“Pikare Yazılım ve İnternet Hizmetleri”* tarafından yapılmıştır.

İthaf

Eserimi...
Her yıldızla her yıldız arası yollar ve yönler kadar çok ve dolaşık...
Dünya yolları ve yönlerinden...
Biricik ulatırıcı yolu ve eriştirici yönü bana gösteren...
Otuz yaşımdan sonraki hayatıma temel atan...
“Altun Halka”nın asrındaki büyük kutbu...
Efendim, irşâd edicim, can kurtarıcım...
Esseyyid Abdülhakîm Arvasî Hazretleri’nin yüce ruhaniyetine ithaf ediyorum...

26 Mayıs 1972 / Necip Fazıl

TAKDİM

1950 yılında kaleme almaya başladığım, “ÇÖLE İNEN NUR” diye isimlendirdiğim ve başlangıcının başlangıcını bile göz önüne seremediğim, 1952 günlük (BÜYÜK DOĞU) gazetesinde “ALLAHIN SEVGİLİSİ” adiyle ancak pek kısa bir parçasını neşredebildiğim, 1956 (BÜYÜK DOĞU)larındaysa “O” ismiyle yeniden ve bambaşka bir şekilde ele aldığım ve yine çok kısa bir kısmını arzedebilip yine yarım bırakmak zorunda kaldığım, nihayet 1957 hapsimde tamamlayabildiğim, 1959 haftalık (BÜYÜK DOĞU)larında tekrar ve sadece ilk kısımlarını gösterebildiğim; son hapsimin başında, dizgi, tertip ve baskısında pek çok yanlışlıklar ve atlamalarla kitap haline getirildiğine şahit olduğum, bir türlü kemâl ve ikmâline ait maddî ve manevî şartları nefsimde toplayamadığım ve nihayet son hapsim içinde, ismi ile beraber, harf harf, kelime kelime ve bahis bahis üzerinde işleyip nihaî şekil, ruh ve adına kavuşturabildiğim gâye - eserimi bu kitapta takdim edebiliyorum. Hak, Sevgilisi aşkına bizi af, ayıplarımızı setr ve O’na ümmetlik liyakatini bize nasip etsin...

1969 / N.F.K.

TAKDİM

1950 yılından beri türlü isimler altında ve türlü (editör)ler elinde harap ve perişan edilen baş eserimi, bu defa “b.d. Yayınları” dikkat ve itina ölçüsüyle ve nihaî şekil ve tamamlık kaydiyle takdim ediyorum.

EKİM 1975 / N.F.K.

BU ESER

Tefsir, hadîs, siyer ve nakil olarak en emin kaynaklardan devşirili ve kaynaklarını tek tek göstermek tasasından uzak bu eser, “Başlangıç” yazısında da belirtildiği gibi, sadece iman sahiplerine hitap edici, hiçbir aklî teftiş, tespit ve ispat gayretine düşmeyici, mutlak “doğru” üzerine hissî ve teessürî bir çatı kurucu ve eğer bir kıymeti varsa onu bu noktada toplayıcı bir denemedir; ve akla verdiği pay, onu bazı noktalarda yine akılla iptal etmekten ibarettir. Bu bir ilim değil, san’at eseridir ve ilmin içini ve dışını tahkik selâhiyetinde olmadığı mukaddes kapıya, ancak inanmış ve teslim olmuş san’at tavriyle sokulmaktan başka çare yoktur.

N.F.K.

Başlangıç

Sofra... Etrafında Allah Resûllerinin dizildiği sofra... Ve bu sofrada başköşe... Sen!

İnsanın hakikati... Sır... Kâinatın en çetin sırrı... Bir de misilsiz insan ki, onun hakikatinde, mahlûk, artık, son haddine ulaşır. Onun hakikatinde, mahlûk tükenir, fakat Allah başlamaz. O da sen!

Yaradan... Ve onun en güzel eseri... Zâtiyle tek olan Yaratıcı'nın koskoca insan ehrâmında ve en yüksek noktada halkettiği insan... Sen!

Evet, Sen!

Senin bana inandırdığın ve seni bana inandıran Allah, öz dilinle hitap etmiş ve sana demişti ki:

"SEN OLMASAYDIN, SEN OLMASAYDIN, ÂLEMLERİ YARATMAZDIM!"

Sana, işte bu Allah kelâmının sonsuz kılâvuzluğu içinde inanıyorum!

Sana inanmış, inanmakta ve inanacak olanlar, deniz kıyılarında kum misâli... Ben de bu hudutsuz yığında bir kum tânesiyim.

Sana inanan herkes, göz alabildiğine geniş bir sed üzerinden eşsiz bir manzara seyreder gibi, seni, oldukları yerden, yerlerinin görmek ve bilmekte verdiği imkânların gözlüğünden seyrediyor. Bense Allaha hamdediyorum ki, seni, o kum tanesine, uzun zaman çilesini çektiğim birtakım idrâk mahremiyetlerinin "Yakın"a açılmış yakıcı penceresinden gösterdi.

Keşke sahiden, topuğunu bir kere öpebilmiş bir kum tanesi olsaydım!..

Evet!...

Ben seni, Allahın yalnız habercisi ve ana yola çağırıcı Resûlü olarak değil; boşluğu ve yıldızları, zamanı ve mekânı, mesâfeleri ve istikâmetleri, canlı ve cansız maddeleri ve maddesiz her şeyiyle bütün kâinatı, bu en güzel eser

etrafında halkalanması ve onun yüzüsuyu hürmetine yaratılmış olması için yarattığına inanıyorum!

Sen; var oluşunun şerefine, Allahın topyekûn varlığı hediye ettiği ilk ve son Varlık Nuru!

İnanmak dedim de hatırıma geldi: Bu ne zor ve ne kolay iş! Kim inanır ve kim inanmaz?

Tebeşirle kondurulmuş bir nokta kadar basit ve sefil bir köylü inanır.

Yük altında iki büklüm, akşama kadar solumaktan başka bir hayatiyeti olmayan bir hamal inanır.

Yahut...

Eline aldığı her lokma ekmeği, zikir ve tesbihini dinlemeden ağzına almayan o "Şeyh-i Ekber" inanır ki, mücerred riyaziye cehdini, Âdem baba'dan kıyamet gününe kadar gelecek bütün insanların yüzlerini çizmeyedek götürmüştür.

Beyninin her atomu bir güneş kadar ışıklı o "İmam-ı Rabbânî" inanır ki, Allahı bulmaya doğru her atılışında gizli bir put diken aklın türettiği putlar ormanını, yine akıl baltasiyle devirmiş, böylece yine aklın atabileceği en uzun adımı atmış ve baltasının parlak yüzüne, dünyanın en güzel sözü olan *"Allah ötelerin ötesi; ötelerin ötesinden de ötesi , ondan da ötesi, her ötenin ötesi..."* düsturunu yazmıştır.

Kerâmetler sarayının haşmetlisi o "Şah-ı Nakşibend" inanır ki, akşam üstü, at sırtında bir ovayı geçerken, yanında müridi korkmasın diye güneşi sımsıkı ufka bağlamış, batmasına izin vermemiş ve dehşetle titreyen müridine:

– Bunlar tarikatın oyunlarıdır; gaye bu değil!

Karşılığından fazla ipucu göstermemiştir.

Ve nihayet sen inanırsın...

Ötesi var mı? Ya en aptal, ya en akıllı inanır. Aptal da ne demek? Tam akıllılık kâbil mi ki, tam aptallık mümkün olsun?

Aptal dediğimiz çok defa üstüne hiçbir yazı yazılmamış boş kâğıda benzer. Mademki boştur, güzeli bulamamıştır. Fakat mademki yine boştur, çirkinden kurtulmuştur. Aptalın

şuuraltı veya şuurüstü kavrayışıyle bulunmuş, kimbilir ne erişilmez hakikatler var!

Hakikî aptal, o boş kâğıdın üzerine hiçbir yazı yazmamış olan değil, saçma - sapan, kör - topal, yalan - yanlış şeyler karalamış ve onlara sımsıkı sarılmış olandır. Yâni, aptallıktan yola çıkıp akla varmamış ve yarı yolda kalmış idrâk cücesi...

İşte bu korkunç örnek, gördüğünü gördüğünden ibaret bilen, her şeyi ve her hâdiseyi beş duygu sınırından başlıyor ve bitiyor sanan, hiçbir şeye ne kâmil bir şüphe, ne de kâmil bir imanla bakan, bu ikisi ortası havsalacıktır ki, hakikî aptaldır ve Allaha inanmaz.

İnanmak, ya çok üstün, kendi kendini kül edecek kadar üstün bir akıl dâvasıdır; yahut, yarı yolda bangır bangır iflas eden aklın her türlü desteğinden mahrum, fakat gizli bir ruh feyziyle gâyesini sezmiş ve fikir kargaşalığından kurtulmuş sâf ve basit adam işi...

Belki de “Sâf” kadar güzel bir mefhumu, bilmeden, onun için basit insanlar hakkında kullanıyoruz.

Allah, en ileri dereceye çıktığı zaman akılsızlığını anlayan şu akılsız aklın belâsını versin!

Sen, mukaddes hedef; Haktan gelen aşkın hedefi!..

Sen, en ileri rütbe; Allahın Sevgilisi olmak mertebesi!..

Sen, en güzel insan; güzeller güzeli insanoğlunun en güzeli!..

Güzelliğinin büyüsüne mıhlanmak, sonra hummalılar gibi hep onu sayıklamak dururken, mukaddes mevzuuna bâzı dâvalarımı ve öfkelerimi kattığım için beni hoşgör!..

Ben bir şairim...

San’ata, yalnız Allahı aramak, onun mahrem ülkesi meçhûller âleminin karanlıkları içinde rüyalardan daha zengin fener alayları tertiplemek ve eşyanın takındığı duvakları birer birer kaldırmak gâyesini biçtiğim gün, sanki boynumda “mutlak hakikat”ten bir kement sezer gibi oldum. Bu kement beni çekti ve senin önünde durdurdu:

– Kapı burasıdır; başka her kapı kapalı!

Vaktâ ki, böyle oldu, sen benim her şeyim oldun.

Ey, bütün mucizeleri içinde en hayran olduğum mucizesi diye, ömründe bir defa bile kahkahayla gülmemiş olmasını gösterebileceğim mahzun Peygamber!..

Ey, Allahın, Kur'ânda hâs ismiyle ve nida edâtiyle bir kerecik bile hitap etmediği hayâ ve edep kaynağı!..

Ey, Allah kelâmına mecra bir çift kudsî dudağın sahibi!..

Dedim ki, ben bir sanatkârım...

Ve ne tarih yazmak, ne arz tabakalarını mikroskopda incelemek, ne de dört taş duvar arasında istif edilmiş ve son yaldızcısı toz - toprak olmuş kitaplara bekçilik etmek, benim vazifem...

Böyleyken, hayatını yazmayı murad edindim.

Hayatını...

O hayat ki, bizzat hayat mefhumu, başta "O yaşayacaktır" diye yaşamış, sonra da "O yaşadı" diye yaşamakta devam etmiştir. Ve etmekte...

Senin hayatını yazmak...

Göklerin temiz bir ayna halinde, dipsiz bir mâvera derinliğine battığı şeffaf bir yaz akşamı, ay, her zamankinden daha büyük, daha parlak doğarken, insan, yeni bir hâdise karşısındaymışçasına şaşkın ve tutkundur. Halbuki onu ilk defa görmüyoruz. Bir gün evvel gördüğümüz gibi, ömrümüzün birçok ânında da birçok defa görmüştük.

Bu, her akşamın kanıksanmış hâdisesiyle, yine her akşam kapımızın önünden geçen çöp arabasının kanıksatmaktan bile âciz silikliği arasındaki fark nedir?

Şudur ki, birinin oluşundaki sırları bilmediğimiz hâlde, öbürünün meydana gelişini, bütün dış şekilleriyle tanıyoruz. Biri, aklımızı, çepçevre sarmış bulunuyor. Bu yüzden, biri bin kere olmakla yeni kalıyor da, öbürü, bir kere olmakla eskiyiveriyor.

İşte hayatınla hayatımız arasındaki fark! Hiç seninki, en küçük çaptan en büyüğüne kadar, bütün söylenmişlere, söylenenlere ve söyleneceklere rağmen anlatılmış olabilir mi?

İzin ver; onu bir kere de ben anlatayım! İzin ver; herkesin, boyuna göre açıldığı bu ufuksuz denizde, sana yaklaşabilmek değil, fakat kıyılardan, gerilerden yâni kendimden uzaklaşabilmek mânasına bir kere de ben gücümü deneyeyim! Öyle ki, sahili kaybetsem, artık gerilere dönemesem ve sende boğulsam, işte o zaman aradığım hayatın eşiğine ayak basmış olurum.

Niçin hayatını yazmak?..

1400 küsur senelik bir emeğe yeni bir omuz vermek, güçlü güçsüz ve elverişli elverişsiz, pekçok insanın her fırsat doğuşunda yaptığı bir işi, bir kere daha yapmak; kısacası tekrarlamak, sadece tekrarlamak için mi?

Nasıl olur?

Tekrarlamak...

Tekrarlamak, bir şeyi tam mâluma ircâ ettikten, çepçevre sardıktan ve kavradıktan, yâni posalaştırdıktan ve cevhersizleştirdikten sonra ele almak demekse, sen hiçbir surette tekrarlanamazsın.

Yine tekrarlamak, denizin en derin noktasında boyuna göre sulara gömülen bir veya bin ölçü şeridinin, her defa beraber ve ayrı ayrı gösterdiği mikyas, yâni bir veya bin kişinin her defa beraber ve ayrı ayrı belirttiği duyuş ve anlayış seviyesi demekse, onlar seni değil, kendilerini tekrarlamış olurlar.

Ve yine tekrarlamak, hiçbir sırrına erişilmeyeceğinden başka şuurumuz olmayan nâmütenahi derin ve girift bir hâdisenin, sadece vecd ve aşk aynasında, durmadan, üstüste aksettirdiği pırıltıları toplamak, yâni gerçek san’ata gerçek mevzuunu vermek demekse, seni tekrarlamaktan büyük vazife olmaz ve ona tekrarlamak denmez.

Allah... En büyük san’atkâr!.. O, dış görünüş çerçevelerinde, tekrarlanıyormuş gibi duran nâmütenahi hâdiseyi, zaman dediğimiz esrarlı havan’ın içinde toplar, her ân birbiriyle nisbetini bozup, birbiriyle nisbetini ihyâ eder, her ân yokluğa batırıp varlığa daldırır, sonsuz benzerlik ifâdeleri içinde ne mutlak ayniyete ne de mutlak zıddiyete

yer verir, böylece asıl olarak hiçbir ânı tekrar etmez ve her ân gerilere doğru eskilikte ezelî ve ilerilere doğru yenilikte ebedî şahsiyetini ilân eder. Allah, insanoğlunun âşık olduğu yenilik sırrını anlatıyor; anlatıyor amma, kime? Anlayana, yâni anlatmak istediğine!..

Ey tek katresinin hacminde bir umman çalkalanan ve tek zerresinin menşurunda bir kâinat yüzen Kevser havuzu'nun sahibi!

Ey, ufuk; insanoğlunun ufku!..

Sen de bizim gibi bir insansın! Sen bir derece daha fazlası olmayan bir insansın da, biz senden eksik olduğumuz kadar insanlığa uzak insanlarız.

Öyleyse hangi mânasiyle olursa olsun, seni tekrarlamak, aldığımız nefesleri tekrarlamaktan bin kat daha aziz... Zaten sensiz ve senden habersiz alınan nefes, varlığın değil, yokluğun soluğu...

Ne kürenin devri, ne rakkasın köşe kapmacası, ne ağacın giyinip soyunması, ne de tek nokta etrafında sayısız noktanın, herbiri o noktaya müsâvi mesafelerde sıralanışındaki yusyuvarlak devam âhengi, mücerret vazife sırrı bakımından, senin tekrarlanışındaki hikmeti şekillendirebilir.

Bana yalnız, bu tekrarın; belki en kaba, fakat en saygılı cephesiyle düpedüz tekrarın, hiçbir şahıs mümtazlığı ve hiçbir âlet hususiliği göstermeyen hakîr ve basit bir halkası olmak yeterken...

Evet, gözümde sadece bu yeterliğe sahip olmaktan büyük kazanç ölçüsü yaşamazken, ben bir sınır aşmak istiyorum! Ben, bir sınır aşmak istemiyorum; onu aşmak için senden izin istiyorum.

Ah, bu sınır, bu sınır!..

Kur'ânda teker teker her âyet, her kelime ve her harfin birinin içindeki nisbetiyle, aynı âyet, harf ve kelimelerin bütün lisan, bütün kelime ve harf terkiplerine nisbetindeki sırrı kucaklamaya giden ulvî bir nüfûz ve muhteşem dikkat, mübârek saçlarının her telinden, muazzez ayaklarının her

adımına kadar sana ait her şeyi ayrı ayrı saydıktan, derledikten, düzenledikten sonra, ben hangi sınırı aşmaktan ve hangi yeniliği getirmekten bahsediyorum?

Fakat var, bir sınır var!.. Her şeye rağmen, herkesçe aşılmak istenmesinden daha aziz bir gâye belirtmez olan bir sınır var!

Ey, dışından görüldüğü kadar görünen vücut, ve ey, içinde gizliliği bile gizleyen ruh!..

Hayatının dış çizgileri senin, binbir kere, binbir kimse tarafından hendeseleştirilmiş ve hiçbir noktası eksik bırakılmamış, harikulâde bir petektir. Şekillerin en intizamlısını, çizgi terkiplerinin en kemâllisini düğümleyen bir petek...

İşte ben, olanca ruhumun, ruhumdaki olanca şiir cevherinin, bu cevherdeki olanca aşk ve hassasiyet özünün balını, bu peteğin hücrelerine dökmek, hücrelerin çerçevelediği esrar mahfazalarında eriyip kaybolmak ve mukaddeslerin mukaddesi mevzuunda kendi teessüriyetimi bütün derecelerin üstüne çıkarmak dâvasındayım.

Demek ki, ben, aşmak istediğim sınırla, huzurunda, ham istiklâlin ne kadar gülünç, kör benliğin ne kadar sefil, dış mantık ve müşahadenin ne kadar aptal hâle geldiğini gösteren bir teslimiyet meydanı açmak istiyorum!

Bu meydanda, bakalım kim en çok ve en güzel kendi kendinden geçebildi?

İşte sınır, işte at, işte meydan!..

O akıl budalaları ki, gözün nasıl gördüğünü anlamadan gördüğü şeylere inanırlar, fakat görmediklerine inanmazlar, gözlük üstüne gözlük takarlar ve üstelik görüneni bile göremezler; işte onlar, ellerinde birer istiklâl pertavsızı taşırlar, eşya ve hâdiselerin posalarını hep onunla incelerler ve hiçbir şey bulamazlar...

Onlar, benim bu itirafımdaki senedi, ilim ve usûl bakımından en büyük zaaf telâkki edebilirler ve peşin olarak kendimi, bizzat kendi elimle mahkûm ettiğimi iddiaya kalkabilirler.

Vecdimin ateşi, bana onları göstermez bile... Onlar, gerçekten müstakîldir; bense esirim!

Ben, senin esirinim! Ve benim için hürriyetin son kemâl haddi, hakikate esarettir.

İnsan olarak, hürriyetini bulmak isteyen, hakikate esir olsun! Ve sen, benim için bizzat hakikatsin!

Ve onların istiklâli, boyunduruk altında istediği gibi kuyruk sallayan, çifte atan ve dilediği yeri pisleyen hayvanların istiklâlidir!

Nihayet varılmaz olan sana, en çok yaklaşmanın, görülmez olan seni en aydınlık görmenin biricik usûlü, şu noktada toplanıyor:

Tepeden inme aşk yıldırımları altında büsbütün meflûç, büsbütün kör hâle gelmek ve ondan sonra her vücut zerresine bir çift kanat ve bir çift göz hediye eden bir hafiflik ve kolaylıkla uçmak ve görmek.

Aklın son kertesini temsil eden melek “Sidre-tül Münteha”da sana demedi mi?

– Bana burdan ileriye yol yoktur! Geçersem yanarım!

– Ya buradan ileriye nasıl geçilir?

– Aşkla!..

Ve sen uçtun ve ilâhî visâlin en mahrem bucağına ulaştın.

Senin, ulaşılmaz olan Allaha yine onun izniyle ulaşmandaki usûlledir ki, biz sana, ulaşılmaz olan sana, ulaşmaya çabalayabiliriz. Sana yaklaşmanın biricik şartı, bu!..

Sana imansız akılla sokulmak isteyenler, daha kapının eşiğine ayak atmadan yanarlar. Hep yandılar!..

Sadece aşk ve iman rivayet ederek, yine akıldan başka bir vasıta bulamayanlar da, kabalaşırlar. Hep kabalaştılar!..

Mevzuundaki kudsiyet ve nâmütenahi inceliğe lâyık olmanın çilesini çekmeyenler de çirkinleşirler. Hep çirkinleştiler!..

Bense, kapında aşkla yanmış ve daha çok yanmaktan gayrı muradı kalmamış, senin inceliğin ve güzelliğin karşısında, kendi kabalığımı ve çirkinliğimi görmüş, azad

kabûl etmez esirinim!.. Hamdolsun, öbür türlü çirkinleşmek ve kabalaşmak ihtimaline, senden gelen ve her şeyi temizleyen bu aşk ateşi sayesinde uzağım!..

Bu kadar...

Bütün kâinat ve bütün varlığın ana mevzuu olan mevzuunda, insanlığa düşen borç ve usûl, bu kadar...

Herkes, borçların en ulvîsine ve usûllerin en san'atlısına götüren bu yolda, huzurunda sadece en fazla yanıp kül olmak noktasından birbirine meydan okuyabilir ve bu meydan okuyuştan sonra, o meydanda, hattâ mağlûp olmaktan büyük zafer olamaz!

Bu meydanda zafer ihtimâli de bu kadar...

Senin, herkesçe bilinen ve bildirilen dış hayat çizgilerini, ruhumun menşurundan toplayacağım... O menşur içindeki tefsir ve teessür kırıntılarını, küçük elmas zerreleri hâlinde donduracağım... Sonra o esrarlı taşları mendil üstüne serip üzerlerine abanacağım, tılsımına bağlanıp kalacağım ve anlatacağım, anlatacağım...

Ben bunu yapmaya, çalışacağım!..

Yine belli oluyor ki, işimde en az değer vereceğim şey, en doğru ve titiz bir örgü halinde meydana gelse de, daima arka plânda bırakılacağı için, tarih ve tarihçilik; vak'alar ve vâkıalar ilmi...

Hâdiselerin derinliğine doğru keyfiyetten ziyâde, genişliğine doğru kemmiyet kadrosunu köpürten tarihçiye, birçoklarının bu kadar intizam ve itina ile şekillendirdiği petek mevzuunda yeni bir iş yoktur. Hangi tarihçi o petekten bir hücreyi kaldırmak veya o peteğe bir hücre ilâve etmek iktidarında olabilir?..

Bu bakımdan sen, yeryüzünün her noktasında, bellibaşlı noktalardan doğan güneş kadar sabit ve mutlaksın. Fakat yine sen, herkesin kendi ruh menşurundan aksettireceği her ân yeni ve değişik pırıltılarla da, muvâzi aynalar arasındaki mum gibi sonsuz ve hudutsuzsun!...

Sen, sen, sen; eskimeyen biricik yeni ve solmayan biricik renk!

Senin zâtındaki aslî sonsuzluk ve hudutsuzluğa bir de bu, herkese kendi hassasiyet ve teessüriyet istidadına göre tecelli edecek sonsuzluk ve hudutsuzluk binince, insanın en aşılmaz sınırları içinde yine bir sınır aşmak istemesinden daha ulvî bir belâ olabilir mi?..

Ben bu belâya fedayım!..

Senin, insanı kül eden nurunun karşısında her ân birbirinden yeni ve ileri olarak tecelli etmesi gereken, sadece sanatkârdır, sanat ruhuna mâlik fikir adamı...

Sanatkâr ki, seslerin ipekten vücûdunu meshederek ve renklerin ateşten nabzını sayarak, büyük sır kapısının önünde haber soruşturanların en çilekeşidir; ancak seni bulduğu zaman, memuriyetini bulmuş ve yaradılışının hikmetine ermiş olur...

Sen; verâların verâsının, verâ ihtimâlini bile çıldırtıcı nihaî verâsındaki sır hazinesi anahtarını taşıyan en büyük esrar çözücüsü!..

Senin esrar âlemin içinde kendisini büsbütün kaybetmekten, yâni en büyük sanatkârlığın ne demek olduğunu göstermekten başka gâyesi olmayan bu sanat çilekeşinin duasını kabul etmesi için, sana “Sevgilim!” diyen Allaha yalvar!..

Allah, her türlü akıl, ispat, delil, münakaşa, mukayese, mantık lâfazanlığı dışında, yalnız mü’minler veya iman istidadında olanlar için yazacağım bu eseri bana nasip etsin...

Bu eserde güzel olan her şey senin, çirkin olan her şey benimdir...

Sen; Allahın irâdesiyle, bütün insanlığın şefaat tâcını taşıyan ve kabul edenleri ve etmeyenleri bir arada, bütün beşeriyet, ümmet topluluğu tahtında oturan!..

Senden şefaat dilenen bîçareler arasında en sefil dilenci, Abdülbâki Fazıl oğlu Ahmet Necib’e şefaat et!..

1

EN EVVEL VE EN ÜSTÜN

EVVEL

Nereden başlıyalım? Zamanın hangi ucundan ve mekânın hangi köşesinden?..

Allah’ın bütün zaman ve mekânı kuşatmak üzere yarattığı «Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber», elbette bizzat başlangıcın, kâinat başlangıcının başı...

●

Soralım:

– Söyle, ey Sahabî (Aryad bin Sâriye), Resûl sana ne dedi?

– Dedi ki: «Ben, Allah’ın indinde son Peygamberim... Hem de Âdem’in balçığı yeryüzüne uzatılmış yatarken ve henüz cismine ruh üflenmemişken...»

●

Ebu Hüreyre:

Sahabîleri, Allah Resûlüne, ne vakit Peygamber olduğunu sordular.

Buyruldu:

– Âdem, ruh ile cesed arasındayken...

●

Abdullah bin Ömer:

«Allah’ın Resûlü buyurdular:

– Allah, yerleri ve gökleri yaratmadan, Arş sular üzerindeyken, gelecek insanları yazdı. Ana kitapta yazılı şeylerin başı: M....., nebîlerin sonuncusu ve tamamlayıcısı.»

AKIL

Akıl, bu zaman ve mekân dışı tecelliye, başını eğip teslim olur mu? Mutlaka karıştırmak, kurcalamak, âdi kıymet mantığından bir te’vil koparmak ister.

●

İmam-ı Gazalî gibi akılla aklı mat etmiş, aklı yırtacak kadar germiş ve genişletmiş bir idrâk bile bu noktada böyle bir te’vil peşinde:

«– Bütün zaman ve mekânın Peygamberi, zaman ölçüsüyle sonuncuyken, O’nun her şeyden ve herkesten evvel nebîlikle sıfatlandırılmış olması, takdir bakımındandır;

icap bakımından değil... Zira, kimse dünyaya gelmedikçe mahlûk ve mevcut olmaz. Böyleyken, O, Allah'ın takdirinde bütün Peygamberlerin başı, vücuttaysa sonudur. Nasıl ki, saray bina etmek isteyen mimar, yapıyı daha evvel kafasında çizgilendirir ve sonra onu dilediği vakit dış âleme ve maddeye aksettirir. Allah'ın Sevgilisine ait nebîlik kıdemi de böyledir ve takdir yönündendir.»

Bütün tenzihçiliği içinde bu görüş, aklın yine en ileri kavrayışı değil... Üstelik İmam-ı Gazalî çapında bir büyüğün, yine akılla erdiği merhalelerden çok geri...

●

Bu inceliği Şeyh Takiyüddin (Sebekî) hemen seziyor ve:

«– Hayır, hayır, diyor; Allahın takdirinde kadîm (evvel) olmanın yalnız en büyük Resûle has bir tarafı yoktur. Allah'ın ilmi her şeyi sarar ve bu noktadan her şey takdirde ezelîdir. Böyle olunca, Peygamberimizin ezelden nebîlikle sıfatlandırılmış olmasında mutlaka başkalarında olmayan bir imtiyaz ve üstünlük bulunmak icap eder. Doğrusu şu olabilir ki, ruhları cisimlerinden evvel yaratan Allah, Peygamberimizin mübarek cisimleri yaratılmadan, muazzez ruhlarına nebîlik vermiş olsun... Heyhat ki, hakikatin sırlarına ermedikçe kısır aklımıza mecâl yoktur. Onu ancak Yaradan bilir ve Yaradan'ın kalblerine nur verdiği büyükler...»

●

Bu belirtişteyse en güzel nokta, akla ait târif...

Takiyüddin Sebekî Hazretleri bir akıl çerçeveleyişini akılla azımsadığı ve biraz daha genişlettiği halde yine aklı topyekûn aşmış ve ayaklarının altına almış değil...

– Bu irtifada aklın uçabilmesine imkân yok!

Verilecek hüküm budur.

Halbuki İmam-ı Gazalî, büyük eserinde, bu hükme ne de iyi varmış; ve aklı ne de güzel, akılla sımsıkı kavrayıp boğmuştur.

İşte:

«– Aklı tükettim. Gördüm ki, büyük sırrı kavramaya Peygamberin ruh feyzine sığınmaktan, onun içinde

erimekten ve teslim olmaktan başka çare yoktur. Öyle yaptım ve kurtuldum.»

●

Akıl, ancak sırları fazla kurcalamamak, mıncıklamamak, örselememek, gizlinin ve kendisinin hududunu tanımak hikmetine erince akıl...

Hız alır almaz her tarafından dumanlar ve kıvılcımlar fışkıran âciz mantık ve oyuncak hesap makinesini zorlamaya ne lüzum var? Adet üstü adet yok, onun toplam hânelerinde...

Sadece bedâhet duygusu, his idrâki ve tek cümle:

O, «Gâye - İnsan ve Ufuk Peygamber», dairenin başladığı ve bittiği nokta gibi kul ve resûl plânında hem evvellerin evveli, hem de sonların sonu...

O, budur!

Mürşidim ve kurtarıcım Esseyyid Abdülhakîm (Arvasî) Hazretleri:

«– Hiç yemeğin tadı, tuzu, tek kelimeyle lezzeti, çatal ve bıçakla aranıp bulunabilir, kesilip ayıklanabilir mi? Ancak zevkle, zevk anlayışiyle bulunur.»

Evet, akıl, lezzeti çatal ve bıçakla yakalamaya çalışmanın âleti..

●

Haşmetlû sır kapısı ve o kapının Mukaddes Bekçisi önünde aklın sınırını en iyi çizenlerden biri, yine ve daima İmam-ı Gazalî:

«– Peygamberlik tavrı aklın verâsındadır; ötesinde, ilerisinde... Ufuk çizgisinin arkasında...»

●

Akıl bahsini uzatmaya değmezdi. Eğer O Nura bakarken gözlerimizin pasını silmek diye bir ilk borcu ödeme zoru olmasaydı.

Akıl gözü olmadan hiçbir şeye bakamıyacağımıza göre, demek ki, başlıca usûl mesuliyetini yerine getirdik.

Akıl gözü, kendi körlüğünü bile gözüyle görmeli ki, kabul etsin. Bu derecesi olur mu körlüğün?

Akla de ki:

– Senin son ve en büyük fâtihliğin, kendi kuvvetinle kendi kendini avlaman, kelepçelemen ve teslim olmandır!

Onun içindir ki, dediler:

– Bu iş ne akılla olur, ne de akılsız...

●

Felsefe – ki tek bildiği, hakikati, tekte değil, çokta; ve nihayet hakta değil, bâtılda aramanın san'atıdır ve başka ulaşabileceği hiçbir menzil yoktur– binlerce yıl zavallı aklı yora yora nihayet yirmibirinci asrın filozofu (Bergson)da kendi kendisini dize getirmiş ve büyük imâna yol vermiş gibidir:

«– Akıl değil, onun üstünde bir şey, seziş...»

Bu filozof, aklı akılla mat ettiğini ileri sürüp yine akla bir pay çıkarmak isteyenlere şöyle der:

«– Demek ki, aklın son merhalesi, kendi kendisini inkâr etmek demekmiş.»

●

Kur'ân'ın bir âyetindeki işaretten çıkan kıssa:

«Allah, Resûlünün nuruna, öbür Peygamberlerin nurlarına nazar etmesini emretti. Ve Son Peygamber'in nuru, öbür Peygamberlerin nurlarını kuşattı. Öbür Peygamberlerin nurları sordu:

– Yârabbi... Nuru bizi kuşatan kimdir?

– Sevgilimdir! O'nun Nuru! Ona imân ederseniz Peygamber olursunuz.

Cevap verdiler:

– O'na ve Peygamberliğine imân ettik!

Allah sordu:

– Ahdinize şahit olayım mı?

– Ol, dediler; şahit ol ey Rab!»

●

Kâab'ül-Ahbar:

«Henüz Âdem Peygamber'den ne nam, ne nişan... Allah, Sevgilisini belirtmeyi murad etti ve Cebrail'e emir verdi:

– Arzın kalbi ve nuru olan topraktan al ve getir!

Cebrail, yükseklikler makamı ve yüksek Cennet melekleriyle yeryüzüne indi. Allah Sevgilisinin kabri olan

yerden bir avuç toprak aldı. Toprağı cennet ırmaklarında yuğurdu. Toprak beyaz inci gibi ağardı ve ışık saçmaya başladı. Melekler bu toprağı yerlerde ve göklerde gezdirdiler ve Allah Resûlünün üstünlüğünü anladılar.»

●

Hadîs imamlarından Hâkim:

«Âdem peygamber Allaha hitap etti:

– Allah'ım beni niçin M.....'in babası diye künyeledin?

Allah buyurdu:

– Yâ Âdem, başını kaldır da bak!

Âdem Peygamber başını kaldırınca, Arş üzerinde Allah Resûlünün nurunu ve yazılı ismini gördü.

Allah, Âdem Peygambere dedi:

– Bu, senin zürriyetinden bir Peygamberin nurudur ki, ismi göklerde Ahmed ve yerlerde M.....; Eğer O olmasaydı seni yaratmazdım!»

●

Abdullah bin Câbir anlatıyor:

«O'na yalvardım:

– Ey Allah'ın Resûlü, söyle bana, Allah'ın her şeyden evvel yarattığı nedir?

Dediler:

Her şeyden evvel Peygamberinin nurunu, kendi nurundan yarattı. Nur, Allah'ın kudreti ile dilediği gibi gezerdi. O zaman ne levh, ne kalem, ne cennet, ne cehennem... Ne melek, ne semâ, ne arz, ne güneş, ne ay, ne insan, ne cin... Her şey bu nurdan yaratıldı.»

●

Hazret-i Ömer'in naklettiği bir Hadîs, cennetten çıkarılan Âdem Peygamber'i, Allah'a şöyle yalvarırken tasvir ediyor:

«– Yâ Rab, M..... hürmetine beni affet!

Ve Allah'tan cevap alıyor:

«– Yâ Âdem, O, benim için insanların en sevgilisi... Değil mi ki, benden, O'nun hürmetine af istedin; suçunu bağışladım!»

●

Selman:

«Cebrail gelip buyurdu:

– Ey Allah’ın Resûlü! Rabbin diyor ki: Eğer İbrahim’i dost edindimse, seni de sevgili edindim. Benim için senin üstünde mahlûk yoktur. Yeryüzünü ve insanları da senin değerini onlara bildirmek üzere yarattım. Sen olmasaydın, onlar da olmazdı.»

●

Söyleyen, O, Allah’ın Resûlü:

«– Bütün insanlığa peygamber oldum.»

Söyleyen Allah:

«– SEN OLMASAYDIN, SEN OLMASAYDIN, EFLÂKİ YARATMAZDIM.»

●

O ki olmasaydı, topyekûn oluş olmayacaktı.

İşte O...

O kadar evvel ve o kadar üstün...

Bir arada sebep ve netice...

O Kİ, VARLIK O YÜZDEN...

2

ALINDAN ALINA
GEÇEN NUR

ÂDEM'DEN
İBRAHİM PEYGAMBER'E

O'nun nuru, ilk defa Âdem Peygamber'in alnına nakşedildi. Mânada, bütün fezayı, zaman ve mekânı dolduran, ışık üstü ışık...

Nur, Âdem Peygamber'den, oğlu Şit Peygamber'e geçti. Şit Peygamber de oğluna, babasından aldığı öğütü devretti:

– Bu nuru ancak temiz, temizin temizi, Allahın huzurunda alacağınız kadınlar yolu ile, oğuldan oğula geçiriniz!

●

Ve Âdem Peygamberden başlıyan nur, peygamberden peygambere atlıyarak İbrahim Peygambere kadar geldi. Oradan, İsmail peygamber'de şubelenip, Kâinatın Fahrine oymaklık şerefinin sahibi Kureyş'in belli başlı bir koluna geçti.

PÂKTAN PÂK

Hazret-i Abbas:

«Allah'ın Resûlü buyurdular:

– Ben nikâhtan doğdum, zinadan gelmedim. Âdem Peygamberden babama kadar, bana cehâlet devrinin zina çamurundan zerre sıçramadı.»

●

İbn-i Abbas:

«Allah'ın Resûlü buyurdular:

– Benim bütün nesep kollarımda zinadan eser yoktur. Allah beni daima pâk babaların sülbünden, pâk annelerin rahmine geçirerek vücuda getirdi. Nesep kollarımda ne zaman iki şube peydahlansa, ben o şubelerden hayırlısına geçerdim.»

●

Allah diyor:

«– Seni, vücuda getirinceye kadar, Peygamber kolundan Peygamber koluna naklettim.»

•

Bir âyetteki kelimenin iki türlü okunuşundan iki mâna:

Cafer Bin Muhammed tefsiri:

«Resûle, cehâlet devri kötülüklerinden hiçbir şey bulaşmadı.»

İkinci mâna:

Enes Bin-i Malik tefsiri:

«Aranızda en nefis olandan size Resûl geldi.»

•

O, Kâinatın Efendisi:

«Ben, nesep bakımından sizin en nefisinizim.»

ASİLLER ÇEVRESİ KUREYŞ

Peygamberler caddesini takip ederek İbrahim Peygamber ve oğlu İsmail Peygamber'e geçen Muhammedî Nur, oradan Arap Yarımadası'na kıvrılır, bir başka yola girer ve bu yolun nihayetindeki kâinata hakim Peygamberlik meydanında asıl sahibini bulur. Bu arayol hem Arap kavminin en üstün örneklerini, hem de insanoğlunun en soylularını dizileştiren asiller çevresi Kureyş kabilesinin, içinde doğduğu nesep kolu...

O iki kademeli nesep kolu:

İsmail Peygamber'den Adnan'a kadar birinci kademe...

Adnan'dan, Peygamberler Peygamberinin babasına kadar ikinci kademe...

İbrahim Peygamber, sonra oğlu İsmail peygamber, daha sonra onun oğlunun soyundan gelen birinci kademeyi basamak basamak tanımıyoruz.

•

Peygamberler babası Hazret-i İbrahim'in zevcesi Sârâ çocuk doğurmuyor.

Peygamber zevcesi Sârâ bu halinden üzüldü ve cariyesi Hacer'i kocasına verdi. Ondan İsmail peygamber...

Kırgın ve küskün Sârâ'ya acıyan Allah, ona da ileri yaşında İshak Peygamber'i hediye etti.

Bu noktada Hazret-i İbrahim'in nesli, iki büyük zuhurun başı olarak, gâyet ince iki şubeye ayrılıyor:

İsmail Peygamber'den, İsrailoğullariyle hiçbir alâkası olmaksızın, hattâ onların gelip geçmesinden sonra, bir arayoldan, Ezellerin ve Ebedlerin Peygamberi gelecektir.

İshak Peygamber'den de, lâkabı (İsrail) olan Yakup Peygamber ve ondan, İsrailoğulları ve herbiri belli başlı zaman ve mekânlarla kayıtlı, sıra sıra Peygamber, hak Peygamber... Hazret-i İsa'ya ve topyekûn zaman ve mekân peygamberine kadar...

•

Hazret-i İbrahim, oğlu İsmail'e dua etti ve ondan en büyük tecellinin yol bulması için Allah'a yalvardı.

Dua kabul edildi ve İbrahim Peygamber'e İsmail'den bir büyük millet (millet, bir imân merkezi etrafında toplananlara denir) fışkıracağı müjdelendi.

•

Nurun, alnında ülkerleştiği İsmail, nihayet Sârâ tarafından kıskanılıyor. Öyle ki, İbrahim Peygamber, Hacer'le İsmail'i alıp Mekke'ye götürmek zorunda kalıyor.

Yollarda Cürhüm kabileleri...

İsmail, büyüyünce, onlardan kız alıp, Mekke'de yerleşiyor ve onun aslî lisanı olan İbrâni dilinin o zamanki arapçada erimesinden de, kâinat çapındaki büyük Arapça doğuyor.

Zemzem'in bulunması ve Kâbe'nin yeniden yapılması, o zaman...

•

İsmail'in oğlundan kimbilir kaç kol ve ne kadar zaman sonra, Adnan...

İkinci kademe, Adnan'dan yakına doğru Kâinatın Efendisine kadar yirmibir baba kaydeder:

Adnan,
Mead,
Nizar,
Mudar,
İlyas,
Müdrike,
Hüzeyme,
Kinane,

Nadr,
Malik,
Fihr,
Galip,
Lüey,
Kâab,
Mürre,
Hekîm,
Kusay,
Abd-i Menaf,
Haşim,
Abdulmuttalib,
Abdullah.

Her basamağı öbüründen ortalama 25 yıl mesâfeli kabul etsek, Kâinatın Efendisiyle Adnan arasında 500 senelik bir zaman payı düşünebiliriz.

Adnan ile İsmail peygamber arası çok daha uzun...

İsmail Peygamber'in çocukları, Arap Yarımadası'nın her tarafına kol kol ayrıldı, gerçek ve münezzeh Araplık mayasını yuğurdu ve bu kollar arasında Adnan kolu, Adnan kolunda Mudar çizgisi, bu çizgi üzerinde Kureyş oymağı, Kureyş oymağından da Haşimoğulları pırıldadı.

Zira Nur, bu koldan ve belli-başlı bir istikâmet üzerinde, babadan oğula, seke seke geliyordu.

Nur, bir babadan iki oğul olunca, daima ezelden hayırlı tarafta...

•

Adnan:

Sadece ikinci kademenin nesilbaşı olarak tanıyoruz. Alnı pırıl pırıl yanıyor.

Mead:

Yakından tanımıyoruz. Yalnız taşıdığı nura ait şuur ve hassasiyetini oğlunun vak'asından anlıyoruz.

Nizar:

Mânası (az)... Az bir şey mânasına Nizar... Doğumunda, babası Mead, Nuru oğlunda görünce sevincinden coşuyor,

şenlikler tertipliyor, ziyâfetler veriyor ve haykırıyor:

– Bütün bunlar az bir şey... Bu çocuk için çok az... Ve bu vasıflandırış, çocuğa isim oluyor.

Mudar:

Sesi fevkalâde... Tılsımlı nağmelerle deve kollarını zevk ve harekete getirirmiş... Bu âdet, Araplarda, ondan kalma...

İlyas:

Kâbe'de kurban kesmek İlyas'tan başlar.

Müdrike, Huzeyme, Kinane, Nadr, Malik de iyi bilmediklerimizden...

Fihr:

Bin Mâlik... Kureyş'i kuran ve isimlendiren, o...

Galib ve Lüey, sadece Nur'u taşıyanlar ve aktaranlar olarak malûmumuz...

Kâab:

Cumaları oymağını toplayıp hutbe vermek Kâab'ın buluşu...

Bir hutbede hitap:

— Benim neslimden peygamberliğin tamamlayıcısı gelecek... Kim O'na yetişirse imân etsin...

Mürre ve Hekîm üzerinde de bilgimiz yok...

Kusay:

Dağınık Kureyşlileri toplayıp birleştiren, mihraklandıran, rakiplerini dağıtan ve Mekke reisliğini Kureyş adına alan zat...

Abd-i Menaf:

Kureyş hâkimiyetini genişletti, temellendirdi ve kendi öz koluna bağladı.

Hâşim:

Nihayet Nur kolunun en yakın nisbetini kendi ismiyle belirtici muhteşem reis ve ulvî asil... Kureyş'in Allah Sevgilisi'ne yol veren temel dalı... Hâşimîler, Hâşimoğulları...

Abdülmuttalib ve Abdullah'ı ayrıca göreceğiz.

●

Âdem peygamber'in teslim aldığı meşale, aslî sahibine doğru Peygamber Peygamber, İbrahim ve İsmail'e geçtikten

sonra, işte bu ara yoldan, bu kollardan ve böyle geldi.

3

DEDE VE BABA

ABDÜLMUTTALİB

Peygamberler Peygamberinin büyükbabası...

Abdülmuttalib; yâni Muttalip isimli birinin kulu... Muttalip insan ismi olduğuna göre ne demek?.. Bu lâkablandırılışta bir iş olmalı...

Şöyle:

Muttalib isimli bir amcası var... Amcası, deveye binmiş, arkasında yeğeni, Mekke'ye girerlerken ona soruyorlar:

– Arkandaki de kim?

Çocuk, kılıksız ve bakımsız... Asîl Muttalib utanıyor:

– Kulumdur!

Diye cevap veriyor.

Sonradan üstbaşı düzenlenen çocuğun kim olduğu meydana çıkıyor amma, lâkab bir kere takılmıştır:

– Abdülmuttalib, Muttalib'in kölesi...

Öz ismi Şeybe-tül Hamd... Doğuştan ak saçlı... Kendisine, bu mânaya gelen Şeybe ismini vermişler. Derken Abdülmuttalib...

Uzun yıllar yaşadı ve Araplarda ilk defa sakalını o boyadı.

●

Nur, Abdülmuttalib'in alnında... Birgün, Kâbe harеminde yatmış, uyumakta... Uyanınca kendisini öyle değişmiş buldu ki, hayretinden dondu. Gözleri sürmelenmiş, yüzüne bambaşka bir güzellik sinmiş, her çizgisinde ayrı bir mâna yüz göstermiş... Yoksa uykuda, üzerinden geçen esrarlı bir el mi var?

Doğru babasına koştu ve eteğine yapıştı:

– Çareme bak; bu hâlden anlayan birine götür beni!

Babası onu Kureyş kâhinlerine götürdü. Kâhinler kendi anlayışına göre dediler ki:

– Gökler Tanrısı bu oğlanın evlendirilmesini istiyor. Hemen ona bir kız bulun!

Abdülmuttalib’i evlendirdiler. Bir müddet sonra zevcesi öldü ve ikinci defa evlendi.

Abdülmuttalib’in vücûdundan anlatılmaz bir râyiha, mest edici bir misk kokusu tütüyordu. Alnında da, gündüz içinde ayrı bir gündüz; gündüzü karartan ve yalnız kendi gündüzünü ışıldatan bir ışık... Nur... O Nur...

Mekke çevresinde ne zaman kıtlık olsa, çocuk Abdülmuttalib’i kolundan yakalarlar, dağlara ve sivri tepelere çıkarırlar ve onun yüzü suyu hürmetine Allah’tan yağmur isterlerdi ve hemen yağmur başlardı.

●

Abdülmuttalib yine Kâbe’nin hareminde ve uykuda.. Müthiş bir rüya:

Arkasından gümüş zincirler fışkırmış... Birinin ucu göklerde, birininki güneşin doğduğu yönde, öbürününki de batı tarafında... Kol kol her istikâmete dağılan zincirler nihayet bir ağaç nizamında sarmaş dolaş düğümleniyor, sonra dal dal şubeleniyor ve yaprak yaprak açılıyor... Her yaprağın üzerinde, inci gibi donmuş bir Nur... Ve... Ağacın gövdesine, dallarına, budaklarına, bütün girinti ve çıkıntılarına asılıp kalmış mahşerî bir insanlık...

Ulvî rüyayı tâbir ediyorlar:

– Senin soyundan öyle biri gelecek ki, bütün yer ve gök halkı, O’nu insanlığın kurtarıcısı bilecek...

Abdülmuttalib’in son defa evlendiği Fâtıma’dan Abdullah dünyaya geliyor.

Abdullah; sahibine teslim edilmek üzere mukaddes emâneti taşıyanların sonuncusu ve doğrudan doğruya teslim edicisi...

ABDULLAH

Abdülmuttalib, bir rüya daha görmüştü.

Ona bir yer göstermişler ve demişlerdi ki:

– İşte Zemzem Kuyusu’nun yeri!

Vaktiyle düşman istilâsı önünde Mekke’den kaçan bir topluluğun fesatçı reisi, Kâbe’nin bütün hazinelerini Zemzem kuyusuna atmış, kuyunun üstünü de toprakla bir edip

belirsiz hâle getirmişti. O zamandan beri Zemzem, belirsiz bir malûm...

Abdülmuttalib, gördüğü rüya üzerine Zemzem'i açıp meydana çıkarmak istedi. Lâkin, Kureyş ululları bir takım bâtıl inanışlar yüzünden buna engel oldular ve Abdülmuttalib'i incittiler.

Artık Zemzem'i meydana çıkarmak Abdülmuttalib için bir gâye... Amma ideâlleşen her gâye gibi yardımcısız ve düşmanlarla çevrili... Abdülmuttalib'in ilk zevcesinden oğlu Hâris tek destekleyicisi...

Gitgide Zemzem'i açmak dâvası Abdülmuttalib için öyle bir çile oldu ki, Allah'a ahdetti:

– Yârabbi; bana mübârek kuyuyu meydana çıkarmak nasibini ver. Bu işe yardım etmeleri için de on oğul ihsan et. Muvaffak olursam oğullarımdan birini sana kurban edeyim. Nezrediyorum Allahım!

Abdülmuttalib'in birisi Abdullah, on erkek çocuğu dünyaya geldi. Ondan da fazla...

Mübârek kuyu, rüyadaki işaretlerle bulundu, açıldı, temizlendi ve Kureyş asîllerinin, İsmail Peygamber oğullarının hayran gözleri önünde merkezleştirildi.

Kuyunun içinden çıkan eski kılıçlar, zırhlar ve altından geyik heykelleri...

Abdülmuttalib'in şöhret ve şerefi gökleri tuttu.

Zemzem, ötedenberi mübârek Kâbe'nin mübârek unsurlarından biri ve hacıların uğrağı...

Bir gün bir ses:

– Yâ Abdülmuttalib! Muradına erdin... Nezrini yerini getir!

Abdülmuttalib korku ile uyanıp bir koç kesti.

Yine rüyada bir ses:

– Kurban daha büyük olmalı...

Bir sığır kesti.

Daima rüyada ses:

– Daha büyük olmalı...

Bir deve kesti.

– Ondan da büyük olmalı...

Abdülmuttalib rüyada haşyetle sordu:

– Daha büyüğü nedir?

– Oğullarından biri!

Abdülmuttalib, oğullarını topladı ve «hâl ve keyfiyet şöyle, böyle» diye anlattı.

– Biz, dediler; sana bağlıyız! Aramızdan dilediğini seç ve kurban et!

Abdülmuttalib'in emriyle her çocuk, ismini bir ok üzerine yazıp babasına verdi. Baba bu oklara kur'a attı ve isim düştü:

Abdullah...

Baba, eline bir bıçak alıp Abdullah'ın bileğinden kavrar kavramaz, araya giren Kureyş büyükleri:

– Olmaz, olmaz, dediler; evlât kurban etmek gibi bir âdete aramızda yol açılamaz! Başka çare düşünelim!

Hayber taraflarında, gâibden haber verdiği sanılan bir yahudi karısına başvurdular:

– Derdimize çare bul!

Acûze, kazma dişlerini gösteren bir sırıtışla sordu:

– Sizde bir insanın diyeti nedir?

– On deve...

– Gidin, on deve hazırlayın; on deve ile Abdullah arasında kur'a çekin; kur'a develere düşerse ne âlâ, düşmezse on deve daha ekleyin ve yine kur'a çekin. Kur'a develere düşünceye kadar her defa onar onar develeri fazlalaştırın! Kur'a develere düştü mü, Rabbiniz razı oldu demektir. Develeri hep birden kurban edersiniz ve çocuk kurtulmuş olur.

Koştular ve yahudi karısının dediğini yaptılar. Develer doksana çıktığı halde kur'alar hep Abdullah'a düştü. Develer yüz olunca onlara... Abdullah kurtulmuştu. Hemen yüz deveyi birden kurban edip öylece bıraktılar. İnsan, yırtıcı hayvan, kuş; develerin üstüne üşüşen üşüşene...

Bu yüzden de Abdullah'a (boğazlanmış - zebih) yahut (kurbanlık) lâkabını taktılar.

Nitekim ileride, Allah'ın Sevgilisine, biri Hazret-i İsmail'e, öbürü babası Abdullah'a kinaye olarak (İbnü'z Zebiheyn - iki kurbanlığın oğlu) denilecektir.

•

Abdullah, güzellerin güzeli...

Yüz deve kurban edilmiş, ismi her tarafa yayılmış, babasıyla Mekke'ye dönüyor.

Bir aralık Abdullah babasından ayrıldı ve Kâbe civarında Beni Esed kabilesinin yolundan geçmeye başladı.

Yolunda genç bir kadın... Kadın hafifçe bir duvara yaslanmış, derin derin gözlerini süzmüş, vecd içinde Abdullah'a bakıyor.

Abdullah kadının tam önünde...

Kadın fısıldadı:

– Hişt, delikanlı, bir lâhza dur!

Abdullah durdu.

– Bugün yüz deve kurban ettiniz. İster misin, o develeri ben sana vereyim.

– Ne olacak?

– Benimle kal!

– Hayır, dedi Abdullah; harama el sürmem.

Ve Beni Esed güzelinin mahzun bakışları önünde başını alıp uzaklaştı.

Abdullah, Beni Zühre kolundan soylulukta en üstün, Abd-i Menaf oğlu Vehib'in kızı Âmine ile evlendi.

Âmine, Kâinatın Efendisi'ne gebe...

Abdullah sokakta, kurban dönüşü yoluna çıkan Beni Esed güzeline yine rastlıyor. Bu defa kadın, hissiz ve donuk...

Abdullah soruyor:

– Ne oldu; hâlin değişmiş?.

– O gün alnında esrarlı bir nur vardı. Kendimden geçtim. Artık o nuru sende göremiyorum.

Gerçekten, Nur, yeryüzünde annelerin en büyüğü Âmine Hatun'a geçmiştir.

•

Anne iki aylık gebe iken, Abdullah ticaret vesilesiyle gittiği Medine’de hastalanıp öldü.

●

İbn-i Abbas:

«Abdullah ölünce melekler Allah’a dedi ki:

– Yâ Rab, Resûlün öksüz kaldı.

Hitap:

– Onun koruyucusu ve yardımcısı benim.»

NESEB KOLUNUN DİNİ

Esseyyid Abdülhakîm (Arvâsî):

«– Allah Resûlünün babadan oğula aslî neseb hattı, baştanbaşa tevhit dinine bağlı insanlardan ibâret. Kâinatın Efendisi, amca kolları halinde sağa sola dağılışlar müstesna, aslî neseb hattı üzerinde şirk ve küfre bulanmış, puta tapmış ve inanmamış, tek fertten bile münezzehtir. Aslî neseb hattı üzerindekilerin hepsi, İbrahim Peygamber’in dininde, vahdaniyete bağlı kimseler...»

●

O ân, dünya öyle bir âlemdedir ki, yerle gök, bütün kadrosiyle, Büyük Kurtarıcı’yı bekler gibidir.

4

O ÂN

ZAMAN

Zaman bir dairedir; ne başını bulmak mümkün, ne sonunu... Hangi noktayı başlangıç sayalım ki, o noktadan karış karış giderek hâdiseleri oluş sırasına göre kaydedelim? Her birinin birbirinden ayrı, nereye dayandığı belli olmadan, sadece birbirine dayandığı malûm birkaç kibrit çöpünün kurduğu izafî nisbet ölçüsüyle zaman, rastgele herhangi bir yerinden tuttuğumuz ve ona göre, geri yahut ileri hareket etmekten ve aptal aptal sayı saymaktan başka çare bulamadığımız en girift vâkıa... Bu ölçüye vurulunca zaman, onu Nuh Tufanı kadar sert çizgilerle belirten büyük hâdiselere karşılık, sonsuz çöllerde sahibi meçhul bir ayak izi kadar küçük ve mahrem oluşlardan da kıymet alabilir.

•

Hele, sıra, kemiyet sırası ve bu sıranın şerefi diye bir kıyasa, bu esrar dairesi üstünde hiç yer vermeyelim.

Şöyle demez miyiz:

– Teneke mahallesini geçer geçmez karşımıza Süleymaniye camii çıkar.

İnsanoğlu sezer ki, böyle bir tarifte, Süleymaniye camiini Teneke mahallesine tâbi kılıcı bir derece hükmü yoktur. Zahirî ve darmadağınık kemiyetlerin kadrosunda, hiçbir fert, şunun veya bunun altında veya üstünde oturduğuna göre bir şeref sıkıntısı çekmiyor.

Eğer hakikatte böyle bir kanun olsaydı, âlemde esasen zaman diye bir hâdise olmaz ve hiç kimse Allah’ın Sevgilisi’nden evvel ve sonra gelemezdi.

Zaman, zaman, zaman; ve onun kakılı olduğu mekân... Ne çile! İlâhî sırrın en yakıcı tecelli zemini...

Zaman ve mekân içinde resûller geldi. Mukaddes resûllük bayrağını birbirine teslim ederek gittiler. Gâye, bayrağın bütün zaman ve mekâna hâkim, Allah Sevgilisi’ne varmasıydı. Teslim edici son Resûl eli, babasız Hak

Peygamber Hazret-i İsa oldu. Onun doğum yılı farzedilen seneye «1» dediler. O tarihten beş yüz küsûr yıl geçti.

Milâdî Altıncı Asrın son yarısı...

İşte böyle ifade edersek, her birinin eksiği ve fazlası, gerisi ve ilerisi olan adet sıkıntısından ve kemiyet utancından kurtulmuş oluruz.

Bize beş kıta olarak gösterilen dünyayı yine bu kıtalar içinde ve bir şimşek aydınlığında gözden geçirelim:

Amerika ve Avusturalya parçalarında Milâttan sonraki Altıncı Asırda hiçbir şey görünmüyor. Simsiyah... Oralarda yalnız cemat, nebat, hayvan hayatı... Bir de hayvanlardan farksız insanlar...

Bütün kaynaşma, Asya, Avrupa, ve biraz da Afrika'da... Asya'nın şarkından başlayan, cenubunu takip eden ve Çin, Hint, İran'ı geçerek Suriye'ye doğru uzanan yol üzerinde en keskin mâna renkleri ve oluş çizgileriyle bütün bir insanlık... Şark ve garp bölümleri. İkisi de Akdeniz'e doğru akıyor.

●

Şu Akdeniz, ne esrarlı çerçeve!.. Yoksa dünya evinin cümle kapısı önündeki havuz mu o?... Herkes ve her şey onun etrafında, yahut etrafının etrafında...

Mısır... Ehramlar, öyle kurşun kalem uçları ki, zaman onları en ince zımpara kâğıdı ile, havsalanın alamıyacağı kemiyet hududunda bile olsa, mutlaka yontup bitirecektir. Onların altında yatan ve ölümsüzlüğünü mezarının sipsivri kemiyet ve mukâvemetinde bekliyen Firavunlar... Ölüm için ölümü yaşayan devrik putlar... Ve esen rüzgâr...

Bu esen rüzgârı kokla bakalım; acaba içinde bir zamanlar Musa Peygamber'in üflediği tevhid nefhasından bir ıtır bulabilecek misin?

Hiç...

●

Şu ulu belde, İskenderiye... Milâdın ilk yıllarında, şarkla garbın birbirine karıştığı çukur. Cihan ticaretinin hilekâr dümencisi yahudi, bütün marifetlerini burada gösterdi. Her

şeyi melezleştirme, soysuzlaştırma ve çığırından çıkarma tezgâhı...

«İskenderiye Mektebi» isimli Neo-plâtonizma felsefesini burada yuğurdular. Eflâtun'un saf ideâlizmasını burada yahudi mistiğine daldırdılar, her şeyi lâfta vecde bağladılar, fakat vecdin neye bağlanacağını ve nasıl olacağını açık bıraktılar. Asırlar sonra «Tayyare uçurtmadan çıktı» derecesinde, muazzam İslâm tasavvufunun işte bu felsefeden devşirilme olduğunu iddia ettiler.

Neo-plâtonizma, kıpırdamaz gövdesine kanat takmayı düşünen bir su aygırı; tasavvuf da, kanatlarını Hâlikından almış arşa seyreden bir hûma kuşu...

Benzeyebilir mi?

Ölü İskenderiye, milâdî altıncı asırda her yer gibi yanlış toplamaların pası ve küfü altında, kıble istikâmetinden gelecek, Büyük Doğrultucu'yu bekliyor.

●

Bir tarafta Yunan, öbür tarafta Roma, ufuklara görmeden bakan heykellerin taş gözlerinde yuva kurmuş, hiçlikle maziye ait sahte muvâzene ve saffetlerinin şimdi yerlerinde yeller estiğinden bahsediyor.

O anda Roma'da (Forum)un mermer sütunlarına işeyen barbar köpeğinden, Atina'da (Partenon)un önünde geviş getiren uyuz keçiye kadar şahittirler ki, bütün yalancı eserlerini karartıp buraları tarümar etmiş İsa dini, yahudi elinde asliyetini kaybettikten sonra, tam bir kifâyetsizlik belirtmektedir:

– Neredesin, ey her şeyi düzeltecek ve her vâhidi yerine koyacak mukaddes el?..

Sağır ve içine kapanık duvarların ezici ve nefes tıkayıcı baskısı altında ufukları çökerten Bizans... Eski Roma, Yunanistan ve bozulmuş Hristiyanlık artığının yenmez ve yutulmaz bulamacı... Asya ile Avrupa'nın kilit noktasında, insanlığın şahdamarı ve umumî iflâs manzarasının panayır yeri...

Din içi ve din dışı bütün eğriliklerin cünbüşü orada...

•

Başımızı Asya’ya çevirelim:

İlk bakışta Mezopotamya... Kol kol insanlık cereyanlarının, zamanında, anafor bölgesi...

Ne Bâbil kalmış, ne Asma Bahçeleri, ne de göklerin tavanını bulmak için yükselttikleri ve tepesinde Nemrud’un fezaya ok attığı kule...

Büyük tevhid müjdecisi İbrahim Peygamber burada yetişti, küfürle burada çarpıştı; harlı ateşten gül bahçesine indi ve nasipsizleri arkasında bırakarak buradan çıkıp gitti.

Ve yine burası, İranlılar ve Bizanslılar arasında henüz aslî hidayete ermemiş olan doğu ile, erdiği ve doğudan devşirdiği hidayeti dalâlete çevirmiş olan batının, temelsiz ve hakikatsiz çarpışmalarına yol verici köprübaşı...

•

Filistin yollarına geçelim, Filistin yollarına...

Mezopotamya’dan Suriye ve Filistin...

Filistin; yataklık ettiği kavim isminin mânası «Gezici insan» demek... Bu yolların gurbetli ruhunu belirtmek bakımından ne harikulâde bir isim... Gerçek; bu yollardan bütün insanlık, çilekeş insanlık, akıp geçti. Bu yollar, İsrailoğulları’nın ayak izleri ile açılmıştır. Üzerlerinde Tevhid bayraktarlarının en şanlıları yürüyen bu yollarda, artık ne bir haber, ne bir iz, ne bir şafak! Sadece unutkanlık, bezginlik, karanlık... Ve bambaşka bir hiyanet dölü... Yahudilik...

Devir devir hidâyetle dalâletin, bir yukarı bir aşağı kol gezdiği bu yollarda, şimdi Bizans armaları dönemeçlere hâkim...

Bu yollar, bir zaman, insanoğlunun ruh ibresini çekici bir muhit kutbu etrafında kıvrılıyordu. Şimdi, mukaddes emâneti aslî sahibine taşıyanların ayak izlerini silmiş, hiçlik kasırgası altında bomboş, başını taştan taşa vurarak dövünüyor, çırpınıyor, aranıyor.

•

İşte İran! Ustûre, efsâne, hayâl ve çok hususî bir ruh hâletinin diyarı... Saffete erildikten sonra bile ona bu mizacından gölgeler aksettirecektir.

Hidâyetten sonra İran, bazı müsbet dehâları ile yine ruh nasibi üzerinde en mahrem mıntıkalara kadar ulaşacakken, menfî dehâlarıyla da en sanatlı tahrifçiliği yapacak ve bir yanda Bizans, bir yanda kendisi, şarkın aslî rengini boyuna karartacaktır.

Zerdüşt'ün putlarına ve ateşe tapıyor. İşte bin yıldır, her an üstüne odun atıla atıla yanan ateş!.. Birdenbire, dili tutulmuş bir insan gibi sönmesine bir saniye kaldı!

Bin ikiyüz deri parçasına yazılmış, yirmi bir fasıllı «Zendavesta»sı da pek az sonra yedi iklim dört bucak yayılmaya memur ebediyet fâtihlerinin elleri ile paramparça edilecektir.

Önünde secde ettikleri mağrur ve tembel Kisrâ, kum saatinin boşalmak üzere olduğunu bilmiyor!

●

Put fikrini, incelte incelte vücutsuz bir dua tasvirine kadar vardıran, bu defa duayı putlaştıran ve yine mücerred ve münezzeh İlâhî Zâtı bulamayan Brahma dininin ülkesi Hindistan... Bir yanda da Buda...

Fâni varlığın (hiç) cephesini görüp (hep)e atlayamamak ve (Nirvana) isimli yokluk ideali peşinde ebedî karanlığın tünelinde silinmek dâvası...

Bir diyar ki, iki büklüm, çeneleri dizlerinde, iskeletlerinin üzerine deri yaldızı çekilmiş ve «el sürülmez» diye yaftalanmış insanlar, çöp yığını halinde dalga dalga... Madde nakışlarından korkunç cehennem tasvirleri ve azab remzleri, bu insanları yutmak için ağızlarını açmış... Sakyalı münzevî, padişah oğlu Buda'yı yetiştiren bu ıstırap diyarı, beklemenin de verâsında... Hiç, hiç, hiç... Hiç ol kurtul!.. O kadar muhtaç ve o kadar mustarip...

●

Çin ve Konfüçyüs... Maddeye ezelî bir kıdem biçtikten sonra, insanı bu maddeden yaratmış, bir de lüzumsuz Tanrı hayâl edici çarpık anlayış...

Fon, eşya ve şekiller üzerinde gayet ince nakışların dünyası...

İki bin kilometrelik seddin gerisine çekilmiş ve ipek yastıklar üzerine çömelmiş, içine doğru kapanık, sonsuz bir atâlet ve hareketsizlik ruhu... Bu ruhun etrafında, fildişinden oyma, put, put, put... Ve hudutsuz incelikler içinde nihaî varıştan mahrum bir felsefe...

Önünde:

– On bin senelik efendimiz!

Diye eğildikleri Çin asili, nasipsiz bir inceliğin fâsid daire üzerinde gide gide hiçbir şey bulamadığını heykelleştiriyor. Buda, «Hiç»e götüren, (Konfüçyüs) ise güttüğü «hiç» olan...

●

Sarı-siyah, siyah-sarı, bazen de yeşilimtrak steplerde bir akış... Burası birkaç mankafa puttan başka hiçbir ruh tasası çekmiyen, beş hasse plânında yaşıyan ve mâbudunu bu plânda anlayan, atların cidago kemiklerine mıhlı, önlerine ne çıkarsa yakıp yıkıcı çiğ adamların vatanı... Turan...

Bu madde adamlar, birgün en büyük mânaya kavuşacağından, Allah'ın birliğine ve Resûlünün doğruluğuna inanır inanmaz atlarından inip büyük kubbeler altında toplanacağından, siteler ve imparatorluklar kuracağından, «Allah» kelimesini bayraklaştıracağından ve İslâmın kılıcını ışıldatacağından o anda nasıl haber sahibi olabilir?

İslâm onların mâdenini, bir üfleyişte elmasa çevirecektir.

●

Milâttan sonraki altıncı asırda dünya, beşerî sıkıntı, (dacret) ve hafakan demlerinin en dipsizini yaşatmakta... Gökler iki şak olmalı ve içinden ezgin ve ölgün insanlığın tepesine yepyeni bir ferahlık yağmuru inmelidir.

Rahmet, rahmet, Allah'ım rahmet!..

O ân, bu kadar nâzik; ve nezâket bu kadar büyük olunca mutlaka bir inkılâba, inkılâpların inkılâbına alâmet...

Milâttan sonraki altıncı asırda manzara, insanlığın, bir dairenin tam devri halinde bütün bir hayat yaşayıp tekrar sıfıra döndüğüne ve önünde korkunç bir hiçten başka bir şey kalmadığına işaret...

Şimdi bütün kadrosiyle, bütün kâinat, mutlak haberlerini alıp kaybettiği mukaddes an’anelerini, göğe bakarken kaideleri üzerinde çarpılan eserlerini, her şeyini, her şeyini, yepyeni bir yekûn çizgisi altında toplayacak bir yenileyiciye, yenileyiciler yenileyicisine muhtaç.

O ân, dünya bu dünya işte!

Sadece bekleyen, sıkılan, daralan, boğulan, dünya... Bir yanlışta bitirilmiş eski doğruların ve eskitilmiş yanlışların baştanbaşa yanlış dünyası...

Doğrunun gelmesi ve Nurun inmesi için bu dünyanın şartlarından daha uygun ne olabilir?

O gelecek, bütün eskileri yenileyecek, mutlaka yeniyi getirecek ve diyecektir:

– İşte solmayan renk, geçmiyen ân, silinmeyen yazı, yanılmayan ölçü!..

5

ARAP İLLERİ

O ÇERÇEVE

Nurun yere indiği çerçeve... Ne derin, korkunç, arzın dibine çekici bir sükût içinde...

Çöl, uçsuz bucaksız kum denizi, berrak ve yıldızlı semâ, hurma ağacı şeklinde tek tük yeşillikler, zamanın âhengini adım adım sayan deve...

Ve sonra... Sonra, hayâlin en parlak mekânını, evleri billûrdan ve sokakları fildişinden sitesini sanki sönük bulup çöle kaçmış, gökten düşme bir lisan. Üzerinde insan emeği yok gibi bir şey... En ulvî giriftlerin ve en mücerretlerin dili...

Eski Yunan'a nereden fışkırdığı meçhûl bir mucize diye bakan Avrupalı, asıl bu hârikalar lisanına, çöl plânındaki tecelliye dikkat etsin...

Arapça, sayıların yettiği kadar kollara ayrılmış ve bütün boşluğu doldurmuş, nâmütenahi ince bir lisan ve idrâk anatomisi... Onu hangi melek İlâhî bir hediye olarak göklerden bıraktı, insanoğlu nasıl buldu?

İşte mucize ve Kâinatın Efendisi'ni bekliyen ve karşılayan manevî zemin... O çerçevenin; kum zerrelerinin ördüğü bir yatak çarşafı gibi dümdüz satıhlaşan o çerçevenin üstünde tüten her şeyi içine alan erişilmez nimet...

Bu lisan elinde oldukça, çöl adamı diye bir şey yoktur; ancak İlâhî sır icabı, çöllerde saklı kalmış, bu yüzden belki de çürümekten kurtulmuş, ayrı bir insanlık vardır. Öbür çöllerde yaşayan insanlara veya yaşamışlara baksana! Dilleri, yalnız kaba eşyaya ve hareketlere ait teker heceli hırıltılardan ibaret... Bu çöl, akıl ve hesap dışı, hususî bir nasibin yuvası...

●

Arap ismi, «Fesâhatlı lisana sahip ve hâkim» mânasına bir kelimeden geliyormuş... Araplar da bu ismi yalnız kendi haklarında kullanırlar, onu kavmiyetlerinin fârikası sayarlar ve başka bütün milletlere (Acem) derlermiş...

Acem, İranlı değil, Araptan gayri herkes ve her millet...

●

Üç kola ayrılıyor Araplar:

1 – Bâide Arapları... En eski ve İslâmiyetten evvel nesilleri tükenen Araplar..

2 – Âribe Arapları... İnkıraza uğrayan eski Arapların yerini tutmuş Kahtâniler...

3 – Mustârebe Arapları... Araplaşma yolu ile Arap kadrosuna giren, Arabı Arap, Arapçayı Arapça eden İsmail Peygamber evlâdı...

Bütün kıymet, arapların en mes'ut kıvamını belirten üçüncü sınıfta...

Bir de, İslâmiyetten sonra o ruhu ve Arapçayı benimseyerek Araplaşmış (Müstâceme Arapları) sınıfı var ki, bunların kökte Araplıkla alâkaları yok... Irak, Suriye, Mısır ve Şimâli Afrika Arapları gibi...

İsmail Peygamber, gördük ki, Cürhüm kabilesinin içine girdi, orada büyüyüp yetişti ve Arap illerine hakiki cevherini getirdi. Bir iki bin yıl içinde İsmail Peygamber evlâdı kabile kabile ve şube şube genişlediler. Başlangıçta merkezi, asiller çevresi Kureyş...

MEKKE VE KÂBE

Mekke, Kâbe'nin etrafında bir fânus; Kâbe, Mekke'nin içinde bir nur... Mekke bir şehir, Kâbe bir sır...

Kur'ân'da Mekke'nin ismi Bekke...

Davud Peygambere ait Zebur'un 86'ncı mezmurunda şu kayıt var:

«Senin evine giden yollara gönül bağlamış adam Bekke vâdisinden geçerken...»

Sonradan yahudiler, Mekke ve Kâbe'yi, semavî kitaplarda azizleştirilen bu kelimeyi, Mekke şehriyle alâkasız, mücerred gözyaşı mânasına gelen bir mefhum diye tevile kalkışacaklardır. Hattâ (Bekke) kelimesi muharref kitapta mezmurlardan da çıkarılacak, yerinde sadece «Gözyaşı vâdisi» diye mücerret bir delâlet bırakılacak, fakat, «Kitab-ı Mukaddes»lerinin bâzı tercemelerinde (Bekke) yine görünecektir.

Hangi iz yok edilebilmiş ki?

•

Eğer Bekke, gerçekten gözyaşı vadisi demekse, daha ne isteriz? Bundan güzel ne olabilir? Buyurun, rahmet isteyen bütün insanlık, gözyaşı vâdisinden geçsin!

Şu muhakkak ve Kur'ân ile sabit ki; Mekke'nin asıl ismi Bekke...

Muharref Kitabın «Ahd-i Kadîm» faslında, Davut Peygamber'in Zebur'una ait mezmurun tercemesi kendi kalemleriyle ve ayniyle şudur:

«Ne mübârektir senin evinin sekenesi ki, daima sana hamdederler. Ne mübarektir o insan ki, kuvveti sendedir. Beytine giden yollara gönül veren adam, (Bekke) Gözyaşı Vâdisi'nden geçerken anı bîkarar eder.»

•

Kâbe, evvelâ istikâmetten münezzeh olan Allah'a döneceklere mahsus, yeryüzünde bir nokta. Evet; bir madde noktası üzerinde madde ötesi mânaların en azametlisini görmek isteyen, Kâbe'ye dönsün...

Kâbe her mekândan münezzeh ve mücerret Yaradan'ın, tenzihi sıfatı bozulmaksızın, maddeye aksetmiş en üstün tecelli remzi.

Ve bu remz, madde ifadesiyle, zaten tavla zarı gibi bir mik'ab mânasına gelen Arapçadaki medlûlüne eş olarak, hacim mefhumunun, sekiz köşe ve altı satıh intizamlı bir hendese şekli içinde billûrlaşmasından ibaret...

Bu esrar noktasının hakikati ise nâmütenahi derin...

Bu nokta sahabîlerden sonra Ümmetin en üstün ferdi olan İmam-ı Rabbanî Hazretlerine, İkinci Bin yıllık devrenin yenileyicisi sıfatını taşıyan Velîler Velîsine göre bir sûrettir; bir hakikatın sûreti. Bir sûret ki, insan, melek ve cin, bütün mükellef mahlûkların sûretleri için secde noktası... Ve yine o büyük zâtın beyaniyle, bütün mahlûk sûretlerinin gizli hakikatleri de, Kâbe'nin hakikatinde ayrıca secde noktasına ermekte... Yani sûretler Kâbe'nin sûretinde secdeyi bulurken, hakikatleri de onun hakikatinde secdeye eriyor.

•

İmam-ı Rabbanî:

«– Kâbe’nin hakikati, tereddütsüz, bütün hakikatlerin üstüdür. Ona bağlı kemâller de, başka hakikatlere bağlı kemâllerin üstü...»

●

Nihayet İmam-ı Rabbanî Hazretleri; Kâbe’nin hakikatini, hiçbir kavrayışın uzanamıyacağı şu muazzam tarifle çerçeveliyorlar.

«– Sanki, Kâbe’nin hakikati kevnî (Yaratılmış ve oldurulmuş) hakikatlerle, İlâhî hakikatler arasında berzah (geçit)...»

Mümine Mirâç olan namaz, onun ayakları yere basarken bu dünyadan ötelere geçişini temsil eder. Namazda, ötelerin mâna ve havasından bu dünyada alınan bir râyiha var.

İşte İmam-ı Rabbanî:

«– Bu devletin ele geçmesi için, biricik ölçü namazda, İlâhî hakikatlerin zuhuruna vatan olan Kâbe’ye yönelmektir. Kâbe o çözülmüş esrar tecellisine mihraktır ki, bu dünyada, dış suretiyle dünyadır; fakat hakikati ötelerden bir ifade... İşte namaz, (Kâbe)nin vasıta oluşuyla bu mertebeyi temsil etmiş; ve Kâbe, hem sûreti, hem de hakikati bakımından dünya ile ahireti toplamıştır.»

●

Kimse, Kâbe’nin hakikatine, kalem ve kıyas âleminde, söz ve fikirle, Nebîler Nebîsinin büyük bağlısı Velîler Velîsi İmam-ı Rabbanî derecesinde nüfuz edemezdi. Kâbe öyle bir hakikattir ki, kaskatı madde şeklinde, esiri ve lâtif mânaların en yakıcısı... En sert bir müşahhas, en ulvî mücerret ve en üstün münezzehe, kıldan ince bir köprüyle yol buluyor. Bunun içindir ki ismi, (Beytullah) Allah’ın evi...

Ayrıca, Allah mekândan münezzehtir demeye lüzum var mı? «Neyi o zannedersen, zannettiğin o şey, ona hicap (perde) olur» düstûru mutlaktır...

●

Kâbe bu sırrını Âdem Peygamberden beri muhafaza ediyor. Âdem Peygamber’den başlıyor. İlk büyük ve sarahatli inşası İbrahim Peygambere düşüyor. Bütün mânaları ile izhar

ve tesbiti de, her şey gibi, Kıble tâyin edildiği günden beri Kâinat'ın Efendisi'ne kalıyor.

•

O güne kadar, gittikçe mânası kalblerden silinen, unutulan, putlarla doldurulan Kâbe, Mekke ve etrafındakilerin, müphem bir sezişle gözlerinde yine daima aziz ve muhteremdir. Fakat vahdâni mihrakını kaybetmiş bir ihtiram... Hattâ Arap, mutlak mücerred ve münezzeh Zâtın, alemi olan «Allah» kelimesini de biliyor amma, Yaradan'a köşebaşlarını putların tuttuğu bir yoldan gidebileceğini sanıyor. Putları vasıta kabul ediyor.

En büyük «doğru» bile o kadar büyük bir yanlışa batırılmıştır ki, tekrar doğrultulması için, ancak O'nun gelmesi lâzımdır.

•

Her sene yüzbinlerce müslümanın aktığı ve her müslümana ömründe bir kere, dere tepe düz, haccı farz olan Kâbe'nin hakikatine son bir nazar:

Hendesenin nokta mefhumundaki hudutsuz mücerredi düşünerek, gerçek nokta diye Kâbe'yi hayâl edelim ve bütün noktaları ondan sıçramış ve sönmüş birer kıvılcım farzedelim. Allah, kendi nuruna karşı bir esrar adesesi tutmakta; ve bu adesenin, bütün ışıkları bir yerde toplayan mihrâk noktası, yeryüzü perdesinde Kâbe'ye düşmektedir. İşte sadece esrar idrakiyle sezilebilecek ve yüzüne nazar ederken insan ruhunu ne nisbette şahlandırdığı duyulabilecek olan Kâbe'nin sır heybeti...

Âyet meâli:

«– Biz, İbrahim'e, Mükerrem Ev'in yerini göstermiştik. Demiştik ki, bana hiçbir şerik koşma; evimi, tavaf edenler için, Mekke'de kalanlar için, rükû ve sücûd edenler için temizle... İnsanları hacca çağır; ister yaya olarak ister develere binerek gelsinler!»

Tek nokta içinde, tek nokta istikâmetinde kâinatı toplıyacak olan Nur, Mekke dairesinde pırıldamakta...

6

MEKKE’DE MANZARA

ŞEHRİN KALBİ

Rahmâni esrarın tecelli merkezine doğru semâdan çekilen okun hedefi Kâbe; yeryüzü hakikatleriyle İlâhî hakikatler arasında geçit noktası Kâbe, o ürpertici mik’ap, altı satıhlı ve sekiz köşeli muazzam remz âbidesi, göz plânında da şehrin kalbidir.

Kâbe ve Zemzem Kuyusu etrafında halkalanıp arka arkaya sıralanan çatılarıyla şehir; diş diş, tırıl tırıl iniş çıkışlı sıra dağların ve tepelerin gediğinde... Sanki bu tepeler de Kâbe’ye doğru koşuşmuş ve onunla beraber Mekke’yi kuşatmış, hisar içine almıştır.

Mekke’nin göbeği, (Batn-ı Mekke) isimli bir çukurlukta... Bir ismi de (El’ Bathâ)... Kâbe bu çukurluğun dibinde ve bir meydancıkta... Meydancığa birçok dar sokak açılıyor. Bunlara «Haremin kapıları» diyorlar.

Kureyş, işte ağızları Kâbe’ye açılan bu sokaklarda.

•

Hemen daima su kıtlığı... Kavurucu rüzgâr... Yağmur yağınca da, tepelerde toplanıp şehre doğru boşanan ve Kâbe çukurluğunu dolduran sular... Sarı ve kahverengi kocaman yılanlar halinde azgın seller...

SENATO

Bir de (Dâr-ün Nedve) isimli bir damaltına mâlikler...

Bu, şehrin yüksek meclisi, senatosu gibi bir şey... Kureyş’in büyükleri, ancak fevkalâde hâllerde burada toplanırlar. Meşveret ederler. Dâvaları neyse görüşürler, çekişirler, düşüncede yarışırlar ve sonunda muzaffer fikrin bayrağı altına girerler.

Kâbe avlusunda toplandıkları, şeref ve mevkilerine göre yer aldıkları ve en fasahatli Arapçayla havada mâna helezonları dalgalandırdıkları da oluyor.

İŞLERİ

İki işleri var:

Ticaret, fasahat...

İki yol:

Para kazanmayla mâna kazanma yolu...

Hemen hepsi tâcir... Ziraatle uğraşanlara hor gözle bakıyorlar.

Nasıl ki, küfür kuduzu Ebu Cehl, Bedr gazasında ölürken, canını bir çiftçinin almış olmasından duyduğu küçüklüğü dile getirecek; ve küfrünün karanlığı içinde sönmüş aristokrat ruhundan bir kıvılcım gösterecektir. Bu, kendisine değil, asîller çevresi Kureyş'e ait hususiyet...

Evet, hepsi tâcir... Ebu Cehl'in annesi bile ıtriyat tâciri...

Asya ile Afrika'nın kilit noktası; Babilonya ve Suriye'den Yemen yaylasına ve Hind Okyanusiyle Kızıl Denize giden yolların düğüm merkezi olmak yüzünden, ticaret yeri...

●

Mekke, «Günlük yolu» üzerinde... Günlük, şu bildiğimiz güzel kokulu nebat... Güzel koku unsurlarını Akdeniz kıyılarına aktaran yolların başlıca menzili, o...

●

Emtia alış verişiyle beraber doğrudan doğruya para ticareti de almış yürümüş... Misil misil, kabara kabara giden faiz, korkunç murabahacılık ve her türlü tefecilik...

Gökten kılıç gibi bütün insanlığın başına inen ve iktisadî çerçevede insan emeğinin hakkını getiren faiz haramından, fıtrî duyguyla olsun, kimsenin koku aldığı yok...

Mekke'den geçen paralar, Bizans'ın altın dinariyle Sâsânî gümüş dirhemleri... Fakat sikkeler az... Ham altun, altun tozu ve gümüş külçeler daha revaçta. Ellerinde hassas teraziler, gözleri faltaşı gibi açık, (Miskal) kadar ince hesaplarla bunları tartan tartana...

KERVAN

Dedik ki, hepsi tâcir... En büyük iş de kervan tertiplemek...

Kadınlar da bu işin içinde... Ebu Süfyan'ın karısı Hind'e kadar...

Kervan yola çıkar ve yoldan gelirken, meydan yerinde kadınlı, erkekli, çocuklu bir kaynaşma... O günlerin borsa

manzarası...

•

Kervan... Ne şiir! En mücerret mefhumların katarına denk güzellikte...

Mânalar kavis kavis mi?

Develer de kavis kavis ve birbirinin peşinde...

İki, üç bine kadar, birbiri arkasında deve...

•

Kervanların tertiplenmesi de Arabın fasahat tecrübesine ayrı bir vesile... (Nâdi), nida ediciler, çağırıcılar bu vesileyle uzun hitâbelere girişiyorlar. Medihler, tasvirler, teşvikler...

Arabın:

«– Rüzgârın kızları...»

Dediği sür'at perileri...

•

Kervanların götürdüğü mallar, bildirdiğimiz gibi, güzel koku unsurları bazı nebâtlar, deri ve postlar, kuru üzüm ve altun ve gümüş külçeleri... Getirdikleri de, yünlü ve ipekli kumaşlar, silâhlar, hububat ve yağlar...

Mekke, ehemmiyetli bir transit ve ticaret merkezi ve daima biriken, kabaran bir servet yatağı.

RUHÎ TABLO

Bu iktisadî faaliyetin mihrakında nasıl bir ruh?

Bir zamanlar içinden geldiği büyük tevhit ve tenzih nefesinden kalma «Allah» kelimesini unutmamışken, ona ortak ve yol verici diye yüzlerce put türetmiş...

Misilsiz bir hayâl kabiliyeti içinde en semavî tecritten en süflî teşhise yuvarlanmış...

Deve, at, ok, kılıç gibi unsurların merkezinde ışıldayan şövalyelik duygusunu, kız çocuklarını diri diri gömecek kadar vahşi bir hissizliğe götürmüş...

Şarabın, zinanın, kumarın, falın delisi...

İçine doğru indirdiği pisliğini, dışına doğru taşırmış...

Kibirli, müstehzi, zâlim, hilekâr...

Böyleyken asîl...

Böyleyken derin bir şeref hissi içinde...

Böyleyken kahraman...

Hâsılı:

Hilkatten aldığı büyük istidat güneşini içinde kıvılcım kadar küçültüp, nefsâniyetini çölden buram buram tüten bir yangın haline getirmiş, fakat her şeye rağmen bu kıvılcımı tutabilmiş, büyük beldelerin sistemli fesatlarından uzak kalmış ve saffetini korumuş, elindeki lisan hârikasıyla her ân bulutların üstünde bir âleme namzet yaşamış; bir eli gökte ve bir eli çölde, en girift tezatların ruhu...

PANAYIR

En girift tezatların ruhu, elindeki o kurtarıcı ve koruyucu kelâm hârikasını, baş döndürücü bir sirk marifeti halinde bir panayırda gösterir.

İsmi (Sûk-ü Ukâz)... Ukâz çarşısı...

Burada biçim biçim, elvan elvan insan...

Müthiş bir uğultu...

Her türlü alış veriş, köpürüş, fıkırdayış...

Giyecek, yiyecek, türlü eşya alıp satanlar... Çeşitli marifet gösterenler...

Ve birden dipsiz sükût...

Şiir okunuyor.

Fikir boyunca derin gece, elle tutulacak kadar yakın ay, uzaklığın altın notaları yıldızlar... Bu, gök...

Sonra yer; uçsuz bucaksız çöl, en yırtıcı çığlıklar kadar vahşi ve çıplak tepeler, cılk kayalıklar, kumda ceylânların ayak izleri ve çadırında şanlı süvariyi kollayan hummâ dolu gözleriyle sevgili...

Sarp, yalçın, sert, diken diken bir plâstika zeminine mıhlı, kelebek kanatlı bir hayâl, bütün bunlar arasında uçar, durur.

«Yedi askı» bu yoldan geldi ve Kâbe'ye asıldı.

FİL VAK'ASI

Nurun Mekke ve Kâbe istikâmetinden dünyaya iniş hengâmesini hudutlandıran tarih başı...

Yemen Kralı Ebrehe, manevî haşmeti altında ezildiği Kâbe'yi yıkmak sevdasına düşüyor. Bütün Arap kabilelerini sel sel kendine çeken Kâbe, Hristiyan Ebrehe'nin gözünde, dinî, siyasî, iktisadî, içtimaî binbir sebepten, tahammül

edilemez bir mekândır. Yemen’de yaptırdığı mutandan kilise, hiçbir cazibe merkezi teşkil edememiştir.

Harekete geçiyor. Nur’un dünyaya iniş yılı... Rivâyete göre mübârek anne Âmine Hatun’un büyük tecelliye kavuşmasına elli gün var.

Ebrehe ordusu Mekke önünde görünüyor. Ordunun önünde bir kocaman fil... Kureyş’te telâş ve korku...

Abdülmuttalib:

– Korkmayın, diyor; Kâbe’nin sahibi vardır, onu korur. Kimse onu yıkamaz!

Yemenli, ortalığı talan ediyor; başta Abdülmuttalib’in develeri, Kureyş’in hayvanlarını sürüp ordusuna katıyor.

Kureyşlilerle bir dağa sığınan Abdülmuttalib, alından alına geçen ve o anda Hazret-i Âmine’de karar kılmış bulunan Nurun bir tecellisine şahit oluyor ve haykırıyorlar:

– Haydi dönün, Mekke’ye inelim! Zafer bizim!...

●

Yere çöküp kalan ve Kâbe istikâmetinde tek adım atmıyan fil... Deniz istikâmetinden gelen Ebâbil kuşları ve gökten yağan mercimek tanesi büyüklüğünde taşlar... Birbirine giren, birbirini çiğneyen hayvanlar ve insanlar... Korkunç panik... Ve biraz sonra her tarafı çürüyerek ölmek üzere sıvışan, yurduna kaçan Yemen kralı Ebrehe...

Onun doğum yılındaki zaman şeridinden son levha bu...

7

DÜNYAYA GELİŞ

O GECE

İbn-i Abbas diliyle Âmine Hatun:

«– Gebeliğimin altıncı ayı geçmişti. Bir rüya gördüm. Esrarlı bir kimse yanıma gelip, dedi: «Yâ Âmine! Sen Âlemlerin Hayrına gebesin! Doğurunca ismini (M.....) koy ve hâlini hiç kimseye açma!». Derken doğum zamanı geldi. Abdülmuttalib Kâbe'yi tavafa gitmişti. Ben evde yalnızdım. Birden kulağıma müthiş bir sadâ çarptı. Anlatılmaz bir sesleniş... Korkudan kalakaldım. O anda bir ak kuş peydahlanıp kanadiyle arkamı sığadı. İçimde korku diye bir şey kalmadı. Yanıma bir göz attım. Beyaz bir kâse içinde şerbet uzattılar, alıp içtim. Şerbeti içer içmez bir ışık çağlayanı içine düştüm. İşte o ân... Baktım, Abd-i Menaf kızlarına benzer kadınlar etrafımda dolanıyor. Herbiri hurma ağacı boylu, hurî güzeli... Hayretler içinde kaldım. «Yârab, bunlar da kim?» diye Allah'a yalvardım.»

●

Doğmuştur. Allah'ın Sevgilisi, Kâinatın Efendisi, Âlemlere Rahmet, «Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber» dünyaya gelmiştir. Bütün yaratılmışların ve yaratılacakların vücuda gelişinden murad olan... Doğmuştur...

Tarihe sorarsanız şöyle diyecektir:

– Sene 571... Nisan ayının 20'nci günü... Pazartesi sabaha karşı... Kamerî Rebiülevvel ayının 12'nci günü. Mekke ufukları ağarırken...

ŞAHİT

O ânda Âmine Hatun'un yanında bulunan ve mukaddes yavruyu alan bir kadın var: Abdurrahman bin Avf'ın annesi Şifa Hâtun...

«– Allah'ın Resûlünü, dünyaya geldiği zaman ben aldım. Ellerimin üstüne düştü. Kulağıma bir âvâze geldi: «Allah'ın rahmeti sana olsun!»... Baktım ki, doğudan batıya her yer nur kaplı... Hattâ Rum illerinin saraylarını gördüm. Bu halden

silkinip Allah’ın Resûlünü emzirdim ve yatırdım. Yine acayip bir hale düştüm. Titremeğe başladım. Gözüm karardı. Yavrucağı göremez oldum. Bir konuşma oldu: «Nereye gitti?»... «Doğuya götürdüler!»... Bu konuşma kalbimden hiç silinmedi ve hep içimde çınladı. O güne kadar ki, O’na peygamberlik geldiği zaman, imân edenlerin arasına hemen katılıverdim.»

•

O geceyi Kâbe’de ve dua halinde geçiren Abdülmuttalib de bir ses duyuyor:

– Müjde ey Abdülmuttalib! Şimdi Âmine’den bir çocuk doğdu, vücudu âlemlere rahmet!..

Ve doğru Âmine’nin yanına koşuyor.

•

Âmine Hatun:

– Tam doğum zamanı gördüm ki, bir bayrak doğuda, bir bayrak batıda, bir bayrak da Kâbe’de... Doğurdum... Çocuğu secdede görmiyeyim mi? Şehadet parmağı göğe doğru... O anda yavru, bembeyaz bir bulut içinde kayboldu. Bir ses çınladı: «Doğuyu ve Batıyı dolaştırın, deryaları gezdirin... Ta ki, Allah’ın Resûlünü ismiyle, sıfatiyle ve suretiyle bilsinler.»

•

İbn-i Abbas:

– Âlemlerin Fahri doğunca, bir melek gelip kulağına: «Müjde ey Allah’ın Resûlü, dedi, hiçbir Peygamberin ilmi kalmadı ki, sana verilmemiş olsun... Sen onların ilimde en üstün ve kalbde en yiğidisin!»

•

Âmine Hatun doğum ânında, kendisini bürüyen nur hâlesi içinde Şam beldesini gördü. Şam, Peygamberler bucağı, Resuller yolu ve kavşağı... Peygamberler Peygamberinin, dünya göziyle istilâsı hareketine şahit olacakları belde... Yine Peygamberler Peygamberinin, en büyük fethi Miraç’ta ilk merhale olarak «Beyt-ül Mukaddes»ine varmakla kapısına ayak atacakları iklim... İslâm selinin, havuzunu doldurup, dört kıtaya yayılacağı mübârek merkez...

O gün Mekke’de olan sabah, ebedîdir...

DOĞAN KİM?

Hassan Bin Sabit:

«– Ben sekiz yaşında var, yoktum. Medine'de sabah vakti... Sokakta deli gibi koşan bir yahudi gördüm. Yahudi koşarken çığlığı basıyordu: «Hey yahudiler, toplanın!»... Yahudiler üşüştü. Sordular: «Ne var, ne diye haykırıyorsun?»... Yahudi, gözleri faltaşı gibi açılmış soluk soluğa cevap verdi: Ahmed'in yıldızı bu gece doğdu, Ahmed bu gece dünyaya geldi!..»

Herkes hayret ve dehşet içinde.

●

Hazret-i Ayişe:

«– Mekke yahudilerinden biri, Allah'ın Resûlünün doğdukları gecenin sabahı, Kureyş büyüklerinin bulunduğu yere geldi ve sordu ; «Bu gece aranızdan birinin bir erkek çocuğu dünyaya geldi mi?»... Dediler: «Haberimiz yok!»... Dedi: «Hemen gidin ve soruşturun! Bu gece doğan bir oğlancık var... Sırtında alâmeti olacak.»... Soruşturdular ve o gece Abdullah'ın bir oğlu olduğunu haber aldılar. Sırtında da nişan... Çocuğu yüzükoyun çevirdiler. Yahudiye gösterdiler. Yahudi, Peygamberlik nişanını görünce, elleri bir şeyi sıkmak, boğmak ister gibi ileriye uzandı ve gözlerine sanki perde indi. Haykırdı: «Eyvah! Peygamberlik artık İsrailoğullarından gitti!»

Sonra Kureyş büyüklerine hitap etti: «Size öyle bir devlet geliyor ki, güneşin doğduğu yerden battığı yere kadar zemini bütün yeryüzünü kaplıyacak!»...

●

O devirde yahudiler arasında derin ilim sahipleri vardı. Kitaplarında da, Allah Resûlünün geleceğine dair gizli haberler...

●

Abdülmuttalib, Nurun aslî sahibi Nur torununun sevinciyle âdeta uçtu. Kasideler söyledi ve Kureyşlilere büyük bir ziyafet çekti.

Sordular:

– Bu ziyafete vesilen olan çocuğa ne isim verdin?

– Muhammed...

– Böyle cedlerinde olmayan bir isim vermekten muradın ne?

– Muradım şu ki, O'nu yerde halk ve ulvîlikler âleminde Hak, pek çok övsün...

Mukaddes isim, «Pek çok hamd-ü senâ olunmuş kimse» mânasına...

•

Nur yumağı yavru... Göbeği hilkatten kesilmiş ve hilkatten sünnetli... Âdem, Şîd, İdris, Nuh, Lût, Yusuf, Musa, Süleyman, Yahya ve Hûd Peygamberlerden sonra yaradılıştan sünnetli Peygamber... Ve sırtında Nebîlik Mührü...

ÖBÜR HARİKALAR

İran'da kisrâların sarayında on iki burç... Birdenbire gürül gürül çöküyor.

Taberiye gölü... Akıl oynatıcı sarsıntılarla yerin dibine geçiyor.

Ateşe tapanların bin yıldır yanan ocakları... Sönüveriyor.

Mukaddes yavrunun dünyaya geldiği demde bütün bunlar...

Kisrâların sarayında on iki burç mu çöktü? Zira, İslâmiyetin karşısında dikilen Kisrâlar imparatorluğu, on iki sultan daha verdikten sonra, imân seli önünde yıkılıp gidecek...

•

Ve yine o demde Kâbe'nin bütün putları yüzüstü.

Ve İran'ın dinî reislerinden biri şu rüyayı gördü:

Bir sürü azgın deve, bir alay cins Arap atı ile beraber, Dicle suyunu geçip Fars illerine dalmış.

Fars illerinde bunca alâmet ve bu rüya?..

Bütün bunları Şam'da, yüz yaşını aşkın, kemiksiz arka üstü yatan, bir yere götürüleceği vakit bohça gibi katlanan, hilkat ûcubesi bir kâhine tâbir ettirdiler. Kâhin:

– O dem ki, «Tilâvet» çoğalır ve «Sahib-i Herâve» zuhur eder...

Diye söze başladı ve bütün alâmetleri saydı. Kisrâlardan artık yalnız on iki sultan beklemek gerektiğini söyledi. Ve son demini yaşadığı için:

– Ve olacak olan olur!

Deyip öldü...

•

Nur'un Âmine'nin rahminde karar kıldığı ve yerlerde ve göklerde nidâ olunduğu gece bir hitap vardır:

«– Ne güzel hâl oldu Âmine'ye; ondan sonra her şey ne güzel oldu!»

Allah Resûlünün ana rahmine intikal ettiği mevsim görülmemiş bir feyz ve bereket yılıdır. Kıtlık içinde çırpınan Kureyş ve arap kabileleri, hazinelerini doldurdular ve o yıla «senetü'l- feth-ü vel-ibtihaç» fetih ve iftihar yılı adını koydular.

Dünyaya varlığın mânası gelmişti.

8

NUR ÇOCUK

ETRAFINDAKİ ALÂKA

Hazret-i Abbas:

«Ben, Allah Resûlünün doğduğu zamanı hatırlıyorum. Üç yaşındaydım. O'nu getirdiler. Yüzüne bakıp duruyordum. Kadınlar bana: «Kardeşini öp!» dediler. Ben de öptüm.»

Hazret-i Abbas amcalardan biri ve ileride hidâyet yolcusu...

●

Allah Resûlünün yine amcalarından ve İslâmiyetin ileride en azılı düşmanlarından Ebu Leheb; neseb yönünden Nur koluna bitişik olduğu halde ondan mahrum... Bu saldırgan küfür timsâli, Nur Çocuğun doğum müjdesini aile adına ilk alanlardan...

Câriyesi, Ebu Leheb'e koşuyor ve haykırıyor:

– Müjde yâ Eba Leheb! Kardeşin Abdullah'ın Âmine'den bir erkek çocuğu dünyaya geldi. Bir yeğenin oldu!

Sadece aristokrat damarının gururla kabarması yüzünden sevinen ve coşan Ebu Leheb, müjdeci câriyeyi azâd ediyor.

Aradan yıllar ve çığırlar geçecek, Peygamber amcası Ebu Leheb, yeğeninin dünyaya gelişinde gösterdiği sevince rağmen, O'nun dâvasına en büyük düşman kesilecek, dipsiz küfür ummanı içinde kaynayıp gidecek ve ölümünden sonra bir gün mü'minlerin gözüne rüyada görünüp:

– Ah, diyecektir; Cehennemdeyim. Cehennemdeyim ve âzab içindeyim. Ancak Pazartesi günleri âzabım hafifliyor. O zaman parmaklarımı emiyorum ve uçlarından çıkan suyu içiyorum. Zira Pazartesi günü, Allah Resûlünün doğduğunu haber veren câriyeyi azâd etmiştim. Bu hareketimin yüzü suyu hürmetine Pazartesileri hafifliyorum.

●

Nur Çocuğu ilk emzirenlerden birisi de, işte Ebu Leheb'in azâdlı câriyesi...

O zaman bâdiyede yaşıyan kabilelerin yeni anne olmuş kadınları, şehre iner ve yüksek ailelerin çocuklarını alıp

badiyeye götürürler, onlara sütannelik ederler, bakarlardı.

Nur Çocuğun sütannesi Halime Hatun...

●

Halime Hatun:

«– Benî Saad kabîlesinden birçok kadın, Mekke'ye geldik. Mekke büyüklerinin emzirilecek çocuklarını alıp yetiştirelim diye... Benimle gelen kadınların hepsine Allah'ın Resûlünü sundular. Öksüz diye kimse kabul etmedi. Kadınlardan herbiri kısmetini buldu, gitti. Elleri boş, bir ben kaldım. Zevcime dedim ki: «Ellerim boş dönmek bana girân geliyor. Ben de yetimi alsam bâri!» Çocuğu almaya gittim. Mübârek vücudunu bir yeşil ipeğe sarmışlar, üstüne de beyaz bir sof dolamışlar. Beyaz, saf sütten ak ve misk kokulu... Allah'ın Resûlü arka üstü yatmış, mışıl mışıl uyuyor. O kadar güzeldi ki, yüzüne bakıp kaldım ve uyandırmağa kıyamadım. Elimi göğsünün üstüne koydum. Gözlerinden, gökleri tutan bir aydınlık fışkırdı. İki gözünün arasından öptüm. Sağ mememi verdim, aldı. Dilediği kadar süt emdi. Derken sol mememi verdim, almadı. Ondan sonra hiçbir defa sol memeden süt emmedi. Hep sağ, daima sağ...»

BÂDİYE

Halime, Nur Çocuğu alıp, bâdiyede Beni Saad kabîlesinin çevresine götürdü. O, aralarına girer girmez her şey değişik... Sanki gökten nimet yağmakta ve yerden feyz bitmekte...

Bu çocuk bütün bir esrar yuvası...

●

Halime:

«– İşe yaramaz, cansız bir merkebimiz vardı. Sütsüz ve kavruk, bir de dişi devemiz. Allah'ın Resûlü aramıza girince devenin memeleri süt doldu. Sağa sağa bitiremez olduk. Kocam hayretler içinde: «Halime, diyordu; getirdiğin yetim ne uğurluymuş! İçimize girer girmez bereket yağmaya başladı.» Kocam haklıydı. Tez zamanda davarlarımız türedi, bolluk bizi her yandan kuşattı.»

Öyle ki Halime Hatun, Nur Çocuğu önüne alıp cansız merkebe bindiği zaman, o bitik hayvan bile hayata geliyor ve yanı sıra gelenler ona ayak uyduramaz oluyor.

•

Bütün Benî Saad kabilesi bu harika karşısında hayran... Kabile bir kıtlık denizinde çırpınırken Halime'nin evi ve otlağı, tılsımlı bir ada... Etrafındakiler, süt vermiyen koyunlarını Halime'nin otlağına gönderiyorlar, fakat hiçbir fayda elde edemiyorlar.

Benî Saad kabilesi hayran...

•

En küçük çağlarda bile hususî bir hâl... Esrarlı bir ciddiyet, ağır başlılık, durgunluk, O'nu hâlelemiş...

Halime:

«– Civarımızdaki oğlancıklar oyun oynarlar fakat O, aralarına katılmazdı. Bir kenarda durur, onları gülümseyerek seyrederdi.

•

İbn-i Abbas:

«– Halime Hatun Allah'ın Resûlüne tutkundu. O'nu yanından hiç ayırmaz, O'nun uzaklara gitmesini istemezdi. Bir gün daldı, ilgilenmedi: Allah'ın Resûlü de süt kardeşi Şeymâ ile öğle sıcağında kırlara, kuzuların arasına gittiler. Halime Hatun kendisine gelince, Allah'ın Resûlünün uzaklara gittiğini anladı. Hemen fırlayıp araştırmaya başladı ve onları kırlarda buldu. Kızını payladı: «Niçin başınızı alıp uzaklaştınız, bu sıcakta kırlara çıktınız? Ya size güneş çarpsaydı?»... Şeymâ, «Anne, diye cevap verdi; kardeşime güneş dokunmuyor. Nereye gitsek başımızın üstünde bir bulut, bizimle beraber geliyor. Durduğumuz yerde duruyor, yürüdüğümüz kadar yürüyor. Onun gölgesi altında dolaştık.»

YARILAN GÖĞÜS
VE YIKANAN KALB

Bizzat kendileri:

«– Küçük bir çocuktum. Bir gün, akranım olan çocuklarla bir derenin içindeydik. Birden, yanımda üç şahıs peydahlandı. Ellerinde bir altun leğen vardı. Leğenin içi karla

dopdoluydu. Ellerini uzattılar ve beni çocukların içinden çekip aldılar. Çocuklar onları görünce korkudan kaçıştı. Şahıslardan biri beni yatırdı. Karnımı yardılar. Ben yalnız seyrediyorum. Karnımdan çıkardıkları uzuvları leğende ve karda yıkadılar, sonra yine yerine koydular. Biri de gelip göğsümü yardı, kalbimi çıkarıp eline aldı, şaketti, içinden birkaç damla uyuşmuş kan çıkarıp attı. Derken sağ ve sol yanımda bir şeyler olur gibi oldu. Baktım ki, o şahsın elinde nurdan bir mühür. Gören hayran olurdu. Onunla kalbimi mühürledi. Sonra yüreğimi yerine koydular. Yardıkları yerleri elleriyle sığadılar ve beni okşıyarak ayağa kaldırdılar.»

•

İbn-i Abbas:

«– Halime anlatır: «Çocuğum ağlayarak ve çığlık basarak geldi. Yetişin, diye bağırdı; birtakım adamlar gelip M.....'i aramızdan kaptı, bir sırtın üzerine çıkardılar, orada yere yatırıp karnını yardılar!»...

•

Derin ve gerçek mü'min için usul:

O'ndan ve Sahabîlerden, emin el ve dille ne geliyorsa doğrudur. Gözümün gördüğü, elimin tuttuğu, kulağımın işittiği, burnumun kokladığı ve dilimin tattığı şeylerden hiçbirine, bunların kontrolüne inanmayabilirim de, yalnız O'na inanırım.

•

Nur Çocuk beş-altı yaşına girinceye kadar, önünde dipsiz sahrâ, başında dipsiz gök; ve kulaklarında, bâdiyede büsbütün berraklaşan ve derinleşen, ilâhî hikmetle kıvrım kıvrım, o dipsiz arapça...

Nur Çocuğu hâleleyen harikulâdeliklerden ürktüler ve O'nu annesine teslim ettiler.

AZİZ ANNE

Aziz Anne, annelerin azizi Hazret-i Âmine, Nur Çocuk beş-altı yaşlarındayken dünyaya vedâ etti.

•

Nur Çocuğu yanına katmış Medine'ye dayılarını ziyarete gitmişti. Dönüşte yolda hastalandı ve babadan öksüz çocuğu

anneden de yetim bıraktı.

●

Allah Resûlünün anneden ve babadan öksüz kalışlarındaki hikmeti, Cafer-i Sadık Hazretleri belirtiyor:

«– Üzerinde hiçbir kul hakkı kalmasın diye böyle oldu.»

●

Âlemde hiçbir genç annenin ölümü, Âmine Hatun'un kadar hisli değildir.

Mekke'ye dönerken o kadar fenâlaştı ki, yola devam edemez oldu ve oracıkta ölüm döşeğine uzandı. Şefkat ve rikkat dolu gözlerini kâinatın özü, mukaddes oğlunun nur merkezi güzel yüzüne dikmiş, oradan hiç ayırmaksızın ruhunu teslim etti. Mukaddes evlât, ruhunu teslim etmek ve kendisini iki taraflı öksüz bırakmak üzere bulunan Hazret-i Âmine'nin başında telâş ve ıstırapla dolanırken, aziz anne, yaşlı gözleri daima Âlemlerin Nurunda, şu mısraları okuyordu:

«Rüyalarda gördüğüm gerçek...
«Oğlum, sen insanlığa gönderilecek Peygambersin!
«Helâl ve haram bildirmeğe,
«Ve ceddin İbrahim'in dini İslâmlığı ihyaya
memursun!
«Çünkü Allah, İbrahim gibi seni de,
«Putlara ve puta tapanlara uymaktan korudu.»

Aziz Anne, ruhunu teslim etmeden şu mısraları da söyledi:

«Her diri ölür,
«Her diri ölür,
«Her yeni eskir,
«Her yaşlı göçer,
«Ben de öleceğim;
«Fakat senin gibi temiz bir vekil bırakacağım için,
«Adım aslâ ölmeyecek...»

Ve Aziz Anne, mukaddes çocuğun gözü önünde, sâkin ve müsterih, yanaklarında gözyaşlarından izler, ölüm uykusuna daldı.

●

İleride büyük dâva yolunda Medine’ye hicretlerinde, Allah’ın Sevgilisi, bu ilk gidişlerini hatırlayacak ve buyuracaklardır:

– İşte şu eve konmuştuk; bu böyle, şu şöyle olmuştu.

İKİNCİ ANNE

O günden sonra, Allah’ın Resûlüne bakacak olan câriye Ümm-ü Eymen de Medine seyahatlerinde beraberdi. Nur Çocuğu alıp Mekke’ye döndürdü ve Abdülmuttalib’e teslim etti.

●

Annelik, dadılık, yetiştiricilik ve Nur Çocuk üstünde tiril tiril titreyen bir kalb, hepsi Ümm-ü Eymen’de... Abdülmuttalib’den, çocuğa bakma emrini aldıktan sonra, Ümm-ü Eymen böyle oldu.

●

Kâinatın Efendisi, Ümm-ü Eymen’e, ileride şöyle hitap edeceklerdir:

«– Annemden sonra annem sensin!»

Artık, Nur Çocuk ayağını nereye basarsa, orada Ümm-ü Eymen’in yumuşak elleri var...

9

SEVGİLİ AMCA

BÜYÜKBABANIN VEFATI

Kâinatın Efendisi sekiz yaşındayken de büyükbaba Abdülmuttalib vefat etti. Büyükbaba, ruhunu teslim ederken, oğullarından Ebu Talib'e vasiyet etti:

– Abdullah'ın oğlunu sana emânet ediyorum. İyi bak ve üstüne titre!

Abdullah ile Ebu Talib, anne ve baba bir kardeş...

Sevgili amca...

•

Ecel yolunda bir ân torununun yüzünü ve gözünü öpen, yanaklarını koklayan Abdülmuttalib'in bir sözü:

– Ben âlemde bundan güzel bir yüz ve bundan daha güzel bir koku nedir, bilmiyorum.

•

Kelâm kahramanı ve fasahat sultanı Arabın, bu ruhî müessiseye verdiği kıymete bakın ki, Abdülmuttalib ölüm döşeğinde, kızlarını yanına çağırdı ve sordu:

– Ölümümden sonra okuyacağınız mersiyeleri merak ediyorum. Acaba nasıl şeyler? Okuyun bakalım, ölmeden dinlemiş olayım!

Kızlar, tam altı kız, Allah Resûlünün halaları; asâlet çevresi ve fasahat yatağı Kureyş'in namlı kadın şairlerinden altı kız, sırasiyle, mersiyelerini tertipleyip okudular. Abdülmuttalib mersiyeleri dinliye dinliye, bir âhenk dalgalanışı içinde mesut, gözlerini yumdu.

Ölüm ânında, hem ölmek üzere bulunan, hem de onun başında toplananlar hesabına kelâm harikasından büyük bir oluş kabul etmeyişleri?..

Ne ulvî bir sahne!

•

Abdülmuttalib'in ölümünde Mekke tek bir ev... Cenaze de işte bu eve ait... Mekke halkiyle Abdülmuttalib'in ailesi arasında her ferd, mâtemden müsâvi paylar almıştı. Mekke'de çarşı pazar birkaç gün kapalı kaldı, âdeta hayat

durdu. Cenazeyi götürürken, mahzun ve mustarip yürüyen, gözyaşı döken kalabalıklar arasında, müstesna bir manzara... Tabutun hemen peşisıra, masum ve mütevekkil, başı göğsünde ve gözleri ayaklarında, yavaş yavaş adım atan, anne, baba ve büyükbaba yetimi Nur Çocuk... Sonsuzluk hedefini görmeğe ve göstermeğe memur gözlerinde tek damlasına kâinatın fedâ olacağı gözyaşı pırıltılariyle büyükbabasının tabutunu teşyi ediyor.

EBU TALİB

Artık Nur Çocuk, Ebu Talib'in damı altında...

●

Mekke'de kıtlık... Her taraf kavruluyor; ve kum taneleri, küçük haşereler gibi ağızlarını açmış ve sapsarı dillerini çıkarmış; göklerden bir damla su dileniyor.

Kaynaşan kaynaşana... Yağmur istemek ve lûtfuna sığınmak üzere bir sürü put ismi sayıyorlar. Kalabalık arasında selim akıl çizgili bir yüz, Ebu Talib'i hatırlatıyor:

– Aranızda İbrahim Peygamber sülalesinden insanlar varken, başka vasıta aramak niye?..

– Haydi, diyorlar. Ebu Talib'e gidelim, bu derde o çare bulabilir.

Gidiyorlar.

Ebu Talib, dertlerini dinledikten sonra, sağ elinde fevkalâde bir çocuk, evinden çıkıyor; Kâbe'ye doğru yürüyor, sırtını Kâbe duvarına dayıyor ve duruyor.

Bütün gözler Ebu Talib ve yanındaki güzel çocukta...

Bulutsuz gök, fıkırdayan güneş...

Parmağını kaldıran güzel çocuk, göğe doğru kalkan minicik şehâdet parmağı; ve her tarafa üşüşen bulutlar ve yağmaya başlayan rahmet...

Bütün gözler Ebu Talib ve yanındaki güzel çocukta.

Gökleri gösteren minicik şehâdet parmağı...

●

İleride, çok ileride Allah'ın Sevgilisi'ne Nebîlik ve Resûllük geldikten sonra, Ebu Talib, Kureyşlilerin cevr ve cefasına karşı siper olarak Kurtarıcılar Kurtarıcısını kurtarmaya ve

korumaya çalışırken bir (Lâmiye) Kaside söyliyecek ve bu kasidede diyecektir ki:

«Bir kavmin reisini bırakması,
«Sadece vazifesini yerine getiren,
«Sözü ve sohbeti mükemmel,
«Gayret ve faaliyet sahibi,
«Reisini bırakması?..
«Huzuriyle semâdan yağmur istenen,
«Öksüzlerin sığınağı,
«Zaiflerin kucağı,
«Asil reisini bırakması?
«Böyle olur mu hiç?
«O ki, Hâşim oğulları gibi
«Bir soyun bütün düşkünleri
«Kendisine iltica eder...
«Neticede onlar da kendisinin
«İhsan gölgesi altındadırlar.
«Böyle bir reisi bırakmak?
«Hiç olur iş mi bu?..»

●

Sonuna kadar açığa hiçbir şey vurmamış olmasına rağmen, Ebu Talib'in bu kasidedeki delâletlere göre, İslâmiyetini kabul edenler vardır.

Fakat heyhât...

Ebu Talib, sadece yeğenini sevendir; O'nu bütün mânasiyle kabul eden değil...

Ebu Talib, yeğenine, en küçük soluğun bile örseliyeceğinden korktuğu nadide bir filiz itinası göstermekte devam etti.

Peygamberler Peygamberinin amcası ve şanlı büyükbaba Abdülmuttalib gibi bir şahsiyetin oğlu Ebu Talib, akıl, dirâyet, metânet sahibi, cömert ve zengin ruhlu bir zat amma; sırtında kalabalık bir aile yükü taşıyan fakir bir insan... Sofrasında yemek yiyenlerin sayısı pek çok...

Gün olurdu ki, ortaya konan yemek sofradakilere yetmez, sofradan aç kalkılırdı. Nur Çocuk bu sofranın aslî âzası

arasına girdikten sonra, müthiş bir tecelli başladı. O'nun sofrada bulunduğu her defa, herkes tok kalkıyor, bulunmadığı zaman da yemek yetişmiyordu. Ebu Talib, nihayet bu esrarlı hâle dikkat etti ve tepeden tırnağa haşyetle sarsıldı. Git gide Ebu Talib dikkatini o kadar arttırdı ki, yemeğe oturulduğu ve yemek ortaya konulduğu zaman, eğer Nur Çocuk henüz sofrada mevkiini almamış bulunuyorsa, şöyle hitap etmeyi âdet edindi:

– Durunuz, yemeğe başlamayınız! Oğlum gelsin de öyle başlıyalım!

Evde süt içilirken bu hikmet büsbütün belli oluyordu.

Dikkat ve tedbirleri de ona göre...

Süt kabını evvelâ Nur Çocuğa veriyorlar. Kâinatın Efendisi birkaç yudum içtikten sonra geri kalanını kendileri içiyor, teker teker süt kabını ağızdan ağıza gezdiriyorlar ve sütün herkese birden yettiğine hayretle şahit oluyorlardı.

●

Uzaklarda bir adam var... Bu adam, insan tavır ve şekillerinden mânalar çıkaran bir ilim sahibi... Ara sıra adam Mekke'ye geldiği vakit Kureyş büyüklerinden birçok kimse, çocuklarını ona gösterir, çocuklarının belirttikleri mâna ve istikbâl bakımından bilgi edinmek isterlerdi. Bu adam da, çocukları şöyle önüne dizer, uzun uzun yüzlerini, tavırlarını ve hâllerini inceler:

– Şu şöyle, bu böyle!

Diye birtakım haberler verirdi.

Adam, Nur Çocuğun Ebu Talib himayesine geçtiği ve onun sahabeti altında yaşamağa başladığı sıralarda yine Mekke'ye geldi. Adamın etrafına üşüşen üşüşene...

Ebu Talib de, bir yanına Nur Çocuğu alarak kalabalığın arasına girdi. Mahut adam, Nur Çocuğa kısa bir göz attı. Fakat o sırada başkaları ile meşgul olduğu için nazarlarını hemen çekmeğe mecbur oldu. Bir müddet sonra adamın işi bitti. Adam, başını çehreler üzerinde gezdirerek bir hayli arandı ve nihayet bağırdı:

– Bana hemen deminki çocuğu getiriniz! Şu yüzünü bir ân görebildiğim çocuğu... Allah bilir ki, onun pek esrarlı ve acayip bir şânı var!

Ebu Talib, kalabalığın içinde, adamın bu kadar ısrarını görünce kuşkulandı. Nur Çocuğu göstermek niyetinden vazgeçti ve O'nu kucakladığı gibi ordan kaçırdı.

Adamın sözleri kulaklarında çınlıyor:

– Allah bilir ki, onun pek esrarlı ve acayip bir şânı var!

●

Güler yüzlü, tatlı, fakat daima mahzun, düşünceli, bütün yaramazlıklara yabancı, havâiliklere uzak, Nur Çocuk; Ebu Talib'in himayesi altında delikanlılığa doğru uzanıyor. Yaşı on iki, on üç...

●

Ebu Talib'in işi, bütün Kureyş büyükleri gibi ticaret... Bu münasebetle arada bir seyahate çıktığı oluyor.

Nihayet bir gün...

10
YOLDA BİR UĞRAK

YOLLAR

Bir gün Ebu Talib, kardeşi Hâris'i yanına alıp Şam'a kadar bir sefere çıkmak istedi.

Bildiğimiz kervan işi...

Şam seferleri, o zaman Hicaz ticaretinin ana caddesidir; ve Kureyş asîllerinin de başlıca işi yine bildiğimiz gibi, Mekke ile Şam, Şam ile Mekke arasında muhteşem kervanlar tertiplemek...

Evet, Ebu Talib, kardeşi, kendisi gibi Abdülmuttalib oğlu Hâris ile beraber Şam seferine çıkacaktır.

Demek ki, O, aylarca, Mekke'de sevgili amcasından uzaklarda yaşayacak... Hiç olur mu böyle şey?.. Amcası yokken, O, Mekke'de kalamaz.

On üç yaşındaki Nur Çocuk amcasına başvurdu:

– Beni de beraber alın, ben de sizinle beraber çıkayım sefere!..

O kadar ısrar etti ki, Ebu Talib bu ricayı kıramadı:

– Peki, dedi; mademki, bu kadar istiyorsun, beraber gel! Fakat yolculuk, keyifli olduğu kadar üzüntülüdür; rahatsız olmanı istemem.

Ve Ebu Talib, Nur Çocuğun, üzüntü ve rahatsızlık diye bir şey tanımadığını görünce, O'nu da birlikte almaya karar verdi.

Kervana katılıp yola çıktılar.

•

İşte O'nun ilk yolculuğu...

Ufuklar, ufuklar; kovaladıkça kaçan, kovalandığı hızla geri geri zıplayan, karıncayla ışık hızından her birinin süratine göre gerileyerek cevap veren çırılçıplak ufuklarda, arzın sathından, semânın bu satha temasından, semânın ve ufukların şekline kadar, her şeyi yusyuvarlak gösteren saffet zemini... Çepçevre düzlük...

İşte bu düzlüğün üzerinde bir kervan; ve kervanda Nur Çocuk...

Bu kervan, ne olduğunu ve içinde kimi götürdüğünü bilse hemen oracıkta durur; ve zaman ve mekân boyunca gelmiş ve gelecek bütün insan yürüyüşlerinin, peşinde sıralanmasını bekler.

BAHÎRA

Dere tepe düz gidiş... Yollarda ve konak yerlerinde Nur Çocuğa garip garip bakışlar...

Yollarına devam ettiler. Şam yakınlarında bir nehrin kenarına geldiler. Nehrin kenarında bir ağaç altı ve karşısında bir ibadethâne, bir zâviye, bir savmaa...

İbadethânede, hükmü henüz Allah tarafından kaldırılmamış ve o ânda hak yol olan İsa dininin bağlısı, münzevî ve müstağni, ihtilâtsiz ve alâkasız bir rahip... Bu rahibin o zamana kadar kimseyle düşüp kalktığı, gelip geçenlerle görüşüp konuştuğu, herhangi bir dış hâdiseye kıymet ve ehemmiyet verdiği görülmüş değil. İsmi «Cercis»dir. Ve Bahîra diye anılmaktadır.

İşte bu dünyadan ve her türlü dünya alâkasından el etek çekmiş âlim ve münzevî rahip, Ebu Talib'in kervanını görünce ibadethanesinden çıktı; fevkalâde beşaşetli ve iltifatlı bir çehre ile yolcuların yanına giderek onları yemeğe davet etti:

– Sizi ziyafete çağırıyorum! Hür, köle, küçük, büyük aranızda kim varsa getirmenizi isterim. Gelmedik kimse kalmasın.

– Teşekkür ederiz, diye cevap verdiler; hep birden geleceğiz!

Tam ziyafet saati gelince Ebu Talib, herkesi topladı; fakat Nur Çocuğun küçük yaşta olduğunu düşünerek, böyle bir ziyafete iştirak edemeyeceğini ileri sürdü, kalmasını istedi ve kervandakilerle beraber ziyafet yerine gitti. Bahîra, kendilerini şevkle karşıladı:

– Safa geldiniz! Hepiniz tamamsınız değil mi? Gelmeyeniniz yok herhalde.

Cevap verdiler:

– Hepimiz geldik, sade eşyamızın başında küçük bir çocuk bıraktık. Yalnız o gelmedi.

Bahîra, dalgın nazarlarını ayrı ayrı herkesin çehresinde gezdirdikten sonra, aradığı alâmeti bulamamış gibi gözlerini yere dikti:

– Sizden bilhassa bu çocuğu getirmenizi rica ederim.

İkinci amca Hâris hemen fırladı. Nur Çocuğu alıp ziyafet yerine getirdi. Herkes sofraya oturdu ve cömert rahibin ikramiyle yemek, zevk ve neşe içinde tamamlandı. Rahibin işi gücü, dudaklarında fevkalâde mânidar bir tebessüm, Nur Çocuğu süzmek, hep O'nu incelemek...

Yemekten kalkıldı. Sohbet, muhabbet... Artık sıra veda ve teşekküre gelmişti. Rahip, birdenbire, bütün zaman ve mekânın müstâkbel Peygamberine döndü:

– Sana bir şey soracağım! Lât ve Uzza aşkı için bana doğru cevap verir misin? Söyle!

O zaman, Nur Çocuğun sesi şiddetle yükseldi:

– Bana ne sorarsan sor, cevap vereyim. Fakat bana Lât ve Uzza üzerine yemin verme! Benim en ziyade nefret ettiğim, işte bunlar ve benzerleri putlar!

Bu cevap karşısında merakı büsbütün taşan Bahîra:

– Öyle ise, dedi; Allah aşkına söyle! Söyler misin?

– Hemen sor, cevaba hazırım!

Ve münzevî rahip, Nur Çocuğa, hususî hallerinden ve hayatının binbir hususiyetinden sual üzerine sual sordu. Uykuları nasıldır, rüyaları ne biçimdir, ne yer ne içer, sevdikleri ve hoşlandıkları nelerdir; vücudundaki işaretler vesaire...

Her suâle beklediği cevabı aldığı ve son derece memnun olduğu, tavrından seziliyordu. Suâller ve cevapları bitince rahip, büyük bir ihtiramla elini uzattı. Nur Çocuğun elbisesini kavradı ve müsaade istedi:

– İzin verir misin, bir noktaya bakacağım?

– Buyurun!

Rahip, gayet tazimkâr, elbiseyi Nur Çocuğun omuzlarından sıyırdı. Çocuğun sırtını açtı ve Nübüvvet Mührü'nü gördü. Bütün bu hallere anlaşılmaz gözlerle bakan Kureyşlilerin hayret nazarları önünde Nübüvvet Mührü'ne doğru eğildi ve o noktayı derin bir saygı edasiyle öptü. Kureyşlilerde hayret, büsbütün derin... Birbirilerine bakıp âdeta sormak istiyorlardı:

– Ne var, ne oluyor? Bu çocukta fevkalâde olan neymiş?..

Bahîra Ebu Talib'e döndü:

– Şimdi söyle bana, bu çocuk neyindir?

– Oğlum...

– Oğlun olması mümkün değil... Hattâ babasının hayatta bile bulunmaması lâzım...

– Kardeşimin oğludur. Dediğin gibi, babası, henüz doğmadan vefat etti.

– İşte, doğruyu söyledin! Şimdi öğütlerimi dinle! Kardeşinin oğlunu buradan ileriye götürmen doğru olmaz. Yahudiler, çocukta, benim gördüğüm işaretleri görürlerse O'na fenalık etmeye kalkarlar.

– Masum bir çocuğa neden fenalık etsinler?

– Çünkü kitaplarda gördüğümüz ve büyüklerden öğrendiğimiz bilgilere göre, bu çocuk istikbâllerin en büyüğüne namzettir. İnsanoğlu, O'nun tâbii olmak için yaratılmıştır. Yahudiler kıskanır ve fenalık etmeye kalkarlar. Sen vazgeç bu seyahatinden!.. Nasihatımı tut!

Bu sözler Ebu Talib'in ciğerine kadar işledi ve ruhunda tam bir emniyet ve itimat doğurdu. Hep beraber Bahîra'nın yanından ayrıldılar. Ebu Talib, kervan arkadaşlarına emir verdi:

– Haydi, Mekke'ye dönüyoruz! Şam'a kadar uzanmaktan vazgeçiyorum. Mallarımızı buralarda satabiliriz.

Ve sattılar ve döndüler.

●

Bahîra, Kâinatın Efendisini görmeden, harikulâdeliği nasıl keşfetmişti?

Şöyle:

Rahip Bahîra, kervan başlangıçta ibadethanesine doğru yol alırken pencereden bakmaktadır. Malûm kervanlar içinde herhangi bir kervan... Fazla dikkate bile değmez.

Fakat hayret! Kervanın tepesinde bir bulut yürümekte... Sanki hızını kervandan alıyormuş gibi kervan hızlandıkça o da hızlanmakta, yavaşladıkça yavaşlamakta, durunca durmakta...

Âlim Rahip, nazarını hiç ayırmadan kervanı takip ediyor. Evet, havasında tek bulut gölgesi olmayan dipsiz bir mavilik zemini içinde, kervanın tam üstünde kervana yelpaze tutmaya memur efsanevî bir köle gibi garip bir bulut... Sanki kervanın üzerinde, havada yüzerek giden, iki kolunu iki yana açmış harikulâde bir muhafız...

Kervan yürüye yürüye, tepesindeki bulutla beraber, nihayet ibadethânenin karşısındaki ihtiyar ağaca kadar geliyor. Bu sefer müthiş bir tecelli!

Ağacın dalları, kervanda birini korumak, perdelemek, kucaklamak istercesine eğilmekte, bükülmekte, toplanmakta... Üstelik yıllardır kurumuş, pörsümüş, iliksiz kalmış olan ağaç, içten birdenbire canlanmış, yeşillenmiş, tomurcuklanmış gibidir.

Ve âlim rahip, tüyleri ürpererek kararını veriyor:

– Nebîler ve Resûllerin sonuncusu ve tamamlayıcısı, Büyükler Büyüğü zatın geleceğini biliyoruz. İşte bu kervanda herhalde o bulunuyor. Sayısız Peygamberlerin hep birbirine işaret vere vere O'na doğru akan kolu halkalaştırdığı, vasıflarına ait çizgiler resmettiği «Gâye - İnsan ve Ufuk Peygamber.»... Bu, İsa Peygamberin haber verdiğidir. Mutlaka onu görmeliyim...

KÜFÜR

Her şeyde sakîm aklı takacak bir kanca yeri elde etmek sevdasındaki küfür, işte bu rahip Bahîra menkıbesine yaman bir fırsat gibi yapışır ve iğrenç denecek kadar akılsız ve insafsız tefsirini ileriye sürer:

«– Tamam! Ne öğrendi ise bu rahipten öğrendi. Bahîra o devirde Hristiyanlık vecd ve ilmine bürülü büyük bir zahitti.

Seyahat vesilesiyle ona uğradı, kendisiyle görüştü ve ne kaptıysa ondan kaptı.»

Kuru akıl gözüyle de o kadar âcizdir ki, küfür, hem İslâm kaynağından aldığı bir menkıbeyi, ona karşı kullanmak zaafını yenemez, yani İslâmlıktan aldığı vesikayı İslâmlar gibi mütalâa edemez; hem de 13 yaşında bir çocuğun, bir iki saat içinde bir rahipten peygamberlik dersini alabileceğini kabul eder de sonra böyle insanüstü bir iktidara Peygamber diyemez.

Susalım ve yalnız vecdimizin yolunu takip edelim.

●

Nur Çocuk, artık doğruların doğrusu genç adam, mukaddes genç adam olmaya doğru ilerliyor.

11

MUKADDES GENÇ ADAM

GENÇ ADAM NAMZEDİ

O’nu pek yakında (El’emin) diye vasıflandıracaklar. El’emin: Doğru, doğruların doğrusu...

Herkes yalan söyliyebilir. O söyleyemez. Bir boş bulunma, nefse kapılma ânı O’na hulûl edemez. Bu hâl, O’nun seciyesinde muhâl... İşte bu seciyenin teşekkül yaşına doğru yol almakta... O, genç adam namzedi Nur Çocuk...

O, henüz, ne teklif, ne memuriyet, hiçbir şeyle alâkası bulunmadığı demlerde bile küfür ve cahiliyet nefesini hiçbir suretle pâk çehresinde hissetmedi. O, ne teklif, ne memuriyet, hiçbir İlâhî emre mazhar bulunmadığı çığırlarda da, düpedüz ve tabiî hali ile, insanoğlunun, ruh, selim akıl ve ahlâk bakımından en üstünü oldu.

●

Bir bayram günü... Bütün Kureyş ayakta... (Büvâne) isimli putun etrafında gidip geliyorlar. Bu bayram, işte her sene, mahut putun başında geçirdikleri, ona kurban hediye ettikleri, kulluk gösterdikleri, türlü cünbüşler yaptıkları bir gecede cereyan ediyor.

Bütün Kureyşliler gibi, Ebu Talib de, aile kadrosunu toplıyarak bayrama iştirak etmek istedi.

O’na teklif ettiler:

– Sen de gel!

– Gelmiyeceğim, beni mazur görün!

Bu cevaba, amcaları ve halaları taaccüble baktılar. Israr... Yine red... Müteessir oldular. O’nun bu çekilişini bir bid’at, bir isyan saydılar. Dalâlet asabiyeti bu hâli, âdeta an’aneye tecavüz gibi bir şey telâkki etmeğe kadar vardı.

Dediler:

– Tavrını beğenmiyoruz! Bağlı olduğun kavmin mübarek bir bayramında bulunmamak nasıl olur? Böyle bir günde topluluğa karışmaktan çekinmek ne demektir? Cevap ver!

O kadar üstüne vardılar ki, Genç Adam namzedi, Nur Çocuk, daha fazla ısrar edemedi; istemeye istemeye, sadece amcası Ebu Talib ile halalarını kırmamak için, kendilerini takibe razı oldu. Fakat putun başına varır varmaz, çocuğun müthiş bir hâl geçirdiğini gördüler. Sanki büyük bir korku ve dehşete düşmüştü. Puta ve etrafındaki kalabalığa bir göz atınca, başına gelen hâl üzerine, O hemen döndü, kaçarcasına oradan uzaklaştı.

Bayramdan döndükleri vakit ona sordular:

– Ne oldu sana birdenbire. Niçin bayram yerinden kaçıverdin?..

Cevap verdi:

– Bana bir fenalık gelmesinden korktum. Her zaman da bundan korkuyorum. Ne vakit putların yanına yaklaşsam, uzun boylu beyazlar giyinmiş birinin oracıkta yükseldiğini, yoluma mâni olduğunu görüyorum. Bu şahıs bana «Geri çekil, sakın temas etme!» diyor. Kâbil mi geriye dönmemek?..

●

Bu vak’adan sonra Allah Resûlünün herhangi bir sebep ve saikle putların yanına uğradığı görülmedi; ve bu hâl; İlâhî Memuriyet ânına kadar hep böyle devam etti.

KOYUN GÜDEN TAC

İnsanlığın Tacı, bu demlerinde bir müddet Kureyşlilerin keçilerini güttüler. Bütün insanlığı gütmeğe ve ebedî hayata ulaştırmağa gelen «Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber», kırlarda, gönlü Allah’ında bu işi yaparken ne kadar ulvî ise bu işi hakir gören küfür de o kadar süflîdir.

Evet, küfür, bu işi hakir görür; ve çobanlık gibi âdî bir işde kullanıldığını ileri sürerek, O’nu asîller çevresi Kureyş içinde hor tutulmuş göstermeye kalkar.

Küfür, pis olduğu kadar ahmaktır.

●

Hâdise doğru: Kâinatın Efendisi, âlemde eşsiz bir zevk ve güzellik tablosu içinde ve Mekke civarında, bir zamanlar koyun güttüler. Bizzat kendi ağızlarından çıkmış mukaddes

kelimelerden tüten mâna içindeki şu harikulâde levhayı seyredelim:

Allah'ın Resûlü, omuzlarına İlâhî memuriyeti aldıkları devirde, Sahabileriyle beraber bir gün kıra çıkmışlardı. Sahabiler, kırda kara dutlara rastgelerek yemeğe başlıyorlar.

«– Bu dutlar ne kadar kararırsa o kadar tatlılaşır. Ben bunu, keçileri sürerken öğrenmiştim.»

Âlemde, bundan daha rahat, huzur ve zevk içinde söylenmiş bir söz; ve bu sözün belirttiği manzaradan daha ulvî, aslî ve güzel bir şey ne olabilir?

●

Sen; cihanın en büyük Sultanı, senin en küçük hizmetçinin ayağındaki toza denk olamayan Sonsuzluk Başbuğu, sen; söyleyen sensin:

«– Ben Karait'de Mekkelilerin keçilerini güdüyordum.»

Yine sen:

«– Allah, koyun gütmemiş hiçbir peygamber yaratmadı.»

Ve ümmetinden her ferdi çobana benzeten ve her ferdi sürüsünden mesul tutan sen... Topyekûn insanlığın çobanı, sen...

KÖTÜLÜK ONDAN MAHÇUP

Hazret-i Ali'ye anlatan, O:

«– Cahiliyet ehlinin alıştığı kötülüklere yalnız iki defa ayaklarım uğradı. İkisinde de Rabbim beni korudu... Mekke tepelerinde benimle birlikte sürülerini otlatan bir Kureyş çocuğuna, o gece benim koyunlarıma da bakmasını ve Mekke'ye gidip geceyi orada geçirmek istediğimi söyledim. Çocuk teklifimi kabul etti. Ben de Mekke yolunu tuttum. Şehrin kenarına geldiğim zaman bir evden çalgı sesleri duyulmaya başladı. Şarkı söyleyenlerin sesi de buna karışıyordu. Gelip geçene bu evde ne olduğunu sordum. Birinin düğünü olduğunu söylediler. İçime bir heves düştü; çalgı dinlemek üzere eve girdim. Bir kenarda otururken dalmışım... Allah bir uyku verdi bana... Kendimden geçtim... Güneşin hararetiyle uyanıvermişim... İkincisi de yine böyle

bir şey... Yine aynı mâni karşısında kaldım ve kötülüğe şahit olmaktan muhafaza edildim.»

●

İnsanların mâsumluk çağında bile en küçük bulaşığın bizzat itip kaçırdığı ve gözünden saklandığı ismet timsali, genç adam namzedi, Nur Çocuk...

KARGAŞALIK

Genç adam namzedi Nur Çocuk, henüz 14'üncü, 15'inci yaşını sürmekteydi ki, iki kabile arasında müthiş bir cidal koptu.

İslâmiyetten evvelki âdetlere göre insan öldürmenin büyük yasak sayıldığı bellibaşlı bir mevsimde cana kıyıldığı için, tarafların bağlı bulunduğu kabîleler birbirine girdi ve arada müthiş bir kapışma başladı.

Bunlar Havâzin ile Kinâne kabileleri...

Cenge, meş'um saikten doğuşuna işaret olarak «El'Feccar» ismini taktılar.

El' Feccar boğuşmaları bir kargaşalık çığırı oldu...

Belli başlı günlerde yıllarca sürdü, tekrar alevlendi, söndü ve yine ateşlendi, müzminleşti; ve Mekkelilerin saffet madenlerinde çürümeler meydana getirmeye başladı.

Ahid, nâmus ve müşterek ölçü ve haysiyeti tehlikeye girmiş görünüyordu.

●

Allah'ın Resûlü, bazan boğuşmalara amcası Ebu Talib'in peşinden gider, seyirci kalırdı. O sırada mukaddes genç adam hangi tarafta bulunursa, üstünlük o tarafa gülümsemeye başlardı. O, bazen yerden ok toplayıp amcasına götürür, bazen de ok atardı.

Uğuru Ebu Talib'den sananlar, yalvarırlardı:

– Aman, yanımızdan ayrılma!

●

Nihayet bu kargaşalık ve ahlâk fesadına çare bulmak için Kureyş büyükleri toplandılar ve bütün kabileleri Hilf-ül-Fuzul isimli bir and etrafında birleştirdiler.

Artık haksızlık ve tecavüz yok... Olursa, hep birden haksızın üstüne çullanacaklar...

Ahd ve And merasiminde O da bulundu, ahlâk düzeltici bu anlaşmayı pek sevdiler ve daima andılar.

İleride O:

«– Ben vaktiyle Abdullah bin Cüd'ân'ın evinde bir muahedeye şahit oldum. Arabın bütün develerini verseler o ahid ve sözden dönmem! Bugün bile mazlum tarafından o ahde dayanılarak imdat istense derhal yetişmekte tereddüt göstermem! Zira İslâmiyet sadece hakkın yerine gelmesi ve mazlumun nusret bulması için nâzil oldu.»

●

On yedi yaşlarında ve bu kargaşalık hengâmesinde amcası Zübeyr ile birlikte, Cenuba, Yemen'e bir seyahatleri var...

Kargaşalık çığırı «Fuzul» yeminiyle sona ererken, mukaddes genç adam, yirmi yaşını aşmış aşmamıştır.

12

EL’EMİN

SÖZÜ SÖZ

İşte O’na «EL’EMİN» lâkabını bu çağında taktılar. Sözüne, rivâyetine, şehâdetine, ahdine, kefâletine, sadakatine, herkesin kesin birlik olarak inandığı ve pes dediği insan...

Yalan, Allah’ın yarattığı hakikatı değiştirmek, ihanetlerin en büyüğü... Allah insanlardan, küfürün arkadaşı olan bu iktidarı nice iktidarla beraber esirgemedi. Bunun içindir ki, hiçbir insanın sözü, bizim için mutlak olarak emin değildir. Bu dünyada kimdir o zât ki, herhangi bir sözü ve nakli, kendi «ben»imize ve «ben»e bağlı fiilî hakikat müşahadesi derecesinde emin olabilsin? Bu dünyada böyle bir zât yoktur ve olamaz.

Yalnız O vardır.

Görülmemiş bir vakar, iffet ve asâlet hâlesi içinde, mukaddes genç adam, Mekkelilerin saygı dolu gözleri önünde, ağır ağır dolaşıyor.

O ÇAĞ

O çağ, gözüne meleklerin görünmeye başladığı devre... Şimşek gibi bir çakıp bir sönüyorlar; bir görünüp bir kayboluyorlar. Ve yukarılardan O’nu gösterip birbirlerine sesleniyorlar;

– İşte âlemi kurtuluşa erdirecek insan! Fakat henüz memuriyeti başlamadı, dâvet edileceği gün gelmedi.

●

O zaman ürküyor, çocukluğundan beri kendisini takip eden fevkalâde hâllerden sonra bunları nasıl mânalandıracağını bilemiyor, ürpertiler içinde kalıyor, hiçbir karara varamıyor, mahzun mahzun soruyor:

– Yâ Rab, nedir bu hâller...

Ve melekler şimşek gibi çakıp sönüyor:

– İşte Büyük Kurtarıcı! Henüz vakit erişmedi.

HELÂL İŞ

Kureyş kabilesinin malûm faaliyetine, kervan ve kervan şiirine dönelim:

İçerlek boyunları ve dışarıya doğru çıkık hörgüçleriyle en ileri bir (dekoratör) dehâsının daha üstününü hayâl edemiyeceği çizgi helezonları içinde arka arkaya, muazzam bir vezin ve âhenk yuğuran develerin kervanı...

Ticarete verilen kıymet o kadar büyüktü ki, başka meslekler onun yanında hor sayılırdı. Bu bakımdan Ebu Talib, bir gün Allah'ın Âlemlere Efendi olarak yarattığı mukaddes genç adama şöyle dedi:

– Artık yetiştin; yirmi beşinci yaşına bastın. Kendine bir meslek seçmen lâzım... Ticaretten daha iyisi ne olabilir? Kureyş, yakında, ticaret maksadiyle Şam taraflarına bir kervan göndermek istiyor. Senin de bu kervana katılman için bir yol var: Huveylid kızı Hatice'yi tanırsın... İffetli ve servetiyle meşhur muhterem dul kadın... O, her sene Kureyş'ten biri vasıtasiyle icap eden yerlere mal göndererek ticaret ettirir ve adamına hisse verir. Bu işe bu defa sen istekli çıkarsan acaba nasıl olur? Senin temizliğin, doğruluğun ve ahlâkın bilindiği için, umarım ki, seni hemen kabul eder ve başkalarına tercih eder. Sen de mutlaka, kabilendekiler gibi ticaret mesleğine girmeli, bu meslekte yetişmelisin.

Mukaddes genç adamın cevabı pek kısa oldu:

– Güzel... Fakat ben ona başvurmadan, belki Hatice bana müracaat eder. Böylesi daha iyi olur.

Ebu Talib bu cevabı kayıtsızlık ve tedbirsizlik sandı. Hemen yeğenine karşılık verdi:

– İyi amma, ya bu arada bir başkasını bulur da iş işten geçmiş olursa?

– Bakalım...

Dedi, mukaddes genç adam...

●

Arada ne oldu ise oldu; olacak olan zuhura geldi. Ulvî kadın, mukaddes genç adamın muradını yerine getirdi;

kendisine bizzat müracaat etti ve birini göndererek şu teklifte bulundu:

– Kureyş kervanına katılıp Şam taraflarına ticaret için gidebileceğini tahmin ediyorum. Eğer razı ise benim için de en güzel şart yerinde demektir. Malımın başında bulunmayı kabul ederse, kendisine başkalarına verdiğim ticaret payının iki mislini veririm.

Mukaddes genç adam, teklifi amcası Ebu Talib'e haber verdi. Ebu Talib'in memnuniyeti büyük... Heyecanla mukabele etti:

– Bu, Allah'ın sana ihsan ettiği bir rızıktır. Daha güzeli olmaz. Hemen kabul et!

●

Anlaştılar; Hüveylid kızı Hatice, kölesi Meysere'yi mukaddes genç adamın emrine verdi ve ona tenbih etti:

– Sana ne emrederse hemen itaat edeceksin! Hiçbir reyine aykırı iş görmiyeceksin! Bir dediğini iki etmiyeceksin!..

Ticaret ve seyahat hazırlığı başladı. Ebu Talib ve kardeşi, kervana katılacak başka şahıslara da tenbihler ederek yeğenlerinin gözetilip korunmasını rica ettiler.

●

Kervan yola çıktı. Gide gide bir zamanlar Rahip Bahîra'nın bulunduğu ibadethânenin önüne kadar geldiler. Bahîra ölmüş ve yerini Nastûrâ isimli bir rahip almıştı.

Nastûrâ, kervan, sahrada yavaş yavaş yol alırken, uzaklardan görüyor. Kervanın üzerinde, tek, garip ve beraberce hareket eden bulut... Kervan durunca mukaddes genç adam, Meysere ile birlikte bir ağacın altına çekiliyor ve kervandakilerden uzaklaşıyor. Rahib bakıyor ki, bulut da kervandan ayrılmış ve ağacın üzerinde karar kılmış...

●

Bahirâ'nın incelemelerine benzer bazı muayenelerden sonra hüküm:

– Şehadet ederim ki, sen, İsa Peygamber'in İncil'de, haberini getirdiği Hamd Livası, Kevser Havuzu Sahibi, Şefaat Müjdecisi Ümmi Peygambersin! Keşke ömrüm yetse de

memuriyet gününü görebilsem ve bahtiyar ümmetinin saflarında yer alsam...

●

Mukaddes genç adam, başında bulunduğu malları pazarlarda muvaffakiyetle sattı; ve onlara karşılık alacağı malları alıp, yeni baştan tertiplenen kervanla beraber Mekke'ye döndü.

●

Hatice ile karşılaştığı zaman Meysere, hanımına, acayip, içinden çıkılmaz derin bir sır belirten hâdiseleri haber verdi:

– Yolda ve kızgın güneş altında mesâfe alırken, üzerimizde daima bir bulut bulunuyor. Nereye gitsek beraber... Görülmüş, işitilmiş şey değil. Daha neler, neler!..

Ve bütün bu gördüklerini, görebildiklerini noktası noktasına, çizgisi çizgisine anlattı.

Hatice'de büyük bir hayret ve derin bir dikkat...

●

Getirilen eşya satıldı ve hesap görüldü. Ticaret, her senekinden bir misli fazla... Hatice ayrıca dikkat etti ki, bu insanla kurduğu şirketin misilsiz bir bereketi vardır.

GÜZEL, DOĞRU, İYİ

İnsanlığın, Âdem'den son adama kadar gâyesi, güzel, doğru ve iyiden başka ne olabilir?

Mukaddes genç adam, yirmi beş yaşlarında, henüz İlâhî Memuriyetten yalnız serpintiler aldığı sırada, mücerred insan olarak, güzeli, doğruyu, iyiyi mânada ve maddede nefsinde düğümlemiş bir örnektir.

Ve artık ulvî Hatice'nin gözünde, O, insanların en güzeli, en doğrusu, en iyisi...

●

Evet, (Hatice-tül-Kübra) Büyük ve Temiz Hatice, O'na âşıktır.

O, öylesine doğru ki, bakın bir iş ortağı O'nun için ne diyor:

– Peygamberliğinden evvel Allah'ın Resûlüyle müşterek bir işimiz vardı. Ben iş neticelenmeden bir yere hareket zorunda kaldım. Bellibaşlı bir zaman içinde dönüp işi

neticelendirmeye söz verdim. Fakat taahhüdüm tamamiyle aklımdan çıkmasın mı? Verdiğim sözü ancak vâdesinden üç gün sonra hatırladım. Hemen buluşma yerine koştum. İleride Allah'ın Resûlü olacak zat, beni görünce ne kaşlarını çattı, ne dik bir tavır takındı. Sadece mülâyemetle dedi;

«Çok merak ettim ve üç günü burada geçirdim.»

•

Yine ileride, Sâib isimli biri Müslümanlığı kabul ederek Peygamberin huzuruna çıkacağı zaman bütün etraf bu zatı methe koyulacaktır. O zaman Allah'ın Sevgilisi diyeceklerdir ki:

– Sâib'i ne diye methediyorsunuz; onu ben hepinizden iyi tanırım!

Ve Sâib, vecd içinde atılacaktır:

– Sana feda olmak isterim! Seninle ticaret arkadaşlığı ettik. Hak bahsinde hatır, gönül dinlemez, zerre kadar hırs ve riya göstermezdin!

•

Buluşma yerine üç gün geç kalarak gelen ortağını, aynı yerde üç gün bekleyen Kâinatın Efendisinin ahlâkını anlayabilmek için, işte, O'nun ahlâkına tevarüsten başka bir şey olmayan velîliğin bir mensubuna ait vak'a:

Velî, kendisine «Birazdan gelirim» diye söz verip ayrılan birini, kar ve yağmur altında günlerce bekliyor:

Ona soruyorlar:

– Sen deli misin? Hâlâ gelmeyeceğini anlamıyor musun?.. Ne bekliyorsun kar ve yağmur altında?

Diyor ki, velî:

– Eğer buradan ayrılacak olursam, arkadaşıma yalancılık isnad etmiş olurum. Onun için bekliyorum!

Bu ahlâk, velînin değil, velîlikle beraber her şeyin aslî sahibi bizzat O'nundur.

•

Büyük ve Temiz Hatice O'na haber gönderiyor:

– Beni alsın!.. Alır mı?

13

BÜYÜK VE TEMİZ HATİCE

İZDİVAÇ VE ÇOCUKLAR

Teklif:

– Beni alsın!.. Alır mı?

Allah’ın Sevgilisi vaziyeti amcalarına açtılar.

Ebu Talib sordu

– Alır mısın?..

Vekâr, hüzün, fikir ve güzellik timsali:

– Evet...

Buyurdular.

•

Amcalarından Ebu Talib ve Hamza, Hatice’nin amcasına gittiler. Ebu Talib, ondan Hatice’yi, İnsanlığın Tacına nikâhlamak için resmen istedi. Hatice’nin amcası da bu teklifi kabul etti. Ebu Talib’in malından yirmi genç dişi deve mihir biçildi. Karşılıklı olarak amcalar tarafından Arap âdetine uygun olarak belâgatli birer hitâbe okundu. Hatice, hazır ve dâvetli bulunan kabile büyüklerine muhteşem bir ziyafet çekti ve evliler aynı gece zifafa girdiler.

Ebu Talib’in hutbesinden:

«– Şükür Allah’a ki, bizi İbrahim’in zürriyetinden, İsmail’in neslinden, Mead’ın aslından ve Mudar’ın unsurundan yarattı: Mükerrem Evin bekçisi ve insanların reisi kıldı. Kardeşimin oğlu M..... bin Abdullah ile Kureyş’ten hangi genç tartılacak olsa, hesap ve nesepçe, akıl ve faziletçe O, hepsinden ağır basar. Malı ve parası yoksa da, buna bakılmaz. Mal ve para, gelip geçici bir gölge...»

Karşı tarafın hutbesinden:

«– Allah’a şükür ki, bizi bildirdiği gibi yarattı. Kimse sizin fazlınızı inkâr, hayır ve şerefinizi görmemezlik etmez. Biz de sizinle yakınlık kurmaya istekliyiz. Ey cemaat, şahit olun; Ben M..... bin Abdullah’ı, Hatice bint-i Hüveylid’e nikâh ettim!»

•

İlk izdivaç ve ilk zevce...

İbrahim’den başka, Allah Resûlünün bütün çocukları Hatice’den...

Kaasım, Zeynep, Ümm-ü Kelsüm, Rukiye, Fâtıma...

İlk çocukları Kaasım... Kızlardan da Zeynep, sonra Rukiye, daha sonra Ümm-ü Kelsüm, ve en sonra Fâtıma... Bir de Tayyip ve Tahir lâkaplı Abdullah var...

●

Erkek evlâtların hepsi en küçük çağlarda vefat etti. Yalnız kızlar muammer oldu ve İslâmiyeti idrâk ettiler. Böylece Allah Resûlünün çocukları, Mısır Sultanı tarafından hediye edilen Mâriye isimli cariyeden İbrahim müstesna, Büyük ve Temiz Hatice’den geliyor.

Varlığın Nuru olarak yaratılan «Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber»in Mukaddes nesli de, bu çocuklar arasında Beyt Ehli’nin, Peygamber Evinin en yakınlarından ve Sahabîlerin en büyüklerinden Ali’nin zevcesi, dünyanın en ince ve duygulu kadını Fâtıma’dan gelecektir.

Hatice’nin cehalet zamanında adı Tâhire... Temiz...

Zerrâreoğlu isminde birinin zevcesiydi. Bir kere daha evlendi ve yine dul kaldı. Yaşı kırk... Allah’ın Sevgilisi ise yirmi beşinde...

Kırk yaşındayken, yirmi beş yaşında, madde ve mânada kâinatın en güzel erkeğine zevce olmak saadetine eren bu kadınlık ufku, teker kelimeyle «Büyük» ve «Temiz»in, Allah’ın emriyle kadın şeklinde çizgilendirilmiş âbidesidir.

Misilsiz bir şefkat, tatlılık ve yumuşaklık; görülmemiş bir kadın sezişi, ruhî zenginlik, incelik idrâki...

Hatice, bütün vücut hikmeti ve hilkat sırriyle mücerred kadının, mücerred erkeğe bağlılığı mevzuunda, nihaî kabiliyet ve liyakat...

●

Hatice, ferdiyetini, sevdiği insanın şahsiyet ve ferdiyeti içinde eritip kaybetti. Artık kendisi için fikir, şu veya bu mantık ve usûlle muayene ve mütalâa edilecek bir şey değil, sadece O’nun fikri... Arzu O’nun arzusu, irade O’nun iradesi...

İşte aşk: zapt ve fethedici, insanı öz hüviyetinden sıyırıcı ve kendinde kutuplandırıcı aşk budur. Ve gerçek sevgi, bu kudret ve hikmete ulaşamadıkça mevcut değildir.

Hatice O'nu sevdi ve bu sevgide Allah sevgisine geçit buldu.

Zaten O, Allah sevgisinin kapısı... O'nu seven Allah'ı sever.

DAİMA YOL VE FİKİR

Seyahatler devamda... Hatice, her seyahatten dönüşünde zevcine bir deve hediye etmekte...

Bu seyahatler, mukaddes genç adamın İlâhî irfanında en ince nakışları çizgilendirir. Herbiri, uzun tefekkür ve nefs murâkabesi dehlizi halinde uzun yollar...

•

Semavî memuriyetinden sonra Allah'ın Resûlünü, Arabistan'ın her istikâmetinden gelen hey'etler ziyaret ettiği vakit, Bahreyn'den gelen Abdülkays Hey'etine, Peygamberler Peygamberi, memleketlerine dair fevkalâde hususî sualler soracaktır. O zaman heyet, Allah Resûlünün bu ince bilgisi karşısında hayrete düşecek ve anlamak isteyecektir:

– Sen, ey Allah'ın Resûlü, bizim memleketimizi bizden iyi biliyorsun! Nasıl oluyor?

Buyuracaklardır:

– Ben sizin memleketinizde bir zamanlar, enine boyuna seyahatlerde bulundum.

•

Bu yollarda, gittikçe derinleşen büyük düşünce; kâinat muhasebesi...

•

Mevsimler geçti; ve kimbilir zaman ve mekân boyunca ne kadar hareket gösterip hep cihanın Allah Resûlüne nâil olacağı âna tırmanan güneş, bu defa O'nun İlâhî memuriyeti telâkki edeceği günlere doğru, hep aynı noktadan doğup aynı noktadan battı ve hiç usanç getirmeden sadakatle zaman ve mekânı saydı. Âlemlerin Efendisi ise, mukaddes başlarının üstünde doğup batan güneşlerin altında, hep devamlı düşünce ve murâkabe içinde yol almakta devam

ettiler. Eşya ve hâdiselerin en mücerredinden en müşahhasına kadar her şeyi düşünüyor; ve her oluşun bağlı olduğu sebeplerin sebebini ruhlarında soruşturuyorlar:

«– Yarabbi, eşyanın hakikatini bana olduğu gibi göster!»

Kanayan insan kafalarından hiçbiri, bu Hadîsteki irtifaın eteklerine ulaşabilmiş değil...

Yolda, sokakta, yattıkları ve oturdukları yerde hep düşündüler.

EĞER YAŞASAYDILAR

Biliyoruz ki, ilk erkek çocukları Kaasım ve ondan sonra hepsi; en küçük yaşta öldüler.

Âlemlerin Efendisi, böyle en küçük yaşta vefat eden ve muammer olamıyan erkek çocuklarından biri hakkında buyurmuşlardı ki:

«– Eğer yaşasaydı nebî olması lâzımgelirdi; benden sonra nebî olamıyacağına göre, yaşayamazdı.»

Bu ince izahta, erkek çocuklarının muammer olamayışındaki sır açık...

Güneşin karşısında ancak kamer vücut bulabilir; başka bir güneş değil...

●

İleride, O'nu hor görmeye yeltenecek olan küfür, işte bu «erkek evlâdı yaşamayan ve nesli kesik» mânasına, Kâinatın Efendisi'ni «Ebter» diye anacaktır.

Fakat Allah cevap verecektir:

«ASIL SANA EBTER DİYENLERDİR Kİ, EBTER OLACAK...»

●

Öyle; O'nun nesli, amcasının oğlu Hazret-i Ali, ve kızı Fâtıma vasıtasiyle genişleyecek, genişleyecek, kol kol cihana yayılacak ve yeryüzünün en şanlı madde ve mâna prenslerini yetiştirecektir.

Bir «Seyyid» Buhara'da, bir «Seyyid» Cava adasında, bir «Seyyid» İspanya'da ve daha nerelerde ve nerelerde?

●

Arap an'anesince, ilk çocukları Kaasım'ın ismiyle «Ebü'l Kaasım» diye lâkablandırılan Kâinatın Efendisi, kerimeleri ve amcalarının oğlu vasıtasiyle öyle bir nesil bıraktılar ki,

Kerbelâ vak’asında neredeyse kopacak, kesilecek hale gelen bu nesil, sonradan şube şube yayıldı, millet millet deri ve lisan değiştirdi, kalıptan kalıba girdi; fakat daima taşıdığı tek ve sabit Peygamber zerresi sayesinde, İlâhî cezbenin nur oluklarını bütün yeryüzüne döşemekte devam etti.

Arap Seyyidler, İran’lı Seyyidler, Türk Seyyidler, Kürt Seyyidler filân, falan...

Allah’ın dediği oldu ve âlemde hiçbir nesil, O’nunki kadar yayılmadı ve gâyesine destek olamadı. O’nun manevî ihâta çerçevesine gelince: Âdem Peygamber’den son adama kadar içine giren ve giremiyeniyle bütün insanlık kadrosu... İnsanlık O’nun ümmeti; gireni girmeyeniyle... Asıl ümmet, girenler...

•

İnsanlığın Tacı otuz beş yaşlarındadır.

14

AŞK

HATİCE’NİN SEVGİSİ

Evet; mecazî aşkla İlâhî Aşk arasında kıl kadar fark bırakan ufuk noktasında, Allah’ın mucizesi olarak her iki aşkı da bir araya getirmiş en keskin sevgi humması, zaman ve mekân boyunca yalnız Hatice’nin başı üstünde tüttü.

•

Evet; her defa biri öbürünü karartan mecazî aşkla İlâhî Aşktan hiçbirini örselemeyici bir mucize içinde, Hatice, Âlemlerin Efendisini, topyekûn kadınlığın topyekûn erkekliğe olan sevgisinden daha büyük bir aşkla sevdi.

•

Ne güzel muvâzene! Zira, O, zaten topyekûn erkekliğin bizzat hülâsası; ve zira O, kulda bittikten ve kulu bitirdikten sonra Allah’a yönelen aşkın bizzat talimcisiydi.

O, o insandı ki, kendisini sevende hudutlu ve mecazî aşk kalmıyor, hemen sonsuz ve hakikî aşk başlıyordu.

O, Allah’ın kendisini sevecekler, O’nu severek başlasınlar diye yarattığı kul...

O, Allah’ın Sevgilisi...

Nasıl sevilmezdi; ve sevilince nasıl sevilirdi?

•

Büyük ve Temiz Hatice, O’nu işte böyle severdi. O’nun fikirlerinde, zevkinde, mizacında, şahsiyetinde fâni oldu; O’nun huzurundan, rahatından, hazzından ve rızasından başka bir gâye tanımadı.

•

Allah Resûlünün de ilk zevcelerine karşı duyguları son derece hususî ve derin... Bu duyguda belki her sevgi şeklini iflâs ettirici bir gönül hoşluğu, huzur ve itimat, âhenk ve mutabakat tecellisi var... Âlemlerin Efendisi, ilk zevceleri, kadınlığın «Büyük» ve «Temiz» örneğine o kadar bağlı idiler ki, O’nun çerçevesinde ve havasında ruhlarının en müstesna rahatlık şartını buluyorlardı. Teselli, kuvvet, azim, rikkat, şefkat, emniyet, Hatice’nin Allah Resûlüne tuttuğu aynalar...

Öyle ki, ilerilere doğru, küfür ve inkâr ehlinden birisi ne vakit Allah'ın Resûlünü incitse kendilerine ilk dayanak, Büyük ve Temiz Hatice olacaktır.

HATİCE'NİN SÜNNETİ

Büyüklerin ölçüsü:

«– Kadınların, erlerine hizmet, muhabbet ve izzet göstermeleri, Hazret-i Hatice'nin sünnetidir.»

●

Zeyd oğlu Abdurrahman:

– Âdem Peygamber demiştir ki: «Ben Kıyamet ve hesap gününde bütün insanların efendisiyim! Yalnız bir tek peygamberin değil... O'nun ismi Ahmed'dir; ve bana karşı iki faziletle üstün kılınmıştır. Bu faziletlerden biri O'nun zevcesidir; daima kendisine bağlı kalacak ve kendisinin hayrına çalışacak olan zevcesi. Benim zevcem ise benim zararıma çalıştı. İkinci fazilet de, Allah'ın O'na en fazla yardım etmiş bulunması ve O'nun şeytanını İslâm'a getirmesidir. Benim şeytanım kâfir kaldı.»

●

İbn-i Abbas:

– Allah'ın Resûlü buyurdular: «Cennet ehlinden kadınların en üstünü, Hatice, Fatma, Meryem ve Asiye...»

Büyük İslâm âlim ve mütefekkirinin müşterek ölçüsü, Hazret-i Hatice ve Hazret-i Ayişe'nin, Allah Resûlünün zevceleri içinde en üstün oldukları... Bunlardan bazılarına göre Ayişe en üstün... Fakat bu dâvada en itibarlı ve mesnetli ölçü Hazret-i Hatice'nin üstünlüğünde... Şeyh Veliyüddin bin İmad vesâire bu fikirdeler.

İbn-i İmad:

«– Doğrusu, Hazret-i Hatice'nin, sayısız meziyet ve fazilet sahibi Hazret-i Ayişe'ye rağmen üstün olduğudur.»

HATİCE'DEN ÂLÂSI

İbn-i İmad, bu hususta bizzat Kâinatın Efendisi'ni delil olarak gösterir.

Şöyle ki:

«Bir gün Hazret-i Ayişe, Allah'ın Resûlüne dedi ki:

– Allah, sana Hatice’den âlâsını nasip etti!

Hazret-i Ayişe’nin nefsini kastederek söylediği ve gâyet ince bir kadınlık nüktesiyle Allah Resûlünün tercihini yokladığı ve:

– O vefat ettiyse yerine ben geldim.

Diye ima ettiği bu söze, Allah’ın Sevgilisi şu cevabı verdiler:

– Hayır Ayişe! Allah bana Hatice’den âlâsını nasip etmedi. İnsanların beni yalancı çıkardığı devirde bana herkesten evvel imân eden, insanların beni mahrum bıraktığı demlerde bana bütün malını veren odur.»

O HÂLET

Aşkın kanatlarını saymaya sayılar yetmez. O kanatlarla uçulmayacak, çıkılmayacak makam ve derece mi var?

Hesabın sustuğu, mantığın bozulduğu, aklın eridiği iklime yol bulan kanatlar...

Aşk, hak ve adaleti, sevgilinin dilek ve iradesinden ibaret bulan ve başka hiçbir ölçü taşımayan ilâhî keyfiyet...

Aşk; kendisinde değil, sevgilisinde olmanın ve sonuna kadar feda etmenin büyük haleti...

Bu aşk Allah’ındır; ve kullarda ondan serpintiler ve ipuçları vardır. Allah’a ermenin yolu da, işte bu haleti köküne kadar derinleştirmek ve aslî hedefine çevirmek...

Ve Peygamberlik tavrı, zâhirde ibadet ve şeriat, bâtında ise dış ölçülerden nokta feda etmeksizin aşk ve muhabbet...

●

Ve kendinde yok, Allah’ta var olmak... Ve...

Ve gerisi, kelâmın, aklın, hududun, mevzuun dışı...

●

Büyük ve Temiz Hatice O’nu, bu haletin iki insan arasındaki tecellisine son merhâle olan ufuk noktasına kadar sevdi. İnsanoğlunun âzamisini, Allah’a devredilecek aşkın insan perdesinde ve tâkatindeki âzamisiyle sevdi. İnsanlara Allah’ı sevdirmeye memur Allah’ın Sevgilisini sevdi. Böylece hem insan olarak O’nu, hem de Allah’ı sevmiş oldu. Ve

yalnız bu misal üzerindedir ki, bu iki sevgi birbirini karartmadı.

VAKİT

Hatice’nin en sıcak nüvaziç ve itina bucağında seneler geçiyor...

Tefekkür, tefekkür, ebedî düşünce...

●

Vakit erken mi, geç mi belli değil... Zaman, Allah’ın «Ol» dediği zaman...

Otuz yedi yaşlarında kulaklarına gâipten sedâlar geliyor. Nida sigasiyle mukaddes isimlerini haykırıyorlar. Ve, izbelerde, tenhalarda garip, esrarlı, anlatılmaz ışıklar...

Birdenbire dikkat kesilip tam bir şuur gözüyle etrafı muayene ediyorlar:

Hiçbir şey yok...

Bu hallerini yalnız Büyük ve Temiz Hatice’ye açıyorlar.

●

Nur, mihrakına o kadar yaklaşmıştır ki, şimdiden ortalıkta görülmedik, tanınmadık bir aydınlık vardır. Semalarda renk ve ses cünbüşü ve ufuklarda elvan elvan Peygamber kuşağı...

15

KARA TAŞ

MÂNA VE MADDE

Bahsinde, Kâbe’nin yakıcı mânası gözlerimizi öyle kamıştırdı ki, maddesine fazla dikkat edemedik. Bir ân için güneş gözlüğü gibi bir perdeden onun maddesine nazar edelim ve onu bütün eşyasiyle bir arada görmeye çalışalım:

Mekke’nin ortasında ve çukurlukta, yalnız altı satıhlı ve sekiz köşeli bir mikab olarak tanıdığımız, hikmet noktası Kâbe...

•

On beş metre yüksekliğinde ve on, on iki metre genişliğinde dört duvar... Mekke dağlarının siyah taşlariyle kaplı bir zemin üzerinde...

Duvarlarının köşeleri, merkezden çekilecek istikâmet hatlariyle, şimâl şarkı, şimâl garbı, cenup şarkı ve cenup garbına bakıyor.

Buna göre «rükn» denilen dört kısma bölümlü:

Şimâl köşesi, Irak Rüknü...

Garp köşesi, Şam Rüknü...

Cenup köşesi, Yemen Rüknü...

Ve:

Şark köşesi, Esved Rüknü...

Sonuncu rükn, o tarafta bulunan (Hacer-ül Esved) Kara Taştan isim alıyor.

•

Şark köşesinde, yerden birbuçuk metre yükseklikte ve Kâbe duvarına yirmi- otuz adım mesafede «Hacer-ül Esved — Kara Taş» isimli bir madde...

Bu siyah taş nedir?

Onu ahmak madde gözüne sorarsanız, şu ânda üzerine eğilip şöyle diyecektir:

«– Üç tane büyük ve birkaç tane küçük taştan bir grup... Bir çemberle çevrili... Çemberin etrafında gümüş bir halka... Taşın aslî mahiyetini tâyin güç... Çünkü yüzü, birçok temas neticesinde aşınmış ve düzleşmiş... Vaktiyle tek bir

kütleymiş de sonra bir yangında çatlamış ve parçalanmış... Terkibinde de şu bu...»

Âlemde hiçbir şeyin mahiyetini bilmeksizin bir de «mahiyet»den bahseden bu görüş ve bakış kadar kaba ne olabilir? Yalnız pergelle ölçen ve taşın kutrunu 30 santim bulan, kimyahâne tahlillerinden de başka bir şey bilmeyen bu görüşün gösterebileceği bir şey var mıdır?

•

O siyah taş da, Kâbe gibi ve Kâbe kadrosuna bağlı, bu dünyadan bu dünyada bir «suret» olarak, ötelerden bir alâmet, bekâ ve fenâ âlemleri arası mübarek bir remz... Yokluk ve izafîlik dünyasında, varlık ve hakikat vatanının malı ve eşyası...

O da, Zemzem gibi, Kâbe'nin ana unsurlarından...

Zemzem garp köşesinde, Kara Taş da şark köşesinde, Kâbe'nin iki yanını tutmuş.

KARA TAŞ YÜZÜNDEN

Şimdi, zamanın akışı içinde hâdiselerin cereyanına dönelim:

Büyük ve Temiz Hatice ile izdivaçlarını takip eden yıllar boyunca, Kâinatın Efendisi olgunluk çağlarına ve İlâhî memuriyetlerinin eşiğine doğru yol alırlarken, Kara Taş etrafında bütün Arap kabîlelerini birbirine düşürücü bir hengâme koptu.

•

Kuraklığı, sulaklığından artık olan Mekke'de arada bir dağlardan boşanan seller, kahverengi yılanlar halinde Kâbe'nin bulunduğu çukurluğu basmış, göle çevirmiş ve Allah'ın Evini kısım kısım yıkmıştı.

•

Kâbe, temeline kadar yıkıntılarla dolu... Kâbe'nin içinde bir de hazine... Kuyu şeklinde ve Kâbe'ye getirilen kıymetli hediyelerle dolu...

Yıkıntılardan içeriye bir hırsız girdi ve hazineden bazı şeyleri çalıp götürürken yakalandı.

Kureyş büyükleri hırsızın elini kestirdiler ve aralarında kararlaştırdılar.

– Kâbe harap... Onu yeni baştan bina etmeliyiz!

Allah’ın evini, temelinden tepesine kadar yeni baştan çatacaklar...

•

O zaman güzel bir şey oldu. İsmine tesadüf dedikleri gizli sâik, Mekke’nin iskelesi Cidde önlerinde bir gemiyi karaya vurdurdu. Gemide mimarlık işlerinden anlayan bir de usta...

Artık gemilikten çıkan ve enkaz yığını haline gelen tekneyi, nâdide kerestesinden faydalanıp Kâbe’yi inşa etmek üzere satın aldılar. Ustayla anlaştılar ve işe giriştiler.

•

Fert fert ve kabîle kabîle bu işe katılmayan kalmadı. Allah’ın Resûlü de yapı faaliyetine iştirak buyurdular.

•

Allah’ın evi ve Mekke’nin yüreği Kâbe, dümdüz bir plân üzerinde, altı satıhlı ve sekiz köşeli, sır dolu mik’ab şekliyle meydana çıktı.

Şimdi iş, Kara Taş’ı yerine koymakta...

Bir hengâmedir koptu:

– Biz koyacağız!

– Siz koyamazsınız, biz koyacağız!

– Hayır, ne siz, ne de öteki!.. Bizim şerefimiz, onu kendi elimizle yerine koymak hakkını kimseye bırakmaz!

Gruplar, topluluklar, kabîleler birbirine girmek üzere...

Ellerini kan dolu çanaklara batırıp nida edenler:

– Kanımızı son damlasına kadar akıtmadıkça bu hakkı başkasına vermeyiz!

•

Kureyş’in ulu ları etrafa sükûnet tavsiye ettiler ve dediler ki:

– Düşünürüz, düşünürüz! Düşünür ve bir çaresini buluruz! Hele biraz sabır...

Ve hep beraber Kâbe avlusunda toplanıp dertleşmeye başladılar.

Bir teklif:

– Birini hakem tutalım!

– Nasıl birini?

– Akılda ve ahlâkta kâmil birini...

– Ama kimi?

Bu defa da «Hakem benden olsun, senden olsun!» tartışmasına yol görünmek üzere...

Teklif sahibi, elini, Kâbe'ye yol veren geçitlerden birine uzattı:

– Şu geçitten ilk olarak kim çıkagelirse, onu!..

Bu nasip işine karşı hep bir ağızdan:

– Güzel, diye haykırdılar, razıyız! İlk gelecek hakem olsun!..

Geçitten «El-Emin» sıfatlı, kâmil akıl ve ahlâkında herkesin birleşik olduğu Peygamberler Peygamberi çıkageldi.

Dediler:

– Seni hakem tuttuk, yâ Ebü'l-Kaasım, sen hangi kabîleyi seçersen taşı yerine o koyacak... Allah'ın Sevgilisi gülümsediler.

Bir örtü istettiler.

Gruplar, topluluklar, kabîleler, birbirinin üstünden hayretle bakıyor.

Örtü geldi.

Taşı örtünün üstüne koydular.

Her kabîlenin temsilcisine örtünün bir tarafını tutturdular.

Hep beraber örtüyü kaldırttılar ve yürüttüler.

Taş, konulacağı yere geldi.

Sonra mukaddes elleriyle taşı alıp yerine koydular.

Herkes memnun, herkes saadet ve itminan içinde...

Akıl ve hikmet de...

●

Yapılır yapılmaz yine putlarla doldurulan Kâbe, artık mübarek temel esasiyle meydanda:

Ötedenberi siyah örtülere bürülü, İlâhî sır muhafazası sekiz köşe içindeki mik'abı, İbrahim ve İsmail Peygamberlerin topukları altından fışkıran Zemzem'i, Peygamber Babasının ayak izlerini taşıyan zemin üzerinde «Makâm-ı İbrahim»i ve...

Ve bembeyaz bir yakut halinde Cennetten gelip, sonradan, dünya karanlığına eş simsiyah kesilen «Hacer-ül Esved»i, o mübarek Kara Taşiyle...

16
KIZIL TÜYLÜ DEVENİN SÜVARİSİ

UNUTTULAR

Her şeyi biliyorlardı.

Unuttular.

Onlar ki, İbrahim Peygamber'in oğullarıdır, her şeyi biliyorlardı.

Unuttular.

Mutlak ve münezzeh Zât olarak Yaradan'ı ve onun hâs ismi «Allah» kelimesini biliyorlardı.

Unuttular.

Bu kelimeyi, hattâ her lisandaki, yaratıcı mânasına umumî bir mefhum gibi değil, onun hâs ismi, alemi, arması olarak biliyorlardı.

Unuttular.

Kelimenin kabuğu ağızlarında kalmak şartiyle içini unuttular.

Mücerretlerin mücerredini, teşhislerin en kabasına, putlara bağladılar. Elle yontulmuş ve kâbuslardaki hayallere benzetilmiş putlar...

Üstelik de:

– Allah?.. Ya bu putlara karşı Allah?

Denildiği zaman, putları ona vasıta gösterecek kadar nefslerine teselli aradılar.

•

Fakat kalplerinde batırdıkları güneşin, en koyu karanlıklar içinde bile sönüp çakan pertevlerinden bazı alınlarda akisler gezinmekte devam etti. Aralarında böyle tektük insanlar eksik olmadı. Bunlar, tam ve riyazî bir çizgi halinde, Allah Resûlünün, babadan oğula nesil koluydu.

Bir de, sağda ve solda, aynı ışık çakıntılarından pay alanlar. Pay alanlar, fakat bu payları içtimaî bir kuruluş halinde mihrakına oturtamayanlar...

Bunlar, fert fert Allah'ın kalplerine hidayet verdiği münzevî örnekler. Bunlar, unutulan muhteşem tevhid bestesini, yakıcı, mestedici bir âhenk gibi kalplerinin derinliklerinde hecelemeye çalışıyor.

Bir şeyler duyuyorlar, fakat duyduklarını, iç ve dış dünyalarında billûrlaştıramıyorlar.

Âdem Peygamber'den başlayıp Peygamberler Peygamberinde kemâle erecek olan Müslümanlığı sezer gibidirler.

BUNLARDAN BİRİ

Bunlardan, bu gibilerden; bazen güneşle doğmak üzere bulunan güneşler güneşinin çakıntılarına bakıp, topyekûn kâinatın bir azîm zuhura karşı bekleme halinde bulunduğunu sezenlerden biri, Kızıl Devenin Süvarisidir.

Kuss Bin Sâide...

●

Yâd kabîlesinin yücesi Kuss Bin Sâide, belki yüz yaşına ayak basmak üzere, belki yüz yaşını da aşkın bir ihtiyar...

Allah Resûlünün, tenhalarda ve izbelerde, hudutsuz sükûnet koridoru boyunca yürürken, kendisine meçhul istikametler ve ağızlardan ismiyle hitap edilmeye başlandığı günler, Kuss bin Sâide'nin de, dillere destan meşhur hitabesini (Sûk-u Ukâz)da okuduğu demlere rastlar.

PANAYIRDA

Renk renk insanın çizgi çizgi bir cümbüş içinde fıkırdadığı panayır yerinde, Kızıl Tüylü bir deve üstünde ihtiyar bir insan peydahlandı. İri gözleriyle ufukları süzen genç ve dinç devenin üstünde, gözleri çukura kaçmış ve içinin ufuklarına dalmış, yaşlı ve iki büklüm süvari...

Süvari söze başladı:

Kalblerde, tülbentle parlatılmış bir ayna gibi derin sükût...

Hikmet çağıldıyor:

«Ey insanlar!..

«Geliniz, dinleyiniz, belleyiniz!..

«İbret alınız!..

«Yaşayan ölür, ölen fenâ bulur...

«Olacak neyse olur.

«Yağmur yağar, otlar biter; çocuklar doğar, annelerinin ve babalarının yerini alır. Derken hepsi silinip gider.

«Olayların ardı arası kesilmez. Hepsi birbirini kovalar.

«Kulak tutunuz, dikkat kesiliniz; gökte haber, yerde ibret alınacak işaretler var...

«Yeryüzü bir büyük divan, gökyüzü bir yüksek tavan... Yıldızlar yürür, sular durur... Gelen kalmaz, giden gelmez.

«Acaba vardıkları yerden hoşnut olup da mı kalıyorlar? Yoksa orada kalıp da uykuya mı dalıyorlar?

«Yemin ederim, yemin ederim ki, Allah'ın indinde bir din vardır ki, şimdi içinde bulunduğumuz dinden daha sevgilidir.

«Ve Allah'ın gelecek bir Peygamber'i vardır ki, gelmesi pek yakındır. Gölgesi başımızın üstünde...

«Ne mutlu o kimseye ki, O'na imân eder; O da kendisine hidayet...

«O'na isyan ve düşmanlık edecek olana da eyvah!..

«Ömürleri gafletle geçen topluluklara eyvahlar olsun!..

«Ey insanlar!..

«Hani ya babalar, dedeler, atalar?.. Nerede soy-sop?..

«Hani ya süslü saraylar ve mermer binalar yükselten Âd ve Semûd milletleri?..

«Hani ya, dünya varlığından gururlanıp da:

– Ben sizin en büyük rabbiniz değil miyim, diyen Firavun ve Nemrut?..

«Onlar zenginlikçe, kuvvet ve kudretçe sizden çok üstündüler. Ne oldular?

«Toprak onları değirmeninde öğüttü, toz etti, dağıttı. Kemikleri bile eriyip gitti. Çatıları yıkılıp

süpürüldü. Şimdi onların mekânlarını köpekler şenlendiriyor.

«Sakın onlar gibi gaflete düşmeyin, onların yolundan gitmeyin!

«Her şey fâni; bâki olan Allah... Ortaksız ve benzersiz, mutlak bir Allah... Tapınılacak ancak O... Doğmuş ve doğurmuş olmaktan münezzeh Allah...

«Evet, evet...

«Olup bitenlerde, gelip geçenlerde, bize ibret olacak çok şey var...

«Ölüm bir ırmak... Girecek yeri çok ama, akacak yeri yok...

«Büyük, küçük, hep göçüp gidiyoruz.

«Herkese olan, size ve bana da olacaktır.»

●

Kısas-ı Enbiya ismiyle İslâm'ın en makbul eserlerinden birini kaleme almış olan Ahmet Cevdet Paşa'dan, üslûbunu mümkün olduğu kadar az örseliyerek aldığımız bu parçaların, ruhunu belirttiği hitabe, dünya kaldıkça kalmak değerinde...

GAFLET

Fakat insanların özürsüz gafletinden bahseden Kızıl Tüylü Devenin Süvarisini o dakikada içine almış, bu defa özürlü öyle bir gaflet vardır ki, insana gökler dolusu hüzün verse yeri...

Kızıl Tüylü Devenin Süvarisi, O muazzam hitabesini verirken, kendisini dinleyenler arasında, işaret ettiği Peygamberin, Peygamberler Peygamberinin bulunduğundan gafildir.

Evet, O, Allah'ın Sevgilisi, o anda dinleyiciler arasında...

Kızıl Tüylü Devenin Süvarisi karşısında yer almış, Yâd oymağının yücesi Kuss bin Sâide'yi dikkatle dinliyorlar.

Ve bundan, Kızıl Tüylü Devenin Süvarisi habersiz...

Allah insanı hangi sırlara kadar eriştiriyor da, hangi sırrın eşiğinde çaresiz bırakıyor?..

●

Kuss bin Sâide, bir müddet sonra, işaret ettiği Peygamberin dâvet zamanına erişemeden ölecektir.

«Nasib»in hazin cilvelerinden biri...

Ve Yâd oymağının yücelerinden başka biri, huzura çıkıp İslâmlığı kabul edecek; ve arkasından, Kızıl Tüylü Devenin Süvarisine ait bütün kabîleyi imâna çekecektir.

Allah'ın Sevgilisi, bu toptan akış karşısında memnun olacaklar ve soracaklardır:

– Kuss bin Sâide'yi bilen var mı aranızda?

– Elbette, ey Allah'ın Resûlü, diyeceklerdir; bilmez miyiz? Biz, hep onun izinde yürüyenlerdeniz.

Allah'ın Resûlü buyuracaklardır:

– Onun, bir zamanlar «Sûk-u Ukâz»da, bir deve üzerinde «Yaşayan ölür, fenâ bulur, olacak neyse olur!» diye okuduğu hutbe hiç hatırımdan çıkmaz. Birçok söz daha söylemişti. Hepsi hatırımda kalmamış olsa gerek...

Ve mecliste bulunan Hazret-i Ebu Bekr atılacaktır:

– Ey Allah'ın Resûlü... Ben de o gün aynı yerde hazırdım. Kuss bin Sâide'nin söylediği sözler, kelimesi kelimesine hatırımda... İzin verirsen okuyayım...

Ve Ebu Bekr, Kızıl Tüylü Devenin Süvarisine ait sözleri, başından sonuna kadar ayniyle belirtecektir.

Kuss'un kabîlesinden biri de ayağa kalkıp Allah'ın Resûlünden izin alacaklar ve onun şiirlerinden birkaçını okuyacak...

Bu şiirlerde, Haşim oğullarından gelecek Peygambere ait apaçık delâletler tütmekte...

O zaman Kâinatın Efendisi, bu, en güzel nasib içinde en büyüğünden mahrum kalan tevhid sahibi için şöyle buyuracaklar, onun sonunu şöyle çerçeveliyeceklerdir:

«– Ümit ederim ki, Allah, kıyamet gününde Kuss bin Sâide'yi ayrı bir ümmet olarak bana gönderir.»

●

Gerçekten, alâmetler o kadar keskinleşmiştir ki, güneşin doğmadan evvel pembe aydınlığı ufuklara binmiştir.

17

MURÂKABE BUCAĞI

HİRA DAĞI

Artık, Allah Sevgilisinin yaşları kırkına doğru ilerlemekte...

Kendilerinin; bunca tecelliye rağmen, en muazzam, kâinat çapında büyük İlâhî bir devlete namzed bulundukları hakkında hiçbir peşin fikir ve tahminleri yoktur. Nitekim büyük tecelli ve memuriyet tebliğinin tesiri, bizzat kendilerinde, hiçbir şeyle nisbet kabul etmez derecede çarpıcı bir hayret ve dehşet olacaktır.

İşte, kırkıncı yaşlarında ayak basacakları nübüvvet ve İlâhî memuriyet eşiğine doğru adım adım yaklaşırlar ve bazı esrarlı, hedefleri meçhûl işaretlerden başka hiçbir delâlete malik bulunmazlarken Allah'ın Sevgilisinde, taşkın bir yalnızlık ihtiyacı doğdu.

•

Mekke yakınlarında Hira dağı... Çırılçıplak, sipsivri bir fışkırış halinde göklerin derinliğini kurcalayan dağ... Allah'ın, Sevgilisi için, nübüvvetten evvelki şahıs hayatının istiğrak bucağı olarak yarattığı inziva kulesi...

•

Birkaç yıl sonra Allah'tan nebîlik fermanını telâkki edecekleri bu dağda, Kâinatın Efendisi, önlerinde hiçbir yol gösterici bulunmadan, ruhî ve manevî şahıs hayatlarını derinleştirmeye koyuldular.

•

Müşfik ve mübarek zevceleri Hatice'nin hazırladığı zeytin, ekmeğini alırlar, Hira dağındaki mağaraya çekilirler; bu mağara içinde, buraya değil de, ruhlarına kapanmış gibi günlerce kalırlardı.

ALİ YANLARINDA

Murakabe demlerinde yine o âfet... Mekke'yi sık sık yoklayan kuraklık ve kıtlık...

Bu defaki pek büyük oldu ve en zengin aileler bile rızık korkusuna düştü. Hele sevgili amca Ebu Talib, çoluk çocuğunu geçindirmekte âciz düştü.

Allah’ın Sevgilisi, en zengin amcası Abbas’ın kapısını çaldı:

— Kardeşin Ebu Talib, biliyorsun ki, kalabalık bir aile sahibi... Sofrasında birçok el var... Kıtlık yüzünden sofraları harap. Gel seninle ona gidip çocuklarından birer tanesini evimize alalım... Ferahlasın Ebu Talib...

Gittiler ve ricalarını kabul ettirdiler. Kâinatın Efendisine, ileride damadı; neslinin yürütücüsü, Peygamberlik ilmi beldesinin kapısı, mânevî emânet yolunun da ikinci kutbu Ali düştü. Ali, henüz küçük bir çocuk...

HÜRRİYETİNİ İSTEYEN KÖLE

Murâkabe ve derûni hayat devamda... Bu bakımdan, Kâinatın Efendisini, İlâhî memuriyetinin tebliği ânına kadar dış hayata davet edici vesileler hemen hemen mevcut değil...

Ali’nin evlâtlığa kabul edilişinden sonra bu gibi vesilelerden biri de köle Zeyd’in âzad edilerek evlâtlığa alınması oldu.

•

Hatice’nin yeğeni Hâkim, Suriye’den bazı köleler getirmişti. Kölelerden biri de, sonradan büyük bir şöhrete kavuşan ve İslâmın «İlkler» kadrosunda ışıldayan Hârise oğlu Zeyd...

Bu köle, yüzüne sert bakılmayacak kadar güzel ve sevimli...

Bir gün Hatice, yeğeni Hâkim’i görmeğe gitti ve bir köle satın almak istediğini söyledi. Hâkim de köleleri amcasının kızı önünde topladı:

– Seç; dedi hangisini istersen al!

Hatice Zeyd’i seçti. Kâinatın Efendisi, Zeyd’i görür görmez ona karşı âni bir sevgiyle doldu ve kölenin kendisine verilmesini istedi. Hatice tereddütsüz, köleyi zevcine sundu. İlâhî memuriyetin Mukaddes Namzedi de, Zeyd’e mâlik olur olmaz hemen onu âzad ve evlâtlığa kabul etti.

•

Haber uzaklara, çok uzaklara kadar yayıldı. Zeyd’in babası Hârise’nin kulağına vardı. Hârise, âzad edilen oğlunu alıp

yurduna döndürmek için Mekke'ye kadar geldi. Oğlunu buldu ve kendisiyle beraber dönmesi için onu telkin altına almaya çalıştı.

•

Zeyd'i bu kadar seven Âlemlerin Serveri, acaba Zeyd tarafından ne kadar sevilmişti?

Zeyd, babasının peşinden tam mânasiyle hür adam olarak yurduna dönmek gibi bir kıymeti, yanında bulunduğu «Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber»in huzurundaki nimete göre hiç saydı ve babasına cevap verdi:

– Ondan ayrılmaktansa senden ve yurdumdan ayrılmayı tercih ederim!

Ve Zeyd'in babası Hârise, boynu bükük, oğlunun bu ulvî tercihi karşısında hiç ses çıkartmadan geriye döndü.

Anne, baba, vatan ve topyekûn hürriyet sevgisini büyük aşka fedâ eden köle... Her müslüman gibi, hakikatin kölesi o... Yani tam hür...

DİPSİZLİKLER

Murâkabe hep devamda... Öyle ki, Mekke'ye bir saat mesafedeki Hira dağı, artık Kâinatın Efendisine ibadet ve istiğrak yeri olmuştur.

•

Bu dağ ve oradaki mağara, sessizliğin bir madde halinde dönüp bütün fezayı çınlatan bir âhenk neşrettiği yer... Burası sükût ikliminin ufku; ve fikrin, haşyet içinde baş aşağı ebediyete sarktığı pencere...

İşte burada, Kâinatın Efendisi, ceddi İbrahim Peygamber'in getirdiği usûl ve ölçüyle ibadet etmekte ve yalnız düşünmekte...

•

Ne düşündükleri, nasıl bir his ve fikir âhengiyle kıvrım kıvrım dipsizliğe sarktıkları üzerinde; hayâl, en küçük bir gayret sarfetse kanatlarının yandığını hisseder. Ne duyduklarını ve düşündüklerini, duyamayız, düşünemeyiz; sadece, içinde sükûtun bir mâden gibi donduğu ve bütün fezayı çınlatıcı bir âhenk neşrettiği mağaraya gömülüp kendi

kendimize, zayıf ve âciz, bir şeyler duymaya ve düşünmeye çalışabiliriz:

Dipsiz sema... Orada her yıldız bir kum tanesi. Sonsuz çöl. Orada her kum tanesi bir yıldız... Çölün çarşaf gibi yayılışını birdenbire katlayan ve onu sarp iniş ve çıkışlarla âni bir bükülüş ve kıvrılışa döndüren dağ... Çölün ruh adalesi gibi kendi içinde ve kendi üstünde büklüm büklüm zirveleşen ve çukurlaşan Hira dağı... Bu dağ, sanki bütün göklerin ve çöllerin sessizlik ve yalnızlığını huni gibi süzüp, bir köşesindeki mağaraya akıtmaktadır. Ve bu akan şey, mücerredin üstüne çıkmış bir lisân, musikinin ötesinde bir nağmedir. Zaten bu nağmenin aşkına değil midir ki, su şırıldamakta, maden çınlamakta, kamış inlemekte ve tel çığlık koparmaktadır?

•

Bu «Allah» kelimesinin şuur üstü nağmesidir.

•

Sevgilisinin ağzından söyleyen Allah:

Hadîs-i Kutsî meâli:

«– Ben insanın en büyük sırrıyım; ve insan benim en büyük sırrım...»

•

Ey, her perdenin arkasında gizli ve ey her perdenin önünde aşikâr Yaratıcı! Hikmetinden ve sırlarından bir haber!..

•

Sessizlik ve yalnızlığın ufuk noktasında, insanoğlunun Ufku, bu murakabe ve itikâf, bu hem fikrî ve hem bedenî ibadet haline gömülü, bazan haftalarca kalıyorlardı.

Artık İlâhî memuriyetin eşiğindeler.

•

Hep, nereden, kimden ve nasıl geldiği belirsiz sesler, hitaplar, nidâlar...

•

Hiçbir madde ateşine benzemeyen, beklenmedik yerlerde ve zamanlarda fışkırıveren pırıltılar ve ışık püskürtüleri...

İlâhî memuriyetin gittikçe belirmeye yüz tutan delâletleri «Sadık Rüya»larla başladı.

Gelmiş ve geçmiş resûllerde olduğu gibi, Kâinatın Gâye - İnsanı, altı ay müddetle rüyalarında ne gördülerse ayniyle zuhuruna şahit oldular. Allah, bu sadık rüyalarla, Sevgilisini, pek kısa bir zaman sonra mübarek sırtına yükleyeceği «Resûlullah» vazifesindeki haşyet ve heybete alıştırmaktadır.

Yaşları tam kırk...

18

GÖKTEN GELEN DEVLET

MELEK

Ramazanın on yedinci Pazartesi günü, Allah’ın Resûlü, Hira dağındaki mağarada...

•

Bir gece evvel rüyalarında, muazzam bir şekil, bir heybet, bir sûret, bir edâ, bir ışık, bir renk görmüşlerdir. Bu, «Kendisine sır tevdi edilen ve kendisinden ruhun bâtınî mahiyeti öğrenilen mahrem ve emin kimse» mânasına «Namus- ül - Ekber» sıfatlı Cebrail’dir.

Allah’ın vahyini tebliğe memur Büyük ve Sultan Melek... Büyük ve Sultan Meleklerden bir tanesi...

•

Bir gece evvel rüyada beliren Melek, Ramazanın onyedinci Pazartesi günü, mağarada, murakabe ve ibadetin en derin ânında, Allah’ın Sevgilisine dünya ve madde perdesinde görünüverdi.

MÜTHİŞ AN

İnsanoğlunun Ufku, madde göziyle insanoğluna mahsus olmayan ufukların ötesindeki bu manzara karşısında ne hâle gelmiştir?

Birdenbire gökler bir perde gibi açılır ve arkasından sonsuzluk âleminin kadrosundan bir şahsiyet, bütün madde tezahürlerini yakıp kül edici, cisim üstü bir cisimlenişle görünüverirse insan ne hâle gelir?

Melek, o ânâ kadar öteler âlemini tanımayan, fakat bütün âlemlerin Tacı ve Efendisi olarak yaratılmış bulunan «Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber»e hitap etti.

«– İKRÂ (OKU)...»

Âlemlerin Fahri, dehşetler ve haşyetler içinde cevap verdi:

«– Ben okuyucu değilim. Ne okuyayım?..»

Sultan Melek ilerledi. Allah’ın Resûlünü kucakladı, kuvvetle sıktı ve sonra bırakarak tekrar etti.

«– OKU!»

Ve kendisinden yine aynı cevabı aldı.

Bu hâl üç kere tekrarlandıktan sonra, Melek, Allah'tan aldığı ve Resûlüne teslim etmeğe geldiği ilk âyeti, başından sonuna kadar okudu.

Meâli:

«– OKU!.. RABBİNİN İSMİYLE BAŞLIYARAK OKU!.. O RABBİNİN İSMİYLE Kİ, İNSANI UYUŞMUŞ KANDAN YARATTI. KALEM VASITASİYLE İNSANLARA İLİM VEREN, BİLMEDİĞİ ŞEYLERİ ÖĞRETEN VE YARATMAK YALNIZ KENDİSİNE MAHSUS OLAN KEREM SAHİBİ RABBİNİN İSMİYLE OKU!..»

HAŞYET

Allah'ın Resûlü, dehşet ve haşyetin son basamağında bizzat konuştuğu lisanla nâzil olan âyeti, kelimesi kelimesine tekrar etti. Âyetin, Allah Resûlü tarafından kelimesi kelimesine tekrarına kadar bekleyen Melek, Allah Kelâmının, Allah Resûlünün diline ve kalbine yerleştiğini görür görmez birdenbire kayboluverdi. Ve bu hâli, bir kurşunun ciğeri delip geçmesine kadar sürdü.

Kurşun ciğerden çıkıp gider gitmez tesiri başlıyacaktır.

●

Kaad-i Beyzavî hazretlerinin tefsirine göre, insanı büyük marifete çağıran, Allah'ın vücudundan ve sonsuz kudretinden haber veren, keremini bildiren ve kuluna ilim yolunda bu keremden pay almasını ihtar eden ilk âyet, nâzil oluşundaki heybetten başka, mânasiyle de o kadar haşyet vericiydi ki, melek kaybolur kaybolmaz, Allah'ın Resûlü muazzam bir dehşete düştüler.

Mağaradan çıktılar. Hira dağından indiler, uçan bir kuşun gölgesi gibi mesafeleri aşarak Mekke'ye girdiler. Büyük ve Temiz Hatice'nin kapısını vurdular.

Meleğin kucakladığı mukaddes insan, esrarlı haline bakıp kendisine açılan sadık zevcesinin kollarına atılan adam, yalnız mırıldandı:

«– Beni örtünüz! Beni örtünüz!»

Sadık zevce, izinde bütün bir esrar cereyanını sürükleyen Allah'ın Sevgilisini, olup bitenlerden habersiz, hiçbir şey sormak ve anlamak cesaretini göstermeden, şefkat ve itina

ile yatağına yatırdı ve üstüne kalın örtüler çekerek O'nu yalnız bıraktı.

Dakikalarca, İlâhî haşyete bağlı mukaddes râşenin ihtizazlarını kaydeden yatak; ve nihayet bu yatakta kavuşulan rahat ve sükûnet...

●

Kâinatın Efendisi, rahat ve sükûnete erişince yataktan kalktılar. Zevcelerini çağırdılar ve başlarından geçen hâli ânı anına, noktası noktasına anlattılar. Henüz tam bir açıklık belirtmeyen ve ne olduğunu hissettirmeyen tecelli karşısında ilk hükümleri, rahat ve sükûnete kavuşmuş olmalarına rağmen sadece korku ve kaygı...

Henüz ebedî devlet ve memuriyet, hâl ve makamı, Allah'ın Sevgilisine açıkça bildirilmemiştir.

BÜYÜK KORKU

Hitap:

«–Korkuyorum ki, Hatice, bana bir zarar gelmesin!»

Henüz hiçbir şeyden haberi olmamak şöyle dursun, haberi olmıyanın halinden bile haberi olmıyan Hatice'nin mukâbelesi misilsiz bir kadın sezişiyle, fevkalâdenin üstünde oldu. Ulvî kadın, her haline o kadar emniyet duyduğu mukaddes zevcini, imkân bulunmayan hayalî ihtimalden tenzih etti:

– Hiçbir korku ve kaygıya sebep yok. Boşuna üzülüyorsun. Allah, senin gibi bir kuluna kötülük eriştirmez.

Ve başına bir örtü atarak:

– Şimdi, dedi; bu işlerden anlıyan birine gidip danışacağım.

●

Hatice'nin bahsettiği adam, yakın akrabasından Varaka bin Nevfel... Varaka, Büyük ve Temiz Hatice'den olup bitenleri, dikkat ve ciddiyet dolu bir çehreyle dinledi... Sonra uzun uzun düşündü ve şu cevabı verdi:

– Varlığımı kudretinin elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, eğer anlattıkların doğru ise, Yâ Hatice, mübarek zevcine görünen Melek, Musa Peygambere gelen «Namus-ül

Ekber»dir. Mübarek zevcin Allah'ın Peygamberidir ve İlâhî memuriyetini almak üzeredir. Kendisine haber ver; sakın ürkmesin, telâş ve korkuya düşmesin... Sabırla neticeyi beklesin ve bütün tecellilere tahammül etmeyi bilsin!

●

Varaka, sâf mânasiyle İsa dini üzerindedir ve büyük çapta din irfanına sahip bir insandır.

Hatice, Varaka'nın yanından bu muazzam tefsir ve teşhis altında ezilmiş, ayrıldı; ve bu yakıcı mânaların heybetinden kendinden geçmiş, evine geldi.

●

Ne söyliyeceğini, nasıl anlatacağını, ne türlü bahsedeceğini bilemiyor.

●

Bir gün Varaka, Allah'ın Resûlü ve Kâinatın Gâyesini, Kâbe'yi tavaf ederken buldu. Hemen yanına yaklaştı. O'nu bir kenara çekti ve fısıldadı:

– Amca kızımın zevci, mübarek insan! Hira dağındaki mağarada başından geçenleri bana olduğu gibi anlatır mısın?

Allah'ın Resûlü, İlâhî tevhid nimetine mâlik ve kitap ehli bu samimi adamın, hatırını kıramadı; ona başından geçenleri bütün teferruatiyle anlattı.

Varaka heyecanla haykırdı:

– Allah'a yemin ederim ki, sen onun Büyük Resûlüsün! Ve sana görünen melek, Musa'ya gelen Cebrail'dir. İşte, «Cibril-i Emin» sana da nâzil oluyor. Şimdi kimbilir başına neler gelecek! Sana yalancı ve sahtekâr diyecekler, seni yurdundan kovmaya çalışacaklar... Peygamberlik yükü ağırdır. Kavmin seni tekzip edecek... Seninle çarpışacak ve seni öldürmeğe savaşacak... Söz veriyorum ki, eğer Allah beni o günlere yetiştirirse senin için elimden geleni esirgemiyeceğim.

●

Ve tevhid ehli Varaka, insanoğlunun en büyüğüne sarıldı. Onun kudsiyet dolu alnından öptü ve yanından uzaklaştı.

Varaka, başı önünde, ağır ağır gidiyor; ve O arkasından, derin bir tefekkür içinde, bakıyor.

●

Varaka ile aralarında geçmiş konuşmadan:

– Demek, beni kavmim Mekke’den çıkaracak, öyle mi?

– Evet, Peygamberlik makamı kime verilmişse, öz kavmi içinde ona düşmanlar türemiştir. Peygamberlik hâli budur.

19

BERZAH

ÜÇ YIL

Korkunun daha büyüğü geldi. Birdenbire vahiylerin arkası kesildi.

•

Ne bir delâlet, ne bir işaret...

Belki de ilâhî hikmet, «Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber»in üzerinden ilk vahiy yükünün kalkmasını gerektiriyordu. Belki de hemen ikinci bir yüke dayanamazlardı. Sır...

Böyle... İlâhî hitap birdenbire kesilivermişti.

Sahilsiz deniz ortasında ayağını bastığı ne bir tekne, ne bir sal, sadece meçhul bir istikâmete doğru bir nur ağı içinde yol alan varlık, bu ağın ipi koyuveriliyormuş gibi olunca ne hisseder?

•

Üç yıl vahiy gelmedi ve üç yıl berzah hayatı yaşadılar.

ISTIRAP

Teessürlerinin hayâle sığmaz çapta derin olduğunu şuradan anlıyoruz ki, başvurdukları uzlet köşelerinde, dağ başlarında, mağaralarda İlâhî hitâbın tecellisine zemin arayıp da bulamadıkları zaman, dehşetten kendilerini kaybedecek hale geliyorlardı. Öyle ki, kendilerini dimdik bir yardan korkunç bir uçuruma fırlatıp atmak istiyorlar, tecellilerin en parlağından sonra ondan mahrum karanlık hayatı, çekilmez ve taşınmaz bir yük görüyorlardı. Parça parça olmak, idrâk duygusundan sıyrılmak, yokluk yorganının altına çekilip saklanmak...

Muhâl... Allah'ın Varlık Nuru olarak yarattığına, yokluk yol verebilir mi?

Hiçbir zaman kırılmayacak ve Allah'ın eliyle muhafaza edilecek olan bu tehlike parmaklığının önünde, kaç kere ordan sarkmaya teşebbüs ettilerse, vahiy değil, fakat İlâhî ihtara nail oldular. Teşebbüsün vâki olacak gibi göründüğü nâzik anlarda daima Melek yetişti ve şöyle nida etti:

– Dur! Bil ki, sen Allah’ın Resûlüsün!

●

Böylece her defasında, varlığın bütün sırrı olan mukaddes varlıkları etrafındaki İlâhî müeyyide belli oluyor; ve Peygamberler Peygamberi, ayakları altında çalkalanan zulmet denizinin korkunç ağzını, yalnız bir hikmet olarak müşahadeye memur bulunuyordu.

HATİCE’DE DEHŞET

Büyük ve Temiz Hatice de, kendi âleminde ve ayrı bir dehşet içinde...

●

Kitap ehlinden birtakım din adamlarına başvuruyor ve evvelâ Cebrail’in kim olduğunu öğrenmeye bakıyor:

– Cebrail, Allah ile Peygamberleri arasında vahye vasıta olan büyük Melek... Musa ve İsa Peygamberlere Tevrat ve İncil’i o indirdi.

Birtakım hâllere ait sualler de soruyor ve şu cevabı alıyor:

– Tecelli, ya Hak’tan olur, ya Şeytandan... Bazan Şeytan insanlara musallat olup garip işler gösterir. Haktan gelen nimet ve devlet; Şeytandan gelen, kötülük ve hastalık...

●

Mevcut olmıyan ikinci ihtimalin, gene muhal soyundan, öldürücü, hattâ ondan da beter bir istifhamı vardı.

– Yarabbi! Yoksa bütün bunlar hastalık mı?.. Bütün bu hâller, yoksa çatlayan bir ruhun saçtığı alevler ve kıvılcımlar içindeki vücutsuz akislerden mi ibaret?.. Yârabbi dünyanın bu en muvazeneli, ölçülü, faziletli ve dirayetli insanının başına bir şey gelebilir mi?..

Gelemez! Fakat bu, berzah çilesidir; gelemiyeceği nasıl bilinsin?..

●

Günü gelince Allah «Nun vel’ Kalem» Sûresiyle Resûlünün halini bildirecektir:

«– Kalem, ona yardımcı vasıtalar ve bunlarla yazılan ilimler ve fenler üzerine yemin ederim ki, Sen Rabbinin inayeti sayesinde bir mecnun değilsin! İnan ki, senin duraksız ve kesintisiz bir iyi şöhretin vardır.

Sen, gerçekten azim bir ahlâk yolundasın! Cinnetin kimde olduğunu, yakın zamanda hem sen anlıyacaksın, hem onlar...»

Büyük ve Temiz Hatice, ruhunun tâ derinliğinde, mukaddes zevcine ait kâmil emniyet duygusu, bütün bu sırları sahibine havale ederek bekliyor; ve kollarını bir şefkât dolağı halinde O'na, mukaddes zevcine binbir ihtimam şekliyle sarmış, İlâhî iradeyi kolluyor.

ÖRTÜLERE BÜRÜLÜ NEBÎ

Bir gün... Hira Dağı...

Dağda bir müddet kaldıktan sonra evlerine dönmek üzere hareket ediyorlar.

Ne bir fısıltı, ne bir kıpırdanış...

Her şey tam bir gaflet uykusunda...

İnsanoğlunun Ufuk Noktası, kendi ayak sesinden başka hiçbir şey işitmiyor.

Birden, yokuş aşağı inerken, bir ses işittiler. Dönüp baktılar. Kimsecikler yok... Ön, arka, sağ, sol, her taraf bomboş...

Son ihtimal gökler...

Başlarını kaldırıp baktılar; müthiş... Vahiy ânında gördükleri Melek, göklerden, göklerin anlatılmaz bir derinliğinde, bir kürsü üstüne oturmuş, kendisine nazar etmekte...

Göz ucuyla gördükleri bu levhaya bakamadılar. Başlarını indirdiler ve yürümek istediler.

Fakat daha müthiş... Bu defa, baktıkları her noktada aynı Melek..

Ürktüler, koşarcasına yürümeğe başladılar. Hızla evlerine can attılar.

Büyük ve Temiz Hatice, etekleri mucize sürükleyen harikalar harikası insanı, telâşla karşıladı. Renginin ne hâle geldiğini Allah'ın ilmine havale ettiğimiz dudaklar kıpırdadı ve şu kelimeler döküldü:

«– Beni örtülere bürüyün, bürüyün; üstüme soğuk su dökün!..»

Emirler yerine getirildi.

Allah’ın Sevgilisi, sadece ruh iklimlerinden gelen cumudiyeleri yakıcı ve güneşi söndürücü ayazın tesiri ile üşümekte, titremekte... Dişleri birbirine çarpıyor. İlâhî haşyet, iliklerine kadar mukaddes vücutlarına işlemiş...

TEBLİĞ

İşte o zaman vahiy yolu, bir daha kesilmemek üzere bütün azametiyle açıldı. Melek geldi ve tebliğ etti:

«– Ey örtülere bürülü Nebî! Kalk, etrafını uyandır; etrafına kurtuluş yolunu göster! Rabbini büyük bil, putlara ibadeti yasak et, işini çoğalt ve kimseye minnet etme! Allah rızası için çetinliklere sabırla karşı koy!.. Kıyamet günü Sûr üflendiği zaman, münkirler için kolay değil, çok zor bir gün olacaktır.»

Üç yıl evvel gelen nebîlikten sonra, işte 43 yaşında O, Allah’ın Sevgilisi ve Kâinatın Efendisi Resûl olmuştur. İnsan ve cin, görünen ve görünmeyen bütün akıl sahibi mahlûklara memur buyurulmuşlardır.

Âlem bütün zaman ve mekânın kurtarıcısına kavuşmuştur.

20

MEMURİYET VE USÛLÜ

PEYGAMBER

Son gelen emirle, Allah tarafından Sevgilisinin, insanları Hak dinine dâvet etmek üzere memur edildiği açık...

●

Artık vahiyler üstüste devamda... İlâhî memuriyet her ân kemâlde...

Resûller Resûlünün kalblerinde de bütün bu harikulâde keyfiyetlere tahammül ettirici dayanaklar hazır... İnsanoğlu olarak içinden geçtiği çileli tecrübelerden sonra, Allah Resûlü olmanın esrarlı şartlarını tamamlamışlardır.

●

Hira dağında mukaddes kalbleri ikinci defa şakkedilmiştir.

●

Ne zaman tenhalarda gezseler, çölden ve kırdan geçseler, taşlar ve ağaçların nida ettiğini duyarlardı.

O zaman sağlarına ve sollarına bakarlar ve kayalardan, nebatlardan başka bir şey görmezlerdi.

Acaba bu sesin sahibi kim? Sadece taşlar ve ağaçlar nidâ ediyor:

– Selâm sana olsun, ey Allah’ın Resûlü!

Cemat, nebat, hayvan ve insandan ibaret mahlûklar kadrosunun en iptidaî ilk cinsi, kendilerini sükûta bağlayan ebedî bilgisizlik ve habersizlik içinde, duyucu, sezici ve konuşucu mahlûklardan daha üstün bir esrar anlayışiyle Allah Resûlünün haberini almışlar...

●

Allah isteyince «yok» yoktur. Zaten her «var»ın bir gizli «yok»u ve her «yok»un bir gizli «var»ı var ya... Ve zaten yokluk da Allah’ın mahlûku ya...

O, Allah’tan memuriyet alan «Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber»se, Varlığın Tacı...

USÛL

Allah’tan gelen memuriyetinin usûlü vahiy...

●

Vahiyler birkaç şekilde tecelli etmektedir.

Birinci şekil:

Melek görünmeden vahyin, kalblerinde ilham gibi birdenbire tecelli etmesi...

Allah, bu tecellinin, ilham değil, vahiy olduğunu zarurî bir ilimle Sevgilisine bildirmiştir.

●

Kalbe Cebrail vasıtasiyle nida olunan ve ilhamı andıran mânalara misâl, bir hadîs meâli:

«– Cebrail benim kalbime ilka etti ki, hiçbir nefs rızkını tamamlamayınca ölüm yetişip kendisini bulamaz.»

●

İkinci şekil:

Cebrail'in bir insan şekline bürünüp, Peygamberler Peygamberinin huzuruna çıkması... Cebrail'in büründüğü insan şekli de mücerret ve meçhul bir adama değil, müşahhas ve muayyen bir insana ait... Dahye-tül-Kelbî isimli biri...

Dahye isimli zat, erkek güzelliğinde o kadar çarpıcı bir fevkalâdeliğe mâlikmiş ki, çarşı ve pazardan geçerken, halk, yığın yığın sokaklara dökülüp onu seyredermiş...

İşte «Namus-ül Ekber» isimli Meleğin, şekline bürünüp geldiği dâsitânî erkek güzeli...

●

Üçüncü şekil:

Vahyin çan sesleri ve tunç ürpermelerine benzer mehabetli sadalar arkasında gelmesi.

Bu şekil, «Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber» için, şekiller arasında en şiddetli ve tahammülü en zor olanı... Zaten her şekliyle dayanılmaz, takat getirilmez bir vâkıa olan vahiy, bu son şekilde en heybetli ifadesini buluyor.

Allah'ın Sevgilisi, korkunç bir kervan yaklaşıyormuş gibi çan seslerinin öncülük ettiği bu tarza karşı o kadar şiddet hissi duyarlardı ki, en soğuk günlerde alınlarından iplik iplik ter dökülürdü. O anda deve üzerinde olsalar, mukaddes süvarisinin birdenbire omuzlarına binen siklet ve şiddetten deve çökerdi.

●

Bu vaziyette bir gün ayakları Zeyd bin Sabit'in ayağı üzerindeyken Zeyd, birdenbire hissettiği tesirden ayağının kopacağını, kırılacağını sandı; ve avaz avaz bağırmamak için dişleriyle dudaklarını kanattı.

Zeyd:

«– Ben Allah Resûlünün vahiy kâtibiydim. Vahiy geldiği zaman, Allah Resûlü pek fazla ter dökerlerdi. Neden sonra ıstırapları açılır ve konuşmaya başlardı. Ben de yazardım. Çok defa vahiy ânının şiddetinden ayağımın ezilecek gibi olduğunu duydum ve bir daha aynı ayak üzerinde yürüyemiyeceğimi sandım. «Maide Sûresi» nâzil olduğu vakit Allah Resûlü deve üzerindeydiler. Deve yere çöktü. Öyle âni bir çöküş ki, devenin ayakları tuz buz oldu, sandık.»

●

Vahyin bu şiddetli tecellisi daima korkutucu âyet ve sûrelerin nâzil oluşunda... O zaman insan, hayvan ve her şey Allah Resûlünün eteğine bir zerresiyle değse, bütün zerrelerin kaynaştığını ve altüst olduğunu hisseder.

●

Dördüncü şekil:

Meleğin, hiçbir yabancı şekle bürünmeden doğrudan doğruya kendi aslî heyeti içinde, olduğu gibi tecelli etmesi...

●

Beşinci şekil:

Allah'ın, Miraç'ta olduğu gibi, vasıtasız vahyetmesi...

●

Altıncı şekil:

Allah'ın Musa Peygambere hitap edişi tarzında, yine arada Melek bulunmaksızın, gâipler ve gizlilikler âleminin verâsından, Resûlüne hitap etmesi...

●

Yedinci şekil:

Rüyada vahiy...

●

Bazı büyükler, arada vasıta ve delil bulunmamaktan başka hicap ve perde de bulunmaksızın, Allah'ın Zâtiyle Sevgilisine tecelli ederek vahyettiğini de ileri sürmüşler ve böylece vahiy şekillerine sekizincisini ilâve etmişlerdir.

●

Kısaca, vahiy, Allah’ın Peygamberine emir ve hitabıdır; ve ne rakama gelir, ne de hendesî kat’iyetler altında şekillendirilmeye... Allah’ın tecellileri de, Zâtı gibi nâmütenahi... Bildiğimiz yalnız O’ndan ve Sahabîlerinden öğrendiğimiz... Doğrunun hududu budur...

Bu arada kendi bahislerinde göreceğimiz gibi, Kur’ân ile Hadîs-i Kutsî ve öbür tecellilerin keyfiyetleri ayrı ayrı...

21
İNSANOĞLUNUN EN GÜZELİ

ŞEKİL

Karşımızda, kırk üç yaşında, insanoğlunun en güzeli var.

•

İmam-ı Kurtabî:

«– Allah, Sevgilisinin güzelliğini tamamiyle belli etmedi. Etseydi, kimse O'na bakmaya takat getiremezdi.»

•

Boyları, uzunla orta arası... Öyle ki, birdenbire bakan, kendilerini uzun boylu sanabilir. Fakat dikkat edince uzuna yakın olduklarını anlar. Kiminle yanyana yürüseler ondan daha uzun boylu görünürler, iki uzun boylu insan arasında boyca ikisini de geçtikleri hissini verirlerdi. Topyekûn zaman ve mekânın peygamberine ait bu mucizede, O'na, ümmetinden kimsenin müsâvi görünemiyeceği hikmeti gizli...

İnsanoğlunun her uzvu arasında göze görünmez bir terkip sırrı belirten endam, Kâinatın Efendisinde, şekil ifadelerinin en tılsımlı âhenginden bir örnek... Baştan aşağı âhenk...

•

Ne ipek, ne çiçek, hiçbir nescin, esrarlı terkibinden haber veremiyeceği ciltleri, hafif kırmızılık, pembelikle karışık beyaz... Târif edilemez bir beyaz; yakıcı güneşin ve fazla kanın tesiriyle pek hafif esmere ve kırmızıya çalan nuranî bir beyaz... Bu beyazlığı, ne fildişi, ne gümüş, ne has ekmek, ne ak buğday anlatabilir.

•

Uğrunda dünyaların yaratılmış olduğu mukaddes ve muhteşem başları, büyük... Bu muhteşem baş, fikir ve bütün insanlığın takip edeceği yola ait plânla dolu mukaddes mahfaza.

•

Harikulâdeler harikulâdesi başı hâleleyen harikulâdeler harikulâdesi saçlar, koyu siyah; nâmütenahi siyahlık mayası... Bu saçlar, kesilmediği zaman, kulaklarının

yumuşaklarına kadar iner. Ve ne tam kıvırcık, ne düz; kıvırcıkla düz arası hafif dalgalı... Bu saçlardan tüten râyiha, âlemde güzel koku saçan ne varsa hepsinin rüyası ve hasreti...

•

En yüksek seciyenin timsali olan alınları, açık... Bu alın, ilân ettiği büyük dâvanın azametini kitabeleştiriyor. Dehâ yuvası muhteşem alınlar, bu alın yanında, kartal yuvasına nisbetle serçe tüneği bile değil... Hiçbir mâbedin cephesi bu cephe kadar heybetli olamaz.

•

Kaşları ince uzun... Uçları hafif açık... Aralarında bir damar var. Ezellerin ve ebedlerin peygamberi, öfkelendikleri zaman, bu damar kabarır, farkedilecek hâle gelir; sükûnet buldukları vakit de kaybolur.

•

Evet, gözleri... Büyük ve siyah... Bu gözlerin merkezindeki bir çift siyah incinin üstünde, kendi yüzü suyu hürmetine yaratılmış olan dünyalara bakarken, o dünyaların kurtuluşunu tekeffül eden bir şûle... Gözleri etrafında hafif bir pembelik, en güzel gözle zemini arasındaki bediî şartı tamamlamıştır.

Ya bu gözlerin gördüğü?... Gökler kadar dipsiz bir sükûtla susalım. İlâhî esrarın en ileri haddine kadar görmek lûtfuna eren bu gözler, baktığı istikâmete zıt tarafı da görmeğe mezundur.

Zaten O'nun eşsiz memuriyeti, sadece görmek, görülen ve görülmeyen her şeyi görmek ve insanlara göstermek değil midir? Peygamberlerin Efendisi, âmâlara bir dokunuşta gözlerini açan İsa Peygamber'e karşılık, kör insanlığın kalb gözünü açmağa gelen Son Resûl...

O'na mahsus gözler...

•

Hiçbir ağız ve diş bu kadar güzel olmadı. Kıvrımların en vezinlisi içinde, büyükçe, fevkalâde bir ağız; ve hafif seyrek, nurdan yontma, pırıl pırıl dişler.

Uzun ve mevzun, en tatlı bir nağme kadar zarif bir boyun...

Göğüslerinden göbeklerine kadar dosdoğru bir çizgi halinde lâtif ve rakik kıllar uzanmış... Göğüslerinde başka kıl yok...

Göğüsleriyle karınları bir hizada... Ebedî kurtuluş nefesinin hazinesi göğüslerinden karınlarına doğru inen şâkûlî bir çizgi, hiçbir çıkıntıya rastlamadan geçer. İşte bu çizgi Allah'ın Sevgilisine ait «Şakk-ı Sadr» göğüs yarılması hâdisesinden kalma...

•

Baldırları tam zerâfet belirtici nisbette ince... Arşa basan ayakları büyükçe.. Ve mübarek ayakları kalın ve uzunca... Ayak parmaklarının uzunları ve kısaları arasında nisbet o kadar zarif ki, âlemlere rahmet için gönderilen Resûl, ayak bakımından da eşsiz asâletini besteliyor.

•

Yürüdükleri zaman, bastıkları en hakîr kum tanesiyle yerini değiştirmek isteyecek insan başına, bütün yeryüzünün baş eğeceği ayaklarını yerden kuvvetle kaldırırlar; sağa sola sallanmadan adımlarını en sağlam erkek edasiyle atarlar ve zemine tastamam intibak ettirirlerdi.

HÂL

Nefsinden bahsederken çirkinleşmiyecek, daha güzelleşecek olan, bir O'dur:

«– Kardeşim Yusuf benden beyazdı; fakat ben ondan güzelim.»

•

Eli bir çocuğun başını okşasa, o baş, insanı bayıltan çıldırtan bir rayiha bahçesidir. Güzel koku, O'nun için yaratıldı.

•

Vâil Bin Hacer:

«– Allah'ın Resûlü bana elini uzattı; kardan soğuk, miskden güzel kokan bir el...»

•

Saad bin Ebi Vakkas:

«– Elini alnıma koydu. Bu âna kadar soğukluğunu ciğerimin zarında hissediyorum.»

•

Enes Bin Mâlik:

«– Bütün ömrümde ipek ve kadifeden hiçbir şeye dokunmadım ki, Allah Resûlünün avucundan daha nermin olsun...»

•

Bu ıtır çanağı, ipek, kadife ve kardan soğuk eller, ne muazzam bir şahsiyetin remzi...

•

Şam'dan gelip İslâmiyeti kabul edenlerden bir Sahabî, O'nun elini tuttuktan sonra öyle bir hâl geçirdi ki, ömrü boyunca bir daha kimseyle el sıkışmamaya ahdetti.

Ve ahdini hiç bozmadı.

•

Allah O'na dedi:

«– SEN BÜYÜK BİR YARADILIŞ ÜZERİNDESİN!»

Ve nur yolunun fışkırış noktası, derinlik ve incelik mâdeni Hazret-i Fâtıma, babası yâni Allah'ın Sevgilisi için diyecektir ki:

«– Yusuf'u gördükleri zaman hayranlıklarından ellerini kesenler, eğer benim gördüğümü görselerdi göğüslerini parçalarlardı.»

EDÂ

Yüksek, gür, çınlayıcı bir ses ve harikulâde bir ton... Hutbelerini en uzak mesâfelerden, dünyanın en tatlı âhengiyle, en küçük ihtisas hususiyetine kadar duyacaklardır.

•

Ağır ağır ve tane tane konuşuyorlar. Öyle ki, kelimelerini sayabilirsiniz. Her kelime yerini bulur, yerine otururken öbürü geliyor. Bazan bir kelimeyi her defasında ışığı açılan bir lâmba gibi birkaç kere kullanıyorlar. Acele, telâş, zahmet ve sıkıntı, kelâmlarında mevcut değil... Konuşurken nâmütenahi kolaylık, zerafet ve hâkimiyet içindedirler.

İleride göreceksiniz.

Bütün ömürlerinde hiçbir defa kahkaha ile gülmediler. Ebedî tebessüm...

İleride göreceksiniz.

•

Öyle bir vekâr ve heybet ki, O'nu birdenbire görenin dehşete düşmek ihtimali vardır.

İleride göreceksiniz.

•

Allah'ın, meleklerin, olanca mahlûkların «Salât ve Selâm»ına mazhar, «Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber», âhenkten, fikirden, ruhtan, eriye eriye nur püskürtüsü haline gelmiş bütün renk, ses, rayiha ve çizgi âleminin ulaşabileceği mefkûrevi terkipten daha güzel... Allah'ın Sevgilisi olacak kadar güzel...

NEBÎLİK MÜHRÜ

Sol omuzlarının altında, kalplerinden, amudî olarak geçen çizginin arkasından çıktığı, yâni kalblerinin karşılığı üzerinde büyükçe bir «ben» veya adacık...

Buharî Hazretlerine göre, Arapların «Hucre» ismini verdikleri keklik yumurtası büyüklüğünde bir şekil...

•

Müslim Hazretlerine göre de; avuç içi kadar bir adacık... Ve üzerinde küçük siyah benler...

Pazılarında güvercin yumurtası genişliğinde bir saha ve bu saha içinde incecik tüyler...

•

İmam-ı Hâkim:

«– Allah hiçbir peygamber göndermemiştir ki, sağ eli üzerinde Nübüvvet benleri olmasın! Yalnız Resûller Resûlünün Nübüvvet Mühürleridir ki, sol omuzlarının altında ve arkalarındaydı. Kalblerinin karşılığında...»

22

İLKLER

İMAN VE İBÂDET

Şöyle:

– Tasdik ederim ki, Sen Allah’ın Resûlüsün! Allah tarafından gönderilmiş yol gösterici ve hayat kurucusun! İnsanoğlu, gâyelerini ve yaratılış hikmetini senin vasıtanla öğrenecektir. Senin her emrin haktır ve Allah’tan alınıp getirilmiştir. Sana, Resûllük sıfatına ve her emrinin Allah’tan geldiğine inanıyorum. Sen bu zamana kadar gelmiş Allah Resûllerinin teker teker müjdelediği ve Son Peygamber diye haber verdiği zirve noktasını belirtiyorsun! Resûllerin, birbirine teslim ederek getirdikleri mukaddes bayrağın aslî ve asîl sahibi sensin! Kurtuluş ve ebedî oluş, ancak eteklerine yapışmanın neticesidir.

İşte imân bundan ibarettir; ve O’na eğilecek başların edâsındaki öz, budur.

Tek cümleyle:

– Sana Allah’ın Resûlü olarak, getirdiğin ölçülerin hepsiyle birden, bildiğim ve bilmediğim, anladığım ve anlayamadığım her emrini hak bilerek inanıyorum.

Böyle düşünen herkes, bu düşüncesini mezara kadar götüren her ferd, artık cinsi ve milleti, yaptığı ve ettiği ne olursa olsun, müslümandır. Kurtulmuştur.

Bunun için de bir «Evet!»cik, yukarıdaki mânayı içine almış olarak:

«– Allah bir ve (M.....) O’nun Resûlü...

Demek yeter!

●

Allah Resûlüne ilk inanan Büyük ve Temiz Hatice...

Ümmet kütüğünde, müminlerin «1» numaralı kaydı «Hatice-tül - Kübrâ»... İlklerin ilki...

●

Başta:

«– Ey örtülere bürülü nebî! Kalk ve etrafını uyandır!»

Emrini alan Peygamber, memuriyetini zevcesine bildirir bildirmez, Hatice hemen baş kesti ve en taşkın bir şevk, saadet ve heyecanla imâna can attı. Âdeta sevincinden taştı. İman, Hatice için neş'elerin en büyüğü oldu.

Cebrail'den şu tebliği almışlardı;

«– Rabbin sana selâm ediyor ve diyor ki: Sen benim insanlar ve cinler Resûlümsün! Onları tevhid kelimesine dâvet et!»

Ve Cebrail ayağını yere vurmuş, vurduğu yerden su fışkırmış, Cebrail o sudan abdest almış, Allah Resûlüne de aldırmış, peşinden O'nunla beraber namaza durmuştu.

Allah'ın Sevgilisi, sevgili zevcesine abdest ve namazı öğretti ve beraberce namaza durdular. En büyük Peygamber ve Kâinat çapındaki ümmetinin ilk ferdi...

İlk namaz iki rek'at ve sabah akşam, günde iki defa...

YİNE BİRİNCİ

İlklerin ikincisi ve erkekler arasında ilki, «Sıddîk-i Ekber» sıfatlı Ebu Bekr...

●

Ebu Kuhafe oğlu Ebu Bekr, öteden beri Allah Resûlünün en aziz dostudur. Daima gelir, O'nunla konuşur, sohbet eder ve içi nur dolu, istikbâlin nur müjdecisinden ayrılırdı.

O da puta tapmayanlardan ve Kureyş'in zengin ve soylularından olduğu ve ayrıca ilim sahibi bulunduğu için, herkesten büyük bir saygı görmekte...

Bir gün, Ebu Bekr, Hatice'nin yeğeni Nüssam oğlu Hâkim'in evinde... İlâhî memuriyetin henüz tahakkuk ve Hazret-i Hatice'nin imân ettiği günlerdeyiz.

Konuşma sırasında, Hâkim'in azadlılarından bir kadın gelerek yüksek sesle haber verdi:

– Yâ Hâkim, duydun mu, yeğenin Hatice, Zevcinin, Musa Peygamber gibi Allah tarafından gönderildiğini iddia ediyormuş.

Hayret büyük...

Ebu Bekr hiçbir şey söylemeden kalktı ve aziz arkadaşının evine doğru yürüdü. Eve girdi, Kâinatın Efendisini buldu,

aldığı haberi anlattı ve sordu.

«– Nasıl, doğru mu?»

Ve şu tek kelimelik cevabı aldı.

«– Evet!..»

Ebu Bekr derhal tek ânın getirdiği milyarlarca senelik muhakeme ve tefahhustan üstün bir bedahat sezişiyle imân etti:

«– Allah tarafından gönderildiğine imân ediyorum!»

Bu tek ân içine giren fezalar dolusu seziştir ki, Ebu Bekr'e «Sıddîk-i Ekber» lâkabını kazandıracak ve onu resûller ve nebîler müstesna, cihanın en büyük, en sadık insanı derecesine yükseltecektir. Ebu Bekr, gelmiş ve geçmiş bütün peygamberlerin bütün ümmetleri içinde, baş örnek ve baş köşe mevkiine oturacaktır. O derecede ki, bir gün Resûller Resûlü, onun hakkında:

«– Ebu Bekr ve ben nebîlik işinde atbaşı beraberdik. Ben onu geçtim ve o bana tâbi oldu; eğer o beni geçseydi ben ona tâbi olurdum.»

Buyuracaklardır.

●

Hazret-i Ebu Bekr, İslâm ile hayat ve ebediyet kazandıktan sonra, kendi nefsini kurtarmış olmakla iktifa etmedi. Onun mayasında bir insan için başkalarını kurtarmak, kendi zatî kurtuluşuna denk bir vazifeydi. Hemen sağa sola koşup müjdeyi haber vermeye ve herkesi O'nun müjde eteğine bağlamak için çalışmaya koyuldu.

İtimat ve sevgisini kazanmış kaç kişi varsa, teker teker başvurdu ve dedi:

«– İslâm'a geliniz, insanoğlunun gerçek dinine geliniz! Sonsuz hayata ve ebedî oluşa geliniz!»

●

Ebu Bekr gibi bir şahsiyetin tesiri büyük oldu. Muazzez Sahabîler zincirinin en kıymetli halkalarından birçoğu Ebu Bekr eliyle ebedîlik dizisini buldular.

Sonsuzluk defterinde (1) numaralı insan ve kadın mümin Hazret-i Hatice, (2) numaralı mümin ve (1) numaralı erkek

mü’min de Hazret-i Ebu Bekr. Yine birinci...

ÜÇÜNCÜ VE DÖRDÜNCÜ BİRİNCİLER

Üçüncü ve çocuklar arasında birinci imân sahibi Hazret-i Ali...

O, Mekke’deki kıtlık zamanından beri amcaoğlunun evinde... Yaşı on... Birçok fevkalâdelik görüyor ama hiçbir şey anlamıyor. Âlemlerin Fahrini, zevcesiyle beraber namaz kılarken gördü. Hayran hayran seyredip namaz bitince sordu:

«– Bu nedir?»

«– Allah’a ibadettir, Allah’ın Peygamberi vasıtasiyle bildirdiği gerçek dinin ibâdetidir. Seni, ortağı ve benzeri olmayan Allah’a ibadete ve putları inkâra dâvet ederim.»

On yaşındaki Ali cevap verdi:

– Benim şimdiye kadar görmediğim, işitmediğim bir şey bu... Babam Ebu Talib’e işi açmadan ve danışmadan bir şey diyemem.

Allah’ın Resûlü, henüz İlâhî memuriyetini açığa vurmak mevkiinde olmadıkları için yakınlığına rağmen Ebu Talib’in bilmesini istemediler. Dediler ki:

– Ali, imân etmiyorsan bari gördüğünü ve duyduğunu kimseye söyleme! Hiç kimseye hiçbir şey anlatma!

Ali, sırrı muhafaza edeceğine söz verdi ve o geceyi yatağında, sabaha kadar dönerek uykusuz geçirdi. Bütün bir gece düşündü. Düşüncesi arasında, o minicik ruhiyle nelere ermiş olacak ki, sabahleyin yatağından fırlar fırlamaz, doğru Allah Resûlünün yanına koştu ve haykırdı:

– İman ediyorum! Sen Hak Peygambersin ve getirdiğin din haktır.

•

Şimdi sıra, ilkler arasında (4) ve azadlı köleler arasında yine (1) numaralı mü’minde. Hârise oğlu Zeyd...

Şu bildiğimiz Zeyd... Allah Resûlünün zevcelerinin hediye aldığı, azad ettiği ve özyurdiyle Allah’ın Sevgilisi arasında

tercihe davet olununca hiçbir şey bilmeden O’nu seçen Zeyd...

İşte dördüncü olarak:

– İman ediyorum!

Diyen bu Zeyd...

O da, köleler arasında birinci...

●

Hepsi teker teker, kendi cinsleri ve sınıfları arasında birinci, ilklerin ilkleri:

Hatice, Ebu Bekr, Ali ve Zeyd...

23

SIRAYLA

ÜST ÜSTE

Derken İslâm’a dâvetin gizli şekli başladı.

Donmuş küfür denizinin buzları altında ince bir sıcak su cereyanı... Bu cereyan tez vakitte bütün ummanı kaynatacaktır.

Kâinatın vücud sâiki, etraflarında ilkler, insanları, Hak yoluna, kulaktan kulağa fısıltılarla dâvet etmekte...

•

Erkek ve kadın, üstüste imân edenler... Bunlar ilklerin ilklerinden sonraki ilkler; daima ilkler...

Hazret-i Hatice’den sonra ikinci, üçüncü ve dördüncü olarak imân eden kadınlar:

Allah Resûlünün amcaları Abbas’ın zevcesi Ümm-ü Fazl Hazretleri... Abbas henüz müşrik...

Ebu Bekr Hazretlerinin kızı Esmâ...

İstikbâlin büyük müslümanı Ömer’in kız kardeşi Fâtıma bint-i Hattab...

Bu üç büyük insan, İslâm (Defter-i Kebir)inin (2) (3) ve (4) numaralı kadın müminleri...

Erkeklere gelince, bu dâveti hızlandıran peygamber bağlıları arasında dünyanın en büyük insanı Ebu Bekir baştadır. Allah, Sevgilisine Ebu Bekr Hazretleriyle öyle bir arkadaş lûtfetmiştir ki, evlâdından ve malından itibaren uzak ve yakın kimi ve nesi varsa, hep bu yol için, hep bu yol uğrunda...

•

Ebu Bekir’in kılavuzluğuyla ilklerin ilkleri arkasından sıraya giren mü’minler:

Osman bin Affan...

Zübeyir bin Avvam...

Abdurrahman bin Avf...

Saad bin Ebi Vakkas...

Talha bin Ubeydullah...

Tam sırasiyle ilklerden olan bu beş kişi (Aşere-i Mübeşşere – Cennetle müjdelenen on kişi)den...

●

Bunlara, eski yollarından dönmemeleri için, yakınları tarafından neler yapıldı, neler?.. Fakat bu tazyiklerin hiçbiri kâr etmedi ve bu pervaneler, önlerine çıkarılmak istenen en çetin engellere rağmen, büyük hayat penceresinin kenarındaki nur sızıntısına doğru uçup gittiler.

●

Arkalarından gelenler:
Said bin Zeyd...
Ebu Seleme bin Abdülesed...
Ebu Ubeyde bin Cerrah...
Osman bin Maz'un...
Kaddâme bin Maz'un
Abdullah bin Maz'un...
Erkam bin Erkam...
Ubeyde bin Hâris...

Bunlardan Said bin Zeyd, Ömer'in kızkardeşi Fâtıma'nın kocası... Zevc ve zevce, yanak yanağa bir arada müslüman... İleride, büyük Ömer'i bir hamlede İslâm dairesine çeken derin vecd ve aşklarını göreceğiz.

UZAKLARDAN GELEN

Bu arada, uzaklardan gelen ve müslüman olan biri vardır ki, hikâyesi pek renkli... Son derece hususî mâna sahibi büyük Sahabîlerden Ebu Zer Hazretleri...

İslâm'a erişini şöyle anlatıyor:

«– Allah Resûlünü gözlerimle görmeden putlara ibâdeti bırakmış ve Allah'ın vahdâniyetine sımsıkı yapışmıştım. Yalnız, münezzeh olan Allah'a ibâdet ediyor ve o beni ne yana döndürürse o tarafa dönüyordum. Bir gündü. Haberi yayıldı: Mekke'de bir zât zuhur etmiş... Nebîlik dâvasındaymış... Kardeşim Enis'i hemen Mekke'ye gönderdim:

– Git, bu zât ile görüş ve bana haber getir! Kardeşim hemen yola çıktı ve çabucak geri döndü:

– Mekke’deki Zâtı yalnız hayrı emir ve şerri nehyeder gördüm. Kendisinin Allah tarafından Peygamber gönderildiğini söylüyor ve herkese imân ve ahlâk tavsiye ediyor.

Kardeşimin anlattıkları beni hayli alâkalandırdı.

Sordum:

– Halk bu zât hakkında ne düşünüyor?

– Halk bu zâtı şâir, kâhin, büyücü sanıyor ve böyle isimlendiriyor. Amma bana kalırsa bu zât sadık ve haklıdır.

Haksız olan halk...

Bizzat gidip kendisini görmeğe karar verdim.

Kardeşim dedi:

– Git, gör ve hakikati anlamaya çalış! Yalnız dikkat et; Mekke halkı sana bir kötülük eriştirmesin. Onlardan kendini sakın!..

Sırtıma bir erzak torbası, elime bir değnek alıp yola çıktım. Mekke’ye girdim. Nebîlik iddia eden zâtı tanımıyordum. Önüme çıkanlara sormayı da doğru bulmuyordum. Kâbe’ye sokuldum ve orada üç gün üç gece kaldım. Erzağım bitti. Zemzemle iktifa ediyor ve açlık duymuyordum. Kâbe’yi tavaf eden olmuyordu. Dördüncü gece... Aynı haldeyim... Bir de ne göreyim? Güzellikte misilsiz bir insan zuhur etti: Allah’ın Resûlü... Kâbe’yi tavaf ederek, namaza durdu. Bekledim; ibâdeti bitip selâm verince hemen yanına gittim. Ve elimde olmadan bağırdım:

– Allah’ın Resûlü... Sana selâm olsun... Şahadet ederim ki, Allah’tan başka ilâh yoktur ve şahadet ederim ki, sen O’nun Resûlüsün...

Çehrelerinde memnunluk ifadesi belirdi...

Sordular:

– Kimlerdensin?

– Gıfar kabilesindenim

– Kime misafirsin?

– Kimseye misafir değilim ve geceli gündüzlü üç gündür buracıktayım.

– Üç günden beri ne yiyip ne içersin?

– Yiyeceğim tükendi, Zemzem suyuyla geçindim. Hiç sıkıntı çekmedim, vücutça daha iyi hâle geldim.

İşte benim Müslümanlığa girişim böyle oldu.»

●

O, Kâinatın Efendisi:

«– İslâm selâmiyle ve «Sana selâm» lâfiyle insanları ilk selâmlayan, hiç kimsenin hücum ve tasallutunu düşünmeden imâna koşan, Ebu Zer'dir.»

●

Ebu Zer, Kâbe'de karşılaştığı ve hemen teslim olduğu Allah Resûlünden şu emri aldı:

– İşi gizli tut! Başkalarına hiçbir şey söyleme! Doğruca yerine gidip kabilene vaziyeti haber ver! Gizlice davranıp imân etsinler. Sen de, ne vakit bizim meydana çıktığımızı işitirsen hemen gel, aramıza katıl!

Bir ânda içi en derin aşk ve heyecanla dolan Ebu Zer Hazretleri cevap verdi:

– Seni Hak din ile gönderen Allah'a yemin ederek söylüyorum ki, İslâm ve imânı, kabilemin en kalabalık muhitlerinde en yüksek sesle telkin edeceğim!

●

Allah'ın Sevgilisinden, tam ve ileri bir müslüman olarak ayrılan Ebu Zer, artık kendisine mâlik olamayacak kadar ulvîlik âleminin cezbesine dalmış ve ihtiyatı unutmuştur. Nitekim Kâbe'den çıkar çıkmaz, Kureyş büyüklerinin etrafta toplu halde bulunduğunu görünce avaz avaz haykırıyor:

«– Şahadet ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur; ve şahadet ederim ki, M..... O'nun Resûlüdür.»

Kureyşliler davranıyorlar.

— Yürüyün şu dininden dönen herifin üzerine! Bildirin şunun haddini!!!

Ve Kureyş büyükleri ellerine geçirdikleri taş, tahta, katı toprak ve kemik parçalarıyla Ebu Zer'in üzerine çullanıp O'nu kan revan içinde bırakıyorlar.

Bereket versin ki Allah Resûlünün amcası Abbas yetişiyor, Ebu Zer'i peçeliyor, ona siper oluyor ve kurt gibi saldıran müşriklere haykırıyor:

– Ne yapıyorsunuz? Bu adamın Gıfar kabilesinin ulusu olduğunu bilmiyor musunuz? Ticaret yollarınızın onların toprağından geçtiğini unutuyor musunuz?

Ancak bu sözler üzerine bir ân düşünen ve tereddüde düşen Kureyşliler, Ebu Zer'i bırakıyorlar.

Vecd ve aşk sarhoşu Ebu Zer Hazretleri, bununla kalmıyarak bir gün sonra hareketini yine Kureyş büyüklerinin toplu olduğu bir yerde tekrar edecektir. Onların önünden hışımla geçecek, suratlarına dik dik bakacak ve sonra yine aynı imân nidâsını avaz avaz yükseltecektir.

Yine Ebu Zer'in üstüne atılacaklar, yakasına yapışacaklar, onu öldüresiye pataklamak için davranacaklar; fakat yine Abbas yetişecek ve İlâhî cezbenin bu coşkun örneğini yine kurtaracaktır.

•

Ebu Zer Mekke'den çıkıp rüzgâr hıziyle memleketine döndü. Kardeşi Enis'i buldu ve haykırdı:

– Allah'ın Resûlünü gördüm ve imân ettim. Haydi sen de derhal imân et!

Şimdi Ebu Zer ve Enis Hazretleri annelerinin huzurundalar:

– Anne; Mekke'de Allah tarafından gönderildiğini bildiren zâtın dâvasını kabul ve bir görüşte kendisine imân ettik. Sen de görmeden imân et!

O da imân etti.

Ve Ebu Zer Hazretlerinin kabîlesi Gıfar ocağı bu aşk nefesinin esişiyle bir hamlede yarı yarıya İslâm ile hayat buldu.

24
GİZLİ DÂVET

SİPER ARKASINDA

Resûl olmuşlar ve etraflarını uyandırmak emrini almışlardır; fakat bu emri, insanları tek tek avlayarak yerine getirmektedirler. Henüz cemiyetin açık mücadele meydanına çıkıp, küfürdekilere alenî tebliğ devresine girmemişlerdir.

Hiçbir şey gizli değil, bütün dâva ortada; amma her şey kendi içinde oluyor, gelişiyor; bir bütün halinde dışarıya huruç hareketi yapamıyor ve büyük sirayet teşebbüsüne girişemiyor. Öyleyse, henüz içine doğru bir oluş, dışına doğru değil... Ve bir siper arkasında hazırlık, bir meydan okuyuş değil...

●

Müslümanlığın kapısını açan anahtar, Şahadet kelimesi... İlk dâvet buna:

«– Şahadet ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur; ve şahadet ederim ki, M..... O'nun kulu ve Resûlüdür.»

Dâvet bazı istikâmetlerde sert engellere çarparak mahzun mahzun geriye dönerken, bazı istikametlerde de misilsiz bir tesir kemendi içinde insanları sımsıkı zaptediyor.

Dâvetin geriye döndüğü sert engeller, kötü itikatları içinde donmuş tipler... Yâni Kureyş'in sözde akıllıları, zenginleri, hatırlıları... Kendisini bir şey ve kendi aklını en doğru sananlar... Bunlar bütün fezayı titreten dâvet karşısında hissiz, alaycı ve tahkir edici...

SAFFET SINIFI

Gençler ve halk tabakasının fakir ve zayıf fertleri ise, dâvetin cazibesini, hemen ona kendilerini bırakıvermekle gösteriyorlar. Zira genç adamın tazeliği ve heyecan kabiliyetiyle, fakir ve zayıf insanın nefsini hor görüşü ve benliğinden uzak duruşu, kendilerinde İlâhî hitabın nuruna kulak açtırıcı bir saffet ve istidat yaşatıyor.

●

Bunlar, fakirler, mustaripler, kimsesizler, bedbahtlar, esirler ve evet, bilhassa gençler... Nuru bir ânda kucaklatıcı nasibe, gurur ve sahte emniyet duygusunu tanımamış olmakla ermişlerdir bunlar...

MÜTEAZZIMLAR

Kureyş müteazzımlarının ruhları ise kalın örtüler altında...

Müteazzımlar, yavaş yavaş fakat gittikçe genişleyen İslâm dairesinin başlangıçta birdenbire düşmanı olmadılar. Zira işi hafife aldılar ve ilk intişar kademesinde, İslâmiyetin, kendi kör nefslerini kırıcı bir istikâmet tutmadığını gördüler. Kendilerine âni bir taarruz gelmediğine göre sadece nefslerini geriye çekmek ve kaptırmamakla kaldılar. Kureyş müteazzımlarındaki ilk intiba, İslâmiyetin, garip, hor, değersiz bir şey olduğundan ibaretti. Böyle olunca da Hak din başlangıçta, düşmanlık değil, istihza mevzuu oldu.

İSTİHZA

Varlığın Nuru, gözleri nâmütenahilik âlemine çevrili ve insanoğlunun en güzeline mahsus vakar ve heybet dolu, bazı toplulukların önünden geçerken, Kureyş müteazzımları, karanlık yuvası kafalarını birbirine dayamış, ellerini O'na doğru uzatarak mırıldanıyorlar:

– İşte bize semadan bahseden, Abdülmuttalib soyundan garip adam!..

Ve Allah'ın Sevgilisi, bu kırıcı hitap karşısında gözlerinin istikâmetine ve çehresinin vakarına zerrece değişiklik gelmeden, hiçbir şey işitmemiş gibi, yürüyüp uzaklaşıyorlar.

Güneşler doğup batadursun, Allah dâvası ilerliyor.

●

Gelen, «Yeni» o günün yenisi değil «ebedî yeni»dir. Ve her yeninin baştaki mahzun kaderiyle, bu «pörsümez yeni», elbette ki «eski ve bayat»ın kapkaranlık ağzını böyle açılırken görecektir.

– Bize semadan bahseden şu garip adama da bak!

Her Peygamberin ve onlara bağlı bütün büyüklerin, her devirde daima hikmeti içinde bulunduğu İlâhî kanun...

KAVGA ALEVLENİYOR

Allah dâvasının dostu Allah...

Allah dâvasının düşmanı da put. Yâni puta tapanlar...

Allah'ın dostları, dâvayı düşman kutbiyle ele alınca kavganın kopacağı besbelli... Tevhit dâvasını, aksiyle, yâni ibadet edilmeye müstahak olanın yanında, ibadet edilmeye müstahak olmayanları, dost ve düşman kutupları bir arada ele almak, Kureyş putlarının maskesini sıyırmaya ve ölü hüviyetlerini meydana çıkarmaya varacağına göre, boğuşma başlayacaktır. Mücerretlerin mücerreti olan Allah'a şahadeti birdenbire yadırgamıyan Kureyşli, müşahhas mânada kendi putuna taarruz başlayınca işi görecek ve birdenbire aksülâmele geçecektir.

Böyle oldu. Böyle olunca kavga alevlendi.

Bu ân, Kureyş müteazzımlarının, artık istihzayı bırakıp bütün şiddetleriyle taarruz ve düşmanlığa geçtikleri dem...

BİR SAHNE

Kureyş müteazzımları tarafından Kâinatın Efendisine karşı başlayan ilk düşmanlık çığırı içinde Müslüman olanlardan biri de Husayn... Oğlu İmran daha evvel müslüman... Kendisi Kureyş'in hatırlılarından...

Artık, müslümanlarda putlara karşı hakaret, gözlerden saklanmaz halde.

Kureyş ileri gelenlerinden bir topluluk, gidip Husayn'ı evinde buldu:

– O'nu biliyorsun ya; hani Allah tarafından gönderildiğini iddia eden adam!.. Git O'na de ki, bizim ilâhlarımıza atıp tutmasın... Sonu fena olur.

– Peki, dedi Husayn; hemen gidip söylerim!

– Hemen git, biz de arkandan gelelim!

Husayn, arkasında Kureyş müteazzımları, doğru Allah Resûlünün evine gitti. Kureyşliler, onu, eve yakın bir köşede beklediler. Husayn, tek başına Allah Resûlünün huzuruna çıktı. O anda Allah Resûlünün etrafındaki Sahabîler arasında, Husayn'ın oğlu İmran da var... Baba ve oğlu öfkeli nazarlarla gözgöze...

Husayn, gözlerini Allah'ın Sevgilisine çevirip hitap etti:

– Nedir bu senin için söylenenler? Doğru mu bunlar?

Ve Allah Resûlünün, derin bir tebessümle, kendisine, sözüne devam etmesini ihtar edişinden kuvvet alarak ilâve etti:

– Sen, bizim ilâhlarımız hakkında olur olmaz şeyler söylüyormuşsun! Onları hakîr görüyormuşsun! Doğru mu bunlar?

Peygamberler Peygamberinin mukaddes dudakları aralandı:

– Sen kaç ilâha tapıyorsun, Husayn?

– Yedisi yerde, biri gökte olarak sekiz ilâha...

– Bir zarara uğrar, bir korku geçirirsen hangisine sığınırsın?

– Göktekine...

– Ya malın telef olursa hangisine?

– Yine göktekine...

– Ya şu olursa, bu olursa?

– Göktekine...

«Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber» bir ân durup tebessüm buyurdular:

– Husayn, görüyorsun ki, sadece birine sığınıyorsun! Kudreti Bir'de ve O'nda buluyorsun! O sana, sence hep tek başına imdat ediyor. Ya sen ona ibadet ederken başkalarını nasıl ortak koşuyorsun? O böyle bir şeye razı olur mu sence?

Ve Husayn'ın bir ân kendisinden geçercesine sarsıldığını ve kendi anlayışı içinde sımsıkı yakalandığını görerek birdenbire teklif buyurdular:

– Haydi Husayn, İslâmiyete gel de bu saçmalıktan kurtul!

En ulvî mantıktan üstün Peygamber tavır ve heybeti karşısında eriyip giden Husayn, bir lâhzada imâna geldi ve topyekûn teslim oldu.

Manzara öyle dokunaklıydı ki, Husayn'ın oğlu İmran, atılarak babasına sarıldı ve gözyaşları içinde onun ellerini öpmeğe başladı.

Ulviyet manzaraları son haddinde...

O zaman, âlemlerin yüzüsuyu hürmetine yaratılmış bulunduğu «Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber»in mübarek gözlerinde birkaç damla yaş parıldadığını haşyetle gördüler. İnsanlığın ve yaratılış hikmetinin ezelî ve ebedî Efendisi buyurdular:

– İmran'ın hareketi rikkatime dokundu. Husayn, küfrünü taşıyarak gelirken, oğlu ona en küçük saygı ve alâka göstermedi. Babası İslâma gelince de vazifesini tam yaptı.

Biraz sonra, Husayn, Allah'ın Resûlünden izin alıp gitmek isteyince bütün zaman ve mekânın Peygamberi Sahabîlerine Kureyş büyüğünü uğurlamalarını emrettiler. Müslüman Husayn daha kapıdan çıkarken uzaktan onun nasıl uğurlanmakta olduğunu gören Kureyş müteazzımları, gözleri hayret ve dehşetle açılmış, mırıldandılar:

– O'nu görmekle, bir kerecik görmekle sabiî (dininden dönen adam mânasına müslümanlara verilen isim) oldu!

Ve büsbütün alev aldılar.

●

Kavga alevlenmek üzere; fakat asıl alevlenen İslâmiyet...

●

Az zaman içinde, aynı ulvî sahnelerle İslâmiyeti kabul edenlerin sayısı kırka doğru... Fakat hâlâ mukaddes dâva, içtimaî meydan nidasına kavuşmuş değil...

●

Meydanı çınlatacak olan nida, risaletten bir müddet sonra... Fakat bu, hususî emirle başlayacaktır.

NEBÎ VE RESÛL

Nebî, Allah'ın vahyine mazhar olan, fakat eline müstakil ölçüler, kitap ve şeriat verilmeyen ve kendisinden evvelki Resûlün şeriatince giden Peygamber...

Resûl ise, kendisinden evvelki şeriatleri kaldırıcı, nehyedici, yepyeni yol açıcı ebediyet kılavuzu...

Peygamber kelimesi ikisini de şâmil...

Her Resûl nebî, fakat her nebî Resûl değil...

●

Bütün zaman ve mekânın Peygamberine ait ilk devre, gizli dâvet kadrosu içinde, küfrün gayzi yavaş yavaş

alevlenmekte, Allah’a bağlıların sayısı kırka doğru gitmekteyken «açığa vur!» emri gelinceye kadar sürdü.

25

AÇILAN BAYRAK

ÇİLE YOLUNDA

Şahıstan şahısa fısıltılı telkinlerle yapılan ve dışarıya ancak saklanmaz kısımları sızan İslâmiyetin, tamamiyle meydana çıkarılması, cemiyet meydanında bayraklaştırılması için emir geldi:

«– Sana emredilen şeyleri açığa vur!»

Nâzil olan Kur'ân emri artık yolun apaydınlık gösterilmesini bildiriyor.

Karanlıkta seyahat ve birbirinin eline eteğine yapışarak, adım adım toprağı kollayarak yol alma devri sona ermiştir. Artık bütün projektörler yakılacak, mevki ve istikamet düşmana açıkça gösterilecek ve bu apaydınlık yolda topyekûn insanlık, başsız ve sonsuz yığınlar halinde devşirilmeğe başlanacaktır. Bütün zaman ve mekânın Peygamberi kendisine kadar gelen Mukaddes Bayrağı, artık açıkça başa geçirmeğe memur Allah Resûlü sıfatiyle ellerine alacaklardır.

Aslî sahibine gelen bayrağın, açılması emri gelmiştir.

●

Acaba bu harikulâde teşebbüsün neticesi ne olacaktır? İlk neticesi ve aksülâmeli?.. Ne olacaktır?..

Kaderin sisler arkasında sakladığı, fakat ön plâna oluşların en büyüğünü dikerek ileriye ait nâmütenahi ihtimale yol açtığı bu sualin cevabı müthiş bir ürpermedir. Kimbilir neler olacaktır?

●

Açığa vurma emrinden çok az zaman evvel, daha dün, üç beş müslüman Mekke yakınlarında bir tepeye çekilerek, tamamiyle tenhada, müşriklerden gizli, vecd ve aşk içinde ibadetlerini ederlerken, birdenbire bazı kâfirler peydahlanmıştı. Bunlar vaziyeti görünce müminlerle alay etmeğe başlamışlar; bunun üzerine Ebi Vakkas oğlu Saad, eline geçirdiği bir kemik parçasıyla bunlardan birini yaralamış ve İslâmiyet uğruna ilk kanı akıtmıştı. Evet; bir

kemik parçasının bir müşrik kafasında akıttığı kan, karşı safta Allah için akıtılan ilk düşman kanının izlerini resmetmişti.

Ya şimdi ne olacak?

Allah'ın emri yerine gelecek ve icabında kan seller gibi aksa da Mukaddes Bayrak, Allah Sevgilisinin eliyle varlık dairesinin merkezine dikilecek...

●

İlk iş olarak, o ânâ kadar gizli okunan Kur'ân açıkça ve yüksek sesle okunmaya başlandı.

ŞAMAR

Artık Kureyş müteazzımları, sade tevhidin mücerret esaslarına muhatap olmayacak, içinde yüzdükleri küfrün müşahhas felâketini de suratlarında bir şamar gibi hissedecekler...

Asıl dayanamadıkları, tahammül edemedikleri de bu...

●

Bir gün Allah Resûlünün yolu, müşriklerin ibadet yerine uğradı. Hepsi birden mankafa şekillere karşı secdede...

– Babanız İbrahim'in dinini iptâl ettiniz! Bu haliniz nedir?

Hayretler içinde cevap verdiler:

– Bizi Allah'a yaklaştırmaları için onlara tapıyoruz!

Allah Resûlü bu halin yaklaşmak değil, Allah'tan uzaklaşmak olduğunu söyledi ve puta tapanları put gibi donmuş bırakarak gitti.

ALLAH KELİMESİ

Daha evvel bildirmiştik; tekrarlayalım:

İbrahim Peygamber'in getirdiği tevhid nurundan ruhlarında hâlâ birtakım ışıklar taşıyan Kureyşliler, «Allah» kelimesini, bildirilince büsbütün yadırgamıyor, isim halinde tanıyor; fakat putları gûya Allah'a götüren bir vasıta biliyorlardı.

●

Tevhid unutulmuş, «Allah» kelimesi bir hâtıra olarak kalmış ve nihayet bütün putların bağlı olduğu nihâî nokta gibi bir vehme âlet edilmişti.

Allah ismi kelimede devam ediyor, fakat hikmeti putlara devredilmiş bulunuyordu.

KÜFÜR KIZIŞIYOR

Açıkça bayrağını açan İslâmiyet karşısında mırıltılar gittikçe büyümeğe, nâralaşmaya; hoşnutsuzluk da gittikçe derinleşmeye ve tam adâvet haline gelmeye başladı. İslâmiyet aleyhindeki sesler kuduruyor ve küfür kızışıyor.

Hususiyle, müşrik ölen babaların, ebedî helâke, yani cehenneme gittiği haberi Kureyş müteazzımlarını büsbütün kudurttu.

Vaziyet nâzik...

•

Hücûm ve düşmanlık, plân ve sistem altında gelişmeye başladı.

Allah'ın Sevgilisini, küfür safındakilerden amcası Ebu Talib'ten başka koruyan yoktur. Bütün Kureyş büyükleri, bütün insanlığın kurtarıcısına ve Kureyş'in en büyüğüne düşman kesilmiştir.

•

O Ebu Talib ki, yeğeniyle oğlunu Varlığın Nuriyle, o Nuru en iyi zaptedenlerden Ali'yi, bir arada namaz kılarken görmüş ve sormuştu:

– Bu hangi dindir?

Allah'ın Sevgilisi cevap vermişti:

– Bu, İbrahim'in dini... Allah beni insanlara Hak dini talim etmek için gönderdi. Sen de bu dine gir!

Ebu Talib, atalarının dinini bırakamayacağını, fakat kendisi hayatta olduğu müddetçe yeğenini koruyacağını ve O'na fenalık gelmesini önleyeceğini söyledi.

ERKAM'IN EVİ

Müslümanlara karşı zulüm ve şiddet tavrı o kadar ileriye gitti ki, nihayet Allah'ın Sevgilisi, Sahabîleriyle beraber «Dar-ül Erkam – Erkam'ın Evi» isimli dam altına sığınmaya karar verdiler. Yanlarında sayıları kırka doğru, yüzleri pırıl pırıl müminler...

•

Ev sahibi Erkam ilk müslümanlardan biri... Allah Sevgilisinin en emin Sahabîleri arasında... Evi de Safa eteklerinde... Bu bakımdan, Mekke'nin hacı ve yolcu uğrağı sahasına hâkim...

Safa ile Merve arasındaki meydan toplantıları bu evin baktığı açıklıkta oluyor.

İşte Müslümanlar, Erkam'ın evinde, toplu ve müdafaalı halde... Karargâh...

●

Âlemlerin Efendisi bu evi seçerken gayet ince bir hesap sahibidirler; her şeyden evvel İslâmiyetin telkin merkezi olarak meydana bir mekân ifadesi, bir karargâh manzarası çıkıyor. Sonra bu mekân, şehre girip çıkanlara nâzırdır. Onları, şehirli müşriklerin menfi telkinlerinden evvel kollamak ve kazanmaya çalışmak imkânını veriyor. Nihayet dağınık ve mekânsız şekilde şehrin meydan ve sokaklarında din tebliğ etmekle, toplu bir merkez içinde dâvayı idare etmek arasında büyük fark var... Ayrıca müdafaa kıymeti... Böyle bir mekân içinde müşriklerden kimse, Allah'ın Sevgilisine ve O'nun sevgili Sahabîlerine tecavüze cesaret edemez. En sonra da, mekânlaşmanın getirdiği manevî hava... Vecd yuvası bir dam altı ihtiyacı...

Bu ince hesap, son derece muvaffakiyetle neticelendi.

Müminlerin veya imân istidatlılarının hemen hepsi, kayıtsızca «Dar-ül Erkam»a girip çıkmaya başladılar.

Ruh mekânını buldu ve mekân ruhlaştı.

●

Pek az zaman içinde bu ev, dâvaların dâvasına madde ölçüsüyle yatak ve kadro vazifesi görmeye başladı.

Allah'ın Sevgilisi, yalnız gündüzlerini «Dar-ül Erkam»a hasrediyorlardı. Sabahtan akşama kadar orada müminleri oldurmak ve olgunlaştırmakla vakit geçiriyorlar ve geceleyin evlerine dönüyorlardı.

●

«Dar-ül Erkam» isimli mübarek mekânın kıymeti, artık açıkça tebliğ ve telkin plânına çıkmak emrini alan

Müslümanlıkta o kadar mühimdir ki, orada müslüman olmuş bulunmak şerefi, ilklerden sonra gelen en büyük fazilettir.

– Allah’ın Resûlü «Dar-ül Erkam»da din neşrederken müslüman oldum.

Diyebilen Sahabî, Peygamber yakını saadet sahiplerinin büyüklerindendir.

26
ÇİLE

GELEN EMİR

Kureyş nasipsizleri, hidayete kavuşanların yolları üzerinde ayrı ayrı baskılar denediler. Onları hidayetten döndürmek için başvurmadıkları tazyik şekli kalmadı... Fakat tek kişinin halinde en ufak bir değişiklik, yüzünde en küçük bir ekşilik görünmedi.

Öyle bir vecd içindeler ki, en acı tazyik kendilerine bir fiske tesiri bile yapmıyor.

•

Bu sırada İlâhî emir geldi:

«– Kabilen içinde en yakınlarını korkut ve onları doğru yola çağır!»

•

Kâinatın Efendisine en yakın kollar, Haşimoğulları, Muttaliboğulları, yani bütün Abd-i Menafoğulları...

•

Bu emir, çetinliği bakımından Allah'ın Sevgilisine derin bir kaygı verdi. Vazifelerindeki güçlüğü seve seve yerine getirmek üzere, uzun müddet tefekkür zorunda kaldılar. İşe nasıl başlayacaklar, ne yapacaklar?

•

İslâma dâvet, Allah'ın emriyle umumî olarak açılmış, uzak yakın herkese birden hitap edici bir bayrak... Fakat Âlemlerin Rabbi, bu bayrağın, evvelâ Sevgilisinin kabîlesi ve onun yakınları önüne, yâni en çetin noktaya dikilmesini irade ediyor. Ne yapacaklar, nasıl yapacaklar?

•

Allah Resûlünün günlerden beri görünmediğine dikkat eden halası; yeğeninin hasta olduğunu sanarak vaziyeti yakından görmek üzere «Dar-ül Erkam»a gitti. Allah Resûlünü gördü, soracağını sordu ve şu cevabı aldı:

– Hayır hasta değilim! Fakat Allah en yakın akrabamı korkutmamı ve doğru yola çağırmamı irade ediyor. Bütün yakınlarımı bir araya toplayıp kendilerini Hak yoluna çağırmak zorundayım!

– Peki; yalnız amcan Ebu Leheb’i çağırma! O kabul etmez.

●

Ertesi gün Allah’ın Resûlü bütün Abdülmuttalib oğullarını dâvet etti. Hepsi bir araya geldiler. Ve dâvet yerinde boy gösterdiler. İçlerinde Ebu Leheb de var...

Allah’ın Resûlü kendilerine İlâhî emri tebliğ etti.

Birden Ebu Leheb köpürdü, sövüp saymaya başladı:

– Kahrolası! Bizi bunun için mi çağırdın?

Bununla da kalmadı. Yerden bir taş alıp, Nur heykelinin üzerine atmak istedi ve söylendi:

– Yeryüzünde hiç kimse tanımıyorum ki, senin gibi, akrabasına ve yakınlarına böyle şeyler teklif etsin...

Allah’ın Resûlü, bu her edeb dışı sövüp saymalara sükûtla karşılık verdiler.

●

Biraz sonra, küfrün en sert örneği, Peygamber amcası nasipsiz Ebu Leheb hakkında ilâhî emir nâzil olacak; Allah Kur’ân’ında onun ismini anacak ve buyuracaktır:

«– Ebu Leheb’in iki eli kurusun!»

Bu korkunç tehdidi duyan küfür delisi, kendisine bir teselli arayıp diyecektir ki:

– Eğer O’nun dediği doğru çıkarsa, uğrayacağım belâya malım ve çocuklarım sayesinde karşı durabilirim.

Fakat Allah, bu delice teselliyi de kökünden silip atmış ve şöyle cevaplandırmıştır:

«– Malı, çocukları, bütün elde ettiği şeyler ve bütün güvendikleri, kendisini kurtaramıyacaktır.»

İlâhî emirde, Ebu Leheb’in karısı da «Cehennemde odun hamalı» olarak gösterilmektedir.

Ebu Leheb’in karısı Ümm-ü Cemil, Ebu Süfyan’ın kız kardeşidir. Kocası gibi o da küfrün en kuduz hıncını yaşamakta ve Allah’ın Sevgilisine yapmadığını bırakmamaktadır.

MÜCÂDELE

Kâinatın Efendisi, birkaç gün sonra kabîlelerinin halkını tekrar topladılar. Topluluk kurulunca ilerlediler ve hitap

buyurdular:

– Kavmin kılavuzu ona hiyanet etmez. Allah’a yemin ederek bildiririm ki, faraza bütün dünyayı yalana ve yanlışa doğru sürmüş olsaydım, yine sizi böyle bir yola çekmezdim. Yalan; hiçbir bakımdan ve hiç kimseye tarafımdan tatbiki mümkün olmayan iş, muhâl iş! Kendisinden başka ilâh mevcut olmayan Allah’ın zâtı üzerine kasem ederim ki, ben umumiyet noktasından bütün insanlığa, hususiyet noktasından da size gönderilmiş Allah Resûlüyüm!.. Dün akşam uyuduğunuz gibi bir gün ölecek ve bu sabah uyandığınız gibi bir gün dirileceksiniz! O zaman amellerinize göre hesaba çekilecek, iyiliğiniz kadar mükâfat ve fenalığınız derecesinde ceza göreceksiniz. Bu mükâfat ve ceza da ebedî cennet veya cehennemdir. Aranızda hiçbir fert bilmiyorum ki, kavmine benim sizden getirdiğim şeyden daha değerlisini getirebilmiş olsun. Ben size bu dünya ile ötelerin bütün verim ve özünü, gâyesini getirdim. Ebedî hayatı...

Allah Resûlünün yakınları, O’nun, tane tane söylediği bu ruhtaki sözleri, dikkat ve hattâ haşyetle dinlediler. Doğruluğa ayrıca doğruluk getiren bir vakar, emniyet ve halisiyet içinde, kelime kelime helezonlaşan ve sonra hakikat âhenginin en güzelini çınlatan bu sözler, hemen herkesi gaşyetti. Handiyse bağıracaklardı:

– İnandık! Yalan senin için muhaldir! Biliyoruz!

Fakat küfür canavarı ve hayat kıyıcı Ebu Leheb, bir ânda hemen nefsini bu mesut tesirden çekti ve meydandakilere döndü:

– Abdülmuttalib oğulları! Öyle garip garip ne düşünüyorsunuz? Bu adam bizim için bir lekedir. Kendisine yabancılar dersini vermeden gereğini siz yapınız! Ya hapsedin yahut başka bir şekil bulup haline mâni olun! Sonra ona bu muameleyi başkaları yapacak olursa, kabîlenizden bir ferdi teslim etmeğe mecbur olmak gibi bir zillet altında kalırsınız. Teslim etmediğiniz takdirdeyse, siz, kabîlece mahvolup gidersiniz!

Başlar aşağıya indi ve kimse kıpırdamadı. Korkunç sükût... Nasipsiz vicdanın içinden gelen ve ebediyeti tepen bu kapkara sözler bütün hisleri bulandırdı. Birden bir kadın sesi yükseldi. Avvam oğlu Zübeyr'in annesi ve Allah Sevgilisinin halası Safiyye, Ebu Leheb'e doğru bir adım attı:

– Kardeş! Özkardeşimin oğlunu terketmek ve yapayalnız bırakmak sana şeref mi verir? Ben de yemin ederim ki, ilim adamları, Abdülmuttalib nesebinden bir nebî zuhur edeceğini söylerlerdi. İşte o nebî budur...

Ebu Leheb, acı kahkahalarla güldü:

– Ne bâtıl fikir ve boş emel! Kadınların sözüne mi kaldık?.. Onların sözü gelin sandalyesinde yakışık alır. Yarın Kureyş nesilleri ayaklanır, bütün Arap kabîleleri de onlara katılırsa kendilerine karşı neyle korunacağız? Karşılarında, başımızı kaşımaktan daha tesirli bir şey yapabilecek miyiz?

Allah'ın Sevgilisi, sükût ve tevekkül içerisinde dinliyorlar. Mücadele çok kızışmak istidadı gösteriyor.

Tam o sırada Ebu Talib ilerledi ve muazzam bir irade çehresiyle şu hükmü bildirdi:

– Biz sağ oldukça O'nu koruyacağız! Buna mecburuz! Bu kadar!

Ve mırıltılar, homurtular içinde dağıldılar.

●

Başka bir defa, Allah'ın Resûlü, kendi öz aile koluna, daha tatlı ve yumuşak bir nüfuz yolu tecrübe etmek istediler.

Hazret-i Ali'ye emir verdiler:

– Bir ziyafet hazırla ve buna Abdülmuttaliboğullarını dâvet et!

Ziyafet hazırlandı. Abdülmuttaliboğulları, sofranın etrafına dizildiler. Zevk ve şevk içinde yemek yendi. Son lokmaların ardından kısa bir durak...

Kâinatın Efendisi buyurdular:

– Size bu dünyayı ve öteleri kefalet altına alan bir şey getiriyorum! Niçin bu dâveti benimle beraber üzerinize almıyorsunuz?

Ortalık donuverdi. Hayret... Dehşet... Kimsede müsbet bir tavır yok...

Birdenbire Hazret-i Ali ayağa kalktı ve haykırdı:

– Bu mecliste yaşı en küçük olan benim! Belki vücudum bücür, kollarım cılız, bacaklarım sıska... Fakat bu halime rağmen size yardım etmeğe hazırım! Haydi!

Manzara gerçekten müthiş... Ulvî olduğu kadar müthiş!..

En olgun yaştaki Büyükler Büyüğünün hayata hayat getiren teklifi karşısında herkes çarpılıp kalıyor, herkes susuyor, ne diyeceğini bilemiyor, ne yapacağını kestiremiyor; fakat on küsur yaşında bir çocuk birden yerinden zıplıyor. Hidayet yönünü gösteriyor, kemikleşen inad ruhunu yumuşatmaya çalışıyor, onları teşvik ediyor, kendilerine yardım edeceğinden bahsediyor.

Böyleyken hâlâ nasipsizler gözyaşı içinde boğulmuyor, erimiyor, kendinden geçmiyor ve teslim olmuyorlar.

Çare yoktu; Allah’ın mühürlediği kalbi kimse açamaz.

27
SAĞ ELDE GÜNEŞ,
SOL ELDE AY

ARACI

Ezel kadar eski ve ebed kadar yeni din, Kureyşlilerin nasipsizlerine artık müthiş bir âfet gibi görünüyor. Ruhlarını, ahlâklarını, âdetlerini, ticaretlerini, iktisadî ölçülerini, içtimaî usullerini, ferdî hürriyetlerini perişan eden bir belâ...

Kureyşlilerin nasipsizi, İslâmiyet karşısında artık kendini, putundan, an'anesinden, kazancına ve geçim tarzına kadar topyekûn alt üst etmek isteyen bir tehditle yüz yüze görünüyor.

İslâmiyet, gerçek ve her noktayı içine almış dinin ilk şartı olarak, Kureyşliyi şartsız ve pazarlıksız, baştanbaşa yenileşmeye, ezel kadar eski ve ebed kadar yeni hakikatle insanlaşmaya dâvet etmekte... Bu dâvet de artık apaçık... Mekke ve Kureyş meydanında göndere çekilmiş bir işaret...

Düne kadar dileyenin alâkalanacağı ve dileyenin omuz silkeceği mücerred ve umumî imân ve ahlâk ölçülerinin şimdi put nefreti, Kureyşli hayatının baştanbaşa tenkidi, Kureyş geleneklerinin baltalanması...

Nasipsizler için bu hücumlara kayıtsız kalmak ne mümkün!..

•

Nihayet, Mekke ileri gelenlerinden bir heyet kurdular. Heyet, aldığı karara göre, doğru, Allah Resûlünün hâmisi Ebu Talib'in karşısına çıktı.

Dediler:

– Senin yeğenin cedlerimizin dinine, ahlâkımıza, âdetlerimize, yaşayış tarzımıza tecavüz ediyor. Seni bu hâle tedbir almağa dâvet ediyoruz! Çaresi neyse düşün ve yerine getir! Artık vaziyet ciddidir!

Heyet, Rebiaoğulları Utbe ve Şeybe, Haşimoğulları Âs ve Ebu Cehl, Muttaliboğlu Esved, Mugiyreoğlu Velid,

Haccacoğlu Nebiyye, Vâlioğlu Âs gibi, Kureyş'in en dişlilerinden...

Heyet, ısrarında devam etti:

– Yeğenin zararlı bir meslek takip ediyor. Mekke'de sükûn ve birliği muhafaza edebilmek için O'nu sustur!

Ebu Talib, bu müracaata atlatıcı cevaplar verdi. Onları tatlı dil ve müphem vaadlerle oyaladı ve ince bir üslûp kullanarak başından savdı. Ve kendisince muazzez, hakikatte mukaddes yeğenini sonuna kadar himaye azminden hiçbir şey kaybetmedi.

●

Kâinatın Efendisi, amcalarının himayesinden memnun, fakat esasta kendisi Resûl olarak Allah'a sığınmış, dini yaymakta devam ediyor.

Kureyş müteazzımlarının düşmanlık gayreti de beraberce yayılıyor.

Müşrikler de kendi merkezleri olan «Dar-ün Nedve»de toplandılar. Ve yeni din üzerinde etraflı müzâkereye giriştiler. Ne gibi tedbirler alacaklar ve yeni dini ne suretle tesirsiz kılacaklar?

Nasıl imân, gittikçe genişleyen bir dairenin merkezinden idare ediliyorsa, onlar da küfürü, merkezleştirip, imâna karşı gittikçe genişleyen bir daire haline getirmek istediler. İslâma karşı tepkilerini şuurlaştırmak ve bu şuuru içtimaîleştirmek gayretine düştüler. Küfür propaganda ve müdafaasını, kendilerince hak bilinen ölçülerle, kitle halinde ayaklandırmak sevdasına düştüler.

●

Aralarından yeni bir heyet seçtiler. Bu yeni heyeti, yeni ve en şiddetli emirlerle Ebu Talib'e yolladılar.

Heyet bu defa sadece şikâyet etmekle kalmadı. Eğer muradları yerine getirilmeyecek olursa nelere kadar el atacağını ve nerelere kadar gideceğini açıkça bildirdi:

–Yeğenin vaazlarından vazgeçmiyecek olursa çok şiddetli tedbirler almak zorunda kalacağız! İş, Kureyş arasında bir iç muharebeye kadar varabilir. Son ve kat'i ihtarımız; eğer

O’nu dâvasından döndüremeyecek olursan, tekrar ediyoruz, aramızda kanlı bir boğuşma patlıyacaktır!

Bu tehdit, o vakte kadar daima hududu muhafaza eden tavırların, en ihtiyatlı hücûmların rengini birdenbire değiştirdi. Ebu Talib, iç muharebe tehdidinden, başına bir kaya parçası düşmüş gibi sarsıldı. Heyete ne cevap vereceğini bilemedi, müsbet ve menfi hiçbir şey söylemedi ve düşünüp karar vereceğini bildirmekle kaldı.

– Düşün ve neticeyi bildir!

Dedi, müşrikler; ve Ebu Talib’i yalnız bıraktılar.

Ebu Talib, mahzun mahzun düşünmekte...

ALLAH DÂVASINA BAĞLILIK

Ebu Talib, mukaddes yeğenini çağırttı.

Karşı karşıyalar:

– Kendine ve ailene müthiş bir belâ getirmemen için sana bir ricada bulunacağım.

O, içinde kâinat dolu mâna, susuyor.

Ebu Talib:

– Senden rica ederim; bana kaldırabileceğimden ziyade yük yükleme!

O, susuyor.

– Kureyş büyükleri, neşrettiğin dinden vazgeçmiyecek olursan, aramızda kanlı bir boğuşma çıkacağını haber verdiler. Bu dâvadan vazgeç!

O zaman, Âlemlerin, yalnız o gelecek diye yaratıldığı «Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber», hayâl edilmez bir vakar, tevekkül, heybet ve irade tavriyle buyurdular:

«– Sağ elime güneşi, sol elime kameri verseler de bu dâvadan vazgeçmemi teklif etseler, ben de öleceğimi bilsem yine vazgeçmem!»

Ve İnsanlığın Tâcı, harikulâde gözleri yaş içinde; artık kendini bırakmak zorunda görünür gibi olan amcasının huzurundan çıktılar.

●

Kalbiyle, Müslümanlığın ana şartı olan aşk ve ihlâsı en zengin çapta taşıyan, fakat bir türlü imâna varmayan asîl

amca, Allah Resûlünün arkasından koştu. O'nu durdurdu, kendisine çevirdi ve haykırdı:

– Haydi git, dilediğin gibi dinini neşret! Allah üzerine söz veriyorum ki, ben seni hiçbir zor karşısında yalnız ve müdafaasız bırakmayacağım!

UÇURUM

Kureyşliler iyice inandılar ki, korkutmalarının veya mükâfatlarının hiçbir tesiri olmayacaktır. Ve Ebu Talib, bir iç muharebe pahasına da olsa, yeğenini korumaktan vazgeçmiyecektir.

Bu defa başka bir tertip düşündüler:

Kureyş'in en güzel ve en sevimli delikanlılarından birini Ebu Talib'e vermek, karşılığında da Allah'ın Sevgilisini almak...

Ebu Talib, gülünç teklifi şiddetle reddetti:

– Siz bana, kendi çocuğunuzu besletmek için vermek, benimkini ise öldürmek için almak istiyorsunuz! Bu ne münasebetsiz teklif!

●

Ebu Talib'le Kureyş büyükleri arasında bu defa, eski karşılaşmalardakinden daha sert ve dik sözler geçti. Ebu Talib'in de Kureyşlilerle arası, her zamankinden fazla açıldı.

●

Artık Haşimoğulları koliyle Kureyş'in öbür aileleri arasında derin bir uçurum açılmış oluyordu. Ebu Talib'in Allah'ın Sevgilisini bu kadar kuvvetle himaye etmesi, işi bütün Haşimoğulları çerçevesine sirayet ettiriyor; Haşimoğulları soyu, kendi içlerinden bir fert olan kâinatın en büyük ferdini himaye etmekle, Kureyşlilerin putlarına edilen tecavüzün bir nevi sorumlusu mevkiine geçiyordu.

●

Haşimoğulları çerçevesinden bir ikisi, karşı tarafa geçerek Ebu Talib'e şöyle dediler:

– Yakınların senin için insaflı davranıyorlar ve sana karşı gelmemek istiyorlar!.. Fakat sen onların fedakârlığını takdir etmiyorsun, bundan memnun görünmüyorsun!

Ebu Talib cevap verdi:

– Allah için söylüyorum ki, yakınlarım, benim için insaflı hareket etmiyor! Asıl siz, beni bırakmaya ve düşmanlarla birleşip bana karşı gelmeye niyetli görünüyorsunuz!..

●

Şimdi vaziyet, hecelenmesi hiç de zor olmayan bir sarahat belirtiyor:

Kureyşlilerin hidayete kavuşanları ile küfürde kalanları arasında kanlı bir çarpışma, kaçınılması imkânsız bir neticedir.

Zira inkılâpların inkılâbı meydana gelmiş ve madde akrabalığı üzerinde dünyanın en titiz kabîle örneği Kureyş, bütün insanlığa ruh akrabalığını getiren ve her şeyden evvel kavim taassubunu kaldıran yeni ve mutlak dine karşı, olanca mesnedinin çöktüğünü sezmeğe başlamıştır.

İnkılâb o kadar büyüktür ki, bütün insanlığa ve bütün zaman ve mekâna mahsus din, insanlığın kavmiyette en asabî kadrosu içinden fışkıracak ve evvelâ kabîle taassubu fikrini yıkacaktır.

Bütün insanlığa Allah müjdesini getiren tek kişi ve O'nun karşısında, fert fert dalâletini azgın bir kavmiyet hırsında ve putların barikadı arkasında toplayan bir kabîle...

Müjdeci de, bu kabîlenin içinden çıkıyor.

Mucize üstü mucize çapında bir zuhur... Ve bu hâl, zuhurun İlâhî olduğuna en büyük huccet... Hucceti de ne yapacaksın? Evvela O'na inan ve sonra bütün huccetleri O'na bağla!..

28

İSLÂM İHLÂSTIR

YAKICI İHLÂS

Bir dâvet levhası:

Allah Resûlünün, yakınlarını dâvete memur oldukları zaman, ettikleri bir dâvet şekli... Bir dâvet şekli ki, en büyük mucizenin en basit edâ içinde saklanması gibi bir şey...

•

Bir ölüyü değil, gelmiş ve geçmiş, toprak ve kül olmuş ölüleri parmak ucuyla tek işarette mezarlarından kaldıracak kudret bile, bu dâvetteki ihlas kudreti tesirinden hafif...

•

Bir incelik, tabiîlik, samimîlik ve nihayet inandırıcılık ki, mucize çapının üstünde...

Öyleyse en büyük mucize...

Evet; tabiîliği ve madde yönünden hiç de harikulâde olmayan cereyanıyla bu hâdise, en basit tavrın içine nâmütenahi derin bir mâna sığdırarak öyle bir mucizeye varmaktadır ki, onun yanında bütün harikulâdelikler sönmekte...

•

Mekke'de bir meydan yerinde, yahut şehir dışında (gong) gibi bir âlet...

Tabiî zamanlarda kimse bu âlete el süremez; yasak!..

Yanıbaşındaki tokmakla üzerine vurulduğu zaman Mekke'nin kaynayan havası madenî ürpermelerle dolar ve herkes işini gücünü bırakıp sesin geldiği tarafa koşar.

Herkes buna mecbur... Zira bu âlet, ancak müthiş bir düşman hücûmu, su baskını, yangın âfeti, filân ve falan gibi hallerde çalınabilir. Başka türlü ona dokunulamaz.

•

İşte, herhangi bir gün, herkesin işiyle gücüyle uğraştığı herhangi bir saat... Görünürde fevkalâdelik adına hiçbir alâmet mevcut değil...

Bir ân...

Tehlike gongu çalmaya başlıyor.

Dört bir koldan Mekke’nin kaynar havasını kamçılayan tunç ürpermeleri...

İşini gücünü bırakan herkes meydan yerinde...

●

Meydan yerinde gördükleri, vakâr ve heybetin ta kendisi, Allah’ın Resûlüdür.

Toplananlara bakıyorlar. Bütün nazarlar üzerlerinde kümelendikten sonra, mukaddes parmaklarını yanındaki bir dağın zirve noktasına çevirip soruyorlar:

– Bakın Kureyşliler, bakın ve kulak kesilin! Ben size desem ki, işte bu dağın arkasında bir düşman toplandı, şehre hücûm etmek üzere... Hücûm edecek ve mülkünüzü yakıp yıkacak, çoluk çocuğunuzu kesip öldürecek!...

Bir ân sükût...

– Böyle deseydim bana inanır mıydınız?

Hep bir ağızdan cevap:

– İnanırdık!.. Sen yalan söylemezsin! Lâkabın (El Emin)...

Bunun üzerine Allah’ın Resûlü, mukaddes başı vecd içinde yükselmiş, şu mucize üstü karşılığı veriyor:

– Öyleyse buna da inanın; ben Allah’ın Resûlüyüm! Size Hak Dini tebliğe, sizi Kıyamet günüyle korkutmaya memurum! Buna da inanın öyleyse!..

●

Yalan ihtimalini muhâle götüren, ihlâs derecesini mutlak hâle getiren, onun içindir ki, yeri her harikanın üstünde olan bu ihlâs edası, yalnız Kureyş’in nasipsizlerine tesir etmiyor.

– Bizi bunun için mi çağırdın?

Diyorlar ve biraz sonra «deli!» diyecekleri Kurtarıcılar Kurtarıcısının yanından, aralarında küfür delisi Ebu Leheb, herbiri ayrı bir tefsirle başını sallaya sallaya ayrılıp gidiyorlar.

●

Dünya durdukça, bu ihlâs misâli, içinde tek vicdan kıvılcımı saklayan kalbleri yakacaktır. Fakat Allah’ın insaf vermediği kalblere tesir etmeyecek...

KORUYANLAR

En başta, vecd ve aşk içindeki müminler ve sevgili amcası Ebu Talib... Ne yapsınlar, onu nasıl korusunlar?..

Artık Ebu Talib, Allah'ın Resûlünü korumak fikrinde kendi aile koluna bağlı birkaç belirsiz şahısla beraber yapayalnız kalmıştır.

Aynı kolun en kudretli unsurlarından biri olan Ebu Leheb ise, Kâinatın Efendisine düşmanlıkta, bütün düşmanlardan azılı...

●

Zevcelerin en şefkatlisi Hazret-i Hatice:

– Kâfirlerin muamelesinden üzülme, diyor mukaddes zevcine; cahillik onların ana sıfatı... Bundan senin tertemiz ve berrak ruhun bulanmasın... Bütün Peygamberler bu çileyi çekmişlerdir. Allah yolunun çilesidir bu...

Ve çileyi doldurmaya memur, O'nun büyük ruhu, bu hitapta bütün bir huzur ve emniyet duygusuna kavuşuyor.

●

Ebu Talib'in Allah Resûlü üzerindeki himâyesi, noksansız ve fütursuz devamda...

●

Bu hususta Ebu Talib, Resûller Resûlüne hitaben ve Kureyş topluluğuna karşı bir de şiir söyledi:

«Sana kimse zarar veremez;
«Bunu candan taahhüt ederim.
«Meğer ki, ben ölmüş olayım.
«Ve toprakla üstüm örtülsün...
«Sen bütün dâvanı açığa vur!..
«İnsanları apaçık dâvet et!
«Sana kimse zarar veremez.
«Vazifenle müjdelendin sen.
«Onunla gözlerin nuru olacaksın!
«Beni de çağırdın yoluna,
«İnanıyorum, evet, sözünde sadıksın;
«Emin sıfatın herkesçe malûm...
«Dinin de dinlerin en hayırlısı.
«Fakat ne çare, ne çare?..
«Eğer beni Kureyş utandırmasaydı,
«Elbette ki, bu dine girerdim.
«Yalnız bu din için çalışırdım.»

•

Hayret!..

Allah’ın Resûlü uğrunda göstermediği fedakârlık bırakmayan, O’nu şahıs plânında en çok seven ve koruyan, fakat bir türlü o büyük şahıstaki büyük Resûle teslim olmayan Ebu Talib’in ruh haleti bir çözülmez düğüm...

Hayret kelimesi bu düğümün belirttiği korkunç tezatları ifadeden âciz...

Hem inan, yahut inandığını söyle; hem de peşinden akıl almaz saikler yüzünden sıyrıl ve kabul etmemekte mazur olduğunu bildir!..

Bu da Allah’ın hesaba sığmaz bir hikmet cilvesi...

Ebu Talib muammasını, onun ruhunu teslim edeceği ân çözeceğiz.

29

ÇARESİ YOK

TERTİP

Senenin Hac mevsimi yaklaşmaktadır. Her sene, hac kafilelerini karşılamak için, kabîle kavgalarına nihayet verirler...

Yine öyle oldu ve Kureyşliler, Allah'ın Resûlünün hacılar üzerinde bırakacağı tesiri münakaşaya giriştiler. Nasıl engelleyebilirler?..

•

Kaygı büyüktür:

Ya, Arabistan'ın her tarafından kol kol sökün eden hacılar üzerinde, O'nun birdenbire ve müthiş bir tesiri başlıyacak olursa?.. Ya bu hacılardan kol kol İslâmiyete akın edecekler bulunursa?..

•

İlâhî memuriyetin haberi her tarafa yayılmıştır. Mekke'den etrafa doğru haber, dalga dalga intişar ediyor:

– Mekke'de Haşimoğullarından Abdülmuttalib'in torunu, Allah'ın Resûlü olduğunu söylüyor ve herkesi yeni dine dâvet ediyor.

Elbette ki, hacılar, O'nu merak edecekler, kendisini görmek, dâvasını dinlemek, sözlerini işitmek isteyecekler...

Ya birden bire cazibesine kapılacak ve peşinden sürüklenecek olurlarsa?

O zaman ne olur Kureyş'in hâli?..

Kureyş nasipsizleri bu ihtimale karşı alınacak tedbirleri görüşmek ve karara bağlamak üzere, içlerinden en yaşlı zât olan Mugiyre oğlu Velid'in evinde toplandılar.

Sualleri şunları teşkil ediyordu:

– O'nun hareket hattını hacılara nasıl belirtelim? Şöyle mi desek, böyle mi desek, filân türlü, falan türlü mü mânalandırsak?..

– Bunun için ona ne isim verelim?

– Kâhin desek nasıl olur?

– Mecnun desek?

– Şâir desek?..

•

Tekliflerden hiçbiri kabul olunmadı ve hâle uygun sayılmadı. Nihayet tek bir sıfat Kureyş nasipsizlerinin tesellisini yerine getirdi.

– Sâhir diyelim... Büyücü...

Bunu ittifakla münasip gördüler.

Şöyle düşünüyorlardı:

– Sâhirdir; sihir ustasıdır. Zira öyle bir din neşrediyor ki, onu kabul eden, babasından, anasından, kardeşinden, karısından, aile ve kabîlesinden ayrılıyor. Hiç de gam çekmeden... Bu nasıl olur?.. Ancak sihirle olur!

Tesellilerini buldular ve İlâhî mucizenin bir tarafını görür gibi oldukları halde sihir izahından rahata kavuştular.

•

Bir müddet sonra Arabistan'ın her tarafından yığın yığın hacı gelmeye başlayınca hemen karşılarına çıktılar ve rastgeldikleri adamın kulağına eğilip fısıldadılar:

– O bir sâhirdir; sihir yapar, insanın gözünü boyar, aklını alır ve dünyayı ona istediği gibi gösterir. Aman, sakın inanmayın, sakın güvenmeyin!..

•

Gelen hacılar kafa kafaya vermiş merak ve dehşetten fıldır fıldır dönen gözlerle bu sihirli telkinleri dinleye dursun...

Bu usûl, gayesine erişmedi. İsnadı duyanlar, söylenenlere inansın veya inanmasın, büsbütün merak, tecessüs ve câzibe hissine kapıldılar; Allah Resûlünün, sözlerini ve hareketlerini büsbütün merak ettiler. O'nu yakından takip ettiler. Yerlerine döndükleri vakit de, mukaddes isimlerini Arabistan'ın her tarafına yaydılar.

Mukaddes ismi duymayan köşe bucak kalmadı.

Fakat bu kafileye toplu ve umumî olarak din telkin edilemedi. İslâmiyet, henüz bir huruç hareketine girişilecek şartlara mâlik değil...

TESİRSİZ

Hiçbir tertip ve tedbir, imân dairesinin içini karıştıramıyor ve O'na giden yolları tıkayamıyor. Çaresi yok; ne yapsalar

boş!..

●

Kuru kafalarını ellerinin içine almışlar, habire hesap ediyorlar:

– Ne yapalım? Ne yapalım da bu cereyanı durduralım? Yoksa işi, aynı kabîleye bağlı aileler arası bir boğuşmaya mı vardıralım?..

●

İhtilâf her taraftan duyulmuştur.

Aslat oğlu Ebu Kays isimli bir şâir de, Mekke iç muharebe korkusu üzerine uzun bir şiir yazarak Kureyşlilere soğukkanlılık ve selim muhakeme tavsiye ediyor, onlara iç muharebenin bütün felâketlerini sayıp döküyor.

Ebu Kays'ın uzun manzumesi Mekke'de okunuyor ve Kureyşliler üzerinde derin tesirler bırakıyor.

Fakat çare yok; hem İslâm cereyanını durdurmanın, hem de Kureyş nasipsizlerini insafa dâvet etmenin de çaresi yok...

EZÂVE HAKÂRET

Kureyş nasipsizlerinin gayzını söndürmeye hiçbir deniz kâfi gelmez. Bu nasipsizlerin başbuğlarından, Peygamber amcası ve küfür delisi Ebu Leheb bu defa, hırsını teskin etmek için şahsî imkânları içinde ne varsa kullanmak kararında...

Utbe ve Uteybe isimli oğullarının ikisi de önceden Peygamber damadı... Birinde, Allah Resûlünün kızı Rukiye, öbüründe de Ümm-ü Kelsum...

Nikâh olmuş, fakat zifaf olmamış...

●

Ebu Leheb, oğlu Utbe'yi çağırdı ve şu emri verdi:

– Allah'ın Resûlü olduğunu iddia eden adamın kızı Rukiye'yi hemen boşa!

Utbe, henüz zifafa girmediği muhterem Peygamber kızı hakkında:

– Derhal, diyor. Hemen boşarım!..

Ve Peygamber kızını boşadığı haberini Peygamber evine gönderiyor.

•

Küfür delisinin öbür oğlu Uteybe ise babasını tatmin etmek hususunda, kardeşi Utbe'den daha ileri gitmek istedi.

Şenaat müsabakasında birinci...

Nikâhlısını boşamak emrini alır almaz, doğru Allah Resûlünün huzuruna çıkarak edepsizlikte en ileri bir lisanla haykırdı:

– Ben senin dinini inkâr edenlerdenim ve seni sevmem! Sen de beni sevmezsin! İşte bunun için kızını boşadım!

Bununla da kalmadı. Allah Resûlünün üzerine saldırdı, yakasına yapıştı: O'nun, Allah Sevgisine ayna olan mukaddes yüzüne tükürdü.

•

Mü'min bir kızın bir putpereste nikâhlanması, o vakte kadar yasak edilmiş değildi. Bundan sonradır ki, nâzil olan bir ilâhî emirle bu iş kökünden engellendi.

Allah'ın Resûlü müşrik damadından gördüğü muameleden fevkalâde müteessir oldu ve Uteybe'nin cezalandırılması için Allah'a dua etti.

Uteybe, babası Ebu Leheb'le birlikte Peygamber kızını boşadıktan sonra çıktığı Şam seferinde cezasını buldu. Çölde bir canavar Uteybe'nin karşısına çıkarak onu parçaladı, lime lime etti.

•

Uteybe'nin kardeşi Utbe ise Mekke'nin fethine kadar müşrik kaldı ve o zaman müslüman oldu.

•

Allah'ın Resûlü, Rukiye'yi, mü'minlerin ilklerinden Affan oğlu Osman'a verdiler.

•

Şimdi, her vasfıyla ezâ ve hakaret çığırı açılmıştır İslâmiyete... İlâhî kanun...

30
RABBİM ALLAH DEDİĞİ İÇİN

KÜÇÜKLÜK

Ezâ ve hakâret çığırı şöyle açıldı:

Kureyşliler Allah'ın Sevgilisine karşı, bir iç muharebeye meydan açmaksızın hiçbir şey yapamayacaklarını anlayınca, son çare olarak, mevsiminde hacılara kullanmak istedikleri silâhı kendi aralarında tecrübe yoluna döktüler.

Yalan, iftira, isnat, tezvir, kötü propaganda ve Ebu Leheb'in yaptığı gibi, şahsî imkânlar çerçevesinde en âdi vasıtalara tenezzül...

•

Artık, şâir, kâhin, mecnun sesleri Mekke sokaklarını taşırıyor.

Bu usûle karşı Allah Sevgilisinde en küçük bir tavır değişikliği bile olmuyor; imân ve İslâm yolunda devam ediyor. Bu yol, ameliyat odasına giden koridor gibi küfür, çığlık ne dereceye varırsa varsın, hiç müteessir olmadan sadece hak ve hakikate, şifa ve saadete eriştirmeye memur geçit...

Nitekim, tezvir ve iftiralara mukâbil, Kureyş nasipsizleri, itikadlarının saçmalığına ve putlarının hiçliğine ait yeni hücûmlar karşısında kaldılar.

Öfkeleri öyle kabardı, öyle şahlandı ki, Allah'ın Sevgilisini Kâbe'de ibâdet ederken yakaladılar; yanına yaklaştılar, putlara hücûmunu şiddetle tenkid ettiler, gömleğine yapıştılar, O'nu boğmak istediler.

«Sıddîk» lâkabının sadık ifadesi Ebu Bekr yetişti, hızla araya girdi. Allah'ın Sevgilisini vücuduyla siperledi.

Mücadele o kadar şiddetli olmuştu ki, Kureyş nasipsizlerinin elinde, boğuştukları kahramanların sakallarından parçalar kalmıştı.

•

Sahabîlerden bir zât, bu vak'ayı şöyle anlatıyor:

«Allah’ın Resûlüne edilen ezâların, o zamana kadar en şiddetlisi bu...

Bir gün Kureyş büyükleri Kâbe’de toplanmış Allah’ın Sevgilisinden bahsediyorlardı. Şöyle diyorlardı:

– Bu adama gösterdiğimiz sabır ve tahammülü, şimdiye kadar kimseye göstermedik. Fikirlerimizi çürüttüğü, âdetlerimizi bozduğu, âyinlerimizi ayıpladığı, ilâhlarımızı devirdiği ve daha neler neler yaptığı halde hep göz yumuyoruz!

Tam o sırada Allah’ın Resûlü Kâbe’ye geldiler. «Hacer-ül Esved»i öptükten sonra tavafa başladılar.

Kureyşlilerin bulunduğu noktalardan geçerlerken müşriklerde bir hareket oldu. Allah’ın Resûlüne söz atmaya yeltenenler, hayâsızca, edepsizce lâflar ediyorlardı. Resûllerin Fahri, bu muameleden müteessir oluyor ve teessürlerinin izi çehrelerinde okunuyordu.

İkinci ve üçüncü geçişlerinde tecavüz tekrarlanınca, Allah’ın Sevgilisi durdular ve dediler:

– Hayatım, kudretinin elinde bulunan Allah üzerine söylüyorum ki, ben sizi yok etmek için gönderildim. İşitiyor musunuz, ey Kureyş topluluğu?..

Birden, dehşete boğuldular ve ne diyeceklerini bilemediler. Sonra şöyle mırıldananlar oldu:

– Haydi Ebülkaasım, sen böyle cahilce işler yapamazsın...

Ertesi günü Kureyş büyükleri aynı yerde toplandı. Bir gün evvelki vaziyetten fena halde hiddetli görünüyorlardı.

Birbirlerine diyorlardı ki:

– Biz ne yaptık? Kendisine söylediğimiz sözlere karşılık olarak en ağır tehdit altında bırakıldık da, yine cezasını veremedik. Yazık bize! Meğer ne korkak şeylermişiz!

Garip cilve... Tam o ânda Allah’ın Resûlü göründüler. Ânî bir hareket oldu. Kureyş büyükleri bir hamlede Kurtarıcılar Kurtarıcısının üzerine atıldılar. Yakasına, gömleğine yapıştılar:

– Dinimize ve ilâhlarımıza dil uzatan sen misin?

Ve şu cevabı aldılar:

– Bütün bunları söyleyen ve yapan bizzat benim! Başkası değil!!!

Bu mukabele üzerine büsbütün kızıştılar. İçlerinden biri Kâinatın Tacını kavramak istedi. Niyetleri pek fena görünüyordu. Birden Ebu Bekr yetişti, koştu, Allah'ın Sevgilisini siperledi ve haykırdı:

– Ne yapıyorsunuz? Rabbim Allah dediği için O'nu öldürmek mi istiyorsunuz?

Bu, tepeden inme, hâkim hitap karşısında ezildiler.

Allah'ın Resûlünü bıraktılar, hiçbir şey söylemiyerek dönüp gittiler.»

ŞENAAT

Allah'ın Sevgilisine gösterilen ezâ ve hakaret, en dipsiz şenaata kadar varmaktadır.

●

Abdullah bin Mes'ud:

«Âlemlerin Fahriyle beraber Kâbe'de bulunuyorduk. Kendileri namaza durdular.

Adamın biri, biraz ileride bir deve kesmiş, deveyi yarmış, karın uzuvlarını çıkarmış, içi dolu işkembesini dürüyordu.

Ebu Cehl, etrafına seslendi:

– İçinizden biri şu işkembeyi alıp getirsin! Tam secdeye vardığı zaman Peygamberlik iddia eden şu adamın sırtına yerleştirsin!

Bu şen'î teklifi müşriklerden biri hemen yerine getirdi. Fırladı, koşarak deve ölüsünün yanına gitti, işkembeyi adamın elinden aldı, kucakladı, koştu, secdeye varmış bulunan Allah'ın Resûlünün mukaddes sırtına koydu.

Manzarayı gören kâfirler, hazlarından, ağızları bir karış açık, katılasıya gülmeye başladılar.»

●

Gökleri kurşundan bir kubbe gibi üzerlerine çöktürecek kadar şenaatte tesirli manzarayı, Abdullah bin Mes'ud anlatmakta devam ediyor.

«Hâli gören biz, o kadar dehşet ve nefret hissi duyduk ki, bir ân ne yapacağımızı bilemedik. Kalabalık içinde bizi

müthiş bir korku yakaladı. İşin nereye gittiğini anlayamadık. Hamle edemedik ve işkembeyi Allah'ın Resûlünün sırtından alamadık. Allah'ın Resûlü mukaddes başı secdede, sâkin ve hareketsiz bekliyorlardı. Öldürücü ânlar geçti. Nihayet koşarak gelen bir insanın ayak sesleri... Haber almış olacak, Allah Resûlünün kerimesi Fâtıma yetişti. Mukaddes babasının sırtından Kureyş kâfirlerinin vicdanından daha az pis olan işkembeyi alıp attı. Allah'ın Resûlü hep secde vaziyetinde... Fâtıma, Kâinatın Efendisine edilen bu muameleden o kadar teessür duydu ki, müşriklere en ağır kelimelerle hitap etti. Allah'ın Resûlü de başını kaldırarak, kâfirlere cezalarını vermesi için Allah'a yalvardı. Andıkları isimler arasında Ebu Cehl, Rebia oğlu Utbe ve Şeybe, Utbe oğlu Velid, ayrıca Ukbe, Halef oğlu Ümeyye, Velid oğlu İmâr... Aradan yıllar geçtikten sonra ben, bu kâfirlerin Bedr muharebesinde tek tek ölüp gittiklerini ve üst üste bir kuyuya gömüldüklerini ve içlerinden hiçbirinin kurtulamadığını gördüm.»

●

Küfrü besleyici ruhlarının canevinden vurulmuş olan Kureyş nasipsizleri, artık ellerinden ve hayallerinden gelen her çirkinliği işlemekte...

Allah'a giden büyük çile yolu açılmıştır.

KİN

Mukaddes başlarına toprak saçanlar...

●

Evlerinin kapısına, beş parmaklarını canavar pençesi halinde kullanıp kan izleri çekenler...

●

Ve:

«Sihirbaz», «Deli», «Kâhin», «Sâhir» sıfatları etrafında, küfürlerin türlüsüyle sövenler...

●

Ebu Leheb'in karısı, cehennemlik, cehennemde odun hamalı Ümm-ü Cemil, geceleri dağda bayırda, dikenli ısırganları toplayıp Allah Resûlünün geçeceği yerlere serpiyor. İnsanlığın Tacı hangi noktalara ayak basacaksa,

mukaddes ayaklarına akrep kıskacı gibi dişleyici ve acıtıcı sivri uçlar girsin diye...

Ve çileler sahrasında İslâm, dudaklarında bestelerin en güzel tevhid âhengi, bir ân bile sendelemeden ilerliyor.

31

YÜRÜYEN DAĞ

KUREYŞ ÇILDIRIYOR

Kureyş çıldırıyor... Çünkü ne yapsa kâr etmiyor... İslâm, yürüyen bir dağ gibi karış karış geliyor. Kıl kadar ince karışlar... Amma geliyor. Bu gelişte de, başta o ân müşriklerin Mekke'si bütün dünyayı dümdüz ezeceğe benziyor. Önüne atılan, çalı, çırpı, taş, kaya, kütük ne kâr eder? Ummanı çıkarsalar yine doldurup üstünden geçeceğini ihtar ediyor.

•

İşte Abdülmuttaliboğullarından Hamza da dize geldi:

– Allah bir ve sen O'nun Resûlüsün...

Hamza; Peygamberin amcası, Kureyş'in soylularından, pehlivan, bahadır, gözüpek Hamza...

Şimdi O'na nasıl el uzatabilecekler, nasıl işkence edebilecekler?

•

Hamza'nın müslüman oluşu Kureyş'e çok ağır geldi.

Şöyle oldu:

Bir gün Ebu Cehl, önünden geçen Kâinatın Efendisine edepsizce sövdü. Hiçbir cevap alamadı. Hâdiseye şahit bir cariye, o sırada, tepeden tırnağa silâhlı, avdan dönmekte olan Hamza'ya olanları anlattı. Hamza'nın akrabalık damarı kabardı. Ebu Cehl'i buldu, elindeki ok yayını, ikinci küfür delisinin kafasına indirdi, başını yardı.

Hamza'nın büsbütün öfkelenip müslümanlığa can atmasından korktukları için mukabelede bulunmadılar. Hamza doğru yeğenine gitti, anlattı ve dedi:

– Memnun ve müteselli ol!

Şu cevabı aldı:

– Ben ancak senin müslüman olmanla memnun ve müteselli olabilirim!

Allah yolundan başka murad tanımayan Resûller Resûlünün bu ihtarı üzerine Hamza'da âni bir inkılâb ve imân...

TEKLİF

Hamza'nın Müslümanlığı kabûlünden sonra, ileride çilelerin çilesi devri açılmak üzere, Kureyşlilerde yeni bir çare ümidiyle, kısa bir gerileme oldu. O kadar apıştılar ki, yeni bir tâbiyeye can attılar. Allah Resûlünü aradılar ve toplu olarak huzuruna çıktılar:

– Muradın nedir? Eğer üstünlük ve reislikse, seni Kureyş'in ulusu ve başı ilân edelim! Sultan olmak istiyorsan öyle ol! Sultanımız diyelim! Eğer hastaysan, gözüne görünen şeyler cinlerse varımızı yoğumuzu harcayıp tabibler getirtelim, sana ilâç bulalım! Ondan da bir şey çıkmazsa seni mazur görelim! Hangisini istiyorsan söyle!

Kâinatın Efendisi, tane tane cevap verdiler.

«Saydığınız istekler bende yoktur. Sandığınız illet de yok... Ben Allah'ın Resûlüyüm. Allah bana kitap indirdi. Müjdeci ve korkutucu olmamı emretti. Eğer bu yolu kabul ederseniz dünyanızı ve ebedî hayatınızı kurtarırsınız; etmezseniz, Allah sizinle benim aramda hükmedinceye kadar sabrederim.»

İMTİHAN

Kureyş çıldırıyor. Kıl kadar ince sekmelerle gelen İslâm dağını durdurtmak için, başını ellerinin içine almış, hayâl âleminin ötesindeki çarelere kadar düşünüyor.

Biri ortaya bir fikir attı:

– Yahudi âlimlerine soralım: Peygamber nasıl olur; anlayalım!

İki kişiyi vazifelendirdiler ve Yahudi âlimlerine gönderdiler:

– Aramızda garip bir insan peydahlandı. Allah'ın Resûlü olduğunu iddia ediyor. Bu nasıl iştir, kitaplarınızda bu işin yeri var mı?

Yahudi kendilerine, Allah'ın Resûlüne sorulmak üzere üç sual teklif etti:

– Eğer bunların cevabını verebilirse Resûldür, veremezse yalancıdır.

Suallerden birincisi ve ikincisi, gelmiş ve geçmiş din kahramanlarına aitti. Fakat üçüncüsü gelmiş ve geçmiş bir insanın çözemiyeceği sır:

– Ruh nedir?

Sordular ve vahiy geldikten sonra cevabını aldılar:

«– De ki, ruh, Allah'ın bir emridir.»

Ve devamı:

«– Ve insanlar ona ait çok az şey bilecektir.»

Bu cevaptaki sonsuz derinlik hikmetini, ancak bugün, Yirminci Asır felsefesinin vardığı en ince merhâleden sonra, varılmaz bir noktanın varılmazlık sırrını anlar gibi anlamış oluyoruz. Bin yıl sonra, aynı varılmazlığı ve anlaşılmazlığı daha iyi anlıyacağız.

Hiçbir izaha sığmayan ruhu, izah etmeden izah etmenin mucizesi...

Nasıl ki, kâinatı Allah ile izah ediyor, Allah'ı nice sıfatlariyle tanıyor, fakat izah edemiyor, bilgi çerçevesi içine alamıyorsak, öyle...

Bu izah edememek, bilgi çerçevesine alamamakta da, en yüksek izahı bulmuyor muyuz?

32

ÖMER MÜSLÜMAN

CELÂDET TİPİ

Kureyş’in en büyük kılıç ve kalem şövalyelerinden Hattâb oğlu Ömer...

Öyle sert ve celâlli bir ruh taşıyor ki, gölgesinin geçtiği yerde insanlar iki saf...

Küfür cephesinde henüz... «Ebedî yeni»ye, nefretle karışık bir hiddetle bakıyor, her gün biraz daha taşıyor, fakat henüz kararını vermemiş bulunuyor. Kararını verdiği gün teşebbüslerin en bedbahtına geçecek; O’nu, Allah’ın Sevgilisini öldürmek isteyecek, bu işi üzerine alacak...

●

Ebu Cehl, Hamza’nın müslümanlığından sonra büsbütün afallayan Kureyş büyüklerini toplayıp şöyle dedi:

– İslâmlık cereyanını durdurabilmek için O’nu öldürmekten başka çare kalmamıştır. Bu işi kim üzerine alırsa kendisine yüz deve ve kırk bin akça!

Ömer atıldı:

– Bu işi Hattâb oğlundan başka kimse yapamaz!

Bir alkıştır koptu:

– Haydi Ömer görelim seni!

GİDİYOR

Ömer, belinde kılıcı, yüzünde damar damar gazap, Mekke sokaklarında yol alıyor.

Karşısına, müslümanlığını gizli tutan biri çıktı:

– Nereye, böyle öfkeli öfkeli, yâ Ömer?

– Kureyş’i alçaltan ve dinlerini bozan M.....’i öldürmeğe...

– Boş hayâl! O’nu öldürürsen faraza, kendini Abd-i Menaf oğullarından kurtarabilir misin?

Ve Ömer’in damar damar öfkeli yüzüne bakıp devam etti;

– Sen onu bırak da, çoktandır müslüman olan kızkardeşin Fâtıma ile kocasını düşün! Erkeksen evvelâ onlardan hesap iste!..

– Demek Fâtıma ile Sâid müslüman, hâ?

DEĞİŞEN YOL

Ömer, kızkardeşi Fâtıma'nın evinde, kapısında...

İçerden, biri ince, öbürü kalın, sarmaş dolaş, iki yanık ses geliyor. Ulvîlerin ulvîsi karı koca iki genç, başbaşa Kur'ân okuyorlar. Yanlarında bir de muallim... İrs oğlu Habbâb...

Bir fısıltı... Tatlı, yumuşak bir fısıltı... Taşlar eriyebilir.

●

Ömer kapıyı şiddetle vurdu. İçerdekiler Ömer'i bu hâlde görünce Habbâb'ı sakladılar. Kapıyı Fâtıma açtı. Ömer gürledi:

– Ey nefsinin düşmanı; müslüman olmuşsun öyle mi?

Ve kızkardeşinin vecd aynası berrak yüzüne bir tokat attı.

Sızan kan...

Fâtıma hıçkırıklar içinde haykırdı:

– Hey Hattâb oğlu, ne yaparsan yap, ben müslümanım!..

ERİYEN KALB

Ömer'in karşısında vecd aynası berrak yüz ve o yüzde kan... Fâtıma, cisimleşmiş imân...

Ömer'in büyük ruhuna ateş düştü. Mırıldandı:

– Neydi gelen sesler, okuduğunuz şey?..

– Allah'ın kelâmı; Kur'ân...

Ömer, dalgın, içeriye girdi, bir köşede eniştesi ve bir kenarda kâğıt gibi bir şey, üzerinde yazılar.

●

Bizzat Hazret-i Ömer anlatsın:

«Kâğıtta Besmele... Rahman ve Rahim adlarına gelince içimi bir büyük heybet kapladı. Ürktüm, kâğıdı elimden bıraktım, geriye döndüm. Sonra yine döndüm ve kâğıdı aldım: **«Allah'a ve Resûlüne inanınız!»...** Kendimden geçtim ve şahâdet getirdim...»

Buz dağından gözyaşı bulutu...

Hattâb kızı Fâtıma ve kocası, Ömer'in ayaklarına kapandılar. Gözyaşları içinde saklandığı yerden çıkan ve Ömer'in ellerine sarılan Habbâb...

HUZURDA

Ömer, doğru Allah’ın Sevgilisini bulmağa gidiyor. Safa eteklerinde ev; bildiğimiz karargâh...

●

Sahabîleri, Allah Resûlünün bir gün evvel duasına şahit olmuşlardı:

«– Yarabbi, İslâmı Ebu Cehl veya Ömer’den biriyle aziz et!»

Ömer’le kol kola Allah’ın Resûlüne giden Habbâb bir gün sonraki bu tecelli karşısında kendisinden geçmiş...

En büyük Resûl, Sahabîlerinin arasında, bir nur huzmesi içinde...

Biri koşup haber veriyor:

– Ey Allah’ın Resûlü, Ömer geliyor!.. Belinde kılıcı...

Allah’ın Sevgilisinde tebessüm... Allah bildirmiştir... Hamza, eli kılıcında, atılıyor:

– Gelsin! Geleceği varsa göreceği de var!..

Allah’ın Resûlü buyuruyorlar:

– Bakalım, bekliyelim...

Ömer kapıdan giriyor. İki kişi birden fırlayıp kollarına yapışıyorlar.

– Bırakınız!

Emir veren, Allah’ın Resûlüdür.

Ömer, Resûller Resûlünün karşısına geçip oturuyor. Resûller Resûlü, Ömer’i gömleğinden çekip kendisine yaklaştırıyorlar:

– İslâma gel, ey Hattâb oğlu!

Ve dua ediyorlar:

– Allah’ım Ömer’in kalbine hidayet ver!..

Ve Ömer ağır ağır, şehadet getiriyor.

Manzara karşısında bir ağızdan tekbir...

Bütün Mekke inledi...

SOKAKTA

Ömer, bir fırtına... Haykırıyor:

– Sokaklara dökülelim! İmanımızı küfrün suratına çarpalım!

Fakat mümkün mü?.. En büyük zaferin tek tek ve ferd ferd devşirilme çığırı da olsa, yine, çilelerin çilesi devrindeyiz.

Buna rağmen Ömer sokağa çıkıyor; önüne gelene müslüman olduğunu söylüyor. Bir bağrışmadır kopuyor:

– Ey Kureyşliler, Ömer sâbiî oldu! Ömer dininden döndü!

Ömer'in etrafına üşüşüyorlar. Sille tokat bir döğüştür gidiyor. Fakat Ömer bu; yakınlarının da koşup gelmesi üzerine müşrikler, hiçbir şey yapamadan gidiyorlar.

●

Ömer kırkıncı müslüman...

33

ÇİLE ÜSTÜNE ÇİLE

İŞKENCE

Hamza ve Ömer'in müslüman oluşlarından bir yıl evveline dönelim.

Kureyş... Allah Resûlüne, Ebu Bekr ve ileri şahsiyetlere fazla bir şey yapamayınca, tırnaklarını müdafaasızların boğazlarına geçirmişti.

Bunları hidayet dininden döndürmek, hiç olmazsa en acıklı sefâlet ve mazlûmluk çizgilerine bürümek, akıllarınca, başkalarına ders...

•

Ammar bin Yâser'in müslüman annesini tepeden tırnağa didiklediler. Ebu Cehl, kadının başına bir de darbe çaldı ve onu, cansız yere serdi.

Müslümanlıkta ilk mazlûm ve şehit kadın...

Müslüman anne, küfürdekilerin karşısına çıkıp, en taşkın cezbe hâliyle bağırmıştı:

– Müslümanım, Hamdolsun!

•

Roma sirklerinin yerine Mekke meydanları; parçalayan aslanlar yerine kavuran güneş...

Sırtlarına, çıplak ten üzerine demir zırhlar geçirilmiş, güneşin en kızgın saatinde açıkta bekletilenler...

Karşılarında bütün bir curcuna; türkü, yuha, tükürük, tokat, tekme, küfür...

Hepsinin yüzünde derin bir tevekkül, teslimiyet, huzur ve emniyet...

Dönen yok...

•

Büyük Sahabî, ilk müslümanlardan Bilâl-i Habeşî...

Habeş illerinden gelmiş köle...

Boğazında ip, Mekke çocuklarının elinde, dağdan indirilmiş ve boynuna ip takılmış bir canavar gibi dolaştırılıyor. Öyle ki, boynunu ip kesiyor, kanlar akıyor; fakat ağzından yalnız şu kelimeler dökülüyor:

«– Allah bir... Allah bir...»

Bu manzara?..

Bu manzaradaki ulvîlik?..

Allah yolunda çekilen çilenin heybeti?

İnsan hayâlinin düzenlediği sun'î buluşlardan gerçeklerine kadar, hangi zaman ve mekânda böylesi görülebildi?

Bu hallerin arkasından hemen Ebu Bekr yetişiyor ve Bilâl'i satın alıyor ve azad ediyor. Artık Bilâl'e kolay kolay el sürülemez; böyle cefaları kölelere tatbik etmek, hürlere nisbetle gayet basit... Şimdi, nerede işkence edilen köleden ve cariyeden biri varsa, Ebu Bekr orada... Hemen bedelini verip satın alıyor ve derhal azad...

Ebu Bekr, büyük Ebu Bekr...

«– Güneş, Ebu Bekr gibi bir başın üzerinden doğup batmadı.»

Meâlindeki, sayısız güneş değerinde bir Peygamber sözünün hedefi Ebu Bekr...

Malı, canı her şeyi O'nun yolunda feda...

●

Öldürücü güneş altında çırılçıplak, kumlarda arka üstü yatırılıp karınlarına küçük değirmen taşları koydukları da var...

Cevap daima bir:

– Allah bir...

Bir cariyeyi o hâle getirdiler ki, gözleri görmez oldu.

– Bize dön ve kurtul!

Dediler ona...

– Hayır, ben kurtulmuşum! Siz kurtulmaya bakın!

Diye cevap verdi.

– Gördün mü, dediler; Lât ve Uzzâ senin gözlerini kör etti.

– Hayır, dedi; gözlerimi perdeleyen Allah'dır; şifasını verecek olan da o...

Ve sabreden, çilesini dolduran kadının gözleri açıldı.

HABEŞİSTAN'A DOĞRU

Peygamberliklerinin beşinci yılı...

Allah Resûlü buyurdular:

– Çektiğimiz çile büyük... Dileyenler Habeşistan'a gitsin... Orada kendilerine sığınak bulabilirler.

Onbir erkek ve dört kadın yola çıktı. Başlarında Affan oğlu Osman ve zevcesi, Peygamber kızı Rukiyye...

●

Müslümanlar kafilesi Habeşistan'da çok iyi kabul gördü. Habeş Kralı onları Tanrı misafiri bildi ve kanatları altına aldı.

Mekkeliler de arkalarından, dağarcıklarında bir sürü hediye, Habeş Kralına birkaç murahhas gönderdiler:

– Hediyelerimizi buyur ve bize müslümanları teslim et!

Habeş Kralı hediyeleri ve teslim teklifini reddetti.

TEK KİŞİ DÖNMEDİ

Bunca ezâ altında, hidâyet yolundan dönen, yapamıyan, dayanamıyan, şüpheye ve kaygıya düşen, nefsine kapılan, içi burkulan, imân duygusu gölgelenen, küfre kayan veya kayar gibi olan tek kişi yoktur.

Bu muazzam vâkıayı, müsbet akıl dedikleri metod, topyekûn görmüş, kabul etmiş, fakat burnunu yere sürtememiştir.

– Hak Peygamber. Başka türlü olamaz!

Diyememiştir.

Bu, O'nun mucizelerinin başlıcalarından!

●

Babasız Hak Peygamber Hazret-i İsâ için türlü masallar uydurdular. Ya onun bir gece Sahabîleriyle otururken:

– Sabah olmadan aranızdan biri bana ihanet edecektir; beni kâfirlere teslim edecek...

Dediğini unutuyorlar mı?

Bu üstün ve münezzeh Peygambere karşı bile hain çıkabiliyor.

Ya Allah'ın son Nebî ve Resûlüne bahşettiği bu müstesna tecelliye ne buyurulur?

Hangi itikat yolu görülmüştür ki, çile ve imtihan zamanında, tek haini, veya döneği çıkmamış olsun?

İslâmlığın nezâket ânlarında böyle bir şey yoktur.

Mucize...

Mucizelerin en büyüğü...

•

Koyu İslâm düşmanı bir İtalyan muharriri bu nokta üzerinde başını döğer, durur:

– Nasıl oluyor, nasıl oluyor da aralarından tek bir dönek çıkmıyor?..

Çünkü başlarındaki, Allah'ın en korunmuş ve en üstün Resûlüdür.

MUAHEDE VE MUHASARA

Peygamberliklerinin beşinci yılında müslümanlara karşı zevâban noktasına yükselen işkence iki sene sürdü, arada Hamza ve Ömer müslüman oldu ve yedinci yıl girdi.

O'nu öldürmekten başka çare göremiyen, bunu da yapamıyan ve bütün tazyiklerinin boşa gittiğine şahit olan Kureyş, yeni bir karara vardı:

– Aramızda bir muahede yapalım! Bundan böyle Haşim ve Abdülmuttalib kollariyle hiçbir muameleye girişmeyelim! Onlarla aramızda alış veriş yapmayalım. Mal alıp satmayalım, kız alıp vermeyelim! O bize teslim edilmedikçe de sulha yanaşmayalım!

•

İktisadî, içtimaî, ruhî boykot... Haşim ve Abdülmuttalib kollarını iktisadî, içtimaî ve ruhî çember içine almak ve orada çaresiz bırakmak kararı... Bu karardan yalnız, küfrün azılı reislerinden Ebu Leheb müstesna...

Muahedelerini kâğıda benzer bir şey üzerine yazdılar ve Kâbe'ye astılar. Bunun üzerine bütün Hâşim ve Abdülmuttalib kolları Ebu Talib'in mihveri etrafında toplandı, kendi mahallelerinde muhasara altında kaldı ve böyle, üç yıl devam etti.

Üç yıl içinde Hâşim ve Abdülmuttalib kollarına açıkça bir buğday tanesi bile götüren olmadı.

Ezâ ve cefa defterinin bu en vahşî maddesine de tahammül gösterdiler.

34

HEP ÇİLE

GARANİK HÂDİSESİ

Necm sûresi inmiştir. Allah'ın Resûlü, sûreyi topluluk içinde açıkça tilâvet ediyorlar. Lât, Uzzâ ve Menat isimli putların anıldığı nokta... O ânda bir ses işitildi. Ses, (garanik)e benzeyen bu putlardan şefaat umulabileceğine dair bir mâna yuvarlayıp kesildi.

Garanik, akkuş veya akyüzlü yiğit mânasına bir kelime...

Evet, putlar bunlara benzetiliyor ve:

– Şefaatleri rica olunur.

Deniliyordu.

Müthiş ân... Herkes dondu. Peygamberler Peygamberi tilâvette ve bütün gönlü Kur'ân'da...

Secde âyeti geldi. Secdeye vardılar. Herkes secdede... Kâfirler de.

Müthiş ân...

Müşrikler sesin Allah Resûlünden geldiğini ve putların övüldüğünü sanmışlar ve hemen secdeye kapanmışlardı.

Haber yıldırım gibi her tarafı gezdi; Habeş illerine kadar uçtu. Habeşistan'da hiçbir şeyden haberi olmayan müslümanlar, Mekke'nin baştanbaşa İslâma geldiğini sandılar. Aralarında hemen yola çıkıp dönenler bile oldu.

●

Ağır vaziyet ve yürekler üzerine kurşundan baskı...

Allah'ın Resûlü, mukaddes ellerini göklere kaldırmış, Hikmetin belirmesi için duadalar...

Âyet geldi ve her şey aydınlandı:

«– Senden evvel hiçbir nebî ve resûl göndermedik ki, şeytan onun tilâveti içine bir şey katmamış olsun...»

RİKKAT

Ebu Bekr bâdiyede bir kabileye misafir...

Çölün bütün kumu, tek tek gözyaşı şişesi olsa, Ebu Bekr'in kalbindeki rikkati toplayamaz.

Açıkta ve herkesin gözü önünde namaz kılarken gözlerinden yaş boşanıyor; müşriklerin de kadınları, kızları, çocukları, ihtiyarları, halka olmuş, Ebu Bekr'i seyrediyorlar.

Kabîlenin reisi Kureyşlilerden aldığı telkinle Ebu Bekr'e şu ihtarda bulundu:

– Herkesin gözü önünde açıkça ibâdet etmene razı değiliz! Kadınlarımız ve çocuklarımız seni bu hâlde görünce şaşırıp kalıyorlar. Olur da müslümanlığa kayarlar. Namazını ya evin içinde kıl, yahut...

Ebu Bekr «yahut» kelimesinin mânasını anladı:

– Senin konukluğundan ve komşuluğundan ayrılıyorum! Allah'ın konukluğuna ve komşuluğuna geçiyorum!

Gidiyorum!

Dedi ve gitti. O'nun yanına döndü.

Çile bir kaynar su... Kabarıyor. Fakat İslâm denizi de yükseliyor. Deniz yükseliyor.

35

DENİZ YÜKSELİYOR

MUAHEDE DİDİK DİDİK

Muhasaradan da bir şey çıkmıyor. Kâbe’ye astıkları kâğıda benzer şey, alnına «yaşıyor» diye bir yafta asılmış mumyadan farksız...

•

Müşrikler, bu kâğıda benzer şeyi gözden geçirmek üzere Kâbe’nin yolunu tuttular.

Arkalarından, Allah’ın Resûlü buyurdu:

– O şeyin üstüne ne yazılmışsa, Allah’ın isminden başka her kelimesini güveler yedi!

Kâğıda benzer şey didik didik... Kalbura dönmüş... Üstünde yalnız «Allah» kelimesi... Başka ne harf, ne çizgi, ne nokta...

•

Artık her şey, bütün tazyik tedbirleri iflâsta... Deniz yükseliyor.

EBU TALİB
ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

Allah Resûlünün yaşları kırk dokuz yıl, sekiz ay, on bir gün...

Amcaları Ebu Talib ölüm döşeğinde... Yaşı seksen yedi...

Kendisine babalık etmiş, sayısız fedakârlık göstermiş, soy ve aile gayretleriyle de olsa himâye kanadını alabildiğine açmış, İslâmiyete asla düşman olmamış, hattâ onu benimsemenin son haddine kadar gelmiş, fakat yekûn çizgisini çekememiş ve toplamı yapamamış olan ihtiyara bakıyorlar.

Dalgın dalgın baktılar ve fısıldadılar:

Amca, şehadet getir de Kıyamet gününde sana şefaat edebileyim!

Ebu Talib gözlerini açtı, tekrar açtı; sonra doğrulur gibi yaptı ve başını yeğenine doğru bıraktı. Ağır ağır:

– Kardeşimin oğlu, dedi; eğer Kureyşliler «ölümden korktu da müslüman oldu!» demiyecek olsalardı, seni sevindirmek

için hemen İslâma gelirdim.

●

Çarpıcı levha. Her şeye rağmen Haşimoğullarının asîl üstü asîl kanı, Ebu Talib'de istikâmetini bulamamış bir harikulâdelikle tecellî ederken, bu kadar yakına geldikten sonra yine uçurum...

– Ölümden korktu demiyecek olsalardı.

Diye düşünen asîl Arap, o anda asıl Allah korkusunu hesap edemiyor ve hâlâ:

– Seni sevindirmek için müslüman olurdum!

Diye de, dâvayı şahsî hatır ve fedakârlık kadrosunda görüyor.

Ulvîyet ve dalâletin birbiri içinde çizdiği görülmemiş tezad levhası...

Ölüm döşeğinde, ihtiyar şövalyenin başında, yeğeni, Kâinatın Efendisinden başka, kardeşi Abbas...

Ruhunu teslim ederken Ebu Talib'in dudakları kıpırdar gibi oldu. O zaman Abbas, Allah'ın Resûlüne döndü:

– Kardeşimin oğlu! Temin ederim ki, istediğin şehadeti getirdi.

Allah'ın Resûlü buyurdular:

– Ben işitmedim!

●

İslâm büyüklerinden bazılarının fikri:

– Bu hâle göre Ebu Talib, ölürken müslüman gitti...

Daha büyüklerin fikri:

– Heyhat ki, aksi... Abbas'ın şehâdetiyle buna inanılamaz. Zira Abbas henüz bizzat müslüman olmuş değildi. Olsaydı mesele yoktu. Allah'ın Resûlü, «ben işitmedim!» buyurmazlar, Abbas'ın şehâdetini kabul ederlerdi.

Allah'ın Resûlü, manzaradan o kadar üzüntü duydular ve bütün insanlığa rahmet hazinesi kalblerinde öyle bir ayrılık acısı hissettiler ki, tam ihtizar ânında Ebu Talib'e hitab ettiler:

– Amca, Allah tarafından yasak edilmedikçe daima sana mağfiret dileyeceğim!

Fakat âyet indi ve yasak geldi:

«– Peygamber ve müminler için, ne kadar yakınları olursa olsun, müşriklere rahmet dilemek olmaz!»

•

Ve Allah buyurdu:

«– Sen, sevdiğine hidayet edemezsin; lâkin Allah dilediğine eder.»

İşte bütün insanlığı saran hikmet ölçüsü...

•

Allah'ın bizzat şehadetinden sonra, Ebu Talib'in nasıl gittiği münakaşa götürmez.

Ebu Talib gibi, bağına girdikten, asmanın üstüne titredikten, böcekleri temizledikten, suyunu verdikten, meyvesini yetiştirdikten sonra dudağının üstüne koydukları halde üzümünü yiyemeyen insanın nasibi sadece ağlatıcıdır.

Sırların, Allah'ım, sırların sonsuz...

•

Müslüman Abbas, bir gün Allah'ın Resûlüne soracaktır:

– Ey Resûl, sana bu kadar yardım eden, şefkat gösteren insanın bu hareketlerinden kazanacağı hiçbir şey yok mu?

«– Var, buyuracaklar Allah'ın Resûlü; ben onu Cehennemin tâ dibinde buldum ve serin yerine çıkardım.»

Mutlak mizanda kötülükle beraber, hiçbir iyilik yoktur ki, teraziye girmeyecek olsun...

•

Ebu Talib ölmüş ve artık koruyucuya da lüzum kalmamıştır. Sevgilisini koruyan doğrudan doğruya Allah...

Deniz yükseliyor.

HÜZÜN YILI

Deniz yükseliyor, fakat acı da beraber... Allah, Sevgilisini bütün insanî desteklerden ayırıyor.

Ebu Talib'in arkasından, üç beş gün içinde, Hazreti Hatice de vefat etti.

•

Peygamberliklerinin onuncu yılı... Bu yılı andıkları zaman Allah'ın Resûlü şöyle derlerdi:

«Hüzün yılı...»

Tam yirmibeş yıllık zevce... O’na bütün ruhunu ve her şeyini veren büyük kadın... İlk müslüman ve Meleğin bizzat Allah’tan getirdiği selâma nail insan...

●

Namazını bizzat kıldılar; ve mesâfelere hayat katan gözlerinde yaş, «Hatice-tül Kübrâ»’nın üstüne atılan kara toprağa uzun uzun bakıp döndüler.

36

MERKEZ VE MUHİT

FIRSAT

Ebu Talib'le Hazret-i Hatice'nin ölümlerini, Kureyş fırsat bildi.

Allah'ın Resûlüne ve müslümanlara ettikleri cefayı, sinsi sinsi, büsbütün kızıştırdılar.

Akıllarınca, müslümanlığı ve müslümanları bir kese içine alıp orada çürütmeye bakıyorlar.

Dinin hâd devresini böylece müzminleştirebilirler ve olduğu kadariyle bırakırlarsa, dâvayı önlemiş olacaklarını sanıyorlar.

•

Allah Resûlünün hakikat nuruna bakan gözleriyse dışarlarda... Mekke dışında...

Dairenin merkezinden başlayan fışkırıştan sonra muhite atlayıp oradan merkeze dönmek, en tesirli başarı sırrı... Suyu durdurtmaya ve dondurtmaya gelmez.

Muhite doğru ilk çıkış tecrübelerini Tâif'e doğru gösterdiler. Yanlarına, eski köle ve ebedî âşık, Hârise oğlu Zeyd'i aldılar; ve Mekke'ye birkaç konak yoldaki Tâif'e, orada yaşayan Sakîf oymağına gittiler.

Tâifliler Allah Resûlünün etrafını aldı.

Alık alık bakıyorlar.

Kargaların güneşe bakışı gibi...

Kâinatın dayanağı Nur Sütunu bir insan; ve yanında, O'nun zâhiri dayanağı sadık arkadaş...

Evet; hiçbir şey görmeden ve anlamadan alık alık bakıyorlar.

– Allah'a inanınız! Ortaksız ve benzersiz Yaradanı ve O'nun Resûlünü doğrulayınız!

Tâifliler, imân etmek şöyle dursun, kâinatın dayanağı Nur Sütûnunun üstüne taş yağdırdılar; karga ağızlarını açtılar ve söğüp saydılar.

•

Muazzez Sahabî Zeyd, Kâinatın Efendisini korumak için kendisini hedef verdi ve tepeden tırnağa yaralandı.

●

Bin zahmetle Mekke'ye döndüler.

●

Mekke'de, Kureyş müşriklerinin, Tâif dönüşünden yeni bir fırsat kazanıp yeni bir saldırışa geçmeleri ihtimaline karşı, Adiyyoğlu isimli birine misafir oldular. Derin nüfuzlu ve geniş maiyetli, prens soyundan bir insan olan Adiyyoğlu, Allah'ın Resûlünü ihtiramla misafir etti ve bütün tebaasını O'nun etrafına dolayıp, Kâinatın Tacını gizledi.

Araplarda gelenek, misafire böyle bir alâka emrediyordu. Hele O'nun gibi bir misafire...

HATİCEDEN SONRA

Büyük ve Temiz Hatice'den sonra ilk izdivaçları bu sırada oldu. Hatice'nin hayatında ikinci zevce almayan Allah'ın Sevgilisi, bu sıralarda Hazret-i Sevde'yle evlendiler.

●

Ümmetin en büyüğü Ebu Bekr'in kızı Ayişe ile nikâhları da bu sırada... Ayişe henüz çocuktur ve zifafları ileride olacaktır.

KANDİL ÇEMBERİ

Dışarıdan merkeze dönmenin başlıca atlama noktası Medine...

Tâif tecrübesinin verdiği hazin ders, Allah Resûlünün hikmet yuvası mukaddes kalblerine «Medine» ismini büsbütün nakşetmiştir.

Mekke'nin şimâl garbında, Rum illerine giden yolların kavuşacağı, nazik kilit noktası, ileride Peygamber Beldesi ve mücerret (site) mefhumunun canlandırıcısı, mâmur ve feyizli Medine...

●

Her yıl «Sûk-u Ukâz» mevsiminde, panayır vaktinde, Mekke'nin dışına çıkıp yolları, ufukları kollamak, âdetleri...

Tesadüf ettiklerine Nur yöneltiyorlar ve onların kalb aynalarındaki akislere bakıyorlar...

Ebedî hayat nurunu, alabilen alıyor, alamayan tepiyor.

●

O devrenin Hac mevsiminde de Mekke'den çıktılar ve Akabe adlı mevki yakınlarında Medinelilerden bir topluluğa rastladılar.

Bunlar, Haşimoğullariyle aralarında uzaktan aile ve kan yakınlığı bulunan Hazreçliler...

Sordular:

– Siz kimlerdensiniz?

– Hazreç kabîlesindeniz.

– Şöyle bir kenara otursak da biraz söyleşsek...

Hazreçliler, kâinatın dayanağı Nur Sütûnunun etrafında yer aldılar.

•

Medinelilere biraz Kur'ân okudular ve dâvet buyurdular:

– Allah'ın dinine giriniz!

•

Medineliler ötedenberi yahudilerden duymaktaydılar:

– Peygamber gelecek, vakti yaklaşıyor.

Kendi ihtiyarları da söylemişlerdi:

– Mekke'de Fihr evlâdından bir Peygamber gelecek...

Teklif karşısında birbirlerine baktılar; ve o günedek işittikleriyle o gün gördükleri arasında öyle bir bedahat duygusuna kapıldılar ki, hemen müslümanlığa can attılar.

– Allah bir; ve sen onun Resûlüsün...

•

Bunlar, Medineli ilkler... Altı kişi:

Es'ad bin Zerrâre
Râfi bin Mâlik
Avf bin Hâris
Kutbe bin Amr
Ukbe bin Amr
Câbir bin Abdullah

Bunlar, Allah'ın Resûlünün Mekke dışında mukaddes nazarlarını çeken Medine çemberi üstünde altı kandil...

Alevi sıçraya sıçraya öbür kandillere geçecek, Medine çemberini baştanbaşa tutuşturacak, daire muhitini nokta nokta donatacak...

•

Medine’de başlıca iki kabile:

Hazreç ve Evs...

Birbiriyle geçinemeyen bu iki kabileden Hazreçli ilk altı kandil, Evs’i tutuşturacak ve bütün Medine’yi imân çemberi içinde sımsıkı kuşatacaktır.

•

Medinelilere:

– Bir yıl sonra yine buluşalım, yine burada...

Emri verildi.

– Evet, ey Allah’ın Resûlü bir yıl sonra aynı yerde tekrar buluşalım...

Dediler ve ruhları alev alev, ayrıldılar.

37

MİRAÇ

KEYFİYET

Allah Resûlünün yükseklikler âlemine urûç etmesi... Derece derece ötelerin sırlarına ermesi... Nihayet (Son)un son haddini de geçmesi ve hadsizlik ufkuna varması... Bütün nisbet ve kıyasların, içinde kaynayıp yok olduğu ve ulvî bir nur âhenginden ibaret kaldığı vahdet çağlayanına girmesi... Allah'ı görmesi, Allah'la konuşması, Allah'tan emir alması...

Miraç, kelâm aynasında budur ve bunda, Allah'a mekân ve istikamet tâyini yoktur.

•

Bilmeden bilmenin bu keyfiyeti önünde, başımıza vecd örtülerini çekelim, içimize büzülelim, yalnız zevk idrâkinden ibaret kalalım; ve zaman ve mekân üstü bir duygudan aklın arkasından gidemeyeceği bir sezişten başka her kapıyı kapayalım. Aklın bütününü temsil eden Cebrail, son had çizgisinde Allah'ın Sevgilisine ne diyecektir, göreceğiz.

•

Üzerinde bulunduğumuz azîm keyfiyet, şu, bu değil, Sevgilisinin Allah'a urûcu ve bu arada tabaka tabaka gördüğü âlemlerdir. Ve bu büyük oluş, ruhanî ve cismanî, ruh ve madde bir arada, mutlaktır.

•

İnananlardan bile, bu en büyük oluşun arkasından aklını koşturanlar var:

– Bir gecede bir oluş mu; o da uyku halinde mi, uyanıkken mi? Yoksa iki oluş da, biri uykuda ve öbürü uyanıkken mi? «Mescid-i Aksâ»ya kadar olan uyanıkken de, ötesi «Arş-ı Alâ»ya varıncayadek, uykuda mı? Madde gözüyle mi gördü, ruh gözüyle mi? Şu nasıl oldu, nasıl, niçin, neden?

•

İmanın yarısı olsaydı, yarım imânlı diyeceğimiz sınıf da şöyle der:

– Miraç sade ruhîdir, cismanî değil.

Derin mü’min ise tam bir esrar anlayışı içinde hükmünü verir.

– Miraç haktır; ve hem ruhanî hem de cismanîdir. Cisim ve ruh beraber... Allah’ın kudretini ölçmeğe de kimsede ve hiçbir akılda mecâl yoktur. Dış şekil bir kere de sapasağlam çerçevelendikten sonra, teferruat üzerinde her türlü çekişme kabadır. Çekişenler, aşk ve zerafet ve ürperti cepheleri noksan olanlar...

Nurdan harflerle mayalandırılacak hakikat şudur ki, büyük oluş bir keredir, uyanıklık halindedir ve bir arada hem ruhanîdir, hem de cismanî... Bunu bin kere tekrarlayınız...

İSRÂ

Gece gitmek mânasına. Geceleyin gitmek... Büyük oluşun ismi bu... Kur’ân O’nu (İsrâ) sûresiyle bildiriyor.

O, miraçta Allah’a giden:

«– Geceleyin beni alıp gittiler.»

●

Peygamberliklerinin onuncu yılında ve Rebiülevvel ayında, Kâbe’nin «Hatîm» kısmında gece vakti, yanları üzerine yatmış, uyudular.

Bir kimse geldi.

●

Başlarında Hazret-i Ali ve Ömer bulunan, en şanlı ve eminlerden yüzlerce Sahabînin imzalarını taşıyıcı «İsrâ» hadîsi kat’idir; «nass»a bitişiktir.

●

Evvela göğüsleri şakkediliyor ve kalbleri yıkanıyor. Bu hâdise, çocukluklarında başlarından geçen ve sonra tekrarlandığı rivayet edilenle beraber, üçüncü...

Derken kendilerini bir ak ata, Burağa bindiriyorlar. Bu at fazla cüsseli değildir; fakat dört nala harekete geçince, ayaklarını, gözün görebildiği son noktasına basmaktadır.

●

Göğün kapısına varınca bir ses işitiyorlar:

– Kimsiniz?

– Cebrail’im...

– Yanındaki kim?..

– M..... Mustafa...

– M..... Resûl oldu mu?

– Evet...

– Hoş geldi, safa geldi.

Ve gökler açılıyor.

İlk kademede Âdem Peygambere rastlıyorlar.

Cebrail:

– Bu senin ceddin Âdem, Selâm ver!

Selâmlaşıyorlar ve Âdem Peygamber:

– Merhaba, diyor; salih oğul ve salih nebî.

Tabaka tabaka, Yahya, İsâ, Yusuf, İdris, Harun ve Musa Peygamberleri görüyorlar. Yedinci gökte İbrahim Peygamber. Oradan «Sidre-tül Münteha»... Bu nokta, akıl ve kıyas âleminin son haddidir.

•

Kendilerine, kapılarında sayısız meleklerin girip çıktığı «Beyt-ül Mâmur»u gösteriyorar; ve bir kâse süt, bir kâse şerbet, bir kâse bal uzatıyorlar; Allah'ın Resûlü sütü alıyor.

Cebrail:

«– Sen ve ümmetin, diyor; seçtiğin sütün fıtratı üzerindesiniz.»

•

İmam-ı Nevevî:

«– Süt, İslâm ve doğruluk remzi orada...»

Günde elli vakit namaza memur ediliyorlar. Emir aldıktan sonra Hazret-i Musa'nın tabakasına rücu ettikleri zaman, Musa Peygamber:

«– Ümmetin buna takat getiremez; ben senden evvel insanları tecrübe ettim; git Allah'a yalvar hafifletmesini iste!»

Diyor.

Birkaç kere gidiş ve geliş oluyor ve nihayet namaz, günde beş vakit olarak farzlaşıyor.

YOL VE SON NOKTA

Yol, mutlak Kur’ân delâletiyle, «Mescid-ül Haram»dan «Mescid-i Aksâ»ya, yâni Kâbe’den Kudüs’teki «Beyt-ül Mukaddes»e ve oradan nâmütenahi esrar âlemine...

Nisbet ve kıyas âleminin ufkunda «Sidretül Münteha» isimli bir ağaç, bir acayip ağaç dikili...

●

Bu noktada Cebrail, en küçük mesafe ölçüsüyle dahi ilerisine imkân görmeyen bir haşyet edâsiyle durdu:

– Ben buradan ileriye geçemem!

– Niçin?

– Yanarım!

– Ya nasıl geçilir buradan ilerisine...

– Aşkla...

Ve Allah’ın Sevgilisi, kendisini, tek başına nur fevvâresinin içine bırakıp geçiyor ve huzuru buluyor.

Meleğe verilmeyip insana verilen sonsuz sır... İlâhî visâl anahtarı...

●

Ve gidişte ve dönüşte daha nice tecelli...

38

MUCİZE

EN ÜSTÜN PEYGAMBER

Miraç'ta bütün Peygamberler O'nun arkasında namaz kıldılar ve Allah Sevgilisinin üstünlüğünü belirttiler.

•

Esseyyid Abdülhakîm (Arvasî):

«– En üstün dört derece: Birinci, öz lâkabiyle Allah'ın Sevgilisi... İkinci, «Dost» lâkablı İbrahim Peygamber... Üçüncü, «Konuşan» lâkablı Musa Peygamber. Dördüncü, «Ruh» lâkablı İsâ Peygamber...»

MADDE ÂLEMİNE DÖNÜŞ

Miraç gecesinin sabahı, Allah'ın Sevgilisi, «İsrâ»yı haber verdiler. Dinleyenlerde, ışığı milyarlarca senede gelen bir feza noktası ile dünya arasındaki bir merdivenin helezonları üzerinde yuvarlanır gibi bir hayret... İman sahipleri hemen kabul etti.

•

Haber, dalga dalga Mekke'yi tuttu. Henüz teslimiyet sırrının en büyük dehası Ebu Bekr Hazretlerinin haberi yok... Haberi akla en zıd şiveyle müşriklerden duyunca şöyle dedi:

– Bunları O mu söyledi?

– O söyledi!

– O söylediyse doğrudur!

•

Hemen Peygamberin huzuruna çıkan Ebu Bekr vaktiyle kendisinin görüp de O'nun görmediğini bildiği «Beyt-ül Mukaddes»i Allah'ın Resûlünden çizgisi çizgisine dinledi, ve hayran, mırıldandı:

– Hepsi doğru, Ey Allah'ın Resûlü!..

– Mekke'ye gelirken yolda bir deve kervanı gördüm. Buğday yüklü develer... İçlerinde bir erkek deve... Yükünün bir tarafındaki denk siyah, bir tarafındaki beyaz... Devenin hizasına geldiğimiz zaman deve ürküp devrildi. Ve şöyle oldu, böyle oldu.

Mekke kapılarında bekleyenler ve kervandakiler, bütün teferruat unsurlarının noktası noktasına gerçekliğini bildirdiler.

●

Lâkin imân aklından başka, hiçbir anlayış, büyük oluşa yatmadı.

İman aklı şudur:

Kıyamette kötülerin yüzleri üstünde yürüyeceklerini söyleyen Allah Resûlünün kendilerine istifhamla bakanlara verdikleri cevap:

«– Dünyada ayak üstünde yürüten Allah, Kıyamette de yüz üstü yürütmeye kaadirdir.»

●

Bir kaba akıl mümessili, bir velîye soruyor:

– Allah isterse deveyi iğne deliğinden geçirebilir mi?

– Elbette geçirir.

– Nasıl geçirir? Deveyi küçülterek mi, iğneyi büyülterek mi?

– İsterse deveyi küçültür, dilerse iğneyi büyültür; yahut ne onu yapar, ne öbürünü, yine geçirir.

İmanın tam olduğu yerde isbat yoktur.

HEP MUCİZE

Peygamberliklerinin sekizinci yılında «İnşikak-ı kamer» kamerin ikiye bölünmesi... Mehtaplı bir gecede, ay ve sema O'na tutkun, bu mucize olmuştu.

●

Evvelâ her şey mucize... Her şey Allah'ın mucizesi... Yekûn halinde varlık ve tek tek her şey mucize... Göz mucize, kulak mucize, akıl mucize, ruh mucize... İki parmak ucu arasında bir çiçeğin ipek nescini lif lif tadan duygu nedir? Ne sayalım! İnsanın içine ve dışına doğru her şey mucize... Hacim mucize, şekil mucize, renk mucize...

Sonradan bütün bunlar basit ve tabiî sayılıp da meccanî bedahat hissi içine girildi mi, artık bunlardan ötesinde olmaz sanılan şeyler ayrıca mucize...

İnsan ne aptaldır! Mucize içindeyken mucize bekler.

●

Ondan da; bütün hâdiselerin basite irca edildiği zemin üzerinde bile her haliyle mucize olan Allah’ın Sevgilisinden de, mehtaplı bir gecede mucize istediler.

●

Her noktasına hayran olunacak bu âlemin meccanî bedahati içinde rahat rahat gezinenler ve bütün bu «olur»ların «olmaz»larını görmeyenler, Ondan ayrıca «olmaz»ı istediler ve Allah verdi.

Zira mucize, Allah’ın peygamberleri elinde gösterdiği, işte o ayrıca «olmaz»lardır.

Ay, O, parmağını çevirince ikiye bölündü ve Hira dağının iki yanında iki parça halinde görüldü.

Mehtaplı gece... Ayın on dördü... Ayın hayran hayran daldığı güzeller güzeli O... Aya çevrilen mukaddes parmak; ve kamer iki parça... Etrafında, şaşkına dönmüş, mucize isteklisi karaltılar...

İşte mucize, ikiye bölünen ayla beraber, O...

Fakat anlamayana ne fâide!..

39

HİCRET

MEDİNELİLER

Bir yıl sonra aynı yerde tekrar buluşmayı vâdeden Medineliler geldi. Bu defa on kişi... Beşi, ilk gelenler ve Medine'nin kandil çemberini kuran altı kişiden... Yalnız Câbir bin Abdullah gelememişti. Gelenlerin on'u Hazreç kabîlesinden, ikisi de Evs'ten...

Kısa bir görüşme... Geriye kalanı da İslâma girdi ve hep beraber Allah'ın Resûlüne bir anlaşma biy'ati ettiler:

Allah'a şirk koşmak yok... Hırsızlık yok... Zina yok... Evlat öldürmek yok... Allah'ın emirlerine isyan yok... Allah'a kulluk ve bağlılık dışına çıkmak yok...

Allah'ın Resûlü buyurdular:

– Kim bu ahde vefa gösterirse Allah onu Cennete alır. Kim küfre düşmeksizin ahdini bozarsa Allah'ın iradesine kalmıştır.

Hep birden baş eğdiler ve Medine'ye döndüler. Aralarından biri, Allah'ın Resûlüyle kaldı.

Medine müslümanlarının başı, Es'âd bin Zerrâre... Kandili, her tarafı alev alev yalıyor.

Bu defa onbir kişi olarak Medine'ye dönünce, aralarında Evs kabîlesinden iki şahıs, iki kabîleyi birbirine büsbütün yaklaştırdı.

Kandiller, Medine çemberi üzerinde, birinden öbürüne atlıya atlıya kırk kandil yaktı. Bir zamanlar Allah Resûlünün etrafındaki ilk halka... Tam kırk...

Mekke'ye bir mektup gönderdiler:

«Ey Allah'ın Resûlü; bize Kur'ân öğretecek ve müslümanlığı gösterecek bir muallim gönder.

Bir Sahabî gönderildi.

•

Bundan böyle Medine müslümanlarının ismi Ensâr... Nusret ediciler, yardımcılar... Mekke müslümanları da «Muhacirîn» ismini alacak...

•

Kırk kandil alevler içinde... Alevler sıçraya sıçraya gidiyor. Allah Resûlünün gönderdikleri din talimcisi yerine varır varmaz kandil çemberi üzerinde yeni bir nefes... Tutuşan tutuşana...

•

İşte Abd-ül Eşhel oğulları kabîlesinden iki ileri insanın müslümanlığı kabul etmesi, bütün kabîleyi, kadınlı ve erkekli, İslâm dairesine atıverdi. Aralarında Asram lâkablı tek kişiden başka İslâma girmeyen hiç kimse kalmadı. O da, Uhut gazası günü birdenbire müslüman olup kendisini cenk meydanına fırlatıverecek; ve ne cilvedir ki, Allah'a bir kere secde etmeden en yüksek mertebeyi bulacaktır.

Şehit...

Allah'ın Sevgilisi haber verecektir:

– Asram Cennetlik oldu.

•

Topyekûn İslâma gelen bu Abd-ül Eşhel takımı, bir mübarek topluluk... Aralarından tek münafık çıkmadı...

CANLARINDAN KIYMETLİ

Yine bir mevsim sonra, aynı buluşma yerinde, yetmiş Medine'li müslüman, Allah Resûlünün huzurunda... Aralarında iki de kadın...

Yeni ahd:

«– Bu andan itibaren Allah'ın Resûlünü, nefslerimizi, zevcelerimizi, çocuklarımızı koruduğumuz gibi koruyacağız! O'nu canımızdan kıymetli bileceğiz! O'nun düşmanlarını düşmanlarımızdan sayacağız ve karşılarına kılıçla çıkacağız. O'nun yolunda gerekirse Arapla ve Acemle (bütün dünya ile) cenkleşeceğiz.»

Allah'ın Resûlü elini uzattı ve Medine büyükleri, teker teker ellerini, insanlığı çekip kurtarmak için yaratılan mukaddes elin üstüne koydular.

YENİ ÇIĞIR

Artık büyük dâva merkezden muhite sıçramıştır. Bu muhit, genişleye genişleye bütün insanlığı içine alabilir. Kurtarıcılık

merkezinin bizzat bu muhit içine girecekleri ân, Saadet Asrının ikinci çığırı açılacaktır.

●

Allah'ın Resûlü bu yetmiş kişiden on ikisini, geriye kalan Medine müslümanlarına kolbaşı seçtiler ve dua buyurdular...

Hâlâ her şey Kureyş kâfirlerinden gizli... Birtakım sızıntılar etrafı yalamaktadır amma, plânın azametini anlayan yok... Yalnız nur alevlerinin şimdi Medine'yi sarmaya başladığı, uzaktan küfrün gözüne, anlaşılması imkânsız, acayip bir manzara gibi görünüyor. Korkuyorlar, fakat anlamıyorlar. Anladıkları sadece, müthiş bir hareketin hazırlanmakta olduğu...

KARARGÂH MEDİNE

Allah'tan, küfre silâhla karşı çıkmak emri geldi ve artık karargâh Medine...

– Teker teker, üçer beşer, Medine'ye göç etmeye başlayınız!

Öncüler harekete başladı.

İlk giden Ebu Selem olmuştu. Medinelilerin biy'atinden bir yıl evvel...

Sonra Âmir bin Rebia ve zevcesi Leylâ... Arkasından Abdullah bin Cahş...

Derken bölük bölük Sahabî... Hazret-i Ömer ve yakınları... Hazret-i Osman ve Habeşistan'dan dönenler...

●

Herkes gizlice çıkıp gittiği halde, Ömer, belinde kılıç ve elinde ok, hareketinden evvel Kâbe'yi tavafa gitti, yedi kere tavaf etti ve oradaki müşriklere şöyle haykırdı:

– İşte ben gidiyorum! Anasını ağlatmak, karısını kocasız ve çocuğunu babasız bırakmak isteyenler şu vâdiye doğru arkamdan gelsin!

●

Mekke ile Medine arasında, develerin ayak izlerinden dalgalı, dolambaçlı, âhenkli bir yol... Bu yolu, kâinat çapında bir kurtuluş hareketinin erleri, Allah Sevgilisinin Mekke'li Sahabîleri, tevhid muhacirleri açmıştır.

●

Mekke’de, Allah Resûlünün yanında, Ebu Bekr ve Ali’den başka kimsecikler kalmadı.

Ebu Bekr rica etti:

– Bana da izin ver, gideyim, Ey Allah’ın Resûlü!

– Katlan, yâ Eba Bekr; Allah’tan niyazım o ki, seni bana yoldaş etsin.

Ebu Bekr, başına inen gökler dolusu devlet altında, başını eğdi, tek kelime söylemedi.

40

YOL

KUREYŞ TOPLANIYOR

Kureyş bu anlaşılmaz, bu acayip, fakat ürkütücü işler karşısında, meclis evleri olan «Darün-Nedve»yi doldurdu. Bir araya geldiler. Saatlerce çekiştiler.

– Bölük bölük gidiyorlar! Nereye... Medine'ye mi?

Orada ne yapacaklar? Hiçbir şey belli değil... Bu gidişle her şey olabilir! Mekke'de O'ndan ve en yakın bir iki kişiden başka kimse kalmadı! İşte sessiz bir sıyrılışla içimizden çözülüyorlar! Yarın birdenbire tepemize düşmeyecekleri ne malûm!.. Göz göre göre razı olacak mıyız?..

Ve karar:

– Artık, ne pahasına olursa olsun, O'nu öldürmeliyiz!

●

Plân tamam... Gece evine gidecekler ve uykuda öldürecekler. Bir sürü kâfir bu vazifeyi üstüne aldı.

GECE

Allah'ın Sevgilisi her şeyi biliyor; yatağına yatmadı. Oraya Ali'yi yatırdı ve bir köşede «Yâsin» sûresini okumaya başladı.

Sıra, şu meâldeki âyete gelmişti:

«– Biz onların önlerine ve arkalarına duvar çektik ve şuurlarını körlettik. Ve işte görmezler.»

Âyeti sonuna kadar okudular, kalktılar, kapıyı araladılar, çıktılar.

Karanlıkta gölgeler. Kalblerinde âyet, yerden bir avuç toprak alıp karaltılara doğru serptiler. Yürüdüler. Ne gören var, ne bir şey anlayan... Bâsiretleri bağlanmıştır.

İbn-i Abbas:

«– O gece Allah Resûlünün saçtıkları topraktan kimin üzerine dokunduysa Bedr cenginde kılıçtan geçti.»

●

Âyet meâli:

«– Şöyle dua et; de ki: Yâ Rab, beni rızan ile ve hoşlukla gideceğim yere vardır. Ve rızan ile ve

hoşlukla çıkacağım yerden çıkar! Ve bana öyle bir dayanak ver ki; düşmanlara karşı desteğim olsun...»

Biraz sonra bir kâfir gelip, Allah Resûlünün kapısı önünde bekleyenlere seslendi:

– Ne bekliyorsunuz?..

– O'nu gözetliyoruz!

– Gözetlediğiniz insan çoktan çıkıp gitti! Siz ayakta uyuya durun!

Baktılar ki, yatakta, taze delikanlı, Ali'den başka kimse yok.

DOĞRU EBU BEKR'E

Allah'ın Resûlü, Hazret-i Ali'ye emir vermişlerdi:

– Ben, Allah'ın emriyle Medine'ye hicret ediyorum. Sen birkaç gün burada kal; bendeki emânetleri sahiplerine teslim et ve ardımca gel!

Ve doğruca Ebu Bekr'e yollandılar.

Ebu Bekr Allah Resûlünün geldiğini görünce hayrete düştü. Böyle birdenbire gelişinin sırrı nedir acaba?..

Ve kapıyı açıp niyaz etti:

– Buyursunlar, ey Allah'ın Resûlü...

– Yâ Eba Bekr, Medine'ye hicret izni verildi. Gidiyorum.

– Ben de beraber miyim?

– Evet.

Ebu Bekr şevk ve saadet içinde atıldı:

– Binilecek iki devem var. Birini sen al!

– Parasiyle...

Buyurdu Allah'ın Resûlü ve deveyi satın aldı.

Ebu Bekr'in birçok hediyesini alan Allah'ın Resûlü, bu defa kabul etmemiş, nefsiyle ve maliyle hicreti tamamlamak istemişti.

Hazret-i Ebu Bekr, kızını çağırdı:

– Ayişe, yol eşyamızı hazırlayın!

•

Hazret-i Ayişe:

«– Aceleyle, giyecekleri hazırladık. Yiyeceklerini de bir torbaya doldurup ağzını bağladık. Allah'ın Resûlü parayla bir kılavuz tuttular, develeri ve eşyayı ona teslim ettiler. Amr isimli hizmetçilerini de beraber aldılar. Bunlara deniz tarafından gidip istikâmetini belli etmemelerini, dolambaçlı kavisler çizerek izleri karıştırmalarını ve üç gün sonra Sevr dağındaki mağaranın önünde bulunmalarını emrettiler. Kılavuz ve hizmetçi develerle gitti. Kendileri de babamla dosdoğru Sevr dağındaki mağaraya.»

MEKKE'DE FIRTINA

Ertesi günü Mekke çalkalandı:

– Gitmiş! Başlarını alıp gitmişler!

Duran adamın karşısında dişlerini gösteren ve hırlama tecrübeleri yapan köpek, o adam ardını dönüp yürümeye başlayınca nasıl köpürür?

Öyle köpürdüler.

Her sıyrılış, mutlaka arkasından bir atılış çeker.

Öyle atıldılar.

Aramadıkları delik, adam çıkartmadıkları istikâmet kalmadı. O'nu bulup da getirene yüz deve ihsan vâdettiler.

●

Pertavsızlarla inceliyormuş gibi, izler üstüne kapandılar...

Bir iz buldular. İki çift iz... Yanyana, birbiriyle sarmaş dolaş, biri öbürünün elinden, öbürü de diğerinin alnından öpen birer çift iz...

Domuzlar gibi izleri koklaya koklaya gittiler. Sevr dağı... Tepesine kadar çıktılar. İzler bir mağaranın önünde kesiliverdi.

●

Mağaranın ağzını kocaman bir örümcek ağı perdelemiş... Ağın ortasında iri bir örümcek, nokta kadar gözleri fırıl fırıl, uzun ayakları salıncağından yaylanıyor. Kenarda bir güvercin yuvası ve yumurtaları.

●

Mağaranın ağzı önünde konuşanlar:

– İçeride olmasınlar?

– Deli misin sen? Boydan boya örümcek ağına baksana!

– Ne olur, ne olmaz; bir kere girip bakalım!

Ümeyye bin Halef isimli kâfir.

– Haydi oradan, akılsızlar! Örümcek buraya daha M..... doğmadan ağlarını çekmiş...

Basıp gittiler.

•

Hazret-i Ebu Bekr:

«– Eğer içeriye doğru şöyle dikkatle baksalardı bizi görürlerdi.»

Allah Resûlü:

«– Yâ Eba Bekr; o iki kişinin üçüncüsü Allah olduktan sonra sen ne sanıyorsun? Kim, ne görebilir?»

41

MAĞRA VE ÖTESİ

MAĞARADA

Hazret-i Ebu Bekr:

«– Mağaranın içinde gördüm ki, mübarek ayakları kanamış... O nermin ayakların sahibi, yalın ayak yürümeye ve cefa çekmeye alışık değillerdi.»

•

Hazret-i Ebu Bekr:

«– Ey Allah'ın Resûlü, ben basit bir ferdim; ölmüşüm, kalmışım, ne çıkar! Amma sana bir zarar erişecek olursa bütün ümmet helâk olur!»

Allah'ın Resûlü:

Merak etme, Eba Bekr, Allah bizimledir.»

•

Mağarada üç gün kaldılar. Ebu Bekr Hazretlerinin oğlu Abdullah, geceleri gelip kendilerini ziyaret ediyor, Mekke haberlerini veriyor ve gün doğmadan gizlice Mekke'ye dönüyordu.

•

Mağarada Allah'ın Sevgilisi, mukaddes başını, âlemin en büyük Peygamber dostu Ebu Bekr'in kucağına koymuş uyumakta...

Ebu Bekr, uyanıklığı mı, uyku hali mi daha güzel ve canlı olduğunu kestiremediği bu yüze bakıyor. Allah Sevgilisinin yüzü...

Ânîden, mağaranın deliklerinden birinde küçük bir yılan başı gördü... Hemen çıplak ayağı ile deliği tıkadı. Ebu Bekr'in ayağına incecik bir neşter gibi yılanın dili girip çıktı. Ebu Bekr acıdan yandı. Fakat Allah'ın Sevgilisi uyanmasın diye hiç kıpırdamadı. O kadar yandı ki, gözlerinden yaş boşandı ve şıp şıp, Allah Resûlünün yüzüne damladı.

Uyandılar:

– Ne oldu yâ Eba Bekr?

– Hiç efendim!

Karşılıklı oturdular.

Sevr mağarasında bu karşılıklı oturuşun sırrı bilinse...

MÂNEVÎ MİRAÇ

Peygamberin miracı değil bu; o, hâs ismiyle tek ve mutlak Miraç...

Bir de Allah'ın her insana açık bıraktığı bir yol var. Allah'a ermenin yolu...

Allah'a ermenin, Allah'ta fenâ ve bekâ bulmanın, İlâhî marifete ulaşmanın yolu... Erenlerin yolu... Erenler dediğimiz harikulâde insanların yolu... Mansur'un yolu, Mevlânâ'nın yolu, Yunus Emre'nin yolu ve daha nice, her biri bunlardan her birinin bilmem kaç misli değerinde nâmsız ve nişansız Allah dostlarının yolu... Velîler yolu...

●

Evvelâ imân, sonra şeriat, sonra tarikat, peşinden hakikat ve mârifet yolu... Tek kelimesiyle tasavvuf yolu...

●

Tasavvufun dine sonradan girdiğini, şuradan ve buradan devşirildiğini, hiç değilse dini yumuşatmak ve derinleştirmek için doğduğunu, yoksa sert ve çetin ölçülerden ibaret dinin böyle bir ruha malik olmadığını sananlar vardır.

Güneşin, ışığını aydan aldığı fikrinden daha bedbaht bir zan...

Yarasalara mahsus bir görüş...

Böyleleri, genişliğine, uzunluğuna, derinliğine tam ve mutlak hacim belirten dinin derinlik buudunu göremeyenler ve onu ruhlarında satıh haline getirenlerdir. O'nu anlamayanlar. Halbuki şeriat O'nun, Allah Resûlünün zâhiri, tasavvuf da bâtınıdır. Biri, içinde nur cümbüşü kopan perdeleri kapalı elmas sarayın dışı, öbürü de içi ve ziyafet sofrası... Ve her şey O'nunla ve O'ndan.

●

O'nun zâhiri, O'nun bâtını... O'nun dış ve iç tecellileri... Tek dâva ve yol, O'nun ruhaniyetine yapışmaktan ibaret... O'nsuz oluş yok...

Bu ruhaniyet, dışına hiçbir sızıntı vermeyen sert ölçülerin hendese şekli gerisindedir ve iç ve dış, birbirine sıkı sıkıya mutabıktır. Ve insan veya topyekûn insanlık, bu ölçülerden

geçecek olursa, tepesine ebediyet yağmurunun indiğini ve Allah’a giden yolun açıldığını görecektir.

•

Mağaranın içinden öyle bir pencere açtık ki, kucakladığı ufukları en kaba topoğrafya nisbetleriyle belirtmek için bile, kütüphaneler dolusu kitap yazmak lâzım...

Pencereyi kapatıyor ve sadece dipsizlik âleminden bir işaretçik çekip dış plâna dönüyoruz. İşte bu yolu O, Allah’ın Sevgilisi, Sevr mağarasında açtı ve ilk bâtın istikâmetini Ebu Bekr’e gösterdi.

Ebu Bekr’i karşısına aldı, dizleri üstü oturttu, gözlerini yumdurdu ve kendisine gizli zikir tâlim etti:

– Dilini damağına yapıştır, hiç oynatma, bütün canı kalbinde topla ve onun içinden gizlice haykır; Allah, Allah, Allah...

•

Kutupların kutbuna bağlı tarikat yolunun ikinci kutbu Hazret-i Ali... Ona gösterilen de açık zikirdir. Ağız ve kalb bir arada zikir...

Bâtın yolu iki kapıdan Allah’ın Sevgilisine varır; Ebu Bekr ve Ali kapıları... Birinde fârika gizlilik, öbüründe açıklık...

•

Gizli zikir fârikasıyle, Ebu Bekr geçidinden Allah Resûlünün ruhaniyetine varan yolun, hiç bozulmadan bugüne kadar gelmiş bir mektebi vardır.

•

Açık zikrin ise, bozulanı ve bozulmayaniyle birçok mektebi var... Çoğu bozulmuş ve çığırından çıkmış...

İşte, her dalında binlerce kol ve budak fışkırmış olan erenler ağacının bozulmayan halkalanışı, «Silsile-i Zeheb»

Altun Silsile:

Ebu Bekr O’ndan aldı ve sırasıyla biri öbürüne verdi:

Selman-ı Farisî...

Kasım bin Muhammed bin Ebu Bekr...

Cafer-i Sâdık...

Bayezid-i Bestamî...

Ebülhasan-ı Harkaanî...

Ebu Ali Farimedî...
Yusuf-u Hemedanî...
Abdülhâlik Gucdevanî...
Arif-i Rivegerî...
Mahmud Encir Fagnevî...
Ali Râmitenî...
Muhammed Bâbâ Semmasî...
Seyyid Emir Külâl...
Şah-ı Nakşibend Muhammed Bahaeddin...
Alâeddin Attar...
Yakub-u Çerhî...
Ubeydullah Ahrar...
Muhammed Zahid...
Derviş Muhammed...
Hacegi Emkengî...
Muhammed Bâkibillah...
İmam-ı Rabbanî...
Muhammed Masum...
Seyfüddin...
Seyyid Nur...
Mazhar-ı Can-ı Cânan...
Abdullah Dehlevî...
Mevlânâ Halid...
Seyyid Tâha...
Seyyid Fehim Arvasî...
Seyyid Abdülhakîm Arvasî...

●

Ortalama kırkar sene ara ile bin dört yüz yıla yakın bir zaman şeridini tutan bu kademeler, Mukaddes Emaneti, bir avuç su halinde sahibinden aldılar ve tek zerresini dökmeden birbirinin avucuna devredip zamanımıza kadar getirdiler.

«Altun Silsile»nin son kahramanı, Efendim, Mürşidim ve Kurtarıcım Abdülhakîm Efendi Hazretleri, 1943 yılında Ankara'da vefat etti ve Bağlum köyünün silik ve sönük mezarlığında, namsız ve nişansız bir taşın altına geçti.

•

Tek âvizesinden tek mumda sayısız güneşler pırıldayan, Allah Sevgilisine ait bâtın sarayı yolunun, kapkaranlık Sevr mağarasında açıldığını pek az insan bilir.

42

NUR SÜTUNU

YOLA DEVAM

Mağaradan çıktılar. Develeri ve hizmetçileri buldular ve Medine yolunu tuttular. Artık tarih, zamanı sayabilir...

Birinci sene...

İslâm takvimi işlemeye başlıyor.

●

Yolda «Kudey» diye bir yer var. Orada Ümm-ü Mâbed isimli bir kadın... Gelip geçenlere yiyecek içecek satıyor.

Son derece acıkmışlardı. Kadına hitap ettiler:

– Yiyecek bir şeyin var mı?

– Hiçbir şeyim kalmadı, kusura bakmayın!

Bir tarafta cılız bir koyun...

Allah'ın Resûlü sordular:

– Şu koyuncağızın sütü de mi yok?

– Nerede, dedi kadın; öyle bitkin halde ki, sürüye gidemedi. İşte olduğu yerde duruyor.

Allah'ın Resûlü cevap verdiler:

– Eğer izin verirseniz biraz sağalım. Ne çıkarsa bize yeter...

– Buyurun; tecrübe edin!

Allah'ın Resûlü, koyunun yanına gitti, çömeldi, ellerini uzattı ve «Allah'ın izniyle» deyip sağmaya başladı. Süt... Süt fışkırarak geliyor. Çanak öylesine doldu ki, kendileri, mağara dostu ve hizmetçileri kana kana içtikleri halde yine arttı.

Onlar yola çıktıktan sonra Ümm-ü Mâbed'in kocası geldi:

– Bu ne hâl? Bu koyunun tek damla sütü yoktu.

Bir mübarek adam geldi. Allah'ın ismini söyleyip elini uzatır uzatmaz süt inmeye başladı.

– Nasıl adam anlat?

Nur yüzlü insan... Simsiyah saçlı, simsiyah gözlü, incecik kaşlı ve gür kirpikli... Gözünün karası gayet siyah ve akı gayet bembeyaz bir insan... Uzun boylu... Sesi ne fazla kalın, ne ince; amma fevkalâde tatlı... Konuşması harika...

– Kureyş’ten çıkan Peygamberdir bu zât... Keşke geldikleri zaman evde bulunaydım!

●

Memesine, Allah Resûlünün parmakları değen koyunu uzun zaman sağdılar. Koyun, kıtlık ve hayvan hastalıkları zamanında bile sütünü eksiltmedi.

GERİDE OLANLAR

Hazret-i Ebu Bekr’in kızı Esma Hatun:

«Allah’ın Resûlü ile babam çıkıp gittiler. Ne olup bittiğinden hiç haber alamadık. O günlerde, arkasında Kureyşlilerden bir topluluk, Ebu Cehl kapımızın önüne geldi ve bana haykırdı:

– Nerede baban?

– Hiç haberim yok!

Yüzüme bir tokat attı, kulağımdan küpem düştü.»

●

Ebu Bekr ailesiyle Ali’ye, yapmadıkları baskı bırakmadılar.

●

Atlı veya yaya, Allah Resûlünün peşindeler. Süraka isimli biri, atiyle sağa sola seğirtirken onları gördü. Hazret-i Ebe Bekr de atlıyı görünce korktu:

– Ey Allah’ın Resûlü, kâfirler bizi bastı!

– Korkma, yâ Eba Bekr, kâfirler bize zarar eriştiremez.

Atlı, uzaklardan, dört nala üzerlerine geliyor. Allah’ın Resûlü ellerini kaldırıp dua ettiler. Karşılıklı sese gelebilecek bir mesafede Süraka’nın atı suya düşmüş gibi göğsüne kadar kumlara batıverdi. Çabaladıkça battı. Meydanda, atın başiyle Süraka’nın göğsünden yukarısı...

Süraka haykırdı:

– Bildim; duan ile oldu! Yine dua et kurtulayım, düşmanlarını savayım!

Bir duada sıçrayan ve kurtulan at... Süraka ileride müslüman...

MEDİNE UFUKLARI

Medine... Medeniyet kelimesinin mefhum yatağı Medine... Peygamber beldesi Medine... İşte incecik hurma ağaçları ve dümdüz damlı çatılariyle ufuk çizgisi üstünde yayılmış,

«Medine-i Münevvere» olmaya can atıyor. Ve zira işte, mesâfeleri ağzında tatlı tatlı, âhenkli âhenkli çiğneyen bir deveye binmiş, yanında mağara dostu Ebu Bekr, Medine’ye Nur geliyor.

•

Medine’ye yaklaşan Nur Sütunu...

43

PEYGAMBER BELDESİ

BÜTÜN MEDİNE YOLLARDA

Allah Resûlünün Mekke’den çıktığını haber alan Medineliler, her gün sabahtan akşama kadar, yollara dökülmüş, ufukları tarıyor. Her gün ufukları tarıyorlar ve akşam olup da batan güneş ortalığı kızıllığa boğunca, yine hiçbir işaret görmemekten kırgın ve küskün evlerine dönüyorlar.

●

Bir gündü. Mesafeler, yelpaze kanatları gibi dalga dalga... Bir işi için evinin damına çıkmış bir yahudi... Uzaklara baktı; ağır ağır yol alan iki deve üstünde iki insan gördü. Öyle bir hâl ki, onlardan başka kimse olamazdı.

Çığlığı bastı:

Hey, müslümanlar, beklediğiniz geliyor!..

Bir koşuşmadır başladı. Evine kapağı atan, en ziynetli elbiselerini giyinen, silâhlarını kuşanan, şehir dışına çıkan, yayılan, dökülen bir kalabalık...

Allah’ın Resûlü, bir saatlik mesâfede. Kubâ köyü civarında... Ebu Bekr’le beraber beyazlar giyinmişler, deve sırtında geliyorlar.

Yakınlardan koşuşanlar... Allah’ın Resûlünün eteklerine yapıştılar, develerinden indirdiler ve Kubâ köyünde Amr bin Avfoğullarının evine kondurdular.

Güneş kızgın, hava bayıltıcı ve Medine yakın... Biraz dinlenmelerini rica ettiler.

Medine’den Kubâ’ya doğru akın...

●

Allah’ın Resûlü istirahate çekildi. Ebu Bekr evin önünü dolduran karşılayıcılarla sohbet etti. Bölük bölük müslümanlar Kubâ’ya akmakta devam ediyor.

Bu köyde dört gün kaldılar. Birdenbire Medine’ye gitmek istemiyorlar ve yanıbaşında bulundukları Peygamber beldesinin bütün ruhiyle ve tamamiyle zâhir olmasını bekliyorlardı. Bu sırada Hazret-i Ali de, kendisine verilen

emirleri yerine getirip yola çıkmış, Kubâ'da Allah'ın Resûlüne kavuşmuştu.

Allah'ın Resûlü Kubâ'da bir mescid yaptırdılar.

●

İşte müslüman topluluğun ilk mescidi...

Allah onu:

«– Takvâ üzerine atılan mescid...»

Diye andı.

Allah Resûlünün, Sahabîleri ile toplanıp açıkça namaz kıldıkları ilk ibadet yeri burasıdır.

●

Medine önlerine ve Kubâ'ya pazartesi günü gelmişler, salı, çarşamba ve perşembe günlerini orada geçirmişler ve cuma sabahı hareket etmişlerdi. Peşlerinden yüzden fazla insan Kubâ'dan ayrıldılar.

ÇÖKEN DEVE

Kubâ'dan çıkınca Salim bin Avf'lara uğradılar. Orada, vâdinin ortasında cuma namazını kıldılar.

O noktada da bir mescid yükseldi ve ismi Cuma Mescidi diye kaldı.

●

Peygamber Beldesinin kapılarında ilk cuma namazının hutbesinden

«– Kıyamet günü, hesap günü... İnsanlara, çobansız bıraktığı koyunun hesabı sorulacak... Herkes, nefsini yarım hurma ile olsun kurtaracak hayırlı iş işlemeye baksın. O da yoksa tatlı söz...»

Ve Allah'a hamd, Allah'ın kitabını methettiler.

Namazdan sonra develerine bindiler ve Medine...

O vakit Medine gayet mamur ve etrafı bahçelik, tarlalık... Kimin önünden geçseler dâvet:

– Buyursunlar ey Allah'ın Resûlü...

– Bakalım, devemiz kimin evinin önünde çökecek?

●

Devenin yularını boynuna bırakmışlar, hiç idare etmiyorlar. Deve, sağına soluna bakınıp Medine sokaklarında ilerliyor. Bütün şehir ayakta ve cümbüş içinde...

Deve, Sehl ve Süheyl isimli iki öksüze ait, boş bir yerin önünde çöktü. Biraz sonra kalktı, azıcık yürüdü ve Ebâ Eyyub-el Ensarî Hazretlerinin kapısının önünde yine çöktü. Allah'ın Resûlü, deve üzerinde bir müddet beklediler.

Deve yine kalktı, ilk çöktüğü yere geldi, tekrar çöktü ve boynunu uzatıp toprağa koydu ve garip bir sesle inledi.

Allah'ın Resûlü deveden indiler:

«– Konağımız burasıdır inşallah...»

Devenin ilk ve son çöktüğü yer Peygamber Mescidi, ikinci çöktüğü yer de misafir olacakları ev...

●

Ebâ Eyyub Hazretleri, ilerleyip Allah'ın Sevgilisini evine aldı. Allah'ın Resûlü alt katı istediler. Üstteki çardak katı ev sahibi ile zevcesine kaldı. Fakat o gece Ebâ Eyyub ve zevcesi uyuyamayacak ve Cebrail'in inip kendisine Kur'ân'ı getirdiği Allah'ın Sevgilisine yalvara yalvara, O'nu üst kata çıkaracaklardır.

KARŞILAMA

Karşılama, misilsiz oldu. Bütün Medine, göklerin ötesindeki mânayı getiren ve nur huzmesini Medine'ye çeviren mukaddes misafiri bir ana baba günü ayaklanışı ile şevklerin en taşkıniyle karşıladı. Perde arkasında oturan kadınlar, evlerin damlarını bastı. Önlerinden Allah'ın Resûlü geçerken şiirler okudular:

«Medine'nin Vedâ Yokuşu başından
«Üzerimize ayın ondördü doğdu.
«Şükürler olsun; bize vâcip oldu şükür...»

●

Genç kızlar, Arap âdetince defleriyle çıktılar ve şenlik yaptılar.

Allah'ın Resûlü onlara sordu:

– Beni seviyor musunuz?

Haykırdılar.

– Evet, ey Allah'ın Resûlü...

Allah'ın Resûlü tebessüm buyurdular:

– Benim kalbim de sizi seviyor.

Sokaklarda, yalınayak başı kabak, koşuşan, zıplayan çocuklar:

– Allah’ın Resûlü geldi, Allah’ın Resûlü geldi!

DÂÜSSILA

Kısa bir zaman sonra Ebu Bekr ve Bilâl-i Habeşî hummaya tutuldular. Gönülleri Mekke’ye doğru akıp gidiyordu.

Mekke’nin havasını, suyunu ve nebatlarını anıp duruyorlar, onları öven şiirler söylüyorlardı. Orayı bırakmalarına sebep olan kâfirlere lânet ediyorlardı.

Umumî bir dâüssıla...

Allah’ın Resûlü dua ettiler:

«– Yârabbi, Mekke’yi sevdiğimiz gibi, bize Medine’yi de sevdir! Daha çok sevdir!.. Kilerlerimize bereket ver ve Medine’yi bize sıhhat yatağı eyle ve hummasını defet!»

●

Hazret-i Âyişe:

«– Medine’ye geldiğimiz vakit, onu öyle bir hâlde bulduk ki, Allah’ın yarattığı en hastalıklı yer sandık. Biz gelince Bathân Deresinin suyu yükseldi ve dere akmaya başladı. Bu dere toprak renginde ve bozuk lezzetliydi.»

●

Allah’ın Resûlünün duası üzerine Mekke Sahabîlerine yeni bir hayat geldi. Dâva yolunda her şeye katlanmak zevkiyle doldular.

Ömer şöyle dua etti:

«– Yârabbi, bana Peygamber beldesinde şehâdet nasip et!»

Ve öyle olacaktır.

Tez zamanda Medine’ye ısındılar.

●

Allah’ın Sevgilisi, Ebâ Eyyub’un evinde yedi ay kaldılar. O zamana kadar namaz vakti nerede bulunursa, Sahabîleriyle beraber oracıkta kıbleye dururlardı.

Mescidlerini bina etmeyi murad ettiler.

Devenin ilk çöktüğü yeri, yetimlerin vâsisi Neccarlardan satın almak istediler... Neccarların cevabı şu oldu:

– Parayla satmayız, hak rızası için veririz.

Allah’ın Resûlü bunu kabul etmedi ve Ebu Bekr’in kesesinden on altın karşılığı o yeri aldı.

●

Enes bin Malik:

«– Mescid’in yeri bir kısmiyle hurmalık, bir kısmiyle boş viranelik, bir kısmiyle de kâfir mezarlığıydı. Allah Resûlünün emriyle hurmalar kesildi, virâneler düzeltildi, mezarlar da boşaltılıp kemikleri uzaklaştırıldı. Dümdüz bir arsa... Peşinden kerpiç tuğlalanmasını emrettiler. Ve Mescid binasını yükselttiler. Çatısını ve direklerini hurma ağacından yaptırdılar. Bütün işi müslümanlar gördü. Herkes kerpiç ve odun taşıdı, Ammar iki kerpiç taşıyordu. Biri kendisi, öbürü Allah’ın Resûlü için...»

Allah’ın Resûlü, Ammar Hazretlerine buyurdular:

«– Herkesin sevabı bir, seninki iki... Senin dünyada son nasibin bir içim süttür ve ecelin zalimler elindedir.»

●

Kendileri de Mescide bizzat malzeme taşıyorlar ve şu mısraları okuyorlardı:

«Pâk olan yükler bunlardır;
«Ticaret malı Hayber yükleri değil...
«Bu âhiret ticaretinin yoludur ve
sevap onda...
«Yârab, ensar ve muhacirlere sen
rahmet eyle!»

Allah Resûlünün mukaddes ağızlarından, bundan başka şiir serpildiği hiç görülmedi. Başkalarının şiirleri müstesna, kendisine Kur’ân nâzil olan, şiir söyleyemezdi. O ânda Peygamber mescidine kerpiç taşımanın şevki, ilâhî müsaadeyle kelâmın en büyük kahramanına ve Allah kelâmının muhatabına bir kerecik şiir söyletti. Yoksa topyekûn şiir, O’nun şahsî kelâmında erimiş ve bütün şekil ve cins hududunun dışına çıkmış bir hava, bir rüzgâr, bir ıtır, bir renk...

Şiir de O’na fedâ...

Şiirin bu kadar üstünde olan, şiir söyleyemez.

●

Mescidin etrafında birkaç bina daha... Onlar da kerpiçten ve tavanları hurma dalından ve Mescide bağlı... Evlerden bir ikisini teker teker zevcelerine ayırdılar ve herbirinden mescide kapı açtılar. Birinde, daha evvel nikâhlanıp Hicretin dokuzuncu ayında zifafa girdikleri Hazret-i Âyişe; öbüründe, Büyük ve Temiz Hatice'nin vefatından sonra nikâhladıkları Hazret-i Sevde...

•

Artık, Allah Resûlü, bir manzume haline getirdikleri Mescide bağlı evlerinde... Zeyd bin Hârise ile yeni âzadlı Ebu Râfi, emirleriyle Mekke'ye gitti. Peygamber kızları Fâtıma'yı, Ümm-ü Kelsüm-ü, Peygamber zevcesi Sevde'yi, Zeyd'in oğlu Usâme'yi, Peygamber dadısı Ümm-ü Eymen'i alıp Medine'ye getirdiler.

Ebu Bekr'in oğlu Abdullah da, babasının aile topluluğunu aldı ve bunlara katıldı.

•

Peygamber Beldesi Nurlu Medine...

44

MEDİNE’DE MANZARA

SUFFA SAHABÎLERİ

Peygamber Mescidinin etrafındaki evler ve hücreler manzumesinden biri de Sahabîlerin fakirlerine verildi. Hiçbir geçim imkânı olmayan, imân ve aşktan başka tek sermayeleri bulunmayan mü’minlere...

Üstü sundurma olan bu evin ismi Suffa ve oradakiler Suffa Sahabîleri... Fakirliklerinin verdiği küçüklük duygusu, ileride kimbilir hangi büyüklüklere erişecek kahramanlar... İşleri güçleri ibadet, gözyaşı, tefekkür, vecd...

•

Ebu Hüreyre:

«– Vallahi, ben Suffa Sahabîlerinden yetmiş kişi saydım ki, üstlerinde elbise diye bir şey yoktu. Ya eteği vardı, yahut boynuna bağlı sadece bir örtüsü... Bu örtüler, kiminin topuğunda, kiminin baldırının ortasında... Açılmasın diye elleriyle kapatıyorlardı.»

•

Şeyh-i Ekber Muhiddin-i Arabî Hazretleri, Suffa Sahabîlerine, onların aşk ve takvâsına hayrandır.

İKİ TARAF KARDEŞ

Medine’ye gelişlerinin beşinci ayında, Allah’ın Resûlü, Medinelilerle Mekkeliler arasında doksan kişiyi kardeş ettiler. Tam kardeşlik... Birbirlerinin miraslarından da pay alacaklar ve hak yolunda gidecekler.

Fakat âyet nâzil oldu ve kan yakınlığı olmadan miras alıcı kardeşlik yasak edildi.

Mâna kardeşliğine gelince, aralarında o bağ ebedî ve bütün fedakârlıkları toplayıcı...

EZAN

Namaz vakti Sahabîler, kendi kendilerine toplanıyor, Mescide doğru bir seldir akıyor, gören katılıyor ve ayrıca bir dâvet yapılmıyor.

Allah’ın Resûlü bir dâvet şekli bulmak lüzûmunu hissettiler ve Sahabîlerini topladılar.

– Halkı namaza ne şekilde çağıralım?

Bazı Sahabîler ortaya şu fikri attı:

– Nasrânîler gibi çan çalalım!

Bazıları şöyle dedi.

– Yahudi usûlüyle boru çalsak nasıl olur?

– Ateş yakıp yukarıya kaldıralım; görsünler ve namaz vaktinin geldiğini anlasınlar!.

Allah'ın Resûlü teklifleri dikkatle dinlediler ve hiçbir tercih yapmaksızın sükût buyurdular.

Abdullah bin Zeyd Hazretleri bir rüya görüyor:

Yeşil elbiseler giymiş bir adam... Rüyada Abdullah'a ezanı târif ediyor.

Abdullah uyanır uyanmaz doğru Allah'ın Sevgilisine:

– Bana rüyada yüksek sesle okunacak bir hitap tâlim ettiler, Ey Allah'ın Resûlü! Öyle bir hâldeyim ki, uyumuyordum desem yalan olmaz. İzin verirsen okuyayım.

– Oku!

Buyurdular Allah'ın Resûlü... Ve Abdullah bin Zeyd okudu.

Emirleri:

– İnşallah gördüğün rüya haktır. Bilâl'in sesi seninkinden gür... Ona öğret de hemen okusun.

Bilâl'in gür sesi bütün Medine'yi inletince, Hazret-i Ömer koşarak geldi:

– Hak Peygambersin, ey Allah'ın Resûlü! Rüyada gördüğümü okuyor Bilâl!

Ömer de aynı rüyayı görmüştü.

●

Bu hâdisede, emrini Peygamberine vermeyip O'nun yakınlarına tecelli ettiren Allah'ın hikmetiyle, Hak Peygamberin samimiyeti, her ispatın üstünde...

●

İlk ezanı, ilk müezzin okuyor ve Medine ürperiyor.

İşte meâli:

«Allah en büyük
«Allah en büyük
«Allah en büyük

«Allah en büyük
«Şahadet ederim ki, Allah’tan başka ilâh yoktur.
«Şahadet ederim ki, Allah’tan başka ilâh yoktur.
«Şahadet ederim ki, M..... Allah’ın Resûlüdür.
«Şahadet ederim ki, M..... Allah’ın Resûlüdür.
«İyiliğe
«İyiliğe
«Kurtuluşa
«Kurtuluşa
«Allah en büyük
«Allah en büyük
«Allah’tan başka ilâh yok!»

Bu, dâvet makamında okunan ezan... Câmi içindekiyse kaamet... «Kurtuluşa!» nidalarından sonra iki cümlelik ilâve:

«Kalkın namaza!
«Kalkın namaza!

Bir de sabah namazlarının ezanında, aynı yerde, iki kere:

«Namaz uykudan hayırlı...
«Namaz uykudan hayırlı...

İhtarı...

Fakat ezan bu değil; ezan bir şahadet parmağı halinde gökleri delen minarelerden aslî lisaniyle buram buram yükselen ve tek harfinden ayrılmayan ulvî ses...

BÜYÜ

Yahudi âlimleri, Allah’ın Resûlüne büyü yaptılar.

Sihir, İslâm tâbiriyle haktır, yâni vardır. Onu yapan da küfre girer. Fakat devrimizde ne kimsede onu yapabilecek ilim var; ne de din perdesinden geçinip böyle şeyler tecrübe etmek isteyenlerin maskaralıklarında en küçük kıymet...

●

Allah’ın Resûlü rahatsız oldular.

Sihri, Allah Sevgilisinin taraktan düşen saç tellerine düğümler atarak yapmışlardı.

Buna karşı, Kur’ânın sonundaki (Muavezeteyn) isimli iki süre nâzil oldu. Meleğin delâletiyle, düğümlü saç tellerinin

atıldığı kuyu bulundu, açıldı, saç telleri çıkarıldı ve bu sûreler okunup tellere üflendi. Tellerden on bir düğüm...

Her âyetin okunuşunda, tek tek sabun köpüğü gibi çözülen düğümler...

(Muavezeteyn) sûrelerinin âyetleri on birdir.

Allah'ın hikmetiyle tesir eden büyü, Allah'ın inayetiyle silinip gitti.

MÜNAFIK

Mekke'de kâfir vardı; Medine'de münafık peydahlandı.

●

Münafık, dışından mü'min geçinip içinden inanmayan zehirli adam... Allah'ın görüp kulun görmediği içini, buna rağmen dışından ayıran ve şeytanın emrine veren samimiyetsiz... Çünkü kılıç korkusu var. Kuvvet şimdi İslâmda...

Münafıklık, bir yahudi müessesesi olarak kuruldu.

●

Yahudi asıllı münafık, Yahudilerle birlik, el atmadığı hile ve fesad tertibi bırakmadı.

İslâm, yekpâre bir kale; bunlarsa taşların arasını oymağa çalışan akrepler...

●

Hepsi malûm... Allah'ın Resûlünce hepsi malûm... Amma ses çıkarmıyorlar. Çünkü Şeriat delil istiyor ve zâhire göre hüküm emrediyor. Bâtın, esrar âlemi; onun zâhir ölçüsünde yeri yok... O âlemin hesabı yalnız Allah'a ait...

Münafıkların reisi, Abdullah bin Übey bin Selûl...

İlk defa kendi Peygamberine ihanet eden ve sonra bu hain ruh etrafında hususi surette mayalaşan ve ırklaşan mel'un kandan gelmektedir. Yahudinin tarifi budur.

●

Allah'ın Resûlü, reisleri başta, evet, münafıkların hepsini biliyor. İslâm kalesi sapasağlam ve yekpâre olduğu halde bu bilginin hesabı sorulmadığı için sükût buyuruyorlar, Allah'ın cilvelerini bekliyorlar.

Münafık, İslâm şevketi önünde acze düşen ilimli küfür ruhunun tebdil gezmeye başlayanıdır. Zuhuru da, kemal

çığırında İslâmın artık kılıca sarılma devrini idrâk ettiğine işarettir.

İslâm şevket yolunda ve küfür en tehlikeli kisvesinde...

Küfrü bu kılığa sokan bizzat İslâmın kuvveti olduğuna göre Saadet Devri hesabına korku yok; fakat dâva çok nâzik...

45

İSLÂM VE KILIÇ

BİZZAT MERHAMET

İslâmın kılıcı bizzat merhamettir.

•

Hastanın başında, ağlayan, çırpınan, dövünen, canını vermeye kadar türlü merhamet gösterileri yapan anne mi daha merhametlidir; yoksa elinde neşteri, sırtında beyaz gömleği, sert ve sağlam adımlarla onun baş ucuna gelip canını acıtan doktor mu?

Gözyaşı mı daha merhametli, ilaç mı?

İslâmda merhamet o kadar üstündür ki, yüksele yüksele ismini ve tabiatını değiştirmiş, vazife olmuştur.

•

Ebu Bekr Hazretleri bir gün Allah'a şöyle yalvardı; ve gökleri çatlatan bu yalvarış, Ebu Bekr kolundan gelen bütün velîlere sirayet etti, onların da ağzından döküldü:

«– Yarab sen kâmil kudretsin; ne olsa yaparsın... Kıyamet gününde benim vücudumu o kadar büyüt ki, cehennemi baştan başa ben doldurayım; başka hiçbir kuluna orada yer kalmasın.»

Söyleyin, sun'i merhamet rejisörleri bundan daha çarpıcı bir merhamet sahnesi hayâl edebilir misiniz?

•

İşte İslâmda gizli olan merhamet budur; açık olan acı, ilâç, kılıç...

Yunus Emre söylesin:

– Zehirle pişmiş aşı yemeğe kim gelir?»

Amma sonu ebedî âfiyet...

KININDAN ÇEKİLEN KILIÇ

Emir gelmiş, bünye olgunlaşmış ve kılıç kullanılmıştır.İşte yavaş yavaş çekiliyor?

•

İlk olarak, amcaları bahadır Hamza'yı, Hicretin yedinci ayında, Kureyş'in bir kervanı üzerine gönderdiler.

Hamza'da beyaz bir sancak...

Sahil boylarında taraflar birbirine rastladı. Kâfirler üç yüz kişi ve aralarında Ebu Cehl...

Tam kapışacakları anda aralarına başka kabîleden insanlar girdi ve cenk olmadı.

●

Hicretin sekizinci ayında, Ubeyde bin Hâris, altmış kişilik bir bölük ve beyaz sancakla, Ebu Süfyan ve kafilesi üzerine gönderildi. Yine kapışma olmadı. Sadece Saad bin Ebu Vakkas bir ok attı. İslâm saflarından vızlayarak çıkan ilk ok...

Döndüler.

Buraya kadar olanlar «Seriye» dedikleri küçük çete hareketleri... Beş neferden on misline ve biraz daha fazlasına kadar seriyye... Asker çoğaldıkça topluluk ve cenk ismi değişiyor. Gazve ve nihayet gazâ...

Aralarındaki fark, hem kemmiyet, hem de keyfiyetle; hem sayı, hem de cenk şekliyle alâkalı...

BİZZAT BAŞTALAR

Sıra Veddân gazvesinde...

Allah Resûlünün bizzat başına geçtikleri ilk hareket...

Hicretin on ikinci ayında, birinci yılı sonunda..

Maiyetlerinde altmış Sahabî... Beyaz sancak Hamza'da...

Medine'de işlerin başında Sâad bin Ubâde'yi bıraktılar ve Damra oğulları üzerine yürüdüler.

Cenk olmadı, anlaştılar.

Bir daha Damra oğulları müslümanlara saldırmayacak ve büyük topluluklar halinde dolaşmıyacaklar.

●

Peşinden iki yüz askerlik bir hareket daha... Allah'ın Resûlü başta... İçinde, Halef oğlu Ümeyye dedikleri küfür canavarının bulunduğu kafileye doğru...

Yine cenk fırsatı ele geçmedi. Geriye dönüldü.

●

Yenbuğ köyü civarında Kureyş kafilesine karşı bir baskın hareketi daha... Yüz elli nefer; ve Hamza'nın elinde beyaz sancak... Nöbetle binilen otuz deve...

Kureyş kabîlesi basıp gitmiş, cenk yok... O civarın kabîleleriyle anlaşma.

●

Allah Resûlünün Yenbuğ seferinde, kâfirlerden bir grup, Medinelilerin şehir dışında otlayan sürülerini çekip götürmüştü. Allah'ın Resûlü Medine'de bir iki gece kalıp hemen bunların ardına düştüler. Sancaktar Hazret-i Ali...

Bedr köyü tarafında bir yere kadar uzandılar. Kimsecikler yok... Döndüler...

HARAM AY'I

Abdullah bin Cahş, oniki kişiyle, keşif kolu halinde Mekke yakınlarında Nahle mevkiine gönderildi. Birdenbire bir Kureyş kervanına rastladılar. Yükleri kuru üzüm ve bazı yiyecek şeyler...

Müslümanlar aralarında meşverete koyuldu:

– Eğer üzerlerine saldırırsak, Recep ayının adam öldürme ve boğuşma yasağını bozmuş oluruz; saldırmazsak bunlar kollarını sallaya sallaya Mekke'ye girerler. Ne yapalım?..

Saldırmaya karar verdiler.

Hücûm...

Kafileden birini öldürdüler, ikisini de esir ettiler.

Birisi kaçtı ve kervan müslümanlara kaldı.

İlk ganimet...

●

Abdullah bin Cahş Hazretleri, henüz beşte bir hisse farzı âyetle kanunlaşmamışken bu parayı ve geriye kalanları askerlerine dağıttı.

Küfür çığlığı bastı:

– M..... Haram ayında kan döktü!

Biliyoruz ki, bellibaşlı bir mevsimde adam öldürme ve boğuşma yasağı, Araplarda eski âdet...

Kâfirler, Allah Resûlüne mektup gönderip O'na haksızlık isnat etmeye kalktılar:

– Haram ayını helâl saydın! Bu emniyet mevsimiydi. İnsanların gönül huzuriyle iş görecekleri aydı. Nasıl ettin?

●

Allah'ın Resûlü ganimet hisselerini kabul etmediler.

●

Bir sıkıntılı ve karanlık durum...

●

Vaziyet seriyedekilere çok acı geldi.

Dediler:

– Tövbemiz kabul edilinceye kadar yerimizden ayrılmayacağız!

●

Bir acıklı, iphamlı vaziyet...

Âyet nâzil oldu.

Haram ayında kan dökmek büyük günah sayılıyor, fakat Allah yolundan insanları çevirmeye çalışmanın daha büyük günah olduğu belirtiliyordu.

İlâhî emirde başka bir sarahat yok...

Daha büyük bir günaha karşı olan da, bu yapılan günahtı... Ama günah...

●

Kureyş kâfirleri bedellerini göndererek esirlerini aldırttılar... Allah'ın Resûlü de ganimeti, tâ Bedr Gazasına, ilk Büyük İslâm Muharebesine kadar bekletip, ondan sonra dağıtılmasını kabul ettiler.

●

İleride, Allah, küfre hiçbir sığınak kalmaması için Haram Ay'ı hükmünü kaldıracak ve küfürle mücadele de, her zaman ve mekânda serbestleşecektir.

Buraya kadar olanlar, büyük İslâm ordu ve uzviyetinin mafsal oynatma hareketleri...

Bu uzviyetin şahlanacağı ve İslâm gazasının, uzunluğuna, genişliğine ve derinliğine, hem dış ve hem de iç mânalarını en zengin çapta ışıldatacağı günler yakın...

46

KIBLE VE ORUÇ

KÂBE GERİLERDE

Kâbenin erişilmez ruh mânasını başlarda sezmeye ve sezdirmeye çalışmıştık.

Âdem Peygamberle başlayan, İbrahim Peygamberde kemâlini bulan ve işte şimdi zirveleşecek olan ilâhî esrar noktası...

•

İbrahim Peygamber'in Kıblesi Beytullah.

O, gerilerde kalmıştı. O ki, ilerilerin ilerisindedir. Her şey ona doğru; öyleyse her şey ondan gelir ve ona gider.

Halbuki gerilerde kalmıştır. Zira o âna kadar Kıble Kudüs'teki «Mescid-i Aksâ»dır.

•

Kâbenin içinde ve yanıbaşında namaz kıldıkları zaman da, mukaddes yüzleri Kudüs'e doğruydu.

•

Ve Medine'de namaz, bir yıl dört ay müddetle Kudüs istikâmetinde kılındı.

Medine yahudilerle dolu ve onların da kıblesi Kudüs... Bundan Yahudiler, kendilerine pay çıkarıyorlar.

BÜTÜN YÜZLER KÂBEDE

Hârikalar hârikası bir iş oldu:

Kâbe gerilerde, öğle namazı kılınıyor. Allah'ın Resûlü kıldırıyor. Arkalarında, kendinden geçmiş, vecde batmış bir saf... Sahabîler...

Namazın iki rekâtı kılınmış, sıra son iki rekâta gelmiştir...

Bütün insanlığın İmamı ayağa kalktılar ve öylece durdular... Arkalarından, haşyet verici bir heybetten başka hiçbir şey görünmüyor.

Dehşet!..

Bütün insanlığın İmamı, namaz içinde ağır ağır istikamet değiştiriyor ve mukaddes yüzünü, cephesini, görünmeyen bir başka noktaya çeviriyor.

Kâbe...

Döndüler ve âdeta Sahabîleriyle yüzyüze. Kâbe istikametinde durdular.

Namaz içinde... Namaz devam ediyor...

Sahabîler, kendinden geçmiş, elleri önlerinde, bir ân, Allah Resûlünün arkasına nasıl geçecekleri kaygısiyle ürpermekte...

«Yüzünü «Mescid-i Haram»a döndür!»

●

Namazın son iki rekâtı yeni istikamette devam etti. Sahabîler; kendilerinden geçmiş, elleri önlerinde, yavaşça Allah Resûlünün arkasına doğru süzüldüler ve saf bağladılar.

●

Ümm-ü Bişr isimli kadını ziyarete gitmişlerdi. Kadının pişirdiği nefis yemeklerden yediler. Namaz vakti oldu. Namaza durdular. Arkalarında Sahabîleri... İlk iki rekâttan sonra büyük tecelli... Âyet okunurken gelen âyet... Herkes, namaz vaziyetinde ve Kâbe istikâmetinde Allah Resûlünün arkasına geçti ve namaz bitirildi.

Oraya «İki Kıble Mescidi» denildi ve haber her tarafa yayıldı.

YAHUDİ VE MÜNÂFIK
FAALİYETTE

Namaz içinde bu harikulâde tecellinin belirttiği ihlâs apaçıkken, hemen yahudi ve onun gerisinde saklı münâfık, ortaya atıldılar:

– Ne demek?.. Evvelâ şu, sonra bu?.. Kıble değiştirmenin sebebi ne olsa gerek?..

●

Yahudiler, aralarında söyleştiler.

– O, babasının memleketine gönül veriyor! Kabîlesini sevindirmek istiyor! Bu yüzden Kâbe'yi Kıble ediniyor! Eğer bizim Kıblemizde kalsaydı, kitaplarımızda geleceği haber verilen Peygamber O'dur derdik.

Allah şehadet edecektir ki, onlar, son Peygamberin Kâbe'ye yöneleceğini kitaplarda görmüşler ve Peygamberlerinden duymuşlardı.

Geçmiş Peygamberler, O'nun için:

«– İki kıble sahibi Peygamber...»

Demişlerdi.

●

Sahabîleri sordu:

– Ey Allah'ın Resûlü, ya bu zamana kadar kıldığımız namazlar?

Cevap âyetle geldi:

«– Allah sizin imânınızı zayi etmez»

ORUÇ

İbâdet istikametinin Kâbe'ye bağlanışından bir ay sonra Ramazan ayında Oruç farz oldu. Fıtr sadakası da vacib...

Henüz Zekâtın farz olmasına vakit var.

●

Oruç, Allah için bütün gün aç ve susuz kalmanın ulvî rejimi... Nefs denilen içimizdeki şeytanın, senede bir ay, gündüzleri aç ve susuz, demir parmaklıklar içine alınması ve bütün çığlıklarına arka çevrilmesi...

Bu umumî rejimin hususî ufkunda erenlerin diyarı var.

Bir büyük velî, nefsini o türlü aç bıraktı ki, sonunda onun bir köpek şeklinde ağzından çıktığını ve oracıktaki bir tası yalamaya başladığını gördü.

Ve haykırdı:

– Çıktığın çok iyi oldu; seni bir daha içime almıyacağım!

Hitap geldi.

– Onu içine al! Biz seni onunla seviyoruz!

Erenler sırrının eşiği, yine bu nokta...

●

Velî:

– Kırk yıldır ki, nefsim bir ekşi ayran ister ve ben ona vermem...

●

İftarda İlâhî visâlden bir koku vardır.

Namaz ise mü'minin miracı, beş ana farzın toplayıcısı...

●

Oruç, nefsi kırbaçlamanın en tesirli vasıtası... Ve maddî ve manevî sayısız nimetin kaynağı.

Aslî Kıble tecellisinin peşinden, nefsi kırbaçlamanın ibadet şekli de farz oldu.

47

BEDR GAZASI

İSMİ, YERİ, MÂNASI

Dört ismi var: «Bedr-i Kübrâ» Büyük Bedr, «Bedr-i uzmâ» Koca Bedr, «Bedr-i Sâniye» İkinci Bedr, «Bedr-i Kıtal» Kanlı Bedr...

Mekke taraflarında meşhur bir köy ve orada bir kuyu... Bedr...

Bu gazânın gününe «Yevm-il Fürkan» Kur'ân günü dediler. Çünkü Kur'ân bağlılarının izzet bulduğu ve küfrün başına kahır sillesinin indiği gün...

•

Küfür çoklukta... Bire üç... Kılıkları zengin, pusatları mükemmel... Saflarında da geyik bacaklı ve yılan boyunlu yüzlerce at kişniyor.

Gurur ve azamet içindeler:

– Bize üstün çıkacak kim olabilir?

•

Allah buyurdu:

«– Allah, size Bedr'de, düşkün halinize rağmen nusret etti.»

•

İslâmın ilk büyük harbi ve İslâm kılıcının büyük örsü Bedr...

Bu kılıç, Bedr gazâsında dövüldü ve sonra bütün insanlığa, ucunda ebedî şifayı taşıdı. İslâmın, alınları kar topu atlar üzerinde, bütün dünyayı kuşatmasına yol açan Bedr... Bütün İslâm yayılışının kudret çekirdeği Bedr...

HAREKET

Başta Allah'ın Sevgilisi, Ramazanın onikinci günü Medine'den hareket ettiler. Hicretin onikinci ayı içindeler.

Ebu Lübâbe Hazretleri Medine'ye memur...

•

Hepsi üçyüz kişi veya biraz fazla... Çoğu Ensâr'dan. Bu, Ensâr'ın ilk defa olarak Allah Resûlüyle gazâya çıkışı...

Hepsi üç at ve yetmiş deve...

•

Plân, Kureyş kervanını basmak... Bir büyük harb kopacağından ve bir büyük çığır açılacağından belki kimsenin haberi yok...

●

Ebu Süfyan'ın, emrinde otuz atlı, Şam'dan büyük bir kervanla dönmekte olduğu duyulmuştu. Onlar Bedr civarında tutulabilirler. Hazırlık tamam. Hareket emri verildi.

KARŞI TARAF

Karşı taraf da, Allah Resûlünün hareketini haber aldı.

Ebu Süfyan, hemen Mekke'ye dört nala bir adam saldı:

– Müslümanlar üzerimize geliyor. Yetişin!

Mekke'de bir kaynaşma... Az zamanda, zırhlı, tulgalı, tepeden tırnağa silâhlı bin kişi toplandı. Mekke büyüklerinden geride hiç kimse kalmadı. Ebu Leheb'den başka bütün Kureyş büyükleri imdat yoluna girdiler.

Nefis atlar üstünde, Bedr istikâmetinde dört nala... Yüz at, yedi yüz deve...

HABER VE MEŞVERET

Allah Resûlünün yürüyüş kolu henüz Reha dolaylarında...

Haber geldi:

– Bütün Mekke, binden fazla cengâver, kervanın imdadına koşuyor. Yetişmek üzereler... Kervan da sahil yolundan kaçıyor.

●

Allah Resûlü Sahabîlerini çevrelediler.

– Vaziyet bu... Ne dersiniz? Allah iki nimetten birinin bizim olduğunu haber verdi. Ya kervan, ya Kureyş ordusu...

●

Hazret-i Ebu Bekr'den bir güzel fikir... Hazret-i Ömer'den de bir güzel fikir... Kervana temâyül edenler de var.

Mikdad Hazretleri doğruldu:

– Ey Allah'ın Resûlü! Rabbin sana ne emrettiyse onun üzerinde ol! Vallahi biz sana, Yahudilerin Musa Peygambere dediği gibi; «Git, Rabbinle beraber düşmanlara karşı çık! Biz buradan kımıldamayız!» diye bir söz söyleyecek değiliz! Biz senin izindeyiz.

Allah’ın Resûlü ellerini kaldırıp Mikdad’a dua etti. Ve Sahabîler çevresine döndü:

– Ey insanlar!

Bir lâhza durdular. Ensar büyüklerinden Saad bin Muaz atıldı:

– Ey Allah’ın Resûlü! «İnsanlar» diye hitabından ve bizi zümreleyişinden anlıyoruz ki, sözün topyekûn hepimize... Ama buradaki çokluk Ensar olduğuna göre bize... Bizi, ismimizi anmadan vazifeye çağırıyor ve ettiğimiz vaadi tutmamızı istiyorsun, öyle mi?

– Evet, yâ Saâd, hitabım sizedir!

– Öyleyse ey Allah’ın Resûlü! Biz sana imân ettik. Seni doğruladık, getirdiğin her şeyin Allah’tan ve hak olduğuna inandık. Muradın neyse bizimki de o... Sen, bir yakasından girip öbür yakasından çıkacağız diye deryaya atılsan, biz de arkandan atılırız. Biz düşmandan ürken ve kaçan topluluk değiliz. Cenk günü sabır ve tevekkül göstericileriz. Umarız ki, muradına erişesin. Al bizi ve ne yana dilersen sür!

●

Allah’ın Resûlünün yüzlerinde şevk ve saadet...

Buyurdular:

«– Yürüyün ve Allah’ın lûtfiyle şâd olun! İşte, Kureyş’in tek tek düşüp uzanacakları noktaları görüyorum!»

Ve mübârek elleriyle o noktaları birer birer gösterdiler.

Dâva, kervanı basmak değil... Küfür safını toslamak...

MUHAREBE MEYDANI

Bedr sahasında kızgın kumluk... Müslümanlar bu kumlukta mevzi aldılar. Karşılarında daha evvel gelip mevzi alan Kureyş... Su, düşman safının arkasında... Müslümanların ayak bastığı saha ise insanı ve hayvanı içine doğru çeken, yutan bir kuraklık girdabı... İçmeye ve abdest almaya su yok... İnsanlar, develer ve atlar, dizlerine kadar kumda.

Düşmanın, daha evvel suyu kesip müslümanları bu sahada çemberlemek istediği besbelli...

●

Şeytan vesvese yağdırdı:

– Siz kendinizi hak yolda sanıyor ve aranızda Peygamber var biliyorsunuz! Kendinizi ermişler sayıyorsunuz!.. Bakın içecek bir yudum su bile yok... Suyu Kureyşliler tuttu. Tam canınıza tak edeceği sırada basıp sizi doğrayacaklar!

Sahabîler arasında ıstırap, kum üstündeki kaynar hava dalgalarına karışmış, göklere doğru tütüyor.

•

Birden yağmur... Seller aktı. Bütün tulumlar, kırbalar doldu. Kalblere ferahlık ve kollara kuvvet sindi.

Âyet-i Kerime meâli:

«– Allah gökten su indirir; tâ ki onunla pâk olasınız... Kalbinizden şeytanın vesvesesi gitsin. Kalbinize kuvvet ve adımlarınıza sebat gelsin!»

CENK BAŞLIYOR

Allah'ın Resûlü, ağaç dallarından bir gölgelik yaptırdılar ve altına geçtiler. İlk büyük İslâm cenginin Peygamber karargâhı...

•

İlk olarak küfür saflarından üç kişi çıktı. Rebia oğulları Utbe ve Şeybe ve Utbe'nin oğlu Velid... İki kardeş ve birinin oğlu...

İman safında da Hârisoğulları Avf, Muaz ve Abdullah Bin Revahâ cephe aldılar.

•

Kâfirler haykırdı:

– Siz kimsiniz? Kimlerdensiniz?

Hâris oğulları, adlarını, sanlarını teker teker saydıktan sonra karşılık verdiler:

– Ensardanız! Allah Resûlünün Medine yardımcılarından...

– Bizim sizinle işimiz yok!

Dediler ve yüzlerini Peygamber otağına doğru çevirip, Allah'ın bile Kur'ân'da hitap şeklinde kullanmadığı mukaddes hâs ismi ile O'na bağırdılar:

– Yâ M.....! Bize kendi içimizden, kendi kanımızdan adam çıkar!

Allah Resûlünün bir işaretiyle, amcaları Hamza ve yeğenleri Ali, Hâris oğlu Ubeyde öne atıldılar.

•

Evet, iki düşman saf üstünde baba, oğul, yeğen, amca, kardeş, birbirine karşı... Onları birbirinden ayıran ve birbirine düşüren sâik ne kadar kuvvetli... İnkılâpların inkılâbı, işte bu...

•

Üç küfür cenkçisinden yine sual:

Siz kimsiniz?

Üç büyük imân heykeli teker teker şerefli ünvanlarını saydı.

Cevap:

– İşte tam istediklerimizsiniz, bize denksiniz.

Karşılıklı yürüdüler, birbirlerinin üzerine atıldılar.

Müslümanların en yaşlısı Ubeyde Hazretleri... Küfrün en genci Velid ile karşılaştı. Hamza'ya Utbe düştü. Ali'ye de Şeybe...

Hazret-i Ali ve Hamza, imânın savurduğu birer kılıçla kâfirleri devirdiler... Ubeyde, aynı kuvvet hamlesiyle kılıcını savururken, düşmanı da beraber, kendisi dizinden yaralandı. Hamle kâfire geçmek üzere... Hemen Ali ve Hamza atıldılar ve son kâfirin işini bitirdiler.

Hazret-i Ali:

«– O gün meydana ilk olarak Rebia oğlu Utbe çıktı. Arkasından, oğlu Velid ile kardeşi Şeybe... Nidâ edip er dilediler. Ensardan birkaç insan ilerledi. Bunların kim olduklarını öğrenince, kendileriyle işleri olmadığını ve ille amca oğullarını istediklerini söylediler. Allah Resûlünün emirleriyle Hamza, ben ve Ubeyde çıktık. Hamza Utbe ile karşılaştı. Ben Şeybe'yle... Ubeyde ise Velid'e saldırdı.

Ubeyde'yle Velid birbirini ezerken, ben ve Hamza işimizi bitirip Ubeyde'nin yardımına koştuk ve rakibini öldürdük.»

Üç azılı kâfir, kanlar içinde ve kum üstünde, açık gözler ve çarpık suratlarıyla, nur indiğine inanmadıkları semaya bakıyorlar.

DEHŞET ÂNI

Allah’ın Resûlü karargâhlarında... Yanlarında en büyük dostu, sadık bağlısı Hazret-i Ebu Bekr...

Taraflar arasında ferdî cenk bitince saflar birbirine yaklaşmaya başladı. O ân, meydana çıkan manzara; Putlar içinde, birbirine sıkı sıkıya yapışmış yürüyen bin kişi... Ellerde kılıç, suratlar çatık, geliyorlar! Karşılarında sadece üçyüz mümin... Belki her biri bir orduya bedel amma, sayıda üçte bir...

Allah’ın Resûlü, ellerini iki yana ve bütün açılma ve uzatma imkâniyle yaydılar:

«– Yarab, şu imân topluluğunu helâk edersen yeryüzünde sana ibadet edecek kimse kalmaz»

Ellerini öyle açtılar ki, omuzlarından örtüleri düştü. Ebu Bekr örtüyü alıp omuzlarına koydu ve dedi:

– Ey Allah’ın Resûlü, dua ve niyaz seni bu kadar üzmesin. Elbette Allah sana vâdini yerine getirecek.

Ümmeti için korkan Peygamberler Peygamberiyle, Peygamberine güvenen Sahabînin o ânda kendi ayrı ruh makamlarından yükselttikleri iki ulvî ses...

●

Saflar tertibe girerken iki rekât namaz kıldılar ve yine dua ettiler:

«– Allah’ım; beni mahzun etme! Bana vâdini lûtfet!»

Allah’ın Sevgilisine mahsus, erişilmez rica ve niyaz makamı...

Hazret-i Ali:

«– Defalarca Allah Resûlünün yanına gidip geldim. Başları secdedeydi, «Yâ Hayy, Yâ Kayyum!» diye nidâ ediyorlardı.

●

Bir ân, uykuya dalar gibi oldular ve hemen gözlerini açtılar:

– Yâ Eba Bekr, müjde!

Ve bir âyet okuyarak karargâhlarından çıktılar:

Meâli:

«–Yakında kâfirlerin askerleri siner ve arkalarını dönerler.

ZAFER

Cebrail’i görmüşler ve beşareti almışlardır.

Hazret-i Ömer:

«– Ben, Allah Resûlünün, zırhını giyip gölgelikten çıkarken okudukları âyeti, nâzil olduğu zaman anlayamamıştım. O ânda anladım ve haşyetle irkildim.»

Mucize üstüne mucize...

•

Allah’ın Resûlü yerden bir avuç kum aldı ve yaklaşan düşmana doğru saçtı.

«– Yüzleri kara olsun!»

•

Evvelâ bir ok çarpışması... Derken...

İki taraf, kılıç, gürz, mızrak, birbirine girdiler.

•

Toz, duman, nâra, çığlık, demir sesleri... Ve gerilerden hücûm işareti veren davul gümbürtüsü...

•

Sağa sola, öne, daima ileriye kılıç sallayan müslümanlar... Yanlarında, tanımadıkları, görmedikleri, beyazlar giyinmiş, başları beyaz sargılı insanlar...

Ve dövüşen insanların kulaklarında duymadıkları, bilmedikleri sesler:

«Dayanın! Düşman zayıf! Allah sizinledir!»

•

Âyet meâli:

«– O günü an ki, Allah’tan yardım diliyordunuz ve Allah size birbiri ardınca bin melekle yardım etti.»

Yine âyet meâli:

«– O günü an ki, Şeytan kâfirlerin işini bezeyip, kendilerine hoş gösterdi ve o gün insanoğlundan hiç kimsenin onlarla boy ölçüşemeyeceğini söyledi; onları kurtaracağını vaadetti. İki taraf karşılaşınca da arkasını dönüp gitti ve dedi: Ben sizden usandım, ben Allah’tan korkarım, Allah’ın gazabı büyüktür.»

•

Düşman saflarına doğru kasırga gibi bir cereyan... Kimsenin eşini, benzerini görmediği atlar üzerinde

şakırdayan kılıçlar...

Bunlar ve öbürleri meleklerdir; Allah'ın emriyle insan şekline girmiş, müslümanların arasına katılmışlardır.

●

O gün meleklerin öldürdüklerinde hususî nişanlar... Boyunlarında ve parmaklarında kara kara lekeler...

●

İbn-i Abbas:

«– Gıfar oğullarından biri anlattı: Bedr Cengi gününde, amcamın oğluyla, yüksek bir tepeden muharebeyi seyrediyorduk. Maksadımız hangi taraf bozulursa o tarafın öteberisini yağma etmekti. Böylece dağın tepesinden bakarken, yakınlardan bir bulut gelip önümüzden geçti. Buluttan at kişnemeleri geliyordu. Amca oğlunun korkusundan ödü patladı. Aynı hâl, az kaldı benim de başıma geliyordu. Bulutun içinden bir ses işittim;Yürü!»

●

Müslümanların kılıcı kendilerine değer değmez düşen başlar...

Allah Resûlünün yerden alıp attıkları bir avuç kumun değmediği kâfir kalmamıştır.

Âyet meâli:

«– Onu sen atmadın. Allah attı.»

Kureyş büyüklerinin birçoğu kılıçtan geçti, birçoğu esir oldu. Bir kısmı da, tabana kuvvet kaçtı.

EBU CEHL

Ölüler arasında, ikinci küfür kuduzu Ebu Cehl...

Başını kesmek üzere göğsüne oturan müslümana:

– Çok yüksek yere çıktın, koyun çobanı!

Diyecek kadar mağrur Ebu Cehl...

Yere düşünce, ölüm yarasını bir Medineliden aldığını öğrendi ve dedi:

– Keşke beni çiftçilerden başka biri öldürseydi!

Sonra:

– Zafer ne tarafta?

Diye sordu ve İslâmda olduğunu haber alır almaz ilâve etti:

– M.....’e de ki, şu âna kadar onun düşmanıydım, şimdi büsbütün düşmanıyım!

Ve başı kesildi.

Allah’ın Resûlü, küfür kuduzunun kesik başını görünce üç kere şükür secdesine kapandılar.

●

Mekke’de kalan Ebu Leheb ve kervanla kaçan Ebu Süfyan müstesna, Kureyş’in bütün büyükleri ya ölü, ya esir... Yirmidördü Kureyş ulularından, yetmiş ölü! Bir o kadar da esir...

SON SAHNE

Sahabîlerden Ukkâşe öyle cenk etti ki, elindeki kılıç kırıldı; kabzasına kadar indi.

Ukkâşe hemen Allah Resûlünün yanına koşup güdük kabzayı gösterdi... Allah’ın Resûlü, kendisine kalınca bir değnek verdi:

– Bununla dövüş!

Ukkâşe, elinde değnek yine hücuma geçti. Sonuna kadar cenk... Bir de ne görsün?.. Elindeki kalınca değnek nefis bir kılıçtır. Ondan sonra Ukkâşe Hazretleri hangi gazâya gittilerse, ellerinde hep o esrarlı kılıç...

●

Muaz Hazretlerinin yarası, Allah Sevgilisinden bir temasla iyi oldu.

●

Hazret-i Âyişe:

«– Allah’ın Resûlü emrettiler: Kâfirlerin cesetleri sürüklendi ve bir kuyunun içine üstüste atıldı. Ümeyye bin Halef öyle şişmişti ki, cesedi kuyunun ağzından geçmedi. Üstüne bir sürü kum ve taş atıp izini sildiler. Kâfirlerin en mel’unlarındandı o...»

●

Hayret ve haşyetle gördüler ki, Allah’ın Resûlü kim ve nereye düşecek diye işaret ettilerse, o orada...

●

Kuyu ağzına kadar kâfir cesetleriyle dolunca Allah’ın Resûlü kuyunun başına geldiler ve içindekilerden bazılarını adı ve saniyle anıp dediler:

«– Allah’ın ve Resûlünün size söyledikleri hak mıymış?.. Allah’ın vâdettiklerinin hak olduğunu ben gördüm.

O zaman Ömer ilerledi:

– Ey Allah’ın Resûlü, bir alay cansız bedene nasıl hitap ediyorsun?

«– Ya Ömer, buyurdular; siz benim sözlerimi onlardan fazla işitici değilsiniz!.. Şu var ki, siz cevap verebilirsiniz, onlar veremez.»

•

Bundan sonra Bedr sahası harikulâdelikler yatağıdır.

Aradan yıllar geçer ve harikulâdelikler hep devam eder.

Abdullah bin Ömer bir gün oradan geçerken iniltiler duyar. Yoluna devam eder. Onu ismiyle çağırırlar:

– Ya Abdullah; bir yudum su, bir yudum!

Döner, kara suratlı birinin bir adama azap ettiğini görür... Tam suyu vermek üzere bir adım atmışken, bu kara suratlı adam bağırır:

– Dur, yâ Abdullah, suyu verme! Bu adam Allah Resûlünün Bedr’de kırdıklarından...

•

Ve ondan sonra yıllar boyunca Bedr sahasından geçenler, derinlerden, toprağın derinlerinden, nöbet havası çalan davul sesleri duydular. İslâm zaferinin temposunu tutan gizli davullar...

•

İmam-ı Taberânî, Hacca giden birinden dinlemiş:

«– İşitmiştik ki, Bedr’den geçenler, merasim davullarının inlediğini duyarmış. Ben buna inanmazdım. Kendi kendime derdim; davul sesi, açık sahrada; nereden nereye? Bunları koyun sürülerinin çıkardığı sesler ve yankılar zannederdim. Nihayet, Allah bana, oradan geçmeyi nasip etti. Devemden indim. Yaya yürümeye başladım. Yanımda bir deveci çocuk bağırdı; dur dinle, davul seslerini duymuyor musun? Olduğum yerde mıhlandım. Derinlerden, davul sesleri... Merasim davulları uğulduyor. Haşyetle titredim. Hafif bir rüzgâr esiyordu, elimde bir ince değnek vardı. Bunlardan şüphelendim, değneği yere attım ve çömeldim. Dikkat

kesildim!.. Dehşet!.. Derinlerden, derinlerden, davul gümbürtüleri... Bu sesler, bütün gün beni ardımdan kovaladı.»

ESİR AMCA

Esirlerin başlıcası, Allah Resûlünün amcası Abbas. Onu, zayıf ve çelimsiz bir müslüman tutmuştu...

Sordular:

– Sen arslan gibi bir adamsın; bu çelimsiz insana nasıl tutuldun?

– Yanıma geldiği zaman onu Handeme dağı gibi gördüm!..

●

Esirler mevzuunda Sahabîlerle görüşüldü. Ömer'in fikri:

– Boyunlarını vuralım:

Ebu Bekr'in fikri:

– Fidyelerini alıp salıverelim!

Allah Resûlünün hükmü, Ebu Bekr'in fikrini gerçekleştirdi.

●

Allah'ın Resûlü, amcasını fidye vermeğe dâvet edince Abbas şöyle dedi:

– Ben müslümandım. İçimden kararımı vermiştim. Kureyş beni zorla getirdi.

Allah Resûlü buyurdular:

– Sözünün doğru olup olmadığını Allah bilir. Doğru söylüyorsan ecrini Allah'tan görürsün. Ama zâhir olan şu ki, bizi yok etmek isteyenlere katıldın.

– İstemiyerek...

– Yâ Abbas, nefsin ve kardeşlerinin oğulları için fidye ver!

– Beni o hale getiriyorsun ki, ömrüm oldukça Kureyş'e avuç açıp dilenmem gerekiyor.

– Mekke'den çıkarken zevcene verdiğin altunlar ne oldu?

Abbas donakaldı. Gerçekten, sefere çıkarken zevcesine bir yığın altun vermiş ve başına bir hâl gelecek olursa, kendisi ve oğulları arasında paylaşılmasını tenbih etmişti.

Bilen bir Abbas, bir karısı, bir de Allah.

Abbas haykırdı:

– Allah bir ve sen gerçek Peygambersin... İman ediyorum!..

●

Abbas buna rağmen, fidyelerini veren öbür esirlerle beraber Mekke'ye döndü. Fakat için için müslüman olarak... İmana geldiği, Mekke'nin fethine kadar bilinmedi...

Mekke'de, Allah Resûlüne gözcülük edecektir Abbas...

DÖNÜŞ

İman saflarından 14 şehid... Altısı muhacirlerden, sekizi Ensardan... İlk büyük İslâm cihadında Allah için canlarını veren ilk şehidler... Bunların ilki, gazada ilk İslâm şehidi, ok çarpışması başlar başlamaz vurulan azadlı köle Mihcâ...

Şehidliğe daha ne can atanlar oldu.

Şehidlik, en büyük hâl ve mertebe... Sırası gelecek...

●

Bedr seferi, Ramazanın sonuna kadar sürdü. Medine'ye zafer müjdesini Hârise oğlu Zeyd götürdü.

Allah Resûlünün kerimelerinden Rukiyye o esnada vefat etti. Rukiyye'nin hastalığı, Hazret-i Osman'ın Medine'den ayrılmasına engel olmuştu. Fakat ganimet payını, sefere gitmiş gibi hak etti.

●

Asım bin Sâbit Hazretleri, esirleri Medine'ye sürdü. Ganimet malı Medine civarında Safrâ mevkiinde Sahabîlere takdim edildi. Peşinden Allahın Sevgilisi yola çıkıp, esirlerden bir gün evvel Medine'ye girdiler.

İnsanlar iki saf:

– Sana selâm olsun, ey Allah'ın Resûlü!

●

Peygamber kızı Zeynep'in müşrik kocası da esirler arasında... Zeynep, Mekke'den kocasına fidye olarak, annesi Büyük ve Temiz Hatice'nin hediyesi gerdanlığı gönderdi. Bu şekil Sahabîlere çok dokundu ve Peygamber kızının müşrik kocası, fidyesiz serbest bırakıldı. Buna rağmen müşriklikte ısrar eden kocası, Peygamber kızı tarafından terkedilecek ve Zeynep, Medine'ye Allah'ın Resûlünün yanına hicret edecektir.

Fidye vermiyenlerden okur-yazar olanlardan iki kişi de, Medinelilere yazı öğretmek karşılığında esirlikten kurtuldular.

EBU LEHEB

Kaçanlardan biri, Mekke'de Ebu Leheb'le karşı karşıya...

Ebu Leheb avaz avaz haykırıyor:

– Başınıza ne geldi de bu kadar insan, rezil rüsvâ oldunuz?

– Bir hal oldu işte! Yerle gök arası, beyazlar giyinmiş insanlarla doldu!

Aynı yerde, Allah Resûlünün azadlısı Ebu Râfi... Yerinde duramıyor!

– Vallahi, işte onlar melekler!

Ebu Leheb, dönüp Râfi'nin yüzüne bir tokat indiriyor. Orada bulunan Ümm-ü Fazl, Abbas'ın zevcesi, ileriye atılıyor:

– Çocuğu ne dövüyorsun?

Ve Ebu Leheb'den karşılık beklemeden yerden bir taş alıp küfür kuduzunun başına çalıyor.

Ebu Leheb kanlar içinde yere yıkıldı. Kaldırdılar. Yedi gün yattı ve öldü. Öleceğine yakın, Arapların «Adese» dediği korkunç ve bulaşıcı bir illete tutuldu. Bütün vücudu sivilcelerle beneklendi. Kimse yanına uğramadı.

Kureyş'in sözde şanlı küfür canavarı ölüm döşeğinde oğullarının bile alâkasından uzak... Bedr'de ölen kâfirlerin, hem de en çirkin ölüm şekliyle, aralarına karıştı. Ölüsü de üç gün meydanda kaldı ve koktu. Bütün Mekke homurdanmaya başladı. Nihayet mecbur oldular; bir çukur açtılar ve uzun kazıklarla leşi ite ite oraya attılar ve üstüne taş toprak yığdılar.

•

Bu levhâda, bütün zaman ve mekân boyunca, Allah Resûlünün düşmanlarına ait ölüm şeklini, en derin hikmet tecellisiyle heceliyelim...

MÂTEM

Mekke'li kadınlardan bir grup, Bedr'de ölen kâfir kocalarının tıkıldığı kuyu başına gittiler, halkalandılar ve tam bir ay, üstlerini başlarını yolarak çığlık bastılar. Bütün sahra, yokluk kuyusunun yuttuğu küfür iniltileriyle doldu.

•

Derinlerde, derinlerde, merasim davulları, İslâm zaferinin temposuyla uğulduyor.

Kâinat çapındaki İslâm zaferinin ilk fışkırış noktası Büyük Bedr, Koca Bedr, İkinci Bedr, Kanlı Bedr...

48

EBEDÎ HAREKET

HAREKET DEVAMDA

Sıyrılan İslâm kılıcı, havada ıslıklar çalarak ebedî hareket rüzgârına yol açmıştır.

Üstüste üç teşebbüs:

Âmir isimli âmâ bir Sahabîyi, onun için bütün yollar karanlık olduğu halde, kendi kabîlesinden, Esmâ bint-i Mervan isimli cadolozu öldürmeye gönderdiler. Bu kadının işi gücü İslâmiyeti ve Allah Resûlünü küçük düşürmeye çabalamak...

Kör Sahabî, kılıcını kadının göğsüne dayayıp hamle edinceye kadar gözleri açık bir insandan emin adımlarla gidip ulvî vazifesini yerine getirdi.

İkinci teşebbüs, Selim oğulları üzerine... Bayraktar Hazret-i Ali... Üç gün beklediler. Ortalıkta kimsecikler yok. Döndüler.

Üçüncüsü, Salim bin Âmir'in, Allah Resûlü aleyhine yapmadığını bırakmayan bir yahudiyi öldürmeğe gönderilmesi... Salim, Yahudinin kabilesinin içine girerek bir sürü ırkdaşının gözü önünde kılıcını göğsüne dayadı ve ciğerinden sokup kürek kemiğinden çıkardı.

BENİ KAYNKAĞ GAZVESİ

Medine âleminde üç büyük yahudi kabîlesi vardır: Beni Kurayza, Beni Nadr ve Beni Kaynkağ... Bunlardan sonuncusu cesaretiyle meşhur... Bu üç kabîlenin de Allah'ın Resûlüne ahdi var:

– Müslümanlara karşı hareket etmiyeceğiz! Kavga çıkarmıyacağız! Düşmanlarını kışkırtmayacağız!

Kaynkağoğulları ahidlerini bozdu.

●

Bir yahudi kuyumcusunun dükkânında oturan Arap kadını... Genç ve güzel kadın, örtülü... Kuyumcu, kadının yüzünü açıp görmek istiyor. Kadın razı değil... Kuyumcu bir şey demiyor ve usulca yerinden kalkıp, kadının sarkan örtüsünün ucundan, arkada bir yere iliştiriyor. Kadın işini

bitirip de ayağa kalkar kalkmaz üzerinden örtüsü düşüyor, başı ve vücudu açılıyor. Kadın çığlığı basıyor. Yahudiler üşüşüyor ve iğrenç kahkahalarını koyuveriyorlar.

Yoldan geçen bir müslüman manzarayı görüyor, atılıyor ve bir vuruşta yahudiyi öldürüyor. Yahudiler de onun üzerine atılıyorlar ve müslümanı parçalıyorlar.

●

İşte müslümanlarla yahudiler arasındaki ilk hâdise... Hâdise, Beni Kaynkağ topluluğundan çıkma...

●

Allah Resûlünün Başbuğluğunda, Kaynkağ kabîlesi muhasara ve âman dilemeye mecbur edildi.

Yalvardılar:

– Ey Allah'ın Resûlü; biz ettik, sen etme!.. Kadınlarımız ve çocuklarımız bizim olsun; geriye kalan ne varsa al ve bizi bağışla!..

Allah Resûlünün muradları sadece yahudi tehlikesini önlemek... Bütün yahudilerin bağlanmalarını emrettiler.

Araya baş münafık Abdullah bin Übey bin Selûl girdi.

Öyle yalvardı, öyle yırtındı, öyle ayak diredi ki, Allah'ın Resûlü şu emri verdiler:

– Medine'den çıkıp gitsinler! Bu diyarda kendilerinden tek kişi kalmasın!

Her şeylerini bırakıp başlarını aldılar... Şam taraflarına göçtüler.

Ezelî ve ebedî nasipleri bu... İhânet ve sonra zillet...

Birini edecek ve öbürünü görecekler.

Allah'tan ferman geldi:

«– Ey imân edenler; yahudileri ve nasrânîleri dost edinmeyiniz!»

SÜVEYK

Arapların yağla karıştırıp yediği, kavrulmuş buğday unu... İsmi Süveyk... Harplerde ve seyahatlerde onu yiyorlar.

●

Ebu Süfyan, Bedr kılıcından uzak kalıp kaçırdığı kervanın başında Mekke'ye ayak basınca, kendisini Kureyş'in reisi mevkiinde buldu.

Mekke askerlerinin kılıç artıkları, perişan, geriye dönmüşler; ve Kureyş'in reis çapında yirmidört ulu kişisinin kılıçtan geçtiğini haber vermişlerdi.

Ebu Süfyan ahdetti:

Asker tertipleyip M.....'in üzerine varmadıkça ne karıma yaklaşacağım, ne de vücuduma ıtırlı yağ süreceğim!

●

Çok geçmedi; sözü yerine gelsin diye iki yüz süvariyle çıkıp Medine önlerine geldi. Orada zavallı bir hurma ağacını yaktı ve müdafaasız bir müslümanı şehid etti.

Ve iftiharla haykırdı:

– Ahdim yerine geldi! Dönebilirim!

Allah'ın Resûlü, İslâm süvarileriyle dört nala yetiştiler.

Ebu Süfyan, çalakamçı, firara kadem bastı. Allah Resûlünün üzerine varmaktan dem vuran adam, öylesine kaçtı ki, yüklerini hafifletmek için bütün ağırlıklarını, nevalesini, yollara serpti.

İşte bunlar süveyk... Kavrulmuş buğday unu...

Müslümanlar süveykleri topladılar ve bu hareketin ismine (süveyk) dediler...

●

Allah'ın Resûlü beş gün kadar takip kolu ile dolaştıktan sonra döndüler.

Ebu Süfyan Mekke'ye kapağı atmış, vaadini yerine getiren bir insan tavriyle ıtırlı yağdan sürünmeye başlamıştır.

HARP HİLEDİR

Allah'ın Sevgilisi buyurdular:

«– Harp, hud'adır.»

O gün bugün değişmemiş ve kıyamete kadar değişmeyecek hikmet...

Müslümanlık; kalbde ve dinde nâmütenahi ihlâs ve samimiyet; işde, muamelede sonsuz doğruluk; düşmana karşı harekette de gayet ince bir tedbir dehâsı ve siyaset demektir.

Kâab bin Eşref isimli yahudi, boyuna Allah'ın Resûlünü hicvediyor ve Kureyşlileri kışkırtıyor. Buna çare bulmak

lâzım...

Sordular:

– Kim bu adamı öldürür?

Muhammed bin Mesleme:

– Ben, dedi; Ey Allah'ın Resûlü!

– Var git ve elinden gelirse öldür!

– Gittiğimiz zaman ne türlü hile kullanalım?

– İçinize ne doğarsa... Bu işde hile caizdir.

Beş kişi gidip, azılı din düşmanının güzel bir tertiple canını cehenneme yolladılar ve başını kesip getirdiler.

Allah'ın Resûlü, kafilenin dönüşünde namaza durmuşlardı. Tekbir seslerinden zaferle döndüklerini anladılar ve tebessüm buyurdular.

KİM KURTARABİLİR?

Emmar Gazvesi: Dâsur bin Hâris isimli birisi, bahadırların bahadırı geçinmekte...

Sâlebe ve Muharip oğullarından bir çete kurdu ve müslümanları yağma peşinde dolaşmaya koyuldu.

Allah'ın Resûlü Medine'de Osman'ı bıraktılar ve dörtyüz atlı ile çetenin peşine düştüler. Çete, korkusundan yüksek dağların tepelerine sindi. Sâlebelerden bir esir tutuldu ve esir ilk teklifte İslâma girdi.

Görünürde kimsecikler yok... Biraz yağmur yağdı. Allah'ın Resûlü ıslandılar. Bir ağaç altı gördüler; zırhlarını sırtlarından çıkarıp ağacın budağına astılar ve bu tenha noktada biraz uzandılar.

•

Tepelerden vaziyeti kollayan bir gözcü, hemen reisleri Dâsur'a koştu:

– Çabuk davranın! M....., işte şuracıkta, yapayalnız uzanmış yatıyor!

Dâsur, hemen kılıcını kapıp tepeden indi. İki büklüm yürüdü ve birdenbire Allah Resûlünün karşısına dikiliverdi:

– Seni benden şimdi kim kurtarabilir?

Allah'ın Resûlü yerinden kalktı:

– Allah...

Dâsur, elinde kılıca bakıyor.

Allah'ın Resûlü, elinde hiçbir madde silâhı yok, bir heybet âbidesi, Dâsur'a doğru iki adım attı.

Dâsur'da dehşet... Kılıç elinden düştü.

Allah'ın Resûlü kılıcı yerden aldılar ve Dâsur'a çevirdiler:

– Ya seni benden kim kurtarabilir?

– Allah bir; ve sen onun Resûlüsün!

Allah'ın Sevgilisi derhal kılıcı indirdiler. Dâsur müslüman...

Oymağını İslâma dâvet etmek üzere hemen yollara düştü. Artık o bir Sahabîdir.

●

Bundan sonra Necrân yürüyüşü... Selim oğullarının fazla topluluk kurmaya başladıkları haberi geldi. Üç yüz Sahabîyle üzerlerine gidildi. Dağıldıkları ve kaçışıp silindikleri görüldü.

Geriye dönüldü.

●

Arkasından Zeyd bin Hârise seriyesi.

Artık yollarını değiştiren Kureyş kervanlarının yeni yolu üzerinde, birdenbire yüz atlı ile karşılarına çıkan, eski köle Zeyd Hazretleri... İki kılıç salladıktan sonra kervanı olduğu gibi zaptettiler ve Medine'ye girdiler.

Gümüş ve gümüş işlemeli mallarla yüklü kervan, müslümanların elinde ganimet... Gümüş ve gümüş işlemeli mallar, müslümanlara, mukaddes ölçüye göre dağıtıldı.

49

DERİN VE İNCE FÂTIMA

KURBAN BAYRAMINDAN SONRA

İnsanlığın Tâcı, Süveyk gazvesinden dönmüşler, Zilhicce ayının onunda bayram namazını kılmışlar ve kurban kesilmesini emretmişlerdir.

Toprağın üstünde, boyunlarında incecik birer kan şeridi, Allah Rızası yolunda akıtılacak kanın ihtarcısı, mübârek hayvanlar...

•

Ve artık temelleşen Kurban Bayramı...

İşte nikâhları daha evvel kıyılan Hazret-i Fâtıma ile Hazret-i Ali'nin düğün ayları...

•

Fâtıma, onbeşinde; Ali ise yirmibir yaşında...

Âlem bu âhenkte bir çift görmedi.

Nur nesli, kol kol bunlardan gelecektir.

•

Fâtıma'yı istemeye evvelâ Ebu Bekr Hazretleri gelmişti:

– Ey Allah'ın Resûlü, kızın Fâtıma'yı istemeye geldim.

Allah'ın Sevgilisi cevap vermediler.

Aynı hareketi Hazret-i Ömer tekrarladı. Yine cevap yok...

İkisi birden Ali'ye gidip dediler:

Git kendin iste! Öyle görünüyor.

•

Genç delikanlı, Allah Resûlünün huzuruna çıktı; gözleri yerde, muradını arzetti.

Allah'ın Sevgilisi, mukaddes dudaklarında sonsuz mânalar aydınlatan bir tebessümle sordular:

– Dünyalık olarak neyin var Ali?

– Bir zırhımla bir atım var; Ey Allah'ın Resûlü!

Tebessüm derinleşti:

– Atın sana lâzımdır; git zırhını sat; parasını getir!

Ali zırhını dörtyüz akçeye sattı; ve gözleri yerde, Allah'ın Resûlüne sundu. Allah'ın Resûlü elini uzatıp paradan birazını aldı ve Bilâl'e emir buyurdu:

– Bir iki güzel şey alın!

Harcama şerefini Ali'ye veren hareketin ulvîliğini ayrıca anlatmaya değmez...

Peşinden cihaz emri verildi.

Tahtadan bir sedir yaptılar. Sahtiyandan bir şilte ve yastık... Şilteyle yastığın içini hurma lifleriyle doldurdular.

Hazırlık bitti.

Allah'ın Sevgilisi, Ali'yi çağırdılar:

– Ben evinize gelinceye kadar zevcene yaklaşma!

●

Ve Allah Resûlünün dadısı Ümm-ü Eymen, Derin ve İnce Fâtıma'yı Ali'nin evine götürüp teslim etti.

Hazret-i Ali:

«– Fâtıma geldi. Evin bir köşesinde oturdu. Ben de uzak bir köşesinde oturdum. Bekledik... Allah'ın Resûlü teşrif ettiler.

İnsanoğlunun Ufku, Fâtıma'dan bir çanak su istediler. Su geldi. Dudaklarına götürdüler. Sonra Fâtıma'ya hitap ettiler:

– Buraya gel, kızım!

Derin ve İnce Fâtıma, babasının, «Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber»in karşısına geçti. Allah'ın Sevgilisi parmaklarını ıslatıp Fâtıma'nın başına ve göğsüne serptiler:

«– Allah sizi ve zürriyetinizi şeytandan korusun.»

Hazret-i Ali'yi çağırdılar ve aynı sudan ona da serptikten sonra buyurdular.

«– Allah'ın ismi ve bereketiyle zevcen senindir.»

Ve âlemde en âhenkli çiftin evinden ayrıldılar.

Ebu Bekr Hazretlerinin kızı Esmâ diyor ki:

– O zamana kadar Fâtıma'nın düğün ziyafetinden daha büyüğü görülmedi.

Bu ziyafet nedir biliyor musunuz? Arpa ekmeği, hurma; ayrıca yağ, yoğurt ve hurmadan yapılan basit bir yemek...

İşte gözlerinde dünya ve ihtişam ölçüsü...

●

Fâtıma ile Ali'nin nikâhını kıyan; evet, bir kıyan vardı ki, haşyetten ötürü ismini söylemeye imkân yoktur.

FÂTIMA - TÜZ - ZEHRA - ÜL - BETÛL

Fâtıma, isimleri... Zehra ve Betûl de, lâkabları ve sıfatları...

«Fatm», Arapçada kesmek mânasına... Fâtıma; kendisi ve zürriyeti Cehennem ateşinden kesilmiş...

Zehra, beyaz ve nuranî yüze deniyor.

•

Betûl, kendisini Allah'a veren ve başka alâkası olmayan...

•

Allah'ın Resûlüne nebîlik geldiği zaman doğdular. Allah'ın Sevgilisi Hira dağından dönerken, Derin ve İnce Fâtıma, Büyük ve Temiz Hatice'nin kucağında...

•

Allah'ın Sevgilisinin en sevgili çocuğu... Sefere çıkarken en son onu öpüyor, dönüşte de en evvel ona sarılıyorlar...

•

Allah Resûlünü yere yatırıp, üzerine, âlemlerin yaradılış sırrı yüklü bu mukaddes sırta tırmanan iki nur çocuğun, Hasan ve Hüseyin'in annesi Fâtıma...

İŞİN BU TARAFI

Ramazanda bir akşam... Fâtıma ve Ali iftarı bekliyorlar... Yemekleri, düğün ziyafetindekilerin pek azı... Kapı vuruluyor:

– Kim o?

– Bir fakir... Allah için bir şey!

Bütün iftarlıklarını veriyorlar ve suyla sabahı ediyorlar.

Ertesi ve daha ertesi akşam, yine aynı hâl, aynı vaziyette...

Fakir gittikten sonra vurulan kapı...

– Kim o?

– Benim, baban!

Ve Âlemin Nuru, Fâtıma'nın evini nurla dolduruyorlar.

– Bana bir şey getirin, buyuruyorlar, Allah'ın Resûlü; iftar edecek bir şey...

Fâtıma ile Ali gözgöze... Ne yapsınlar?

– Allah'ın Resûlü emirlerini tekrar ediyorlar.

Fâtıma ile Ali hicaplarından kıpkırmızı... Tek lokma yiyecek yok...

Allah'ın Resûlü, mübarek parmaklarını mutfak tarafına uzatıyorlar:

– İşte oradan, gidin ve getirin!

Fâtıma, başı önünde, mutfağa gidince bir tepsi üzerinde göz kamaştırıcı bir yemek buluyor.

Mucize...

Allah'ın Resûlünün öğüdü:

– Her şeyinizi verin, her şeyinizi; ama hududa riayet edin!

•

Daha nelerini vermediler, nelerini?..

Çocuklarının yemiş parasını, alacaklısının sıkıştırdığı bir borçluya verdiler; ve Allah onları yine mucize çapında mükâfatlandırdı.

•

İşin bu tarafı, Allah Sevgilisinin ve yakınlarının iç cepheleri... Biz, hep dış cephe üzerinde gidelim.

•

Beyaz buğday benizli, incecik kaşlı, gür kirpikli, kapkara gözlü, babasına son derece benzeyen, kendisini Allah'a veren ve dünya diye bir şey tanımayan Derin ve İnce Fâtıma...

•

Aradan uzun, uzun yıllar geçecek ve onun kızlarından ve kadın evliyaların en büyüklerinden Seyyide-tün-Nefîse Hazretleri tıpkı annesi gibi dünyadan el etek çekmiş evinde ibadet ederken kapısı çalınacaktır.

Kapıda bir hristiyan... Bir kadın:

– Kuzum; bir iş için bir yere kadar gideceğim, şu bitişikteki bizim kötürüm çocuğu biraz bekler misin?

Seyyide-tün-Nefîse, tek kelime söylemeden hristiyanın evine gidecek ve bekliyecek. Saatlerce bekliyecek...

Yatakta şifasız kötürüm... Çocuğun güzel yüzüne bakacak ve ellerini kaldırıp Allah'a dua edecek:

– Yârabbi şu güzel çocuğu ayağa kaldır!

Çocuğun annesiyle babası döndükleri zaman şifasız kötürümü ayakta, mübarek kadını da bir kenarda onu okşarken bulacaklar ve ağlaya ağlaya müslüman olacaklar...

•

Fâtıma-tüz-Zehra-ül-Betûl...

Babası için söylediklerini «insanoğlunun en güzeli»nde anlattık. Söyleyeceklerine daha vakit var.

•

Hazret-i Ali hakkında kullanılır iki ihtiram ifadesi tâbirinin öbür Sahabîlerden ayrı olarak kullanılanı, «Allah yüzünü keremlendirsin» sözüdür. Bu tâbirin hikmeti içinde şu var ki; Ali, kalbindeki sonsuz hayâ duygusundan Peygamberin kızına hiçbir zaman dikkat ve cesaretle gözlerini dikemedi.

•

Masmavi gök kadar derin; ve en mücerred fikir kadar ince Fâtıma...

50
KILICIN UCUNDA
BİR YENİK

UHUT

Medine yakınlarında bir dağ... Allah'ın Resûlü bu dağ hakkında:

«– Uhut bizi sever, biz de onu severiz.»

Buyurmuşlardır.

Hazret-i Musa'nın kardeşi Harun Peygamber Uhut dağında yatar.

•

İslâmın büyük imtihanı Uhut muhârebesi...

Bedr gazasından bir yıl sonra oldu. Üçüncü yıl... Kureyşlilerin, Bedr intikamını almaya kalkışmalariyle...

•

Kureyşliler, neleri var, neleri yoksa topladılar, çarşı pazar sattılar, ellibin altun tedarikllediler, tepeden tırnağa zırhlandılar, pusatlandılar. Parayla da bir sürü asker tuttular.

•

Başlarında Ebu Süfyan... Mekke'den gurur ve ihtişamla çıktılar.

•

Allah Resûlünün amcası Abbas vaziyeti gizli bir mektupla Mekke'den bildirdi.

RÜYA

Allah'ın Resûlü cuma gecesi bir rüya gördüler ve sabahı Sahabîlerine anlattılar:

– Rüyada birtakım sığırların boğazlandığını gördüm. Kılıcımın üzerinde de bir yenik... Derken sağlam bir zırhın içine elimi sokmuşum.

Rüyayı bizzat tâbir ettiler:

– Boğazlanan sığırlar, birçok insanın öldürüleceğine alâmet... Kılıcımın ucundaki yenik, yakın akrabamdan birinin öldürüleceği... Elimi soktuğum zırha gelince, o, Medine...

•

Neticede Allah'ın Resûlü, Medine'den çıkmamak tedbirini münasip gördüler. Küfür ordusu Medine'yi basınca sokak

muharebesi yapılsın, barikatlar kurulsun ve gizli noktalardan taş ve okla karşı durulsun... Bu fikri ileri sürdüler.

Fakat Bedr zaferinde bulunmayanlar, küfürü, yine açık sahrada püskürtmek emelinde...

Yalvardılar:

– Ey, Allah'ın Resûlü! Biz bugünü bekliyorduk! Açığa çıkıp Allah için çarpışalım! Korktular, çıkmadılar denilmesin!

Cuma namazından sonra Allah'ın Resûlü nasihat verdiler:

– Sabredip yerli yerinizde kalsaydınız zafer sizindi. Madem ki, böyle istiyorsunuz, buyurun, silâhlanın! Artık azm ve gayret!

●

Düşmanın doğruca üstüne yürümek isteyenler, Allah Resûlünün bu sözlerine sevindiler ve ilk imâ ve işaretlerine dikkat edemediler.

GİYİLEN ZIRH

İkindi olmuştu. Allah'ın Resûlü namazı kıldırdılar. Etraftan gelen gelene... Ordu toplanıyor.

Namazdan sonra, yanlarında Ebu Bekr ve Ömer, evlerine geçtiler. Müslümanlar da, yığın yığın gelip kapılarının önünde kümelendi.

Saad bin Muaz ve Üseyd bin Hudeyr Hazretleri, Allah Resûlünün kapısı önündeki Sahabîler topluluğuna hitap ettiler:

– Allah'ın Resûlünü kendi tedbirlerine bırakmadınız! İyi etmediniz! Kendileri Medine'den çıkmak istemiyorlardı. Gidin, yalvarın, O'nun isteğine boyun eğdiğinizi söyleyin!

●

Bu konuşma olurken, Allah'ın Resûlü, sırtında zırhı ve belinde kılıcı, kapıdan çıktılar. Sahabîler etraflarını kuşattı:

– Ey, Allah'ın Resûlü; bizim muradımız sana ayrılık olamaz. Ne dilersen onu işle!

Cevap verdiler:

«– Hiçbir Peygamber, zırhını giydikten sonra, Allah onunla düşmanı arasında hükmedinceyedek bu zırhı sırtından çıkaramaz.»

YÜRÜYÜŞ

Allah’ın Resûlü, dört kola böldükleri kıtalara birer sancak verdiler. Biri Hazret-i Ali, öbürü Musa’âb bin Umeyr, üçüncüsü Üseyd bin Hudeyr, dördüncüsü Habbâb bin Münzir’de...

İslâm ordusu bin nefer... Yüzü zırhlı...

İbn-i Ümm-ü Mektum, Medine muhafızı...

Çok genç olanlar götürülmedi.

●

Küfür ordusu üçbin nefer... Yediyüz zırhlı ve ikiyüz atlı... Ve üçbin deve... Ayrıca, askerleri gayrete getirmek için def çalan ve kahramanlık şiirleri söyleyen onbeş kadın... Başlarında, Ebu Süfyan’ın karısı Hind...

Allah’ın Resûlü bilmeden müslümanlardan da bir kadın, koşa koşa ordunun arkasından gelecek ve imân kahramanı kadın nedir, gösterecektir.

●

Küfür ordusu, Uhut dağını sağ yanına alarak Medine’ye karşı açık sahrada mevzi almış bulunuyor.

●

İslâm ordusu küfrün karşısında, o da mukâbil kanadını Uhut’a verip safa girdi. Bir haber:

– Abdullah bin Übey bin Selûl, üçyüz kişiyle geriye dönmüş!

İşte münafıklar pirinin kolladığı nazik ân...

●

Hemen geriye atlılar koşturup, Abdullah bin Übey bin Selûl ve avânesinin yüzgeri etmelerine çalışıldı.

Yalnız, tertipten haberi olmayan saf mü’minler döndü.

TÂBİYE

Allah’ın Resûlü, Abdullah bin Cübeyr emrinde elli tane keskin nişancıyı İslâm ordusunun ardındaki dağ yolunun ağzına tâbiye ettiler. Hem icabında çekilme yolu muhafaza altına alınıyor, hem de düşman ilerlediği takdirde en emin atış mevzii tutuluyordu. Kuşatılma ihtimali de ortadan kalkıyor.

Hiçbir kelime okuyup yazmaksızın, kelimelerin nâmütenahi kombinezonlariyle belirtilecek ne kadar ilim varsa, hepsinin ufuk noktasını gören Allah'ın Resûlü, okçuları tâbiye ettikleri noktanın değerini belirtmek için şöyle buyurdular:

«– Bizi kuşların kapıp kaçırdığını bile görseniz, benden emir gelmedikçe yerinizden kıpırdamayın!»

Ayrıca:

«– Kâfirleri ayağımızın altında çiğnediğimizi görseniz de benden emir almadıkça yerinizi bırakmayın!»

Okçular, Allah Resûlünden bu emri de almıştı. Yâni İslâm ordusu ezilse de, ezse de okçulara, Allah'ın Resûlünden emir gelinceye kadar yerlerinden kıpırdamak yok. Bundan kat'i ve riyazî emir olamazdı. Hiçbir tefsir ve içtihada yer bırakmıyor.

●

Karşı tarafın sağ cenahında, istikbâlin İslâm kılıcı Halid bin Velid, sol cenahında da Ebu Cehl oğlu Akreme kumandan...

HARB

Hazırlıklar tamamlandıktan sonra Allah'ın Resûlü ellerine bir kılıç aldılar ve dediler:

– Bu kılıcı hakkiyle benim elimden kim almak ister?

İsteyenler oldu; vermediler. Ebu Düccâne Hazretleri ilerledi:

– Bu kılıcın hakkı nedir, ey Allah'ın Resûlü?

–Bu kılıcın hakkı, paramparça oluncaya kadar kâfirin yüzüne çalınmasıdır.

– Ver, ey Allah'ın Resûlü, o şartla alıyorum!

Verdiler.

Ebu Düccâne kılıcı alınca koltuk kabartarak ve salınarak yürüdü.

Allah Resûlü bu hale bakarak dediler:

«– Allah bu yürüyüş tarzını sevmez, amma bu yerde müstesna...»

Yerinde, küfre böbürlenmek sevap...

Hadîs meâli:

«– Kibirliye kibretmek sadakadır.»

•

Ebu Düccâne mübarek kılıcı aldı ve başına kırmızı bir sarık sarıp birbirine dalan safların önünde ileriye atıldı ve üstüste müşrikleri devirmeye başladı.

Harp bütün şiddetiyle kopmuştu.

İlk ağızda müşriklerin tepesine müthiş bir toslama...

Küfrün bayraktarı Talha bin Ebi Talha, Hazret-i Ali'nin; Ertan bin Şercil, Hazret-i Hamza'nın; Osman bin Ebi Talha yine Hazret-i Hamza'nın kılıçlariyle delik deşik oldular.

Küfür safı yerinden oynadı. Kâfirlerden silâhını atan kaçmaya başladı ve arkalarındaki kadınlar çığlık koparmağa koyuldular ki...

Evet tam bu ândadır ki...

İMTİHAN

İşte o zaman arkaya tâbiye denilen okçular, küfür cephesinin darmadağınık olduğunu görünce, aldıkları emri unuttular:

– Ne duruyorsunuz! Zafer bizde!.. İşte herkes yağmaya başladı. Biz mi mahrum kalalım?

Reisleri Abdullah önlerini kesti:

– Allah Resûlünün kat'i emrini unutuyor musunuz?

– Öyle amma herkes yağmaya başladı!

Dediler ve yerlerini bırakıp cenk meydanına doğru koşmağa başladılar.

Heyhat ki, zafer hamlesinin arkasından, kimin ve nasıl önayak olduğu meçhul, bir yağma hareketi başlamıştı.

Sahibi meçhul her gizli ve kötü tesir, münafığındır.

•

O ânda küfür safının süvari kumandanı ve cenah koruyucusu Hâlid bin Velid, İslâm ordusundaki okçuların yerlerinden ayrıldığını gördü. Kollamakta olduğu kuşatma hareketine mâni kalmamıştı. Hemen atlılarına emir verip dört nala ileriye atıldı... Okçuların bıraktığı noktaya gelip, orada üç beş kişiyle sebata çalışan Abdullah ve arkadaşlarını şehid etti.

Akreme de Hâlid'i taklid etmiş ve kuşatma hareketine katılmıştı. Müslümanların safında «arkadan geliyorlar!» diye bir nâra yükseldi. Hücum hattındakiler geriye döndüler. Henüz çevirme hareketi tamamlanmadığı halde, müslümanlar «çevrildik» zanniyle birbirine girdi, hattâ birbirini kırdı. Bir kargaşalıktır koptu.

İşte, ulvîlikler âleminden haber alan Allah Resûlünü dinlememenin neticesi ve en taze çağındaki İslâm filizine geçirttiği kasırgalı imtihan...

BÜYÜK ŞEHİT

Vahşi isimli bir Habeşli köle vardır. Allah'ın Arslanı Hamza'yı öldürmek karşılığı azad edilecektir. Ayrıca, Ebu Süfyan'ın karısı Hind de kendisine vermediğini bırakmayacaktır.

İşte bu Vahşi –ki ileride imâna gelir gelmez hemen affedilecek, Sahabî olacak ve İslâmın büyüklüğüne en parlak misallerden birini teşkil edecektir– bir taşın arkasında Hazret-i Hamza'yı kollamakta... Hamza, ortalıkta arslan gibi fırıl fırıl, döne döne, Vahşi'nin olduğu yere yaklaşıyor.

Vahşi, gayet iyi bildiği uzaktan silâh atma san'atiyle, siperden mızrağını atıyor ve Peygamber amcası büyük Hamza'yı yere seriyor.

•

Arkasından Hind, İslâm ordusunda dağınıklık yüz gösterip küfür fırsata geçince, yanındaki çığırtkan kadınlarla, dişi sırtlanlar gibi şehidlerin üzerine atıldı.

Hind, Hamza'nın karnını ve göğsünü yardı, ciğerlerini çıkardı, bir parçasını kesip aldı ve ağzında çiğnemeye başladı. Yutamadı ve tükürdü.

Ve gökkubbe, o âna değin böyle bir cinayet görmedi.

Hind, üzerindeki bütün mücevherleri, Mekke'de bir o kadar da altun vereceği vaadiyle Vahşi'ye peşkeş çekti.

ALLAH RESÛLÜNÜN ETRAFI

Evet:

– Ey, Allah'ın kulları, ardınızdan sakının!..

Diye kopan nâra üzerine, imân safına ânî bir dağınıklık girmiş ve ters cephe üzerinde birbirini düşman sanıp birbirleriyle boğuşanlar ve Medine'ye doğru uzaklaşanlar olmuştu.

Fakat Allah'ın Resûlü dimdik, yanlarında tam on iki Sahabî... Yanıbaşlarında Ebu Bekr-üs Sıddîk... İşte tam «Sıddîk» sıfatının yerinde...

Bir kâfir atılıp, Allah'ın Resûlünün yanında cenkleşen Musa'âb Hazretlerini şehid etti; sonra avaz avaz haykırdı:

– M..... öldürüldü!

Ortalık büsbütün karıştı.

Allah Resûlünün etrafındakiler, çala kılıç, her tarafa yetişiyor.

•

Küfür ordusunun kumandanı Ebu Süfyan ilerledi ve Allah Resûlünün etrafındaki Sahabî siperine doğru bağırdı:

– Aranızda M..... var mı?

Emir verildi:

– Hiç cevap vermeyin!

Sustular.

– Ebu Bekr orada mı?

Cevap yok.

– Ömer orada mı?

Cevap yok.

Ebu Süfyan nârayı bastı:

– M....., Ebu Bekr ve Ömer ölüler arasında!

O zaman Ömer dayanamadı ve ortalığı çınlattı:

– Yalancı! Allah düşmanı yalancı! Saydıkların hep sağ... Sen bundan sonra başına geleceğe bak!

Allah'ın Resûlü, çözülüş karşısında, son vaziyeti görmek için bir iki adım daha atınca, küfür sırtlanları koşuştular: Allah'ın Âlemlere Fahr olarak gönderdiği zâtı taş yağmuruna tuttular. Allah Sevgilisinin alnı, yanağı ve alt dudağı yaralandı ve dünyanın en güzel diş sırasından biri kırıldı. Başlarındaki tulgaya bir kılıç indirdiler. Tulganın iki halkası kesildi ve yanaklarına gömüldü.

Etrafındakiler küfrü püskürtmek için çala kılıç çalışırken Ebu Übeyde bin Cerrah, Allah Resûlünün yanağına batan halkaları dişiyle çekip çıkardı ve iki ön dişini kaybetti.

Allah Resûlünün mukaddes yanaklarından kan boşanırken duaları:

«– Yâ Rab, benim kavmimi affet! Bilemiyorlar!»

Eğer bu dua olmasaydı ne olurdu? Toprağa bir damla Peygamber kanı damlarsa ne olur? Ve bu dua, Âlemlere Rahmet olarak gönderilen son Peygamberin, Peygamberlik senedinden başka ne olabilir.

•

Âyet meâli:

«– Muradınca kâfirleri kırmak veya yola getirmek senin elinde değildir. Onların hakkından biz geliriz.»

•

İman kahramanı kadından bahsetmiştik...

Medine'den çıkıp koşa koşa İslâm ordusuna yetişen Nesebbeb bint-i Kâab isimli kadın, elinde kılıç Allah Resûlüne çullananlara saldırdı ve omuzundan yediği derin kılıç yarasiyle toprağa serildi.

Bu kadının yarası iyi olacak ve omuzunda, Uhut yadigârı derin bir çukur kalacaktır.

•

Allah Resûlüne yağdırılan okların siperi Ebu Düccâne, vücuduna nişangâh gibi üstüste oklar yapıştıkça, acısından yalnız başını kaldırıyor ve hiç kıpırdamıyor.

•

Karışıklıkta, Allah'ın Resûlünü, uzaktakilerden Kâab Hazretleri teşhis etti ve haykırdı:

«– Müslümanlar! İşte Allah'ın Resûlü! Toplanın!»

Bir koşuşma oluyor ve Allah Resûlünün etrafında bir halka kuruluyor.

•

Allah Resûlünün yanıbaşındaki Ali, elinde kılıcı, nur merkezine sokulmak isteyen, bahadırlık iddiasındaki bütün başları düşürüyor.

•

Şehid olan olana... Peygamberin kucağında, O’nun yüzüne baka baka, gülümseyerek can veren Ziyad...

●

Allah’ın Resûlü, yanındakilerle dağ tarafına doğru çekiliyorlar. İbn-i Halif isimli bir kâfir görüyor. Dört nala üzerlerine seğirtiyor. Gelirken de bağırıyor:

– Gösterin bana şu M.....’i!

Sahabîler davranmak istiyor. Allah’ın Resûlü bırakmalarını söylüyor. Kâfir tam yaklaşınca bir Sahabînin mızrağını çekip atıyorlar. Mızrağı sağ göğsünden yiyen kâfir atının üstünden yuvarlanıyor ve birkaç kere tekerlendikten sonra serilip kalıyor.

ÇEKİLİŞ

Allah’ın Resûlü, etrafındaki Sahabîlerle, imtihan meydanından ebedî zafere doğru çekiliş yollarında ilerlediler.

Ali kalkanına su doldurup Allah’ın Sevgilisinin yaralarını siliyor.

●

Abdest alındı ve herkes oturduğu yerde, Allah Resûlünün arkasında öğle namazını kıldı.

Uzaktan umumî çekilişi gören Ebu Süfyan, bir tepenin üstünden sesleniyor:

«Hübel! Bana «evet» dedi ve ben kazandım! Cenkte zafer nöbetledir! İşte zafer nöbetidir! İşte Bedr gününün devamı! Ey Hübel, kadrin ziyade olsun!»

Mekke’den çıkarken (Hübel) isimli puta kur’a atmış da «evet» çıkmış...

Ömer, uzaklardan haykırdı:

«Büyük, Allah...»

●

Ve küfür ordusu herhangi bir takibe cesaret edemeden dönüp gitti.

●

Medine kapılarında, müslümanları bekleyen kadınlar... Başlarında Derin ve İnce Fâtıma...

Kucaklaştılar. Fâtıma, hemen mukaddes babasının yaralariyle uğraşmaya başladı.

UHUT ÖNLERİ

Allah’ın Resûlü muharebe sahasına döndüler. Tam yetmiş şehid...

•

Muhammed bin Mesleme:

– Rebî isimli Sahabîyi adını yüksek sesle çağırarak aradım. Bir inilti geldi. Gittim. O, «Benden Allah’ın Resûlüne selâm et! Allah O’na her Peygambere verdiğinden fazla ecr ihsan etsin! Düşmanlara yol verip Peygamberin başına öyle şeyler gelmesine sebep olanlara mağfiret yoktur! Bunları söyle!» dedi ve ruhunu teslim etti.

•

Allah’ın Resûlü taraf taraf yatan şehidlere baktılar:

«– Bunların Allah yolunda can verdiklerine ben şahidim. Allah yolunda yara alanlar, kıyamet gününde mezarlarından o türlü kalkacaklardır ki, yaralarından kan boşanacak; kanları al renkli ve misk kokulu olacak...»

•

Allah’ın Resûlü, şehidleri gaslettirmeden, kanlı elbiseleriyle gömdüler.

Şehid, gerçek şehid gaslolunmaz.

Çünkü onlar, Allah’ın emânında ve bambaşka şartların âlemindedir.

•

Dua:

«– Yarâb, bana şehadet nasip eyle!.. Öyle ki, burnumu ve kulaklarımı kessinler ve sen bana onlar nerede diye sorduğun vakit, senin ve Resûlün uğrunda kesildi diyeyim.»

Medine’de böyle dua eden bir Sahabîyi bu vaziyette gördüler.

•

Şehidler arasında bir yahudi... Uhut harbi devam ederken artık dayanamayıp:

– Bu adam kitabımızın haber verdiği son Peygamberdir!

Diye yahudi topluluğunun üzerine yürüyen, onları yardıma dâvet eden ve red cevabı alınca tek başına cenk meydanına gelip düşen tek bir samimiyet örneği!..

Allah’ın Resûlü buyurdular:

«– Kavminin en hayırlısı odur.»

●

Kaplanlar ve yırtıcı kuşlar paralasa bu hâle gelmiyecek olan şehidler, ikişer üçer defnedildi.

●

Döndüler.

Uhut, bir bozgun değil, bir imtihan oldu. En ince imtihan ve büyük ders...

51

YASAK

ŞARAP VE KUMAR

Uhut muharebesinden sonra şarap ve kumar haram edildi.

Allah Resûlünün Medine'ye saadet getirdikleri hengâmede şarap içiliyor ve kumar oynanıyordu. Ve tabiî bu iki hâl, hiçbir yasağı olmadığı hâlde bile fıtrattan, müslümanlık ruhuna giran geliyordu.

Soranlar oldu:

– Ey Allah'ın Resûlü; şarapla kumar hakkında ne buyuruyorsun?

Âyet indi ve Allah'ın emri geldi:

«– Sana şaraptan ve kumardan soranlara de ki; ikisinde de büyük günah vardır, bâzı menfaatleri de var... Lakin kötülükleri menfaatlerinden üstün...»

•

Bu emir, şarabın şiddetle yasak edildiği mânasına alınmadı. Günahını kabul etmekle beraber, içmekte devam edenler oldu.

•

Bir gün akşam namazında, Mekke'li muhacirler zümresinden bir büyük zât, imam mevkiinde şarap yüzünden Kur'ânı yanlış okudu. Yine âyet nâzil oldu ve bu defa şu emir geldi:

«– Ey insanlar! Sarhoşluk hâlinde namaza yaklaşmayınız! Ancak namazda ne okuyacığınızı bileceğiniz vakit...»

Yine şarap içmekten kesilmeyenler oldu.

•

Emirlerin en şiddetlisi geldi:

«– Şarap, kumar ve putlara çekilen niyetler hep murdardır ve şeytan işlerindendir. O murdarlardan el çekiniz ki, felâha kavuşanız!»

•

Üçüncü emir yüreklere işledi. Bütün şarap küpleri devrildi ve kırıldı. Öyle ki, Medine sokaklarından sel gibi şarap aktı.

Artık şarabın tek damlasına, rengi nasıl diye parmağının ucunu bile değdiren yok... Kumar için de aynı şey...

EMİR VE YASAK

Arapçası «emr ü nehy»... Yapmakla mükellef olduğumuz şeylerle, yapmamaya memur bulunduğumuz şeyler... Bütün iyiliklerle bütün kötülükleri kadrolaştıran ve birini «yapacaklarınız», öbürünü de «yapmayacaklarınız» yaftası altında toplayan iki ana ölçü grubu...

Din emirlerinin iki kanadı bunlardır; ve bu iki kanadı birden takınmadan uçabilmenin yolu yoktur.

•

Her iki kadro da dereceli... Emirler, farz, sünnet vesâire... Yasaklar da haram, mekruh vesâire... Herbirinin de kendi içinde ayrı dereceleri var.

İkisi arasında bir ana ölçü daha; mubah... Yapılması ile yapılmamasında, ne sevap, ne günah bulunan ve insanların şahsî zevk ve irâdelerine bırakılan şeyler...

GÜNAH

İşte, yapmamaya mecbur bulunduğumuz şeyler, baştanbaşa günah...

Günahı yapmamanın, sevabı yapmaktan daha üstün bir değeri olduğunu bilelim... İkisi bir araya gelince kanatlar çift ve semalar açık...

En büyük günahlar, büyük günahlar, küçük günahlar falan...

•

Bilhassa zâhirî ve bâtınî günahlar... Yâni fiil ve iş halinde günah; veya ortada hiçbir fiil ve iş bulunmazken kalben işlenen günahlar...

Birçok günah fermanı kesen nice ham ve kaba softa vardır ki, ağzına kadar dolu bir katran fıçısı gibi bâtınî günah çanağıdır.

•

İslâmlığı bitmez tükenmez günahların baskı silindiri diye gören nasipsiz nefsler, hele ham softanın elinde, dâvanın hikmet ve dinin rahmet cephesini görmezler, nasipsizliklerini büsbütün ikmâl kolaylığına ererler. Bu bakımdan ham ve

kaba softanın dine zararı, bilmeden, çok yerde kâfirin zararından ağır...

HAM VE KABA SOFTA

Bu tâbir, Allah Resûlünün maddî ve manevî verâset yolundan gelen, Efendim, Esseyyid Abdülhakîm Arvâsî Hazretlerinindir.

•

Kaba Softa, Allah ve Resûlünün mutlak emir ve nehiylerini müdafaa eden değil, onları kendi kör nefsine indiren ve uyduran, kendince kıyaslar yapan, hükümler biçen ve kendi dar hayâli içinde nisbetler çatan havasız ve güneşsiz ruh...

Allah ve Resûlünün emirlerine gelince, tek ölçü, onları mutlak mükemmel bilmek ve onlara karşı boynu kıldan ince tutmaktır.

Derin ve ince mü'min için akılla varılmış bir sınır olarak, akla istiklâl yoktur. Akıl da, hikmet de, kâinat da o emirlerdedir.

•

Ham ve kaba softa, günahı hikmet cephesiyle görmeden, şiddet cephesiyle ele alıp kalbleri tılsımlamanın sanatından anlamaz, rahmete nazar etmez; üstelik günah uydurur, ibâdet kibri içinde kesip kavurur ve bütün ölçüleri dinden değil, kör nefsinden devşirir.

•

İmam-ı Gazalî:

«– Şeriata nusret etmek için Şeriatta olmayan şeyi ona ilâveye kalkanlar, nusret etmenin tersini yapmış olurlar.»

Zira Allah'ın dini, mutlak mânasiyle kemâldedir; ve kemâl odur ki, ne bir derece eksiği, ne bir derece fazlası vardır.

Tek gâye, dini, olanca asliyet ve safiyetiyle görebilmekte...

•

Edep... Müslümanın en aziz duygusu... Günaha mâni o duygu olduğu gibi, kahr ve rahmet arası muvazene noktasını görmek de aynı histen gelir.

«– Edep hududa riayet etmek demektir ve en büyük edep; ilâhî hadleri korumaktır.»

Buyuran Abdülhakîm Arvâsî Hazretleri, bu bahsi kendilerine açtığım zaman buyurdular:

«Din, edepten ibarettir.»

•

Bir gün Allah'ın Sevgilisi, kendilerini gaipler âlemine götürüp getiren hafif bir dalgınlıktan açılıp buyurdular:

«– Müjde yâ Muaz! Allah'ın birliğini tasdik ederek giden her insan Cennettedir.

Muaz Hazretleri sordular:

– Ya adam öldürse. Zina etse?

– Böyle!

– Şunu da yapsa, bunu da yapsa?

– Yine böyle!

Muaz, günahları saydıkça saydı ve sonunda şu ihtarı aldı:

– Muaz'ın burnu yere sürülse de böyle!»

Ham ve kaba softa tipiyle zerrece alâkası olmayan şanlı Sahabî Muaz Hazretlerinin, Allah Resûlünden aldığı bu ders, hakikatte, istikbâldeki ham ve kaba softa tipinin ruh haletine indirilmiş bir tokattır.

Hemen hakikati yerine koyalım ki, Resûlü hak bilmeden varılan «Allah bir» itikadı, yarım tasdik olur: Hiçbir yarım, tamamdan hisse alamaz. Bütün eksikliklerin toplamı eksiktir.

Allah'ı bir, Resûlünü hak bilen kurtulmuş ve artık onun günahını takdir Allah'a kalmıştır. Elverir ki, günahın günah olduğu da bilinsin...

İNCELİK

Bir velî şöyle dedi:

«– Hiçbir günah, günahsızlık gururundan, günahsızlık iddiasından daha büyük olamaz.»

Bir başkası da şöyle dedi:

«– Günahkâra kibir gözü ile bakmaktan ve günahkârı hakir görmekten büyük günah yoktur.»

Ve İslâm büyükleri şu ölçüyü şiirle heykelleştirdiler:

«Günah ki, sahibine nefsini hor görme ve Allah'a sığınma hissini verir;

Nefse izzet ve kibir veren ibâdetten daha hayırlıdır.»

●

Ümmetin en büyüğü Ebu Bekr Hazretleri, açıkta zina eden bir çifti gördü ve üzerlerine cübbe atıp onları gizledi ve dedi:

«– Yarabbi, gizlenecek yerleri de yok!»

Ve başında nurdan bir taç, uzaklaşıp gitti.

Bütün İlâhî emirlerin fermanına memur Peygamberler Peygamberi de buyurdular:

«– Günahlarınızı gizleyin! Onları açığa vurursanız bize Allah'ın hadlerini (Ceza ölçülerini) tatbik etmek düşer.»

●

Allah'ın bildiğini kuldan saklamanın mânasız olduğunu sanan şeytanî teselli, uydurma bir samimiyet rolü içinde dünyanın en misilsiz ahmaklığına yuvarlandığını bilmez. Bu teselliyle cemiyet meydanına çıkarılan günahın, günahtan başka, bir de günah cür'eti ve hattâ saadeti belirttiğini ve işte bunun günahtan beter olduğunu anlamaz. Günah başka, günahın alenîlik plânında belirttiği cür'et ve bir nevi iftihar edâsı başka... Birinde dayanılmayan bir nefs zoru, ötekisinde günahla varılan keyf edâsı var. İkincisi, derecesine göre, günahı aşar.

Açıkça orucunu yiyen birine ihtarda bulunursanız diyecektir ki:

– Allah'ın bildiğini kuldan niçin saklıyayım?

Ona deyiniz ki:

– Allah senin vücudunda bazı mahrem uzuvlar olduğunu da biliyor ve görüyor. Allah biliyor ve görüyor diye onları çıkarıp gösteriyor musun?

●

Mutlak ölçüler karşısında ne bir indirme, ne bir çıkarma mümkündür; ve yasakların mutlaka, tam ölçüsü, hikmeti ve ruhiyle bilinmesi lâzımdır. Bir de riayetsizliğin, her şeyden evvel büyük bir hayâ ve hicap dâvası olduğunun takdiri...

Eğer, Allah, gözümüzü bir noktaya dikip, kemiklerimiz eriyinceye kadar aynı yere bakmamızı emretmiş olsaydı, hak ölçüsü ve saadet mizanı bu olurdu.

Fakat Yaradan:

«Hiçbir nefse takatinden fazla yük yüklemem.»

Buyurmuş ve bütün emir ve yasaklarını sımsıkı çevrelemiş ve çerçeveletmiştir.

Bu çerçevelere, dinin içinden ve dışından hiçbir el uzanamaz; ve ister şiddetlendirme, ister hafifletme oyunları yapamaz... İşte tam yasak!..

●

Hikmetin en güzel misali, Ebu Bekr koliyle manevî miras yolu «Altun Silsile»nin, Abdülhakîm Arvâsî Hazretlerinden bir evvelki halkası Seyyid Fehim Hazretlerine ait levhadadır:

Bir câmide, tütünün haram olduğuna dair bir vaaz dinliyorlar. Etraflarında bağlıları, câmiden çıkıyorlar ve o hocanın gözü önünde, belki aralarında hiçbir ferdin sigaraya düşkünlüğü olmadığı halde şu emri veriyorlar:

– Birer sigara yakın ve için!

Çünkü sigara, aslında sadece mübahtır, yasaklar kadrosunun değildir. Aksine emir olmayan her fiil, prensipte serbesttir; ve o hoca, kendi nefsine göre kıyasa kalkışan bir cahil, yani ham ve kaba softadır.

●

Emir, Allah’a giden yolun kilometre ve istikâmet işareti, yasak da bu yolu kesen ve uçuruma saptıran patika helezonu başında tehlike levhası...

Ve yasak olmayan şeye yasak demek, bu helezonlardan birine ve hattâ en tehlikelisine sapmak.

●

Emirlerle yasakları iki kanat gibi takınan, bunlardan nokta feda etmeyen, sonra ibâdetini hiçe sayan, nefsine Allah’ın rahmetinden başka hiçbir dayanak görmiyen ve kendisini dünyanın en sefil günahkârlarından aşağı bilen insandır ki, gerçek müslümandır.

●

Bir gün, Kâinatın Efendisi, Sahabîler meclisini şereflendirdiler. Muazzez Sahabîlerini kaygılı gördüler ve «günah» üzerinde mübalâğalı bir korkuya düşmüş buldular.

Buyurdular:

«– Allah dilerse hepinizi helâk ve bana yeni Sahabîler halkeder. Onlar da günah işler ve günahları affolunur.»

«Sırat-ül-Müstakim» isimli dosdoğru yolu, bütün ivicaçlariyle (dolambaçlariyle) ve yine dosdoğru kavrayabilene ne mutlu... O, bir ivicaç içinde eğrilik kabul etmez, mutlak doğruluk...

●

Şarabı, kumarı ve daha nice kötülüğü yasak edici emirlerle beraber, Sahabîler, yasağın en derin hikmeti içinde, Allah tarafından çizilen mukaddes sınırların kuş uçurtmaz bekçileri oldular.

53

BİRBİRİ PEŞİNDE

DURAKLAMIYAN HAREKET

Uhut muharebesinin ertesi günü... Sabah vakti... Muharebenin bitişinden on sekiz saat sonra... Henüz yaraları kurumadan... Evet, bu hâlde Allah'ın Resûlü harekete geçtiler ve «Hamrâ-ül-Esed» tarafına yürüdüler.

Medine'den dört beş saatlik yürüyüşlük mesafede bir mevki...

Gâyeleri, Uhut cenginde İslâmın bozguna uğramadığını etrafa göstermek ve bilhassa Mekke'ye dönen düşman tekrar istikâmet değiştirecek ve Medine'ye taarruz isteğine kapılacak olursa kendisini karşılamak...

Başta Allah'ın Resûlü; ve hepsi bir gün evvel Uhut cengine girmiş altıyüz küsûr Sahabî...

İslâm bütün şevketiyle ayaktadır ve bir gün evvelki tecrübe sadece İlâhî bir imtihandan ibaret... İşte bu hakikat gösterilecektir.

Kureyş ordusu gerçekten Medine üzerine dönmüşken yeni vaziyeti haber alınca, tekrar yüzgeri etti ve elinden kaçırmamak istediği zafer vehmini Mekke'ye taşıdı.

Allah'ın Resûlü etrafı sindirdiler ve Kureyş dökünlülerinden Muaviye bin Mugiyre ile, Bedr'de esir düşmüş iken fidyesiz salıverilenlerden, bir daha İslâm aleyhinde hiçbir harekete katılmayacağını taahhüt ve sonra ahdine hiyanet eden bir şairin boyunlarını vurdular; ve beş gün süren bu seferden döndüler.

•

Ebu Seleme'yi Huveylid oğulları üzerine gönderdiler.

Gidildi, düşman bulunamadı, sürüleri zaptedildi, dönüldü.

•

Abdullah bin Enis, küfürü birleştirmeye çalışan Sîzan bin Halid'i öldürmeye memur edildi.

Gitti ve sordu:

– Halid oğlu Sîzan sen misin?

– Benim, ya sen kimsin?

– Benî Huzâa'dan Abdullah...

– Buyur!

– M.....'le mücadele için adam topladığını işittim. Seninle birlik olmaya geldim.

– Hoş geldin! Gir içimize!

Derken dostluk ve zâhirde beraberlik... Bir gün tenhalarda dolaşırken, Abdullah kılıcını çekti:

– Bre Allah Resûlünün düşmanı; seninle işbirliğine değil, başını uçurmaya geldim!

Ve kâfirin kellesini düşürdü.

Allah Resûlünün Abdullah'a duası:

«– Allah yüzünü ak etsin...»

TUZAK VE KURBAN

Hicretin otuzaltıncı ayındayız. Üç yıl dolmuştur.

İki kabîle birleşip bir tuzak kurdu:

Allah'ın Resûlüne başvurup, aralarında birkaç müslüman bulunduğunu ve herkesin müslümanlığı anlaması için bir talim heyeti gönderilmesini istediler.

Allah'ın Resûlü, Asım bin Sâbit'in reisliğinde altı Sahabîlik bir heyeti bunlara kattı.

Yolda hainlerin maskesi düştü. Sahabîlere işkenceye başladılar. Sahabîlerin etraftan imdat istemeleri, işkenceyi büsbütün azdırdı. Nihayet Sahabîler bir kayalığın tepesine can attılar. Hainler onlara haykırdı:

– İnin oradan, canınızı bağışlayalım!

Asım bin Sâbit cevap verdi:

– Kâfirlerin ahdine inanılmaz!

Ve Allah'a dua etti:

– Yarabbi, halimizi Resûlüne bildir!

Asım'ı okla şehid ettiler. Kâfir ahdine inanıp kayadan inenleri de Mekke'ye götürüp esir diye sattılar.

●

Küfür sorabilir:

– Madem ki, Peygamberdi, niçin tuzağı evvelden keşfedemedi?

Cevabı basittir:

– Peygamber gâibi bilen değil, ancak Allah'ın bildirdiğini, bildirdiği kadariyle bilendir. Sadece bildirdiğini bilen ve gösterdiğini gören... O da «bildir ve göster» emriyle açığa çıkabilir. Bilmediği olduğu gibi, bildirmediği de var... Kendisi kürenin gündüz mıntıkasındayken gece kısmındaki adamı görebilir ve yanıbaşındakini görmiyebilir. Gösteren ve göstermeyen, Allah...

•

Mekke'de satılan Sahabîlerden Habib... Tam aşk adamı ve kurban örneği...

Habib'i öldürmeğe götürüyorlar.

– Bir lâhza, diyor Habib; boynuma kılıç inmeden iki rekât namaz kılayım.

– Bırakıyorlar. Namaz bitince soruyorlar:

– Şimdi senin yerinde M..... olsaydı da, seni azad edip O'nu öldürseydik razı olur muydun?

Ve ilâve ediyorlar:

– Yemin et, doğrusunu söyle!

Habib, gökleri aydınlatan yüzünü, suali soran kâfire çeviriyor:

– Dinle, bak diyor; Allah üzerine yemin ederek söylüyorum ki, Sevgilisinin ayağına bir diken batmaktansa, ben hayatımı vermeyi, gün ışığından ve çoluk çocuğumdan mahrum kalmayı tercih ederim!

Ebu Süfyan duramıyor:

– Vallahi ben, M.....'i Sahabîlerin sevdiği gibi sevebilen, sevmeyi bilen tek insan görmedim!

•

Pırıl pırıl aşk ve imân yüzlü Habib'i vurup şehid ettiler. Gülümseyerek öldü ve öldükten sonra da gülümsemeye devam etti.

•

Kâfirlerden bir kadının ahdı:

– Asım'ın kafatası ile şarap içeceğim!

Asım'ın öldürüldüğü duyulunca, kadın münadiler gezdirdi:

– Kafasını getirene yüz deve!

Asım’ın şehid düştüğü kayalığı ve etrafını, dört ayak üzerinde, iğne arar gibi günlerce elekten geçirdiler, fakat bir çöpünü bile bulamadılar.

Asım’ın bir duası vardı:

– Yarabbi şehid olursam kâfirlerin eline geçmiyeyim... Vücuduma kâfir parmağı değmesin!

Hazret-i Ömer’e vak’ayı anlattılar:

«– Allah, kullarını hayatında koruduğu gibi ölümünde de korur.»

•

Asım bin Sâbit hâdisesinin daha büyüğü!

Ebu Ber’â bin Âmir isimli, hatırı sayılır ve İslâm dostu geçinir biri, kendisine edilen imân teklifini kabul etmedi; fakat Allah Resûlüne tavsiyelerde bulunup ve ahitler edip Necid tarafına bir heyet gönderilmesini istedi.

Allah’ın Resûlü; gündüzleri dağdan odun taşıyıp satan ve onunla geçinen, geceleri de sabaha kadar ibâdet eden ve gözlerini Kur’ân’dan ayırmayan fakir Suffa Sahabîlerinin benzeri kimselerden yetmiş kişiyi, Münzir emrine gönderdi. Bunlar Maune kuyusu isimli yere gelince, orada Allah Resûlünün mektubunu İbn-i Tufeyl isimli kabîle reisine gönderdiler.

Kâfir, mektuba nazar bile etmeden onu getiren Sahabîyi şehid ettikten başka, öteden ve beriden adam toplayıp uzaklarda bekliyen Sahabîlerin üzerine yürüdü ve bütün müminleri kılıçtan geçirdi.

54

YAHUDİYE KARŞI

BENİ NADR GAZVESİ

Maune Kuyusu mevkiinde öldürülen Sahabîlerden birini, bağlı olduğu Kureyş kolundan çekindikleri için azad etmişlerdi. Amr bin Ümeyye...

Amr, Medine'ye dönerken yolda iki kişiye rastladı. Bunların, Maune kuyusu zalimlerinin kabîlesinden olduğunu anladı. İkisini de hançerledi.

Halbuki hâdiseden haberleri olmayan bu iki kişi Allah Resûlünden ahd almışlardı. Ve O'nun yanından geliyorlardı. Amr'ın da bundan haberi yoktu...

Medine'de vaziyet Allah'ın Resûlüne arzedilince buyurdular:

– Yâ Amr, yanlışlık olmuş... Şimdi onlara diyet gerektir. Onlar buradan ahd alıp gitmişlerdi.

•

Ve yahudi kabîlesi Benî Nadr topluluğuna başvurmaya karar verdiler.

Nadr Oğullarının, öbürleriyle aralarında yakın dostluk ve Allah Resûlüne karşı da mükellefiyetleri de bulunduğu için diyete yardım etmeleri ve anlaşmayı sağlamaları için...

Bizzat Medine'den çıkıp, Benî Nadr kabîlesinin yerine gittiler ve isteklerini söylediler. Yahudiler, Allah'ın Resûlünü gûya hürmet ve dikkatle dinledikten sonra şöyle ağız kullandılar:

– Ne olacak, yâ Ebül Kaasım, diyeti denkleştirir veririz. İyi ettin de geldin! Hele biraz bekle!

Allah'ın Resûlünü bir duvar kenarında yalnız bırakıp gittiler.

•

Bekleyiş sürüp giderken birdenbire Allah'ın Resûlü, yürüdüler, uzaklaştılar ve tek başlarına istikâmet tutturup gittiler. Sahabîler bulundukları noktada, hiçbir şey anlamadan beklemekte devam ettiler. Nihayet Medine'ye döndüler ve Allah'ın Resûlünü orada buldular.

Meğer o ân gözden kaybolan yahudiler Allah’ın Resûlünü Sahabîleriyle beraber bir baskına düşürmek için tertibat almaktaymışlar.

İlâhî ikaz.

•

Kısa bir hazırlıktan sonra Benî Nadr üzerine varıldı. Ve kabîle altı gün muhasara altında tutuldu. Nadr oğulları kalın bir sur içinde olduğu için; kapılarını kapayıp saklandılar, meydana çıkmadılar.

Allah’ın Resûlü de, İslâm ve imân tasarrufunun verdiği hakla bunların bahçelerini ve hurmalıklarını harap ettirdiler. Kendilerini meydana çıkmaya zorladılar. Yine çıkan olmadı.

Muhasara devamda...

•

Araya münafıklar girdi... Benî Nadr yahudilerinin, çıkıp Medine’yi bırakmalarına izin istedi. İzin verildi, fakat yahudilerce taahhüde riayet edilmedi, şart bozuldu. Sonunda Allah’ın Resûlü bunları ikinci bir ablukaya aldılar ve perişan ettiler. Mallarını, mülklerini, her şeylerini zaptedip altıyüz deve üzerinde kuru canlarını kaçırmalarına müsaade ettiler.

Münafıklar mustarip, yahudiler perişan... Ganimet malları içinde üçyüz kırk kılıç, elli tulga ve elli zırh...

ÖBÜR GAZVELER

Zat-ür-Rikka Gazvesi:

«Rikka» bez parçası demek... Sahabîlerin ayakları kabarmış, ayaklarına bez sarmışlar; sefere de bu isim verilmiş...

Dörtyüz Sahabîyle Necid taraflarına yürüdüler. Menzillerine vardıkları zaman kadınlardan başka kimseye tesadüf etmediler. Korkularından dağılmışlar, kaçmışlar... Sefer onbeş gün sürdü.

•

Küçük Bedr Gazvesi:

Ebu Süfyan, Uhut muharebesinin sonunda «gelecek yıl burada yine buluşuruz!» demiş ve İslâm saflarından «İnşallah» cevabını almıştı.

Tam senesinde Allah’ın Sevgilisi buluşma yerine geldiler ve sancaklarını diktiler.

Ebu Süfyan da geldi. Askeriyle uzak tepelere tırmandı. Ve İslâm ordusunu görünce, Uhut’tan beri içini kemiren korku birden bütün kalbini sardı. Ve askerine:

– Dönelim, dedi; hem zahiremiz az, hem de bu sene Mekke’de kıtlık var!

Bu gülünç teklif üzerinde tek nümayiş yapmadan sıyrılıp Mekke’ye doğru süzüldüler.

Mekke’de onları alaya aldılar:

– Siz cenge çıkmamışsınız; birkaç gün süveyk yemeğe (malûm yol nevâlesi) heveslenmişsiniz!

Bu hâdise, Kureyş nasipsizlerinin Uhut zaferi diye bir şeye malik bulunmadıklarını gösterdi. İmtihan çoktan savulmuş ve İslâm en büyük düşmanı Mekke müşriklerinin karşısında yine büyük heybetiyle ve yanına hasım sokulmaz şekilde yer almıştır.

●

Devme-tül-Cendel Gazvesi:

Hicretin beşinci yılı başında çıkan gazve.

Şimâle doğru onbeş, onaltı konak mesâfe. Orada bir küfür barikatı kurulduğunu ve gelip geçenin incitildiğini haber aldılar. Bin Sahabîyle yürüyüşe geçtiler. Her tarafı iyice taramak ve baskın yapmak için gece gidip, gündüz saklanıyorlardı.

Baskın, tam tesirini gösterdi. Bütün düşman sürüleri müslümanların eline geçti ve karşı taraf, şaşkın ve perişan, kendisini dağlara attı. Tek kimse kalmadı. Allah’ın Sevgilisi, bomboş kasabaya girdiler, öteyi beriyi gezip incelediler ve kasabanın orta yerinde karargâh kurdular. Oradan da küçük seriyeler tertip ederek etrafa çıkardılar.

Muzaffer gidiş geliş, yirmi gün sürdü.

●

Birbiri peşinden gelen bu seferler, İslâm yayılışının arsasını temizlemek, etrafı tam emniyet altına almak ve

Uhut imtihanını takip eden intibah ve kuvvet dairesini açmak içindir.

55
DİRAYET VE ZERÂFET
TİMSÂLİ AYİŞE

İFK VAK’ASI

İslâm yayılışının arsasını temizlemek için birbiri peşinden girişilen seferler serisinden Benî Mustalik gazvesi... Hicretin beşinci yılı, Şaban ayında...

●

Mustalik Oğulları üzerine yürüdüler. Kâfirlerin mevzi aldığı Müryesî isimli su kenarında cenk oldu, oklar ve mızraklar atıldı; ve Sahabîlerin bir arada kitle hücumiyle düşman bozuldu. Sağ kalanlardan da tek fert kurtulmaksızın hepsi esir düştü.

Peygamber zevcelerinden Hazret-i Âyişe ile Ümmü Seleme Hazretleri de sefere götürülmüşlerdi.

●

Hazret-i Âyişe, sefere çıkmadan, ablası Esmâ’dan bir gerdanlık almış ve boynuna takmıştı.

Gece... Kafile sefer dönüşü konak yerinde... Sabaha karşı hareket hazırlığı başladı. Teker teker develer ayağa kaldırılıyor, kısık çan sesleri ve kumanda nidaları duyuluyor.

Hazret-i Âyişe, âni bir ihtiyaçla biraz uzaklaşmak zorunda kaldı. Döndü ve bir de baktı ki, ablasından aldığı gerdanlığı düşürmüş...

Develer teker teker kalkıyor ve kafile yürüyüş koluna giriyor.

Âyişe, gerdanlığı bulmak için hızla geriye döndü, zifirî karanlıkta el yordamiyle biraz arandı, nihayet buldu. Ve yine hızla geriye döndü. Ne görsün? Kafile yola çıkmış, uzaklaşmış... Kimsecikler yok...

●

Âyişe, olduğu yerde kalakaldı. Herhalde kendisini tahtıravanın içinde farzetmişler ve yola çıkmışlardı. Bulamayınca dönecekler ve arayacaklardı. Örtüsüne sımsıkı bürülü, olduğu yerde bekledi.

●

Kafilenin arkasında ve epeyce geriden Muattal oğlu Saffân geliyor. Kafilenin geri hizmetlerine memur...

Saffân, şafak vakti o noktaya vardı; Hazret-i Âyişe'nin tek başına beklediğini gördü. Devesinden indi onu bindirdi ve deveyi hızlı hızlı yürüterek Medine önlerinde kafileye yetişti. Âyişe de Saffân'ın devesinden indi ve kendi tahtıravanına geçti. İşte (İfk) diye isimlendirilen vak'a...

İFTİRACI MÜNAFIK

Alınları, Allah'ın eliyle damgalı, fakat Allah Resûlünden başkasının bu kara damgayı görmesi imkânsız, münafık tipi, güruh güruh bu sefere katıldığı kadar hiçbir gazveye çıkmış değildi. Zira artık kolay nimet ve fırsat peşindeler. Kara damgayı Allah, yalnız Resûlüne gösteriyor; O da zâhire göre hükmetmeğe memur olduğu için bir şey diyemiyor.

Başlarında başmünafık Abdullah bin Übey bin Selûl, bütün münafıklar fiskosta...

Abdullah bin Übey bin Selûl fezada topyekûn ışık keyfiyetini söndürecek ve Arşı titretecek olan iftirasını savurdu.

Bu iftira, iffet ve faziletin tâ merkezi Âyişe'yedir. O Abdullah bin Übey bin Selûl ki:

– Medine'ye dönünce aziz olanlar zelil olanları oradan çıkarır.

Sözünü de gaseyan etmiş, böylece fedakâr Ensâr ile cefakâr Muhacirlerin arasını açmak istemiş ve nihayet Medine kapılarında babasının atını dizginlerinden tutarak haykıran öz kızı tarafından şu tokadı yemişti:

– Asıl kendinin zelil ve Peygamberin aziz olduğunu itiraf etmedikçe bırakmam!

Ensâr ise, gözyaşı içinde ve her şeyden habersiz...

●

Niyetleri, Âyişe'nin babası Ebu Bekr'den başlayarak bütün Sahabîlere intişar edecek dehşet hissi ve bu hissin doğuracağı ihtilâflar yolundan İslâm birliğini parçalamak.

●

O gün, bugün, sistemle devam eden politika, o zaman karargâhını din dairesinin içine kurmayı tasarlamıştı. Bugün dışında ve başka daireler içinde...

DEHŞET

Müslümanlar; yani kir ve pisliğe pamuk bulutlarından daha uzak insanlar, iftirayı duyunca çarpılıp kaldılar ve dediler:

– Aman Allah'ım bu ne büyük bühtan.

●

Ebu Eyyüb Hazretleri, zevcesine sordu:

– Senin hakkında böyle bir şey söylense ne dersin;

– Hâşâ! Asîl ve şerif insanlar için böyle bir şey düşünülemez!

Hazret-i Âyişe'den başka herkes iftirayı duydu. Hazret-i Ebu Bekr kıble'ye doğru, ellerini açmış dua ediyor:

–Allahım, bu işin hakikatini göster!

Müslümanların ağzını bıçak açmıyor, fakat herkes iftirayı muhal görüyor.

VAZİYET

Kimse inanmıyor, yalnız, şâir Hassân bin Sâbit ve ayrıca iki Sahabî Saffân'a şüphe göziyle bakıyorlar. Âyişe daima habersiz...

Bir gece o Sahabînin annesiyle gezerken, kadın, Âyişe'ye dönüp oğluna beddua etti:

Âyişe taaccüple haykırdı:

– Ne yapıyorsun; oğluna, bir Sahabîye nasıl beddua ediyorsun?

Kadın ağlamaklı gözlerle Âyişe'ye baktı:

– Ne asîl ve faziletlisin! Oğlum senin için çıkarılan iftiraya kapılanlardan...

Ve iftirayı başından sonuna kadar Âyişe'ye anlattı.

●

Âyişe hemen babasının evinde... Annesi ona teselli vermeye çalıştı. Âyişe düşüp bayıldı. Hazret-i Ebu Bekr'le zevcesi, Âyişe'yi kaldırdılar, ayılttılar:

– İftiraya değer verme! Allah hakikati gösterir! Sabret!

Hazret-i Âyişe, evine, Allah Resûlünün nezdine döndü. Fakat hemen ateşler içinde yatağa serildi. Allah'ın Resûlü, muazzam bir vakar ve sükûnet içinde çıkıp geliyor; Âyişe'ye yalnız sıhhatini soruyor ve başka hiçbir bahis açmıyor.

•

Saffân, şair Hassân'ın, aleyhinde hicivler söylediğini duyunca kılıcını çekti ve onu öldürmeye davrandı. Yakaladılar ve Allah Resûlünün huzuruna çıkardılar. Allah'ın Resûlü, onu, şaire kılıç çekmekten vazgeçirdi ve fazla bir şey söylemediler.

•

Allah'ın Resûlü çocuk denecek kadar genç Üsame'yi çağırıp fikrini sordular ve cevap aldılar:

– Âyişe masumdur, ey Allah'ın Resûlü!

Hazret-i Ali müphem konuştu; Âyişe'nin hizmetçisi de şunları söyledi:

– Hanımım masumdur. O yalnız dalgındır. Hamurun başında beklerken uyuklar, hamuru da keçiler yer.

•

Peygamber zevcelerinden Zeynep:

– Âyişe'nin iyiliğinden başka bir şey bilmiyorum!

•

«Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber», Hazret-i Âyişe'yi görmeğe, Ebu Bekr'in evine geldiler ve ilk defa, hâdiseyi zevcelerine karşı ele aldılar:

– Âyişe, bir günah işledinse tövbe et; Allah tövbeleri kabul eder. Günahın yoksa, Hak, masumluğuna şehâdet edecektir.

Herkes sustu. Âyişe, babası ve annesi...

Âyişe, cevap versinler diye onlara baktı. Sükût...

Âyişe doğruldu ve ta canevinden konuştu:

– Bu vaziyette ancak Allah'a sığınırım. O'nun yardımını isterim!

•

Allah Resûlünün alnında, nokta nokta elmas... Ter damlaları... En sert kış soğuğunda da olan hâl... Vahiy geliyor.

Allah, Peygamber zevcesi dirayet ve zerâfet timsâli Hazret-i Âyişe'nin pâk olduğuna şahittir.

Âyişe’nin annesi vahiyden sonra, kızına:

– Haydi kalk kızım, dedi; zevcinin yanına git!

His ve fikir zerâfetinin en ince nazla karışık örneği Âyişe, affedileceğini bildiği bir telmihe kadar vardı:

– Ben ancak Allah’a şükrederim; başka kimseye minnetim yok...

Halbuki bütün minnetimiz, Allah’ın Sevgilisinden gelecek şefaattedir. Bu inceliği Hazret-i Âyişe herkesten iyi biliyor. Fakat en sevilen zevce olmanın naz ve zerâfet mevkiinde, bu şefaati peşin olarak almış bulunuyor.

●

Şâir Hassân bunun üzerine Âyişe için nefîs bir şiir yazdı ve onun masumluğunu, dirayetini, zerâfetini, faziletini övdü.

Hassân, Âyişe hakkında, onun hiçbir dedikodu yapmadığını, onunla bununla uğraşmadığını söyleyen mısralara gelince Peygamber zevcesi:

– Fakat sen öyle değilsin, dedi, gıybet ve iftiraya kapılabilirsin...

●

Modern küfür, bütün nisbet ve hakikat unsurlarına göre hayâl yakıcı bir muhal olan bu iftirayı benimsemeye kadar gider.

Müdafaası bile zül... İmkân âlemi buna kapalı, muhâl.

56
VE ÂYİŞE

EN SEVGİLİ ZEVCE

Âyişe-i Sıddîka... Babası Sıddîk kendisi Sıddîka... Doğru, bağlı, doğrulayıcı ve bağlanan...

Lâkabı da Humeyra... Hafif al karışık beyaz yüzlü kadın...

Çocuk denilecek yaşta Kâinatın Efendisine nikâh edildi. Çocukluktan çıkar çıkmaz zifafa girdi ve en genç çağında Allah'ın Sevgilisinden dul kalıp yarım asra yakın bir zaman onsuz yaşadı ve bütün bütüne Allah'a bağlandı.

●

Kendisini İslâmdan sonra idrâk ettiği için şu sözdeki saadete ermiş insan:

– Ben yakınlarımı bildim bileli onları müslüman buldum.

●

Amr bin-ül-Âs, Kâinatın Efendisine sordu:

– Dünyada en çok sevdiğin kimdir?

– Âyişe...

●

Büyük ve Temiz Hatice'de fârika, sevmek, hudutsuz sevmek... Âyişe'de de sevilmek... En çok sevilmek... Böyleyken Hatice de sevildi... Ve Âyişe, yine hudutsuz, sevdi.

Allah Resûlünün Allah'a yalvarışı:

«– Yarabbi; zevcelerim arasında elimden geldiği kadar eşitlik gösteriyorum; ama kudretim dışında olan hâlden affına sığınırım.»

Ve bu Âyişe'de, ruhundaki kadınlık zerafetinin, bütün naz edâlariyle tecellisine yol açtı.

DİRÂYET VE ZERÂFET

Âyişe'nin zerâfeti, dirâyetinin; dirâyeti de zerâfetinin içinden tüter. Bu hassalariyledir ki, Peygamberler Peygamberinin en mahrem yakınlığına erişti, Peygamberlik tavrının en ince tecellilerini gördü ve onları ölçüleştirdi.

●

Nâdir kadında görülmüş bir zekâ hiddeti ve idrâk cehdi taşıdığı ve Kâinatın Efendisine ait nuru en yakından

kucakladığı için, zerâfetli bir naz edâsı içinde her şeye dikkat eder, her şeyi sorar, anlamak isterdi.

•

Bir gün, insanları cennete götürecek keyfiyetin, onların amelleri değil, Allahın rahmeti olduğuna dair hadîsi, sahibinden sordu:

– Ey Allah'ın Resûlü; senin amellerin de mi seni cennete götürmez?

– Allah'ın rahmeti yetişmezse göndermez.

Daha nelere, nelere dikkat...

Hadîslerin birçoğu, temel kurucu mukaddes ölçüler, Hazret-i Âyişe rivayetiyle gelir.

•

Bir gün, çocukluğunda, arkadaşlariyle karınca oyunu oynuyor. Yanlarından Allah'ın Resûlü geçiyor. Karıncalar içinde bir de kanatlı at... Allah'ın Resûlü soruyor:

– Bu ne, Âyişe?

– Kanatlı at...

– Kanatlı at olur mu hiç?

– Hazret-i Süleyman'ın atları kanatlı değil miydi?

Resûllerin Resûlü, o yaşta bu dikkat, hâfıza ve kıyas kuvveti karşısında tebessüm buyuruyorlar.

•

Âyişe'nin dirâyetli ve zerâfetli mizacındaki bazı taşkınlıklar, İnsanlığın Tâcı tarafından daima düzeltiliyor, gerçek ölçüye irca ediliyordu.

•

Mukaddes Zevciyle iki asîl at üzerinde yarış ettiği bile oldu.

•

Bir gün Allah Resûlünün:

– Ölürsen seni ellerimle teçhiz ve tekfin eder ve sana dua ederim.

Sözüne:

– Öleyim de benim hücreme yeni bir zevce getiriniz, öyle mi?

Diye karşılık verdi ve İnsanlığın Nurunu güldürdü. Bu hududa kadar varan nâz ve zerâfet...

FAZİLET VE HİKMET

Hücrelerinde sabaha kadar Allah'ın Sevgilisiyle ibadet... Peygamber mescidinde namaz kılarken, Âyişe yine topyekûn Kâinat İmamının arkasında, fakat hücresinde ve tek başına...

●

Teemmüm âyeti, yine seferde, yine gerdanlığın aranması yüzünden, Sahabîlerin susuz bir noktada beklemeleri üzerine nâzil oldu. Âyişe'nin küçük bir dalgınlığı yüzünden Müslümanlık muazzam bir nimete kavuşuyor, kolaylığa eriyordu.

●

Ölüm döşeğindeyken, kendisini taşkın çapta metheden İbn-i Abbas'a:

– Beni bu gibi senalardan affet!

Diyecek kadar faziletli...

●

Allah Resûlünün irtihalinden sonra her gün oruçlu ve her ân ibadette...

●

Uhut'ta belâ ve imtihan günü, yaralılara su taşıdı, Allah Resûlünün irtihallerinden sonra da bu cesaret, hamiyet ve şefkat seciyesini her ân ışıldattı.

●

Peygamberler Peygamberinden sonra O'nun Sahabîlerine yapışanlara verilen bir isimle «Tâbiin»den İshak, âmâdır ve Hazret-i Âyişe onu her kabul edişinde başını örter.

Bir gün bu vaziyeti hisseden İshak:

– Ben körüm! Hiçbir şey görmüyorum! Benden de mi saklanıyorsun?

Diye sorunca:

– Sen beni görmüyorsun ama ben seni görüyorum!

Cevabını verecek kadar dirâyetli, zerâfetli, hikmetli ve faziletli Âyişe...

57

AHZAP, YAHUT HENDEK

HİZİPLER

Ahzap; hizipler, kümeleşmeler... Bu muhârebe, Allah'ın Resûlüne karşı, küfrün hizip hizip, küme küme birleşme ve hep birden harekete geçme tecrübesi... Bütün mevcutlariyle bir araya gelip son kozlarını oynayacaklar. Ve bu küfürden gelen nihaî taarruz olacak... Bu yüzden, harbin bir ismi Ahzab...

•

Hicretin Beşinci Yılı, Şevval ayında...

Sinsi küfür (Medine Yahudileri), Uhut muharebesine rağmen hiçbir netice alamayan saldırgan küfüre (Mekke müşriklerine) elini uzattı ve dedi ki:

– Birleşelim, önden ve geriden müslümanların üzerine çullanalım ve onları kökünden kazıyalım ki, rahat nefese kavuşabilelim. Bize uzanacak bütün elleri de beraberimize alalım!

Başka kabîlelere de kundak soktular... Hepsinin başına Ebu Süfyan geçti. On beş bin kişilik bir ordu kuruldu.

Hâdise tamamiyle Yahudi eseri... İslâmı, gelişme çığırı olan ikinci devresinde, bütün kuvvetleriyle bir araya gelip boğazlamazlarsa, bir daha hiçbir şey yapamayacaklarını anlamışlardır. İman vecdinin tam zıddı dalâlet ihtirasiyle sanki yırtınmaktadırlar:

– Kalkın ey küfür ehli, mahvolmak üzereyiz! Kümeleşelim!

HENDEK

Küfrün bütün niyet ve tâbiyesi, Allah Resûlünün gözleri önünde...

«Altun Silsile»nin Ebu Bekr'den sonraki büyük halkası, tâ İran'dan, Şam yoliyle Medine'ye; Mecûsîlik, Hristiyanlık geçitlerinden de İslâma gelen Selman-ı Farisî Hazretleri, Allah Resûlünün huzuruna çıktı:

– Ey, Allah'ın Resûlü! Küfrün bu birlik hücûmuna karşı ilk tedbiriniz müdafaa harbi olmalıdır. Bunun için de Medine

önlerine geniş bir hendek kazalım; hendeğin içinde ve gerisinde kendimizi koruyalım. Benim memleketim olan Fars diyarında usûl budur.

•

Allah'ın Resûlü bu fikri pek beğendiler ve hemen hendek kazılmasını emir buyurdular.

Bu yüzden de muharebenin ikinci ismi Hendek...

•

Binlerce müslüman, ellerinde kazma ve kürekler hendek içinde çalışıyorlar. Kimi kazıyor, kimi toprak atıyor, Allah'ın Resûlü de beraber... O da yeri kazıyor ve toprak taşıyor.

•

İnsanlığın Tâcı, hem kazma vuruyor, hem de Abdullah bin Revâha isimli şairin şu mısralarını okuyorlar:

«Nimet bu dünyada değil, ötelerde.

«Yârabbi, Ensar ve Muhacirlere sen acı!»

Sahabîler de aynı işi yaparken, şu mısralarla cevap veriyorlar:

«Biz o kimseleriz ki M.....'e bağlandık;

«Ömrümüz boyunca izinde cihad etmek üzere.»

•

Bir Sahabî:

«– Ahzab gazasında Allah'ın Resûlünü gördüm. Toprak taşıyorlardı. Mübarek göğsünün tüylerine toprak dolmuştu.»

İLK İKİ MUCİZE

Hendek kazılırken karşılarına kocaman bir kaya çıktı. Kazmalarının ucunda da kıvılcımlar... Kayayı yerinden oynatmaya ve parçalamaya imkân yok.

Allah'ın Resûlü ilerledi, kazmasını kaldırdı ve indirdi.

Kocaman kaya tuzla buz...

•

Câbir:

«– Allah'ın Resûlü kazmasını indirir indirmez kaya yumuşak bir kum yığını haline geldi.»

•

Yemeksiz kalındı. Câbir Hazretlerinin zevcesi tarafından hazırlanan on, onbeş kişilik yemeği, henüz tencerede iken,

başına Kâinatın Efendisi geçince, gelen yedi, giden yedi, bitiremediler. Bin kişi doydu.

DÜŞMAN

Kazılması yirmi gün süren hendeğin önünde, birdenbire düşman...

Muhacirlerin sancağı Zeyd bin Hârise'de, Ensarın sancağı Saad bin Ubade'de...

Tam üç bin müslüman cengâver...

●

Fakat en tehlikeli düşman Medine çevresinde... Benî Kurayza Yahudi kabîlesi... Kazılan hendek, karşıdan gelen kâfirlere engel... Ya arkadakilere ne olacak;

Dışarıdan gelenler, kalbleri bir ânda ceylana dönmesi mümkün kaplanlar... İçerdekilerse, olduğundan başka hiçbir şeye istidadı kalmamış yılanlar...

Allah'ın Resûlüne ahidleri olduğu için şimdilik hareketsiz duruyorlar. Amma?

●

Allah'ın Resûlü, boyuna gerilere adam gönderip Benî Kurayza'nın halini teftiş ettiriyorlar. Görünürlerde bir şey yok. Amma?

●

Nitekim küfür ordusundan içerilere sızdılar ve o âna kadar hiçbir hareket göstermeyen, sepetlerinde çöreklenip kımıldayan ve neticeyi kollayan bu yılanları dürtüklediler. Kafalar uzanmaya başladı.

●

İşte belânın en büyüğü! Önde ve arkada düşman... Medine içinde de, Sahabîlerin müdafaasız evleri, zevceleri ve çocukları...

●

Münafıklar hemen kendilerini gösterdi:

– M..... bize Fars ve Rum illerinin fethedileceğini vaadetmişti. Hâle bakın ki, şimdi evimizin damı altında bile selâmetten uzağız!

●

Ruhlara bir bulanıklık çöktü. Samimilerden bile, cepheyi bırakıp kendi evini korumak için izin isteyenler oldu.

Istırap büyük...

•

Âyet meâli:

«– Ân, o demi ki, münafıklar ve kalbleri zayıf olanlar derlerdi ki: Allah ve Resûlü bize bâtıl vaadlerde bulundular.»

•

Yine büyük imtihan... Allah'ın Resûlü ellerini ve yüzünü semâlara kaldırmış...

OK CENGİ

Cepheden gelen düşman hendeğe kadar yanaştı. O zamana kadar hiç görmediği bu tarz karşısında da şaşırıp kaldı. Gayesi, sert bir toslamayla İslâm cephesini ezip hemen Medine'ye girmekti. Hendek boyunca dolu dizgin koştular, fakat bir geçit noktası bulamadılar.

Karşılıklı bir ok cengidir başladı. Havada giden gelen okların çekirge bulutu...

Düşman atlı hücuma kalktı. Hücum ok yağmuru altında kırıldı. Atını zıplatıp hendekten atlamak isteyen kâfir, hendeğin içine düştü, ezilip gitti. Gizlice hendeğin içinde yol bulan bir grup da Hazret-i Ali, Zübeyr ve arkadaşlarının kılıcından geçtiler.

Bir ok, Saad bin Muaz Hazretlerine değdi ve büyük Sahabîyi can evinden yaraladı.

ÜÇÜNCÜ MUCİZE

Önü korumak, arkayı korumak derken, Allah'ın Resûlü Sahabîler demetinin en sağlamlarından yalnız üçyüz kişi arasında kaldılar. Önde düşman, arkada düşman ve günlerdir süren muhasara...

•

Hüzeyfe:

«– Bu vaziyet karşısında, dizlerimin üstüne çökmüş, melûl oturuyordum. Allah'ın Resûlü yanıma geldiler. Gidip Kureyş saflarından bir haber getirmemi emrettiler ve dua buyurdular. Kalbimde ne kadar sıkıntı varsa bir ânda uçup gitti. Karanlık ve rüzgârlı geceydi. Müslümanların en dertli gecesi... Çıktım; kâfirlerin arasına karıştım. Oraya vardığım

zaman görülmemiş bir rüzgâr beni uçurmaya başladı. Dönmeye mecbur oldum. Yolda birtakım atlılar gördüm. Bana bağırdılar: Çabuk Allah'ın Resûlüne haber ver: Allah kâfirlerin hakkından geldi.

●

Peygamber duası:

«– Ey kitap indiren Allah'ım... Ey her şeyi hemencecik gören Rabbim... Müşriklere ve yahudilere bozgun ver, aralarına zelzele ve ıstırap düşür; durmayıp gitsinler»

İşte o gece Allah Sevgilisinden Arşa yükselen dilek...

Bu duadan sonra, Allah Resûlünün ellerini açıp şükrettiği görüldü.

Ve arkasından korkunç bir rüzgâr çıktı.

RÜZGÂR

Bir rüzgâr ki, kum denizinin dibine kadar işlemekte, çölü okyanus dalgalariyle kabartmakta...

Çadırlar devriliyor, çadır kazıkları sökülüyor, her şey uçuyor. Yemek kapları ve kazanlar yuvarlanıyor, atlar boşanıp şahlanıyor, develer acı acı bağırıyor:

Ebu Süfyan haykırıyor:

– Ey Kureyş topluluğu!.. Duracak zaman değil... Atlarımız ve develerimiz kırıldı, gitti. Eşyamız birbirine girdi. Kimbilir başımıza daha ne gelecek? Hemen dönelim! Beklemekte netice görmüyorum! Ben dönüyorum!

Ebu Süfyan devesine zıplayıp o kasırganın önünde bir yapraktan farksız, Mekke istikâmetine daldı. Arkasında bütün küfür ordusu... Koşar adım, uçar adım...

●

Âyet meâli:

«– Biz onların üzerine rüzgâr saldık ve gözlere görünmez asker gönderdik.»

●

Kaçan düşman istikâmetinde rüzgâr... Gerilerde de, apışan, donan, yalnız ayaklandığiyle kalan ve bir şey yapamayan Benî Kurayza Yahudileri...

HAİN

Gerilerin haini Kurayzalılar ayaklandıktan, Medine içine kadar girdikten ve Allah Resûlünün tedbiriyle fazla bir şey yapamadan bütün niyetlerini belli ettikten sonra, küfür ordusunun çekilmesiyle birdenbire sindiler ve bölgelerine gidip kalın duvarların arkasına çekildiler.

Allah'ın Resûlü, Hazret-i Âyişe'nin hücresine gidip kılıcını astı.

Hitap melekten:

– Sen kılıcını asıyorsun ama, melekler silâh elde bekliyor. Lâhza geçirmeden Kurayza üzerine yürü!

Hemen sokak sokak nida:

– Muharebede ibadeti kazaya kalanlar namaza durmasın! Hemen herkes toplansın! Namaz, toplu olarak başka yerde kılınacak!

Herkes toplandı. Kurayza muhasara edildi. Namazlar orada kılındı.

Yirmi gün süren muhasara...

•

Benî Kurayza büyükleri, Allah'ın Sevgilisine haber gönderdiler:

– Saad bin Muaz hakem olsun... Ne derse makbulümüz...

Saad ağır yaralı... O vaziyette, yardımla, Allah Resûlünün huzuruna çıktı.

– Saad, seni hakem tutuyorlar. Söyle, bu insanlar hakkında hükmün nedir?

– Hükmüm şudur ki, ey Allah'ın Resûlü; bütün malları alınsın, çocukları ve kadınları esir edilsin, erkekleri de baştan başa kılıçtan geçirilsin.

İnsanlığın Ufku buyurdular:

– Allah'ın hükmiyle hükmettin, yâ Saad!..

Benî Kurayza'dan yediyüz erkek öldürüldü. Kadınlar ve çocuklar esir edildi.

Reyhân isimli cariyeyi Allah'ın Resûlü, kendi hizmetlerine ayırdılar. Benî Kurayza mallarını da hak ölçüsüne göre taksim ettiler.

•

Kurayzaoğullarının, ahitleri çiğnemelerine ve ayaklanmalarına mâni olmak için o kadar çalıştığı halde muvaffak olamayan yüce hakem Saad bin Muaz, aldığı ok yarasının tesiriyle şehid...

Allah'ın Resûlü:

«– Saad'ın ölümünde Rahmân'ın Arşı titredi.»

●

Ensarın büyüğü Saad bin Muaz Hazretlerinin tabutu taşınırken, münafıklar söyleştiler:

– Cenazesi ne kadar hafif!

Allah'ın Resûlü:

– Melekler taşıyor.

Diye cevap verdiler.

●

Saad'ın mezarı gül bahçesi gibi koktu...

NETİCE

Hizipler harbi de, Allah hizbine karşı bütün toplulukların hiçbir şey yapamayacağından ve ilk olarak yahudi hizbinin belâsını bulmaya başladığından bir nişan oldu.

●

Müslümanların eline birçok ganimet geçti ve İslâm dairesinde birdenbire bir bolluk başgösterdi.

Allah'ın Resûlü buyurdular:

– Artık taarruz nöbeti sizin... Bundan böyle Kureyş sizin üzerinize gelemez.

Harbin, vaziyetin, dâvanın, bundan sonraki yolun bütün ruhunu billûrlaştırmış oluyorlardı.

58

SULH VE SİYASET

ALTINCI YIL

Bir yıl geçti. Allah'ın Resûlü Sahabîlerinin arasında ve fetihler, derinliğine doğru, ruh âleminde.. Zâten genişliğine doğru ve madde âlemindeyken de aynı hal!..

Altıncı yılın Muharrem ayında, Muhammed bin Mesleme'yi otuz kişiyle Mekke taraflarına gönderdiler. Bazı fesatçılar basıldı ve aralarından biri esir edildi. Esir, müslüman oldu ve Kâinatın Efendisine:

– Yeryüzünde, dedi; en tiksindiğim yüz, din ve şehir, hep seninkilerdi. Şimdi benim için, senin yüzünden güzel yüz, senin dininden güzel din, senin şehrinden güzel şehir yok...

Maiyetlerinde ikiyüz Sahabî, birkaç yıl evvel Âsım bin Sabit ve arkadaşlarını işkenceyle şehid eden Beni Dihyan üzerine yürüdüler. Düşman dağlara kaçtı ve bir şey yapılamadı.

•

Fezâre kabîlesinden kırk atlı, Allah Resûlünün yavrulu yirmibeş devesini, başlarında bulunan Sahabîyi şehid ederek gasbetti.

Allah'ın Sevgilisi beşyüz atlı ile takibe çıktılar. Miktad Hazretlerini önden gönderdiler. Düşman ardcılarına yetişildi ve çoğu biçildi. Develerinden onunu ele geçirdiler. Ayrıca ganimet alındı ve paylaşıldı. Bu sefer boyunca beş gece Medine dışında kaldılar.

•

Ukkâşe Hazretleri Mekke yolundan bir noktayı basmaya memur edildi. Düşman bulunamadı. İkiyüz deve zaptedildi.

•

Muhammed bin Mesleme, on neferle Zilkıssa mevkiine gönderilmişti. Düşman yüz neferle seriye'yi bastı ve Sahabîleri baştanbaşa şehid etti. Mesleme oğlu da yaralı ve şehidlerin arasında baygın... Oradan geçen müslümanlar, Mesleme oğlunu görüp Medine'ye getirdiler. Allah'ın Resûlü, Ubeyde bin Cerrah'ı kırk Sahabîyle düşman üzerine sevketti.

Kâfirler basıldı. Perişan, dağlara sığındılar. Biri esir düştü ve müslüman oldu. Bıraktıkları ganimet zaptedildi.

ZEYD BİN HÂRİSE EMRİNDE

Zeyd, birkaç seriyeye memur edildi. Eski köle, şimdi Sahabîlerin en ileri mertebesinde... Zeyd, Medine'den dört konak mesafede Benî Selim kabîlesi üzerine gönderildi. Bir kadın kendilerine yol gösterdi. Baskın muvaffak... Yol gösteren kadının kocası da esirler arasında... Allah'ın Sevgilisi, kadını ve kocasını azad ettiler.

Yine Zeyd, yetmiş Sahabîyle, Şam yolundan gelmekte olan bir Kureyş kafilesini basmaya memur. Baskın muvaffak... Ümeyye oğluna ait bir çok gümüş alındı ve birkaç esir tutuldu. Esirler arasında ve kervanın başında, Allah Resûlünün, nübüvvetten evvel büyük kerimesi Zeyneb'i alan ve sonra Bedr'de esir düşüp fidyesiz azad edilen Ebü'l-Âs... O güne kadar küfürde ısrar eden Ebü'l-Âs, Medine'ye getirilince eski zevcesine sığındı. Zeynep, Peygamber mescidine bakan kadınların kısmından içeriye nida etti ve Ebü'l-Âs'ı âzad ettiğini bildirdi. Allah'ın Resûlü ve Sahabîleri de Peygamber kızının teklifine uydular ve hattâ bütün kervanı, Mekke'deki sahiplerine teslim edilmek üzere Ebü'l-Âs'a iade ettiler. Ebü'l-Âs Mekke'de malları tek tek sahiplerine teslim etti ve haykırdı:

– İşte, muradımın bu malları yemek olduğu sizce zannedilmesin diye Allah Resûlünün huzurlarında İslâmiyetimi açığa vuramadım. Alın mallarınızı ve müslüman olduğumu görün! Allah bir ve M..... O'nun Resûlü...

Ebü'l-Âs hemen Medine'ye dönerek, garazsız, ivazsız, tâ ruhunun içinden, islâma girdi; tekrar Zeyneb'i aldı ve bu defa gerçek mânasıyle Peygamber damatlığına erdi.

●

Birkaç kâfir, Allah Resûlünün Rum Kayserine gönderdiği elçisi Dahye'yi yolda soymuşlar ve götürmekte olduğu hediyeleri gasbetmişlerdi. Bunun üzerine etraftaki kabîlelerden yetişmişler ve hediyeleri soyguncular dan alıp Dahye'ye iade etmişlerdi.

•

Allah’ın Resûlü haberi alınca Zeyd’i beşyüz askerle vak’a yerine gönderdi. Baskın... Soyguncular öldürüldü ve oymakları perişan edildi. Sonra bu oymaktan İslâma gelenler kurtuluşa erdi.

•

Yine Zeyd bin Hârise, emrinde bir küçük seriye... Vadi-ül-Kurâ mevkiinde bir sürü müşrikle cenge tutuştu. Birkaç şehid verdi. Kendisi de yaralandı.

HEP ALTINCI YIL SERİYELERİ

Allah’ın Sevgilisi, Abdurrahman bin Avf Hazretlerini huzurlarına dâvet ettiler. Sahabînin başını kendi elleriyle sargıladılar ve dediler:

«– Allah’ın izniyle ve Allah için gaza et! Kâfirleri kır, gadretme ve çocukları öldürme!»

Ayrıca emir buyurdular:

– İslâma gelirse, rızalariyle reislerinin kızını kendine nikâh et!

Abdurrahman, bu öğütlerle «Devme-tüç-Cendel» tarafına memur edildi. Gitti, orada üçgün kaldı. Halkı İslâma dâvet etti; reisleri müslüman oldu. Kabîlesinden birçok insan da reisi takip etti. Reisin kızı, kendisinin ve babasının gönül isteğiyle Abdurrahman’a vardı.

•

Benî Saad bin Bekr kabîlesinin, Hayber Yahudilerine yardıma gittiği haberi geldi. Hazret-i Ali, yüz atlı ile arkalarına düştü. Hayber kalesinin yakınlarında kabîleye baskın verildi. Dağlara kaçtılar. Beşyüz deve ve ikibin koyun bıraktılar.

•

Fezâre kabîlesinden bir kolun başı, Allah Resûlünün önüne türlü engeller çıkaran bir kadın üzerine, Zeyd bin Hârise gönderildi. Kadın kızıyla beraber ele geçti. Onu öldürdüler.

•

Allah Resulünün düşmanlarından Hayberli Yahudi Ebu Râfi, Abdullah bin Atîk tarafından öldürüldü.

Abdullah, gece, Ebu Râfi’nin hisar içindeki muhitine ve oradan evinin içine süzüldü. Karanlıkta düşmanı çoluk

çocuğundan ayırt edebilmek için yüksek sesle:

– Yâ Eba Râfi!

Diye bağırdı.

Ve cevabın geldiği istikâmete hamle edip kılıcını kâfirin bir tarafından soktu ve öbür tarafından çıkardı.

●

Ebu Râfi'nin öldürülmesinden sonra Hayberli Yahudiler, başlarına Üseyr isimli birini geçirdiler. O da her tarafı fitneleyip Allah'ın Resûlüne karşı bir hareket hazırlamağa koyuldu.

Abdullah bin Revâha, yanında otuz sahabî, bu işle vazifelendirildi.

Gittiler:

– Yâ Üseyr, dediler, Allah'ın Resûlü seni görmek istiyor, Hayber ilinin idaresini yine sana verecek... Haydi gidelim!

Kâfir de yanına otuz muharip alıp Abdullah bin Revâha'nın arkasına düştü. Fakat tuhaf şey! Yolda taarruz müslümanlardan gelmedi de Üseyr'den zuhur etti. Yahudilerin reisi birdenbire kılıcına sırıldı; fakat atik davranan Abdullah bin Enis'in bir kılıcıyla, devesinden tepetaklak düştü. Öbür yahudiler de İslâmın kılıcına cevap veremediler.

Allah'ın Resûlü buyurdular:

– Allah sizi zalimlerden kurtardı.

KISAS

Allah Resûlünün, Allah yolunda tertipledikleri harp ve mücadele inceliklerini kendilerinin de hakkı sanan birkaç kâfir Allah'ın Sevgilisine oyun etmeye geldi. Huzurlarına çıkıp iman etmiş göründüler ve dediler:

– Biz şehirli değiliz. Medine havasına dayanamayız. Koyun ve sığır güdücüleriyiz. Ona göre bir iş ver bize...

Allah'ın Resûlü, bunlara, zatî develerinin sütiyle geçinmek lûtfunu gösterdi. Kâfirler, develerin yanına gidince çobanı kıskıvrak bağladılar, gözlerini oydular, öldürdüler ve develeri alıp gittiler.

Abdurrahman bin Câbir Hazretleri yetişti, onları tutup getirdi ve kan içici kâfirlere kısas tatbik edildi.

•

Allah’ın Resûlü, Medine’de Sahabîleriyle oturmakta... Uzaktan bir adam peydahlanıyor. Âlemlerin Fahri, ellerini ona doğru uzatıp buyurdular:

– Şu gelen adam kötülüğe niyetli...

Hemen Üseyd bin Hüdeyr Hazretleri yerinden fırlıyor ve adama sarılıyor. Etek altından düşen koskoca bir hançer...

Kâinatın Efendisi, adama hitap ettiler:

– Doğrusunu söyle, kimsin, nesin, maksadın neydi?

– Doğrusunu söylersem bağışlar mısın?

– Evet.

– Ebu Süfyan’ın adamıyım. Mekke’den geliyorum. Seni öldürmek için...

Allah’ın Resûlü adamı âzad etti ve Seleme ve Amr’ı Mekke’ye aynı işi Ebu Süfyan’a yapmaya gönderdi.

Bu iki Sahabî, Mekke’de Kureyşlilerce tanındı ve kaçmak zorunda kaldılar. Yolda rastgeldikleri kâfirleri kırdılar. Ve bir Kureyş casusunu boynuna ip takarak Medine’ye kadar sürdüler.

Ertesi sabah hikâyeyi dinleyen Allah’ın Resûlü ince, zarif bir tebessümle gülümsediler.

59

MERKEZE DOĞRU

SULH

Altıncı Yıl Zilkaade ayında, Allah’ın Resûlü Kâbe’yi ziyaret niyetini izhar ettiler. Zevcelerinden Ümm-ü Seleme Hazretleri de beraber, yanlarına binbeşyüz Sahabî aldılar ve yola revân oldular.

●

Ufukta, batan güneşin önünde, bir çıtırtı bile çıkarmadan ilerleyen ve yalnız kavislerin en tatlısıyle göze harikulâde bir senfoni çizen, bin develik Peygamber kolu...

Kâinatın Efendisi en azılı düşmanlarının içine nasıl gidiyor? Bu suali Peygamberlik hikmetine bırakmak lâzımdır.

●

Önce, Kureyş’in içini ve dışını keşfedip bildirmek üzere gönderilen vazifeliler geriye döndü:

– Kureyş bir sürü asker toplamış, bekliyor. Yola çıktığını duymuşlar. Niyetleri seni, Allah’ın evini ziyaretten alıkoymak...

Sahabîlerle meşveret... Allah’ın Sevgilisi, kâfirlerle harb fikrinde...

Ebu Bekr cevap verdi:

– Ey Allah’ın Resûlü, sen Allah’ın Evini ziyaret gayesiyle çıktın. Adam öldürmeye ve cenge çıkmadın. Sen doğru Kâbe’ye yönel... Eğer bizi ziyaretten alıkoyacak olurlarsa o zaman cenk...

Kâinatın Efendisi irâde ettiler:

– Yürüyün, Allah’ın ismiyle.

Ebu Hüreyre:

«– Ben, yakınlariyle sohbet ve meşveret etmekte, yakınlarına fikir danışmakta Allah’ın Resûlünden ziyade, hiçbir insan görmedim.»

●

Yolda Halid bin Velid’in bir süvari müfrezesi başında, müslümanları keşfe çıktığını haber aldılar. Halid’in üzerine doğru yol alıp birdenbire karşısında görünüverdiler. Halid

müfrezesiyle dört nala Mekke'ye döndü ve Allah Resûlünün gelmekte olduğunu haber verdi.

●

Allah'ın Resûlü, Mekke yolunu açan dağ yokuşunun başına geldiği zaman, devesi birdenbire durdu, yürümedi ve çöktü.

– Allah Resûlünün devesi huysuzluk etti.

Dediler.

Allah'ın Resûlü:

– Hayır, dedi; huysuzluk etmedi, lâkin fili hapseden, onu da hapsetti.

Fil vak'asında, filin yere çöküp mıhlanışı ve öylece kalışını kasdediyorlardı.

●

Kâinatın Efendisi buyurdular:

– Allah'ı tâ'zime aykırı düşmeyecek her işde Mekkelilere her müsaade verilmek üzere sulh murad ediyorlarsa kabule hazırız.

Ve develerini sürdüler. Deve bir doğruluşta kalktı ve hevesli hevesli yürümeğe başladı.

●

Allah Resûlünün seferlerindeki hikmet anlaşılmıştı. Aralarında istikbâlde nice büyük müslümanlar ve mücahitler çıkacak olan Kureyşlileri siyasetle elde etmek istiyorlardı. Zaten İslâmiyet, Kureyş'in içini ve etrafını kıvılcım kıvılcım yakmağa başlamıştı.

Bu ân, ruh yolundan gitmenin sırası...

●

Mekke'den dört beş saat mesafede Hüdeybiyye isimli köye indiler. Su kenarında oturdular. Sahabîler, azalmış bulunan suyu çabucak bitirdi. Kaynak çukuru bomboş... Allah'ın Resûlü tirkeşinden bir ok çıkarıp uzattı ve kaynak yerine koymalarını emretti. Koydular. Habbe habbe kaynamaya başlayan su... Su yükseldi, çukuru taşırdı. Herkes suya atıldı ve kandı.

●

Yedîl, Allah Resûlünün niyetlerini Kureyşlilere bildirmek üzere gitti. Kureyşlilerde evvelâ alay, istihkâr, sonra tereddüt, yatışma, murahhas gönderme ve sulha rıza...

Kureyş’in sulh şartları iki:

1 – Müslümanlar Kâbe ziyaretinden, zorla kabul ettirdiler denilmesin diye bu yıl vazgeçsinler ve gelecek sene gelsinler, Kâbe’yi ziyaret etsinler.

2 – Taraflar arasında on sene cenk olmasın.

●

Allah’ın Resûlü, Kureyş murahhası Süheyl’e karşı, Hazret-i Ali’ye emrettiler:

– Yaz, en başa: «Rahmân ve Rahîm olan Allah’ın ismiyle» diye yaz!

Süheyl atıldı:

– Biz Rahmân ve Rahîm isimlerini bilmiyoruz. Eskiden olduğu gibi, sadece «Allah’ın ismiyle» diye yazılsın.

Sahabîler itiraz etti:

– Olmaz, olmaz!

Allah’ın Resûlü buyurdular:

– Peki, Ali, dediği gibi yaz ve devam et: Allah’ın Resûlü M....., o şart üzerine sulhü kabul eder ki,

Süheyl yine atıldı:

– Eğer biz senin Allah’ın Resûlü olduğunu kabul etseydik, Kâbe’yi ziyaretine mâni olur ve seninle harb eder miydik? M..... bin Abdullah yazılsın...

Bütün Allah Resûllerinin başı, cevap verdiler:

– Ben Allah’ın Resûlüyüm ve siz beni yalanlıyorsunuz!

Sonra Ali’ye hitap ettiler:

– Yâ Ali, Allah’ın Resûlü sözünü o nâmeden çıkar!

– Çıkaramam, bunu yapamam.

Diye özür diledi. Hazret-i Ali...

Ali’nin, «Allah’ın Resûlü» ünvanını kazıyabilecek tâkatı gösteremiyeceğini takdir buyuran İnsanlığın Tâcı dediler:

– Ali, nâmeyi ver bana ve o kelimelerin yerini göster!

Hazret-i Ali gösterdi ve Allah’ın Resûlü onları sildi. «M..... bin Abdullah» tâbirini koydurdular ve sulh oldu.

●

Allah’ın Resûlü ümmidir. Okuma ve yazma bilmezler. Fakat bu ümmilik, kalbine bütün âlemlerin güneşi verilmiş olan

«Gâye - İnsan ve Ufuk - Peygamber»in ayrıca lâmba ışığından müstağni oldukları mânasınadır. Ümmîliği de ayrıca Peygamberliğinin delili...

•

Allah'ın İslâma verdiği istikbâl bakımından, bu nâmütenahi ince siyaset böylece muvaffak oldu.

•

Muahede imzalandı ve Mekkelilerle Medineliler ve Müslümanlar arasında ihtilât başladı. Fikir ve münakaşa kapısı açıldı. Ruh fâtihliği yolu... Artık müslüman ve gayrı, iki insan, tenhalarda ve başbaşa gezebilir ve her türlü fikir muhasebesine girişebilir.

•

Muahedeye, bir yıl sonra Kâbe ziyareti yapılacağı zaman kılıçların kınları içinde bulunacağı da yazıldı.

AĞAÇ ALTI BİY'ATI

Muahede, Mekke'ye Kureyş murahhası Süheyl ile değil de Hazret-i Osman eliyle gönderilmişti. Müşrikler, Süheyl'in alıkonup Osman'ın gönderilmesine şaştılar. Osman'ı aralarında tuttular, geriye göndermediler.

•

Sahabîler tam sulh ânında bu yeni tecelliden dehşete düştü. Bir habere göre de Osman öldürülmüştü.

Allah'ın Resûlü, bir ağaç altında bütün Sahabîleri yeni bir biy'ata dâvet ettiler:

– Son nefesimize ve son damla kanımıza kadar çarpışmadan ayrılmayacağımıza ahdedelim!

•

Herkes sıra ile elini Allah'ın Resûlünün eline koydu. Kâinatın Efendisi, sağ elini sol eline götürüp:

– Bu Osman'ın biy'atidir.

Buyurdular.

Biy'at merasimi derin bir vecd ve şevk içinde, son nefere kadar devam etti.

•

Hâdiseyi duyan Mekkeliler, hemen Osman'ı salıverdiler ve anlaşma yerine geldi.

•

Âyet meâli:

«– Seninle ahdedenler onlardır ki, ahdleri Allah iledir. Allah'ın eli, ellerin en üstünde...»

●

Üstüste binlerce el... En üstünde Allah Resûlünün eli... O'nun ve üst mefhumunun da üstünde Allah'ın eli.

●

Münafıkların:

– Nereye gidiyorlar? Hepsi birden kılıçtan geçecekler!

Dediği sefer böyle geçti.

Mekke o ânda fetholunmuştu.

60

KALE KAPISI

HAYBER

Artık Yahudilik, büyük korku ve telâşta... Allah'ın Resûlü, ileride müslümanlığa en sağlam din kahramanlarını verecek olan kendi kavimleriyle anlaşmış ve meydan bir hamlede düzlüğe kavuşmuştur.

•

Hicaz Yahudileri, Yahudiliğin hisarlı sitesi hâlinde, Hayber kalesinde merkezleşmiş bulunuyorlar. Medine döküntüleri de orada...

•

Allah'ın Resûlü, Hicretin yedinci yılı başında, Mekke dönüşlerinin hemen arkasından, Medine'den Şam'a doğru sekiz konaklık yolda, bir zamanlar büyük ve tarihî bir şehir olan Hayber Kalesinin önünde görünüverdiler.

•

Kaleye gece varmışlar ve sabah oluncaya kadar beklemişlerdi. Sabah olup da, yahudiler ellerinde kazma, kürek, zembil, işlerine gitmek üzere şehirden çıktıkları zaman birdenbire Allah'ın Resûlünün saflarını karşılarında gördüler ve haykırdılar:

– Vallahi, işte M..... ve işte O'nun askeri...

Allah'ın Resûlü de, onlara, ellerindeki kazma ve küreklerle bakıp manzarayı mânalandırdılar:

– Hayber harap oldu.

•

Hayber'de Yahudilik kalesi çökecektir.

SİYAH BAYRAK

O zamana kadar sancaklar, hep beyaz, kol kol bazı gruplara veriliyordu. İlk defa olarak Peygamber sancağı halinde tek bayrak, Hayber seferinde kullanıldı.

Dirâyet ve zerâfet timsali Hazret-i Âyişe'nin meşlâhından siyah bir bayrak...

Bayrağı, Hazret-i Ali'ye verdiler. Hazret-i Ali onu aldı ve aşkla haykırdı:

– Ey, Allah’ın Resûlü! Kâfirleri bizden olacakları âna kadar üstüste kıracağım!

Ali şu öğüdü aldı.

«– Adam kırmakta acele etme! Evvelâ kâfirlerin ortasına kadar ilerle! Onları İslâma dâvet et ve İslâmlığın kendilerine yüklediği borçları bildir! Sen de bil ki, Allah, senin elinden bir kimseye hidayet eriştirecek olursa, kızıl tüylü develere sahip olmaktan, bu sana yeğdir.»

BÜYÜK ÖLÇÜ

Cenk başlarken şanlı Sahabî Âmir Hazretleri, bütün güciyle salladığı kılıcın kendisine değmesini önleyemedi ve kendi silâhiyle şehid oldu.

Bazıları dediler:

– Âmir’in iyi âmelleri hep hebâ olup gitti.

Allah’ın Resûlü iki parmağını bitiştirip buyurdu:

– Yanlış! Âmir’e iki sevap hâsıl oldu, Hem çile, ıstırap, hem de cihad...

Böylece, dinin yarısı değerinde sayılan muazzam bir hadîsin hikmeti tecelli ediyordu:

«– Ameller niyetlere göredir!»

Murad neyse, hüküm ona göre...

●

Bir başka büyük ölçü, bir başka büyük tecelliye kavuştu.

Cengin başında Allah Resûlünün:

– Şu adam Cehennemliktir!

Diye gösterdiği bir sözde müslüman, muharebede bütün kuvvetiyle çalıştı ve nihayet yaralandı.

Sahabîlerden birkaçı:

– Böylesi nasıl Cehennemlik olur?

Diye düşünürken bu adam, yaralarının acısına dayanamadı, tirkeşinden bir ok aldı, yayına taktı, bütün kuvvetiyle gerdi, sonra kalbine çevirdi, attı ve kendini öldürdü.

Sahabîleri, Allah’ın Sevgilisine hitap ettiler:

– Hak, senin dediğini gerçekleştirdi.

O zaman Peygamberler Peygamberi emir buyurdu:

«– Ayağa kalk, ey filân adam ve halka nida et: Cennete yalnız mü’min olan girer. Allah bu dini fâsık ve fâcirlerin eliyle de kuvvetlendirir.»

Yâni ölenin, ne evvelâ gayret göstermesini, ne de sonra intiharını esas tuttular: Her şeyin esâsı iman...

Ve buyurdular:

«– Öyleleri vardır ki, âleme karşı Cennetliklerin amelini işler, fakat Cehennemliktirler. Öyleleri de vardır ki, Cehennemliklere mahsus işler içindedir; fakat Cennetliktir.»

Sonsuz hikmet... Hâdiselerin dış yüzüne bakıp hüküm savurmakta acele yok... Her işin anahtarı kalb...

ÇÖKEN KALE

Büyük bir cenk oldu.

İslâmdan onbeş şehid... Yahudilerin doksanüçü ebediyen ruhsuz...

•

İslâm hücûmu karşısında halkaları sökülen ve gidip gelmeye başlayan koca Hayber Kapısını, koca Ali bir omuzlayışla devirdi. Sonradan kapının kaldırılıp yerine takılması için yetmiş kişinin çalışması icap etti.

•

Yahudilerin gizli hazineleri de bulundu ve gömülü olduğu yerden çıkarıldı. Katır derisinden bir tulum içinde ağız ağıza altun.

Hayber büyüklerinden Ehtapoğlu’nun kızı Safiyye, Allah Resûlünün zevceleri arasına girmek gibi bir ebediyete denk bir şeref kazandı.

ZEHİRLİ KEÇİ

Hayber Yahudilerinden bir kadın, zâhirde binbir dikkat ve itina ile, Allah Resûlüne takdim edilmek üzere bir keçi uzattı. Keçiyi, Peygamberler Peygamberinin sofrasına koydular.

Bu keçi, zehir san’atını her milletten iyi bilen yahudilerin, büyü ilimlerini kullanarak ölüm acılığına buladıkları suikast yemeği...

•

Allah’ın Resûlü keçinin budundan bir parça koparıp ağızlarına aldılar. Yanlarındaki Sahabîlerden de yiyen oldu.

Birden Allah’ın Resûlü ferman ettiler:

– Çekin ellerinizi yemekten!

Ve yahudi karısını getirttiler:

– Bu keçiye zehir süren sen misin?

– Nereden bildin?

Allah’ın Resûlü elindeki budu gösterdi:

– Bu söyledi!

– Evet, keçiyi ben zehirledim!

– Niçin?

– Neticesini göreyim diye... Eğer Hak Peygambersen zehir sana dokunmaz! Değilsen senden kurtulalım diye...

Âlemlere rahmet diye gelen, kadına hiçbir ceza tatbik etmediler. Yemeği yiyenlerden biri vefat etti. Allah’ın Resûlü de zehirden müteessir oldular ve kendilerini iki kürek kemiği arasından hacemat ettirdiler. Kan aldırdılar.

Yahudi karısı:

– İnandım, Hak Peygambermişsin!

Onu, zehir yüzünden şehid olan sahabînin vârislerine teslim ettiler.

İki rivayet var:

Öldürüldü veya müslüman olduğu için affedildi.

Rivayetlerin ikisi de ne güzel.

KEDİ BABASI

Hayber önlerinde... Evs kabilesinden bir şahıs... Kâinatın Efendisinin ayaklarına kapanarak müslüman oldu. Bu, o zaman ismi şu veya bu olan, meşhur Ebu Hüreyre...

•

Bir gün onu Allah’ın Resûlü, cübbesinin kolu yeninde bir kedi götürürken görecek ve mütebessim, buyuracak:

– Yâ Ebâ Hüreyre!

«Ey kedi babası!» demek... Ve ismi böyle kalacak... Hattâ başka isimle hitap ederlerse, Ebu Hüreyre kızacak:

– Bana Allah Resûlünün taktıkları lâkapla hitap ediniz.

Diyecektir.

•

Fakir Suffa Sahabîlerinin arasına katılan ve bunların en meşhurlarından olan Ebu Hüreyre, İnsanlığın Tâcını adım adım takip etti ve bütün sözlerini ve hâllerini zabtetti.

Diyor ki:

«– Benden fazla hadîs bilen, yalnız Abdullah bin Ömer... Şu farkla ki, o, duyduğunu yazardı; bense yalnız ruhuma nakşederdim.»

Ebu Hüreyre, 5374 hadîs nakletmiş ve hem Sahabîlerden, hem de «Tâbiin»den sekizyüzden fazla insan, kendisinden hadîs telâkki etmiştir.

Hiçbir Sahabî, Peygamber sözlerini ve tavırlarını Ebu Hüreyre çapında bildirememiştir.

61

ZİNCİRLEME

FETİHLER ZİNCİRİ

Yedinci Yılın Cemaziülâhar ayında Vadi-ül-Kurâ fethedildi.

•

Hazret-i Ömer, otuz Sahabîyle Tirbe denilen mevkii teshir etti.

•

Beşir bin Saad-ül-Ensârî, otuz Sahabîyle gönderildiği Benî Mürre kabîlesinin diyarından, arkadaşlarının hepsini şehid vererek, ağır yaralı döndü.

•

Galib bin Abdullah, Necid taraflarını ikiyüz cengâverle titretti, kırdığını kırdı ve aldığını alıp döndü.

•

Usame; eski köle Zeyd'in oğlu, Peygamberler Peygamberinin sevgisini kazanmış delikanlı ve istikbâlin büyük İslâm kumandanı, anlatıyor:

«– Sabahleyin çıkıp üzerlerine atıldık ve onları perişan ettik. Birisine, Ensârdan bir ferdle beraber ben yetiştim. Yakalanınca şahadet getirdi ve Allah'ın birliğini doğruladı. Ensârî hemen kılıcını indirip geri çekti. Fakat ben adamı öldürdüm. Olanları Allah Resûlüne anlattığım zaman çok üzüldüler ve dediler:

– Yâ Usame! Allahın varlığını kabul eden insanı nasıl öldürdün?

Dedim:

– Ölüm korkusundan şahadet getirdi. Samimi değildi.

Yine aynı suali tekrar ettiler:

– Yâ Usame, Allah'ın varlığını kabul eden insanı nasıl öldürdün?

O kadar tekrar ettiler ki, yerin dibine geçtim. Ve Allah'a yalvardım:

– Keşke bugüne kadar İslâma girmemiş olsaydım da, şu ânda tertemiz, girseydim.»

İşte kılıcın taşıdığı merhamet ve hikmet...

•

Yine Beşir bin Saad-ül-Ensârî, bir kabîlenin Cebbar isimli mıntıkasını üçyüz askerle silip süpürdü.

●

Hayber kalesinin devrilen kapısı ile beraber küfürün kale kapısı yerinden oynamıştır

SEFİRLER

Mekke anlaşmasından sonra, yedi iklim dört bucağa Peygamber elçileri gönderilmişti.

Altı tane Peygamber nâmesi ve herbirinin altında Peygamber mühürü: «Allah'ın Resûlü M.....»

Habeş Sultanı Eshame nezdine Amr bin Übeyyetüd-Damerî...

Mısır hükümdarı Mukavkas nezdine Hâtib bin Bültea...

Rum Kayseri Herakliyüs nezdine Dahye...

Belka Meliki Gassan nezdine Şûca bin Veheb-ül Esedi...

Yemen Meliki Hevze nezdine Salih bin Amr...

İran Kisrâsı Hüsrev Perviz nezdine Abdullah bin Hüzâbe-tüs-Selâmi...

Habeşistan'a giden İslâm elçisinin üç vazifesi vardı... Necaşi'ye müslümanlığı teklif etmek, oradaki İslâm muhacirlerini alıp dönmek ve muhacirlerden Ümm-ü Habibe'yi Allah Resûlüne nikâhlamak...

Üçünde de muvaffak oldu. Habeşli Necaşi, Allah Resûlünün yeğeni, muhacirlerden Cafer huzurunda İslâmiyeti kabul etti. Müslümanlar Necaşi'nin hazırlattığı iki gemiyle Peygamber nezdine döndüler. Ebu Süfyan'ın kızı Ümm-ü Habibe, Allah'ın Resûlüne nikâhlanmış olarak muhacirlere katıldı.

Bu nikâhlanmanın derin bir mânası var:

İbn-i Cahş isimli birinin zevcesi olarak Habeşistan'a hicret eden Ümm-ü Habibe, kocasının orada dininden dönmesine ve Hristiyanlığı kabul etmesine rağmen müslümanlıkta sebat etmişti. Kocasından ayrılıyor ve desteksiz kalıyor. İşte Allah'ın Resûlü, bu her cepheden asîl kadını lûtuflandırıyorlar.

Allah’ın Resûlü Hayber’den dönerken Habeşistan muhacirleri de gurbetlerinden döndüler.

●

Mısır Hükümdarı Mukavkas, Allah Resûlünün elçisine büyük saygı gösterdi ve kendilerine dört cariyeyle Düldül isimli beyaz bir katır hediye etti. Cariyelerden biri, ileride İbrahim’i doğuracak olan Mâriye...

●

Rum Kayseri, Peygamber nâmesini hürmetle öpüp yüzüne sürdü ve sefir Dahye’yi ihtiramlara boğdu. Ve en nadide hediyelerin türlüsü... Bunları yaparken, putperest İran’a duyduğu hınca da yer veriyor; Suriye ile Arabistan’ı benimsemek sevdasını güden, Suriye’nin büyük bir kısmını bir aralık Bizanslılardan koparmış olan ve bütün kitap ehline düşman bulunan Farsların karşısına çıkacak yeni kuvveti destekliyordu. Nitekim Farsların Rumlara galebesi Kureyş müşriklerini sevindirmiş ve müslümanları üzmüşken, Hudeybiyye anlaşmasında Rumların galip geldiği haberi gelince, aksi olmuş, müşrikler eseflenmiş ve müslümanlar sevinmişti.

●

Belka Meliki Gassân, Rum Kayserine bağlı bir vali durumunda olduğu halde, efendisine zıt olarak İslâm sefirine hakaret yüzü gösterdi ve Peygamber nâmesini yere attı ve haykırdı:

– Ben O’na bağlanmak yerine, O’nun üzerine yürüyeceğim!

Fakat İmparator, harekete geçmesine müsaade etmedi ve Melik, Allah Resûlünün bedduasını alarak tez zamanda dünyadan göçüp gitti.

●

Yemen Meliki şart koşmaya kalktı:

– Beni kendisine veliaht ederse müslüman olurum! Yoksa O’nunla cenge tutuşurum!

O da tez zamanda Cehennemi boyladı.

Mağrur Acem Kisrâsı Hüsrev Perviz, Allah Resûlünün mektubunu alınca öfkesinden çıldıracak hale geldi ve

mukaddes nâmeyi parçalayıp savurdu.

Allah Resûlünün duası:

– Allah’ım onun mülk ve devleti paralansın...

Kisrâ, Yemen’deki valisi Bâzân isimli İranlıya da şu emri verdi:

– Nebîlik iddia eden bu adamı bana gönder!..

Farsların Yemen valisi, iki memurun eline, aklınca bir ferman verip Kâinatın Efendisine gönderdi:

– Hemen Kisrânın memleketine git, seni çağırıyor!

Memurlar ilâve etti:

– Hemen gidersen vali senin hakkında Kisrâya şefaat mektubu yazar ve kurtulursun!

Allah Resûlünün cevabı, Kisrânın öz oğlu tarafından öldürüldüğü ve o ânda öyle bir insan mevcut bulunmadığı oldu.

Ayrıca ilâve ettiler:

«Yakında benim Şeriatım, Kisrâ devletinin bütün sahasını kaplayacaktır.»

Memurlar Yemen’e dönüp vaziyeti bildirdikten pek az sonra haber geldi ve her şeyin Allah Resûlü tarafından haber verildiği gibi oluşu karşısında Bâzân ve maiyetinden birkaçı derhal hidâyete ulaştı.

62

BÜYÜK FETİH EŞİĞİNDE

KÂBE'Yİ TAVAF

Allah Resûlünün Mekkelilerle muahedelerinin üstünden tam bir yıl geçmiştir. Anlaşmaya göre bir yıl sonra, kılıçlar kınında, müslümanlar Kâbe'yi ziyaret edebilecek ve «Umre»lerini yerine getirebileceklerdir.

●

Peygamber emri:

– Geçen yıl kâfilede bulunan her ferd iştirak etsin!..

Medine muhafızlığına Ebu Zer-i Gıfârî Hazretlerini tâyin ettiler. Kâfile tertiplendi: İkibin Sahabî... Haremde kurban edilecek altmış deve, zırh, tulga, mızrak, kılıç, ok, yay, gürz, her türlü silâh da beraber...

●

Zülhuleyfe mevkiine geldikleri zaman Muhammed bin Mesleme kumandasında, ileriye atlı bir müfreze çıkardılar ve kendileri orada ihrama girdiler.

●

Muhammed bin Mesleme, ileride Kureyş'in bazı karakollarına rastladı.

Karakollar sordu:

– Gelen kimdir?

– Allah'ın Resûlüdür ve inşaallah yarın burada olacaklardır.

●

Ertesi sabah Allah'ın Resûlü oraya geldiler. Kafile, silâhlarını o noktada bıraktı ve silâhların etrafı iki yüz kişilik bir muhafız kıt'asiyle çevrildi.

●

Allah'ın Resûlü, önde kurbanlar, Kusvâ isimli develerinin üzerinde, hareket ettiler. Etraflarında dalga dalga Sahabî... Alay Mekke'ye doğru yokuş aşağı iniyor. Bir ağızdan yüksek sesler:

– Lebbeyk, Allah'ım, Lebbeyk!.. (İşte emrine koştuk!)

●

Peygamberler Peygamberinin devesini, şair Abdullah bin Revâha çekiyor ve devenin önünde beyitler okuyor.

●

Allah’ın Resûlü Sahabîlerine, Kâbe’nin etrafında ilk üç tavafın sert ve hızlı adımlarla yapılmasını emrettiler.

Medine havasının Sahabîleri çürüttüğü dedikodusuna karşı, onları dağlardan seyreden müşriklere ders veriyorlar ve küfre haşmet gösteriyorlar.

●

Allah’ın Resûlü, Safa ile Merve arasında develerinin üstünde sây’ ettiler (gidip geldiler)... Sonra kurbanlarını Merve’de kestiler ve buyurdular:

– Kurban kesilecek yer burasıdır ve Mekke’nin her sokağı kurban kesmeğe elverişlidir.

Bütün Sahabîler Allah Resûlünün yaptıklarını yaptılar. Geride vazife alanlar posta posta değiştirildi. Onlar da «Umre»lerini yerine getirdi.

Kâinatın Efendisi, Mekke’de üç gün kaldılar. Üçüncü gün Hazret-i Ali vasıtasiyle kendilerine haber geldi:

– Müddet tamam! Çıkınız Mekke’den!..

●

Dönüyorlar... Kıyamete kadar çıkmamak üzere Mekke’ye girecekleri güne doğru Mekke’den ayrılıyorlar. Mekke sokaklarındalar. Arkalarından minicik bir kız çocuğu koşuyor:

– Amca, amca, beni bırakma!

Bu, amcaları, büyük şehid Hamza’nın, Mekke’de kalmış mini mini kızı...

Küçüğü, evvelâ Hazret-i Fâtıma ve sonra Allah Resûlünün emriyle teyzesi yanına aldı. Teyze, Cafer’in zevcesi...

Mekke sokakları, bütün insanların çığlığına benzer o haykırışı unutamaz!

– Amca, amca! Beni bırakma! Beni bırakma!

Bir daha çıkmamak üzere Mekke’ye girecekleri güne doğru ilerliyorlar.

ARADA OLANLAR

Bir iki seriye daha tertib edildi ve en mühim hâdise olarak üç büyük şahsiyet, Mekke’den kalkıp Medine’ye kadar geldi ve müslüman oldu. Biri, Allah Resûlünün ileride «Allah’ın

çekilmiş kılıcı» diye vasflandıracağı Halid bin Velid... İkincisi Arap dâhilerinden Amr bin ül-Âs...

Üçüncüsü de, yine Kureyş ulularından Osman bin Ebi Talha...

Allah Resûlünün, kuvvetin arkasında sulh ve ruh yolunu gösterme siyasetleri en güzel meyvelerini devşiriyor.

Bişr bin Saad-ül-Ensârî Hazretlerinin yoldaşlarını şehid edenler üzerine yürüyüş yapıldı ve çoğu kılıçtan geçirildi.

●

Şürâ bin Veheb-ül-Esedî emrinde bir müfreze, Hevazin kabîlesini yere serdi ve bütün sürülerini önüne katıp geldi.

●

Kâab bin Âmir'in on onbeş kişilik seriyesini kâfirler basıp hepsini şehid ettiler.

63

İLK KARŞILAŞMA

MÛ’TE SEFERİ

Mû’te Şam diyarında, Belka şehrinin nahiyelerinden...

•

Allah’ın Resûlü, Hicretin sekizinci yılında... Hâris bin Ümeyr’i Peygamber nâmesiyle Basra Melikine göndermişlerdi. Elçi Mû’te mevkiine varınca, Bizans imparatoruna bağlı Serçil kumandanı Hâris’i şehid etti. Böylece Rum ve İslâm dünyaları arasında ilk hesaplaşma açıldı.

Hâris, Peygamber elçilerinden ilk ve son öldürüleni...

Zeyd bin-i Hârise emrine üçbin Sahabî verildi ve Mû’te istikametinde, Rum âlemine karşı hareket başladı.

Zeyd’e emir şöyle:

– Sen şehid olursan, yerine Cafer bin Ebu Talib geçecek... O da şehid olursa Abdullah bin Revâha Emir olacak. O da şehid düşerse, müslümanlar kimi isterlerse kumandan seçsinler.

Yine Peygamber emri:

– Mû’te mevkiine kadar gidiniz! Orada rastlayacağınız küfür ehline İslâmı teklif ve telkin ediniz! Kabul etmezlerse kılıçlarınıza sarılınız. Ve Allah’tan yardım dileyiniz!

Allah’ın Sevgilisi, Zeyd’e bir beyaz sancak verdiler ve İslâm ordusunu Medine’nin Veda Yokuşu başına kadar uğurladılar.

•

Evet, İslâm, henüz dünya çapında büyük ufuklara ayak basmadan, o ufukların eşiğinde, teşkilâtlı ve güya medeniyetli dalâlet âlemine karşı ilk teşebbüsü, bu... Bu, ismini «Romalı»dan alan Rum illerine, koyu insan kalabalıklarının kümelendiği ve madde mârifetlerinin bezediği hiçlik siteleri dünyasına doğru, İslâmın ilk keşif yürüyüşü... Eninde sonunda büyük muhasebe, bu iki dünya arasında olacak ve biri Şark, öbürü Garb ismini alacaktır.

Çekirdek hareket, Mû’te’de başlıyor.

•

Peygamber elçisini öldüren Serçil, onbinlerce kişilik bir ordu başında, ileriye karakollar çıkardı ve İslâm ordusunu beklemeye koyuldu.

Habere göre, Rum orduları, yüzbinlik bir kuvvet halinde Belka'yı tutmakta...

•

Allah'ın Resûlü, isimleriyle, üç kumandanın şehid olmak ihtimalini ortaya koyduklarına göre, iki dünya arasında İslâmın derhal zafer bulması şart değil... Şart olan, hamle...

Düşmana yaklaştılar ve nispetsiz vaziyet karşısında bir ân düşündüler:

– Bu hale göre ne yapalım? Allah'ın Resûlüne haber verip, emir mi bekliyelim?

Şair Abdullah bin Revâha, Sahabîlere kuvvet verdi ve onları bu fikirden vazgeçirtti:

– Biz verilen emri yerine getirmekle mükellefiz! Hepsi bu kadar... Allah'a havale edelim ve Resûlüne itaat gösterelim.

•

Zeyd bin Hârise, Mukaddes Sancağı kaldırdı ve birbirlerine giriştiler.

Zeyd; eski köle, büyük Sahabî ve İslâmda ilklerin ilklerinden Zeyd, ilk hamlede göğsüne yediği bir mızrakla yere kapandı ve bir daha kalkmadı. Şehid...

Yerine Peygamberler Peygamberinin amca oğlu, Cafer geçti. Sancak elinde, ileriye atıldı. Bir kolunu kestiler. Sancağı öbür eline aldı, o kolunu da kestiler. Cafer'in göğsünde, tam doksan tane ok ve mızrak yarası...

Bütün destanlar, efsâneler ve hayâl âleminde dengi bulunmayan aşk ve iman kahramanı Cafer, Allah'ın emriyle şehid düştü. Hem de ne şehid...

Sancağı Abdullah bin Revâha aldı. O da şehid...

Orduda bir sarsılma ve gerileme alâmeti... Çekilenler...

Sancağı yerden bir Sahabî aldı ve elden ele devrederek emniyete ulaştırdı.

Allah'ın çekilmiş kılıcı Hâlid bin Velid gerileyenlerin karşısında:

– Durunuz nereye gidiyorsunuz?

Kutbe’nin sesi gürledi:

– Ey müslümanlar! Kaçarak ölmektense tırnak tırnağa cenkleşip Allah yolunda şehid olmak bin kere daha hayırlı değil mi?

Hâlid, toplayabildiklerini bir kenara çekti. Bir ân düşmandan sıyrılıp bir selâmet köşesi buldular ve hemen karar verdiler:

– Halid bin Velid kumandan!..

Bir gece içinde cenahları ve öncüleri, artçılarla değiştiren ve sabahı düşmana yeni asker geldiği hissini veren Hâlid, düşmanı şaşırttıktan, biraz gerilettikten sonra, muazzam bir manevrayla ordusunu kurtarıp döndü.

İslâm ordusu, bozgun şartları içinde bile bozgunu tatmamış ve bir avuç müslümanın yüzbinlik yığınlara karşı taarruzî keşfi muvaffak olmuştu.

İslâm Şecaatinin büyük destanı Mû’te...

●

Yine Mû’te cengi devam ederken, Kâinatın Efendisi, Peygamber Mescidinde, Sahabîlerin arasında, hafifçe dalgın... Öbür âlemle temastalar...

Çizgisi çizgisine muharebeyi takip ediyorlar. Gözleriyle görüyorlar demeye lüzum var mı?

Zeyd’in şehid düştüğünü bildirdiler.

Çok geçmeden gözlerine birer damla yaş indi. Cafer ve arkasından Abdullah bin Revâha şehid...

Buyurdular:

– İşte Allah’ın çekilmiş kılıcı Hâlid sancağı aldı ve feth onun elinden müyesser oldu.

O ân, bu ân, Hâlid’in lâkabı «Allah’ın Çekilmiş Kılıcı»dır.

●

İki kolunu kaybettiği halde göğsüyle sancağa sarılmaya çabalayan Cafer hakkında Allah’ın Resûlü buyurdular:

«– Allah, Cafer’e iki kolu yerine iki kanat verdi. Cennette dilediği yere uçsun diye..»

Ve Cafer’in oğlu Abdullah’a dediler:

«– Baban gökte meleklerle uçuyor.»

Meşhur Cafer-i Tayyar «Uçan Cafer» isminin kaynağı da bu...

ÜÇ SERİYE

Yeni müslüman Amr bin-ül-Âs, bazı kâfirlerin üzerine gönderildi. Bunlar, İslâm hücûmu karşısında kopup parçalanmamak için birbirilerine bağlanmışlardı. Ruh bağına karşı madde bağı... Bu yüzden seriyenin ismi (Zatü's-Selâsil) Zincirler seriyesi...

Amr, kâfirlerin çokluğunu öğrenince geriden imdat istedi. Aralarında Ebu Bekr, Ömer, Ubeyde bin Cerrah gibi en büyükler bulunan kollarla imdat gönderildi.

İleride Muaviye'nin meşhur Mısır Valisi, dâhi Amr-bin-ül-Âs orada da reislik zevkinden ayrılamadı, kumandayı bırakmadı ve namazı kendi arkasında kıldırdı. Kabul ettiler. Düşman paramparça edildi ve zincirler içinde, kıskıvrak bağlandı.

●

Ubeyde bin Cerrah emrinde üçyüz Sahabî, bazı kabîleler ve tarassut noktaları üzerine gönderiliyor. Yolda zahireleri tükeniyor. Ağaç yapraklariyle geçiniyorlar. Denizboyunca gittikleri için kıyıya vuran büyük bir balığı pişirip yiyorlar. Hattâ bu balıktan Allah'ın Resûlüne de getiriyorlar. Kâinatın Efendisi yiyorlar ve beğeniyorlar.

●

Ebu Katâde, evvelâ Necid'in Hadra tarafına ve peşinden Medine civarında bir nümayiş hareketine çıkarılıyor. Gâye, Mekkelilere başka istikâmet göstermek...

Bu kolda bir Sahabî, şüpheli bir insana rastlıyor. Rastladığı adam, onu müslüman selâmı ile selâmlıyor. Sahabî buna rağmen adamı öldürüyor.

İnen âyet meâli:

«– Sizi müslümanca selâmlayana mümin değilsin demeyin!»

Sahabî Allah Resûlünün huzurunda:

– Niçin öldürdün?

– Kalbinde küfür vardı.

– Yarıp baktın mı?

– Baksaydım bir et parçasından başka ne görürdüm?

– Madem ki lisana inanmazsın, kalbden de anlamazsın; halin nice olsun?

Sahabî yere düştü:

– Ey Allah'ın Resûlü; beni affetmesi için Allah'a yalvar!

– Allah seni affetmesin!

Sahabî huzurdan ağlayarak çıktı ve bir hafta içinde kahrından öldü. Gömdüler. Toprak cesedi dışarıya attı. Yine gömdüler. Yine ceset dışarıda... Arz ettiler ve cevabını aldılar:

– Toprak ondan daha kötülerini kabul eder. Fakat bu olanlar, Allah'ın size öğüdüdür.

•

Kılıcın sivri ucunda giden duygu ve merhamet...

64

BÜYÜK FETİH

AHDİ BOZANLAR

Mekkelilerle anlaşma şartlarından biri de, Arap kabîlelerinin, Allah'ın Resûlüyle Kureyş'ten hangisini dilerse seçmekte ve ona yakınlık göstermekte serbest olduğuydu.

Böylece Benî Bekr Kabîlesi Kureyş'i, Huzâa da Allah'ın Resûlünü seçmişti. Biri Kureyş'in, öbürü de Allah Resûlünün ahd ve himâyesi altında...

Vaktiyle bu iki kabîle arasında çok kan dökülmüştü. Birbirlerine düşmandılar. İslâmiyetten sonra düşmanlıktan biraz el çekmiş bulunuyorlar.

Hudeybiyye anlaşması oldu, zaman geçti, bunlar yine birbirlerine yan yan bakmağa başladılar. Bir gün Bekroğullarından üç beş kişi, Huzâa oğullarına geceleyin bir baskın yaptı. Bir esir aldılar. Huzâalılar çığlık sesinden uyandı, baskıncıların ardına düştü, onları yakaladılar. Hasımlarıyla vuruşa vuruşa Mekke'nin haremine kadar indiler. Kureyş, kendilerine bağlı Bekroğullarını korudu. Onlara silâh verdi ve yardım etti.

●

Huzâaoğullarından Amr bin Salim, kırk atlıyla Medine'ye geldi ve Allah'ın Resûlünün huzuruna çıkıp arz etti:

– İşte bize yaptıkları!.. Ahitlerini çiğnediler!..

Allah'ın Resûlü, sonsuz tebessümleri dudaklarında:

– Peki, dediler; nusret sizindir! Hiç kimseye hiçbir şey açmayın!

Ve muradlarını bildirmeden, harp hazırlığı emrini verdiler.

●

Kureyş, yaptığına pişman, Kâinatın Efendisine Ebu Süfyan'ı gönderdi:

– Ahdimizi yenileyelim... Sulh müddetini uzatalım...

Ebu Süfyan, hiç yüz bulamadan, geldiği gibi dönüp gitti.

HAZIRLIK ESNASINDA

Harıl harıl hazırlık... Ama nereye, kime karşı?. Meçhûl... Kimsenin gâyeden haberi yok...

•

Müslüman Hâtib, Mekkelilere bir mektup yazdı:

«– Ey Kureyşliler! Allah'ın Resûlü, üzerinize sel gibi askerle gelmek üzere... Yalnız bile gelse Allah O'na yardım eder. Başınızın çaresine bakın!»

•

Allah'ın Resûlü; Ali, Zübeyr ve Mikdad Hazretlerini dâvet ettiler:

– Atlarınıza atlayın, son sürat yol alın! Hâh Râvzası denilen yerde, Mekke'ye giden bir kadın bulacaksınız. Kadının üzerinde gizli bir mektup var... Onu alıp bana getirin!

Son sürat gittiler. Kadını buldular. Mektubu kadının saçları içinden çıkardılar... Getirip Allah'ın Resûlüne takdim ettiler.

Hâtib çağırıldı:

– Yâ Hâtib, nasıl yazabildin bu mektubu?

– Ben Kureyş'in içine dışardan gelmiş bir insanım. Öbür muhacirler gibi değilim. Mekke'de kalan yakınlarım incinmesin diye onlara bu yardımı ettim. Dinimden döndüğüm için değil. İslâmda sâbitim...

– Doğru söylediğine inanıyorum, Hâtib!

Hazret-i Ömer atıldı:

– Bırak, ey Allah'ın Resûlü, şu münafığın boynunu vurayım!

– Hayır Ömer, bu adam Bedr gazasında bulunanlardan... Allah'ın affetmeyeceğini ne biliyorsun?

İslâm düşmanlığından gelen şuurlu hiyanetle, bir ân nefse kapılmanın gafletinden doğma incelik farkını ayırt edici Peygamber sözü ve peşinden tüyler ürpertici af ve merhamet tecellisi...

•

Allah'ın Resûlü, emirlerindeki kabîlelere haber gönderdiler. Bütün Sahabîler, bütün varlıklarıyle Medine'de, Peygamber karargâhında...

İbn-i Ümm-ü Mektum Hazretleri Medine'ye memur...

Onbin kişilik ordu, yolda katılanlarla daha binlerce artmak üzere hareket etti.

•

Fetih istikâmeti, her Sahabî emin olduğu halde, Ebu Bekr'den başkasına bildirilmemiştir.

YOLDA

Sekizinci Yıl Ramazanının ikisinde yola çıkılmıştı. Allah'ın Resûlü Kudeyd dedikleri su başına varınca iftara başladılar. Sahabîleri de beraber...

•

Yolda, hızla İslâm ordusuna doğru gelen birkaç deve... Amcaları Hazret-i Abbas ve yakınları... Kâinatın Efendisi, Medine'yi bırakmadan onlar yola çıkmış... Artık Abbas, bütün kalbi, dili ve eliyle müslüman...

•

Allah Resûlünün amca oğlu ve onun kardeşi Hâris oğlu Ebu Süfyan –Şu Kureyş'in yeni reisi Ebu Süfyan değil– oğlu Cafer'le gelip müslüman oldu. Arkalarından, yine yeğenleri, Abdullah bin Ümeyye...

Allah'ın Sevgilisi bunlardan evvelâ yüz çevirdiler. Sonra zevceleri, Ümm-ü Seleme Hazretleriyle Hazret-i Ali'nin şefaatini kabul ettiler ve İslâmiyete yapmadıklarını bırakmayan bu adamları affettiler.

Kardeşlerinin Yusuf Peygambere yalvarışiyle Peygamberler Peygamberinden af dileyen Ebu Süfyan, İslâma girdikten sonra hicabından, ömrü boyunca başını kaldırıp Allah Resûlünün mukaddes yüzüne bakamadı.

•

Mekke'ye inen tepeler üzerine kondular.

ONBİN NOKTADA ATEŞ

Gece, Mekke'ye hâkim noktalar tutulunca, asker teftiş edildi, kol kol sancaklar dağıtıldı ve emir verildi:

– Onbin noktada ateş yakılsın!

Birdenbire Mekkeliler, çepçevre tepeler bölgesinde, rüyalarında bile görmedikleri bir donanma, bir şehrâyin karşısında kaldılar.

Mekke'de fışkıran Nur, Medine'den onbin kandillik bir çemberle gelip nihayet Mekke'yi kuşatmıştı.

•

Kureyş’in o âna kadar hiçbir şeyden haberi yok... Allah Resûlünün büyük bir orduyla yola çıktığını biliyor ve belki de kendi üzerine geleceğini sanıyorlar; ama böylesi?..

●

Asıl Ebu Süfyan’a, reisleri Ebu Süfyan bin Harb’e daha evvel demişlerdi ki:

– Hemen yola çık ve O’na bizden emân al!

Ebu Süfyan henüz yola çıkmıştı ki, ateşler birdenbire parlayıverdi.

İleri karakollar Ebu Süfyan’ı yakalayıp huzura çıkardılar:

– Yâ Ebâ Süfyan! Allah’ın birliğini kabul edeceğin vakit hâlâ gelmedi mi?

Ebu Süfyan cevabını başka bir istikâmete yöneltti:

– Anam ve atam sana feda olsun! Ne güzel, ne halim, ne kerimsin!

– Yâ Ebâ Süfyan! Benim, Allah’ın Resûlü olduğumu kabul edeceğin vakit hâlâ gelmedi mi?

Ebu Süfyan, gözlerini dikemediği mutlak istikâmet üzerinde durmaya mecbur oldu:

– Kalbimde bu mânalardan izler var.

Fakat hâlâ «Evet» diyemiyor.

Ömer, Ebu Süfyan’ın boynunu vurmak için izin isterken Abbas atıldı:

– Yâ Ebâ Süfyan, şehadet getir!

Ve dili altında binbir mâna kaydıran Ebu Süfyan nihayet hepsini sildi ve şehadet getirdi.

Tamam!.. Artık o, ne olursa olsun ve o güne kadar ne yapmış bulunursa bulunsun, ismi Allah’ın rızası kaydıyle anılacak Sahabîlerdendir.

65

ZAFER ALAYI

MEKKE’YE İNİŞ

Sabahleyin Mekke’ye iniş başlarken, İnsanlığın Tâcı, Hazret-i Abbas’a emrettiler:

– Ebu Süfyan’ı askerin geçeceği yola nezâretli bir yerde durdur! Seyretsin!

•

Bölük bölük, kol kol, dalga dalga geçen ve her neferi alnında bir meşâle taşıyan İslâm ordusu...

Asîller çevresi Kureyş’in sultanı, ihtişam zevkine düşkün büyüğü Ebu Süfyan, bu manzaraya hayran gözlerle bakıyor ve yanındaki Abbas’a soruyor:

– Bunlar ne kabîlesi?

– Gıffaroğulları...

– Gıffarın benimle alışverişleri ne?

Arkasından başka bir topluluk...

– Ya bunlar?

– Filân...

Bir muazzam kol daha...

– Şunlar?

– Falan...

Halid bin Velid, bir ağızdan tekbir getirici bin neferle geçerken Ebu Süfyan’ın hayreti:

– Şu bizim Velid’in oğlu, ya?

Zübeyr bin Avvam için:

– Hemşirenizin oğlu, öyle mi?

Sırasiyle, Benî Kâab, Benî Leys, Benî Damra kabîleleri vesâire...

Nihayet, Allah Resûlünün önünden Ensar alayları...

Ensar alaylarının başında, Saad bin Ubâde Hazretleri, at üstünde elinde bayrak, Ebu Süfyan’ı gördü:

– Yâ Ebâ Süfyan! Bugün büyük melhame günü!.. Kâbe’nin Hareminde bile bugün kana girmek helâl!

En hassas yerinden, kabîle gururundan yaralanan Ebu Süfyan, Abbas'a seslendi:

– Ne güzel helâk olunacak günmüş öyleyse bugün, ya Abbas!

Bütün insanlığı birleştirici ezelî ve ebedî dâva yolunda soy ve insan farkı diye bir şey kalmadığını göremeyen aristokrat, hâlâ eski duyguları içinde çırpınıyordu.

●

Tepelerden tâ Mekke etrafına kadar her tarafı kaplayan yumak yumak alaylara bakınca Ebu Süfyan:

– Yâ Abbas, diye bağırdı; kardeşinin oğlu ne büyük saltanata ermiş!

– Hayır, yâ Ebâ Süfyan, bir türlü farkları ayırd edemiyorsun! Bu, saltanat değil, Nübüvvet!..

– Hâ, evet!..

Diyebildi Ebu Süfyan...

●

Ubâde oğlu Saad Hazretlerinin Ebu Süfyan'a söylediği sözden, Ensar topluluğunun kan dökmeğe niyetli olduğu hissi doğmuştu. Vaziyet hemen Allah'ın Resûlüne bildirildi.

Emir buyurdular:

– Ali, yetiş; bayrağı Saad'ın elinden al ve Mekke'ye ilk sen gir!

Ve Ebu Süfyan'a dediler:

«– Bugün rahmet günüdür; Allah'ın Kureyş'i aziz edeceği gün...»

●

Kâinatın Efendisi, Üsâme bin Zeyd'i develerinin arkasına bindirmişler, yavaş yavaş Mekke'ye iniyorlar.

Grup grup alaylar, kabîleler, ağırlıklar ve Peygamber zevceleri... Herkesin tutacağı noktalar plânlı...

Bütün kollar, taarruz gelmedikçe, kılıç çekmemek emrini almıştır.

MEKKE İÇİNDE

Halid bin Velid, kendi kolunun başında, emir aldığı noktadan Mekke'ye girince, karşısında büyük bir topluluk buldu. Ağırlık merkezi bu nokta... Halid'in koluna hücum

ettiler. Halid «Kılıca davranın!» emrini verdi ve müşrikleri devire devire Kâbe yoluna kadar geldi.

Feci!.. Kanlı bir boğuşma başlangıcı...

●

Fakat hemen kargaşalığın önüne geçildi. Ebu Süfyan aldığı emirle, sokak sokak münadiler dolaştırdı:

– Evine çekilip kapısını kapayan herkese emân!

– Ebu Süfyan'ın evine sığınan herkese emân!

– Filânın, falanın evine sığınanlar emniyette!

– Silâhını bırakanlar emniyette!

●

Peygamber amcası büyük şehid Hamza'nın ciğerini çiğnemiş olan Hind, Ebu Süfyan'ın karısı, kocasının sakalına yapışıp Kureyşlilere haykırdı:

– Ey Kureyş büyükleri, ey galipler! İslâma girmekten bahseden şu bunağı öldürünüz!

Ebu Süfyan, Hind'e cevap verdi:

– Sakalımı bırak ve evine gidip saklan! Müslüman olmazsan, senin de boynun vurulur.

●

Allah'ın çekilmiş kılıcı Halid, Peygamberler Peygamberinin huzurunda:

– Yâ Halid! Biz sana silâh kullanma diye emir vermiştik, ne oldu?

– Elimden geldiği kadar gayret ettim, Ey Allah'ın Resûlü... Fakat onlar cenge başladı. Mukabele zorunda kaldım.

«– Allah'ın takdiri hayırdır.»

Buyurdular, Kâinatın Efendisi...

●

Tekrar münâdiler bağırtıldı:

– Belli başlı ondört şahıstan başka her kim Kâbe'ye sığınırsa emniyettedir! Bunlardan başka her kim, evine ve filân falanın evine çekilirse emniyettedir!

●

Bu ondört kişinin içinde, babası kadar İslâm düşmanı Akreme bin Ebu Cehl, Hamza'nın kaatili Vahşî, Ebu Süfyan'ın karısı Hind, Saffan gibi azılılardan başka, İslâmın nurundan sıyrılan birkaç şahıs, Peygamber hicviyecisi iki şair ve bu

hicviyeleri küfür sırtlanlarına çalgı çalarak okuyan iki şarkıcı kadın vardı. Bunların içinde İslâma gelmişken dönenlerden olmayanlar ve küfürde ısrar etmeyenler:

– Allah bir ve M..... O'nun Resûlü.

Der demez öyle bir affa erecektir ki, Ebu Cehl'in oğlu Akreme, Ebu Süfyan'ın karısı Hind ve cinayet ortağı Vahşî bile bağışlanacak ve imanın bağrına basılacaktır.

Allah'ın Sevgilisi arkalarında silâhlı askerler, bir yanlarında Ebu Bekr ve öbür yanlarında Üseyd bin Hudeyr, Mekke sokaklarından geçiyorlar.

Kâbe'nin önünde tekbir getirdiler.

Onbinlerin tekbiriyle dağlar inledi:

Allah en büyük...

66

DEVRİLEN 360 PUT

MEKKE’DE ALLAH’IN RESÛLÜ

Allah’ın Resûlü nail oldukları büyük fetihten öyle bir şükür, haşyet ve tevâzu tavrı içinde ki, devesinin üstünde mukaddes başı çehresini gizliyecek kadar eğik.

Bu baş tulgalıdır ve bu tulganın üstünde siyah bir sarık vardır.

•

Ümm-ü Hâni’nin evinde guslettiler ve sekiz rekât namaz kıldılar.

•

Ertesi gün karşılarında yığın yığın insan...

Bir hutbe verdiler:

«– Ey insanoğulları! Allah yerleri ve gökleri yarattığı ân, Mekke noktasında her türlü öldürücülüğü yasak etti. Bu haram Kıyamet gününe kadar devam edecek. Allah ve öteler âlemine inananlar için Mekke’de kan dökmek ve ağaç kesmek helâl olmaz. Eğer herhangi bir fert Allah’ın Resûlü Mekke’de harb etmiş diye kendisine imkân arayacak olursa, ona deyin ki, Resûlüne Allah izin verdi, size vermez! Bana da gün içinde bir müddetlik izin verildi ve yine aynı hürmet geriye döndü. Ölçü budur; bunu, hazır olanlar gâip olanlara haber versin...»

•

Ve buyurdular:

«– Ey Kureyşliler! Size ne yapacağımı sanıyorsunuz.»

Kureyşliler cevap verdi:

– Edeceğin hayırdır; sen kerim kardeşsin ve kerim kardeşin oğlusun.

– Serbestsiniz, buyurdular; hepiniz serbestsiniz, âzadsınız!

•

Medineliler bir korkuya düştü:

– Ya Allah’ın Resûlü, bizi bırakır da öz memleketi ve kabîlesi içinde kalırsa!

Âlemlerin Fahri, Safâda, mübarek ellerini açmış dua ederken Medinelilerin bulunduğu tarafa döndüler ve hitap

ettiler:

– Sizi bırakır mıyım diye düşünüyorsunuz, öyle mi?

– Evet, ey Allah'ın Resûlü!

–Sizi bırakmak ihtimalinden Allah'a sığınırım. Sağlığım sizin sağlığınızla ve ölümüm sizin ölümünüzle...

●

Kâinatın Efendisi Kâbe'yi yedi defa tavaf ettiler.

O sırada bir kenara sinmiş bir adam...

Allah'ın Resûlü bu adama ismiyle seslendiler:

– Fudâle!

– Evet, ey Allah'ın Resûlü!

– Gönlünden ne geçiyor?

– Hiç... Allah'ı düşünüyorum.

– Hayır, Fudâle; başka şey düşünüyorsun! Allah'tan af dile!

Ve mübarek elini Fudâle'nin kalbi üstüne koydu. Allah'ın Sevgilisine suikast için bekleyen Fudâle'nin gönlü, bir ânda O'nun aşkıyle doldu.

●

Ebu Süfyan da, bir kenarda, içinden geçirmektedir:

– Ah, bir gayret!.. Asker toplasam da şu adamla yeniden cenkleşsem... Acaba nasıl olur?

Tam o ânda Ebu Süfyan'ın önüne gelen Allah'ın Resûlü, gizli sualin cevabını açık verdiler:

– O adam seni zelil eder.

Ebu Süfyan, tepeden tırnağa, samimî haykırdı:

– Bildim ki, Hak Peygambersin. Düşündüklerim için Allah'tan af dilerim.

KÂBE'NİN ANAHTARI

Kâbe'nin anahtarı Osman bin Ebi Talha elinde... İstettiler. Teslim edildi.

Anahtar, Allah Resûlünün elinde...

Karşılarında boynu bükük bekleyen insana hitap buyurdular:

– Nasıl Osman, dediğim oldu mu?

●

Osman’ın gözünde Mekke ve Kâbe karardı ve eski günler canlandı:

Eski, çok eski demlerde, bir gün, Allah’ın Resûlü Kâbe’ye girmek istiyorlar. Anahtar yine Osman’da...

– Ver şu anahtarı, Osman; Kâbe’ye gireceğim.

Osman acı hakaret tavırlarıyle reddediyor.

– Osman, bir gün bu anahtarı benim elimde göreceksin! O zaman ben onu dilediğime teslim edeceğim.

Osman kahkahalarla gülüyor:

– O zaman Kureyş’in düşmesi ve alçalması lâzım...

– Hayır, Osman; o zaman Kureyş’in yükselmesi ve aziz olması lâzım...

•

Osman yakıcı hâtırasından uyandı ve Allah Resûlünün karşısında eridi. İşte anahtar O’nun elinde... Dilediğine verecek.

– Al anahtarı Osman, bundan böyle senin ve senden sonra geleceklerin elinde ebedî olsun.

Kâbe açıldı ve girdiler. Allah’ın Resûlü, Üsame bin Zeyd, Bilâl ve Osman bin Ebu Talha... Kapıyı kapattılar. Allah’ın Resûlü Kâbe’de namaz kıldı...

PUTLAR

Tavaf devam ederken, Kâbe’nin etrafına dizili 360 putun önünden geçiyorlar. Ellerinde, ince bir ağaç dalı. Dalı, önünde bulundukları puta doğru kaldırıyorlar ve bir âyet okuyorlar:

Meâli:

«– Hak geldi bâtıl gitti...»

Eritilmiş kurşun ve bakırla yerlerine perçinli mankafa putlar teker teker yüzüstü...

Tam 360 put devrildi.

Ve süpürüldü.

Kâbe, Allah’ın evi, tertemiz...

Hübel isimli büyük put gürül gürül yıkılırken Zübeyr, Ebu Süfyan’a dedi:

– Hani ya senin Uhut Cenginde sığındığın ve sayesinde gururlandığın Hübel!.

– Sus, dedi Ebu Süfyan; artık suçlandırmak yetişir. Allah... Başkası yok...

KÂBE'DE EZAN

Öğle vakti...

Bilâl, Kâbe'nin duvarlarına çıkmış ezan okuyor. Putlar yerde kırık dökük... Mekkelilerde yüzler hayret çizgileriyle buruş buruş, şu kadar yıl evvel boynuna ip takıp sokak sokak gezdirdikleri köleye bakıyorlar. Kâbe'nin duvarına çıkmış ezan okuyor. Ve dağ taş inliyor.

●

Bu manzarayı gören Kureyş aristokratları içinde, hâlâ, gizlice düşünenler var:

– Keşke ölseydim de bu hali görmeseydim!

Bizden evvel ölenlere ne mutlu!

Anlamıyorlar ki, ebediyyen kurtulmuşlardır.

●

Kâinatın Efendisi, Kâbe'nin kapısında durup halka hitap ettiler:

«– Ey insanlar!.. Kâbe hizmetiyle, zemzem sakalığından başka, bütün işleri, eskiden kalma imtiyaz ve gedikleri, vergi ve angaryaları iptal ediyorum.»

BİY'AT

Kâinatın Efendisi Sâfâ'da oturuyorlar... Bütün Mekke ve Kureyş, teker teker huzurlarına gelip biy'at ediyor. Evvelâ erkekler, sonra kadınlar... Biy'at, İslâmiyet üzerinedir; Allah Resûlüne bağlanarak...

●

Ebu Bekr'in babası ihtiyar Kuhafe, kendisini koltuklayıp huzura çıkaran oğlunun elinde müslüman...

Ebu Süfyan'ın karısı Hind'in müslüman oluşu ve affedilişi Allah Resûliyle arasında o türlü sözlere yol açtı ki, Ömer gibi bir ciddiyet heykeli bile gülmekten kendisini alamadı.

●

Hicret günlerinde, arkalarında atla kovalayıp atı kumlara saplanan ve sonra dualarıyle kurtulan Sürâka'ya dediler:

– Sürâka; kollarında kisrâların bileziklerini görüyorum!

•

O zaman kimsenin anlayamadığı bu sözü, Ömer'in halifeliğinde Fars dünyası devrilip de ganimet mallarından Sürâka'ya Acem Padişahının bilezikleri düştüğü ve Sürâka bunları koluna geçirdiği ân haşyetle takdir edeceklerdir.

•

Cizre'ye kaçan Saffan bin Ümeyye, İslâm düşmanlığının en azılılarından biri... Bu insan bile emân alanlardan... Mekke'ye döndü. Müslüman olmak için Allah Resûlünden iki ay mühlet istedi. Kendisine dört ay verildi.

Daha niceleri, niceleri bağışlandı.

DÖNÜŞ

Allah Resûlü, onbeş gün kaldıktan sonra, Keremli Mekke'den, Nurlu Medine'ye, Ensar isimli yardımcılarının âlemine döndüler.

•

Büyük fetih, siyaset ve kılıcın, ruhla maddenin bir vücuda bağlı iki kol halinde uzanıp kavuşmasiyle gerçekleşti; asîller çevresi Kureyş topyekûn müslüman oldu ve İslâm büyük düzlüğe çıktı.

İLERİSİ

İlerisi, madde plânında İslâm hamlesinin kavuştuğu düzlük... Ruh ve mâna plânı ise İslâmın ana zemini. Bütün insanlığın altına, fert fert ve cemiyet cemiyet, işte bu ana zemini çekmek içindir ki, madde plânında savaşılıyor.

Dâva artık düzlüğe çıkmıştır.

•

Mekke içinde dört seriye tertiplendi:

Halid bin Velid, Nahle'de, Kureyş ve Kinâne kabîlelerinin en büyük putu Uzzâ'yı yıkıp geldi.

Amr bin-ül-Âs, Hüzeyl oymağının putunu devirdi ve oraya müslümanlığı aşıladı.

Sâid bin Zeyd, sahil tepelerinde Evs ve Hazreçlilerin Menat isimli putunu yerle bir etti.

Yine Halid bin Velid, biraz da şahsî hınç beslediği Huzeymelileri kuşattı ve «Müslümanız!» cevabını alamadığı

için çoğunu kılıçtan geçirdi. Halbuki bunlar, «Müslümanız!» niyetine «Sabiîyiz!» diye, vaktiyle Kureyşlilerin müslümanlara taktığı adı kullanmışlardı. Allah'ın Resûlü bu dikkatsizlikten üzüldü, Halid'i hatalandırdı ve onların diyetini gönderdi.

67

GURURA YER YOK

HUNEYN

Mekke fethinin ardından Huneyn gazası...

Müslümanlara, zafer ve üstünlüğe nailiyetten sonra, en tehlikeli geçitte, gurur uçurumunun bir ihtarı... Huneyn seferi de, topyekûn, zaten her savaşı ruhaniyetiyle kazanan Allah Resûlünün bunu, ruhanî ve ferdanî tek başlarına kazanması hâdisesidir.

En basit çizgiler içinde Huneyn gazasının bu derin ve mucizevî mânası şimdiye kadar lâyıkiyle hecelenmiş değil...

Huneyn, etrafında tek kişi kalmayınca tek başına Peygamberin ne demek olduğunu gösteren bir mucize çerçevesidir.

•

Hemen bütün Hicaz, İslâm çemberine girmek istidadını gösterince, en kuvvetli iki putperest kabîle Hevâzin ve Sâkîf, elele verip İslâm selinin karşısına çıkmaya niyetlendi. Bir hazırlıktır başladı.

•

Allah'ın Resûlü, onbin Medineli ve ikibin Mekkeliyle bunların üzerine yürüdü. Düşmanın Huneyn vadisine konduğu haber alınmıştı.

•

Bir müslüman bir lâf etti:

–Artık bize azlık yüzünden mağlup olmak yok.

Bu söz Allah'ın Resûlüne giran geldi. Nice çoklukları azlıkla yenmişlerdi. Şimdi de çokluk yüzünden azlığa yenilebilirlerdi? Her şey Allah'a bağlı ve bereket ki, Allah'ın, Resûlüne vaadi var.

•

Muharebe başladı ve küfür safları, reislerinden aldığı emirle, kör ve hissiz, kendilerini kaldırdıkları gibi İslâm ordusunun üzerine attılar.

Sayıları yirmibine doğru... Aralarında, vaktiyle Allah Resûlünün çocukluğunu geçirdiği Benî Saad oymağı da var...

Önlerinde Benî Selim bozuldu. Onların arkasındaki Mekkeliler de dağılmaya başladı. Derken, nasıl ve niçin geldiği belirsiz yıkıntı bütün İslâm ordusuna sirayet etti.

En kısa zamanda öyle oldu ki, Allah Resûlünün yanında en yakınlarından on, onbeş Sahabîden başka kimse kalmadı.

Ne görüyoruz?

Hâl böyle iken Allah'ın Resûlü, sırtlarında üst üste iki zırh, ve başlarında sarıklı miğfer, zerrece telâş ve kaygı göstermeden, bindikleri hayvanı düşmana doğru sürüyorlar...

●

Akıl almaz manzara...

Amcaları Abbas, hayvanın dizginine, İbn-i Hâris de üzengisine yapışmış, Allah'ın Resûlünü düşman saflarına girmekten alıkoymaya çalışırken, kendileri boyuna ilerliyorlar.

Düldül, süvârisi Allah Resûlünün sevkiyle, onu yürümekten alıkoymak isteyen Sahabîleri sürükleyip gidiyor.

●

Bu hâl böyle devam ededursun...

Birdenbire Kâinatın Efendisi ferman buyurdular:

– Yâ Abbas, Sahabîlere nida et, dönsünler!..

Abbas, Düldül'ü bıraktı ve yüksek sesle bağırmaya başladı:

– Ey Sahabîler! Ey seriye eshabı! Ey Bakara Sûresi eshabı! Dönünüz!

Abbas'ın gür sesiyle ova dalgalanıyor:

– Ey Ensar! Ey Rıdvan şeceresi altında biy'at edenler! Dönünüz!

Duyan mıhlanıp kaldı; mıhlanıp kalan önündekini durdurdu ve Sahabîler kümesinden bir nidadır koptu:

– Lebbeyk!

Sanki evvelâ yüz geri edenler başka, sonra tekrar dönenler başka insan... Sanki Sahabîlik onlardan bir ân kalkar gibi olup tekrar yerine oturmuştur...

Hep birden toplanıp sel gibi düşmana atıldılar.

Nehir tersine dönmüştü.

Allah’ın Resûlü fısıldadılar:

«– İşte ocak şimdi kızıştı!»

Ve yerden bir avuç toprak alıp düşmana savurdular.

Çelik yapraklı ağaçlar ormanında kasırga... Düşman, üzerine bir şahmerdan inmiş gibi ezildi.

Hazret-i Ali bir ânda düşmanın bayraktarlarını ikiye biçti; ve Medineli Ebu Talha, müşriklerden yirmisini devirdi.

Allah’ın Resûlü, Düldül’ün üzerinde doğrulmuş, buyuruyorlar.

«– Ben Allah’ın Resûlüyüm ve yalan söylemem!»

●

Böylece, on iki bin müslümanın katıldığı Huneyn muharebesi, sadece O’nun nebîliğini tasdik ettirici, beklenmedik tecelliler içinde zafere erdi.

●

Birtakım döküntüler Evtâs vadisine çekilmişlerdi. Üzerlerine bir müfreze gönderildi. Ebu Âmir şehid oldu ve yerine Ebu Musa-ül-Eş’arî Hazretleri geçti.

Düşman perişan, baştanbaşa ölü ve esir... Bir sürü de ganimet...

Esirlerin içinde Allah Resûlünün çocukluğunu beraber geçirdiği, süt kardeşi Şeymâ...

Allah’ın Resûlü, süt kardeşini görünce hemen tanıdı, mübarek gözlerine yaş indi. Hırkasını serip Şeymâ’yı oturttu, kendisine birkaç köle ve cariyeyle iki deve ve bir miktar koyun hediye edip, onu, kabîlesinin müslüman olanlarına iade etti.

Vaktiyle, Nur Çocuğu koruyucu bulut altında beraber gezinirken, şimdi O’nun af ve kerem yükü altında ezilen Şeymâ...

TÂİF

Huneyn seferinin hemen arkasından o sahanın merkezi ve düşmanın yatağı olan Tâif üzerine yürüdüler. Yürüyüşe çıkarken, Tufeyl bin Amr’ı, civardaki, ağaçtan yontulma bir

putu yakmaya gönderdiler. Tufeyl putu yakacak ve koşup orduya yetişecek...

Tufeyl putu yere devirdi ve ateşledi. Tahta heykel alev alev yanarken karşısında şu mısraları söyledi:

«Ben sana tapanlardan değilim;

«Sen vücuda gelmeden ben vardım...

«İşte karnına ateş doldurdum; yanıyorsun!»

•

Huneyn gazvesinin asıl kılıç artıkları, Tâif kalesine çekilmiş, şehrin tunç kapılarını kapamış, beklemekte... Biliyorlar ki, müslümanlar gelecek... Tâif, Huneyn'in devamı...

•

Halid bin Velid öncü kıtaların başında, ilerledi. Surların önünde düşman gizli ve müslümanlar açık, kanlı bir ok muharebesi cereyan etti. Sahabîlerden onsekiz kişi şehid... Ebu Bekr'in oğlu Abdullah da yaralandı. Bu yaradan babasının halifeliği devrinde şehid düşecektir.

•

Müslümanların annelerinden Ümm-ü Seleme ve Zeynep Hazretleri de beraber... Peygamber zevcelerine, yanyana iki ayrı çadır kuruldu. Allah'ın Resûlü, namazlarını bu iki çadır arasında kılıyorlar. Sonradan oraya Tâif Mescidi yapılacak...

•

Muhasara onsekiz gün sürdü. İslâm ordusu ilk defa bu gazada mancınık kullandı. Artık müdafaa devri büsbütün kapanmış; ve hücum, muhasara, taarruz çığırı bütün âletleri ve usulleriyle açılmıştır.

•

Düşmanı teslim olmaya zorlamak yolunda, her şey yapıldı. Kaleden çıkıp teslim olacaklara emân ilân edildi. Bağları, bahçeleri yakılıp yıkıldı; fakat düşman inatçı ve surlar kalın... Yiyecekleri de bol... Teslim olmaya yanaşmadılar.

•

Peygamber hikmeti, muhasaranın kaldırılmasını gerektirdi.

•

Böyleyken, Sahabîler, ilk gururun yarasını kapayan nusretin arkasından ikinci bir nefs güvenine geçtiler ve :

– Şehid düşmeden nereye gidiyoruz?

– Dediler.

Allah’ın Resûlü gülümsedi. Onları bir gün daha cenkte serbest bıraktılar. Boş yere can kaybından başka bir şey çıkmayacağı belli oldu.

●

Allah’ın Resûlü, muazzez Sahabîlerine zafer neşelerinin verdiği gururdan tövbe tavsiye etti. Her şeyi Allah’tan beklemelerini, başka hiçbir emniyet hissine düşmemelerini, daima istiğfar ve hamd etmelerini telkin buyurdular. Zincirleme, Huneyn ve Tâif’in de sırrı çözüldü.

●

Üstüste Huneyn ve Tâif gazalarının bilânçosu:

Altıbin esir... Yirmidörtbin deve... Kırkbin koyun... Tepeleme gümüş...

Payına yüz deve düşen insanlar bile görüldü.

Ensar içinde bir mırıltı oldu:

– Allah, Resûlünü affetsin... Büyük payları Kureyş’e veriyor. Halbuki bizim kılıçlarımızdan hâlâ onların kanı damlıyor.

İnsanlığın Tâcı, Ensarı topladılar ve dediler:

«– Böyle diyormuşsunuz! Siz razı değil misiniz ki, Kureyşliler evlerine malla dönsün ve siz Allah’ın Resûlüyle dönesiniz?»

Fetihlerin en parlağı çapındaki bu hikmet karşısında hepsi başını eğdi.

68

HAMLE ÜSTÜNE HAMLE

MIKNATIS

Şimdi İslâm dairesi bir mıknatıs merkezi... İnsan, aile, millet, bütün etrafındakileri çekiyor, yutuyor, içine alıyor. Fert fert ve kabîle kabîle gelip müslüman olanlar, birbiri peşinde... Ufak tefek tereddüt ve mukâvemeti olanların üstüne mıknatıs bizzat ilerliyor; o zaman isteyen ve istemeyen, cazibenin merkezine mıhlanıyor.

●

Hastalara, ilâç isteyip istemediği danışılmaz, verilir; sonuna kadar kabul etmeyen ise ölümü kabul etmiş demektir.

TEBÜK

Dokuzuncu yıldayız. Bu yıl, zekât emrine karşı duran Temimoğullarının tepelendiği ve içlerinde kendi kelâm kılıçlarına güvenen bazı şiir şövalyelerinin Medine'ye gelip peygamber sözcülerine mağlup olduğu, Yemen elçilerinin Müslümanlığı öğrenmeğe geldiği, birçok fesahat harikalarının geçtiği, büyük şair Kâab bin Züheyr'in, meşhur kasidesiyle İslâma kucak açtığı; ve nihayet, Peygamber başbuğluğunda Şarkî Roma İmparatorluğu üzerine yürüdüğü sene...

●

Dokuzuncu yılın Recep ayında, onbin atlı, otuzbin yaya, başlarında Allah'ın Resûlü, Medine'den çıktılar. Rum illerine...

Artık, İslâm, içinden fışkırdığı dünyaya, Arap illerine madde plânında da hâkimdir... Şimdi asıl yüzü ruh olan aynı madde plânında bütün kuvvetleri merkezleştirmiş olarak büyük dünyayı toslayacaktır. Büyük dünya, dış dünya, İslâm çerçevesinin ötesindeki yabancı ve sözde medenî dünya...

●

Doğuya gerçek rengini getiren İslâm, şimdi Batı'nın renk aldığı Hristiyanlık dünyasına, Babasız Hak Peygamber Hazret-i İsâ'nın dinini bozanların dünyasına hesap soracaktır.

Çünkü hem İsâ Peygamberin dini, yahudi ve münafığın tezgâhında çığırından çıkarılmış; hem de onun münezzeh Şeriatı ezellerin ve ebedlerin Peygamberi geldiği ândan itibaren Allah tarafından kaldırılmıştır.

•

Hesaplaşılacak dış dünyaların birinde, Doğuyu, içinden hastalıklı hayâllerin tüttüğü hurafeler çanağı haline getiren İran ve gerisi; öbüründe de, akılla hayâl arasında çırpınan, Yunan ve Roma artığı Bizans ve arkası vardır. Kısaca Fars ve Rum...

•

Demek ki, İslâmın muazzam aksiyon demi gelmiştir. Ve bu aksiyonun gerektirdiği şartların kıvamlaştığı saat... Tebük budur.

Bu muazzam aksiyon, Peygamberler Peygamberinin devrinde tamamlanmasa da prensipleşecek, tohumunu atacak; ve sonra O'nun Sahabîleri ve Sahabîlerin bağlıları elinde gelişecektir.

•

İşte, onbin atlı ve otuzbin yaya, bu muazzam aksiyonun, sancaklaşmış, mızraklaşmış, tulgalaşmış remzi halinde, Medine ve Şam arası Tebük mevkiine doğru ilerliyor. Çünkü vesileler perdesinde Şarkî Roma İmparatoru Herakliyüs'ün İslâm üzerine büyük bir ordu terteplediği haberi vardır.

•

Herkes malını, mülkünü, atını, davarını, imkânını, iktidarını, canıyle beraber Allah Resûlünün tuttuğu tepsi üzerine döktü. Ebu Bekr ise, zaten bekleneceği gibi, bütün servetini verdi. Ve Osman ve diğerleri... Bütün müslüman kadınlar elmaslarından ve altınlarından soyundular.

•

Herkes dâvayı, aksiyonu anlıyor:

Dünya çapında hareket...

•

Susuz insanları içen, kurutan, kavuran yaz sıcağında, çok zahmetli bir sefer...

Münafıkların, ıstırabı büyütmeyi hedef tutan kundakçılarına, Âyet cevap verdi:

«Sıcakta sefer olmaz diyorlar; sen de, de ki, Cehennem ateşi hararetin en şiddetlisidir. Bilselerdi, böyle demezlerdi.»

Medine'de, Hazret-i Ali ile Muhammed bin Mesleme, biri Beyt ehline, öbürü şehre memur olarak kaldı.

•

Bir damla suyu develerin kursağında arayacak kadar sıkıntı çektiler fakat dönmediler.

•

Yolda, Allah'ın Resûlünün devesi kayboldu. Arandı, bulunamadı.

Hemen münafık tefsiri başgösterdi:

– Yerden ve gökten haber verdiğini iddia eder; devesinin nerede olduğunu nasıl bilemez?

Kâinatın Efendisinin, bu mırıldanış üzerine Sahabîlerini halkalayıp buyurdukları hikmet, bir mucizedir:

«– Vallahi ben bir şey bilmem; ancak Allah'ın bildirdiğini bilirim. Deve filân yerde ve falan vaziyette; gidip görün ve alın getirin!..»

Gittiler, gördüler, aldılar ve getirdiler.

•

Geçtikleri yerleri ya dine getirdiler, yahut itaat altına aldılar...

•

Tebük civarında bir su başındalar. Su gayet zayıf. İçinde, incecik bir su şeridi geçen kuru bir ırmak... Irmağın suyunu avuçlarına toplayıp abdest aldılar ve yine ırmağa döktüler.

Irmak kaynadı, ırmak yükseldi, ırmak doldu.

Irmak taştı ve bütün ordular suya kandı.

•

Herakliyüs harbe yanaşmadı. Geçit boyunca Bizans kuvvetlerine rastlanamadı; ve bu muazzam sefer, sadece iki dünya arasında istikbâle kalan muhasebenin temelini atan bir remz hâlinde çakıp söndü.

Yalnız, Bizans'a bağlı Hristiyan Arap kabîlelerinin çoğu onlardan koparıldı.

•

Bakın.

«– Ne mübarektir Konstantin beldesini alacak emîr ve ne mübarektir onun askeri.»

Meâlindeki hadîs, Medine'den şimâle ve dünyanın kilit noktasına doğru esen ebedî bir soluktur.

●

Bu soluk, asırlar sonra yerini bulacak; fakat müslümanlar onu anlasa da anlamasa da, hep ve her taraftan o dünyaya doğru esecektir.

Batının Doğuyu mahkûm ettiği devrede de, suçu yine aynı ebediyet soluğunu anlayamamakta aramak icab edecektir.

●

Tebük seferinden, münafıkların tesiriyle uzak kalanlar, Allah'ın Sevgilisi Medine'ye dönünceye kadar üzüldüler ve yandılar. Öyle ki, kendi kendilerini Mescidin direklerine bağlayıp ağladılar, sızlandılar.

Ve affedildiler.

●

Artık düzlükten iç âleme, derinliğine iç âlemin dış yüzüne geçmenin zamanı geldi.

69

MUTLAK İNKILÂP

SEKİZİNCİ VE DOKUZUNCU YILLAR

İslâmın bütün bir müessese hâlinde tam düzlüğe çıkması Sekizinci ve Dokuzuncu yıllarda...

•

Bu yıllarda umumî manzara:

Mutlak İnkılâp...

•

Sadece gökten düşme, müstesna bir fasahat ve hürriyet ruhu içinde, putperest, yağmacı, soyguncu, hırsız, adam öldürücü, kan dökücü, kız çocuklarına kıyıcı; pislik, zina, şarap, istihza, hakaret, iftira, kibir ve en sert oymak taassubu içinde kaskatı donmuş bir ruh, eski ruh, nasıl da bir nefhâda kurtulmuştur?

•

Bu nefhâ, daima noktalayalım ki, Peygamber soluğudur. Çölün her kum tanesi içine bir Elhamra sarayını, bir Bağdat sitesini yerleştiren de hep bu nefhâ...

O'nun ne bulduğu ile ne getirdiği arasındaki hayâl çatlatıcı muhasebedir ki, Peygamberliğin azamet dolu destanı...

•

Arap illerinde kuşun bile korkusuz uçamayacağı dehşet ve cahiliyet devrinin arkasından, Allah Resûlünün çizdikleri huzur ve emniyet levhası:

Bizzat buyuruyorlar:

«– Artık San'adan Mekke'ye kadar yapayalnız seyahat edecek bir kadın bile, kalbinde Allah korkusundan başka bir kaygı taşımayacaktır.»

İdrâkiniz çatlayabilir; mutlak inkılâp, bıyıkları kan pıhtılı sırtlanı süt kuzusu yapmıştır.

•

Dokuzuncu yılda, malının yağma edileceğinden korkan bir adama cevapları:

«– Kervanların muhafazasız hareket edeceği günler pek yakın...»

•

Devlet gönüllerde kurulmuş ve hemen maddeyi tertemiz edip eline almıştır. Şimdi her şeyde nizam, âhenk, ölçü ve huzur...

Muazzam bir hayâl kabiliyeti içinde en kaba müşahhasların ifadesine bağlı Arap, şimdi kısa zamanda cebir ilmini keşfedecek kadar dolambaçlı mücerretler âlemine girmiş; eşya ve hâdiselere, onları birbiri içinden süzen bir hikmet menşurundan bakmaya başlamış ve hem hikmette, hem ahlâkta İlâhî nura ermiştir.

●

Eski yırtıcı ve müşahhaslaştırıcı, putlaştırıcı seciye, şimdi Allah'ın birliğine ve mutlak münezzehliğine, nâmütenahi mücerretliğine inanıyor; secdeye kapanıyor, oruç tutuyor, zekâtını veriyor, Hac mevsiminde Allah'ın Evini ziyarete koşuyor. Ve bütün bunların esrar ve hikmetini derinden derine sezerek yapıyor.

Masum kanının sarhoşu eski kaplan bünye, şimdi, üstün insan ahlâkı içinde, bir güvercin öksürse gözyaşlarını tutamıyor.

Bu hâl müslümanlıktır.

Ve mutlak inkılâp...

●

Ahzâb muharebesinde, hizib hizib birlik olarak, Müslümanlığı yıkmak isteyen ve Arap illerinin son küfür aksülâmelini temsil eden kabîleler, Mekke ve Tâif'in arkasından baştanbaşa müslüman...

Bunlar, Peygamber karargâhına hey'etler göndermiş, kendilerine hey'etler gönderilmiş ve hepsi birden kurtarıcı İslâm çemberinin içine alınmıştır.

Sekizinci yılda Yemen'e giden İslâm elçisi Ali, o tarafları, son küfür artıklarına kadar Hak Dinine çekti.

Yemen'le beraber, Bahreyn, Amman ve Suriye hududuna kadar bütün Arabistan Yarımadasında tevhid sancağı

●

Hicretin Dokuzuncu Yılında, bütün Arap illeri müslüman; ve Arap, mutlak inkılâbın, ıstıfa süzgecinden geçmiş yepyeni tipi. Her milletin namzet olduğu ebediyen yeni tip... Bu

süzgeci, süzülmüşün süzülmüşü, ıstıfa görmüşün ıstıfa görmüşü mânasına, Mustafa, Allah’ın Sevgilisi M..... Mustafa tutuyor.

İDÂRE

Devlet gönülde, madde ise gönlün elinde olduğu için Allah Resûlünün semavî devletine, dünya hükûmeti, bir toz zerresi hâlinde dahil... Fakat görünürde mevcut değil... Dünya hükûmeti de peygamberlik hikmetinde erimiş ve ayrıca yer ve şekil alamamıştır.

Bu yüzdendir ki, O, bütün dünyaların sahip ve hâkimi...

●

Ne bir âlâyiş, ne bir özeniş, ne de en küçük bir ziynet, haşmet ve saltanat belirtisi...

Hurma dallarından tahta sedirler ve çok defa bomboş toprak tabaklar...

●

Mevkiinin önünde, bütün insanlık, büyük üniformalariyle tek ayak üstünde dursa yine göklerin O’na her ân tertiplediği zafer alayına denk düşemiyeceği ve cihanın bütün mermer, fildişi ve billûr mevcudu bir araya gelse manevî sarayına eş olamıyacağı Allah’ın Sevgilisi, O, buyuruyor ki:

«– Kul gibi, köle gibi, oturur; kul gibi, köle gibi, yemek yerim.»

●

Her yerde elçileri, murahhasları, valileri , imamları, hâkimleri, muallimleri, fetvacıları, terbiyecileri, tefsircileri...

İstikbâlin büyük idare ve teşkilâtına ait her tohum atılmış, her prensip dizilmiştir.

●

Malî, iktisadî, içtimaî, harsî, siyasî, fikrî, terbiyevî, ruhî, ahlâkî müessiseleşme cehdinin büyük tohumları Peygamber soluğunun içindedir.

70

ÖLÇÜLER

LEVHALAR

Çarşı... Bir buğday yığını ve yanında bir adam... Peygamberler Peygamberi buğdayı muayene ediyor ve rutubetli olduğunu görüyorlar:

– Buğday ıslakça... Sebebi ne?

– Yağmurdan, ey Allah'ın Resûlü...

– Ya niçin buğdayın nemli olduğunu ilân etmiyorsun?

Ve ilâve buyuruyorlar:

«– İnsan aldatanlar bizden değildir.»

•

Bir tahsilât mevzuunda, hazineye ait kısımla, kendi şahsına hediye olarak verilenleri ayırd eden memura verdikleri cevap:

«– Eğer bu işe memur edilmemiş olsaydın bu hediyeler sana gelecek miydi?

Ve bu tarzda hediyelerin kabul edilmemesini tenbih ediyor.

•

Hayber'in yarı malını toplamaya giden şair Abdullah bin Revâha'ya yahudiler rüşvet veya hediye teklif etmişlerdi.

Sahabî bağırdı:

– Ey Allah'ın düşmanları; bana haram yedirmek istiyorsunuz, öyle mi?

•

Peygamber amcası Abbas'ın oğlu, Allah'ın Resûlünden tahsildârlık memuriyeti istedi ve cevap aldı:

«– Hayır; M.....'in ailesi sadaka toplayamaz! Sadaka, halkın artığıdır.»

Bir başka istekliye de şu cevap verildi:

«– Biz bu işlere talipleri tâyin etmeyiz, lâyıkları getiririz.»

ÖLÇÜ

«Bir memur kendisinin ve zevcesinin maişetini temin edecek kadar ücret alabilir. Hizmetçisi yoksa onu da tutabilir.

Evi yoksa o da hesaba girebilir. Bundan ötesi haddi tecavüzdür...»

•

Yüksek bir aileye mensup bir kadının hırsızlık etmesi üzerine iltimasa gelenlere mukâbele:

«– Başka toplulukların mahvolmalarına sebep, ölçüleri zayıflara tatbik etmek ve kuvvetlileri müstesna tutmak olmuştur. Yemin ederim ki, kızım Fâtıma hırsızlık edecek olsa elini keserim.»

•

Yemen'e gönderdikleri Muaz bin Cebel Hazretlerine soruyorlar:

– Orada nasıl hüküm vereceksin?

– Allah'ın Kitabiyle...

– Kitapta yerini bulamazsan?

– Allah Resûlünün Sünnetiyle...

– Ya onda da rastgelmezsen?

– Bana verdiğin ilim ve ruhla içtihad ederek...

Ve buyuruyorlar:

«– Allah'a şükürler olsun; Resûlünün elçisini Resûlünün sevdiğine erdirdi.»

•

İçtihad edebilecek insan olsaydı, bu kapı açıktır derdik. Kapı Kıyamete kadar açık; fakat içtihad ehliyetindekiler çoktan geldi ve geçti.

ZEKÂT

İslâmın düzlüğe çıkışı devresinde zekât da müslümanlara farz oldu; ve Mutlak İnkılâbın, emirler plânında beş esası tamamlandı: İmân, Namaz, Oruç, Hac, Zekât...

•

Zekât bahsinde, tek cümleyle, bütün bir dünya dolusu mâna devşirmeye çalışalım:

Prensipte, bellibaşlı ölçüler içinde her müslümanın her yıl malının kırkta birini muhtaçlar için vermesinden ibaret olan zekât, Allah'a karşı, kul hesabına malın ibâdetinden ve pisliğini atmasından başka bir şey değildir ve sermaye urlaşmasını, dehhâmeleşmesini önleyici ve taşıntılarını

cemiyete dağıtıcı öyle bir adalet ölçüsüdür ki, bütün insanlık ebediyen buna hayran olsa ve Yirminci Asrın bütün iktisadî hastalıklarını ve hasretlerini onda tedavi ve tatmin etse yeridir.

•

Dünyada hangi fikrî, içtimaî, iktisadî, ahlâkî dâva varsa, aradığının, arayıp da bulamadığının İslâmiyette olduğunu bilseydi mesele mi kalırdı? Yazık ki, vecd ve aşkın kabuk bağladığı ve ruhların donup kemikleştiği devirlerden beri, bunu asıl müslüman geçinenler bilemedi.

VAKIF

Garp âleminin, derin hayranlığını gizleyemediği büyük İslâm müessisesi...

İlk vakıf, Medine'deki Peygamber Mescidinin arsasını Allah rızası için hibe etmek isteyen, fakat hibeleri kabul olunmayan iki öksüzün temayüliyle başladı ve ondört asır içinde bütün dünyayı doldurdu.

Sahabîlerden Ebu Talha huzurda:

– Ey Allah'ın Resûlü, Hây kuyusu benim en değerli malım... O'nu Allah yoluna vasiyet etmek istiyorum.

Allah'ın Resûlü tasvip ettiler; vakfın gelirini akrabasına bırakmasını teklif buyurdular ve böylece vakfın esasları aydınlanmaya başladı.

•

Hazret-i Ömer de Hayber'de kendisine düşen araziyi vakfetmek istedi. O'na da:

«– İstersen asıl malı muhafaza eder ve gelirini sadaka edersin.»

Emir verildi.

Vakıf müessisesi, vakfedicinin şartına bağlıdır ve mü'minlerin, mal ve mülklerinden, Allah yolunda ayırdıkları ve kurdukları yardım ve gelir kaynaklarıdır.

SON YASAK

Son emirlerden zekât ile âhenkli olarak son yasak da faizcilik (ribâ) oldu.

Ödenecek bir kıymeti, karşılıklı anlaşma içinde, aynı cinsten fazlasiyle istemek ve vermek fiili...

Ve bu fiilin bilhassa temerküz ettiği para alışverişinde ana akçenin üzerine binen fazlalık...

Arap illerini kavuran kötülüklerden biri de bu...

●

Âyet meâli:

«– Ey mü'minler! Ribâyı üstüste artan misillerle yemeyiniz! Allah'a itaat ediniz ki, kurtulasınız.»

●

Başta Peygamber amcası Abbas ve daha niceleri olmak üzere, yahudi icadı tefecilik Mekke ve Medine zenginlerini çatlatasıya şişirir, fakirlerini söndüresiye zayıflatır ve her köşede bir yahudi tezgâhı işletirken, emir gökten bir kılıç gibi indi. Helâl olan ticaretin yanında «fazlasıyla para alım satımı ve aynı cinsten mal değiştirimi» gibi şeytanî bir teselliye kalkan ribânın bütün farkı anlaşıldı ve bu fiil en yakıcı haramlardan bilindi.

Borç vermek ve yardım etmek dünyanın en güzel işi, tefecilik ise en kirli hareketi sayıldı.

Garp iktisadî doktrinleri içinde, İslâmın faiz yasağına da hayranlıkla bakanlar vardır.

●

Ribâ yasağı üzerinde, istikbâlde öyle takvâ örnekleri çıkacaktır ki, mezhebimizin kurucusu İmam-ı Âzam Hazretleri borçlusunun kapısında beklerken, Allah korkusundan, kapının gölgeliğinde durmayı bile menfaat sayacak ve sırf şahsî titizlik eseri olarak, güneş altında pişmeyi tercih edecektir.

Kaide değil, takvâ...

●

Faizcilik, işe inkılâp edemiyen birikmiş ve emeksiz sermayenin, durduğu ve oturduğu yerde kendisine şişme ve yutma hakkı tanımasıdır ki, zulümlerin en büyüğüdür, ve onun kastını bütün dehşetiyle İslâmiyet tesbit etmiştir.

SON VAK'ALAR

Dokuzuncu Yılın Recep ayında bir gün... Allah'ın Resûlü, Sahabîleriyle beraber gıyabî bir cenaze namazına durdular...

Bu, Habeş İmparatoru müslüman Eshame'nin cenaze namazıdır ve Necaşi kırk günlük yolda, o gün vefat etmiştir.

●

Şaban ayında, Peygamberler Peygamberinin kızlarından ve Hazret-i Osman'ın ikinci zevcesi Ümm-ü Kelsum vefat etti.

İki peygamber kıziyle izdivaç şerefini kazanmış olmasından, hayâ madeni Osman'ın lâkabı Zinnureyn (İki nura malik)dir.

●

Şevval ayı... İslâmın bünyesini asla fesada sokmaksızın gizli bir kese içinde çürütmeye çalışan münafıklık mikrobunun üretici başörneği cezasını buldu.

Münafıkların reisi Abdullah bin Übey bin Selûl öldü.

Oğlu hâlis müslüman... Allah Resûlüne yalvarıp babasını kefenlemek için O'nun gömleğini istedi; verdiler. Namazını da kılmaları için yalvardı. Hazret-i Ömer'in en hararetli itirazlarına rağmen münafığın namazını kıldırdılar ve daha evvel buyurdular:

– Allah bana, münafıklar için yetmiş kere istiğfar etsem de kabul olunmıyacağını bildirdi. Ne yapayım; yetmişten fazla istiğfar edeyim ki, Allah, niyazımı dilerse kabul etsin.

Merhametin bu irtifaa yükselebildiğine dair tarihte misâl hatırlamıyoruz.

Fakat Allah'ın emri geldi:

«– Küfürle gidenlerin namazını kılma ve mezarlarına yaklaşma... Onlar, Allah Resûlüne karşı küfür ve fısk içinde öldüler.»

Ebu Bekr'i Hac emîri nasbettiler ve buyurdular:

– Git hac et ve hac edeceklere rehber ol... Herkese ilân et ki, bundan böyle müşriklere hac yasaktır! Çıplak olarak da kimse Allah'ın Evini tavaf edemez!

Emirleri yerine getirildi.

TOPLAM

Cenup ucundan şark ve garp koltuklarına kadar bütün Arap Yarımadası müslümandır; ve ilk müslüman örneği Arap, eski ve yeni hâliyle karga ve güvercin arasındaki farkı yaşatmaktadır. Asıl Arap doğmuştur.

Harâbe ve mezbelelerin üzerinden Peygamber soluğu esmiş ve göklerden, billûr kaldırımlı mâna sitelerinde nur adamların kaynaştığı insan ve cemiyet mimarisi inmiştir.

71

EKBER CİHAD

SUAL VE CEVAP

At üstünde, bir gazadan dönüyorlar. Yanlarında Sahabîleri...

Yumuşak kumda, atların tırnaklarından çıkan yumuşak sesten başka hiç sedâ yok...

Allah'ın Resûlü, mukaddes başları göğüslerinde, her zaman olduğu gibi, tefekkürün en erişilmez iklimindeler.

Buyuruyorlar:

– Siz, Ekber Cihadın ne demek olduğunu biliyor musunuz?..

Sükût...

Sahabîler, Ekber Cihadın ne demek olduğunu Allah'ın Resûlünden öğrenecekler... Beyazın veya karanın ne olduğu da sorulsa, bilinenle onun bildiği arasında fark, aynı sükûtu gerektirecek... O bir şey gösterir ve bildirirken, o şeye ait daha evvel görüş ve bilgi mevcut değildir.

Sahabîlerine bakıyorlar.

Derin vecd içinde sükût...

– Ekber Cihad, şimdi yapıp da döndüğümüz iş veya onun daha büyüğü değildir. Ekber Cihad tek kişinin kendi öz nefsiyle cenkleşmesi ve onu yenmesidir.

İşte, düzlükte giden büyük İslâm aksiyonunun, derinliğine, sonsuz ruhundan bir kapı...

•

Zaten İslâmiyet, insanlığa fert fert Ekber Cihadı talim etmek için gaza üstüne gaza ediyor. Bu gazalar, insanları topyekûn devşirdikten sonra onları tek tek Ekber Cihada memur kılmak için...

•

Ekber Cihada giden yolun açılması için gaza edenler içinde ölüler, yâni şehidler...

Bunlar ölmüşken ölmeyenlerdir.

Bir de ölmemişken ölenler...

Bunlar da Cihad'ın fâtihleri...

ÖLMÜŞKEN ÖLMEYENLER

Evet, bunlar, Allah yolundaki gazaların madde plânında vurulup ölenleri; şehidler...

Bunların kazandığı büyük bir mâna ve azîm bir hayat var...

●

Ölmüşken ölmeyenin, yâni şehidin en güzel örneği Uhut Muharebesinde... Başta, şehidlerin başbuğu Hazret-i Hamza... Ölmüşken ölmeyenlerin hakikatini Uhut Cengi getirdi.

Allah'ın Sevgilisi, Cabir Hazretlerine bu hakikati şöyle anlattılar:

«Allah herkese hicap arkasından, perde gerisinden hitap eder. Fakat senin babana arada perde, hicap olmaksızın hitap etti ve dedi:

–İste, ne dilersen vereyim:

O da tekrar dünyaya gönderilmesini diledi. Allah yolunda bir kere daha öldürülüp şehitlik tadını bir kere daha tatmak için...

– Beni dünyaya reddet ki, dedi; senin için bir daha can vereyim, sana geleyim ve sonsuz hazzı tadayım.

Allah, ezelî hikmetinde, dünyadan ayrılanların tekrar dünyaya dönmesine imkân yaratmadığını söyleyince:

Öyle ise, dedi; hâlimden ve saadetimden dünyadakilere haber ver.

Ve Allah, âyetini indirdi.»

Âyet meâli:

«Allah için can verenleri öldü sanmayınız! Onlar sağdırlar ve Rablerine yakındırlar. Rızıklanırlar ve Allah'ın, fazlından verdiği şeyde saadet bulurlar. Dünyada bırakıp gittikleri mü'minlerin hâlleriyle de, onların Allah yolunda ölmelerini bekleyerek şevklenirler. Öyle bir hayatla sağdırlar ki, kendileri için ne korku kalmıştır, ne de hüzün.»

●

Demek ki, gerçek şehid, dünyadakilerin hayatından başka ve üstün bir hayatla sağ... Hususiyle, dünya hayatının

bulutları içine sığmaz ve dünya çerçevesinden hakikatine ulaşılmaz bir hayatla sağ...

Bunlar ölmüşken ölmiyenler...

●

Şehid, mutlaka Allah yolunda, Allah için canını feda edendir. Mü'minler için bâzı şahsî musibet şekillerinin de şehitliğe yükseltici bir kıymeti varsa da, esas, Allah için Allah'ın yolunda canını vermek...

ÖLMEMİŞKEN ÖLENLER

Bunlar da Velîlik yolunun:

«– Ölmeden ölünüz!»

Hikmetini gerçekleştirenler... Dünya hayatı içinde o hayatın sınırlarını yıkıp ötelere çıkanlar... Allah'ta fâni olmak sırrına erenler... Sağlıklarında ölmezliğe ve sonsuzluğa yol bulanlar...

Biricik gâye, bu...

Bunun için yaratıldık.

72

GÂYELERİN GÂYESİ

ÖLMEDEN ÖLMEK

Gâyelerin gâyesinin mukaddes sancağını taşıyan Peygamberler Peygamberi, madde plânındaki gazalariyle, sonsuzluk âlemine, ölmüşken ölmeyenleri; ruh plânındaki Ekber Cihad ile de, ölmemişken ölenleri sevketmeye memurdurlar.

Büyük; kul çapında her büyüğün yanında küçük ve hiç kalacağı büyük kurtarıcılık işte budur. İnsanı, nefsi ve cemiyetiyle bir arada kurtarmak...

●

Şimdi, Kurtarıcılar Kurtarıcısını biraz daha yakından görür gibiyiz.

Daha fazla yaklaşamayız; yanarız! Nasıl ki, Allah, O'nun göz plânındaki cemâlini bile tam izhar etseydi bakmaya takat getiremezdik. Ya iç hakikatine nazar etmek?

En mahrem ve yakın görüş noktalarından Peygamber anlayışı, işte sonu olmayan bu idrâk vecdinden başlar.

Yoksa O'nu birtakım kuru tâzim kelimeleri içinde, birtakım yavan hesapların ve dış görünüş sınırlarının gözlüğünden boş yere hecelemeye çalışmak değil... Vecdin metodiyle bu görüş arasındaki fark, birinin peşinen topyekûn ve ispatsız doğrulaması, öbürünün ise ispat dâvasında kuru aklı konuşturması ve satıhta kalması...

Bir Garplı şairin:

«– Gerçek hayat bu görünen değil.»

Dediği hayat... Gerçek hayat... Bu hayatın her zerresiyle ilân ve ihtar ettiği ve yanında ebedî noksanlar silsilesinden ibaret kaldığı, hakikî hayat...

İşte bu hayat, tam ve kâmil hayat, O'nun izlerine kavuşan ve her şeyi O'nun izlerinde götüren yoldur.

●

O'nun ardındaki saflar, ölmemişken ölenler ordusudur; ve bu ordunun gazada verdiği ölüler de, ölmüşken ölmiyenler...

Dış gâye birincide, iç gâye ve büyük oluş da ikincide...

•

Ölmemişken ölenlerin kazandığı sonsuz âlemde, ayrıca şehidlikten gelen öyle bir mertebe var ki, başta en büyüklerin en büyüğü, bütün büyüklere Allah bu mertebeyi verdi.

Evvelâ, hakikî ve ebedî hayatın rehberi ve her derecenin üstü Allah'ın Sevgilisi bizzat şehid... Hayber'de tattığı zehirli etin yıllarca süren sinsi tesiriyle şehid... Ebu Bekr de aynı sebebten ve onunla beraber... Ömer, Osman, Ali ise, doğrudan doğruya vücutlarında, Allah için güneş güneş al kan yaralar açan hançerler ve kılıçlarla şehid...

Bunlar evvelâ şahit, sonra şehid... Gâyelerin gâyesi yoliyle, ölmeden ölmüş olmanın nimetine, Allah'ta fâni ve bâki olmanın sırrına şahit ve sonra Allah yolunda şehid...

Onun içindir ki, yaratılış hikmetinin getirdiği bâtın yolundan büyük oluşa erenler, ayrıca şehidliğe de can attılar.

•

Dâva, bilen ve bilmeyen, anlayan ve anlamayan için tek:

Hep solmayan renge, geçmeyen âna, pörsümeyen yeniye, bölünmeyen bütüne ulaşmak...

•

O'nun yolu:

«Mağara ve Ötesi»nde yolun nasıl açıldığı ve nasıl kıvrım kıvrım uzandığını dış çizgileriyle göstermiştik.

Dış plânda şu veya bu işle meşgul görünen her Sahabî, bu yolun içindedir. Allah Resûlünün bâtın hikmetiyle başlayan bu yolun son durağı, yine O'nun hakikatidir.

•

Bütün zâhir ölçüleri (Şeriat) sımsıkı tutulmadan o hakikate varılmaz.

•

Ekber Cihaddan geçmeden oraya varılmaz.

•

Nefs yenilmeden oraya varılmaz.

•

Allah Sevgilisinin ahlâkına bürünmeden oraya varılmaz.

•

Bir yol göstericiye varılmadan oraya varılmaz.

•

Yunus Emre gibi, tek kapısına, kırk yıl dümdüz odun taşımadan ortaya varılmaz.

•

Bu bir hâldir, lâf işi değildir; ve bu hâli O'nun ruhaniyetine vâris bir yol göstericiden başka kimse gönüllerde tutuşturamaz.

•

O, gelmiş ve gelecek bütün insanlığın meydanında, mutlak yol gösterici... Ve iç maktalarda gezindiğimiz zaman da, daima dışında kaldığımız mârifet, O'nun dışından O'nun içine girebilmek...

Bu yüzdendir ki, Allah O'nun dilinden emretti:

«– Ölmeden ölünüz!»

NASIL?

Bu işin usûlünde, yine dış plânda çerçeveliyelim ki, nefsi körletmek, iğneli fıçıya sokmak ve öldürmek diye bir şey yoktur. Sadece onu dizginlemek, yalnız Şer'î haklar içinde terbiye etmek, onun hak kisvesine bürünen oyunlarını bozmak, onu daima büyük mizana bağlı bir murakabe altında tutmak, neş'esini kırmak, kibrini yıkmak, üstün ahlâka erdirmek, bütün dereceleri aştırmak ve sonra ruh yoliyle ulaştırmak, ruha inkılâp ettirmek... Bu!..

•

Nefs tâbirine eş bir mefhumun hiçbir lisanda ve tam mânasiyle bulunmadığına dikkat edecek olursak, Peygamber lisânının belirttiği yepyeni bir hikmetle karşılarız.

O, ne «ben»dir, benliktir; ne zâttır, şudur, budur; kalb hakikati içinde, ruhun mukâbil kutbunu gösteren ayrı ve bambaşka bir mevcuttur. Her insanda bu mevcut; daima gizli ve bazan aşikâr bir Allah düşmanı.

Allah düşmanı yola getirilmedikçe Allah'a yol açılmaz.

•

Dâva nefsi öldürmek değil, yola getirmek olduğu içindir ki, İslâmiyette ruhbaniyet mevcut değildir. Nefsin yemeğini, uykusunu, kadınını ve daha binbir meşru zevkini kökünden kesen ve daha ona nice çileler çektiren bâtıl metodların da, İslâmiyetteki gerçek erdiriş usûliyle hiçbir benzerliği yok.

Her şey ölçüye bağlı... Bellibaşlı itidâl hadleri içinde ve mizanlı... Yoksa öbür türlü, her taraftan gene nefs tecelli edecektir.

O daima üste çıkan bir canvar...

●

Allah'ın, nefs bahsinde velîsine ettiği ihtarı hatırlayalım:

«– O'nu içine al! Biz seni onunla seviyoruz!»

Allah'a nefssiz değil, teslim olmuş ve İslâma gelmiş nefsle gidilecektir.

●

Tekrar edelim ki, bu Dâvaların Dâvasında, ana prensiplerden, dış plân hakikatlerinden fazla bir şey söyleyebilmiş değiliz... Biz, kapıyı ve kapının üstündeki başlıca formül yaftalarını gösteriyoruz. İçeriye girmeden ve «zehirle pişmiş» aşın başına oturmadan bilgi aramayın. Erenlerin tâbiriyle:

«Tadmayan bilmez»...

İşte Kurtarıcılar Kurtarıcısının insanlığa açtığı büyük kurtuluş kapısı!

Şeriat sarayının içindeki has oda kapısı.

Sarayın dış çizgileriyle tam bir uygunluk ve bağlantı hâlindeki bu odaya girebilen, hakikati bulur.

Avizesi ebediyet olan has oda...

Başta ve sonda, dış O'nun, iç O'nun, yol O'nun, menzil O'nun...

SAHABÎ

BİR ÂN GÖREN, YAHUT GÖRÜLEN

Sahabî, O'nu, müslüman olarak, Resûllüğüne inanmış bulunarak, bir kere gören, yahut O'nun tarafından bir kere görülen...

Tâbir «sohbet»den geliyor! O'nunla sohbet eden...

O'nu bir kere gören... İsterse tek saniyecik olsun... Bir kere o nurun yüzüne bakmış olan. İsterse bir ân sürmüş olsun...

•

Ne zamanın kıymeti var, ne mekânın. İsterse tek lâhza ve göz plânının en uzak haddi içinde görsün...

•

Sohbet, Sahabîlik vasfının galip şartı ve mutlak değil... Nazarın sohbeti yeter...

Ve O'nun tarafından bir kere görülen... İsterse görülen, görmemiş olsun... Uykuda, dalgın, başka bir işle meşgul, habersiz ve bilgisiz olsun...

Tek O'nun nazarı kendisine değmiş bulunsun...

Ama bu şartların hepsinde, Sahabî olacak insanın müslümanlığı şart...

Kâfir olarak görür de, Allah Resûlünün vefatından sonra İslâma gelirse, Sahabî değil...

Müslüman iken gördükten sonra dininden çıkan, hiç değil...

Sahabîliğinden sonra dininden çıkıp tekrar dinine gelen, gene kaybettiğini bulur.

•

Hasılı, yeni doğmuş müslüman çocuğundan, iki gözü kör ihtiyara kadar kalbinde Şehadet kelimesi yatan herkes, O'nu bir ân görmek veya O'nun tarafından bir ân görülmekle Sahabîdir.

O NURA GÖRE

Bir bedahat şivesiyle kavrıyoruz ki, Sahabî, kendi nefsine göre değil, o nuru görmüş ve ondan bir zerre kapmış olmaya

göre kıymetleniyor. Bu kıymet, Nebîlerden sonra, bir atlayışta insanoğlunun en üstünü olmak değeri...

●

Ölçü:

«– Velinin en büyüğü, Sahabînin en küçüğü olan Vahşi'nin ayak tozu bile değildir.»

Bu ölçü «Altun Silsile» büyüklerinin...

Şimdi O'nu gören çoban, en varılmaz mâna stratosferine çıkmış velîden üstün oluyor. Hep o Nura göre hesap...

VEYSEL KARÂNÎ

Üveys-el–Karânî... Halk dilinde Veysel Karânî...

Allah'ın Sevgilisi zamanında, Yemen illerinde, müslüman olduktan sonra Ekber Cihadını rehbersiz ve mürşitsiz geçiren, doğrudan doğruya Allah'ın terbiyesiyle en büyük mertebeyi bulan ve eren Üveys Hazretleri, O'nu göremedi.

Zira annesi gitmesine izin vermedi. O da, anneye «Öf!» demeyi bile yasak eden İslâm ahlâkının en tabiî icabı, annesini kıramadı. Hicaz'a gidemedi, Allah Sevgilisinin erdirici huzuruna çıkamadı. O'nu göremedi, ve O'nun getirdiği ahlâka riayetten, en büyük dereceye rağmen, kâinat çapında ayrı bir nailiyetten ve bu nailiyetin derecesinden mahrum kaldı.

Üveys, Allah'ın Sevgilisi, Allah'a kavuştuktan sonra ancak Sahabîleri görebildi ve ancak görenleri görenlerden olabildi.

Halbuki O, Peygamberler Peygamberinin devrinde, Velîlikte kutup derecesine ulaşmıştı. Böyleyken, Sahabî olamadığı için varışların en yükseği içinde, en küçük Sahabînin ayak tozuna bile varamadı.

●

Allah'ın vasıtasız ve kılavuzsuz, doğrudan doğruya terbiye ettiği velîlere bu bakımdan Üveysî mizaçlı derler.

●

Uzaktan Üveys'in hâlini takip eden, Üveys'i «ümmetimin içinde dostum» diye anan ve ebediyet âlemine göçmelerine yakın Üveys'e hırkasını vasiyet eden Allah'ın Sevgilisi... O... Her şeye mâlik olanın, yine kendisini görenin derecesine malik olmadığı O... Düşünün O'nu...

DÖRT SAHABÎ

Sahabîlerin de kendi aralarında dereceleri var...

Başta, Nebîlerden sonra yeryüzünde en büyük insan Ebu Bekr...

Allah'ın, Sevgilisine bağlılığını Kur'ân'la naslandırdığı Ebu Bekr...

Allah Sevgilisinin:

«– Nebîlerden sonra en hayırlısı...»

«– Kendisine sevgi ve teşekkür bütün ümmetime vacip...»

«– Benim mağarada ve Kevser Havuzunda arkadaşımsın!»

«– Cehennem ateşinden kurtulmuş insanı görmek isteyen, Ebu Bekr'in yüzüne baksın!»

«– Sen Allah'ın ateşten âzad edilmiş kulusun!»

«– O'nun yardımı kadar kimsenin yardımı bana menfaat vermedi.»

«– Cebrail bana gelip dedi ki: Allah, Ebu Bekr ile istişare etmeni emrediyor.»

«– İçinde kendisinin bulunduğu kavme, ondan başkasını imam edinmek lâyık olmaz.»

Buyurduğu...

Ve nihayet, Peygamberler Peygamberinin ifadesiyle, Peygamberler müstesna, her gün doğup batan güneşin hiçbir defa daha üstün bir baş üzerine ışığını saçmadığı Ebu Bekr...

Allah Resûlünün yolunda, son meteliğine ve son damla gözyaşına kadar, maddî ve manevî bütün varlığını talaş talaş yontup nefsine hiç bir şey bırakmayan Ebu Bekr...

Sadakat ve teslimiyetin münteha noktası, rikkat ve merhametin mesafe mefhumunu aşan ufku Ebu Bekr...

Bir arada gönül ve kafa idrâkinin erişilmez kutbu ve şu ölçünün elmastraşı Ebu Bekr...

«– İdrâkin aczini idrâk, idrâkin ta kendisidir.»

Uçsuz sadakat, sonsuz merhamet ve dipsiz esrar anlayışiyle fârikalanan Ebu Bekr...

●

Arkasından Ömer geliyor.

Onda da fârika, adalet ve celâdet...

Dini, bütün nefsanî vehimlerin üstünde en sâf çizgileriyle kavrayan, ebedî kanunları en keskin celâdetle koruyan, nefsine en küçük kıpırdama hakkını vermeyen, halifeliğinde Dicle kenarında çobansız kalmış oğlağın hesabına kadar düşünen, muhtaçlara sırtında zahire taşıyan, Kisrâların incili kürkünü ayakları altında çiğneyip yamalı gömlekle gezen, kendisini yaralayanın bir müslüman olmadığını öğrenince Allah'a hamd eden, ruhunu teslim ederken de rahmete nail olabilmek için yastığının çekilmesini ve başının kuru yere bırakılmasını isteyen Ömer...

Allah'ın adaleti için öz oğlunu kırbaç altında eriten, gök kubbe çapında kurduğu adalet kubbesinde yankıları gök kubbe durdukça devam edecek olan Ömer...

Birden kulağına çarpan bir âyetin haşyetiyle yere düşüp bir ay hasta yatan Ömer...

İyi ve doğruyla beraber ileriyi en iyi temyiz eden, bu yüzden ayırdedici «Faruk» lâkabını alan ve Allah Resûlünün «Şeytan, Ömer'den korkar» teşhisine ve «Benden sonra Ömer ne taraftaysa halk oradadır» takdirine eren Ömer...

Nice ayırd edişleri Kur'ân hükümleriyle gerçekleşen, dinin zâhirini en parlak temsil eden, gelmiş ve gelecek bütün insanlığa mefkûrevî devlet reisinin mefkûrevî şartlarını misâllendiren Ömer...

O da bütün Sahabîler arasında ikinci...

•

Üçüncüsü Osman...

İlim, hayâ ve ahlâk tecellisinde son merhale...

«– Ümmetim içinde hayâ bakımından en ilerisi Affan oğlu Osman'dır.»

«– Allah bana kızlarım Rukiyye ve Ümm-ü Kelsüm'u Osman'a vermemi vahyetti.»

«– Biz Osman'ı babamız İbrahim Peygambere benzetiyoruz...»

«– Lût Peygamberden sonra, Allah için zevcesiyle hicret edenlerin ilki Osman'dır.»

«– Osman dünyalarda ve ötelerde dostumdur.»

●

Dördüncü Ali... Büyük akıl, hikmet ve şecaatte tek... Peygamber evinin emanetçisi, Nur Neslinin yürütücüsü Ali.

«– Her şey ona karşı huşu içinde; ve her şey onunla kaim...»

Yahut:

«– Her şey ona karşı yok: Ve her şey onunla var.»

Ali'den gelen bu hikmet; yalnız bu hikmet, fezayı doldurmaya yeter.

Allah'ın Resûlü buyurdular:

«– Ben hikmet eviyim; Ali de onun kapısı...»

«– Ben ilim bekçisiyim; Ali de onun kapısı... İlim isteyen kapıya gelsin...»

«– Ali'ye nazar etmek ibadettir.»

«– Ali'nin benimle alâkası, bedenimle başım arasındaki ilgi gibidir.»

●

Şimdi dördünün birden fârikalarını toplayalım:

Sadakat, rikkat, rahmet, esrar anlayışı...

Celâdet, adalet, heybet ve bütün bâtın incelikleriyle bir arada zâhire nüfuz...

Yumuşaklık, hayâ, edep ve ismet...

Büyük akıl, hikmet, şecaat ve ulviyet...

Biri derinlikte, biri genişlikte, öbürü gizlilikte ve daha öbürü erginlikte ve herbiri bunlardan herbirinde, Peygamber emânetinin çatısını taşıyan dört büyük sütûn...

Geriye insan ve mâna diye bir şey kalıyor mu?

Bunların kurduğu esrarlı bir dörtköşedir ki, bu dört köşenin her çizgisi üzerinde, herbiri kendi mizacına göre O'ndan, o nurdan renk veren birer pencere...

Yani yine onlar yok, O var...

O'nsuz, bunlar, şu bildiklerimiz mi olurdu?

Ebu Bekr, Ömer, Osman ve Ali, O Nur'un etrafında dört cepheli bir fenerdir ki, kendi öz renkleri, üstün yaratılışları içinde yine O'nu ifadeye memur...

●

Mücerret insanı bütün kemâlleriyle tamamlayan bu dört büyük örnek, kâinatın, yüzü suyu hürmetine yaratıldığı Allah Sevgilisine, sadece O’nun nur püskürtülerini en yakından toplayıcı ve şahsî mizaçlarına göre ışıldatıcı ve böylece kâmil insanı belirtici aynalar...

Bu dördünde insan tamamlanıyor; çünkü insan, bu dördüne Nur veren O’nda tamamlanmıştır.

74

TABAKALAR

MÜJDELENENLER VE İLKLER

Dört büyüklerden sonra kıymet hükmü, şahıs şahıs değil de tabaka tabaka... Gayet tabiî olarak da ilk tabakaya dört büyük yine giriyor.

Evvelâ, hayatında ebedî saadet müjdesini alan «Aşere-i Mübeşşere», Müjdelenen On'lar...

Ebu Bekr, Ömer, Osman, Ali, Zübeyr, Talha, Avf oğlu Abdurrahman, Cerrah Oğlu Übeyde, Ebivakkas oğlu Saâd, Zeyd oğlu Said...

Ve bunlarla beraber ilkler? Kırklar kadrosu doluncaya kadar ilk imân edenler...

Üçüncü tabaka: Müşriklerin cefasından Habeş illerine hicret edenler...

Dördüncü tabaka: İlk Akabe buluşmasında biy'at eden Ensar'ın ilkleri...

Beşinci tabaka: İkinci Akabe buluşmasında biy'at eden Ensar...

Altıncı tabaka: Allah Resûlünün hicretinden hemen sonraki muhacirler...

Yedinci tabaka: Bedr gazasına katılanlar...

Sekizinci tabaka: Bedr ile Hudeybiyye anlaşması sırasında hicret edenler...

Dokuzuncu tabaka: Rıdvan ağacı altında biy'at edenler...

Onuncu tabaka: Hudeybiyye anlaşmasiyle Mekke'nin fethi arasındaki muhacirler...

Onbirinci tabaka: Mekke'nin fethinde İslâma girenler...

Onikinci tabaka: Bütün bunlardan sonraki Sahabîler ve çocukları...

İlk muhacirler, ilk Ensar'dan, İlk Ensar, son muhacirlerden sınıfça üstün...

Bir Sahabînin ferdi derece hakkı, çoğu emniyet ölçüsüne göre giden bu tabakaların dışında olmakla beraber, umumiyetle içinde tecelli etmektedir. Zira tabakaları

çerçeveleyen zaman ve mekân ölçüleri arasında, müslümanlardan Peygamber amcası Abbas ile, çocuklardan Peygamber torunları Hasan ve Hüseyn gibilerini sınıfların dışında tutmak lâzım...

Nitekim Sahabîlerin en büyüğü olan Ebu Bekr'e karşılık, en küçüğü olan Vahşi, kendisinden sonra müslüman ve her soydan Sahabîlerin de en küçüğüdür.

ARDLARINCA

Yüzbini aşan Sahabîlerin ardınca, O'nu görmeyip de görenleri görenler geliyor ki, bunların ismi «Tâbiin»; Tâbi olanlar... Ondan sonra gelenleri görenler var... İsimleri «Teba-i Tâbiin»; Tâbi Olanların Tâbileri... Ve artık kol kol, zümre zümre, çeşit çeşit, milyarlarca müslüman...

Allah'ın Sevgilisi buyurdular:

«– Ümmetimin hayırlısı, benim zamanımda bulunanlar... Sonra onların ardından gelenler. Daha sonra da birbirinin ardından gelenler.»

●

Allah'ın Resûlü Ebu Bekr'e dediler:

«– Ne olurdu, kardeşlerimi göreydim.»

«– Ey Allah'ın Resûlü, biz senin kardeşlerin değil miyiz.»

«– Siz benim Sahabîlerimsiniz. Kardeşlerim onlardır ki, beni görmeden doğrularlar, bana bağlanırlar; ve hattâ babalarından ve çocuklarından fazla beni severler.»

İşte, O'nu görmeden doğrulayanlara ait de ayrı ve yine eşsiz bir makam... Bu makama, Kıyamete kadar gelecek her müslüman namzettir.

SEVGİ VE NEFRET

Âyet meâli:

«– Bir kavim bulamazsın ki, Allah'a ve âhiret gününe imân etsin de, Allah Resûlünün düşmanlarını sevebilsin.»

Sahabî ki, Allah Resûlünün en ileri dostudur. Ona sevgi, Allah ve Resûlüne sevginin yol göstericisidir.

●

Bu, naziklerin naziği dâvada, Allah'ın Resûlü buyurdular:

«– Sahabîlerim bahsinde daima Allah’tan hazer edin... Onları sevenler beni sevenlerdir. Onlara düşmanlık duyanlar, bana ezâ ederler. Bana ezâ etmekse Allah’a ezâ etmeye kalkışmaktır; ve Allah’ın azap eli böylelerini yakar.»

Ve:

«– Ben her günahın şefaatçisiyim; yalnız Sahabîlerimi hor görenlere ve onlara sövenlere şefaat etmem.»

Böyleyken ortaya bir Muaviye meselesi çıkarıp bu Sahabîye ağız dolusu söven, lânet okuyan, sonra da müslümanlık taslayan ve tesellisini Hazret-i Ali’den yana olmakta bulan bedbahtlara ne demeli?

Bunlar, hiçbir inceliğe, sır idrâkine ve ölçü hikmetine ruhları yatmayan, şeytan oyuncağı kafalardır. Allah Resûlünün bu kadar açık ve aydınlık emri altında, Muaviye kini güdenleri bizzat Kâinatın Efendisi ve O’nun Sevgili ruh ve madde vârisi Ali ne düşünür diye en küçük nefs murakabesine girişmeksizin, gûya Peygamber Evini ve Neslini koruma gayretiyle atıp tutanlar. Bilmezler ki, kalblerindeki «suret-i hak» perdesini idare eden bizzat Şeytandır.

Sahabî meselesinin en nazik miyarı olan bu mevzuda ölçü şudur:

– Hazret-i Ali mi haklı, Muaviye mi?

– Hazret-i Ali mutlaka haklı...

– Ya Muaviye?

– O da haksız değil... Ve bütün fark bu kadar...

– Bu nasıl ölçü? Hem biri kat’iyen haklı, hem de öbürü haksız değil?

– Çünkü bir Sahabîye haksız diyemiyeceğimiz için ancak bu hadde kadar uzanabiliyoruz. Aralarındaki ihtilâf, sadece içtihad farkından ibaret... Böyle olunca, birinci plânda bulunan tam haklı, ikincisi de haksız değil olur. Çırçıplak ve yırtıcı haksızlık, asıl, Sahabîlerin en büyüklerinden birine dayanarak öbürünün Sahabîlik vasfını unutmaktır. İşte sır idrâkini örseleyici kabalık.

Sır mı? Yine sır noktasına mı geldik?

Buyurun:

Bir gün Allah'ın Resûlü, kendi vahiy kâtiplerinden Muaviye'ye dedi ki:

– İleride senin çocukların en zâlim şekilde benim çocuklarımı öldürecek!

Muaviye titredi:

– Ne diyorsun ey Allah'ın Resûlü; Öyleyse vücuda geldikçe hepsini keseyim ve neslimi kurutayım!

– Hayır, Muaviye; buna kimsenin hakkı yoktur. Allah'ın takdiri neyse tecellî edecektir.

Ve sükût ve tevekkül emrini alan Muaviye'nin ıstırap derecesi...

Muaviye, oğlu Yezid'in ne yapacağını bilseydi kahrından erir, giderdi.

O'NDAN NUR ALANLAR

O'ndan nur alanlar, o kadar muazzez ve erişilmez insanlardır ki, Allah'ın kendilerine verdiği ve o nurdan yoğurdukları seciyeyle, aşk ve teslimiyet, bağlılık ve fedakârlığın ebedî örneği kalacaklardır.

Şöyle:

Bir velîye diyenler oldu:

– Siz öyle yükseksiniz ki, zamanımızda Sahabîlere eş gibisiniz!

– Ne münasebet, dedi yüksek velî; eğer siz Sahabîleri görseydiniz, vecd ve aşk hallerine bakıp deli derdiniz; onlar da sizi görselerdi müslüman olmadığınıza hükmederlerdi. Ben nasıl onlara eş veya eş gibi olabilirim?

●

En büyük haysiyeti, akıllı eşeklerden ayrılmak ve aklı yenmiş insana yükselmek olan insanoğluna, ulvî divanelikten büyük nimet yoktur; bunun da sırrı bütün insanlığın sırrıyla beraber Sahabîdedir.

Ne mutlu O'nun divanesi olabilene!..

●

O'ndan nur alanlar, ölmemişken ölmenin rejimine girenler... Her ân O'nun hayâlini, kendi öz derilerinin üstüne

giyenler.. Bunlar...

İlâhî marifetin başlıca usulü de bu...

RÂBITA

Kalbleri O’nun yakıcı hayâliyle dolu, yanında veya uzağında, hep O’nunla oldular, Sahabîleri... O’nunla gittiler, O’nunla geldiler. O’nunla yediler, O’nunla içtiler. O’nunla namaz kıldılar, O’nunla zikrettiler; hattâ O’nunla yattılar; O’nunla uyudular, O’nunla uyandılar. İçlerinde ve dışlarında hep O’nu taşıdılar.

Öyle oldu ki, zaruret yerlerinde ve demlerinde bile O’nun hayâlinden ayrılamadıkları için O’na bu hâlden şikâyet ettiler.

Bu hâle tasavvuf «râbıta» der ve bu hâli Kur’ân tasdik eder.

Ancak bu hâlle erilir.

Mürşidin surêtini kendi öz sûretine giydirmekle...

Bu hâl, Allah’ta fâni olmanın mukaddimesidir.

●

Bu hâl, O’ndandır.

Yâni:

O’nu bir kere gören; yahut baktığını, lâhzada en üst tabaka göğe çıkaracak o bir çift simsiyah göze bir kerecik görünen bu hâlin başlangıcındadır.

75

PEYGAMBER VE KADIN

BEŞERİYET

Bir gündü. Yakın tarihte bir gün; 30 yıl kadar evvel diyelim.

Nur silsilesinin en büyüklerinden Nur'un devrimize ulaştırıcısı Esseyyid Abdülhakîm (Arvasî) Hazretlerinin huzurundaydım.

Beraberimde, bir aralık «Alafranga Kemâl» ve Hazret-i İsâ'ya o yoldan bağlılık diye bir hastalığa düşmüş bir arkadaş vardı. Bu arkadaşı, İsâ Peygambere de gerçek bağlılığın yolunu görsün ve bağlılığın aslî hedefini bulsun diye Kurtarıcımın huzuruna çıkarmıştım.

Dış gözle en basit ve kuru edânın içinde, ne muhteşem bir esrar tahtında oturduğu ve bu tahtı etekleriyle nasıl gizlediği ve nasıl her şeyi örttüğü hemen belli olan Abdülhakîm Efendi Hazretleri, arkadaşımın şu suali karşısında kaldılar:

– Hazret-i İsâ hakkında ne buyuruyorsunuz?

Sorulan her şeye tek ve en kısa cümleyle cevap veren ve hiçbir fazla izah ve isbat telâşı göstermeyen Efendi Hazretleri, buyurdular:

– Babasız hak peygamber...

Beklediğini alamayan arkadaş, sormakta devam etti:

– Ya peygamberimize karşı farkı...

– Büyük...

– Ne gibi?

– Hazret-i İsâ meleklikte en ileri derece... Peygamberimize nisbetle bir eksiği vardı.

– Neydi efendim eksiği?

Ve Efendi Hazretlerinin sesi, mâna toprağını bir ânda yerli yerine oturtan bir zelzele uğultusu gibi içimizde gümbürdedi:

– Beşeriyeti. Beşeriyeti eksikti!

Evet. Beşeriyet... Melekiyetin secde ettiği beşeriyet.

Bu ölçüyü, Allah’ın Sevgilisine ait cephelerin hepsine birden tatbik edebilirsiniz.

●

Beşeriyet... Nefs sahibi insan olmak noktası... Bütün dâva, esrar, belâ, saadet, inilmez küçüklük ve çıkılmaz büyüklük hep bu noktada...

DÜNYANIZDA ÜÇ ŞEY

Allah’ın Resûlü buyurdular:

«– Bana dünyanızdan üç şey sevdirildi; Kadın, güzel koku ve gözlerimin nuru olan namaz...»

Bu muazzam ölçü, Allah’ın mahlûkları perdesinden tecellisinde, üstün beşeriyet sıfatlarını en çok neler üzerine cezbettiğinden bir işaret...

Sevdiğimiz ve ona doğru ruhumuzun aktığını duyduğumuz her şeyin mâverasında, o şey, ilâhî tecelliye yol verir. Bu yol verişte de, her şey, kendi zâtından hususî bir istidat taşır.

Kâinatın Efendisine dünyamızdan sevdirilmiş üç unsur karşısındayız: Kadın, güzel koku ve secde...

●

Bu mesele, naziklerin naziği, incelerin incesi...

Bu meseleyi Şeyh-i Ekber Muhiddin-î Arabî Hazretleri, «Füsûs»unda aklın pervaz edemeyeceği tecrid yüksekliklerine kadar çıkarır.

Şeyh-i Ekber’de, Allah Resûlünün en başta ifade buyurdukları kadın –ki erkeğin bir cüz’üdür– erkekteki faaliyet hassasına karşı bir infialiyet merkezidir. Erkek varlığının aktığı ilâhî bir tecelli halinde, esrarlı bir câzibe mihrakı...

●

Kadın neticede Allah’a teslim olacak nefsin, ilâhî kanun endazesiyle, yani helâl ölçüsüyle, bol bol, kana kana su içmeye mezun, hattâ memur bulunduğu bir pınar... Nefs, büyük rejimini tamamlayabilmek için boyuna oradan hız alacak ve aldığı hızı boyuna orada gösterecek...

Melekiyetin secde emrini aldığı beşeriyet yapısı budur.

Kadın, gâye değil, vasıta... Ve hayvanî değil, insanî nefse göre...

•

Bazı âşıklardan Şeyh-i Ekber’in nakli:

«– Ben âşıkım ve benim aşkımı bildiler, lâkin aşkımın kime olduğunu bilemediler. Halk zanneder ki, ben mahlûka âşıkım... Halbuki benim aşkım, mahlûkun mazhariyetinde tecelli eden Allah’a...»

BU DÂVA

Evet: Bu dâva hudutsuz nezaketlere kadar uzanır ve kıl farkıyle işi hidayet caddesinden dalâlet uçurumuna atabilir. Onun için meseleyi fazla lâfa boğmayalım; kuru akılla sıkmayalım; hususiyle sırları ürkütmeden sımsıkı hakikat noktasına yapışalım:

O ki, Muhammedî hakikatin sahibi, Ferdî Hikmetin mazharı ve her mahlûktan üstün beşer sırrının mümessilidir. Allah’ın verdiği kâmil mizaca göre kadın O’nda İlâhî tecellînin derin aynası ve İlâhî marifet rejiminin esrarlı vasıtası...

Allah O’na ve o mizacın vârisleri M..... Ümmetine bu aynayı sevdirmiş ve kemâl yolunun bir lüzum unsuru olarak hedeflendirmiştir.

•

Böylece O’nun, «Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygamber»in mizacına ermekten başka bir şey olmayan kemâl çilesinde, kadın, en büyük velîlerin, en ileri yaşlarda bile kaybetmedikleri ruhanî ve cismanî bir alâka hedefi olmuştur.

Bir alâka hedefi ki, kendisiyle değil, haber verdiği hikmet ve hakikatle kâim ve bu arada gördüğü hizmet ve ettiği delâletle makbul...

•

Büyükler, Muhammedî mizacın kadın alâkasını ve bu alâka içinde İlâhî marifet terakkisini öyle benimsediler ki, fazla evlendiği için etrafında dedikodu yapılan bir velî, bir gün anlayışsızlara şöyle bir levha gösterdi:

Parmağının ucunu gösterdi ve açılan incecik yarada bir damla kan yerine bir damla bembeyaz cevher toplandığı görüldü.

Tekrar edelim:

İlâhî marifet yolunun terakkî sahipleri için kadın dâvası bütün bir sır ve bu bakımdan hak ölçüsüyle çembere alınmış şehevî kuvvet, müslümanlıkta en makbul bir istidat işareti... Ve o nokta, o kadar tehlikeli br kıvrım yeri ki, onda, yine kıl farkıyle en üstün beşeriyet faziletinden en aşağı hayvaniyet derecesine yol açık... Aralarını ayırd edebilmek de çok zor...

●

Kadın, bir yüzünde İlâhî, öbür yüzünde hayvanî birer remz bulunan esrarlı madalyon... Sanki yazı-tura oyununun parası... İnsanoğlu hemen bütün kadrosiyle, o parayı, atılınca, yalnızca hayvanî remz, tura tarafiyle düşen bir nesne zanneder ve bu yüzden zıt kutuplar arasında âhengi göremez. Böylece hayvanî remz yüzünü mefkûreleştirir ve o zaman hasretinin şiddetinden, kadının ve şehvaniyetinin dışına çıkmaya başlar, kadını ve şehvaniyeti kaybetmeye kadar gider.

Halbuki dâva, ne kadında kalmak ne kadını kaybetmek... Dâva, kadınla kadını aşmak... Yüzler arasında âhengi muhafaza etmek ve İlâhî marifet cihetinde nefsin kadın gıdasını şeriat ölçüsüyle vermek. Nefsi kadınla tamamlayıp Allah’a sunmak...

●

İnsanlığın Tâcına ait sultanî beşeriyet vasfının bu azîm sırrını, –ki biz ancak kendi âciz idrâk perdemize toplayabildiğimiz kadariyle gösteriyoruz– Hristiyanlık ve birtakım kuru ruhbaniyet rejimleri kavrayamaz. Hayvanla insan arasında müşterek gördüğü şehevî seciyeyi şiddetle cezalandırmaya, nefsi öldürmeye ve o yoldan kemâl bulmaya bakar. Halbuki esasta nefs ölmeyecek –ki zaten ölmez– bir başka hale inkılâb edecek ve yola gelecektir. Nefs yola gelince de Allah’a yol açılacaktır.

Nefsi öldürme veya nefsin öldürülebileceğini zannetme yolu sadece serap... Ya insanı, gerçek gâyesiyle ve büsbütün kaybettirir; yahut manastırlarda ve daha bilmem nerelerde gördüğümüz gibi, büsbütün nefsin eline teslim eder, sefalet derecelerinin en altına indirir.

İçinde, babasız hak peygamber Hazret-i İsâ'dan tek İlâhî soluk bulunmayan, baştanbaşa sun'î ve ruhbanî edebiyat tertiplerinden ibaret Hristiyanlık, kabul ettiği Peygamberlerden Hazret-i Davut, Hazret-i Süleyman'ın çok zevceli, yahut üstün beşerî vasıflı nebîler olduğunu bilir de, sonra üstünlerin üstününe, mânasını kavrayamadığı ve kemâl noksanı diye gördüğü bir şehvanîlik isnad eder.

Çünkü bağlılık iddia ettiği büyük Resûl İsâ Peygamber hiç evlenmemiştir, «İsâ-yı Mücerret»tir ve bu işin sırrı da yine hristiyanlıkça meçhuldür.

KORKU YOK

İşin en acı tarafı şu ki, tersinden nefs hizmetkârı rahiplerin ve sözde hakikat âşıkı garblı münekkidlerin bu kaba, kabaların kabası anlayışına karşı, son zamanların İslâm muharrirlerinde, Kâinatın Efendisine ait üstün ve mükemmel beşeriyet vasfının âdeta gizlenmesi, gözden kaçırılması ve birtakım tevillere saptırılması gibi bir şey seziliyor. Boşuna!..

Korku yok!

Bu cephe, Allah Sevgilisinin en büyük İlâhî nimete mazhar, sultanî, ferdanî, nuranî, insanî yüzüdür ve tek mesele işte bu cepheyi anlayabilmektir.

Bu cepheyi kaçırmayınız, gölgelendirmeyiniz, peçelemeyiniz; nasipsizlerin gözlerine sokunuz.

•

Kendilerinde recülî kuvvet, her mikyasın üstünde ve ruhanî kuvvetleriyle tam nisbet halinde... Zevceleriyle alâkaları da en titiz adalet ölçüsü içinde...

•

Hangi hadımdan büyük adam ve hangi iğdişten yarış atı çıktı?

•

Bunları küfre açıkça bildiriniz ve devam ediniz:

Kadın, fikir gibi bir şey... Onda bütün hasretlerimizi, ideâlimizi, iştiyakımızı, visâl mefkûremizi vâdeden bir mâna buluyoruz. Neticede bütün bunları kadından çevirip aslî sahibine, Allaha irca ediyoruz. Bu arada kadın bu aslî ve hayatî dönemecin icracı vasıtası oluyor ve bizi maddemiz ve

mânamızla besleyici bir vesile halinde daima beşeriyet sıfatımızı koruyor. Onu bu hudut içinde kıymetlendirmek ve o kıymeti tadmaya mahsus beşerî hassemizi kemâl yolunda basamak diye kullanmak, büyük oluşun esrarlarındandır.

Devam ediniz:

Kadından kesilme hâli müslümanlıkta en mezmun işlerden biri ve kemâle değil, zevâle götüren bir sâik...

Marifet, Peygamber kızı Derin ve İnce Fâtıma'nın vefatından sonra sekiz kere evlenen ve otuz iki evlâd vücuda getiren Ali gibi olduktan sonra, yine Ali gibi:

«– Ömrümde hiçbir yabancı kadının yüzüne şehvetle bakmadım.»

Diyebilmekte... İş bu mizanı tutabilmekte...

O'ndan Nur alan Ali gibi ve bütün Sahabîler gibi...

●

Şeyh-i Ekber'in tâbiriyle, «Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygamber»in hakikati, «Ferdî»dir. Bu hakikat, Peygamber hakikatlerinin en üstünü ve toplayıcısıdır. Ve O'nda kadın, insanlığın nihaî zirvesine ait bütün faaliyet hassasını kendi infiâliyetinde toplayan bir mihrâk, beşeriyet vasfının pırıldama noktasıdır.

76

PÂK ZEVCELER

ZEVCELERİ

Başta, Büyük ve Temiz Hatice... Uzun zaman yalnız onunla yaşadılar ve Hatice hayatta kaldığı müddetçe başka zevce almadılar.

Hatice'nin ölümünden sonra nikâhlandıkları, Zem'a kızı Sevde Hazretleri...

Dirâyet ve zerafet timsâli Âyşe...

Hafasa Bint-i Ömer... Hazret-i Ömer'in kızı... Hicretin Üçüncü yılında nikâhlandılar.

Zeynep bint-i Huzeyme Hazretleri... Üçüncü yılda...

Ümm-ü Seleme Hazretleri... Dördüncü yılda...

Zeynep Bint-i Cahş Hazretleri... Beşinci yılda...

Cüveyriyye Hazretleri... Beşinci yılda...

Meymune Hazretleri... Yedinci yılda...

Ve ikisini yakından tanıdığımız dört cariye... Birisi Benî Kurayza kabîlesinden Reyhâne ve öbürü Mısır Melikinin hediyesi Mâriye...

•

En faziletlileri Hazret-i Hatice ve Âyişe'den sonra Sevde bint-i Zem'a... Müslümanlıkta ilklerden... İkinci Habeşistan seferinde zevciyle beraber... Dönüşte zevci vefat etti ve Allah'ın Resûlü kendisini nikâhladı. Vefatı Hazret-i Ömer devrinin sonlarında... Teslimiyet, itaat, cömertlik ve iyilikte mümtaz...

•

Hafasa bint-i Ömer Hazretleri, zevci Bedr gazasında yaralanıp vefat edince dul kaldı. Hazret-i Ömer, onu Ebu Bekr ve daha sonra Osman'a münasip gördü. İkisi de Allah Resûlünün istediğini sezmiş olacak ki, almadılar. Allah'ın Sevgilisi, aldılar. Muaviye devrinde vefat etti. Babası gibi celâdetli...

•

Zeynep bint-i Huzeyme, cahiliyet devrinde «Fakirlerin Annesi» diye lâkaplandırılmış iyilik örneği... Uhudda zevci

şehid edildikten sonra Peygamber zevceliğine erdi ve ondan sonra üç beş ay yaşayıp, dördüncü yılda vefat etti. Huzeyme kızı Zeynep, Allah Resûlünün, Hatice'den sonra ölümüne şahid oldukları ikinci zevceleri...

Öbürleri hep sonra vefat etti.

●

Ümm-ü Seleme Hazretlerinin asıl adı Hind... Habeş diyarına ilk gidenlerden ve Medine'ye ilk hicret eden kadın... İzdivaç teklifleri üzerine, Allah'ın Resûlüne, çocuklarından, biraz kıskanç olduğundan, kendilerini üzmek ihtimali bulunduğundan filân bahsetti ve O'nun bu nâz edasına verdiği cevap üzerine hemen Peygamber zevceliğine can attı. Dirayet ve zerafette Hazret-i Âyişe'ye yakın ve zamanının en güzellerinden... Zekâ ve kemâlde, Hazret-i Âyişe'den sonra, O'nun geldiği kabul ediliyor. Allah'ın Resûlünden sonra, yarım asır kadar hayatta kaldı. Zevceler içinde en son vefat eden...

ZEYNEP

Zeynep bint-i Cahş ile evlenmeleri gayet mânalı ve esrarlı:

Peygamberin halasının kızı, asîl, vakur ve güzellikte müstesna Zeynep, daha evvel eski köle Zeyd bin Hârise'nin zevcesi... Veren de bizzat Allah'ın Resûlü... Fakat Zeynep'le Zeyd arasında âhenk kurulamadı... Zeynep Peygamber emriyle vardığı Zeyd'i kendisine denk tutamadı, arada âhenk olamadı. Zaten İlâhî murada göre, olmaması lâzımdı. Olmayacaktı.

Zeyd, Allah Resûlüne başvurup Zeyneb'i bırakmak istediğini söyledi. Allah'ın Resûlü de Zeyd'e:

– Zevceni tut, Allah'tan sakın!

Cevabını verdi...

Âyet meâli:

«– Hani sen, Allah'ın ve senin lûtuf ve nimetinize eren kimseye diyordun: Zevceni tut, Allah'tan sakın! Böyle diyerek Allah'ın ortaya çıkaracağı şeyi kalbinde saklıyordun. Halktan korkuyordun. Korkulmaya en fazla lâyık olan Allah'tır. O dem ki, kocası onun

dilediğini yerine getirdi, onu boşadı... Mü’minler için oğulluklarının zevcelerini boşandıktan sonra almalarında mâni görülmesin diye biz seni onunla evlendirdik. Allah’ın emri elbet yapılır.»

Görülüyor ki, İlâhî hikmet, Zeyd ve Zeyneb’i ayırdıktan sonra O’nun kalbini Zeyneb’e çevirmiştir. O’nun kalbi Zeyneb’e akmıştır. O’nun kalbi bir yıldıza aksa, o yıldız hemen avuçlarının içindedir. Fakat zahirî duygusu, oğulluğunun zevcesini almaya izin vermiyor. Bu o zamanın yanlış hesabı...

Oğulluk, oğul değildir.

Zeyd, Peygamberler Peygamberinden «Tut!» emrini aldığı ve ayrıca hiçbir teşvik görmediği halde Zeyneb’i boşadı. Muayyen müddet sona erdikten sonra Allah’ın Resûlü aynı Zeyd’i Zeyneb’e gönderdiler.

– Zeyneb’e git, beni Allah’ın Resûlü gönderdi, seni zevceliğe istiyor, deyiver!

Bu emrin doğrudan doğruya Zeyd’e verilmesindeki Peygamber ihlâs ve ulvîliğine ve hemen canla başla o vazifeyi yerine getiren Zeyd’in emniyet ve teslimiyetine dikkat edelim.

●

Zeyd, eski zevcesinin kapısına geldi, arkasını döndü ve necabetli edâ içinde memuriyetini yerine getirdi.

Aldığı cevap:

– Allah emredinceye kadar hiçbir şey söyleyemem.

Allah’ın emri Resûlüne geldi ve Zeynep büyük nailiyete erdi. Böylece oğullukların boşanmış zevceleri hakkındaki yanlış ölçü de düzeldi.

Zeynep daima bu hususiyetle fahr duyar ve fahrini öbür zevcelere belirtirdi:

– Sizi, Allah’ın emriyle Âlemlerin Fahrine babalarınız verdi, beni de doğrudan doğruya Allah...

●

Hazret-i Âyişe, İslâmiyette Zeynep’ten faziletli kadın görmediğini söyler. Kadınlığın şahsiyetli ifadesi içinde

misilsiz bir diyanet, huşû ve Allah’a bağlılık seciyesi...

Allah’ın Resûlü, zevceleri arasında en cömert olanın kendilerine en evvel kavuşacağını söylemişlerdi. Peygamberler Peygamberinin vefatından sonra zevceler arasında O’na ilk kavuşan Zeynep oldu. Halife Ömer devrinde...

Doğrudan doğruya İlâhî hikmetin, kul ve mü’min imtihaniyle karışık gayet esrarlı bir tecellisi olan Zeynep hâdisesini, garplıların nasıl telâkki ettiğini düşünmeye bile değmez.

İş, kul ve mü’min sıfatiyle bizim telâkkimize bağlı... Biz, O’na ait her şeyin peşinen doğru, iyi ve güzel olduğunu kabul eden, sonra da bu doğru, iyi ve güzeli Allah’ın izniyle gören, duyan ve anlayanlardan olalım, yeter. İyi, doğru ve güzel, O’nun yaptığıdır.

ÖBÜRLERİ

Güveyriyye Hazretleri, Mustalıkoğullarından alınan esir... Allah Resûlüne nikâhlanmasiyle herkes elindeki esiri azad etti ve Peygamber zevcesinin kabîlesinden hiçbir esir kalmadı. Hicretin altıncı yılında vefat etti.

Ümm-ü Habibe Hazretlerinin, Habeşistan’da dininden dönen zevcine rağmen müslümanlığını muhafaza etmiş ulvî kadın olduğunu ve Kâinatın Efendisince tâ Medine’den zevceliğe istendiğini biliyoruz. Müjdeciye bütün mücevherlerini hediye eden Ebu Süfyan kızı soylu ve kahraman Ümm-ü Habibe, kocasına ve babasına rağmen sebat gösterdiği imanının mükâfatını en büyük rütbeyle aldı ve Hicretin kırkdördüncü yılında öldü.

●

Meymune Hazretleri Allah Resûlünün Hayber’den sonraki «Umre» niyetiyle Mekke’ye girişlerinde Peygamber zevceleri arasına girdi. Kendi kendisini Allah’ın Sevgilisine arzederek... Hicretin ellibirinci yılında dünyadan göçtü.

●

Safiyye Hazretleri, Hayber fethinde gördüğümüz gibi, Prens kızı...

Allah’ın Resûlü ona sordu:

– Safiyye, bana gelmek ister misin?

– Ey Allah’ın Resûlü, ben küfürdeyken bile tek gayem buydu, ya şimdi başka ne isteyebilirim?

Hicretin ellinci yılında vefat etti.

●

Temizlikte, incelikte, fazilette, ibadette, haşyette, teslimiyette hepsi birbiriyle yarış halinde ve hepsi birbiriyle, en iyi ülfet ve muaşeret içinde... Aralarında daracık naz hududu dışında en küçük bir geçimsizlik yok...

Annelerimiz onlar, mü’minlerin anneleri... Mü’min vasfımızın bağladığı anneler... Aziz annenin daha üstünü...

EYLÂ

Allah’ın Resûlü, dokuzuncu yılda, bir ay müddetle zevcelerinden eylâ ettiler. Yani bu zaman içinde zevcelerine yaklaşmadılar.

Sebebi, başında ve sonunda münafık parmağı ve bu yüzden Peygamber Evini saran bir mırıltı...

●

Her ân intişâr sahasını genişleten ve tevhid meydanına renk renk ganimet yığan İslâmiyet, bu kadar zengin refah imkânları getiriyor da niçin Peygamber Evi bundan faydalanmıyor? Hâlâ toprak tabaklar içinde birkaç hurma ve sadece iki bulamaç... Peygamber zevceleri daima dünya ziynet ve nimetlerinden mahrum... Niçin?

Cevabı kendi içinde:

Peygamber Evi de ondan...

●

Gizli yahudi ajanı münafığın soktuğu kundak... Semeresini fıtrî kadın sıfatında arıyor. Bu tesir, aslında tertemiz zevceler arasında hâfi bir mırıltı estirdi. Ve Allah’ın Resûlü bundan üzülüp bir ay kendilerine yaklaşmamaya ahdettiler.

Bu defa münafık şöyle bir şayia yaydı:

– Allah’ın Resûlü, zevcelerinin hepsini birden boşadı.

●

Bütün Sahabîler Peygamber mescidinde ezgin ve üzgün... Ömer, huzura çıkmak için izin istedi, isteği iki defa kabul

edilmedi... Üçüncüsünde huzura alındı, Allah'ın Resûlünü bir tahta sedir üzerinde etrafında birkaç boş tabak, dekorların en mahrumu içinde bulan Ömer ağladı ve sordu:

– Ey Allah'ın Resûlü zevcelerini boşadın mı?

– Hayır, yâ Ömer!..

Ve Ömer, gözleri yaşlı, müslümanlara müjdeyi vermek için mescide koştu.

●

Allah, Peygamber zevcelerini, dünya nimetiyle Resûlünün zevceliği arasında, birinden birini seçmek üzere, bir âyetle serbest bıraktı.

Âyişe'nin cevabı:

– Ben Allah'ı ve Resûlünü ihtiyar ediyorum!

Hiçbiri dünyayı murad edinmedi.

ÖLÇÜ

Peygamberler Peygamberinde kadın, dünya cephesinin çerçevelediği yalnız bu cepheye mıhlı kadına benzemez. Peygamberler Peygamberinde kadın, maddesi ve her şeyiyle üstün beşeriyet sıfatının tecellisine mahsus ilâhî bir perde; maddesi ve her şeyiyle ebedî mânalara yol verici bir mâna...

Kâinatın Efendisinde kadın sadece hakikî hayata bir zıplama taşı olan bu dünyada, mutlak, mücerret ve münezzeh güzellikten, üstün beşeriyet vasfının ışıldamasına ve Allah'ı bulmasına yardımcı bir pertevdir. Bu pertevin çakıntılariyle değil midir ki, Muhammedî Hakikati, ilk insandan beri birbirimize teslim ederek, sonsuzluğa doğru üreyip gidiyoruz?

77

PEYGAMBER VE ŞAİR

ŞAİR NEDİR?

Eski Yunan’dan beri anlamaya ve anlatmaya çalışıyorlar.

Benim anlayışıma göre, gâipler perdesindeki işaretlerin mıknatısıyyetine tutulmuş, bir oraya bir buraya savrulan ve ebedîyen ebedîyi, erişilmezi, tutulmazı arayan meczup ruh...

«Ben Şairim, gaibi kurcalayan çilingir:

Canlı cenazelerin başında Münker - Nekir...»

Şair, eşya ve hâdiselerin en mahrem maktaında çarpan gizli nabzın dâvetlisidir; ve bilmeden ebedîyen Allah’ı arayacaktır.

•

Şair, göklerden süzülen esrar huzmesinin nuranî mahrutuna yakalanmış bir toz zerresi... O ki, bu nuranî mahrutun doğrudan doğruya başını ışıldattığı Allah habercisidir; şair bütün «estetik» ve «poetik» kutuplariyle, onun hizmetçisi... Olması gereken bu...

BİR HADÎS VE HİKMET

Doğruluk derecesini bilmediğim, fakat neticede her güzel şey gibi özünü mutlaka O’na bağlı gördüğüm bir hadîs:

«– Allah’ın esrar hazinesi Arşın altındadır. Anahtarları da şairlerin diline verilmiştir.»

Öyleyse, O bütün kâinatın nizamını getirdiği gibi, şiirin de hikmetini, birkaç çizgiyle yer ve gök arası hendeseleştirmiş oluyor.

Artık «poetik» dedikleri şiir hikmeti, başını bu ölçüye dayayıp, yerle gök arası muhteşem mimarisini kurabilir!

Ne duruyor?

•

Allah’a ve esrara, yâni kendi iç gâyesine, vücut hikmetine bağlı şiir ve şair, Allah’ın Resûlü tarafından en büyük himayeyi gördü.

•

Süreyd bin Süveyd:

«Bir gün Allah’ın Resûlü, beni devesinin arkasına bindirdi. Yavaş yavaş mesafe alıyoruz.

Sordular:

– Eskiden Ümeyye bin Ebu Sait isimli bir şair vardı. Bundan bir şey hatırlıyor musun?

– Evet, ey Allah’ın Resûlü...

– Oku!

Okudum.

Daha istediler!.. Yine okudum. Yüz beyit kadar okudum.

•

Arap şairlerinden birçoklarının şiirlerini okuttukları ve bazıları için:

– İlâhî hikmete ve tevhide ne kadar da yaklaşmış dedikleri vâki...

•

Buyurdular:

– Söz, şair Lebid’in şu mısraı: «Allah’tan başka her şey bâtıl!..»

Düşünün o mesud şairi ki, bir mısraı hadîs oluyor!

«Söz vardır ki, şiirdir; şiir vardır ki, hikmettir...»

ASIL HİKMET

Asıl hikmet, Allah’ın Resûlüyle şair arasında, şiir ve şairin münteha noktasiyle Kâinatın Efendisi arasında, riayeti fevkalâde mühim sınırı tanıyabilmekte...

•

O, Allah’ın doğrudan doğruya, Allah tarafından habercisidir; şair ise, çok defa şaşkın ve âletinin merkezî hedefinden habersiz, haberi olsa da habersiz, şahsî bir arayıcı...

•

O, bizzat Allah’ın âyetlerini okumaya memurdur; şair ise insan ruhunun habersiz bükülüşlerini bestelemeğe...

O, Allah’tadır; şâir umumî ve iptidaî mânasıyle insanda...

•

Bu ölçüyle, Allah’ın Sevgilisi, bir takım yakınlıklar ve benzerlikler gibi görünen şeyler içinde, şiir ve şaire, arşın toprağa uzak olduğu kadar ırak ve münezzehlik âleminde...

Böyle olduğu içindir ki, Medine'de Peygamber Mescidi yapılırken bir şevk ânı içinde okudukları bir iki mısradan başka hiç şiir söylememişler, yalnız başkalarının şiirlerini okumuşlar; okutmuşlar, dinlemişler, sevmişler ve lûtuflandırmışlar.

Nicelerine olduğu gibi, bu hikmete de akıl erdiremeyen ham ve kaba softa, Allah Resûlünü hicvedici küfür şairlerine karşı inen âyeti, topyekûn şiir ve şaire sanmış ve Allah Resûlünün en fazla lûtuflandırdıkları ve temellendirdikleri bir müesseseyi batırmaya savaşmışlar.

Böyleleri o nura lâyık değil... O'na lâyık olabilmek kimsenin haddine düşmemiş amma, böyleleri lâyık olabilmenin iktidarsızlığına da lâyık değil...

HEPSİ ŞAİR

Her şeyin üstünde olan O, müstesna, bütün Arap çerçevesi, Kureyş topluluğu, ihtiyarı ve genciyle, kadını ve kızıyle, çoluğu çocuğuyle baştanbaşa şair... Baştanbaşa kelâm ve şiir zevkinin kahramanları... Kelâm harikasına, üstün insanî marifete inanmış büyük ruhlar... Zaten böyle oldukları için değil midir ki, şahit olacakları mucize, şiirden ve her türlü insanî kelâm harikasından münezzeh Kur'ân...

●

Sahabîlerin, arkalarından tâbilerin ve nice büyük velîlerin çoğu şair ve şiir zevkinin en ileri irfanına sahip...

Başta Hazret-i Ali:

«Saçlarım bembeyaz oldu da hırsımın başı beyazlanmadı.

«Dünya isteklisi, yalnız yorulduğu, didindiği ile kalır.

«Ne oldu bana ki, göz diktiğim dereceye çıkar çıkmaz

«Gözlerim daha üstüne takılıp kalıyor?

«Allah için söyle; zevk ve sefanın uğuldattığı nice evden geçtin de,

«Etraflarını ölüm kuşlarının dolandığını görmedin mi?»

Ve oğlu İmam Hüseyn:

«Uğradığın dertlerden mahlûklara şikâyeti kes!

«Merhametliyi merhametsize şikâyet etmiş olursun!»

●

Daha kimler ve neler!..

Ölüm yatağında kızlarına, ölümünden sonra okuyacakları mersiyeleri hemen okumalarını emreden ve hepsini hazır bulan büyükbaba Abdülmuttalib'i altı kızıyle beraber unutabilir miyiz?

Arapta ve hususiyle Kureyşlilerde şiir, san'attır ve bu Arap, lisaniyle, başkaları sürünürken uçan adam...

O, bu kanattan da müstağni, Nur...

ŞİİRİN VAZİFESİ

Şiir, bizzat ve topyekûn, en hâs ve hâlis ruhu ve olanca gayesi ve cevheriyle O'nun Sahabîsidir. O'nun ve O'na bağlı hikmetlerin bestecisi...

Şair, Allah tarafından iclâs edilmiş, O, Ebediyet Sultanının, bütün kâinatı süpürücü harmanisinin eteklerinde, gaiplerden ürperti alan ve veren bir duygu teşrifatçısından başka ne olabilir?

•

İşte:

Bir harmen-i nur olup nü eflâk

Hurşidi kapattı pertev-i hâk

(Yedi felek bir nur harmanına döndü de,

Toprağın pertevi güneşi kapattı)

Diyen Şeyh Galip... Önünden akan suyu, «Başını taştan taşa vurup gezer âvare su»yu, esîri bir mâna akışı halinde mefkûreleştirdikten sonra, onu Ahmed-i Muhtar'ın yoluna girmiş gören Fuzûlî ve daha niceleri, bu vazifeyi yaşayanlardan...

ŞAİRLERİ

Başlıca üç kişi... Pek çok ama, meslekî temayüz ifadesiyle başlıca üç kişi... Bunlar, Kâab bin Mâlik, Abdullah bin Revâha, Hassan bin Sâbit... Küfürden gelen nazım oklarını imân şiiriyle karşılayanlar, püskürtenler ve küfrün ciğerini delik deşik edenler...

Yoksa işaret ettiğimiz gibi zaman ve mekânına göre, hemen her Sahabî, kılıcını şiir kınında muhafaza eden bir kahraman...

•

Seleme:

«Allah’ın Resûliyle Hayber gazasına çıktık. Gece gidiyorduk. Sahabîlerden biri Âmir’den şiir okumasını istedi. Kendi şiirlerinden parçalar... Âmir devesinden indi ve şiirlerinden okumaya başladı. Araplarda âdettir, deve yanında yürüyerek şiir okurlar. Hem insan haz duyar, hem de deve coşar. Bir coşmadır ki başladı. Allah’ın Resûlü bu hali uzaktan görünce sordular:

– Kim şiir okuyarak develeri coşturan?

– Âmir, ey Allah’ın Resûlü...

– Allah’ın rahmeti ona olsun...

Bunun üzerine bir Sahabî atıldı:

– Ey Allah’ın Resûlü, ettiğin dua ile Âmir’e cennet vâcip oldu. Ne olurdu, bu duadan biz de pay alabilseydik.»

Hayber’den sonra Kâbe’yi tavafa gittikleri zaman «Lebbeyk» sesleriyle yokuş aşağı inilirken, Allah Resûlünün devesini çeken bir şair... Abdullah bin Revâha... Tam Mekke’ye girilirken, çipil gözlerle bakışan müşrikler iki tarafı tutmuş, şair, en keskin mısralarını yüksek sesle okumaya koyuldu. Manzarayı gören Ömer, atıldı ve dedi:

– Allah Resûlünün önünde şiir mi okuyorsun?

Allah Resûlü:

– Bırak Ömer, dediler; okudukları kâfirlere ok atmaktan daha tesirli...

BÜRDE KASİDESİ

Allah Resûlünün medihleri için yazılmış ve şairine kâinata bedel bir hediye kazandırdığı için de ismi «Bürde Kasidesi» kalmış meşhur şiir...

Bürde, «hırka» demek... Allah’ın Sevgilisi, bu şiirin sahibine kendi hırkalarını hediye ettiler.

•

Kâab bin Züheyr Arabın büyük şairlerinden ve küfür tarafından... Allah’ın kendisine verdiği tılsımlı silâhı Allah Resûlünün aleyhine kullanıyor ve müslümanların gönülden kan gütmesine sebep oluyor.

Babası Züheyr de büyük şair... Bir gün bir rüya görmüş... Gökten bir ip uzatmışlar... Koşmuş... Tutunmak, yapışmak istemiş... Olamamış... Yetişememiş...

Züheyr kitap ehliyle yatıp kalkan bir hakîm olduğu için ona, bu türlü insanlar rüyasını şöyle tâbir etmişler:

– Âhir zaman Peygamberi gelecek ve sen ona yetişemiyeceksin...

Züheyr, oğullarına şu nasihatı vermiş:

Her alâmet gösteriyor; bir büyük Nebî gönderecek Allah.. Ben yetişemiyeceğim zâhir... Siz ona imân ediniz!

●

Böyleyken Kâab ve kardeşi, Allah'ın Resûlüne inanmadılar ve babalarının öğüdünü olsun, hatırlamadılar.

Kardeşi:

– Ben gidip şu Nübüvvet dâvası eden insanı bir göreyim!

Dedi ve gitti ve O'nun meclisine girer girmez müslüman oldu.

Allah'ın Resûlü Tâif'den döndükleri zaman da kardeşine haber yolladı:

– Hemen gel ve müslüman ol! Çekinme! Çünkü O, tövbe edenleri ve Hakka gelenleri affeder.

Kâab, Allah Resûlünün fermanı ile her nerede görülürse hemen öldürülmesi gerekenlerden...

Kâab, Medine'ye geldi; Allah Resûlünün etrafındaki Sahabîler halkasının yanına sessizce diz çöktü.

Kimse ona bakmıyor...

Allah'ın Sevgilisine hitap etti:

– Ey Allah'ın Resûlü!. Kâab bin Züheyr küfürden dönmüş ve günahlarına tövbe etmiş... Kapıda, senden af ve emân istiyor. Ne buyurursunuz? Huzuruna getirsem tövbesini kabul eder misin?

– Evet...

– Kâab benim!

Kılıcına davrananları, Allah'ın Resûlü, bir işaretiyle hareketsiz bıraktılar. Ve Kâab, diz üstü meşhur kasidesini okudu.

•

Kâab:

«Sen Resûlsün, âlemin ziyalandığı nur;

«Hak ve bâtıl arasını kesen Allah'ın kılıcı...»

Kâab gönlünün bütün şahlanışiyle okuduğu kasidesinde buraya gelince, Allah'ın Sevgilisi, arkalarındaki hırkayı çıkarıp Kâab'ın üstüne attılar. Kâab bin Züheyr'in üstüne ebediyet düşmüştü.

•

Muaviye'nin halifeliğinde bu hırka için Kâab'a onbin akça gönderildi. Fakat O'nun Peygamberliğini kabul ettiği ândan itibaren şiirin de hakikatini bulan büyük şair Kâab şu cevabı verdi:

– Allah Resûlünün hırkasından ayrılamam...

Kâab'ın ölümünden sonra Muaviye o hırkayı yirmibeş bin akçeye vârislerinden satın aldı; ve işte o hırka sultan elinden sultan eline geçerek bugüne kadar geldi.

KUR'ÂN'I BİLDİREN

O, Kur'ân'ı bildiren. Kendi şahsî belâgat ve fesahatı içinde, şiirin varamayacağı mâna iklimlerini, şairlikten münezzeh olarak fethetmiş ve beyan âleminin üstüne çıkmış, sonsuzluk bayraktarı... Şiiri sevdiler ve ona gerçek istikâmetini verdiler.

•

Fakat Kur'ân'dan, Allah'ın Kelâmından sonra, bu mucize karşısında şairin dili tutuldu.

Hazret-i Ömer, halifeliğinde, Hassan bin Sabit'e sordu:

– Hassan, niçin şiir söylemez oldun?

– Kur'ân'dan sonra ağzım kilitlendi, yâ Ömer!..

78

AHLÂK VE ÂDET

AZÎM AHLÂK

Allah, Sevgilisinin «Azîm bir ahlâk üzere» olduğunu, O'nu ahlâkların en azîmi içinde yarattığını bildiriyor. Ahlâk mefhumunun yanında kullanılmasına Arapçada hiç alışılmamış olan «azîm» sıfatı, burada titreticidir.

•

O bir kuldur; ve bu azîm ahlâk ise O'nda Allah'ın Ahlâkı...

Derinleşmek ihtimali olsaydı tecrübe ederdik; fakat bırakıyor ve düpedüz ölçüyü veriyoruz.

O, Allah'ın bizzat kendi ahlâkiyle ahlâklandırdığı en üstün mahlûk, «Gâye-İnsan ve Ufuk-Peygamber...»

Sade o değil... O'nun ahlâkına tevarüs edebilenler, aynı ahlâk ile ahlâklanırlar.

Emir:

«– Allah'ın ahlâkiyle ahlâklanınız!»

•

Hadîs meâli:

«– Ben ahlâkı tamamlamak için gönderildim.»

Yine İlâhî marifet kapısının eşiği... Bu ahlâk yerine gelince kapı açılır.

•

Başta da kaydettiğimiz gibi yanlışlıklar boyunca sert senfonileri bestelemekten ve tek hayırlı iş olarak birbirinin yanlışını yakalamaktan başka rolü olmayan felsefenin kulakları çınlasın.

O'nun iki gâyesi vardır: Nizam ve ahlâk... Herkes ve her şey, isteklisi olduğu rüyanın hakikatini İslâmda bulsun...

İSİMLERİ

Allah'ın ahlâkı...

«– Bütün güzel isimler benimdir!»

Diyen Allah'ın ahlâkını isimlerinden sezebiliriz.

O'nun da ahlâkını yüzlerce isminden birkaçıyla hecelemeye çalışalım:

El'Eşça *(En şecaatli)*

El’Ahsen *(En güzel)*
El’Ecved *(En cömert)*
Er’Rahîm *(Merhametli)*
El’Müstakim *(Doğru)*
El’Hâşî *(Huşû içinde)*
Er’Rauf *(Okşayıcı)*
Er’Râzi *(Rıza içinde)*
Er’Rahmet *(Rahmetin ta kendisi)*
El’Af *(Affın ta kendisi)*
Et’Tâhir *(Temiz)*
Es’Sâbir *(Sabırlı)*
El’Mütevekkil *(Tevekkül içinde)*
El’Mustafa *(Süzülmüş)*
El’Müstâğfir *(İstiğfar edici)*
El’Halim *(Yumuşak)*
Es’Sadık *(Sadakatli)*

İş sayıya düştü mü, nâmütenahiyi bulmalı ki, O bulunsun...

•

Nâmütenahi çizgili o ahlâk bütününün yine birkaç ana köşesi:

Yakıcı edeb, hayâ, haşyet...
Titretici af, müsamaha, merhamet...
Ağlatıcı tevazü, tevekkül, kanaat...
Ürpertici sadakat, emânet, istikâmet...
Hayat verici muaşeret, ünsiyet, beşâret...
Hayran kılıcı rikkat, nezâket, letâfet...
Tılsımlayıcı zarafet, tavır, asâlet...
Esir edici semahat, ikrâm, mürüvvet...
Sarsıcı vekâr, heybet, şecaat...
Ve ruhumuza düğümlü her güzel edâda son had, O’nun.

•

Hadîs meâli:

«– Allah size ferd ferd ahlâkınızı taksim etmiştir; rızkınızı böldüğü gibi...»

●

«– Allah'ım; dışımı güzel ettiğin gibi içimi de güzel eyle!»

DIŞ VE İÇ

Bazan kulak yumuşaklarına kadar düşen hafif kıvırcık siyah saçların, sema gibi açık ve yüksek alnın, ipince ve pek az çatık kaşların, upuzun ve yarı kıvırcık kirpiklerin, nuru simsiyahta tercüme eden gözlerin, sivrice uçlu uzunca burnun, genişçe ve fevkalâde âhenkli dudakların, intizam şiirinin hendesesini veren bembeyaz dişlerin, yine hafif kıvırcık simsiyah sakalın, uzun ve asîl boynun, gayet hafif kırmızımtrak beyaz bir yüzde düğümlendiği mâna... O'nun, Allah Sevgilisi olmak mânasına denk... Bu mânayı O'nu gördüğü zaman, yahudi Abdullah bin Selâm hemen haykırdı:

«– Bu simanın sahibi yalancı olamaz!»

●

Zaman boyunca ebediyen tekrarlasak yine az ki, daima hüzünlü, düşünceli, büyük düşünce hüznü içinde, ve ömründe bir kerecik olsun kahkahayla gülmemiş, hep mütebessim insan...

İnsan mı?

Evet, insan; fakat insanlığın, ilkinden sonuncusuna kadar toplamı, O'na müsâvi değil...

Bir ömür boyunca bir kere olsun kahkahayla gülmemiş, kendisini kaybetmemiş ve gaflete düşmemiş olmak ne demek?

EDÂ

Umumiyetle susuyor, lüzum olmadıkça konuşmuyorlar; fakat söze başlayınca her kelimeyi sonsuz bir aydınlık ve çekicilikle tane tane kullanıyorlar.

İnsana kan nakleder gibi, damla damla ve bölüm bölüm veriyorlar.

Bazan o kadar yavaş bir âhenk içinde söz söylüyorlar ki, hiçbir zahmet çekmeksizin kelimeleri kâğıt üzerinde

zaptedilebilir. Zaten konuşmuyorlar; ruhlara ve semalara yazdırıyorlar, kaydettiriyorlar.

İşaret ettikleri zaman, ellerini olduğu gibi kaldırıyorlar. Bir şeyden hayret hissi alınca, ellerinin ayasını çeviriyorlar. Ellerini birbirine çarptıkları da oluyor. Ve sohbette bir nükte geçerse gülümsüyorlar ve gözlerini yere indiriyorlar.

Hutbelerinde, hutbelerinden en müteessir olan insan, bizzat kendileri... Ân olurdu ki, bütün mukaddes vücudun baştan ayağa titrediği görülürdü.

●

Abdullah bin Ömer:

«Bir gün Allah'ın Resûlünü minberde hutbe verirken dinledim:

– Göklerin ve yerin yaratıcısı olan Allah, gökleri ve yeri avucunun içinde tutar.

Dedi ve sonra:

Avucunu sımsıkı kapayıp açtı.»

Heybetleri bazan o hale geliyor ki, muhatapları tamamiyle kendilerinden geçiyorlar.

Ebu Hüreyre:

«Allah'ın Resûlü vaazlarından birinde:

– Nefsimi kudretinin elinde tutan Allah adına yemin ederim ki...

Dedi ve durdu. Sonra bu başlangıcı iki kere daha tekrar etti ve hafifçe ileriye doğru eğildi. Birden herkesin başı yerde ve gözlerinden yaş boşanıyor! Kendimizden o türlü geçmiştik ki, Allah Resûlünün ne için yemin ettiklerini unutmuştuk.»

RENK RENK

GİYİNİŞLERİ

Yeni yağmış kardan daha temiz, üstünde tek leke, toz tanesi olmayan, sade, son derece sade, özentisiz elbiseler.

Diz kapaklarını, baldırlarının arkasına kadar aşan bir etek ve üstünde gömlek veya hırka... Başlarında bazan beyaz, bazan siyah, umumiyetle siyah, ucu omuzları arasına sarkan bir sarık...

•

En sevdikleri ve tercih ettikleri renk beyaz... Gömlekleri ve etekleri çok defa beyaz; hırkaları da beyaz, yeşil, sarı ve siyah.

•

Kullandıkları kumaş ekseriya sof... Bazan da sırtlarına bir şal aba alıyorlar.

Ayakkabıları sandal şeklinde... Üstünden ve bileğinden bağlı... Bu giyiniş tarzının fârikası, sonsuz bir temizlik, sâdelik ve tevâzu...

•

Harplerde zırh ve miğfer giyiyorlar.

Gerçek hayata intikal ânlarında, üzerlerinde el dokuması sade bir entari ve yamalı bir örtü...

•

Fakat, Allah'ın Resûlü, iyi giyim nimetinin gururlanmadan, zâhirde de gösterilmesini emrediyorlar ve güzel kılığı seviyorlar.

EŞYALARI

Sağ ellerinde «Allah'ın Resûlü M.....» yazılı, yüzük şeklinde mühür... Peygamber nâmelerini mühürlemek için...

Bu mühür, Hazret-i Osman devrine kadar muhafaza edildi ve ondan sonra kayıplara karıştı.

•

Hutbe verirken ellerinde bir asâ... Minber yaptırıldıktan sonra ellerine asâ almadılar. Harb sahnelerindeki hutbelerinde, dayandıkları bir yay, ok yayı...

•

Tarakları, aynaları, misvâkları, sürmedanları hep yanlarında... Dişlerini sık sık fırçalıyorlar, saçlarını sık sık tarıyorlar, her gece sürme çekiyorlar ve tırnaklarını Cuma günü kesiyorlar.

Diş temizliği, şuur ve sistem altında bütün insanlığa örnek...

ZEVK

Ümm-ü Hâni Hazretleri, biraz yulaf öğüttü, otla karıştırdı, tabağa koydu, ateşe tuttu, üstüne biraz zeytinyağı döktü, bir parça biber ve bahar serpti ve Hazret-i Hasan ile Abdullah bin Abbas'a dedi:

– İşte Peygamberin yediği yemek!

Allah'ın nimetleri içinde, etlerden, sebzelerden ve yemişlerden de sevdikleri var...

•

O kadar incelmiş bir rikkat ve nezahat bünyesi ki, bir gün yere tüküren bir adam gördükleri zaman kıpkırmızı kesildiler ve kalakaldılar. Sahabîler koşuştu ve Allah Sevgilisinin yolunu temizlediler.

•

Saçı başı karmakarışık bir adam gördüler:

«– Bu adam, saçlarını olsun yıkayıp taramıyor mu?»

İslâmda hırpanîlik yoktur.

•

Bir gün mescitteler... Cuma namazında... Rikkat ve letâfette misilsiz mizaçlarına giran gelen nasıl bir hâl karşısında kalmış olacaklar ki:

– Yıkanıp da gelseydiniz daha iyi olurdu.

Buyurdular ve bu emir hemen dinî bir kaide hükmüne girdi.

•

Turp, soğan, sarmısak gibi ağız kokutucu şeyleri hiç sevmezdiler.

•

Derin ve müstesna zevklerinde at, safkan babalarının beşiği olan memleketlerinde en sevdikleri hayvan... At beslediler; talim terbiye ettiler. Hattâ büyük Arap safkanlarını bizzat örnekleştirdiler ve ürettiler. Yarışları

rekabetlendirdiler ve «Sence» isimli atlarını bir kere yarışa iştirak ettirdiler. Kazandığını görmekle de zevklendiler.

Bu eserin muharririne ne saadet ki, O'nun atlarından birinin ismini taşımaktadır; Necip...

GÜN İÇİNDE

Sabah namazını kıldıktan sonra seccadelerine uzanıyor ve güneşin doğup yükselmesine kadar istirahat ediyorlar. Herkesin derdi ve meselesi ayrı ayrı dinleniyor ve cevaplandırılıyor, her şey konuşuluyor, bütün bir hayat...

●

Ekseriyetle sabah namazlarının sünnetinden sonra üzerlerine öyle bir hâl geliyor ki, tekrar beşeriyet plânına dönebilmek için, biraz yanları üzerine yatıyorlar. O ânlarda insanoğlu, kendilerini görmeğe tâkat getiremez.

Sonra farzı mescitte kıldırıyorlar ve gerekirse biraz daha dinleniyorlar. Derken Sahabîlerle meclis başlıyor.

●

Kuşluk vakti, dört veya sekiz rekât namaz kılıyorlar; peşinden evlerine gidiyorlar ve ev işleriyle meşgul oluyorlar. Elbiselerini bizzat yamıyorlar, ayakkabılarını tamir ediyorlar, hayvanlarını öz elleriyle sağıyorlar.

İkindi zamanı pâk ve faziletli zevceler ziyaret ediliyor, hâl ve hatırları soruluyor. Gece hangisinde kalacaklarsa bütün zevceler onun evinde toplanıyor, yatsı vaktine kadar bir arada kalıyorlar. Allah'ın Sevgilisi yatsı namazını kıldırıp Mescitten dönünce herkes yerli yerine çekiliyor.

●

Uykuya yatarken sözleri:

«– Yarabbi; senin isminle ölür, senin isminle dirilirim.»

Uykudan kalkarken düşünceleri:

«– Hamd o Allah'a ki, bizi öldükten sonra diriltti. Hepimiz ona döneceğiz.»

Gece yarısından sonra uyanış, yıkanış, misvâk ve ibâdet... Geceleri öyle ibadet ettikleri olurdu ki, nermin ayakları şişerdi.

Soruldu:

– Senin olmuş ve olacak bütün günahların affedildiği halde bu kadarı neden?

Buyuruldu:

– Niçin Allah'ın şükredici bir kulu olmıyayım?..

●

Fakat umumî ve daimî çizgileri içinde gösterdiğimiz, bu yirmidört saatin bir meşgâlesi vardır ki, bütün öbür işler bunun dışında ve buna göre dış plânda...

Hiçbir ân ayrılmadıkları, gizli, bazan da açık zikr...

Âyet meâli:

«– Onlar ki, ayakta, oturdukları yerde, yatakta, hep Allah'ı anarlar...»

Allah'ın Resûlü, her ân, her hareketinde, her halinde ve dış yüze ait her işinde zikirde... Giderken, gelirken, alış veriş ederken, iş görürken, savaşırken...

Hazret-i Âyişe:

«– Allah Resûlü, hayatının hiçbir lâhzasında Allah'ı anmaktan geri kalmadı.»

Peygamber Evini muhafazaya memur Rebia bin Kâab:

«– Allah Resûlünün içerden zikrini dinler, nihayet yorulur ve dalardım.»

Dışiyle ve içiyle genişliğine, uzunluğuna ve derinliğine, bu dünyada; içinin içiyle de daima Allah'ta...

LEVHÂLAR

Bir gün minimini Hazret-i Hasan, Mescitte, Allah'ın Sevgilisi secdedeyken omuzlarına bindi. Öylece kaldılar ve küçüğü indirmediler.

Bir gün de hutbelerinde, Mescide, minimininin de küçüğü Hazret-i Hüseyn girdi. Yürürken, her adımda bir düşüyor. Allah Resûlünü vecdle dinleyenler yavruya el süremiyor.

Allah'ın Sevgilisi minberden indiler, Hazret-i Hüseyn'i kucaklayıp kaldırdılar, yanlarına aldılar ve:

«– Mallarınız ve çocuklarınız sizin için birer meşakkattir.»

Meâlindeki âyeti okudular.

●

Hastaları, dertlileri, mustaripleri ziyaret ve teselli, başlıca âdetlerinden... Biri intizar halindeyken, başucunda daima O ve duada...

Gözleri yaşlı:

«– Merhamet edenlere, Allah da merhamet eder.»

●

Sahabîlerden biri cahiliyet devrine ait bir vak'a anlatıyor:

– Küçük bir kızım vardı. Malûm ya; o devirde Araplar kızlarını diri diri gömerlerdi. Ben de kızımı gömdüm. O zaman bir çığlık işittim. Baba!.. Fakat gömmekte devam ettim.

Bunları anlatan birdenbire sustu. Zira Allah Resûlünün gözlerinden yaş iniyordu.

●

Bir rivâyet:

Önlerinden bir cenaze geçerken ayağa kalkarlardı.

Bir yahudi cenazesine ayağa kalktılar.

Sahabî sordu:

– Nasıl olur, ey Allah'ın Resûlü?

Cevap verdiler:

– Ölüm büyük şey!

Sonradan ve bizzat kendileri tarafından bu usûlün kaldırıldığı rivâyeti de var...

●

Merhamet, Merhamet, Merhamet...

Âlemlere rahmet için gelenin başlıca şiarı... Hudutsuz acımak...

Ebu Zer:

«– Allah Resûlü namazda, şu meâldeki âyeti okudular: **(Onları azaba uğratırsan senin kullarındır; mağfirete erdirirsen aziz ve hakîm sensin...)** Okudukları âyetten o kadar teessüre düştüler ki, onu sabaha kadar tekrar ettiler.»

●

Bir kadın gördüler. Çocuğundan ayrı düşmüş... Rastgeldiği bir çocuğu kucağına alıyor, okşuyor, emzirmek istiyor.

Etraflarına sordular:

– Bu kadın çocuğunu ateşe atar mı?

– Hayır, Ey Allah’ın Resûlü... Asla!

«– Öyle ise biliniz ki, Allah’ın kullarına merhameti, bu kadının çocuğuna acımasından çok fazla...»

●

Allah kelâmından meâl:

«– Rahmetim her şeyi geçti.»

«– Rahmetim gazabımı aştı.»

Uhut gazasında, mukaddes yüzleri kan, revan içinde, kâfirlere lânet okumalarını isteyen Sahabîlere dediler:

«– Ben lânet edici gönderilmedim, rahmet dileyici gönderildim.»

Ve Kureyş kâfirlerine Allah’tan hidayet dua ettiler:

«– Bilmiyorlar, Allah’ım bilmiyorlar!»

●

Ziyaretlerinde, selâm verdikten sonra, içeriden, girmek için izin beklemek, muâşeret usulleri... Üç kere kendilerini belirtirler, dâvet olmazsa dönerlerdi.

●

Oturdukları yer, başkalarınınkinden yüksek olursa oturmazlardı... Abdullah bin Ömer, O’na bir yastık uzatıp kendisi yere oturduğu için Allah’ın Sevgilisi de yere oturdu ve yastığı boş bıraktı.

Kapıları daima açık... Hademesiz ve münâdisiz...

Fars hükümdarlarının etrafındaki tâzim tavırları hakkında buyurdular:

«– Kendilerine bu türlü saygı gösterilmesini isteyenler, yerlerinin Cehennem olduğunu bilsin...»

●

Erkek meclislerine girmeyen kadınlar, kendileri için bir toplantı günü istediler ve haftanın bir günü onlara verildi.

●

Birer nezâhet ve letâfet parıltısı halinde nükte ve lâtifeyle iltifat ettikleri olurdu.

– Ey Allah’ın Resûlü; oruç içinde zevcemle münasebette bulundum; ne yapayım?

– Bir köle azad et!

– Yok ki...

– İki ay oruç tut...

– Dayanamam ki...
– Altmış fakiri doyur!
– Param da yok...
Yanlarındaki bir kese hurmayı uzattılar:
– Öyleyse bunları al da sadaka diye dağıt!
– Fakat ben herkesten daha muhtacım.
– Hurmaları kendin ye o hâlde!..
Allah'ın Resûlü tebessüm buyurdular ve herkes güldü.

●

İhtiyar halalarına buyurdular:
– Kocakarılar Cennete girmez!
Ve kadıncağızın teessüre gömüldüğünü görünce ilâve ettiler:
– Çünkü Cennete genç ve taze hâlleriyle girerler...

●

Habeşliler gelip Mescit önünde birtakım oyunlar oynarken, Hazret-i Âyişe'ye bir kenardan seyretmesi için izin verdiler.
Hazret-i Âyişe:
«Allah Resûlünün mübarek omuzlarına dayanarak seyrettim. Allah Resûlü kâfi gelip gelmediğini sordukça:
– Yok, yok... Biraz daha, biraz daha...
Diye cevap veriyordum. Müsaade buyurmakta devam ettiler.»

●

Zevceler arasında ufak tefek bazı çekişmeleri olduğu zaman daima arabulucu ve lûtuflandırıcı...
Başka zevcelerden gelen yemek tabaklarını sık sık kıran, dirâyet ve zarafet timsali Âyişe'ye, bunları yemekleri ve tabaklariyle ödettiriyorlar.
Bir gün de Sevde Hazretlerinin yüzüne, istemediği bir yemekten süren Hazret-i Âyişe'ye aynı muamelenin tatbiki için, Sevde'yi, mütebessim, teşvik buyurdular.

●

Sahabîleri arasında bir kere bile teklifsiz oturdukları, lâubaliliğe kaçacak bir harekette bulundukları, ayaklarını uzattıkları görülmedi. Kendi başlarına otururken de aynı

edeb... Allah’ın huzurundalar... Bu huzuru bir ân bırakmadılar.

•

Ebu Said:

«– Allah’ın Resûlü, perde arkasında, gün yüzü görmemiş bâkireden daha fazla hayâ sahibiydi.»

•

Sabahleyin kapıdan çıkarken, dua:

«– Allah’ım; kalbimde bir nur, dilimde bir nur, kulağımda bir nur, gözümde bir nur, ardımda bir nur, önümde bir nur, üstümde bir nur, altımda bir nur halket ve bana nur ihsan eyle!»

Taraf taraf nur cümbüşü içinde O, Allah’ın Sevgilisi...

80

HUZURLARINDA

O HUZUR

Taşları ve ağaçları bile vecde getiren o huzurda bulduğu hâli, bizzat Sahabî tarif etsin:

«– Öyle derin bir sükût, dikkat, aşk ve edeple dinlerdik ki O'nu, sanki başımızın üstüne konmuş bir kuşu ürkütmekten çekinir gibiydik.»

•

Bir gün huzurlarına bir adam çıktı. Gördüğü heybet manzarasından öyle ürktü ki, tiril tiril titremeğe başladı.

Dişleri zangırdıyor.

Buyurdular:

«– Korkma, ürkme! Ben sultan değilim, cebbar değilim... Ben Kureyşli ve Mekkeli, o fakir kadının oğluyum ki, hamur yuğururdu.»

•

O huzurda, bir tek nazar ve sözle, aşkın, yüreğine ok gibi saplanıp öldürüverdiği insanlar oldu.

Yüzü kapkara, kömür gibi simsiyah Habeşli Sahabîlerden Esvet Hazretleri...

Huzurda:

– Ey Allah'ın Resûlü, bir şey soracağım.. İzin verir misin?

– Sor!

– Ey Allah'ın Resûlü... Sen hem Nebîlik, hem de renk, şekil bakımından insanların en üstünüsün... Acaba ben de senin gibi imân etsem ve âmel işlemeye kalksam, Cennette yüzüm ak olabilir mi?..

Âlemlere rahmet için gönderilen, derinler derini, nâmütenahi derin nazarlarını zenciye diktiler:

«– Nefsimi kudretinin elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, Cennette zencinin aklığı bin senelik yoldan görünecek...»

Ve aşk yıldırımını tâ yüreğinden yiyen Esvet, âni bir gözyaşı fırtınasının arkasından yere yığılıp o huzurda ruhunu teslim etti.

ALLAH KORKUSU

Osman bin Maz’unun cenazesi başında.

Bir kadın, cenazeyi işaret ederek haykırdı:

– Ey Maz’un oğlu! Allah şahid olsun ki, O’nun lûtfuna ve rahmetine erdin.

Allah Resûlü, dalgın, sordular:

– Nasıl bildin?

– Osman da lûtfa ermezse kim erer?

«– Ben de öyle umuyorum... Fakat ben Allah’ın Resûlü olduğum halde ne göreceğimden emin değilim.»

Hudutsuz incelik... «Mutlaka affeder» kanaati de, «mutlaka affetmez» itikadı da, dinde en büyük suçlardan... En büyük korkuyla en büyük ümit arasında olacağız... Sağ ve sol kanatlar muvazenesi...

Günümüzün hezeyanlarından biri:

– Allah’tan korkulmaz; Allah sevilir.

Bunu söyleyenler o ahmaklardır ki, aşkın bizzat korkulu bir şey olduğunu ve sevilenden bir o kadar korkulduğunu bilmezler, sezmezler. Sezebilselerdi ödleri patlardı. Bahsettikleri korku da Allah’a karşı duyulması gereken korku değil, kaba ve insanî ceberruta duydukları zoraki his...

Hiçbir inceliği anlamalarına imkân yok.

İkinci binin yenileyicisi ve Sahabîlerden sonra ümmetin en büyük ferdi İmam-ı Rabbanî Hazretleri:

«– Allah’ı rahmet tecellisiyle gördüm; başka hiçbir şey görmedim. Allah’ı kahır tecellisiyle gördüm, başka hiçbir şey görmedim.»

Sonumuzu, her kulunun sonunu, rahmeti kahrından üstün, korku ve sevginin mutlak sahibi Allah bilir.

Demek ki ümit, korkudan fazla... Fakat emniyet; hayır!

Velîye ölürken ne gördüğünü sordular ve kulak kesildiler:

«– Bir belâ görüyorum, bir büyük belâ... Amma aşk belâdan ziyade...»

•

Hazret-i Ebu Bekr:

– Ey Allah’ın Resûlü; saçlarına ak düşmeye başladı.

«– Evet, yâ Eba Bekr! Hûd Sûresi beni ihtiyarlattı.»

Rahman ve Kahhar’ın bir arada azametini bildiren sûre...

●

O huzurdan yükselen hitâb:

«– Ey insanlar! Allah’ı hatırlayınız! Allah’ı anınız! Büyük zelzele yaklaşıyor! Evvelden takdirli neler gelecekse geliyor... Ölüm, bütün etrafiyle önümüzde... Ölüm, bütün eseriyle yanımızda...»

Ve ilâve buyuruyorlar:

«– Ey insanlar! Siz benim bildiklerimi bilseydiniz, daha az güler, daha çok ağlardınız.»

Abdullah bin Mes’ut:

«– Her milletten bir şahid getirdiğimiz, seni de bunların üzerine koyduğumuz zaman ne olur.»

Meâlindeki âyeti okurken, Allah’ın Resûlünün ağladıklarını bildiriyor.

ALLAH SEVGİSİ

O’nun bir velîsi, sadece o nurun bir zerresine tevârüs etmekten ibaret velîliğin bir örneği, asırlarca sonra başını seccadeye koyacak ve diyecektir ki:

– Allah’ım, beni kızdırma; yoksa ne kadar merhametli olduğunu halka ifşa ederim; sana tapacak tek fert bulamazsın!

Bu cür’etli edâ, aşk içinde yanan ve gözü o ân hiçbir şey görmeyen o velîye, o velînin makamına mahsustur ve bizce benimsenemez. Bize düşen, ölçüleri zedelemeden aşkın ne büyük şey olduğunu düşünmekdir.

Ateşin yakamayacağı tek şey, aşk...

●

Allah Sevgilisinin Allah Sevgisi... Kaleme, ölçüye sığar mı?

Öyle seviyor ki, dış ölçü ile, ayakları şişecek kadar namazda kalıyor.

Öyle seviyor ki, bütün mahlûklar planında, yavruya, küçüğe, korunması gerekene ait hangi alâka tezâhürünü görse, oradan, bunların yaratıcısına geçiyor ve sevginin kolları olan, şefkati, merhameti, koruyuculuğu yalnız Allah’ta buluyor.

Öyle seviyor ki, seven incitmez sırrının varılmaz kutbuna çıkıyor ve bu kutbun esrârını tam ve lâyık ölçü içinde belirtici edepten hiçbir ân ayrılmıyor. Sevgisi arttıkça edebi, edebi arttıkça sevgisi artıyor.

•

Sahabî:

«Bir çalılıkta birkaç kuş yavrusu gördüm. Aldım, ihramımın içine koydum. Anneleri geldi, ihramımın üstünde çırpınıp, yırtınıp durdu. Ben ihramımı açınca o da yavrularının içine can attı. Bu hâle tatlı gözlerle bakan Allahın Sevgilisi:

–Annelik şefkatini anlıyor musunuz, diye buyurdular; Allaha yemin ederim ki, O, kullarını bir annenin yavrularını sevmesinden çok fazla sever.»

Bizzat sevgiyi yaratan ve nakış nakış mahlûkları perdesinde göstereni sevmek... Allah sevgisi budur.

•

Eski «İlâhiyat Fakültesi»nde tasavvuf dersinden bir imtihan sahnesi... Hoca, bir Mevlevî şeyhi... Mümeyyiz de, Nakşî kolunun asrımızdaki kutbu Esseyyid Abdülhakîm Arvâsî Hazretleri...

Hoca, talebesine soruyor:

– Tarikatler arasında, ayırd edici hususiyetler nelerdir?

– Mevlevîlerde aşk ve muhabbet, Kadirîlerde harikulâdelik izharı, Nakşîbendilerde zühd ve takvâ (sofuluk ve ibadet)...

– Sen bunlardan birini seçmek vaziyetinde olsan hangisine gönlün kayardı?

Talebe, hocası Mevlevî şeyhine bakıp, biraz da ona cemîle göstermek istercesine cevap veriyor:

– Tabiî Mevlevîlik efendim, aşk ve muhabbete her şey dahildir.

Nakşî büyüğü Abdülhakîm Efendi Hazretleri buyuruyorlar.

– Aferin oğlum!

İmtihandan sonra Mevlevî şeyhi, irşad kutbu büyük Velîye soruyor:

– Çocuk Mevlevîliği sizin tarikatinize tercih ettiği hâlde ona âferin buyurdunuz. Sebebini izhar eder misiniz?

– Çocuk doğru söyledi. Aşk ve muhabbete her şey dahildir. Fakat Nakşîliğin zâhirindeki zühd ve takvâ, en ileri aşk ve muhabbeti örtmek, peçelemek içindir. Tabiî bu kadarını göremezdi.

İşte, Allah Resûlünün, zühd ve takvâ, edeb ve haşyet perdesi gerisinde saklı sevgi keyfiyeti ve işte, Allah Sevgisinin de en üstün tecellisi!..

Aşk ve haşyet, güneşle aksi gibi... Öyleyse kimsenin Rahman'a aşkı, O'nunki kadar derin ve kimsenin Kahhar'dan korkusu O'nunki kadar keskin olamaz.

HAK

Bir Bedevî... Allah'ın Resûlünden alacağını istemeye geliyor. Konuşması sert ve dik...

Sahabîler:

– Hişt, diyorlar, kimin huzurunda olduğunu biliyor musun?

Bedevî başka lâf anlamıyor:

– Ben hakkımı istemeye geldim!

Buyuruyorlar:

«– Siz de onun tarafından olmalıydınız. Adam hakkını istiyor. Hakkını isteyen sert konuşabilir.»

●

Cenazelerde ilk suâlleri:

– Borçlu muydu;

Borçlunun cenazesine iştirak etmezler ve namazını bizzat kıldırmazlardı. İmkân bulurlarsa ölenlerin borcunu kendileri öderler veya helâl ettirirlerdi.

●

Buyurdular:

«– Bir dinarı üç günden fazla üzerimde tutmak istemem... Ancak bir kere, o da borcumu ödemek için sakladığım on dinar bende üç günden fazla kaldı.»

●

Ebu Zer Hazretleri:

«Gece... Allah'ın Resûliyle bir yoldan geçiyoruz. Bana döndüler:

– Bütün Uhut dağı altına döndürülse de, benim olsa, onun tek dinarını üç gün yanımda alakoymak istemezdim; yalnız

borcumu ödemeye yetecek kadarını saklardım.»

•

Müşriklik devrinde, Allah'ın Resûlüne ödünç verdiği zırhlardan birkaçının eksik olduğu görülünce hemen Allah Resûlünün ödemek istemelerine şahit olan Saffan, yalvardı:

– Hayır, ey Allah'ın Resûlü, ödemeyeceksin! Artık kalbim değişti. Müslüman oluyorum.

ADALET

«– Hırsızlığı kızım Fâtıma yapsaydı, onun da kollarını kesmekte tereddüt etmezdim.»

•

Hayber fethinden sonra vergi toplamaya gönderilen memurların, yahudiler tarafından öldürüldüğü bedahat derecesindeyken, ortada şahit olmadığı için hiçbir ceza tatbik etmediler. Memurlar vazife başında öldüğü için de diyetlerini «Beytülmâl»den verdiler.

Cezanın en nazik hikmeti...

•

Bir kan güdücüye mukâbeleleri:

«– Çocuk, babasının suçu için öldürülemez.»

•

Hayber fethine hazırlanırken, bir Sahabîden ısrarla alacağını isteyen yahudiyi haklı gördüler. Alacağı ganimet hissesinden borcunu ödemeyi düşünen Sahabîye hak vermediler. O sırtındaki elbiseyi satarak borcunu ödedi, vücudunu başındaki sarığiyle örttü ve harbe öyle gitti.

•

Öyle yakıcı, eritici, bir adâlet ki, yahudiler de dâvalarını O'na getirir oldular.

•

O kadar ki, o kadar ki, şu kadar:

Bir ganimet dağılırken, Allah Resûlünün başında, sıkışık bir kalabalık... Biri, âdeta «Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygamber»in omuzlarına tırmanacak kadar yanaştı. O sırada Allah Resûlünün elindeki ince değnek, yanlışlıkla adamın yüzünü çizdi. Hemen değneği uzattılar.

– Al değneği ve intikamını al!

Adam:

– Ey Allah’ın Resûlü, diye inledi; ben seni suçlu bulmadım ki...

CÖMERTLİK

Bakınız:

«– Hasis müslümandansa cömert kâfiri tercih ederim.»

Diyen Hazret-i Ali, O’nun ahlâkının kendi mizacında parıldattığı renkle konuşuyor.

•

Bakınız:

– Allah için bana bir şey ver!

Diyene, içinde oturduğu evi bırakıp giden Muhiddin-i Arabî, O’nun ahlâkının kendi ruhunda kaynattığı hisle iş görüyor.

•

Hadîs meâli:

«– Ben ancak dağıtıcıyım, hazinedârım; veren Allah...»

•

Allah’ın Resûlü geniş bir yerde otlayan keçilerini sayıyor.

Biri geldi:

– Bana birkaç keçi vermez misin?

Bütün sürüyü verdiler.

Adam, önüne sürüyü katıp kabîlesine gitti:

– Hepiniz müslüman olunuz, hemen müslüman olunuz! Fakir düşmekten korkmayacak kadar kerîm olan M..... Allah’ın Resûlüdür.

•

Bir bedevî geldi ve namazda O’nun eteğine yapıştı:

– Birkaç ihtiyacım var... Namazın sonunu beklersem unutabilirim. Gel şunları yerine getir de namazını sonra tamamla!

Namaz bırakılmış, Bedevînin ihtiyaçları yerine getirilmiş ve sonra tamamlanmıştır.

•

Ümm-ü Seleme Hazretleri:

«Allah’ın Resûlünde bir neşesizlik sezdim. Sordum.

Dediler:

– Dün elime yedi dinar geçti. Kimseye veremedim. Üzerimde kaldı.»

81
ÇİZGİ ÇİZGİ

MÂNALAR

Derin ve İnce Fâtıma hizmetçisizdir. Buğdayını eliyle öğütür, suyunu kendisi taşır. Buğday öğütmekten elleri, su taşımaktan göğsü bereli...

Fâtıma'nın, Allah Resûlüne, utancından söyleyemediğini Hazret-i Ali hissettirdi:

– Acaba gazalardan alınan kadın esirlerden birini Fâtıma'ya yardımcı veremez miyiz?

«– Ben daha Suffa Sahabîlerini rahata kavuşturamadım. Böyle şey nasıl olur.»

•

Fâtıma'nın boynunda altından bir gerdanlık gördüler:

«– Kızım; hoşuna gider mi ki, herkes, Peygamberin kızı Fâtıma'nın boynunda altından bir gerdanlık gördük desin?

•

Bir Sahabînin düğünü için evlerinden biraz un istediler. Geldi. Evlerinde un adına başka bir şey kalmadı.

Bir misafir geldi. Mevcut yemeklerini çıkardılar. Kendileri ve bütün ev aç...

•

Ensar'dan biri dileniyor:

Soruyorlar:

– Malik olduğun ne var?

– Yarısını altıma serdiğim, yarısını da üstüme çektiğim bir örtüyle bir su kabı...

– Bunları hemen sat ve parasını getir!

Eşya dört dirheme satıldı.

Buyurdular:

– Bir dirhemiyle çoluk çocuğuna yiyecek, bir dirhemiyle de bir ip al; dağdan çalı çırpı toplayıp çarşıya getir ve sat! Dilenme!

Bu öğütten onbeş gün sonra Allah Resûlünün huzuruna gelip, emrettikleri yoldan on dirhem biriktirdiğini söyleyen Ensarî, şu cevabı aldı:

«– Böyle mi iyi, yoksa Kıyamette alnında dilenci damgasiyle Hakkın huzuruna çıkmak mı?»

●

Ölçü:

«– Yüksek el, alçak elden, veren el, isteyen elden daha hayırlıdır.»

Bu fermana hedef olan Sahabî; ömründe bir daha kimseden bir şey istemedi.

●

Buyurdular:

«– Eve girdiğim zaman, bazan bir kenarda hurmalar görür, onlardan tadmak ister, fakat belki birinin bıraktığı sadakadır diye el süremezdim.»

Varlığın Nuru ve O'nun nesli sadaka kabul edemez.

Bir gün bu inceliği hatırlattıkları, minimini Hazret-i Hasan, ağzındaki hurmayı dışarı attı.

●

Hediyeleri lûtfen kabul ederler ve karşılığında, kâinat çapındaki hediyelerini verirlerdi.

Bizans İmparatorundan hediye gelen kenarları ipekli kürkü, yeğenleri Cafer'e verdiler; Cafer de onu giyip huzurlarına gelince buyurdular:

«– Ben onu sana giymen için vermedim; sen onu, dost ve kardeş Habeşistan hükümdarına takdim et!»

Arap büyüklerinden Adiyyi bin Hâtem bir aristokrat... Allah Resûlünün, bir peygamber değil, bir hükümdar olduğuna inanıyor.

Kabîlesinin büyükleriyle beraber O'nu görmeğe geldi. Kendisi, maiyeti içinde ihtişamla dikilmiş, beklerken, bir de gördü ki, zayıf ve ihtiyar bir kadın, Peygamberler Peygamberinden kendisini hususî olarak dinlemesi ricasında bulunuyor. Peygamber de kalkıyor kadının arkasından gidiyor ve onu dinliyor:

– Şimdi anladım ki, diye bağırdı kibirli asilzâde; O bir hükümdar değil, bir peygamber...

●

Zina ettiğini itiraf, daha doğrusu ilân eden bir adama, üç kere omuzlarını çevirdikleri halde adam ısrarında sabit...

– Ben zina ettim!

– Sen evli misin?

– Evet...

– Bahsettiğin kadınla sadece görüştün, değil mi?

– Hayır, onunla cinsî münasebette bulundum!

Ancak bundan sonradır ki, adam hakkında ölçünün tatbikini emrettiler.

Günahı cemiyet meydanına dökmekte günah üstü günah...

●

Dünyaya sırt çevirmeye, tenasül uzuvlarını kesmeye, hayvan eti yememeye meyleden ve düştükleri vecd içinde büyük ölçü kıvamını kaybeder gibi olan birkaç Sahabîyi bu niyetlerinden şiddetle menettiler:

«– Ben, hem evleniyor, hem de hayvan eti yiyorum!»

Dâvanın, nefsi kahretmek değil, terbiye etmek olduğu sırrı... Bu sırra birkaç yerde dokunduk...

●

Kays bin Saad:

«Bir seyahatimde, putperestlerin hâkimlere secde ettiğini gördüm. Bu manzarayı Allah'ın Resûlüne anlattım ve dedim:

– Buna lâyık ancak sen olabilirsin!

– Ne diyorsun. Ben öldükten sonra kabrimin önünde secde mi edeceksiniz?

– Hayır, hayır, ey Allah'ın Resûlü!..

– Ben sağken hiç edemezsiniz!»

●

O huzurdan yükselen ihtar:

«– Hürmette mübalâğa ve ifrata kaçmayınız! Hududa riayet ediniz! Hristiyanların İsâ bin Meryem hakkındaki zanları gibi vehimlere düşmeyiniz. Ben yalnız, Allah'ın kulu ve Resûlüyüm.»

●

Bir düğünde, genç kızların okuduğu bir şiirde:

«Yarın ne olacağını ancak Allah'ın Resûlü bilir.

Zira gaibi Allah'tan başka kimse bilmez.»

Mısralarının bir daha okunmamasını emrettiler.

●

Abdest alırken kullandıkları suya üşüşenlere buyurdular:

«– İçinizde, Allah ve Resûlüne sevgisini göstermek isteyen varsa, doğru sözlü, doğru özlü, emânete müstahak ve komşu hakkına riayet edici olsun...»

●

Ve bir gün, kimbilir nasıl bir tecelli sonunda renkleri uçmuş Sahabîler meclisine gelip, o huzurda başlarının üstündeki kuşu ürkütmemek isteyen vecd ve aşk kahramanlarına hitap ettiler:

«– Dünyanın safası gitti ve kederi kaldı.»

Hep, hergün biraz daha koyulaşan o kederin loşluğu içinde sürünüp gidiyor değil miyiz? Dünya hergün biraz daha karanlık...

ALLAH’IN KİTABI

EN BÜYÜK MUCİZE

O’nun en büyük mucizesi Allah’tan getirdiği kitap... Kur’ân...

İsâ Peygamber, ölüye:

– Kalk, Allah’ın izniyle!

Dedi ve ölü kalktı.

Musa Peygamberin asâsı ejder oldu; ve yere birtakım ipler atıp onları yılanlaştıran sihirbazların marifetlerini yuttu.

Peygamberler Peygamberi de, bir taraftan, kameri ikiye böler, parmaklarından binlerce Sahabînin abdest almasına mahsus suyu fışkırtır, on kişilik yemeği bin kişiye yedirir, elinin değdiği noktada her illeti siler ve her hâliyle ayrı bir mucize belirtirken, öbür taraftan, bütün bu mucizeler semasındaki yıldızların merkezine, Allah’tan gelen güneş mucizeyi yerleştirdi.

•

Birçok peygamberlere kısım kısım, bazılarına da bütün olarak inen kitaplar içinde, Kur’ân, Allah’ın hem kullarının elinde mevcut, hem de kendi indinde ve kendisiyle kâim Mutlak Kitabı...

•

Ve Kur’ân, ölüyü dirilten İsâ, denizi yaran Musa, ateşi gül bahçesine çeviren İbrahim Peygamberin mucizeleri yanında, hem akıl almazlık, hem de açıklık ve belirlilik bakımından en büyüğü...

•

Allah’ın Peygamberinde tecelli ettirdiği her mucize, kendi zaman ve mekânının marifet telâkkisi neyse, o plânda zâhir oldu.

Kur’ân, Araplarda, üstün marifet telâkkisinin kelâm olduğu hengâmede indi. Ve onu dinleyenin dili tutuldu.

•

Allah tarafından indirilmiş ve insanlarca tahrif edilmiş eski kitaplarda, sırf beşerî hikmet olarak ele alabileceğimiz bir söz vardır. Vücut adına hiçbir şey mevcut değilken kelâmın

var olduğunu kaydeden cümle... Fezada, fezanın da olmadığı akıl ermez bir âlemde başı ve sonu yok, muazzam bir dalgalanış halinde kelâm helezonları... Yani saf fikir, fikirler âlemi... Ve onun verâsında Allah...

Kelâm, zaten insan san'atının en büyüğü, insanî sıfat ve mahiyetin ta kendisi...

O'nun mucizesi, insan denilen mucizenin, en büyük hikmet, marifet ve haysiyeti üzerinde «nâmütenahi»yi getirdi ve mucize üstü mucize oldu.

EZELÎ VE EBEDÎ KİTAP

İçinde «Arap dili üzere» nâzil olduğu Allah tarafından bildirilen ezelî ve ebedî kitap...

Bir bakıma beşerî ve umumî kelâm unsurları içinde apaçık ve apaydınlık iken o değil; bir bakıma da her harfinin gerisinde bir cihan gizleyecek kadar esrarlı, kapalı ve o... Bunlardan biri zâhir, öbürü bâtın istikâmeti... Ufuk gibi, gaye gibi, gittikçe gidilir ve tutulmaz sır, bâtında... Fakat o zâhir ve bâtın, tek bir bütün...

Yazılışı ve okunuşiyle, harfleri ve telâffuziyle kendi aslî heyetinden zerre feda etmez, mutlak yekpâre, mutlak bütün...

Allah'ın, ezelî kıdem sıfatı içinde kadîm ve onunla kâim kelâmı... Kelâm-ı Kadîm...

Ve mahlûk değil...

•

Allah'tan gelen nâmütenahi icaz, nâmütenahi mâna, nâmütenahi âhenk, nâmütenahi nizam, nâmütenahi azâmet, nâmütenahi hikmet, nâmütenahi ölçü, nâmütenahi nisbet çağlayanı...

Kur'ânın zahirindeki yalnız:

«– Her şey helâkte; onun vechine karşı...»

Yahut:

«– Allah'ın yüzünden başka her şey helâkte...»

Veya:

«– Onun yüzüne karşı, her mevcut yoklukta...»

Hikmetine, bütün beşerî tefekkür yekûnu ve tecrid çilesi yetişmedi. Bu hikmete yaklaşır gibi olan büyük mustaripler de, ellerini değdirdikleri anda, gaipler perdesinden ruhlarına geçen cereyanla kavruldular. (Sokrat)tan (Paskal)a kadar bütün bir kol!.. Hakikati arayan büyük fikir mustaripleri...

(Paskal), geçirdiği metafizik buhranının nihayetinde:

«– Bana Allah gerek... Filozofların değil, Peygamberlerin haberini getirdiği Allah...»

Dedi ve tek tek Peygamberleri saydı da, O'nun ismini söyleyemedi, eteklerine yapışamadı ve kıl farkiyle kurtuluş teknesine sıçrayamadı.

Bu misâli, insan aklının tek başına ve rehbersiz nereye kadar uzanabileceğini göstermek için ölçü diye aldık.

Peygambersiz, yâni Allah habercisinden ayrı iş yok... Bunu bilmek de kâfi değil; asıl haberciyi de bilmek ve bulmak lâzım...

•

Nâzil olurken, ümmi Peygamberi râşelerle doldurdu, alnını ter damlalariyle noktaladı ve dizine dizi değeni yıldırım gibi çarptı.

Bazan dünyanın en güzel insanının yüzüyle, bazan da heyûlâi tarakalarla geldi ve daima Melek getirdi.

O'nun ağzından serpildi de, O'nun ağzından çıkan hiçbir söze benzemedi.

•

Harfleriyle, sesleriyle, sayılı kelimeleriyle, 114 sûresi ve 6666 âyetiyle, mahlûk dilinin karşısında, Allah'ın mahlûk olmayan, sayıya gelmeyen ve bölünmek bilmeyen Kelâmı...

83

KUR’ÂN VE İNSAN

DİNLEYENLER

Dinleyenler, Ömer gibi, ya hemen, kapılıp teslim oldular; yahut içinden çıkamadıkları bir acaiplik, harikulâdelik, görülmemişlik tesirine düştüler. Hesap ve muvâzene sarsıcı bir tecelli karşısında kaldılar ve «sihir» dediler; «insan kelâmı» diyemediler.

•

Velid bin Mugiyre, şiir ve kelâm san’atında Kureyş’in bir tanesi...

Allah Resûlüne başvurdu:

– Bana Kur’ân’dan oku!

Okudular.

– Daha oku!

Kelimelerin büyücüsü Velid, başını alıp Kureyşlilere koştu:

– Aranızda benden üstün şair yok. Her türlü şiir halini, insan ve cin şiirlerini benden iyi bileniniz yok. Vallahi O’nun okuduğu kelâm bunlardan hiçbirisine benzemiyor. Vallahi, öyle acaip bir dokunaklığı var ki, aklım başımdan gitti.

•

Allah’ın Resûlüne, gûya doğru yolu göstermesi için, kâfirler, Rebia oğlu Utbe’yi gönderdiler.

Utbe söyledi, söyledi, söyledi.

– Sözün tamam oldu mu?

– Evet...

– Öyleyse şimdi beni dinle!..

Buyurdular ve Secde sûresini okumaya başladılar.

Secde âyeti gelince de secde ettiler.

Yüzü gözü karmaşık, Kureyşlilerin içine düşen Utbe:

– Bir kelâm işittim ki, ömrümde mislini duymadım. Ne sözü bu söz? Şiir değil, sihir değil, kâhin lâfı değil... Ey Kureyşliler beni dinlerseniz bu adama ilişmeyiniz, bu adamı kendi haline bırakınız!

•

Arap şiirinin ve kelâm tılsımının baş örnekleri... Yedi askı... Kâbe duvarına asılı duruyor. Başta İmrülkays'ın şâheseri...

Belâgatta herkesi kemiklerine kadar eriten bir âyet indi. İmrülkays'ın henüz hayatta bulunan kız kardeşi hemen Kâbe'ye koştu, kardeşinin şaheserini Kâbe duvarından tırnaklariyle yırtıp indirdi ve haykırdı:

– Artık kimsenin diyeceği kalmadı! Kardeşimin şiiri de iftihar makamında duramaz!

Ve bütün yedi askı, birbiri arkasından toprağa serildi.

Nuh tufanına dair o âyetten meâl:

«– Ey arz, suyunu yut; ey sema, suyunu tut! Ve su çekildi ve Allah'ın kazası yerine geldi.»

Bir bâdiye arabı zâhirî mânası:

«– Sana emredileni açıkça bildir!»

Emrinden ibaret âyeti işitmekle, içini öyle bir heybet kapladı ki, hemen secdeye vardı.

Bu Arabın kulağından ruhuna dolan âhenk, hece ve kelime tertibi, süzülmüş fikir, üstün edâ, kimbilir onu hangi derinliklere çekmişti?

•

Bu halin cevabını Kur'ân veriyor:

«– De ki, bütün insanlar ve cinler bir araya gelse ve birbiriyle yardımlaşsa, Kur'ân'ın bir parçasına misil getiremezler.»

•

Arapçanın ve kelâm sanatının ruhuna ermiş İslâm büyükleri, bakın ne dediler:

«– Kur'ân'ı birtakım yapraklar üstüne yazsalar da, dağlarda, kuytularda bir yere bıraksalar; ve kimin yazdığı, nereden geldiği, ne olduğu bilinmese, yine selim akıl anlar ki, bu Allah'ın kelâmından başkası olamaz.»

NAZİL OLDUKTAN
SONRAKİ MUCİZE

Allah'a ve neticede Resûlüne ve Kur'ân'a inanmayanlar vardır. Allah'a inandığını sanıp da Resûlüne ve Kur'ân'a inanmayanlar vardır. Bunlar bile bedâhet aydınlığı içinde

kabul eder ki, Kur’ân O’nun ağzından serpildiği gibi, sımsıkı, mahfuz kaldı.

Tek kelimesi değiştirilmemiş, harfi titrememiş ve o, en küçük aşıntı kabul etmez bir tamamlık halinde günümüze gelmiştir. Yarına da böyle, sonsuz yekpâreliği ve tecezzi üstü mahiyetiyle zamanı delip de geçecektir.

Aradan geçen bin üç yüz şu kadar yıl içinde Kur’ân, medeni muhafaza vasıtalarından mahrum devirler ve içli dışlı İslâmiyet düşmanlarının pusuları içinde yol alarak geldiğine göre, onun bu muhteşem masunluğunu izah edin:

– Tesadüf...

Kelimesinden başka bir ifade yok mudur?

Vardır:

Ancak İlâhî kudrettir ki, onu elde tutmak iktidarındadır.

Kur’ân’ı Allah’ın kelâmı diye uyduran bir insanın!

– Ebediyen mahfuz kalacak!..

Diyebilmesi muhaldir. Uydurulması muhal olduğu gibi...

•

Allah varlığını, ezelî kelâmını, resûlünü ve O’nun sıdk derecesini Kur’ân’da öyle gösterdi ki, insan, denize düşse ve suda boğulsa, yine bunun kadar, boğulduğu denizi hissetmek kadar açık bir vâkıa tecellisi karşısında kalamaz. O kadar keskin...

•

Ve Kur’ân’da, haber verilen birçok fethin gerçekleşmesi... Daha bildiğimiz ve bilmediğimiz, gördüğümüz ve görmediğimiz nice zuhur...

ÖBÜR KİTAPLAR

Başta, bugün dünyaya hakîm din şubeleri içinde, bağlıları bulunan İncil ve Tevrat; yahut, bağlılarınca İncil ve Tevrat sanılan iki kitap...

•

İkisini de kâfir ve münafık eli tahrip etti ve içlerine kendisinden birçok şey kattı.

Buna tarih boyunca birbirine uymayan binlerce ayrı nüsha şahit olduğu gibi, bizzat mahlûk ağzından nakiller ve mahlûk ifadesini aşmayan edâ da şahit...

•

Herbiri kendi aslı içinde de başka başka İncil, hiçbirinin İncil olmadığına ve semavî kitabın kaybolmuş bulunduğuna riyazî delil...

•

İncil ve Tevrat, aslında, Peygamberler peygamberinin müjdecisidir.

İncil, O'nu «Ahmed» isminin karşılığı ile anar, Tevrat da İbranî dilinde «Hamd» mânasına bir kelimenin iştikakiyle haber verir.

Âdem Peygamberden O'na kadar mukaddes sancağı birbirine devrederek gelenlerden İbrahim, Musa ve İsâ Peygamberlere, Allah, Sevgilisini bildirdi. Bellibaşlı zaman ve mekânın Peygamberleri, bütün zaman ve mekanın Peygamberini müjdelediler. Fakat Allah kelâmının tahrifçisi meş'um el, bu işaretleri semavî kitaplardan kazıdı.

Buna rağmen İncil'in yıkıntıları ve döküntüleri içinden son müjdeyi müjdeleyici kelime ve işaretleri meydana çıkaran İslâm tetkikçileri gelmiştir.

Kur'ân, Allah'ın, insan mucizesi üzerine yönelttiği en büyük mucize...

KUR’ÂN’I ANLAMAK

KUR’ÂN HİKMETİ VE EMİRLERİ

Kâinatın bütün esrârını, en yakın ve en uzak her zerrenin birbirine nisbetinde, zaman ve mekân boyunca olmuş ve olacak her şeye kadar Kur’ân’ın hikmeti içinde bilmek lâzım... Bilinmezi bilmek budur ve bu kadardır.

•

Kur’ân’da sûre, kelime, harf, nokta sayısına kadar zâhirî ve bâtınî remzlere doğru, kemmiyet ve keyfiyette her işaret, varlığın hudutsuz mimarîsinden bir haber...

Amma:

– Bu budur, şu şudur!

Demek ve mutlak teşhisleri koymaya kimsede takat hayâl edilemez. Kur’ân’ın zâhirdeki apaçık emir ve delâletler müstesna, esrar âlemine karşı böyle teşhisler koyan birini gördünüz mü, şer’î bir emniyet ve itminan ile o iddiacıya süflîlik isnat edebilirsiniz. Kur’ân’dan nefslerine ve nefsanî hevalarına pay çıkaranlar, Allah’ın, haşyet duygusundan mahrum kıldığı bedbahtlar...

Kur’ân esrarını yalnız Allah; insan çerçevesinde de en fazla yine Allah’ın bildirdiği kadariyle Resûlü bilir.

•

Emirlerse, apaçık zâhirleri ve onların bağlı olduğu sonsuz bâtınlariyle, mutlak mizan ve şaşmaz mihenk...

Bazı sûre başlarında «Huruf-u Mukataat-ı Kur’âniye» veya «Tavâsin-ül-Kur’ân» isimli kesik harfler, Sevenle Sevilen arasında, nâmütenahi esrar belirtici şifreler...

•

Sadece insanı, yeryüzünde halifesi olarak yarattığını ve onu eşya ve hâdiseleri teshire memur ettiğini bildiren Allah’ın Emrindeki zâhirî delâleti mefkûreleştirmiş olsaydık, bugün müsbet bilgileriyle cihana hâkim Garbın basit akıl harikası bizde olurdu.

•

İlâhî cilve, topyekûn Garbı, bilmeksizin Kur’ân emrini tatbik eden ruhsuz bir ülke, Şarkı da, gördüğü halde

anlamayan akılsız bir diyar olarak meydana çıkardı. İkisinin de hasreti öbürüne...

KUR'ÂN TEFSİR VE MEÂLİ

Kur'ân'ın tefsiri, bellibaşlı had ve derecelere kadar mümkün...

En büyük tefsirci, bizzat kendisine Kur'ân nâzil olan Resûller Resûlü... Sonra Sahabîlerin büyükleri; daha sonra da toplu ifadeyle, büyük hâl, takvâ, ilim, ahlâk ve tahkik ehli... Sonunculardan ikisi baş örnek, İmam-ı Âzam Ebu Hanife ve Kaad-i Beyzâvi Hazretleri... Bunlar da, biri itikat ve amel, öbürü hikmet ve inceliklerde muayyen merhalelere kadar ilerleyip haşyetle durmuş ve gerisini Allah'ın nâmütenahi esrarına bırakmış büyük tenzihçiler... Doğrudan doğruya tefsir işiyle uğraşmış ve örnek tefsirlerden birini vücûda getirmiş olan da, Kaad-i Beyzâvi Hazretleri...

●

Her fert, Kur'ân'ın zâhirî mânasındaki derinlik ve sonsuzluktan, dilediği güzellik ve büyüklüğü devşirmekte hürdür. Bu bakımdan, sadece vecd ve zevk anlayışıyle herkes zarurî bir tefsircidir. Fakat herkese mahsus, sabit, umumî ve teşhisî tefsir ve takdir, esasen hiç kimsenin haddi değilken, ancak bellibaşlı dereceler üzerinde büyük ilim ve ahlâkla içtihat makamına erebilmiş kahramanların kârı olabilir.

Bir insan:

– Ben Kur'ân'ı kendi aklımla tefsir ederim!

Dese de, neticede, tefsiri noktası noktasına büyük tefsircilerinkine uygun çıksa, hareketi, yine dinî cinayetlerin en büyüğü olur. Küfür... Kur'ân'ı öz aklı ve anlayışiyle tefsire kalkışanın küfürde olduğu Hadîs ile sabit...

●

Hazret-i Ömer'in halifeliğinde, muayyen bir yerin büyükleri, Kur'ân'da kendi aleyhlerine tefsir ettikleri bir kelimenin tek harfi üzerinde, o harfe ait noktanın üstten kaldırılıp alta alınması kadar küçük bir değişiklik istiyorlar. Mâna büsbütün bozulmuyor.

Cevap:

– Yerin ve göklerin bütün halkları gelip de o noktaya çengel assalar ve asılsalar, onu yine aşağıya indiremezler!..

Tefsir ödenmez bir vebâl, altından kalkılmaz bir yük, tesellisiz bir cüret işi... Yanlış el atılan, yanlış kıvamlandırılan her noktanın bir atom bombası gibi patlayacağı tehlike tarlasında yol alabilmek için, O'nun ruhaniyetine tevarüs etmiş bir kılavuz bulmak lâzım... Bu haşyete malik olmayan el, Kur'ân'ın sahifelerini bile çevirmeğe lâyık değil...

●

Allah, Kur'ân'ında hiçbir defa Sevgilisine hâs ismi, nida edatıyle «Ya M.....!» diye hitap etmedi. Bunu biliyor musunuz? Eritici bir edep ve hayâ tecellisi... Halbuki en eski çağlarda bile, derin aşk ve yüksek ilim devrine yakın tefsircilerden çoğu şu müstesna gaamızayı, inceliği görememiş, ham ve kaba kalmış ve bazı âyet başlarında «De ki...» hitabından sonra «Yâ M.....» diye, O'nun hâs ismini kullanmak cüretini göstermiştir. «De ki...» emrinden sonra bizzat Allah'ın kullanmadığı ismi nasıl kullanırlar ve bir sırrı çiğnemiş olmaktan nasıl ürpermezler?..

Anlayın, Kur'ân tefsirine mahsus ehliyet ne demektir!

●

Meâl işine gelince, o büsbütün belâlı...

Eskiden tefsir vardı; umumî din ilimleriyle meşgûl ve irfan sahibi herkes Kur'ân'ı zâhirinden sökebileceği için, ayrıca meâl diye bir mesele yoktu. Yahut meâl mefhumundan korkacak ve her ibareye tefsir demeyi tercih edecek kadar haşyet duygusu vardı.

Halbuki, insan iktidar ve itinasının son haddiyle ve tam haşyet ve teslimiyet duygusu içinde meydana getirilecek bir meâl, tefsirinden daha az tehlikeli olabilir. Haddini bilmeyen meâl ise tefsirden daha vehâmetli...

Kısacası meâli de tefsir sayarak, fakat başı boş tefsire hiç yanaşmayarak, zâhirî mânaya tam riayet, haşyet, teslimiyet ve bütün bunlardan sonra ne yapıldığını, yapılanın ne olduğunu ve ne ifade ettiğini bilmek, yegâne aziz ölçü...

Bakın, yapılanlar ne zannedilmektedir ve nedir?

Meâllere, nakledilen dilin ismiyle verilen Türkçe, Çince, İngilizce Kur'ân ismi, sadece küfürdür.

Arapça Kur'ân denebilir mi? Kur'ân, Arapça mahlûk lisanından da münezzehtir.

«Kur'ân tercümesi» demek de yanlış ve öbüründen ancak bir derece hafif bir cinayet... Bu da, Kur'ân'ın tercüme çerçevesinde zapt ve ifade edilebileceği gibi bir gaflet edasına yol açar. Hiçbir tercüme, aslının aynı olmadığına göre, Allah'ın Kelâmını tercüme iddiası ne demek olur? Onu, tercümesi kâbil ve tercüme tâbirinin kadrolaştırdığı eşyadan görmek, olur şey mi?

●

Öyleyse? Kur'ân'a el sürülemez ve Allah'ın **«Anlamanız için Arap lisanı üzere indirdim»** dediği ana kitabın mânalarına yabancı mı kalınır?

Hayır! Aksine, o mânalara bürünmek lâzım...

Buna bilhassa memur ve muhtacız!..

Nasıl?

Şöyle.

Yukarıda temas ettiğimiz iç şartı ve şuuruyle yapılan, ne Kur'ân ne de tercümedir. Ancak bu bilgiyledir ki, Allah Kelâmının, zâhirî mânası her dile nakledilebilir. Bu nakillere sadece «meâl» ismi verilir. Ve üstüne şöyle yazılır: Kur'ân'ın Türkçe, Çince veya İngilizce zâhirî mânası veya meâli... İş budur ve bu işi en bilgiç ve çilekeş imân âlimlerine yaptırmak, her türlü indî tefsirden kaçınmak ve tefsir zarurî olunca mazinin büyük tefsircilerine sığınmak, tek yol...

●

Allah'ın âyetlerini ticaret metaı diye kullananların son moda meâl ve tefsirlerinden, her müslüman, en vahşî çirkinlikten kaçarcasına uzak kalmalıdır.

Bir tercüme, tefsir veya meâli Kur'ân zannetmek, fotoğraftaki şekilleri canlı sanmaktan daha abestir.

●

Âyet meâli:

«– Eğer biz Kur’ân’ı dağ ve taş üzerine indirseydik, Allah’ın haşyetinden dağ ve taş param parça olurdu.»

Fakat, Allah’ın, çoğunu mühürlediği insan kalbi hiçbir şey duymuyor.

85

PEYGAMBERİN KİTABI

HADÎS

Hadîs, O’nun her hareketi, her edâsı, her tavrı ve hususiyle bütün sözleri... Hattâ sükûtları...

•

O’nun ağzından üç türlü kelâm serpildi:

Biri, daima ve münhasır olarak Melek vasıtasiyle gelen Allah kelâmı: Kur’ân...

Öbürü, kendisini ânî bir nur kaplayarak, arada Melek olmaksızın Kur’ân dışında, doğrudan doğruya Allah’tan gelen söz: Hadîs-i Kudsi...

Ve sonra, Resûl ve insan sıfatiyle kendi sözleri... Sadece Hadîs...

HADÎS USÛLÜ

Çok nazik...

«– Benim ağzımdan söz uyduranın yeri ateştir.»

Meâlindeki Hadîs ve Sahabîlerin Allah Resûlüne duyduğu nihayetsiz hürmet, Hadîs Usûlünü en titiz ölçülere bağladı. Bu bakımdan, Hadîs ve Hadîs Usûlü ilimlerinde saat, dakika, saniye, sâlise ölçülerinden daha ince ayırt edişler, sınıflandırışlar vardır.

Hadîs, mutlaka, son rivayet eden şahıstan ilk haber veren Sahabîye kadar en emin bağlantılarla zincirli olacaktır. Bu bağlantıların ismi senettir.

•

Onun, geride bıraktığı aşk, vecd, cehd, hamle, ölçü, usûl, sistem ve titizlik o kadar büyük oldu ki, İslâm âlimleri, imkânlar âleminin semasında, kehkeşandaki toz yıldızlara kadar nisbet ve kıyas hattı çekilmemiş hiçbir nokta bırakmadılar. Bugün de, en fazla, insaflı Garp âlimlerinin hayran olduğu bütün bir ölçü mimarîsi, O’ndan birkaç asır sonra hemen kuruldu. Büyük İslâm âlimlerinin omuzlarında duran bu muhteşem mimarîye, bir zerrecik insaf sayesinde kâfir olarak da hayran kalmamak mümkün değildir. Hep O’nun soluğundan...

•

Hadîs toplayıcıları, ilmî usullerle yanyana, ahlâkî şartlara da o kadar dikkat ettiler ki, Mekke'yle Buhara arasındaki mesâfeyi, tek Hadîs telâkkisi için, icabında yaya yürüdüler ve bir de baktılar ki, bu adam, nasılsa boşanmış atını tutmak için boş bir yem torbası kullanmakta... Atına boş yem torbasını gösterip onu kandırmaya çalışmakta...

Bu manzarayı görünce:

– Ben, zaruretle de olsa, atını bile aldatandan Hadîs telâkki etmem!

Hadîs nakline ehliyet için insan ruhunda aradıkları doğruluk çilesinin derecesini görüyor musunuz?

ALTI KİTAP

En ileri titizliğe rağmen bâtıl mezheplerin, Bizans ve menfî kutuplariyle Fars ruhlu tahrifçi ve uydurmacıları, yahudi ve münafık sevk ve idaresinde, Hadîs adına nice kalpazanlıklara yeltendi. Fakat büyük İslâm (metodoloji)si bunları çiğnedi, Hadîslerin zayıflarını ayıkladı ve Peygamberin Kitabını bütünleştirmeyi bildi.

•

Peygamberin Kitabını bütünleştiren en emin nakil çerçevesi «Kütüb-ü Sitte» Altı Kitap ismiyle anılan ve başlarında da Buharî ve Müslim gibiler bulunan kaynaklar...

•

Bunlardan Buharî Hadîsleri o kadar makbul ki, toplanışta sade Buharî Hazretlerinin muazzam ilim ve ahlâkı müessir olmakla kalmamış, onun ilim üstü büyük ruhî marifeti de ayrı ayrı her Hadîsi tahkike yol bulmuştur.

Buharî Hazretleri ömrü boyunca herbirinin nimetini bir karınca gibi çetin mâniler üzerinden atlayarak taşıdığı ve ruh yuvasına yığdığı Hadîslerin toplanması işindeki dev çapında ilmî cehdden sonra, her Hadîs için ayrı bir gusül abdesti aldı, murakabeye vardı ve işin tahkikatını Allah'ın Sevgilisinden bizzat öğrendi. Her Hadîsi O'na danıştı, cevabını aldı ve sımsıkı perçinledi.

Büyük ilim ve marifet elele...

Başka türlü olamazdı.

HADÎS HİKMETİ

Bütün İslâm müessesesi kaynak olarak dört esasa dayanır:

1– Kur’ân...

2 – Hadîs...

3 – Ümmetin toplu anlayışı...

4 – Fıkıhçıların kıyası...

Bunlardan ilk iki esas... Son ikisi de esasa varmak için yol...

Demek ki, Peygamberin Kitabı, Allah’ın Kitabından sonra dinin ana temeli...

•

Bütün dünya, bütün meseleleriyle, Peygamberin Kitabında...

•

Hadîsler de, en sadık, en dürüst, vakur ve haysiyetli meâllerle nakledilebilir ve bir yıldızdan bir yıldıza çekilmiş mahyalar halinde insanlığa, muhtaç olduğu nuru pırıldatır.

•

Hac yollarında bir velî, susuzluktan nefesi sönmek üzere bir köpek görüyor ve etrafındakilere haykırıyor:

– Yetmiş kere piyade hac sevabını bir içim suya kim satın alır?

Velî’ye bir içim su veriyorlar... O da bu suyu köpeğe içiriyor ve diyor:

– Bir Hadîste gördüm: Her bağrı yanana su vermekte büyük ecr vardır. İşte Hadîsin yüzü suyu hürmetinedir ki...

Yetmiş kere piyade hac sevabını, bir Hadîs emrinin hikmetine feda eden velî, o hikmeti belirtmekte ne ulvî!

86

PEYGAMBERİN KİTABINDAN

HAKİKAT VE EBEDÎ YENİLİK

«– Yarabbi, eşyanın hakikatini bana olduğu gibi göster!»

•

«– Hikmet mü’minin kaybolmuş malıdır, nerede bulursa alır.»

•

«– Bir günü öbürüne eş geçen, aldanmıştır.»

TOPLULUK VE BİRLİK

«– Allah’ın eli topluluk üstündedir.»

•

«– Mü’minler birbirine dayanan binalar...»

•

«– Allah’ın en sevdiği sofra, üstünde çok el bulunan...»

AHLÂK VE İYİ - KÖTÜ

«– Allah’ım, beni iyi ahlâka eriştir. Ona senden başkası hidayet edemez.»

•

«İlim adına, Allah’tan korkmak, cehl adına da nefsiyle böbürlenmek yeter.»

•

«– Mü’minin üstün olanı, ahlâkça üstün olan...»

•

«– İhlâs sahipleri büyük tehlikede...»

•

«– Meddahların (Dalkavukların) yüzüne toprak saçınız!»

•

«– Ayrılık yapanlar bizden değildir.

•

«– Zulüm işleyenler bizden değildir.»

•

«– Tatlı dil sadakadır.»

•

«– Hasislikten beter illet yoktur.»

•

«– Kıskançlık, ateşin odunu kemirmesi gibi iyilikleri yer.»

•

«– Halktan utanmayan Hak’tan utanmaz.»

•

«– Borç, dinde lekedir.»

●

«– Misafir sevmeyende hayır olmaz.»

●

«– Kendini alçaltanı Allah yükseltir.»

●

«– Nedâmet tövbedir.»

●

«– Tövbe eden günah işlememiş gibidir.»

●

«– Affeden affedilir.»

●

«– Sabır zaferdir.»

●

«– Sabır, ilk darbenin başındadır.»

DEVLET VE CEMİYET

«– Bulunduğunuz hale göre idare edilirsiniz.»

●

«– Hepiniz çobansınız ve hepiniz sürünüzden mesulsünüz.»

●

«– İdaresi altındakilerin içine casuslar salan devlet büyüğü, halkı fesada uğratır.»

●

«– Emîrin hediye alması felâket ve hâkimin rüşvet kabul etmesi küfür...»

●

«– Allah'ın en sevdiği cihad, zâlim emîre söylenen Hak kelimesi...»

●

«– Erkeklerin ölümü, kadınlar baş kesilince başlar.»

●

«– Halkın en şerlisi, halk içinde şerli âlim...»

●

«– Rüşvet alan da, veren de ateşte...»

●

«– İşler ehil olmayanlara verilmeye başladı mı, Kıyâmet saatini beklemek lâzım...»

●

«– Bir gün gelecektir ki, din ve imânda sabır göstermek, avuç içinde korlu ateş tutmaya dönecek...»

HİKMET VE USÛL

«– Hikmetin başı Allah korkusudur.»

«– Allah’a inandım de; ve dosdoğru istikâmet al.»

«– Ahmaktan kaçınız!»

«– İnsanlarla, akıllarına göre konuşunuz!»

«– İlmi, kitapla bağlayınız!»

«– Büyüklerle oturunuz, âlimlerden sorunuz, hikmet sahipleriyle düşüp kalkınız!»

«– Akılla rızıklanan kurtuldu.»

«– Evleniniz, çoğalınız; ben Kıyâmet gününde Ümmetimin çokluğu ile iftihar ederim.»

«– Seyahat edin; sıhhat bulur, rızık bulursunuz!»

«– Yabancı kavmi taklit, ondan olmaktır!»

«– Fetvayı müftüler verse de, sen onu kalbine sor!»

«– Allah, sûrete ve mala bakmaz; kalbe ve işe bakar.»

«– Ölümü temenni etmeyiniz!»

«– Hiç ölmeyecekmiş gibi bu dünyaya, yarın ölecekmiş gibi âhirete çalışınız!»

«– Allah’ın en sevdiği iş, az da olsa devamlısı...»

«– Mü’min gayretlidir; Allah ise en gayretli...»

«– Din öğüttür.»

İKTİSAT, TİCARET, İŞ, TEŞEBBÜS

«– İktisat eden muhtaç olmaz!»

«– Kanaat, tükenmez hazine...»

«– Korkak tacir, mahrum; cesur tacir, merzûk...»

«– Sabah uykusu rızka engeldir.»

«– Ahde vefâ imândan...»

•

«– Allah diyor ki, ben iki ortak arasında üçüncüyüm. İşe hiyanet girdi mi, ben aradan çıkarım!»

•

«– Sadık ve emin tacir, nebîler, sıddîklar ve şehidlerle birlikte...»

•

«– Müslümanlar, şartları üstündedir.»

HAK VE ADÂLET

«– Komşusu açken karnını doyuran mü’min değil...»

•

«– Allah diyor ki, ben size iki zayıfın hakkını haram ettim: Öksüz ve kadın...»

•

«– Cennet, annelerin ayağı altında..»

•

«– Zayıfın, kuvvetlisinden hakkını alamadığı cemiyeti Allah takdis etmez.»

•

«– Nefsin için sevdiğini halk için de sev!»

•

«– Nâsın hayırlısı, nâsa faydalı olan...»

NEFS VE ÇİLE

«– Mücahit, Allah için nefsiyle savaşandır.»

•

«– Öfkede nefsini yenebilendir ki, kahramandır.»

•

«– Zengin, malıyle değil, nefsiyle ganî (ihtiyaçsız) olabilen...»

ZEVK VE GÜZELLİK

«– Allah güzeldir ve güzelliği sever.»

•

«– İyiye ve doğruya ait bir şey isteyeceğiniz zaman güzellerden isteyiniz.»

•

«– Kadınlar erkeklerin dilimleridir.»

•

«– Kul sevdiğiyledir.»

•

«– Mescitlerinizi sâde, şehirlerinizi de şerefli bina ediniz!..»

•

«– Harabelerde oturmayın; böyle yerlerde oturanların kabirde oturanlardan farkı olmaz.»

●

«– Güzellik, erkeğin lisanındadır.»

●

«– Ruhlar, karşılıklı asker... Bir olanlar anlaşır, zıd olanlar çatışır.»

LÛTÛF VE RAHMET

«– Allah, rahmetim gazabımı geçti, dedi.»

●

«– Allah diyor ki, ben kulumun zannı gibiyim; dilediği kadar zannedebilir.» (Umabilir, isteyebilir.)

SAYILAR BOYUNCA

Herbirinde nâmütenahilik; bu hikmetler, sayılar boyunca gider.

Şimdi, kâinata lûtuf ve rahmet olarak gönderilen O'ndan bir Hadîsin mânasını verelim de, bakalım O'na esir olmaktan büyük hürriyet ve hakikat kabul edecek misiniz:

«– Benden size bir Hadîs nakledilir de, o Hadîs içinizi açarsa, ruhunuza şevk verirse benimdir; içinizi kapar ve ruhunuzu sıkarsa benim değildir.»

87

VEDÂ HACCI

O DEM Kİ

Sûre meâli:

«– O dem ki, Allah’ın nusretiyle fetih gerçekleşir... Sen de insanların dalga dalga Allah’ın dinine girdiğini görürsün... Rabbini tenzih ve O’na hamd et... O’ndan mağfiret dile... O, tövbeleri kabul edicidir.»

●

Mekke fethinden ve İslâm dâvasının düzlüğe çıkışından sonra nâzil olan «Nasr Sûresi» bir azîm hikmet ve delâlet getirmiştir:

Cam gibi mücellâ ve pürüzsüz bir düzlük üstünde bütün fetihleriyle yükselen İslâm... İnsanlar dalga dalga, Allah dininin kapısına doğru akıyor... Suriye’den kıvrılıp Hicaz istikâmetine sapan, «Gözyaşı Vadisi»nden geçen ve Yemen’e doğru inen yollar ve bunların dal dal şubeleri üzerinde en ulvî tenzih şivesiyle Allah demiyen kimse kalmamış... Son döküntüler, baş kaldırmalar, mukâvemetler de yerle bir... Peygamber Beldesi yönünde insanları arkalarından iten rüzgâr...

Allah, bu hâle karşı, Resûlüne:

– Artık bütün işin beni tenzih etmek, bana hamdetmek, benden mağfiret dilemektir. Ben tövbeleri kabul ediciyim...

Demekte...

Bu ihtarda, Allah Resûlünün, vazifesini tamamladığına dair gizli bir işaret mi var yoksa?..

●

Her kemâlde zevâl, her tamamda noksan belirir. Bu işaret, artık dönüş ve gidiş saatinin hazin hazin çalmaya başladığını gösterir.

Muazzam Peygamberlik vazifesinin kemâl ifadesi ise zevâl rengine bulanmayacağına göre, Allah’ın onu tamamlayışından, tamam edişinden, o işin artık tam oluşundan ne mâna çıkarılabilir?

Olsa olsa, o azîm iş sahibinin, artık bu dünyada işi kalmadığı mânası...

– Tamamladın; insanoğlunun en üstün başarısını tamamladın! Artık durma! Sonsuzluğa kavuş!

•

Hazret-i Ömer, arkadaşlarına «Nasr Sûresi»nden anladıklarını sordu. Herkes ayrı bir mâna açtı. O zamanlar henüz çocuk olduğu için fikir yürütmekten çekinen İbn-i Abbas, kendisine de sorulunca dedi:

– Bana kalırsa bu Sûre, Allah Resûlünün dünyadan ayrılmak üzere olduğunu hissettiriyor. Mağfiret niyazına emir bunu gösterir.

•

İbn-i Abbas, dudaklarında «Nasr Sûresi», kuytularda ağlıyor.

Allah'ın Resûlü geldiler:

– Niçin ağlıyorsun, ey amcamın oğlu?

– Bu sûrede, sizin fâni âleme vedâ saatinizin yaklaştığından bir işaret gördüm.

– Evet, gördüğün gibi...

•

İşareti bütün hikmetiyle en derin gören ve anlıyan, Kâinatın Efendisi...

Onuncu yılın bellibaşlı gününde yerine getirilmek üzere, hac kararını veriyorlar.

HAC

Haber her tarafı çalkaladı:

– Allah'ın Resûlü bu sene haccedecek...

•

Allah'ın Resûlüne katılacaklar dalga dalga, Medine yollarında...

«– O dem ki, insanlar dalga dalga...»

Yıkandılar, ihrama girdiler ve öğle namazından sonra Medine'den hareket ettiler.

•

Allah'ın Resûlü, Kâbe Hareminin sınırı olan «Zülhuleyfe»ye geceleyin vardılar. Geceyi orada geçirdiler, sabahı orada tekrar yıkandılar, dirâyet ve zerâfet timsali Hazret-i

Âyişe’nin, elleriyle kokulandılar. İki rekât namaz kıldılar, ihrama girdiler ve Kusvâ isimli develerine binip ilerlediler.

•

Hitap:

«– Lebbeyk, Allah’ım, lebbeyk!.. Şerikin yoktur Allah’ım, lebbeyk! Hamd sana, nimet senden, mülk senin... Şeriksizlik sana mahsus...»

Etraflarında, yüz bine yakın Sahabîler halkası... Bütün dünya ayağa kalkmış gibi... Hazret-i Ali de, Yemen dönüşü Mekke’ye gelip Sahabîlere katıldı. Her taraftan akan akana...

Allah’ın Resûlü:

«– Lebbeyk!»

Dedikçe her göğüsten aynı nida fışkırıyor ve bütün feza, Allah’a yükselen bu sesin ağı içinde sımsıkı zaptedildiğini hissediyor:

«– Lebbeyk, lebbeyk!»

•

Cabir Hazretleri:

«– O ân gözlerimi kaldırıp yokuş yukarı bakınca kendimi uçsuz bucaksız bir insan ormanında sandım.»

Hani dört kişiydiler, sonra kırk oldular; derken?..

•

Medine’yle Mekke arasında bir ay süren yolculuktan sonra, Zilhiccenin dördüncü günü, Beni Şeybe kapısından Mukaddes Belde’ye girdiler.

•

Yollarda Haşimoğullarının gençleri, çocukları, çılgın bir sevinç içinde gidip geliyor, zıplayıp oynuyor.

•

Allah’ın Resûlü, çocukları devesine alıyor, kimini önüne, kimini arkasına bindiriyor.

•

Kâbe uzaktan görününce:

«– Yarabbi, şan ve şeref senin Evinindir.»

Buyurdular ve Kâbe’yi tavaf ettiler.

Mukaddes dudaklarında:

«İbrahim’in makamını salât yeri edinenler...»

Meâlindeki âyet...

Ve Kâbe’ye bakıp dediler:

«– Allah’tan başka ilâh yok... Bir ve şeriksiz... Mülk O’nun, hamd O’na... Yaşatan O, öldüren O, her şeye Kaadir olan O... Allah’tan başka ilâh yok... Vaadini yerine getirdi, kuluna yardım etti, küfür hiziplerini bozguna uğrattı.»

Hac merasimini bütün hususiyetleriyle yerine getirdiler, ölçülendirdiler, esaslandırdılar.

•

Arafat’ta durdular:

«– Burada, babanız İbrahim’in size miras bıraktığı yerde durunuz!»

Emrini verdiler. Orada bir gölgelikte dinlendiler. Zevâl vakti develeri Kusvâ’ya binip Arafat meydanına ilerlediler. Ve orada, develerinin sırtından, yüzbin müslümana, büyük hutbelerini irad ettiler.

88

SONSUZLUĞA SESLENİŞ

BÜYÜK HUTBE

Büyük... Bu sıfattan başım dertte... Hangi büyük?.. İçiçe nâmütenahi büyük ve sonra her büyüğü çemberine alan en büyük... Fakat insan ve idrâk ne küçük!.. Ne büyükken ne küçük! Bir kovaya göre umman, ancak onu taşıracak kadar büyük... Gerisi, kovanın etrafından akıp gidecek olduktan sonra...

•

Allah Resûlünün Vedâ Haccındaki hutbesini, «Büyük» mefhumunun en erişilmezine mahsus bir haşyet telâkkisi içinde dinlemek lâzım...

•

Tam sırası, tertibi, ânı ânına akışı malûm olmayan büyük hutbe, İslâm hikmet ve ahlâkının, kâidesi yerde ve zirvesi Arşta bir âbidesi; Allah dininin bütün bir muhasebesi, hulâsası ve son çerçevelendirilişi...

Kelâm, bu hutbede, ebediyeti tarayan hikmet projektörünün nihaî uzanışını kaydeder.

Tek izahsız, tefsirsiz, parça parça dinleyiniz ve sonra kalbinizle yalnız kalınız!

•

Kusvâ isimli devesinde O... Etraflarında yüzbinlik sıkışık halka... Hitap ediyorlar... Bütün nazarlar O'nda... Kulaklar ebediyeti süzen birer huni...

Her yüz adımda bir Sahabî sözleri tekrarlıyor.

•

Hitap:

«– Küfür ve cahiliyet çığrına ait her şeyi çiğniyorum!»

•

Hitap:

«– Her müslüman, öbürünün kardeşidir.»

•

Hitap:

«– Kölelere de yediğimizden yedirmeli, giydiğimizden giydirmeliyiz.»

•

Hitap:

«– Cahiliyete ait kan dâvaları kökünden kaldırılmıştır. İlk kaldırılan, Hâris oğlunun dâvasıdır...»

Peygamberin amca oğluna ait kan dâvası...

●

Hitap:

«– Cahiliyete ait ribâ, faizcilik kaldırılmıştır. İlk kaldırılan Abdulmüttalib oğlu Abbas'ın ribâsı...»

Peygamberin amcasına ait faiz...

●

Hitap:

«– Kadın bahsinde Allah'tan korkun! Sizin onlar üzerinde hakkınız var, onların da sizin üstünüzde hakları...»

●

Hitap:

«– Artık kanlarınız ve mallarınız birbirinize haramdır. Bugün nasıl muhterem bir günse, bu ay nasıl muhterem bir aysa, bu belde nasıl muhterem bir beldeyse öyle...»

●

Hitap:

«– Size, sımsıkı sarıldıkça aslâ dalâlete düşmeyeceğiniz Allah'ın Kitabını bırakıyorum!»

●

«– Allah her hakkı sahibine verdi. Vârisler için, ayrıca öğüde lüzum yok.»

●

Hitap:

«– Çocuk kimin yatağında doğmuşsa, onundur. Zânilerin hakkı taştır. Bunların hesabını Allah görecektir.»

●

Hitap:

«– Kadının kocasının malından, izinsiz başkalarına bir şey vermesi doğru değildir. Borç, edâ olunur. Ariyet alınan geri verilir. Hediye, hediyeye karşılık görür. Başkasına tekeffül olan, kefaletinin sorumluluğunu üzerine alır.»

●

Hitap:

«– Ey insanlar! Mübalâğa ve ifrattan sakının! Sizden evvelkilerin helâk olmalarına, ifratları ve hudud taşırmaları

sebep oldu.»

●

Hitap:

«– Hac usulünü de benden öğreniniz!.. Bilmiyorum bundan böyle bir daha hac edebilir miyim?»

●

Hitap:

«– Sizi irşad edecek insan kesik burunlu bir zenci de olsa ona itaat ediniz!»

●

Ve hitap:

«– İşte zaman, devrini tekrarlıya tekrarlıya, Allah'ın yeri ve göğü yarattığı ilk ândaki çıkış noktasına döndü.»

Âlemde hiçbir kelâm, bu irtifaa çıkmadı ve hiçbir dekor, gerisinde, «artık zaman bitmiştir!» der gibi topyekûn zaman ve mekân güneşinin gruba hazırlandığı Arafat meydanındaki sahne kadar çarpıcı olmadı.

●

İslâmın bizzat ruh ve hikmetini getiren Ezellerin ve Ebedlerin Resûlü, o ruh ve hikmete bağlı muazzam ideolocya ağının da örgü esasını, (senfonik) çizgilerle, nâmütenahi gözyaşı buharından geçmiş kelimeler içinden veriyordu.

İşte, varılmaz olan, o edâ, verilemez olan da bu!..

EN ACIKLI ÂN

Gözlerini saflar üzerinde gezdirip sordular:

«– Size benden sual edecekler. Ne diyeceksiniz?»

– Allah'ın emirlerini bildirdi; risâlet vazifesini yaptı diyeceğiz.

Mukaddes gözleri semaya doğru kaydı. Sağ ellerinin şehâdet parmağını üç kere kaldırıp indirdiler:

«– Şahit ol Yarab, şahit ol Yarab, Şahit ol Yarab!»

●

Birdenbire Allah'ın Sevgilisinde İlâhî râşe... Omuzlarında bütün derinliğiyle gök, alınlarında yıldız yıldız ter...

Vahiy gelmiştir.

Âyet meâli:

«– Bugün dininizi ikmâl ettim. Verdiğim nimeti tamamladım ve din olarak İslâmdan razı oldum.»

•

Hazret-i Ebu Bekr, âyeti duyar duymaz her şeyi anladı.

Tamamlanan nimetin mânasını derinden derine sezdi ve kemâle eren oluşun arkasından gelecek hâdiseyi gördü:

«Allah, pek yakında, Sevgilisini ebediyet âlemine dâvet edecektir.»

Ve ağladı.

•

İkindi zamanı zevâl güneşinin kaydığı ufukların önünde yüzbin kurtulmuş ve kurtarıcılık vazifesini üzerine almış insan...

•

Gözler Kurtarıcılar Kurtarıcısında, bütün dünya, hayatının en acıklı demini yaşıyor.

Bilâl gür ve yanık sesiyle ezan okudu; ve öğleyle ikindi namazları, orada ve bir arada kılındı.

•

Akşam, Zeyd'in oğlu Üsâme'yi develerinin sırtına almış, Arafat'tan iniyorlar.

Müslümanlar, heyecan içinde, kaynar su gibi fıkırdıyor.

Allah'ın Sevgilisi, yavaş yavaş ilerliyorlar ve etrafa:

«– Sükûnet bulun, diyorlar; ey insanlar, sükûnet bulun.»

AVDET

Ertesi sabah, amcalarının oğlu ile develerine binip (Müzdelife)den hareket ettiler. Aynı insan akını dalga dalga eteklerinde...

Soran sorana, karşılık alan alana...

Buyurdular:

«– Şeytan artık bu şehirde insanları kendisine tapındırmak ümidini kaybetti. Fakat ufak tefek işlerde sizi kendisine uydurmaya çalışacaktır.»

Buyurdular:

«– Rabbinize ibadet ediniz, beş vakit namazınızı kılınız, oruç ayını bırakmayınız, emirlere uyunuz. Cennet sizindir.»

Buyurdular:

«– Bildirdim mi?»

– Evet ey Allah’ın Resûlü...

Gözleri yükseklere döndü:

«– Şahit ol, Yarab!»

Ve sonra halka baktılar:

«– Burada bulunanlar, bulunmayanlara bildirsin...»

Kurbanlar kesildi. Saçlarından bir kısmını kestirip yakınlarına dağıttılar. Zemzem’den su içtiler.

●

Adım başında hutbe ve nasihat... Mekke’de dokuz gün kaldıktan sonra yola çıktılar.

Yolda Sahabîlerini çevreleyip:

«– Ben sadece bir insanım; dediler; yakında Allah’ın meleği gelecek, beni dâvet edecek. Ben de gideceğim... Size iki şey bırakıyorum: Biri Allah’ın Kitabı... Nur ve hidayet onda... Öbürü de evimin mensupları... Onları koruyunuz ve her işde daima Allah’ı hatırlayınız!»

●

Güneş doğarken Medine’ye giriyorlar. Tekbir getiriyorlar Allah’ı zikir, tenzih ve O’na hamd ediyorlar ve sözlerini tamamlıyorlar:

«– Dönüyoruz... Tövbe ettik, ibadet ettik, secde ettik, şükrettik... Allah vaadini yerine getirdi, kuluna yardım etti, küfür hiziplerini bozguna uğrattı.»

Güneş doğarken Peygamber Beldesine giriyorlar.

89

BÜTÜN KAPILAR KAPANSIN

EMİR

Allah’ın verdiği emir üzerindeler... Gece gündüz, tesbih, tenzih, istiğfar...

•

Mâriye’den doğan erkek çocukları İbrahim öldü; ve Derin ve İnce Fâtıma’dan başka hayatta evlâtları kalmadı.

•

Her sene Ramazan ayında itikâflar on gün, o sene yirmi gün...

•

Her Ramazan ayında Kur’ân’ı Allah’ın Resûlüne tekrar ettiren Cebrâil, bu defa vazifelerini üstüste iki kere yerine getirdi. İki kere dikkatten geçirilen ve sımsıkı perçinlenen Kur’ân...

•

Arada Yemâme ve Yemen taraflarında iki sahte peygamber; bunların çıkardığı ihtilât ve verilen tedip emirleri...

Bunların, Ebu Bekr devrinde köküne kibrit suyu dökülecektir.

•

Uhud şehidlerinin mezarlarını ziyaret ettiler. Onlarla, ölmüşken ölmeyenlerle, hayattakiler tarzında halleştiler.

Peşinden müslümanlara hitab ettiler:

«– Ben sizin önünüzden giden fart (kafilenin önünden gidip su işini nizamlayan insan) yerindeyim. Buluşma noktamız Kevser havuzu... Ben şimdi buradan, bu noktadan Havuzu görüyorum... Bana dünya hazinelerinin anahtarları verildi. Benden sonra şirke sapacağınızdan korkmuyorum. Korktuğum o ki, sizden evvelkiler gibi dünyayı sevip birbirinizi kırmayasınız...»

•

Sahabîler seziyor ki, doğup batan güneşin hiç değişmeyen ışığında gizli bir şey soluyor.

Tesbih:

«– Allah’ım; seni tesbih ederim. Sana hamdederim, sana tövbe ederim.»

Zevcelerinden Ümm-ü Seleme Hazretleri, Allah Resûlünün son devrede yalnız, tesbih, tenzih, hamd ve tövbeyle meşgul olduklarını söylüyor:

– Dururken, yürürken, otururken, kalkarken, giderken, gelirken, hep aynı iş...

●

Rum illerine, Şam’ın Belka taraflarına bir ordu tertiplemek emri verilmiştir. Kumandaya da şehid babanın aynı sahada intikamını almaya memur, delikanlı oğlu Üsâme lâyık...

«– Babanın şehid olduğu yere git ve düşmanı atlarınıza çiğnet!»

Ebu Bekr, Ömer, Sait ve Ebu Übeyde gibi büyükler hep sefere memur...

Rebiülevvel ayına bir veya onbir gün kala verilen bu emir, Peygamberler Peygamberinin rahatsızlıkları içinde; rahatsızlıklarının başlangıcı içinde...

●

Daimî tesbih, tenzih, istiğfar...

●

Onbirinci Yıl Safer ayının üçüncü çarşambasında gece Bakiy mezarlığına gidip oradan Meymune Hazretlerinin evine döndüler.

Hafif bir kırıklık ve baş ağrısı...

Allah’ın Resûlü, rahatsızlıklarının ilk beş gününü, yâni Çarşambadan Pazartesine kadar birinci safhasını Hazret-i Âyişe’den başka muhtelif zevcelerinin yanında geçirdiler. Pazartesi günü, kendilerini öbür Pazartesiye kadar takip edecek olan rahatsızlıkları derinleşince, zaten günü gelen Hazret-i Âyişe’nin hücresine çekilmek üzere zevcelerinden izin istediler. Hazret-i Ali ile Hazret-i Abbas kollarına girdi. Allah’ın Sevgilisini, sevgili zevceleri Âyişe’nin hücresine götürdüler.

Sahabîler, doğup batan güneşin rengini büsbütün uçuk görüyor.

BÜTÜN KAPILAR KAPANSIN;

YALNIZ...

Üzerlerinde ağır bir hâlsizlik, yine en yakınlarından iki Sahabînin kolunda, Mescide girdiler, minbere çıktılar:

«– Allah, kullarından birini, dünya ile kendi yakınlığı arasında serbest bıraktı; kul da Allah'ı seçti.»

Ebu Bekr ağlıyor:

– Anam, babam, her şeyim sana feda olsun, ey Allah'ın Resûlü...

Sahabîler, haşyet ve dehşetle birbirine bakışırken, Allah'ın Sevgilisi devam ettiler:

«– Sohbetiyle, sevgisiyle, malıyla, canıyla bana insanlar içinde en büyük yardımcı Ebu Bekr oldu. Eğer dünyadan bir dost seçmek gerekseydi, Ebu Bekr'den başkasını bulamazdım. Fakat onunla aramdaki, sadece İslâm kardeşliğidir.»

Ve heybetler içinde ilâve buyurdular:

«– Bugünden sonra Mescide açılan kapıların hepsi kapansın, yalnız Ebu Bekr'inki açık kalsın!»

Son emânet de Ebu Bekr'e verilmiş oluyordu.

●

«– Ey nâs! Kimin arkasına vurdumsa, işte arkam, gelip vursun! Kimin benden alacağı varsa işte malım, gelip alsın!»

Öğle namazı kılındıktan sonra yine minbere çıkıp aynı sözü tekrarladılar:

«– İşte arkam, işte malım.»

Üç dirhem alacak iddia eden biri çıktı. Hemen ödediler.

Arap Yarımadasında tek müşrik bırakılmamasını ve elçilere saygı gösterilmesini emir buyurdular.

«– Allah'a ısmarladık...»

Ve Hazret-i Âyişe'nin hücresine döndüler.

90

ŞEHİD PEYGAMBER

HÂLLER

Baş ağrısı ve yüksek ateş... Ateşleri o kadar yükseliyor ki, bir leğenin içine oturup başlarından yedi güğüm dolusu su döktürüyorlar.

•

Soğuk su banyolariyle ancak bir müddet rahat edebiliyorlar. Üzerlerindeki havluya elini değdiren:

–Ey Allah'ın Resûlü, ne garip, ne yüksek hararetin var...

Diyor ve karşılığı alıyor:

«–Biz böyleyiz. Bizim üzerimizde belâ şiddetli olur. Ecrimiz de ona göre..»

Hadîs meâli:

«–Belânın en büyüğü nebîlere, sonra velîlere, daha sonra derece derece Allah'a yakın olanlara isabet eder.»

•

Yanıbaşlarında bir kap su... Hararetten kavrulan mübarek ellerini ikide bir suya sokuyorlar ve yüzlerini siliyorlar.

Mukaddes dudakları kıpırdıyor:

«–Allah'ım; ölüm ânında sekeratımı kolaylaştır!»

Buyuruyorlar:

«–Hayber'de birkaç yıl evvel yediğim zehirli etin acısını, bütün yakıcılığiyle içimde duyuyorum. Acısından kalb damarım kopuyor.»

İbn-i Mesud:

«– Allah'ın Resûlü, Hayber'de yediği zehirli etin tesiriyle şehid gitti.»

•

Sahabîler, sokakta, evde, bilhassa Mescidin etrafında, başbaşa ve uçuk benizli...

•

Sahabîler, iki büklüm düşünmekte... Hüngür hüngür ağlayanları da var...

Ebu Bekr ve Abbas, Ensardan bir çoğunun ağlaştığını gördüler:

–Niçin ağlıyorsunuz?

Allah Resûlünün bizimle meclislerini düşünüyor ve ağlıyoruz.

YİNE MİNBERDE

Allah'ın Resûlü, Sahabîlerinin haberini alınca, biraz su dökünüp hafiflik hissettikten sonra kalktılar. İki yardımcının ortasında Mescide gittiler. Minberin ilk basamaklarındalar. Başlarında bir tülbent...

Allah'a hamd ve tane tane hitap:

«– Ey insanlar, bana denildi ki, siz, Peygamberin öleceğinden korkuyormuşsunuz... Benden evvelkilerden biri kaldı mı ki, ben kalayım? Biliniz ki, ben Rabbime gidiyorum. Siz de O'na gideceksiniz.»

●

Hitap:

«– Sizi, muhacirlere hürmet göstermeye ve onları aziz tutmaya dâvet ederim.»

●

Hitap:

«– Sizden, Ensara riayet göstermenizi ve onları aziz tutmanızı isterim.»

●

Hitap:

«– Allah kimsenin acelesiyle acele etmez. Ona galip gelmek isteyen, mağlûp olur.»

●

Hitap:

«– Benimle Kevser havuzunun başında buluşmak isteyen, elini ve dilini kötülükten sakınsın...»

●

Hitap:

«– Ey insanlar! Bilin ki, günah, Allah'ın nimetlerini döndürür. Doğru yolda olan halkın, idarecileri de doğru olur. İsyanda olanların idarecileri ise zulümde olur.»

●

Ve o güne kadar, her ezan sesinde yataklarından çıkıp namaz kıldıkları ve yine hücrelerine döndükleri Mescitten zahirî olan cismanî imâmet vazifelerine bir daha avdet etmemek üzere çıktılar.

YATAKLARINDA

Emir:

«– Ebu Bekr’e haber verin namazı o kıldırsın!»

Âyişe yalvardı:

«– Babam çok rikkatli insan. Âyetleri okurken hıçkırıklar içinde kalıyor.»

«–Ebu Bekr’e haber verin namazı o kıldırsın!»

–Fakat ey Allah’ın Resûlü...

Emir, aynen, üçüncü defa tekrar edildi.

Ebu Bekr, Peygamber Mescidinde imam mevkiinde.

Hazret-i Âyişe, baş uçlarında... Allah’ın Sevgilisine Kur’ân’ın tesirli sûrelerinden okuyup üflüyor ve Allah Resûlünün ellerini alıp onlarla mübarek başını meshediyor. Tebessüm ediyorlar.

•

Hazret-i Âyişe:

«– Kardeşim Abdullah hizmete geldi. Allah’ın Resûlü, göğsüme dayanmış, dinleniyordu. Abdullah’ın elinde, taze bir misvak... Allah’ın Resûlü misvaka baktılar. Misvakı alıp yumuşattım ve kendilerine verdim. Dişlerini misvakladılar. O günedek, bu kadar güzel, bu kadar zarif diş oğduklarını hatırlamıyorum.»

Birdenbire hatırlarına geldi:

«– Hepsi yedi altunumuz olacak... Sadaka edin!»

Ve bayıldılar.

Ayılınca altunları isteyip fakirlere gönderdiler.

•

En yakınları başuçlarında, bütün Medine ağlıyor.

•

Sık sık bayılıyorlar. Bu hâli görenler, kendilerine göre bir hastalık teşhisi koydu ve iyi geleceğini sandıkları ilâcı Allah Resûlünün ağzına döktüler.

Baygınlıkları geçince ilâçtan o kadar tiksindiler ki, evde bulunup da «O ilâçtan bana vermeyin!» emrini dinlemeyen herkese ondan tattırdılar.

Başları, Hazret-i Âyişe’nin göğsünde, dipsiz semâya bakıyorlar.

91

«BABANA SEN ACI BUGÜN»

KALEM KIRTAS HÂDİSESİ

Bir aralık bir emir verdiler:

«– Benden sonra dalâlete düşmemeniz için size bir şeyler yazdırayım...»

Ve kalem kırtas getirilmesini istediler.

Dalgın, yatıyorlar.

Huzurlarında ev halkı ve büyüklerinden birkaç Sahabî...

Bazıları fısıldadı:

–Allah'ın Resûlü, rahatsızlıklarının tesiri altında... Bize Allah'ın Kitabı yeter... Ayrıca emre lüzum var mı?

Yine bazıları dedi:

–Muhakkak istediklerini yerine getirelim... Yazdırsınlar... Arzularının dışına çıkmayalım... Bir hikmet vardır.

Fısıltılar uzadı ve ânın nezaketi örselenir gibi oldu.

–Hiç değilse soralım, dediler, acaba emirlerini dalgınlık halinde mi verdiler?

Başuçlarına yaklaştılar.

«– Beni halime bırakınız. Şimdi bulunduğum mevki, beni çağırdığınız yerden daha hayırlı...»

•

İleride bu, Allah Resûlünün istediğini yerine getirmemiş olmak meselesi büyütülecek, ve Peygamber Evinin mensuplariyle başkaları arasında çekişmelere âlet edilecek...

•

Şu sözü;

«– Bize Allah'ın Kitabı yeter!»

Sözünü Hazret-i Ömer'e atfediyorlar. O ânda Ömer'in ümmetçe takat getirilmeyecek bir emir çıkmasından çekindiğini söylüyorlar. Zira Peygamber emri hemen naslar manzumesinin içine giriverecektir. Son dakikada Allah Resûlünün susmalarını da Ömer'i tasdik mânasına alıyorlar.

Yazdırmak istedikleri şey bir sır olarak kaldı. Esrar Allah'ın...

DIŞARIDA MANZARA

Peygamber Mescidinin etrafında küme küme Sahabî ve ordu hazırlığı...

Herkes ve her şey düşünüyor; demircinin havada çekici ve askerin elinde mızrağı düşünüyor.

Hastalıklarının başında, tertiplenmesini emrettikleri ve Garp dünyasına yönelttikleri ordu, bütün gönüllere hâkim sabit fikir baskısını hissettirmek istercesine hazırlanıyor. Medine dışındaki ordugâh arı kovanı. Mızraklar çatılmış, kılıçlar bileniyor, yaylar geriliyor, safkanlar kişniyor. Fakat bu faaliyet, o sabit fikrin sükûtî çığlığını bastıramıyor.

Başlarında Allah Resûlünün sevgisiyle bahtiyar, genç kumandan Üsâme...

•

Mescitte son hitâbelerini verirken ondan da bahsetmişlerdi:

«– Üsâme'yi başbuğ seçtiğim için sözler dönüyormuş. Bu ne demektir? Daha evvel babası Zeyd'i emîrliğe tâyin ettiğim zaman aynı sözler oldu. Yemin ederim ki, Zeyd emîrliğe lâyıktır; oğlu da lâyık... Onlar benim en sevdiklerimden... Üsâme'ye saygı gösteriniz!»

•

Bütün Medine susuyor ve düşünüyor... Dallar sarkık, başlar sarkık; güneş kopacak gibi sarkık, her şey susuyor ve düşünüyor...

HÜCRENİN İÇİ

Derin ve İnce Fâtıma'yı, en derin ve en ince hisle sevdikleri mübarek kızlarını istediler.

Fâtıma, rahatsızlığın ilk gününden beri sânki bir hayâl gibi gidip geliyor, köşelerde bekliyor, kuytularda düşünüyor ve hiç konuşmuyor.

Fâtıma'yı yanlarına çektiler, yaklaşmasını, kulaklarını dudaklarına kadar yaklaştırmasını işaret ettiler. Fâtıma başını, Allah Sevgilisinin dudaklarına kadar indirdi. Bir fısıltı... Fâtıma'nın yüzünde tırmık tırmık acı. Bir daha kendilerine doğru çektiler ve yine yavaşçacık bir şeyler

söylediler. Bu defa Fâtıma'nın yüzünde derin bir rahatlık, huzur, saadet...

Evvelâ:

– Ben ölmek üzereyim...

Demişler... Sonra da:

–Bana ilk kavuşacak sensin!

Buyurmuşlar...

Altı ay sonra, en genç çağında babasına, Allah'ın Sevgilisine kavuşacak olan Derin ve İnce Fâtıma...

Dalgın yatıyorlar. Genç Başbuğ Üsâme geldi. Başuçlarına yaklaştı. Gördüler.

Üsâme'ye bir şey söylemediler. Fakat mukaddes ellerini yükseğe kaldırıp durdular, sonra Üsâme'nin üzerine sürdüler. Ona dua ettikleri anlaşıldı.

Garp dünyasına yöneltilen ordunun Genç Başbuğu Üsâme'ye sessizce dua ettikleri gün pazardır; ve artık bu ayrılıklar, eksiklikler ve fânilikler dünyasında bir günleri daha kalmıştır.

PAZARTESİ

Güneşin ışık verme vazifesini kaybetmeksizin simsiyah kesileceği günün sabahı, şafak vakti, hücrelerindeki pencerenin perdesini aralayıp sabah namazındaki Sahabîlerine bir göz attılar. Herkes Ebu Bekr'in arkasında, en mahzun vecd içinde... Derinden derinden tekbir sesleri...

Tebessüm buyurdular.

Sahabîlerde âni bir dalgalanma...

Namaz bozulur gibi oldu.

Elleriyle demek istediler:

–Yerlerinizde kalın! Namazınızı tamamlayın!

Ve perdeyi kapadılar.

•

Sahabîler mukaddes yüzü son olarak görüyor. Mukaddes yüz, kanın çekilmesinden müthiş bir beyazlık içinde...

O sabah kendilerini gayet iyi hissettiler. O kadar ki, perdelerini aralayıp baktıktan biraz sonra mescide geldiler.

Farz başlamıştır. Saflar imama bağlı...

İlerlediler.

Geleni sezen Ebu Bekr, yerini İnsanlığın İmamına bırakmak istedi.

Yine hafif bir işaret:

–Yerinde kal ve devam et!

Ebu Bekr'in yanında durdular. Sahabîler Ebu Bekr'e uymakta berdevam... Ebu Bekr de O'na uydu.

Namaz, içlerinde Kâinatın Efendisi, Ebu Bekr'in arkasında kılındı.

Sahabîler, namaz içinde heyecanlarından edep ölçüsünü güç muhafaza ediyorlar...

Namazdan sonra en yakıcı ümidin verdiği kaynaşma...

Çehreler soruyor:

–Yoksa Allah'ın Resûlü tamamiyle şifaya mı erdiler?

Daima mütebessim, yakınlarının kolunda odalarına dönüyorlar.

•

Genç Başbuğ Üsâme yine geldi.

O'na derin gözlerle bakıp dediler:

«– Artık, Allah'ın bereketiyle git!..»

•

Birden ağırlaşıyorlar.

Elleri suda, boyuna yüzlerini siliyor.

Fâtıma, İnsanlığın Tâcı babasına sokuldu.

Baba ve kız gözgöze...

Dünyanın en hisli sözünü söylediler:

«– Üzülme kızım, babana bugünden başka acı yok!»

•

Pazartesi günü dünyaya geldiler, pazartesi nübüvvete erdiler, pazartesi günü hicret ettiler, pazartesi günü Medine'ye vardılar; ve işte dünyaya geldikleri ayda, pazartesi günü, hakikî hayata geçiyorlar.

Altmışüç yaşındalar... Ebu Bekr, Ömer ve Ali de aynı yaşta ölüm döşeğine uzanacaklar...

•

Şu saat, gün, hafta, ay hesabı ne hazin!.. Hepsi bir ân içinde gelip geçiyor ve dünya tek ân üzerinde duruyor,

içinde bütün zamanı, mekânı ve hareketi eriten başsız ve sonsuz ân, ebediyet!..

Vatanımız sensin!..

●

Zaman, zaman ve mekânın uğrunda yaratıldığı Peygamber için bile saatini çalıyor.

Allah’ın emri...

ALLAH HAYY VE LÂYEMUT

ER’REFİK - ÜL - ÂLÂ

Rebiülevvelin on biri veya on ikisi... Pazartesi... Hastalıklarının onüçüncü günü...

Akşam olmakta...

Bütün Medine bir garip uğultu içinde... Giden, gelen... Kimse nereye gittiğini, ne ettiğini bilmiyor... Kuşların bile uçuşlarında bir istikâmet şaşkınlığı var...

•

Allah’ın Sevgilisinde ölüm alâmetleri başlamıştır.

•

Üsâme’nin ordugâhı karmakarışık... Askerler, bölük bölük Medine’ye akıyorlar. Üsâme, atını eyerlerken, annesi çığlık çığlık bağırdı:

–Nereye gidiyorsun? Hangi işe hazırlanıyorsun? Allah’ın Resûlü vefat etmek üzere!..

Üsâme, eyer kolanının iplerini bıraktı. Aklını oynatacak gibi...

•

Bütün Medine bir garip uğultu içinde...

•

Güneş, ufkun arkasına, bütün ufukların arkasına kaçıp bir daha çıkmamak isteyebilirdi. Fakat çıkacak ve zamanı o günden sonra da sadakatle saymakta devam edecektir. Allah’ın emri...

•

«Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygamber»in başı, dirâyet ve zerâfet timsali Âyişe’nin göğsünde... Hücre loş... Güneş batmak üzere...

Allah’ın emri...

Varlığın batmasına, mesâfenin yanmasına, boşluğun çökmesine, ademle vücudun birbirini yutmasına o dem, sadece Allah’ın emri mâni...

•

Cebrail ile Azrail kapıdalar... Cebrail, ölüm Meleğinin, içeriye girmek ve Allah’ın emrini yerine getirmek için izin

istediğini bildirdi.

●

Mukaddes başları Âyişe'nin göğsünde, gözlerini açtılar, tavana diktiler, şahadet parmaklarını kaldırdılar ve altı hece...

«– Er'Refik-ül-Âlâ...»

Ve mukaddes başları, Âyişe'nin göğsünde hareketsiz kaldı.

Vâhidi:

–İlk sözleri «Allahü Ekber», son sözleri «Er'Refik-ül-Âlâ...»

Er'Refik-ül-Âlâ: Yüce Dost...

KİM ALLAH'A TAPIYORSA

Peygamber evinde ufak bir haykırış...

Koşuştular.

Ebu Bekr bir ân için evine kadar uzanmıştır. Haberi yok. Ömer, Osman, Ali taş gibi donmuş. Ne elleri oynuyor, ne dilleri... Abdullah bin Enis o türlü çarpıldı ki, alıp yatağına götürdüler. Bir daha kalkamadı.

●

İlk beyin yırtıcı sayha:

«– Kim Allah'ın Resûlü öldü, derse, paramparça ederim!»

Bu sözü Ömer söylüyor. Kılıcını çekmiş, selim akıl mümessili büyük Ömer koparıyor bu sayhayı...

Hâl ve keyfiyet, bu...

●

Herkesten yufka, fakat herkesten kuvvetli ve derin Ebu Bekr yetişti. Kalabalığı yardı, hücreye girdi, yatağa yaklaştı, mukaddes başın üstündeki örtüyü kaldırdı, diz çöktü. Allah'ın Resûlünün bembeyaz yüzünü eğilip öptü; ve yaş gözlerinden akmadan uçup gitmiş, deli gibi bakanlara döndü:

«– Nefsimi kudretinin elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, Peygamber öldü.»

Sonra, âlemlerin, yüzü suyu hürmetine yarattığı o yüze baktı:

«Hayatında ne güzeldin, ölümünde ne güzelsin!»

Devam etti:

«–Öldün... İkinci defa ölmeyeceksin!..»

●

Ömer gerilerde:

«–Vallahi Peygamber ölmedi! Peygamber ölmedi!»

Diye kendi kendisiyle konuşuyordu.

Ebu Bekr, Ömer'e yöneldi. En derin rikkat ve yumuşaklık, en keskin celâdet ve sertliğe, yâni Ebu Bekr, Ömer'e yöneldi. Esrar anlayışı selim akla yöneldi:

–Aklını başına devşir Ömer!

Ömer bir anda kendisine geldi.

Ebu Bekr, hücreyi, evi, sokağı dolduranlara hitap etti. Seslerin en heybetlisi:

«–KİM M.....'E TAPIYORSA BİLSİN Kİ, M..... ÖLDÜ! KİM ALLAH'A TAPIYORSA BİLSİN Kİ, ALLAH ÖLMEZ, HAYY VE LÂYEMUTTUR!»

Sanki yattığı yerden, O konuşuyordu. Bu ölçüyü O, şu ânda ölüm döşeğinde yatan, getirmişti.

•

Bütün Medine, haber duyulur duyulmaz çığlıklar içinde... Dinî temkini tutabilenler ölüme ait âyetler okuyor.

«– Bütün nefsler ölümü tadıcıdır.»

•

Bilâl, Allah Resûlünün defninden evvel son ezanını okuyor. Gözlerinden sakalına yaş iniyor. Ve sesi hasret bulutlarını kavuracak kadar yanık, göklere tırmanıyor. Peygamber Beldesi artık katıla katıla ağlıyor.

Üsâme'nin Başbuğluk sancağı Mescit kapısının önüne dikili...

•

Allah'a, «Refik-ül-Âlâ»ya kavuştukları hücreye defnedildiler. Hatifî bir sesin emriyle, Allah'ın Resûlünü soymadan yıkadılar. Gasl esnasında, insanoğlunu mestedici semavî bir rayiha ortalığı kapladı. Kabre, Ali, Abbas ve Abbas'ın iki oğlu indi. Mukaddes vücudu kara toprağa koydular ve örttüler.

O zaman Derin ve İnce Fâtıma geldi, kabirden bir avuç toprak alıp yüzüne gözüne sürdü ve dedi:

«–M.....'in toprağını koklayan, zaman boyunca misk kokusu almasa ne gam!.. Benim üzerime öyle musibetler

çöktü ki, gündüzlere çökseydi gece olurdu!»

•

Hazret-i Âyişe:

«–Vefatlarında Nübüvvet mührüne baktım, yoktu. Kaldırılmıştı.»

•

Enes bin Malik:

«– Allah Resûlünün Medine'ye geldikleri günden aydınlık ve Medine'de vefat ettikleri günden karanlık bir gün görmedim!»

KARA TOPRAK

Mukaddes merkadin başında Ebu Bekr ve Ömer... Gözleri kara toprakta... Ebu Bekr'in ileride yeri Allah Resûlünün göğsü, Ömer'inki de Ebu Bekr'in göğsü hizasında...

Bu yeri şimdiden görüp görmedikleri ve kendi devirlerinde dünya çapında bir hamleye kavuşacak olan İslâm akınlarındaki tekbir seslerini duyup duymadıkları belli değil... Şurası belli ki, içlerinde şekilsiz ve kelimesiz bir mâna çağlayanı köpürüyor:

–Allah Hay ve Lâyemut...

•

Akıl ve ruhun kamaşma noktası...

Tek tek ve kesik kesik fikir çığlıklariyle konuşalım:

Gâye!.. Evet!..

Bu kara toprağın karanlık dehlizlerinden geçmek. Evet!..

Hayy ve Lâyemut olanla ölümsüzlüğe ermek... Evet!..

Ebedî aydınlığa çıkmak... Evet!..

Bu dünyanın kendisiyle yalan, yaratıcısıyla doğru söylediği hayatı bulmak...

Hayatı bulmak, hayatı... Hayat ismini verdiğimiz hayatsızlığın içinden, hayata geçmek...

Gaye - İnsan toprakta yatıyor.

İyi ama, kara toprak ve içinde O... Bu nasıl geçiş?..

İşte kara toprakta... Bu gâyeyi getiren, varlık gâyesinin «Gâye - İnsan»ı kara toprağa nasıl girer?..

Akıl!..

İstersen çatla, zerre zerre infilâk et, kara toprağa kapanıp onu tırmık tırmık pençele!

Ömer’in, haberini duyunca kılıcını çekerken düştüğü bir lâhzalık hâl, hâlimiz...

Ebu Bekr, nuranî teslimiyet ruhu; ona yapışalım.

Kara toprak, O’nu da alan kara toprak!.. O kapkara dudakları ki, konuşan, sırlara dil veren sıcak dudakları yemeğe mahsustur; onlar konuşsun!

Ne o?

Toprağın göğsü inip çıkıyor ve dudakları kıpırdıyor.

Eğilin insanlar eğilin!.. Kara toprak konuşuyor. Kulağınızı onun göğsüne dayayın ve dinleyin!.. Kara toprak ses veriyor...

Kara toprak Hayy ve Lâyemut’u anıyor.

Kara toprak zikrediyor.

Kara toprak içinde bütün lisan ve mânaların eridiği tek kelimeyle sonsuzluğa açılan bir dehliz gibi yiv yiv derinleşiyor...

Kara toprak Allah’ı anıyor...

İNDEKS

-Şahıs İsimleri-

(A)

Abbas (r.a) - 30, 71, 129, 163, 167, 168, 231, 232, 306, 307, 309, 326, 417, 418, 420, 421, 435, 454, 475, 571, 579, 582, 596

Abd-i Menâf - 33, 35, 65

Abdullah (bin Abdülmuttalip) -33, 35, 38, 39, 40, 41, 68, 72, 73

Abdullah (Allah Resûlünün evlâdı) - 106 **Abdullah bin Abbas** - 513

Abdullah bin Atîk - 383

Abdullah bin Cafer - 411

Abdullah bin Cahş - 251, 285, 286

Abdullah bin Cübeyr - 329, 331

Abdullah bin Ebubekir - 259, 275, 437, 584

Abdullah bin Enis - 349, 383, 594

Abdullah bin Cabir - 26

Abdullah bin Cûd'an - 97

Abdullah bin Maz'un - 164

Abdullah bin Mesud - 208, 523

Abdullah bin Ömer - 22, 205, 398, 510, 516

Abdullah bin Revaha - 298, 371, 383, 405, 409, 410, 411, 539, 500, 501

Abdullah bin Selâm - 507

Abdullah bin Ûbey bin Selûl - 281, 313, 328, 329, 359, 456

Abdullah bin Ümeyye - 417

Abdullah bin Zeyd - 277, 278

Abdullah bin Dehlevî - 262

Abdullah bin Hüzabe-tüs Selâmî - 401

Abdurrahman bin Avf - 66, 164, 382, 474

Abdurrahman bin Câbir - 384

Abdurrahman bin Zeyd - 113

Abdûlhâlik Gûcdevanî - 262

Abdûlhakîm Arvasî - 24, 42, 244, 262, 263, 342, 343, 346, 480, 524, 525

Abdûlkays - 108

Abdûlmuttalib - 33, 35, 36, 37, 38, 39, 63, 64, 65, 66, 68, 78, 79, 80, 82, 171, 200, 499

Âdem (a.s) - 10, 21, 22, 26, 27, 29, 30, 35, 56, 69, 102, 110, 113, 123, 242, 288, 543

Adiyyi bin Hatem - 532

Adiyyoğlu - 235

Adnan - 31, 32, 33, 34

Ahmed Cevdet (Paşa) - 126

Akreme bin Ebu Cehl - 329, 331, 424

Alâeddin Attar - 262
Ali (r.a) - 95, 107, 110, 129, 130, 161, 162, 179, 186, 187, 241, 252, 254, 255, 261, 266, 269, 285, 298, 299, 300, 311, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 328, 330, 335, 336, 361, 374, 382, 384, 390, 394, 396, 406, 415, 417, 422, 435, 443, 448, 462, 472, 473, 474, 477, 486, 498,522,528, 530, 568, 579, 591, 594, 596

Ali Ramiteni - 262

Âmine - 41, 63, 64, 65, 66, 67, 70, 72, 76,

Amir - 311, 395, 500, 501

Âmir bin Rebiâ - 251

Amr - 255, 384

Ammar - 274

Ammar bin Yaser - 220

Amr bin-ûl Âs - 365, 407, 412, 431

Amr b. Ûmeyye - 353

Amr bin Sâlim - 415

Amr İbn-i Ûbeyyetûd-Damerî - 401

Arif-i Rivegerî - 262

Aryad bin Sariye - 21
Âs bin Haşim- 189

Âs bin Vâli - 189

Asım bin Sâbit - 308, 350, 351, 352, 379

Asiye - 113

Asrâm - 249, 250

Avf bin Hâris - 238, 298

Ayişe (-i Sıddika) - 68, 113, 114, 236, 255, 272, 274, 304, 357, 358, 360, 361, 362, 364, 365, 366, 367, 376, 394, 487, 488, 489, 490, 496, 514, 518, 568, 579, 580, 584, 585, 593
(B)

Bahîra - 86, 87, 88, 89, 90, 101

Bayezid-i Bestamî - 262

Bâzân - 403

Bergson - 25

Beşir bin Saad-ül Ensarî - 399, 400, 407

Bilâl-i Habeşî - 221,272,278,319,428,574, 595

Buda - 48

Buharî - 156, 552
(C)
Cabir - 459, 568

Cabir bin Abdullah - 238, 248

Cafer - (bkz. Cafer bin Ebu Talib)

Cafer bin Ebu Talib - 401, 406, 409, 410, 411, 412, 532

Cafer bin Ebu Sufyan bin Hâris - 417

Cafer bin-i Muhammed - 30

Cafer-i Sâdık - 76, 262

Cercis - (bkz. Bahîra)

Cüveyriyye (Allah Resûlünün zevceleri) - 489
(D)
Dahye-tül Kelbî - 147, 381, 401, 402

Dâsur bin Hâris - 315, 316

Davud (a.s) - 53,54,485

Derviş Muhammed - 262
(E)
Ebâ Eyyûb el-Ensarî - 270, 271, 273, 360

Ebrehe - 63, 64

Ebu Ali Farimedî - 262

Ebu Âmir - 436

Ebu Bekir (r.a) - 127, 159, 160, 162, 164, 206, 207, 220, 221, 227, 236, 245, 252, 255, 257, 258, 259, 261, 262, 266, 267, 269, 272, 282, 295, 299, 300, 306, 319, 327, 333, 345, 346, 360, 361, 362, 370, 387, 412, 416, 424, 442, 456, 462, 470, 471, 475, 474, 475, 476, 488, 574, 578, 579, 580, 582, 584, 589, 590, 591, 594, 595, 597, 598

Ebu Ber'a bin Âmir - 352

Ebu Cehl - 59, 60, 189, 208, 209, 212, 215, 218, 220, 266, 183, 303

Ebu Düccâne - 330, 335

Ebu Hureyre - 22, 276, 387, 398, 508

Ebu Kâtade - 412

Ebu Kays bin Aslat - 202

Ebu Leheb - 71, 72, 183, 184, 185, 186, 196, 197, 202, 203, 205, 209, 224, 295, 303, 309

Ebu Lübâbe - 294

Ebu Musa-ül Eş'âri - 436

Ebu Râfi - 274, 309, 383

Ebu Said - 518

Ebu Seleme - 251, 349

Ebu Seleme bin Abdülesed - 164

Ebu Süfyan (bin Harb) - 61, 184, 284, 294, 295, 303, 313, 314, 326, 332, 336, 351, 355, 370, 375, 375, 384, 401, 415, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 427, 429

Ebu Süfyan (bin Hâris) - 417

Ebu Talib - 79, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 93, 96, 99, 100, 101, 105, 106, 129, 161, 179, 186, 189, 190, 191, 192, 193, 197, 198, 225, 230, 231, 232, 234

Ebu Talha - 435, 453

Ebu Ubeyde bin Cerrah - 165, 334, 579

Ebu Zer - 165, 167, 168, 404, 515, 526

Ebü'l Âs - 381

Ebü'l Hasan-ı Harkaanî - 262

Enes bin Mâlik - 31, 154, 273, 596

Enis - 165, 168

Erkam bin Erkam - 165, 168

Ertan bin Şercil - 30

Es'ad bin Zerrare - 237, 249

Eshâme (bkz. Necaşi)

Esma (bint-i Ebu Bekr) - 163, 265, 320, 358

Esma (bint-i Mervan) - 311

Esved - 521

Esved bin Muttalib - 189

(F)

Fâtıma (Abdulmuttalib'in zevcesi) - 38

Fâtıma bint-i Hattab - 164, 165, 216, 217

Fatıma-ûl Zehra-ûl Betül - 106, 107, 110, 113, 155, 208, 275, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 336, 406, 451, 486, 527, 530, 588, 589, 590, 596

Fihr - 33, 34, 237

Firavun - 125

Fudâle - 427

Fuzûli - 500
(G)

Galip - 33, 34

Galib bin Abdullah - 399

Gassân - 401,402

Güveyriyye (Allah Resûlünün zevcesi) - 491
(H)

Habbab bin Münzir - 328

Habbab bin İrs - 216, 217, 218

Habib - 351

Hacegî Emkengî - 262

Hacer - 31, 32
Hafasa Bint-i Ömer (Allah Resûlünün

Zevcesi) - 487, 488

Hâkim (Hadîs imamı) - 26,156

Hâkim (bin Nüssâm) - 130

Halid İbn-i Velid - 329, 331, 387, 407, 410, 411, 421, 422, 423, 431, 437

Halime Hatun - 72, 73, 74, 75

Hamza (r.a) - 105, 211, 212, 218, 220, 224, 283, 285, 298, 299, 330, 332, 423, 458

Hâris (bin Abdûlmuttalib) - 38, 85, 87, 571

Hâris bin Ûmeyr - 408

Hârise (Hz. Zeyd'in babası) - 131

Harun (a.s) - 242, 325

Hasan (bin Ali) - 321, 475, 511,514, 532

Hassan bin Sâbit - 67, 360, 361, 362, 363, 500, 503,

Haşim - 33, 35

Hâtib - 415, 416

Hâtib bin Bülteâ - 401

Hatice (ül-Kûbra) - 100, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 111, 112, 113, 114, 115, 118, 129, 130, 136, 137, 138, 141, 142, 143, 158, 159,160,162,163,197, 232, 233, 234, 236, 284, 308, 321, 365, 487, 488

Hekîm - 33, 34

Herakliyûs - 401, 442, 444

Hevze - 401

Hind - 61, 328, 332, 423, 424, 430

Husayn - 172, 173, 174

Huzeyfe - 374

Huzeyme - 33, 34

Hûd - 69

Hûseyin (bin Ali) - 32, 475, 499, 514

Hüsrev Pervîz - 40, 402

(İ)

İbn-i Abbas - 30, 41, 65, 67, 74, 75, 113, 254, 302, 367, 451, 566, 567

İbn-i Cahş - 401

İbn-i Halif - 335

İbn-i Haris - 435

İbn-i Mesud - 582

İbn-i Tufeyl - 352

İbn-i Ümmü Mektûm - 328, 416

İbrahim (Allah Resûlünün evladı) - 106, 402, 579

İbrahim (a.s) - 27, 29, 31, 32, 42, 47, 56, 57, 77, 81, 106, 121, 122, 132, 178, 179, 242, 244, 288, 472, 536, 543, 569

İdris (a.s) - 69, 242

İshak (a.s) - 31, 32

İlyas - 33, 34

İmam-ı Âzam - 455, 546

İmam-ı Gazalî - 22, 23, 24, 343

İmam-ı Kurtabî - 150

İmam-ı Nevevî - 242

İmam-ı Rabbanî - 10, 54, 55, 262, 522

İmam Taberanî - 305

İmar bin Velid - 209

İmran bin Husayn - 172, 173, 174

İmrûlkays - 540

İsa (a.s) - 32, 44, 90, 101, 142, 152, 223, 242, 244, 441, 480, 481, 485, 533, 535, 536, 543

İshak (Tabiinden) 369

İsmail (a.s) - 30, 31, 32, 33, 35, 39, 40, 52, 53, 106, 121

(K)

Kaab - 335

Kaab bin Âmir - 407

Kaab bir Eşref - 315

Kaab bin Mâlik - 502

Kaab bin Zûheyr - 441, 501, 502, 503

Kaab-ûl Ahbar - 26

Kaâd-i Beyzavî - 136, 546

Kaasım (Allah Resûlünün evladı) - 106, 109, 110

Kaddame bin Maz'un - 165

Kasım bin Muhammed bin Ebubekir - 262

Kays bin Saad - 533

Kinane - 33, 34

Konfüçyûs - 48, 49

Kuab - 33, 34

Kuhafe - 430

Kusay - 33, 35

Kuss bin Saide - 124, 126, 127

Kutbe bin Amir - 238

(L)

Lebid - 497

Leylâ - 251

Luay - 33, 34

Lût - 69, 472

(M)

Mahmud Encir Fagnevî - 262

Mâlik - 33, 34

Mâriye (Allah Resûlünün Cariyesi) - 106, 402, 487, 577

Mazhar-ı Can-ı Canan - 262

Meâd - 33, 34, 106

Meryem - 113

Mevlâna Halid - 262

Meymûne (Allah Resûlünün Zevcesi) - 487, 491, 579

Meysere - 101, 102

Mihcâ - 307

Mikdad - 295, 296, 380, 415

Muaviye (r.a) - 412, 477, 478, 488, 503

Muaviye bin Mugiyre - 349

Muaz bin Haris - 298, 304, 343, 344

Muaz bin Cebel - 452

Muhammed Baba Semmasî - 262

Muhammed Bâkibillah - 262

Muhammed bin Mesleme - 315, 337, 379, 380, 405, 442

Muhammed Masum - 262

Muhammed Zahid - 262

Muhiddin-i Arabî - 10, 277, 482, 486, 528

Mudar - 33, 34,106

Mukavkas - 401, 402

Murre - 33, 34

Musa (a.s) - 45, 69, 137, 138, 142, 148, 159, 242, 244, 296, 325, 535, 536, 543

Musa'ab bin Umeyr - 328, 333

Muttalip - 36

Müdrike - 33, 34

Müslim (İmam) - 156

(N)

Nastûra - 101

Nebiyye bin Haccac -189

Necaşi - 401, 455

Nemrud - 46, 125

Nesebbeb bint-i Kaab - 334

Nizar - 33, 34

Nuh (a.s) - 69

(O-Ö)

Osman bin Affan (r.a) - 164, 204, 222, 251, 308, 315, 390, 391, 442, 455, 462, 471, 473, 474, 488, 510, 594

Osman bin Ebi Talha - 330, 407, 427, 428

Osman bin Maz'un - 165,521

Ömer (r.a) - 27, 164, 165, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 224, 241, 251, 273, 278, 295, 301, 305, 306, 319, 327, 333, 336, 352, 399, 412, 416, 418, 430, 453, 462, 471, 473, 474, 488, 490, 493, 501, 503, 539, 546, 566, 579, 587, 591, 594, 595, 597

(P-R)

Pascal - 537, 538

Râfii bin Malik - 237

Rebî - 337

Rebia bin Kaab - 514

Reyhane (Allah Resûlünün cariyesi) - 377, 487

Rukiye (Allah Resûlünün kızı) - 106, 202, 204, 222, 308, 472

(S-Ş)

Saad bin Ebi Vakkas - 154,164, 177, 284, 474

Saad bin-i Muaz - 296,327,374,376, 377

Saad bin Ubade - 284, 372, 421, 422

Saffan - 424, 526

Saffan bin Muattal - 358, 360, 361

Saffan bin Ümeyye - 430

Safiyye bint-i Ehtaboğlu (Allah Resûlünün zevcesi) - 186, 396, 491, 492

Saib - 103

Said - 216, 581

Said bin Zeyd - 164, 165, 431, 474

Salih bin Amr - 401

Salim bin Amir - 311, 312

Salim bin Avf - 270

Sara - 31, 32

Sehl - 270

Seleme - 384,500

Selman (-ı Farisî) - 27, 262, 370

Sercil - 408, 409

Sevde bint-i Zem'a - (Allah Resûlünün zevcesi) - 236, 274, 275, 487, 488, 518

Seyfüddin - 262

Seyyid Emir Külâl - 262

Seyyide tün-Nefise - 323

Seyyid Fehim Arvasî - 262, 346

Seyyid Nur - 262

Seyyid Taha - 262

Sizan bin Halid - 349

Sokrat - 537

Süheyl - 270, 389, 390

Süleyman (a.s) - 69, 485

Süraka - 266, 430

Süreyd bin Süveyd - 496

Şah-ı Nakşibend - 11, 262

Şeybe tül-Hamd (bkz. Abdülmuttalib)

Şeybe bin Rabia - 189, 209, 298, 299

Şeymâ - 74, 436

Şeyh Galip - 500

Şifa Hatun - 66

Şit (a.s) - 29, 69

Şuca ibn-i Veheb-ül Esedi - 401, 407

(T)

Takiyüddin Sebeki - 23

Talha - 474

Talha bin Ebi Talha - 330

Talha bin Ubeydullah - 164

Tufeyl bin Amr - 436

(U-Ü)

Ubeyde bin Cerrah - 380, 412, 474

Ubeyde bin Haris - 165, 283, 298, 299

Ubeydullah Ahrar - 262

Ukkaşe - 304, 380

Ukbe - 209

Ukbe bin Amr - 238

Utbe bin Ebu Leheb - 202, 203

Utbe bin Rebia - 189, 209, 288, 299, 540

Uteybe bin Ebu Leheb - 202, 203

Ümeyye bin Ebu Said - 496

Ümeyye bin Halef - 209, 257, 284, 304

Ümeyye Oğlu - 381

Ümm-ü Bişr - 290

Ümm-ü Habibe (Allah Resûlünün zevcesi) - 401, 491

Ümm-ü Hani - 425, 591

Ümm-ü Cemil - 184, 209

Ümm-ü Eymen - 78, 275, 320

Ümm-ü Fazl - 163, 309

Ümm-ü Kelsum (Allah Resûlünün kızı) -106, 202, 275, 455, 472

Ümm-ü Mabed - 264

Ümm-ü Seleme (Allah Resûlünün zevcesi) - 357, 386, 417, 437, 487, 488, 529, 578

Üsame bin Zeyd - 275, 361, 400, 422, 428, 575, 579, 588, 589, 590, 592, 595

Useyd bin Hudeyr - 327, 328, 384, 424

Üseyir - 383

Üveys El Karanî - 469

(V)

Vahidi - 594

Vahşi - 332, 424, 468, 475

Vail bin Hacer - 154

Varaka bin Nevfel - 137, 138,

Vehib bin Abd-i Menaf - 41

Velid bin Mugiyre - 189, 200, 539

Velid bin Utbe - 209, 298, 299

Veliyüddin bin İmad - 113

(Y)

Yahya (a.s) - 69, 242

Yakub (a.s) - 32

Yakub-u Çerhi - 262

Yedil - 388

Yezid - 478

Yunus Emre - 383, 464

Yusuf (a.s) - 69, 153, 155, 242, 417

Yusuf-u Hemedani - 262

(Z)

Zerrareoğlu - 107

Zeyd bin Haris - 130, 131, 161, 162, 235, 274, 308, 316, 317, 372, 380, 381, 382, 408, 409, 410, 411, 489, 490, 588

Zeyd bin Sabit - 148

Zeyneb (Allah Resûlünün kızı) - 106, 308, 381

Zeyneb bint-i Cahş (Allah Resûlünün zevcesi) - 487, 489, 490, 491

Zeyneb bint-i Huzeyme (Allah Resûlünün zevcesi) - 437, 487, 488

Ziyad - 335

Zübeyr - 97, 374, 415

Zübeyir bin Avvam - 164, 186, 421, 429

Züheyr - 501, 502

İÇİNDEKİLER

İTHAF
BAŞLANGIÇ
En Evvel ve En Üstün.....21
Alından Alına Geçen Nur.....29
Dede ve Baba.....36
O An.....43
Arap İlleri.....51
Mekke'de Manzara.....58
Dünyaya Geliş.....65
Nur Çocuk.....71
Sevgili Amca.....79
Yolda Bir Uğrak.....85
Mukaddes Genç Adam.....92
El'Emin.....98
Büyük ve Temiz Hatice.....105
Aşk.....111
Kara Taş.....116
Kızıl Tüylü Devenin Süvarisi.....122
Murakabe Bucağı.....128
Gökten Gelen Devlet.....134
Berzâh.....140
Memuriyet ve Usûlü.....145
İnsanoğlunun En Güzeli.....150
İlkler.....157
Sırayla.....163
Gizli Dâvet.....169
Açılan Bayrak.....176
Çile.....182
Sağ Elde Güneş, Sol Elde Ay.....188
İslâm İhlâstır.....194
Çaresi Yok.....199
Rabbim Allah Dediği İçin.....205
Yürüyen Dağ.....211
Ömer Müslüman.....215
Çile Üstüne Çile.....220
Hep Çile.....226
Deniz Yükseliyor.....229
Merkez ve Muhit.....234
Miraç.....239
Mucize.....244
Hicret.....248
Yol.....253
Mağara ve Ötesi.....258
Nur Sütunu.....264
Peygamber Beldesi.....268
Medine'de Manzara.....276
İslâm ve Kılıç.....282

Kıble ve Oruç.....288
Bedr Gazası.....293
Ebedî Hareket.....311
Derin ve İnce Fâtıma.....318
Kılıcın Ucunda Bir Yenik.....325
Yasak.....339
Hikmet.....342
Birbiri Peşinde.....348
Yahudiye Karşı.....353
Dirayet ve Zerafet Timsali Âyişe.....357
Ve Âyişe.....364
Ahzap, Yahut Hendek.....369
Sulh ve Siyaset.....379
Merkeze Doğru.....386
Kale Kapısı.....393
Zincirleme.....399
Büyük Fetih Peşinde.....404
İlk Karşılaşma.....408
Büyük Fetih.....414
Zafer Alayı.....420
Devrilen 360 Put.....425
Gurura Yer Yok.....433
Hamle Üstüne Hamle.....440
Mutlak İnkılâp.....446
Ölçüler.....450
Ekber Cihad.....457
Gayelerin Gayesi.....461
Sahabî.....467
Tabakalar.....474
Peygamber ve Kadın.....480
Pâk Zevceler.....487
Peygamber ve Şair.....495
Ahlâk ve Adet.....504
Renk Renk.....509
Huzurlarında.....520
Çizgi Çizgi.....530
Allah'ın Kitabı.....535
Kur'ân ve İnsan.....539
Kur'ânı Anlamak.....544
Peygamberin Kitabı.....550
Peygamberin Kitabından.....554
Vedâ Haccı.....565
Sonsuzluğa Sesleniş.....570
Bütün Kapılar Kapansın.....577
Şehid Peygamber.....581
«Babana Sen Acı Bugün!».....586
Allah Hayy ve Lâyemut.....592
İNDEKS